

რა არის CLIL?

ენისა და საგნის ინტეგრირებული სწავლება
ბილინგვურ და მულტილინგვურ განათლებაში

პეტერ მეჰისტო
დევიდ მარში
მარია ხესუს ფრიგოლსი

მაკმილანის წიგნები მასწავლებელთათვის
სერიის რედაქტორი: ადრიან ანდერჰილი

წიგნი ითარგმნა „სამოქალაქო ინტეგრაციისა და ეროვნებათშორისი ურთიერთობების ცენტრის მიერ“ Tempus-ის (ევროკომისია) საერთაშორისო პროექტის „მულტილინგვურ მასწავლებელთა მომზადების პროგრამების შექმნა და დანერგვა საქართველოსა და უკრაინის უნივერსიტეტებში“ ფარგლებში.

პროექტის ნომერი: 530360-TEMPUS-1-2012-1-GE-TEMPUS-JPCR

Co-funded by the
Tempus Programme
of the European Union

პროექტის კოორდინატორი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

კონსორციუმის წევრები: გოეთეს ფრანკფურტის უნივერსიტეტი (გერმანია); ლატვიის უნივერსიტეტი (ლატვია); ვილნიუსის უნივერსიტეტი (ლიტვა); ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი (საქართველო); სამცხე-ჯავახეთის სახელმწიფო უნივერსიტეტი (საქართველო); „სამოქალაქო ინტეგრაციისა და ეროვნებათშორისი ურთიერთობების ცენტრი“ (საქართველო), ოლეს პონჩარის სახ. დნეპროპეტროვსკის სახელმწიფო უნივერსიტეტი (უკრაინა); ლვოვის ივან ფრანკოს სახ. ეროვნული უნივერსიტეტი (უკრაინა).

მთარგმნელი: გიორგი გაბუნია

ყველა საავტორო უფლება დაცულია. გამომცემლობის ნებართვის გარეშე აკრძალულია ამ გამოცემის ნებისმიერი ნაწილის კოპირება, შენახვა საძიებო სისტემაში, გადავზავნა ნებისმიერი ფორმით ან საშუალებით, იქნება ეს ელექტრონული, მექანიკური, ფოტოასლი, ჩანაწერი თუ სხვა.

ქართული თარგმანის საავტორო უფლებას ფლობს:

© სამოქალაქო ინტეგრაციისა და ეროვნებათშორისი ურთიერთობების ცენტრი;

რედაქტორი ქეთევან გოჩიტაშვილი.

მისამართი: ქ. თბილისი, მცხეთის ქუჩა № 8/90; ვებგვერდი: www.cciir.ge

თბილისი, 2015

რა არის CLIL?

ენისა და საგნის ინტეგრირებული სწავლება
ბილინგვურ და მულტილინგვურ განათლებაში

პეტერ მეჰისტო

დევიდ მარში

მარია ხესუს ფრიგოლსი

„მაკმილან ედუკეიშნ“

ქრინანის ქ. #4

ლონდონი, N1 9XW

შპს Macmillan Publishers-ის განყოფილება

კომპანიები და წარმომადგენლობები მთელს მსოფლიოში.

ISBN 978-0-230-02719-0

ტექსტი © პეტერ მეჰისტო, დევიდ მარში და მარია ხესუს ფრიგოლსი, 2008

დიზაინი და ილუსტრაციები © Macmillan Publishers Limited 2008

პირველად გამოქვეყნდა 2008 წელს.

ყველა უფლება დაცულია; გამომქვეყნებლების ნებართვის გარეშე აკრძალულია ამ გამოცემის ნებისმიერი ნაწილის კოპირება, შენახვა საძიებო სისტემაში, გადაგზავნა ნებისმიერი ფორმით ან საშუალებით, იქნება ეს ელექტრონული, მექანიკური, ფოტოასლი, ჩანაწერი თუ სხვა.

დიზაინის ავტორი: ენტონი გოდბერი.

ილუსტაციების ავტორი: ქეთი ბაქსენდეილი და ტონის კარემა.

ყდის დიზაინის ავტორი: ენდრიუ ოლივერი.

ყდის ფოტოგრაფი: კორბის/დარნელ გულინი.

გამომქვეყნებლები მადლობას უხდებიან ალან პულვერნესსა და ბორხია ურუნუელას მათი აზრიანი რჩევებისა და რეკომენდაციებისათვის.

გამომქვეყნებლები მადლობას უხდებიან მათი ფოტოების გამოყენების უფლებისათვის: Plainpictures/Photography.com

ავტორები და გამომქვეყნებლები მადლიერები არიან შემდეგი მასალის დაბეჭდვის უფლების მონიჭებისათვის:

Science Across the World-ს www.scienceacross.org-ზე Science Education (UK)-ს მიერ გამოქვეყნებული პროგრამის ამონარიდი. copyright © ASE 2006;

HSE-ს სამი ცხრილისთვის თემაზე „ევროპაში ყოველ 100000 მუშაზე ან თანამშრომელზე სიკვდილიანობის ან საშუალო მეტ დღიანი დაზიანების წილი 2003 წელს“;

„სასიკვდილო დაზიანებების წილი დიდ ბრიტანეთში, გერმანიაში, საფრანგეთში, იტალიაში, ესპანეთში და საშუალოდ ევროპაში 1999-2003 წლებში“ და საშუალო მეტ დღიანი დაზიანებების წილი დიდ ბრიტანეთში, გერმანიაში, საფრანგეთში, იტალიაში, ესპანეთსა და საშუალოდ ევროპაში 1999-2003 წლებში“;

გამომქვეყნებული ვებგვერდზე www.hse.gov.uk © Crown copyright;

Thomson Learning Global Rights Group-ს ამონარიდისათვის წიგნიდან „ორმაგი ენის ინსტრუქცია: სახემძღვანელო გამდიდრებული განათლებისათვის“, 1-ლი გამოცემა, კლაუდი, ჰამინიანი და გენესეე, 2000. Heinle/ELT-ს, Thomson Learning-ის განყოფილების უფლებით.

www.thomsonrights.com. Fax 800 730-2215;

Copyright Clearance Centre-ს სქემისთვის „ამბის რუკა“ დუგ ბუელის წიგნიდან „საკლასო ოთახის სტრატეგიები ინტერაქტიული სწავლებისათვის“, მეორე გამოცემა, გამომქვეყნებული International Reading Association Inc. მიერ, copyright © 2001;

Pearson Education-ს ცხრილისთვის ლორინ ვ. ანდერსონის, დევიდ კრატვოლის და სხვ. წიგნიდან

„სწავლის, სწავლებისა და შეფასების ტაქსონომია: საგანათლებლო მიზნების ბლომის ტაქსონომიის გადახედვა“, გამომქვეყნებული Allyn and Bacon-ის მიერ, ბოსტონი. Copyright © 2001 by Pearson Education. ადაპტირებული გამომქვეყნებლის ნებართვით;

The BBC-ს დეტალებისათვის „მსოფლიო კლასის“ შესახებ, გამომქვეყნებული ვებგვერდზე www.bbc.co.uk/worldclass copyright © www.BBC.co.uk;

eTwinning School Partnerships in Europe-ს დეტალებისთვის, გამომქვეყნებული, ვებგვერდზე www.etwinning.net;

HMSO-ს დეტალებისთვის Global Gateway-ს შესახებ, გამომქვეყნებული ვებგვერდზე www.globalgateway.org.uk © Crown copyright 1995-2007;

iEarn (International Education and Resource Network)-ს დეტალებისთვის, გამომქვეყნებული ვებგვერდზე www.iearn.org;

Gemin-i.org-ს დეტალებისთვის Rafi.ki-ს შესახებ, გამომქვეყნებული ვებგვერდზე www.rafi.ki;

FACTWorld The Forum for Across the Curriculum Teaching-ს დეტალებისთვის, გამომქვეყნებული ვებგვერდზე www.factworld.info;

ePals Inc-ს დეტალებისთვის, გამომქვეყნებული ვებგვერდზე www.epals.com;

Plan-ს დეტალებისთვის, გამომქვეყნებული ვებგვერდზე www.plan-international.org;

SOS-Kinderdorf International-ს დეტალებისთვის, გამომქვეყნებული ვებგვერდზე www.sos-childrensvillages.org;

Apple Inc -ს დეტალებისთვის ‘Connecting World Regions, Geospatially’ შესახებ, გამომქვეყნებული ვებგვერდზე

<http://edcommunity.apple.com/ali/story.php?itemID=786>;

The GLOBE Programme, Warwickshire Wildlife Trust-ს პატარა ამონარიდისათვის GLOBE-ს შესახებ, ‘goals of GLOBE’-თან ერთად, გამომქვეყნებული ვებგვერდზე

www.globe.gov copyright © The GLOBE Programme;

მოსანიშნი სია ადაპტირებულია ტარა ფორტუნის Immersion Teaching Strategies Observation Checklist-დან მინესოტას უნივერსიტეტის Centre for Advanced Research on Language Acquisition (CARLA)-ს უფლებით.

CARLA-ს გამომქვეყნების ორიგინალი შეგიძლიათ იხილოთ ვებგვერდზე www.carla.umn.edu/immersion/acie/vol4/Nov2000.pdf

ეს მასალები შესაძლოა შეიცავდნენ ლინკებს მესამე მხარის ვებგვერდებზე. ჩვენ არ გვაქვს კონტროლი და არ ვიღებთ პასუხისმგებლობას მესამე მხარის ამგვარ ვებგვერდებზე.

გამოიჩინეთ სიფრთხილე მათზე წვდომისას.

თუმცა, ჩვენ შევეცადეთ მოგვეძიებინა და დავაგვირგოთ საავტორო უფლებების მქონე პირებს გამომქვეყნებამდე, ზოგიერთ შემთხვევაში ეს არ იყო შესაძლებელი: კონტაქტის შემთხვევაში, დიდი სიამოვნებით გამოვასწორობთ ყველა შეცდომას და ხარვეზს.

დაბეჭდილია ოსუ გამომცემლობაში

2018 2017 2016 2015 2014
15 14 13 12 11 10 9 8 7 6

შინაარსი

მადლიერების გამოხატვა	5
წინასიტყვაობა	6
შესავალი	7
თავი 1	
CLIL-ის მიდგომა	9
CLIL-ის წინამორბედი	
CLIL-ის აღზევება	
CLIL-ის საფუძვლები	
CLIL-ის მრავალფეროვნება	
დაბრკოლებები CLIL -ის საუკეთესო შედეგების მიღწევის გზაზე	
თავი 2	
CLIL-ისთვის მომზადება	30
თავის ნავიგატორი	
CLIL-ის მიმართ ორიენტირება	
რა არის და რა არ არის უნიკალური CLIL-ში	
CLIL მეთოდოლოგიის სასაფუძვლე მახასიათებლები	
რა ამოძრავებს 30 საბაზო მახასიათებელს?	
როგორ მუშაობს CLIL მოსწავლეებისათვის?	
და მე? რა ვაკეთო 60-წუთიან გაკვეთილზე?	
თავი 3	
CLIL-ის დაწყება საკლასო ოთახში	38
თავის ნავიგატორი	
ერთი კვირა დაწყებითი სკოლის CLIL მასწავლებლის ცხოვრებიდან - დასაწყისი	
ერთი კვირა საშუალო სკოლის CLIL მასწავლებლის ცხოვრებიდან - დასაწყისი	
ერთი კვირა პროფესიული სკოლის CLIL მასწავლებლის ცხოვრებიდან - დასაწყისი	
თავი 4	
CLIL-ის ამოქმედება	113
თავის ნავიგატორი	
წარმატებული CLIL-ის დაგეგმვა	
საგნობრივ გაკვეთილებზე ენის სწავლის ხელშეწყობა	
ენის გაკვეთილებზე საგნობრივი შინაარსის სწავლის ხელშეწყობა	

ინტერდისციპლინარულ თემებსა და პროექტებზე მუშაობა
სწავლის რეფლექსია
მასწავლებლთა გუნდების შექმნა

თავი 5

პირადი მიღწევების სარკმლის გახსნა..... 152

თავის ნავიგატორი

ხარაჩოების აგება

ადრე ნასწავლზე დაყრდნობა

ცოდნის დანაწევრება და გადაფუთვა

შემოქმედებითი და კრიტიკული აზროვნების ხელშეწყობა

სწავლის სტილი

მოსწავლეების გამოწვევა, გადადგან წინ კიდევ ერთი ნაბიჯი: კომფორტის
ზონიდან გამოსვლა

თავი 6

CLIL-ის გაცოცხლება 191

საკლასო ოთახის კლიმატის შექმნა

საკლასო ოთახის ადგილობრივ საზოგადოებასთან დაკავშირება

საკლასო ოთახის დაკავშირება მსოფლიოსთან

ღირებული მნიშვნელობის ჩამოყალიბება

დაეხმარეთ შემსწავლელებს, დაეხმარონ საკუთარ თავს

თავი 7

CLIL-თან ერთად მოგზაურობა..... 238

თავი 8

დამატებითი ინსტრუმენტები 242

თავის ნავიგატორი

როგორ დავაწერინოთ მოსწავლეებს პროექტი: დეტალური მეგზური

მოსწავლეთა არჩევისა და მიღების პროცესი

როგორ შეიძლება სპექტაკლის გამოყენებით თქვენი სწავლების

რეპერტუარის გაფართოება

როგორ გავხადოთ საუბარი უფრო გასაგები

როგორ შევქმნათ CLIL სასწავლო მასალა ავთენტური ტექსტებისაგან

წელი VI – გვიანი CLIL პროგრამის აპლიკაციის ფორმის ნიმუში

CLIL გუნდის ყოველკვირეული შეხვედრის დღის წესრიგის ნიმუში

დაგეგმვისა და დაკვირვების ჩეკლისტი

მაღლიერების გამოხატვა

არც ერთი წიგნი არაა იზოლირებული კუნძული! ჩვენ ძალიან მაღლიერები ვართ მრავალი ადამიანისა მთელი მსოფლიოდან, რომელთაც წვლილი შეიტანეს ამ წიგნის შექმნის სხვადასხვა ეტაპზე. ეს შენატანები, რომელთაც იდეების, მასალისა და უკუკავშირის სახე ჰქონდა, ჩვენთვის შთაგონების წყარო იყო.

ამ პროცესის ხელშეწყობაში სხვადასხვა ორგანიზაციამაც ითამაშა დიდი როლი: ესტონეთის „ენობრივი იმერსიის ცენტრმა“ მოგვაწოდა დიდძალი სასწავლო მასალა. ასევე, მნიშვნელოვანი შენატანები გააკეთეს ფინეთის იუვიასკიულიის უნივერსიტეტის უწყვეტი განათლების ცენტრმა (Continuing Education Centre of the University of Jyväskylä Finland), ტორონტოს სკოლის სამეურვეო საბჭომ (კანადა) და Complejo Educativo de Cheste-მ (ესპანეთი).

ასევე, არც ერთი ინდივიდი არაა იზოლირებული კუნძული! ჩასახვიდან დაწყებული (ვალენსია, 2005), ლოჯისტიკის გავლით (ჰელსინკი, 2006) და პროექტის შავი ვარიანტის დასრულებით დამთავრებული, ავტორები მუდმივად იღებდნენ პროფესიონალურ დახმარებას მრავალი ექსპერტისაგან, მათ შორის კაი ვოლისა და CLIL კონსორციუმის წევრებისაგან, ჰუგო ბეტენს ბირდსმორისაგან, დო კოილისაგან, ჯიზელა ლანჯესაგან, ანა მალიერისგან და დიტერ ვოლფისაგან.

პეტერ მეკისტო

დევიდ მარში

მარია ხესუს ფრიგოლსი

წინასიტყვაობა

ავიაკომპანიების ინდუსტრია და განათლება მათი ხანგრძლივობით ნამდვილად განსხვავდება, მაგრამ აშკარაა მათ შორის მსგავსება იმაში, თუ როგორ ადაპტირდებიან ისინი ცოდნის საზოგადოებაში ცხოვრების მოლოდინების მიხედვით.

ძველ დროს ოკეანეების გადაღმა საპილოტე ფრენიდან დაწყებული, ავიაკომპანიების ინდუსტრია გამოირჩეოდა ადაპტირების უნარით, დინამიკურობითა და ინოვაციებით. ახალ გამოწვევასთან ადაპტირების სიჩქარე წარმატების საკვანძო წინაპირობაა.

ავიაკომპანიების ინდუსტრიაში, ისევე, როგორც განათლებაში, ახალი საჭიროებები წარმოიქმნება დინამიკურ, უფრო და უფრო ინტეგრირებულ და კონვერგენტულ სამყაროში პერსპექტივების გაფართოებით. ახალი ტექნოლოგიების, მასალებისა და ხელსაწყოების გამოყენებამ აწყობაში, ტექნიკურ უზრუნველყოფაში, პილოტობასა და კლიენტთა მომსახურებაში თავდაპირველ ვითარებასთან შედარებით, ძალიან წინ წაგვიყვანა...

ინოვაცია გაუმჯობესების მიღწევაში ყოველთვის უმთავრესი იყო. ხანდახან ის ნელა მკვიდრდება და თითქმის შეუმჩნეველი ეფექტი აქვს, ზოგჯერ კი ის უცებ გამოჩნდება ხოლმე და ძველ ოპერაციულ მიდგომებს გამოწვევის წინაშე აყენებს.

ავიაცია, ტრენინგი, განათლება და ჩვენი საზოგადოებების სხვა ასპექტები იკვლევენ გზებს, რომლებითაც ინოვაციები საუკეთესო შესაძლო ოპერაციული პრინციპებისა და შედეგების ინტეგრაციამდე მიგვიყვანს.

Air Nostrum-ში ინტეგრაციის კონცეფცია ჩვენი წარმატების საფუძველია. ჩვენ გვაქვს პროგრამები, რომლებიც მიმდინილია თანამშრომლების წახალისებისა და ტრენინგებისათვის, რათა მათ შეიმუშაონ ტექნიკური და კომუნიკაციური უნარები. ამ შემუშავების ხელშესაწყობად ჩვენ უკვე რამდენიმე წელია, CLIL-ს ვიყენებთ.

ამ წიგნების ავტორებს CLIL-ის სახელმძღვანელოს დაწერის იდეა პირველად Air Nostrum-ის ანგარში გაუჩნდათ, როდესაც ევროკომისიისათვის ფილმის კონცეფციაზე მუშაობდნენ. ჩვენ ძალიან მოხარულები ვართ, რომ დაკავშირებულნი ვართ CLIL მეთოდოლოგიის ამ წიგნთან და იმედი გვაქვს, რომ თქვენ, მკითხველი, მას საჭირო ინსტრუმენტად მიიჩნევთ იმის გამოსაკვლევად, თუ როგორაა შესაძლო დღევანდელ და ხვალინდელ მოქალაქეებთან მუშაობისას ინტეგრაციისა და ინოვაციების შემუშავება

ემილიო სერატოსა

თავმჯდომარე

შესავალი

ეს წიგნი იმ მკითხველისათვისაა, რომელსაც სურს პრაქტიკულად გააზრება, თუ როგორაა შესაძლებელი საგნობრივი შინაარსისა და მეორე ენის კომბინირება ერთ საგანმანათლებლო გამოცდილებად.

წიგნი არის მათთვის, ვისაც სურს, უკეთ გაიგოს ენისა და საგნობრივი შინაარსის ინტეგრირებული სწავლების (CLIL) პრაქტიკა; ისინი, შესაძლოა, მუშაობდნენ დაწყებითი სკოლის მცირეწლოვან ბავშვებთან, საშუალო სკოლისა თუ პროფესიული სასწავლებლის უფრო მოზრდილ მოსწავლეებთან... მკითხველი, ასევე, შესაძლოა იყოს მშობელი, ადმინისტრატორი ან მკვლევარი, რომელსაც განათლების საკითხები აინტერესებს.

ჩვენ ვცხოვრობთ ინოვაციის, ცხოვრებისა და მუშაობის ახალი გზების ეპოქაში. ეს ხშირად გულისხმობს მიდგომების შეცვლას. ჩვენ საზოგადოებებში შეგვიძლია დავინახოთ, თუ როგორ ანაცვლებს ინტეგრაცია ფრაგმენტაციას. ეს პროცესი აერთიანებს სექტორებს, რომლებიც წარსულში ზოგჯერ საკმაოდ იყვნენ გამიჯნულები ერთმანეთისაგან.

CLIL ამ პროცესის ერთ-ერთი მაგალითია. ის ხელს უწყობს საგნისა და ენის სწავლის კონვერგენციას. ის საშუალებას აძლევს მასწავლებლებს, მოერიდონ ფრაგმენტაციას, რომელიც გამოწვეულია საგნების ურთიერთდამოუკიდებელ სფეროებად მიჩნევით.

დიდი ხანია ვიცით, რომ ენებისა და სხვა საგნების ერთმანეთისაგან განცალკევებულად, იზოლირებულად სწავლებას არ მოაქვს ოპტიმალური შედეგები. ენისა და საგნის მასწავლებლებმა უკვე გადაადგეს მნიშვნელოვანი ნაბიჯები ამ ახალ ეპოქაში სწავლების გამოსაცოცხლებლად, როგორც საგნის შიგნით, ისე საგანთა შორისაც კი. CLIL გაძლევთ შანსს, გადადგათ კიდევ ერთი ნაბიჯი წინ. ის აერთიანებს საგნობრივ შინაარსსა და ენას და ახალისებს დამოუკიდებელ და კოოპერაციულ სწავლას, რის პარალელურადაც იგი აგებს საერთო მიზანსა და ამოცანებს მთელი ცხოვრების განმავლობაში განვითარებისათვის. ეს ქმნის მნიშვნელოვან დამატებით ღირებულებას ენის სწავლისათვის.

გაერთიანების იდეის მოძიება ამ სამყაროში ყველგანაა შესაძლებელი. ინფორმაციისა და კომუნიკაციის სექტორები ახდენს ტექნოლოგიების ინტეგრაციას სოციალური მოთხოვნების საპასუხოდ. ტელეფონებს, ინტერნეტთან წვდომასთან ერთად, ახლა ფოტოგრაფიის, ნავიგაციისა და სხვა მრავალი ფუნქცია აქვთ შეთავსებული. თუმცა, ისინი კვლავ ინარჩუნებენ თავდაპირველ დანიშნულებას, რისთვისაც ისინი შეიქმნენ.

გართობაც იმავე ტენდენციას მიჰყვება. Cirque du Soleil შეიქმნა, როგორც ცირკის ტრადიციული კონცეფციისაგან სრულიად განსხვავებული გაერთიანება. ის ახდენს მსოფლიოს სხვადასხვა ცირკის სტილების სინთეზირებას, რითაც ახდენს აკრობატიკის, ცეკვისა და თეატრის, ისევე, როგორც ახალი ტექნოლოგიების ინტეგრაციას ერთი გაწერილი თემის ქვეშ. გაერთიანება ცხოვრების ერთ-ერთი ფაქტორი გახდა. CLIL-ში გაერთიანების მიზანია, დაეხმაროს ახალგაზრდებს ყოველდღიური, უფრო ინტეგრირებული სამყაროსთვის საჭირო ცოდნისა და უნარების შეძენაში.

„CLIL-ის მიდგომა“ აღწერს თანამედროვე განათლებაში CLIL-ის აღზევებას და გთავაზობთ რამდენიმე პრაქტიკულ მოდელს. „CLIL-ისთვის მომზადებას“ მიჰყავს მკითხველი CLIL-ის მეთოდოლოგიის საბაზისო მახასიათებლებთან უფრო ახლოს. ამას მოსდევს „CLIL-ის დაწყება საკლასო ოთახში“, რომელსაც გადაჰყავს CLIL მეთოდოლოგია პრაქტიკულ დონეზე დაწყებითი, საშუალო და პროფესიული განათლების დონეებზე. „CLIL-ის ამოქმედება“ იკვლევს, თუ როგორაა შესაძლებელი ენობრივი მხარდაჭერის გაწევა საგნის გაკვეთილზე და შინაარსის მხარდაჭერის გაწევა ენის გაკვეთილებზე.; მე-6 თავი - „პირადი მიღწევების სარკმლის გახსნა“ აღწერს, როგორ შეუძლიათ მასწავლებლებსა და მოსწავლეებს, სწავლის პროცესის კონტროლი უკეთ აიღონ ხელში და გააუმჯობესონ შედეგები. „CLIL-ის გაცოცხლება“ არის კავშირებზე - შემსწავლელებისა და სწავლის დაკავშირებაზე დიდ, ფართო სამყაროსთან. „CLIL-თან ერთად მოგზაურობა“ აჯამებს ყველაფერს: ის აბრუნებს მკითხველს CLIL-ის დიდ, ზოგად სურათთან,

ამ სერიების შესახებ

მაკმილანის წიგნების მასწავლებელთათვის

კეთილი იყოს თქვენი მობრძანება მაკმილანის წიგნების სამყაროში მასწავლებელთათვის! ეს წიგნები დაწერილია თითოეულ მიმართულებაში აღიარებული და ინოვაციური სპეციალისტების მიერ, რათა დაგეხმარონ თქვენი სასწავლო რეპერტუარის, პრაქტიკული უნარებისა და თეორიული ცოდნის გამომუშავებაში. განკუთვნილია როგორც ახალბედა, ისე გამოცდილი მასწავლებლებისათვის. ეს სერია ახდენს საუკეთესო კლასიკური სწავლების მეთოდოლოგიების კომბინირებას უახლოეს მიღწევებთან. აკადემიური მკვლევრების მოსაზრებები კომბინირებულია პრაქტიკულ გამოცდილებასთან ისეთი წიგნების შესაქმნელად, რომელთაც აქცენტი აქვთ ნამდვილ სამყაროში სწავლების გადაწყვეტაზე. იმედი გვაქვს, რომ ამ წიგნებში წარმოდგენილი იდეები თქვენი პედაგოგიური საქმიანობისას შთაგონების წყაროს როლს შეასრულებენ და სიამოვნებას მოგანიჭებენ.

ადრიან ანდერჰილი

500 აქტივობა დაწყებითი კლასისათვის,
ქეროლ რიდი
700 საკლასო აქტივობა,
დევიდ სეიმორი და მარია პოპოვა
A-დან Z-მდე ინგლისური ენის
სწავლებაში,
სკოტ თორნბური
„ათქვეფილი“ სწავლება,
ბარნი ბარეტი და პიტ შარმა
წინადადების მიღმა,
სკოტ თორნბური
ბავშვები სწავლობენ ინგლისურს,
ჯეინ მუნი

აღმოაჩინეთ ინგლისური,
როდ ბოლითო და ბრაიან ტომლინსონი
სწავლების სწავლა,
ჯიმ სკრივენერი
მყარი საფუძველი,
ადრიან ანდერჰილი
სწავლების პრაქტიკა,
როჯერ გოვერი, დიან ფილიპსი, სტივ
ვალკერსი
კითხვის უნარების სწავლება,
ქრისტინ ნატოლი
გრამატიკის წარდგენა,
სკოტ თორნბური

წიგნში ახსნილია ენისა და საგნის ინტეგრირებული სწავლების (content and language integrated learning - CLIL) არსი და გამოკვლეულია იმ პრობლემათა ნაწილი, რომლებიც CLIL-ისთვისაა დამახასიათებელი.

მოკლედ რომ ვთქვათ, CLIL არის ორმაგად ორიენტირებული საგანმანათლებლო მიდგომა, რომელშიც მეორე ენა გამოიყენება როგორც საგნობრივი შინაარსის, ისე ენის სწავლებისათვის. მაგალითად, CLIL-ის გამოყენებით მაღაზიელი ბავშვები მათემატიკასა და „მეცნიერებებს“ (საბუნებისმეტყველო საგნებს) სწავლობდნენ ინგლისურად. CLIL გამოიყენებოდა ნორვეგიელი სტუდენტებისათვის, რათა დრამატურგია შეესწავლათ გერმანულად, იტალიელი სტუდენტებისათვის - მეცნიერებების ფრანგულად შესასწავლად, იაპონელი სტუდენტებისათვის, რათა მათ გეოგრაფია ინგლისურად ესწავლათ და ავსტრალიელებისათვის - მათემატიკის ჩინურად შესასწავლად. საგნებისა და ენების კომბინაცია თითქმის უსასრულოა.

CLIL-ის წინამორბედი

ტერმინი CLIL (ენისა და საგნის ინტეგრირებული სწავლება) შეიქმნა ევროპაში 1994 წელს. CLIL-ის ტიპის პირველი პროგრამა კი 5000 წლის წინ არსებობდა დღევანდელი ერაყის ტერიტორიაზე. აქადელებს, რომლებმაც შუმერები დაიპყრეს, სურდათ ადგილობრივი ენის შესწავლა. ამ მიზნის მისაღწევად შუმერული ენა გამოიყენებოდა აქადელებისათვის სხვადასხვა საგნის შესასწავლ მედיוםად (საშუალებად), მათ შორის თეოლოგიის, ბოტანიკისა და ზოოლოგიისა. თუ შუმერი ინსტრუქტორები იცავდნენ CLIL-ის საბაზისო პრინციპებს, მაშინ ისინი ხელს უწყობდნენ როგორც შუმერული ენის, ისე თეოლოგიის, ბოტანიკისა და ზოოლოგიის შინაარსის სწავლებას.

კიდევ ერთი ისტორიული მაგალითი, როდესაც მეორე ენა საგნობრივი შინაარსის სასწავლებლად გამოიყენება, ლათინურის ფართოდ გამოყენებაა. საუკუნეების განმავლობაში ლათინური იყო სწავლების ენა ევროპულ უნივერსიტეტებში და გახდა სამართლის, მედიცინის, თეოლოგიის, მეცნიერებისა და ფილოსოფიის ძირითადი ენა. თუმცა, CLIL-თან ძლიერი მსგავსების მიუხედავად, ლათინური ენის გამოყენება მაინც არ შეიძლება ჩაითვალოს ზუსტი გაგებით CLIL-ის მაგალითად. აკადემიებში ლათინურის გამოყენება თითქმის არანაირ სივრცეს არ ტოვებდა ადგილობრივი ენების გასავითარებლად. ამის საპირისპიროდ, CLIL ეხმარება მეორე ენის შესწავლას და, ამავდროულად, ხელს უწყობს პირველი ენის განვითარებასაც.

ბოლო საუკუნეებში ევროპაში მრავალი ადამიანი მიხვდა მულტილინგურობის ფასს. თუმცა, ბი- და მულტილინგუური განათლება, უპირველეს ყოვლისა, მდიდარი ხალხის პრივილეგია იყო. შეძლებულები ქირაობდნენ გუვერნანტებსა და ტუტორებს, რომლებიც მათ შვილებს უცხო ენებზე ესაუბრებოდნენ სწორედ იმ მიზნით, რომ მათ ესწავლათ სხვა ენაზე თავისუფლად საუბარი. ზოგიერთი მათგანი კი შვილებს უცხოეთის კერძო სკოლებში აგზავნიდა სასწავლებლად.

სხვა შემთხვევებში გეოგრაფიულმა, დემოგრაფიულმა და ეკონომიკურმა რეალობებმა შექმნა მულტილინგუური პროგრამები. 1965 წელს კანადის ფრანგულენოვან რეგიონში, კვებეკში, მცხოვრები ინგლისურენოვანი მშობლები ღელავდნენ, რომ მათ შვილებს არახელსაყრელ პირობებში მოუწევდათ ცხოვრება, თუკი ფრანგულ ენას გამართულად ვერ დაეუფლებოდნენ. ამ ინგლისურენოვან მშობლებს სჯეროდათ, რომ მეორე ენის სტანდარტული სწავლება არ იყო საკმარისი ფრანგული ენის სრულყოფილად დასაუფლებლად, რაც მოგვიანებით ხელს შეუშლიდა მათ შვილებს ადგილობრივ სამუშაო ბაზარზე კონკურენციის გაწევში. ამ მშობლებმა მოუწოდეს ადგილობრივ ხელისუფლებას, რომ მათ ჩამოეყალიბებინათ ენაში „ჩადირვის“ (სხვაგვარად - „ჩაყურყუმალავების“) პროგრამები, რომლებიც საშუალებას მისცემდა ინგლისურენოვან ბავშვებს, ყველა საგანი მხოლოდ ფრანგულად ესწავლათ.

„ჩადირვის“ პროგრამის მასწავლებლებს თავდაპირველად დიდი პრობლემების გადალახვა მოუხდათ. სწავლებისა და სწავლის სათანადო მეთოდები ჯერ არ იყო ჩამოყალიბებული. ისინი ცდების ჩატარებისა და შეცდომების ანალიზის საშუალებით შემუშავდა. მასწავლებლებმა დაიწყეს სტუდენტებისთვის მეორე ენის გაგებისა და ვერბალური კომუნიკაციური უნარების ჩამოყალიბებაში დახმარებაზე ფოკუსირებით. უფრო დაბალანსებული მიდგომის გამოყენება, რომელშიც გათვალისწინებული იყო ოთხივე ენობრივი უნარი (მოსმენა, ლაპარაკი, კითხვა და წერა), დაიწყეს მას მერე, რაც მოსწავლეებს აუდიალური (სმენითი) და ვერბალური (სალაპარაკო) უნარები ძირითადი კომუნიკაციისათვის საკმარისად ჩამოუყალიბდათ. სკოლაში წინსვლასთან ერთად, ზოგ საგანს ინგლისურადაც ასწავლიდნენ. საერთო ჯამში, ეს პროგრამა ძალიან წარმატებული იყო. „ჩადირვის“ მეთოდით სწავლება თანდათან გავრცელდა მთელ კანადასა და დანარჩენი მსოფლიოს დიდ ნაწილში.

1970-იან წლებში, ენაში „ჩადირვის“ პროგრამების განვითარებასთან ერთად, ბილინგუური განათლება ხელმისაწვდომი გახდა მრავალი სხვადასხვა წარმომავლობის ბავშვისათვის. ამის მსგავსად, 1970-იან წლებში გაერთიანებულ სამეფოში Languages Across the Curriculum-ის ფარგლებში ჩატარებულმა კვლევებმა ხელი შეუწყო ინფორმირებას იმის შესახებ, რომ ყველა მასწავლებელი უნდა დაეხმაროს მოსწავლეებს მათი ენობრივი უნარების განვითარებაში, პირველი ენა იქნება ეს მათთვის თუ მეორე... ნათელი ხდებოდა, რომ საგნობრივი შინაარსი და ენა უნდა ისწავლებოდეს ერთად. ამავდროულად, ისიც ცხადი ხდებოდა, რომ მეორე ენის სწავლების მხოლოდ სტანდარტული მეთოდი არ იძლეოდა ფართო მასშტაბით ადეკვატურ შედეგებს.

CLIL-ის აღზევება

1990-ანი წლების შუა პერიოდში გლობალიზაცია უფრო და უფრო მაღალ ლინგვისტურ მოთხოვნებს უყენებდა მეინსტრიმულ განათლებას, საწყისი დონიდან უმაღლესი განათლების ინსტიტუციების ჩათვლით. დღესდღეობით ევროპაში დიდია იმის სურვილი, რომ გააუმჯობესონ ენის სწავლების საშუალებები ახალგაზრდებისათვის, რათა გაიზარდოს ევროპის ერთობა და კონკურენტუნარიანობა. აზიაში ჩინეთის ეკონომიკის ექსპონენციალური ზრდის შედეგად, იზრდება ისეთი lingua franca ენების გაუმჯობესების ინტერესი, როგორებიცაა მანდარინი და ინგლისური. ამ ენებს აქვთ არსებითი მნიშვნელობა რამდენიმე აზიური ქვეყნის ეკონომიკასა და საზოგადოებაში.

გლობალიზაციის შედეგად მსოფლიო დღესდღეობით აქამდე არნახული გზებითაა ურთიერთდაკავშირებული. ახალი ტექნოლოგიები ხელს უწყობს ინფორმაციისა და ცოდნის მიმოცვლას. ეს, თავის მხრივ, ეხმარება მსოფლიო ეკონომიკის ინტეგრაციასა და ცვლილებებს ჩვენი ცხოვრების ყველა სფეროში. მსოფლიო სწრაფად ხდება შერეული გლობალური სოფელი. მობილობა, ფიზიკური იქნება იგი თუ ვირტუალური, მუდმივად ზრდად რეალობად იქცევა, რაც გავლენას ახდენს ენებზე. გლობალურ საზოგადოებაში ცხოვრების რეალობა გავლენას ახდენს იმაზე, თუ რას და როგორ ვასწავლით. ეს ეხება როგორც ენობრივ განათლებას, ისე სხვა ნებისმიერი საგნის სწავლებას.

ინტეგრირებულ მსოფლიოში ინტეგრირებულ სწავლებას უფრო და უფრო ხშირად უყურებენ, როგორც განათლების გადაცემის თანამედროვე მეთოდს, შექმნილს იმ მიზნით, რომ უკეთ გადასცენ შემსწავლელს გლობალური ეპოქისთვის შესაფერისი ცოდნა და უნარები. უფრო მეტიც, თაობა Y (1982-დან 2001 წლამდე დაბადებულები) ორიენტირებულია სწავლის დაუყოვნებელ შედეგზე: „ისწავლე გამოყენებისას, გამოიყენე სწავლისას“ და არა „ისწავლე ახლა, გამოიყენე მოგვიანებით“. კიბერეპოქაში დაბადებულებზე (2001 წლის მერე) კი მათი პირადი, ახალგაზრდობაში მიღებული პრაქტიკული გამოცდილება, ინტეგრირებული ტექნოლოგიებთან, კიდევ უფრო დიდ გავლენას მოახდენს. სწორედ ეს თაობაა ამჟამად მთელი მსოფლიოს საკლასო ოთახებში, ხოლო CLIL არის ერთ-ერთი ინოვაციური მეთოდოლოგია, რომელიც ამ ახალი ეპოქის მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად შეიქმნა.

CLIL-ის საფუძვლები

CLIL სტრატეგია, უპირველეს ყოვლისა, მოიცავს მოსწავლის არამშობლიური ენის გამოყენებას, როგორც მედიუმისა, რომლის საშუალებითაც გაიცემა ინსტრუქციები და ისწავლება პირველადი, მეორადი ან/და პროფესიული დონის საგნები, როგორებიცაა: მათემატიკა, მეცნიერებები, ხელოვნება ან ბიზნესი. თუმცა, CLIL, ასევე, მოითხოვს საგნების მასწავლებლებისაგან, რომ მათ გარკვეულ დონეზე ენაც ასწავლონ. კონკრეტულად, საგნის მასწავლებელმა ხელი უნდა შეუწყოს ენის იმ

ნაწილების შესწავლას, რომლებიც მოსწავლემ არ იცის და რისი უცოდინრობაც ხელს უშლის მათ მიერ საგნობრივი შინაარსის დაუფლებას.

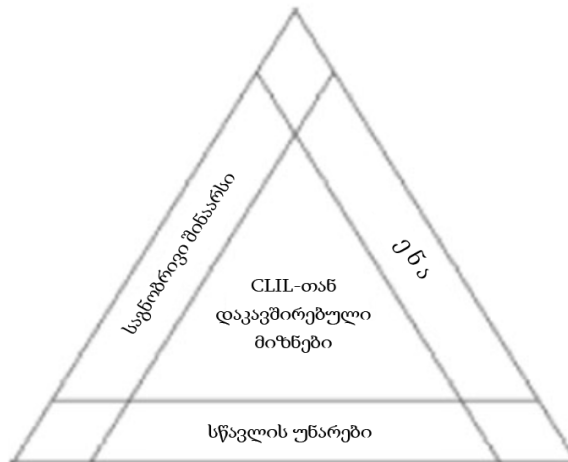
ენის მასწავლებლები CLIL პროგრამებში განსაკუთრებულ როლს თამაშობენ. გარდა სტანდარტული კურიკულუმის სწავლებისა, ისინი ცდილობენ ხელი შეუწყონ საგნების მასწავლებლებს. ამისთვის ისინი ეხმარებიან მოსწავლეებს ენის იმ ნაწილების სწავლაში, რომლებიც სჭირდებათ მათ, რათა შეძლონ სხვა საგნების შინაარსის შესწავლა. ამით მასწავლებლები ეხმარებიან მათ საგნების შინაარსის ცოდნის განმტკიცებაში.

ამგვარად, CLIL არის ენისა და საგნის სწავლებისა და სწავლის ინსტრუმენტი. მისი მთავარი არსი არის ინტეგრაცია. ეს ინტეგრაცია ორმაგად ორიენტირებულია:

1. ენის სწავლება შედის საგნობრივ გაკვეთილებზე (მაგალითად: მათემატიკა, ისტორია, გეოგრაფია, პროგრამირება, მეცნიერებები, სამოქალაქო განათლება და ა.შ.). ეს გულისხმობს ინფორმაციის იმგვარად „გადაფუთვას“, რომ ხელი შეეწყოს გაგებას. გრაფიკები, დიაგრამები, ნახატები, პრაქტიკული ექსპერიმენტები და საკვანძო კონცეპტებისა და ტერმინოლოგიის მონახაზების გაკეთება CLIL-ის გავრცელებული სტრატეგიებია.
2. საგნობრივი შინაარსი გამოიყენება ენის სწავლების კლასებში. ენის მასწავლებელი თანამშრომლობს ყველა სხვა საგნის მასწავლებელთან და აერთიანებს ლექსიკურ მარაგს, ტერმინოლოგიასა და ტექსტებს ამ საგნებიდან საკუთარ კლასებში. მოსწავლეები სწავლობენ ენისა და დისკურსის პატერნებს, რომლებიც მათ სჭირდებათ შინაარსის გასაგებად.

მოსწავლის სურვილი, გაიგოს და გამოიყენოს საგნობრივი შინაარსი, არის მისთვის ენის შესწავლის მოტივაცია. თვით ენის გაკვეთილებზეც მოსწავლეები უფრო მეტს სწავლობენ, როდესაც მათი მიზანი ის კი არაა, უბრალოდ ენა შეისწავლონ, არამედ, როდესაც ისინი ენას კონკრეტული დავალებების შესასრულებლად და ახალი შინაარსის შესასწავლად იყენებენ. ენის მასწავლებელი მეტ დროს ხარჯავს მოსწავლის ენის ცოდნის ხარისხის გაუმჯობესებაზე, ვიდრე საგნის მასწავლებელი. თუმცა, CLIL-ის კონტექსტში ახალი გზების გამოჩენა, რომელთა საშუალებითაც ენის გაკვეთილებზე საგნობრივი შინაარსის შერწყმა მოხდება, ასევე, გაუმჯობესებს ენის შესწავლას. ამგვარად, CLIL-ში საგნობრივ მიზნებს ხელს უწყობს ენის მიზნები.

საგნობრივ შინაარსსა და ენაზე ფოკუსირების გარდა, თამაშში მესამე ელემენტიც ერთვება. სწავლის უნარების შემუშავება ეხმარება საგნობრივი შინაარსისა და ენის სასწავლო მიზნების მიღწევას. სწავლის უნარების განვითარება CLIL ტრიადის მესამე ელემენტია.

საგნობრივი შინაარსის, ენისა და სწავლის უნარების სამი მიზანი უნდა მოვარგოთ უფრო დიდ კონტექსტს. მშობლებს უფრო ის უნდათ, რომ შვილებმა CLIL ენა ისწავლონ, განაგრძონ თავიანთი პირველი ენის განვითარება და იმდენივე საგანი ისწავლონ, რამდენსაც ის ბავშვები სწავლობენ, რომლებიც CLIL პროგრამებში არ მონაწილეობენ. ამგვარად, CLIL-ის ინიციატივის საბოლოო მიზანია, შექმნას პირობები, რომლებიც ხელს შეუწყობს:

- კლასის შესაბამისი აკადემიური მოსწრების დონის მიღწევას იმ საგნებში, რომლებიც CLIL ენის გამოყენებით ისწავლება;
- კლასის შესაბამისი ფუნქციონალურ გაწაფულობას CLIL ენაზე მოსმენაში, ლაპარაკში, კითხვასა და წერაში;
- ასაკის შესაბამის დონის მიღწევას პირველი ენის მოსმენის, ლაპარაკის, კითხვისა და წერის კომპეტენციებში;
- როგორც CLIL ენასთან, ისე მოსწავლის პირველ ენასთან დაკავშირებული კულტურის გაგებასა და გააზრებას.
- კოგნიტური და სოციალური უნარ-ჩვევების განვითარებას, რომლებიც საჭიროა წარმატებისათვის მუდმივად ცვალებად მსოფლიოში.

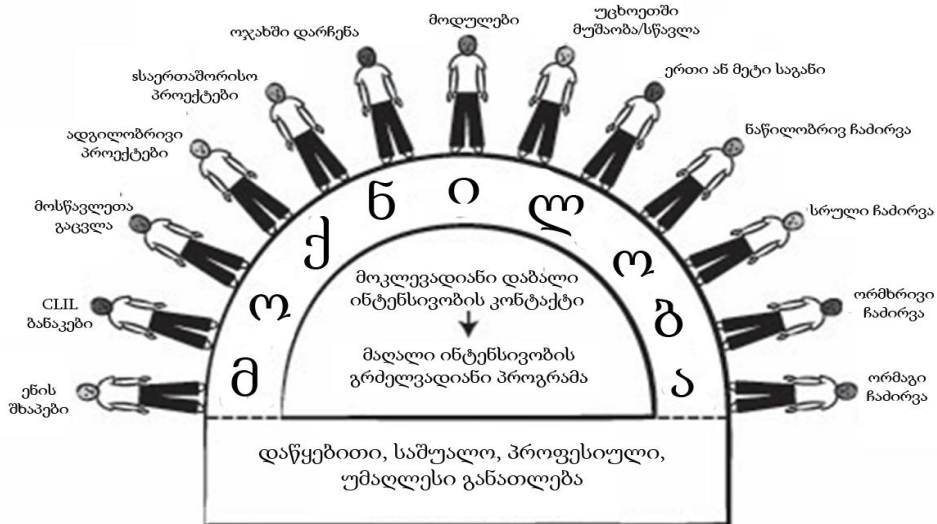
CLIL მეთოდს შეუძლია მისცეს ახალგაზრდებს საჭირო უნარები, რათა მათ შეძლონ CLIL-ის ენაზე სწავლის გაგრძელება ან მუშაობა. თუმცა, ენის შენარჩუნებისა და სწავლის პროცესი მთელი ცხოვრება გრძელდება და მოითხოვს მუდმივ გამოყენებასა და ინვესტიციას.

CLIL-ის მრავალფეროვნება

CLIL არის „ქოლგა ტერმინი“ (Umbrella Term), რომელიც მოიცავს თორმეტ საგანმანათლებლო მიდგომას (მაგ.: „ჩაძირვა“, ბილინგვური განათლება, მულტილინგვური განათლება, „ენის შხაპები“, ენის გამდიდრების პროგრამები...). CLIL-ის სიახლე ისაა, რომ იგი ახდენს სინთეზს და გვაძლევს მოქნილ გზას, გამოვიყენოთ ამ სხვადასხვა მიდგომიდან მიღებული ცოდნა. ამ მიდგომის

მოქნილობა ცხადია, უპირველეს ყოვლისა, იქიდან, თუ რამდენი დრო ეთმობა მეორე ენაზე სწავლისა და სწავლების პროცესს. კერძოდ, CLIL საშუალებას იძლევა მეორე ენაზე დაბალიდან მაღალ დონემდე ინტენსივობით სწავლება/სწავლის შესაძლებლობას. ეს მიდგომა შეიძლება გამოყენებული იქნეს მოკლევადიანი მაღალი ინტენსივობის ურთიერთობისთვის (იხილეთ ფიგურა).

CLIL-ის მრავალფეროვნება

მოცემულია CLIL სტილის სხვადასხვა ტიპის აქტივობის ოთხი მაგალითი:

1

„ენის შხაპი“

აღწერა

„ენის შხაპი“, ძირითადად, გათვლილია ოთხიდან ათ წლამდე მოსწავლეებისათვის, რომლებსაც ენასთან კონტაქტი დღეში 30 წუთიდან 1 საათამდე ექნებათ. ეს მოიცავს თამაშების, სიმღერების, მრავალფეროვანი ვიზუალისა და რეალიების გამოყენებას, საგნებთან ურთიერთობასა და მოძრაობას. მასწავლებლები, ძირითადად, CLIL ენაზე საუბრობენ. მუშავდება სხვადასხვა აქტივობა და გამოიყენება ხშირი გამეორებები, რათა მოსწავლეებმა იცოდნენ, თუ რას უნდა ელოდონ. ეს უსაფრთხოების შეგრძნებას ქმნის, ამცირებს დაძაბულობას და აძლიერებს სწავლის პროცესს.

მიზნები

ენის შხაპების მიზანია, დაეხმაროს მოსწავლეებს:

- იყვნენ ინფორმირებულები სხვა ენების არსებობის შესახებ;
- მზად იყვნენ ენების შესწავლისათვის (დადებითი მიდგომა, ბგერებთან და სტრუქტურებთან ნაცნობობა).

შემოთავაზებული აქტივობები

მასწავლებლები ორიენტირებულები არიან რუტინულ აქტივობებზე, რომლებშიც მოსწავლეები კომფორტულად გრძნობენ თავს. ისინი ამზადებენ სცენას მოსწავლეებისათვის და ეუბნებიან, თუ რას უნდა ელოდონ ისინი, შემდეგ კი გადადიან CLIL ენაზე. მაგალითად:

- შესვენებებისა და სადილის ორგანიზება. ინსტრუქციები გაიცემა CLIL ენაზე, ლექსიკა საჭმელების შესახებ ისწავლება და მოსწავლეები პასუხს სცემენ კითხვებს იმის შესახებ, თუ რას ჭამენ ისინი. მასწავლებელი ამბობს: „მმმ, ვაშლი. შელის ვაშლი აქვს. კიდევ ვის აქვს ვაშლი? ეგ რა არის, პოლ? დიახ, ძალიან კარგია. მართალია, ეგ ვაშლია. რა ფერია ეგ ვაშლი, წითელი თუ მწვანე? იგორის პერანგით წითელია თუ შანტელის ქვედაბოლოსავით მწვანე?“. იგორის წითელი პერანგისა და შანტელის მწვანე ქვედაბოლოს პარალელურად მითითება აღქმას ეხმარება.
- მოსწავლეებს ეხმარებიან შესვენებაზე გასასვლელად ან სახლში წასვლის წინ ჩაცმაში. სხვადასხვა ტანსაცმელი განსხვავებული თანმიმდევრობით შეიძლება ჩააცვან ბავშვებს, რის პარალელურადაც მოსწავლეებმა ახალი სიტყვები უნდა გაიმეორონ. დიდი დოზით გამოყენება ჟესტიკულაცია/მითითება, რათა მოსწავლეებმა მოახდინონ ობიექტის ასოცირება CLIL ენაზე მის სახელთან. მასწავლებელმა შეიძლება თქვას: „აბა, რა ჩავიცვათ ჯერ? ჩვენი ხელთათმანები? ჩვენი ქუდი? ჩვენი ქურთუკი? ჩვენი ჩექმები? რა ფერია შამიმის ქუდი? რა ფერია პენის შარფი? მოდი, დღეს ჯერ ხელთათმანები ჩავიცვათ. აბა ახლა ქურთუკები ჩავიცვათ და ღილების შეკვრა ვცადოთ. რთულია? (ეს სახის უარყოფითი ემოციის გამოხატველი მიმიკით ითქმის). ადვილია?“ (ეს ღიმილით ითქმის). მოსწავლეები პასუხობენ ერთი სიტყვით ან მოკლე ფრაზებით, CLIL ენის გამოყენებით.
- ისეთი სიმღერების შესრულება, რომლებიც შეიცავს მრავალ მოძრაობას და ხელს უწყობს ლექსიკის შესწავლას (მაგალითად the Shimmy Shimmy Shake ან Hokey Cokey - მოვხრი მარცხენა ხელს, გავშლი მარცხენა ხელს, მოვხრი მარცხენა ხელს და გავიქნევ...). ახალ ლექსიკასთან ერთად ქმედებების გამოყენება ეხმარება მოსწავლეებს სწავლასა და სიტყვების ადვილად გახსენებაში. ამასთან, სიმღერიდან სიტყვები უფრო ადვილი დასამახსოვრებელია, ვიდრე, მაგალითად, ამოკითხული სიებიდან ან ლაპარაკიდან.

აღწერა

ბანაკში შეიძლება განთავსდეს თხუთმეტიდან სამოც ან მეტ მოსწავლემდე, როგორც ერთი, ისევე სხვადასხვა სკოლის მოსწავლეები. მოსწავლეები იკრიბებიან მიზნისთვის მოწყობილ ადგილას, ხშირად კლასგარეშე სასწავლო ცენტრში, სასწავლო წლის მიმდინარეობისას ან არდადეგებზე, რამდენიმე დღით.

ზოგიერთმა სასკოლო უბანმა (გაერთიანებამ) შეიძლება ორგანიზება გაუკეთოს შაბათ-კვირის ბანაკებს, და სხვამ - ხუთდღიან ბანაკებს სასკოლო კვირის განმავლობაში. ხუთი დღე საკმარისი დროა სერიოზული გავლენის მოსახდენად და საკმარისად მოკლეა იმისათვის, რომ მოსწავლეებმა მონაწილეობის მიღება გადაწყვიტონ. მოსწავლეებს გარკვეულ დონეზე არჩევანის საშუალება აქვთ აქტივობების ამორჩევისას. ისინი იყოფიან თხუთმეტკაციან ქვეჯგუფებად. ყველა ჯგუფი ირჩევს საკუთარ სახელს, მოტოს და ლოგოს. მთავარი წესი, რომელიც უცვლელია, შემდეგია: CLIL-ენის გამოყენება იქ ყოფნის განმავლობაში. მოსწავლეებს სთხოვენ, შეიმუშაონ სტრატეგიები, რომლებიც უზრუნველყოფს CLIL-ენის გამოყენებას. ისინი შეიძლება შეთანხმდნენ ჟეტონებსა და ჯარიმებზე. თვითონ მოსწავლეები აჯარიმებენ სხვა მოსწავლეებს ერთი ჟეტონით, თუკი ისინი გაიგებენ, რომ ვინმე ბანაკის ენისაგან განსხვავებულ რომელიმე ენაზე საუბრობს. ამგვარად, მოსწავლეები იწყებენ მთელი პასუხისმგებლობის აღებას იმაზე, რომ ყველამ გამოიყენოს CLIL-ენა. ამ მაგალითში ყველაზე მეტი ჟეტონის მქონე გუნდი ბანაკში ყოფნის დასასრულს ჯილდოს მოიგებს.

მიზნები

CLIL ბანაკის მიზანია:

- მოსწავლეებმა გამოსცადონ წარმატება მეორე ენის გარემოში ცხოვრებისას;
- მოსწავლეები გაერთონ და მოახდინონ CLIL-ენის ასოცირება გართობასთან;
- მოსწავლეების მოტივირება მეორე ენის შესწავლის გასაგრძელებლად;
- შთააგონოს მოსწავლეები, რათა მათ გააგრძელონ CLIL-ენის შესწავლა.

შემოთავაზებული აქტივობები

ა. ლაშქრობა და ორიენტირება: გონებრივი იერიში იმის შესახებ, თუ რა იციან მონაწილეებმა ლაშქრობისა და ორიენტირების შესახებ (ლექსიკა, უსაფრთხოება, რჩევები და ა.შ.), საკვანძო ლექსიკისა და ფრაზების შესწავლა, აქტივობამდელი ინსტრუქციები კურატორისა და ენის

მასწავლებლისაგან, ტესტური სწავლა გარეთ, სხვადასხვა ლაშქრობისა და ორიენტირების აქტივობები, ზოგიერთი მოსწავლის მიერ აქტივობების ფოტოებისა და ვიდეოების გადაღება, გამოცდილების განხილვა და წარდგენა.

ბ. ფინალური „ტალანტშოუ“: ზოგადი შეხვედრა მოვლენის მიმოხილვისათვის, ყოველდღიური პერიოდები პრეზენტაციების მოსამზადებლად, როლური თამაში და სცენები, სადილზე გამოსვლებისას ღონისძიებისათვის შემზადება და თვითონ ღონისძიება.

გ. მოსწავლეების მიერ სწავლება: მოსწავლეები ეწერებიან, რათა ვორკშოპებზე ასწავლონ სხვა მოსწავლეებს. მოსამზადებელი შეხვედრები ტარდება მასწავლებლებთან ერთად, რათა დაგეგმონ ვორკშოპი და მიიღონ საჭირო ენობრივი დახმარება. სესიის შემდეგ ჩატარდება მცირე დებრიფინგის/შემაჯამებელი სესიები, სადაც მოსწავლეები განიხილავენ გამოცდილებას და აღნიშნავენ წარმატებას. ჩვენი ერთ-ერთი კოლეგის მოსწავლეებმა ჩაატარეს მუცლის ცეკვის ვორკშოპი. მან ჩამოწერა საჭირო გამონათქვამები ფურცელზე და მიამაგრა კედელზე. მოსწავლეებმა ისწავლეს სამი განსხვავებული მუცლის კუნთის გარჩევა - დიაფრაგმა, მენჯის კუნთები და მუცლის გარეთა ირიბი კუნთი. მოსწავლეებმა ისწავლეს თითოეული კუნთის ცალ-ცალკე კონტროლი და მათი ერთმანეთის მიყოლებით შეკუმშვა. რთული სამუშაო იყო, მაგრამ ძალიან გაერთნენ კეთებისას. საბოლოოდ, მოსწავლეებმა მოახდინეს მათი ინტეგრირება სარელეო შეჯიბრებასა და ფინალურ „ტალანტშოუში“. ერთმა მოსწავლემ ორიგამის ვორკშოპი ჩაატარა, მეორემ - ტაილანდური ჩაის, კიდევ სხვამ კი აჩვენა სლაიდები და ილაპარაკა სამხრეთ ამერიკაში ვიზიტის შესახებ. ერთ-ერთი ყველაზე პოპულარული ვორკშოპი იყო იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა შევქმნათ საკუთარი ბლოგი. ენობრივი დახმარების გაწევა პერსონალის მიერ სერიოზულ წინასწარ დაგეგმვას მოითხოვდა.

შენიშვნა: ბანაკები მუშაობს ყველა ასაკის წარმომადგენლებისათვის, სკოლის დაწყებითი წლებიდან საშუალო სკოლის დამთავრებამდე. ახალგაზრდა ბავშვებისათვის აქცენტი ინსტრუქტორების ჩატარებულ აქტივობებზეა გაკეთებული. გამოიყენება უფრო მეტი თამაში და შეჯიბრება. მაგალითად:

- გასეირნება ბუნებრივ გარემოში სხვადასხვა მცენარის, მწერისა და ცხოველის შესასწავლად;
- „სქავენჯერ ჰანთის“ თამაში მცენარეების, ქვების, მწერებისა და ა.შ. საპოვნელად და, შესაძლოა, ფოტოს გადასაღებადაც;
- ფრინველთა სახლების, ქვიშის სასახლეებისა და ა.შ. დაგეგმვა, აშენება და წარდგენა;
- საკონკურსო და არასაკონკურსო სპორტი.

ინსტრუქტორები ხელს შეუწყობენ ლექსიკის სწავლებას. სხვადასხვა ობიექტს, როგორებიცაა მაგიდა ან მუხის ხე, მიმაგრებული ექნება იარლიყები მათი სახელებით. ასევე, მოსწავლეებს ჯგუფების სახელების არჩევა მოუწევთ იმ გარემოში არსებული ხეების ან მწერების სახელებიდან. მოსწავლეებმა შეიძლება იმუშავონ ინსტრუქტორებთან ერთად ტყეში ცხოვრების შესახებ სპექტაკლის დასადგმელად.

3

საერთაშორისო პროექტები

აღწერა

სპეციალურმა პროექტებმა უნდა მიგვიყვანოს კონკრეტულ მიღწევებამდე და საშუალება მისცეს მოსწავლეებს, გაეცნონ ახალ იდეებს, წყაროებს ან/და ადამიანებს. სკოლებს შეუძლიათ შეუერთდნენ არსებულ პროექტებს ან შექმნან საკუთარი. მსოფლიო ქსელში გაწევრიანება, როგორიცაა „მეცნიერება მსოფლიოს გასწვრივ“ (Science Across the World)¹, მარტივი და იაფია. ინტერნეტზე დაფუძნებული ქსელი საშუალებას აძლევს მოსწავლეებს სხვადასხვა ქვეყნის სკოლებიდან, ისწავლონ და განიხილონ მრავალი სამეცნიერო თემა, როგორებიცაა: მჟავე წვიმები, ბიომრავალფეროვნება, საკვები, დიეტა, ჯანმრთელობა, გენეტიკა, გარემო და ენერგია. მოსწავლეები უზიარებენ იდეებსა და აღმოჩენებს უცხოელ თანატოლებს და ისინი მუშაობენ, როგორც ერთი კლასი, რათა მიაღწიონ კონსენსუსს იმის შესახებ, თუ რა ისწავლეს. ქსელი გვამარაგებს რამდენიმე სამუშაო ფურცლითა და მასწავლებელთა გზამკვლევებით.

მეორე ვარიანტია საკუთარი პროგრამის დაწყება. ერთი მაგალითია, როდესაც დაწყებითი სკოლა, რომელშიც შედიან ბავშვები საბავშვო ბაღიდან მეექვსე კლასის ჩათვლით, „იშვილებს“ სოფელს აფრიკაში. ეს კეთდება დახმარების სააგენტოსთან თანამშრომლობით, რომელსაც საკმაოდ დიდი გამოცდილება აქვს აფრიკაში. ეს შეიძლება გახდეს მთელი სკოლის პროექტი, რომელშიც ჩაერთვებიან მშობლები და ადილობრივი საზოგადოების წევრები.

მიზნები

საერთაშორისო პროექტების მიზნებია:

- დაეხმაროს მოსწავლეებს, რათა მათ თავად აიღონ პასუხისმგებლობა სწავლაზე;
- მოსწავლეების მოტივირება;

¹ <http://www.scienceacross.org>

- შექმნას ჩარჩო, რომლის ფარგლებშიც შესაძლებელი იქნება რამდენიმე საგნის სინთეზირებული სწავლა;
- შექმნას CLIL ენის სხვა წარმომადგენლებთან კონტაქტისა და კომუნიკაციის საშუალება;
- გამოიმუშაოს კომუნიკაციის ინფორმაციული და კომუნიკაციური ტექნოლოგიების (ICT), ჯგუფური მუშაობისა და პრობლემების გადაჭრის უნარები;
- გამოიმუშაოს მსჯელობის, ძიების, კრიტიკული და შემოქმედებითი აზროვნებისა და შეფასების უნარები.

შემოთავაზებული აქტივობები

1) თემა - ეკოლოგია

- შესავალი - მოსწავლეები ფიქრდებიან, თუ რა ტიპის და რამდენ ნაგავს ყრიან ისინი.
- არსებული ცოდნასა და უნარებზე წვდომა - მასწავლებლები ეხმარებიან მოსწავლეებს, ჩამოაყალიბონ ნაგვის შესახებ არსებული ცოდნა ჩარჩოს გამოყენებით (ეკოსისტემები, პროცენტები, ნივთიერებათა კატეგორიები, მასის გაზომვა, თერმომეტრების წაკითხვა, დიაგრამებისა და ცხრილების ინტერპრეტაცია, ნაგვის გაზომვისას უსაფრთხოების დაცვა).
- ენის წინასწარი სწავლება - ჩამოაყალიბეთ ლექსიკისა და დისკურსის პატერნები მოკლე გაცნობითი ტექსტის წაკითხვით ან კლასთან ერთად ინსტრუქციებით მუშაობით.
- „რამდენ ნაგავს ყრი შენ?“ - მოსწავლეები იკვლევენ თავიანთ ოჯახებში ერთი კვირის განმავლობაში მყარი ოჯახური ნაგვის რაოდენობას და ახდენენ მის კატეგორიზაციას.
- „რა ემართება შეგროვებულ ნაგავს?“ - მოსწავლეები იკვლევენ, თუ რა გზებით იშორებს ადგილობრივი საზოგადოება ნაგავს თავიდან.
- ინფორმაციის შეგროვება და გაცვლა - სკოლა აჯერებს ინფორმაციას და უცვლის სხვა ქვეყნების სკოლებს.
- „რა ემართება ნაგავს სხვა ქვეყნებში?“ - კლასი აჯერებს სხვა სკოლებიდან მიღებულ ინფორმაციას და განიხილავს მსგავსებებსა და განსხვავებებს, პრობლემებსა და მათი გადაწყვეტის გზებს და თუ როგორ შეიძლება, ქვეყნებმა ისწავლონ ერთმანეთისაგან.
- ინფორმაციის სექცია - ინფორმაცია მსოფლიოში ნაგვის წარმოქმნისა და მოშორების შესახებ ჯამდება და პრეზენტაციის სახით ყალიბდება.
- დაგეგმვა, იმპლემენტაცია და შეფასება - სკოლის ნაგვის მენეჯმენტის გაუმჯობესებული გეგმის შემუშავება და დანერგვა.
- წარმატების აღნიშვნა.

2) აფრიკული სოფლის „შვილება“

- მოსწავლეები;
- სწავლობენ საერთაშორისო განვითარების სააგენტოებისა და პროგრამების შესახებ (მაგალითად, ბავშვის დასპონსორება, სოფლის შვილება);
- სწავლობენ აფრიკისა და მოცემული ქვეყნის შესახებ (მაგ.: წერენ მოხსენებებს, ამზადებენ მხატვრულ შოუს, ატარებენ ჯგუფურ პროექტებს კლიმატის ან/და ცხოვრების სტილის შესახებ);
- განსაზღვრავენ ხარჯებს და შეიმუშავენ გეგმას ფონდების მოსაძიებლად;
- ორგანიზებას უწევენ საზოგადოებაში საქველმოქმედო ბაზრობას (დაგეგმვა, რეკლამა, ფონდის მენეჯმენტი, აქტივობების ჩატარება);
- იწყებენ მიმოწერას სოფლელ ბავშვებთან;
- აჯამებენ მიღწევებს და აღნიშნავენ მათ მშობლებთან და საზოგადოებასთან ერთად.

4

„ადრეული სრული ჩადირვა“

აღწერა

„ადრეული სრული ჩადირვის“ პროგრამები იწყება საბავშვო ბაღში ან სკოლის პირველ წელს. ეს პროგრამები მხოლოდ დასაწყისშია „სრული ჩადირვისა“. წლიდან წლამდე, როდესაც მოსწავლეები წინ მიიწევენ, კურიკულუმის უფრო და უფრო დიდი ნაწილი მიეწოდებათ პირველ ენაზე. ხშირად, რამდენიმე წლის სწავლის შემდეგ, კურიკულუმის ნახევარი მიეწოდებათ „ჩადირვის“ ენაზე, მეორე ნახევარი კი - პირველ ენაზე. ბევრი სკოლა მესამე ენის სწავლის საშუალებასაც სთავაზობს.

მასწავლებლები, ძირითადად, მხოლოდ „ჩადირვის“ ენაზე საუბრობენ. პროგრამის პირველი რამდენიმე თვის განმავლობაში მოსწავლეებთან მხოლოდ „ჩადირვის“ ენაზე ლაპარაკი კარგ პრაქტიკად ითვლება. მრავალი სკოლა იყენებს „ერთი მასწავლებელი/ერთი ენა“ მიდგომას. ეს ნიშნავს, რომ მასწავლებლები მხოლოდ ერთ ენაზე ასწავლიან. მოსწავლეები სწავლობენ, რომ მიმართონ მასწავლებელთა ერთ ჯგუფს „ჩადირვის“ ენაზე, ხოლო მეორე ჯგუფს - თავიანთ პირველ ენაზე.

ჩადირვის პროგრამის მასწავლებლები ცდილობენ შექმნან ენის სწავლისთვის მოსახერხებელი კლიმატი. დიდი აქცენტია გაკეთებული კომუნიკაციურ უნარებზე. მასწავლებლები ხშირად იმეორებენ ერთსა და იმავეს და იყენებენ ჟესტებს. ენა წარედგინებათ, როგორც სისტემატიურად, ლოგიკური ნაბიჯებით წინსვლით, ისე ასიმეტრიულად, იმის მიხედვით,

თუ რისი სწავლა უნდათ მოსწავლეებს, რათა მათ შეძლონ გამოხატონ, რა არის მნიშვნელოვანი მათთვის. პატარა ბავშვები, ძირითადად, მარტივად სწავლობენ მეორე ენას. პირველი წლის ბოლოს მათ ესმით მასწავლებლების ნათქვამთა უმეტესობა და შეუძლიათ „ჩადირვის“ ენაზე კარგად პასუხი.

თუმცა, „ჩადირვის“ პროგრამებს წარმატებით შეუძლიათ დაეხმარონ მოსწავლეებს „ჩადირვის“ ენაში ფუნქციონალური გაწაფულობის მიღწევაში, მათთან გარკვეული პრობლემებია დაკავშირებული, რადგან პროგრამები, ზოგადად, აქცენტს ენაში გაწაფულობაზე უფრო აკეთებს, ვიდრე ენის სისწორეზე, შესაძლოა გარკვეული შეცდომები დამკვიდრდეს. არსებობს „პლატოს/ზეგანის“ ტენდენციაც: ენის განვითარება აღწევს გარკვეულ დონეს ან პლატოს და ამის შემდეგ ძალიან ნელდება ან ჩერდება. არსებობს ამ პრობლემების მოსაგვარებელი სტრატეგიები (იხ. გვ. 170).

მიზნები

„ადრეული სრული ჩადირვის“ პროგრამების მიზანია, დაეხმაროს მოსწავლეებს შემდგომის მიღწევაში:

- ფუნქციონალური გაწაფულობა მეორე ენაში;
- მშობლიური ენის იმავე დონეზე განვითარება, რომელზეც „ჩადირვის“ პროგრამის გარეშე მოსწავლეებს აქვთ განვითარებული;
- ყველა საგანში კურიკულუმის ისეთივე მოლოდინი, როგორიც „ჩადირვის“ პროგრამის გარეშე მოსწავლეებს;
- საკუთარი და „ჩადირვის“ ენასთან დაკავშირებული კულტურების დაფასება.

შემოთავაზებული აქტივობები

თავდაპირველად მასწავლებლები იყენებენ მრავალ რუტინულ აქტივობას, როგორიცაა, მაგალითად, დილის წრე, სადაც მოსწავლეებს შეუძლიათ მოყვნენ, თუ რა გააკეთეს წინა ღამეს ან შაბათ-კვირას. როდესაც მოსწავლე ცდილობს იპოვოს საჭირო სიტყვები, მასწავლებელი მიაწვდის მათ.

პირველი წლის განმავლობაში მოსწავლეები სწავლობენ საგნების შინაარსს, რომლებიც ტიპურია ნებისმიერი პროგრამის პირველი წლისთვის. ესენია: წელიწადის დროები ან ხუთი გრძნობა. ხუთი გრძნობის სწავლება მასწავლებელმა შეიძლება დაიწყოს შემდგომი ტექსტის მოდელირებით: „*მე მიყვარს ვარდების სუნი. ვარდების სუნს ცხვირით ვგრძნობ. მე მიყვარს ვარდების სუნი. თქვენ გიყვართ ვარდების სუნი? მე მიყვარს ვარდების სუნი*“. როდესაც მოსწავლეები გაიგებენ და შეძლებენ ამ მოდელის გამოყენებას, შესაძლოა მისი გავრცობა: „*მე მიყვარს ... (მოსწავლის საკუთარი სიტყვები) ... სუნი*“. მოსწავლეები, სავარაუდოდ, CLIL ენას გამოიყენებენ ცნობილი სიტყვების ადგილას და მშობლიურ ენას ჩასასმელი სიტყვისთვის. ამის შემდეგ მასწავლებელი თვითონ იტყვის იმავე წინადადებას ახალი სიტყვ(ებ)ით მთლიანად CLIL ენაზე და შემდგომ მოსწავლე გაიმეორებს სრულ წინადადებას. ხუთ გრძნობასთან დაკავშირებული აქტივობები შეიძლება იყოს შემდეგი:

- სხეულის ნაწილების შესაბამისება გრძნობასთან (მაგ.: ცხვირი=ყნოსვა);
- მასწავლებელი აცნობს (წერილობით ან ვერბალურად) სიტყვებს, რომლებიც აღწერენ გემოებს: მწარე, მჟავე და ტკბილი. მოსწავლეები ასახელებენ ამ გემოების შესაბამის საჭმელებს. ყველა მათგანი იწერება დაფაზე;
- წყვილებად მუშაობისას თვალეზავილი მოსწავლე ცდილობს გამოიცნოს სხვადასხვა საჭმელი, მაგალითად, თაფლი, ლიმონი ან დარიჩინი, რომლებიც პატარა ქილებში იქნება მოთავსებული. დამკვირვებელი მოსწავლე ინიშნავს შედეგებს დაკვირვების ქაღალდზე. შემდეგ მოსწავლეები ცვლიან როლებს (შენიშვნა: პროდუქტის სუნის შესანარჩუნებლად ქილებს შიგნიდან ვაზელინი წაუსვით.);
- მასწავლებელი აცნობს (წერილობით ან ვერბალურად) სიტყვებს, რომლებიც შეხებასთანაა დაკავშირებული: რბილი, უხეში და მჩხვლეტი. მოსწავლეები გონებრივი იერიშის გზით ასახელებენ რბილ, პრიალა და ა.შ. საგნებს;
- მოსწავლეებს ურიგდებათ დასათაურებული სურათები, მაგალითად, თოვლის კაცი ან ცეცხლი. მოსწავლეები თითოეულ სურათს აწერენ სიტყვა „ცხელს“ წითლად ან „ცივს“ ლურჯად;
- მოსწავლეებს ურიგდებათ პატარა კვადრატებად დაყოფილი ფურცლები. თითოეული კვადრატი შეიცავს სიტყვებს, როგორებიცაა მწნილი, თაფლი, ფიჭვის ხე, კურდღელი და ა.შ. მათ ვერბალურადან ბარათებზე დაწერილი შეკითხვებით ეკითხებიან: რამდენია რბილი? რამდენია უხეში? მოსწავლეები პასუხობენ კითხვებს. წერილობითი პასუხისას მათ შეიძლება ამოჭრან კვადრატები და განათავსონ შესაბამის პასუხებთან;
- მოსწავლეები ჭრიან სურათებს ჟურნალებიდან და განათავსებენ მათ მაგიდაზე ისეთი სათაურების ქვეშ, როგორებიცაა: რბილი, უხეში, წებოვანი, პრიალა და მჩხვლეტი;
- რამდენიმე მოსწავლემ შეიძლება ჩაყოს თავი სქელი, მუქი გადასაფარებლით დაფარული მაგიდის ქვეშ. სხვა მოსწავლეები აკვირდებიან, როგორ იცვლება სიბნელეში მყოფი მოსწავლეების გუგები, როდესაც ისინი სინათლეზე ბრუნდებიან. დაკვირვებები იწერება დაფაზე და მოსწავლეთა რვეულებში. შენიშვნა: „ორმაგი ჩადირვის“ და „ორმხრივი ჩადირვის“ პროგრამები მიჰყვებიან ამავე პრინციპებს და იყენებენ ასეთივე აქტივობებს, მაგრამ განსხვავდებიან შემდეგით:
„ორმაგი ჩადირვის“ პროგრამებში, მაგალითად აშშ-ში, ესპანურისა და ინგლისურის მშობლიურად მოლაპარაკეები სხედან ერთსა და იმავე კლასში. ინსტრუქციების დაახლოებით ნახევარი ესპანურადაა, მეორე ნახევარი - ინგლისურად. ინგლისური ენის მაღალი სტატუსის გამო, ზოგიერთ სკოლას მოუხდა ახალი სტრატეგიების პოვნა, რათა დახმარებოდნენ მოსწავლეებს, დაეფასებინათ და გაეუმჯობესებინათ

ესპანურის ცოდნა. ერთ-ერთი ასეთი სტრატეგია იყო ინსტრუქციების 75%-ის ესპანურად და 25%-ის ინგლისურად მიცემა. კანადაში არსებობს „ორმაგი ჩადირვის“ პროგრამები, რომლებიც დღის ერთ ნაწილს ებრაულად ატარებენ და მეორეს - ფრანგულად. მოსწავლეებს, ასევე, რამდენიმე საათი ინგლისურად ეძლევათ ინსტრუქციები. მრავალი მოსწავლე სახლში კიდევ სხვა ენაზე ლაპარაკობს, მაგალითად, რუსულად.

ორივე ზემოთ დასახელებულ პროგრამაში მოსწავლეები სწავლობენ შესაბამის ენებს და იღებენ მათი ასაკისთვის შესაბამის ცოდნას სასწავლო საგნებში, იმავე დონეზე, რა დონეზეც მხოლოდ ერთ ენაზე შემსწავლელი მოსწავლეები იღებენ.

დაბრკოლებები CLIL-ის საუკეთესო შედეგების მიღწევის გზაზე

CLIL-ის ენთუზიასტები არასოდეს იღლებიან მოსმენის მსურველთან CLIL-ის სარგებლების შესახებ საუბრით. მკვლევართა გამოკვლევების დიდი ნაწილი ადასტურებს CLIL ინიციატივებით მიღწეულ მოსწავლეთა წარმატებას. თუმცა, CLIL-ის დაწყებით დაინტერესებული მკითხველისათვის უპრიანი იქნება გაიგოს იმ პრობლემების შესახებ, რომლებიც სხვებს შეხვდათ CLIL პროგრამებთან დაკავშირებით და ისწავლოს, თუ როგორ გაუმკლავდეს ამ პრობლემებს. CLIL ქმნის ხანგრძლივ მოლოდინს. მოსწავლეებს და მშობლებს, რომელთაც გამოსცადეს CLIL-ის დადებითი შედეგები, ძირითადად, სურთ, რომ პროგრამა გაგრძელდეს და, ხშირ შემთხვევაში, გაფართოვდეს. ამგვარად, სასურველი პირველი ნაბიჯი იქნება საკუთარი და კოლეგების ხანგრძლივად ფუნქციონირების უნარის ანალიზი იმ გამოწვევების ფონზე, რომლებიც სხვებს შეხვედრიათ CLIL-თან დაკავშირებით.

ზოგიერთი პოტენციური ბარიერი წარმატებული CLIL-ის პრაქტიკულად გამოყენების გზაზე, ამ პრობლემებთან გამკლავების ან თავიდან აცილების სტრატეგიებთან ერთად, ქვემოთ არის ჩამოთვლილი.

1. კონცეპტის გაგება და მცდარ შეხედულებებთან ბრძოლა

მრავალ ზრდასრულს CLIL ალოგიკურად ეჩვენება. ინგლისურენოვანისთვის რთული წარმოსადგენია, ისწავლოს უცხო ენა, როგორცაა გერმანული, ან ესპანურენოვანისათვის - ისწავლოს მანდარინი ამავე ენაზე, სხვა საგნების უცხო ენაზე სწავლის შესახებ არაფერი რომ არ ვთქვათ. თავიანთ ახალგაზრდობაში ამ ზრდასრულებს შეიძლება ენის სწავლა ურთულდებოდათ. CLIL-ის დიდი დაბრკოლება არის ცინიკოსი და ეჭვიანი ადამიანების დამოკიდებულება როგორც საგანმანათლებლო პროფესიის შიგნით, ისე მის გარეთ. ეს ხალხი ხომ ძირითადად ისეთი საგანმანათლებლო გამოცდილებიდან მოდის, სადაც კურიკულუმის ყველა

საგანი სუფთად იყო დაყოფილი. ამგვარად, მათი პირადი გამოცდილება გავლენას ახდენს მათ აღქმაზე, თუ როგორ უნდა იყოს სწავლის პროცესი ორგანიზებული.

სალი აზრი თითქოს იმას ამბობს, რომ მეორე ენაზე შემსწავლელი მოსწავლისათვის შეუძლებელი უნდა იყოს საგნების შინაარსის იმავე რაოდენობით სწავლა, რა რაოდენობითაც პირველ ენაზე შემსწავლელები სწავლობენ. მრავალი ადამიანი დარწმუნებულიც კია, რომ CLIL მოსწავლეები აკადემიურად ჩამორჩებიან თანატოლებს და მათი მშობლიური ენის უნარები გაუარესდება.

რეალურად, CLIL მოსწავლეები ისევე კარგად სწავლობენ საგნებს, როგორც არა-CLIL მოსწავლეები და ხშირად სჯობნიან კიდევ მათ. CLIL არა თუ ხელს უშლის საგნის დაუფლებას, არამედ, პირიქით, შეუძლია ხელი შეუწყოს მას. სხვადასხვა საგნის ტესტირების აკადემიური შედეგები გვაჩვენებს, რომ მოსწავლეები ისეთივე ან უკეთეს შედეგებს გვაძლევენ, როდესაც ისინი მეორე ენაზე სწავლობენ. მოულოდნელია, მაგრამ CLIL პროგრამების მოსწავლეები ხშირად ჩვეულებრივი პროგრამების მოსწავლეებზე უკეთეს შედეგებს იძლევიან პირველ ენაზე კითხვის, წერისა და მოსმენის ტესტებშიც! ეს ნაწილობრივ იმის დამსახურებაა, რომ CLIL მოსწავლეები გამოიმუშავენ მეტალინგვისტურ ცნობიერებას. ეს ნიშნავს, რომ მათ უკეთ შეუძლიათ ენების აღქმა და უფრო ზუსტად არჩევენ სიტყვებს თავიანთი შეტყობინების შინაარსის გადასაცემად. ისინი სწავლობენ იმის შემოწმებას, სწორად მიიღო თუ არა შეტყობინება მსმენელმა. ისინი, ასევე, სწავლობენ მნიშვნელობის კონტექსტიდან გამოტანას. ისინი, ზოგადად, ენის გამოყენებაში უფრო გაწაფულები ხდებიან.

CLIL-თან დაკავშირებული კიდევ ერთი მცდარი შეხედულებაა, რომ CLIL მხოლოდ ყველაზე ნიჭიერი, მაღალი აკადემიური მოსწრების მოსწავლეებისთვისაა. არსებობს რამდენიმე ერი, ლუქსემბურგიდან სინგაპურამდე, სადაც მულტილინგვურობა სახელმწიფოებრივად დასახული მიზანია და სადაც მოსწავლეები განათლებას რამდენიმე ენაზე იღებენ.

ჩვენ, ასევე, ვხედავთ შემსწავლელთა ფართო სპექტრს, რომლებიც სარგებელს იღებენ CLIL-ისგან მსოფლიოს მრავალ განსხვავებულ ქვეყანაში. შედეგები შესანიშნავია. კვლევა აჩვენებს, რომ საშუალო, სამოსანი მოსწავლე წარმატებით გაივლის CLIL პროგრამას. ისინი კვლავ სამოსნები იქნებიან, მაგრამ ისწავლიან სხვა ენაზე ლაპარაკს და შეიძენენ მრავალ სოციო-კულტურულ უნარს, რომლებიც მათ პროფესიულ და პირად ცხოვრებას გაამდიდრებს.

CLIL არის „ზუსტად დროზე“ მიდგომა და არა „ყოველი შემთხვევისთვის“ მიდგომა. CLIL მოსწავლეები ენას მხოლოდ ენის გამო კი არ სწავლობენ, არამედ მცირე იყენებენ ნასწავლ ენას იმ შინაარსის სწავლისა და მანიპულირებისას, რომლებიც მათი ცხოვრებისთვის მნიშვნელოვანია. ზოგიერთი მოსწავლისთვის CLIL კლასი საგნის სწავლა უფრო მამოტივირებელია, ვიდრე ჩვეულებრივ პროგრამაში. მათ მოსწონთ CLIL კლასის პრაქტიკული, მონაწილეობითი ბუნება, CLIL პროგრამით სწავლა მათთვის გასართობია და გარკვეულ გამოწვევებს უყენებს. მართლაც, CLIL ერგება ნებისმიერ კლასში არსებულ შესწავლის სტილთა ფართო სპექტრს.

თუმცა, ხალხისთვის CLIL შესახებ ფაქტების გაზიარება პრობლემის გადაჭრის მხოლოდ ერთი ნაწილია. ხალხი უნდა ჩაერთოს ღია და გულწრფელ დიალოგში, რაც მოიცავს სკოლის პერსონალის შეხვედრებზე დასწრებას და ოჯახისა და სკოლის შეხვედრებს არსებული პრობლემების გამოსახატავად. საკითხები, რომლებიც შეშფოთებას იწვევს, სასურველია ამ შეხვედრებზე პირდაპირ განიხილოს. თითოეულ შეშფოთებაზე ზემოთ მოცემული კვლევის შედეგის მსგავსი ფაქტებით პასუხი მნიშვნელოვანი პრაქტიკაა. ასევე, ეფექტურია იმ მშობლების დაპატიჟება, რომელთა შვილებიც წლების განმავლობაში იღებენ მონაწილეობას CLIL-ში, თუნდაც მათი შვილები სხვა სკოლაში დადიოდნენ. ისეთ უმაღლესი განათლების ექსპერტებთან საუბარი და კითხვების დასმა, რომელთაც CLIL მოსწავლეთა მოსწრება აქვთ შესწავლილი, ასევე, ეხმარება ნდობის გაძლიერებას. ამავეს აკეთებს ადგილობრივი მთავრობის საგანმანათლებლო ექსპერტებთან საუბარი. ამ ექსპერტებს შეუძლიათ მიუთითონ შესაბამის კვლევებზე და აჩვენონ CLIL-ის პოტენციალის დამამტკიცებელი საბუთები. დაბოლოს, წარმატებული CLIL პროგრამების გაცნობა განსაკუთრებით ეფექტურია იმათ დასარწმუნებლად, ვისაც CLIL-ის სიცოცხლისუნარიანობაში შეაქვს ეჭვი.

2. CLIL მასწავლებლების ნაკლებობა

ეს ტიპური, უნივერსალური პრობლემაა, რომელსაც ვხვდებით, როდესაც საგანმანათლებლო ინოვაციები წინ უსწრებს მასწავლებლების ამ კუთხით განათლებას. როდესაც პროგრამები ფართოვდება დაწყებითი სკოლიდან საშუალო სკოლაში, მასწავლებლების უფრო დიდი რაოდენობა ხდება საჭირო. ინსტიტუციები, რომლებიც მასწავლებლების ტრენინგებს უზრუნველყოფს, მრავალ ქვეყანაში ჯერჯერობით არ ამზადებს მათ CLIL-თვის. ინდივიდების რაოდენობა, რომლებიც ლაპარაკობენ მოცემულ CLIL ენას და აქვთ კვალიფიკაცია თავიანთ საგნებში, შეზღუდულია. უფრო მეტიც, თუნდაც საჭირო უნარების არსებობისას, ყველა მასწავლებელი არაა მზად ენისა და საგნის მიზნებზე ორიენტირებისათვის.

ამ პრობლემასთან გასამკლავებლად მრავალმხრივი მიდგომაა საჭირო. ხშირად სკოლაში არის რამდენიმე ადამიანი, რომლებიც CLIL ენაზე ლაპარაკობენ. პირველი გადასადგმელი ნაბიჯი პერსონალის ენობრივი უნარების შემოწმებაა. ზოგიერთი ადამიანი შეიძლება არასოდეს დაფიქრებულა CLIL ვარიანტზე ან შეიძლება ზედმეტად კრიტიკული იყოს საკუთარი ენობრივი უნარების შეფასებისას. მათ შეიძლება, უბრალოდ, ენის გასახსენებლად საგანგებო კურსის გავლა სჭირდებოდეთ. ასევე ეფექტურია CLIL ენაზე მოლაპარაკე უნივერსიტეტის სტუდენტების წახალისება, რათა მათ პედაგოგიური პრაქტიკა თქვენს სკოლაში გაიარონ. ამის გაკეთება შესაძლოა ადგილობრივ ან რეგიონულ უნივერსიტეტებთან კავშირების დამყარებით. უფრო შორი პერსპექტივიდან თუ შევხედავთ, ზოგიერთი მასწავლებელი, რომელსაც CLIL ენის საკმაოდ კარგი უნარები აქვს, შეიძლება მასწავლებლების გაცვლაზე დაფიქრდეს. ეს საშუალებას მისცემს CLIL ენის

მშობლიურად მოლაპარაკეს, ჩამოვიდეს თქვენს სკოლაში, ხოლო თქვენს კოლეგას - წავიდეს უცხოეთში და გაიუმჯობესოს თავისი ენობრივი უნარები. ასევე, მნიშვნელოვანია ადგილობრივი ხელისუფლებისა და უნივერსიტეტების საქმის კურსში ჩაყენება, რათა მათ შეძლონ გაიგონ თქვენი პერსონალის საჭიროებები და შეძლონ დახმარება. მასწავლებელთა ან დირექტორთა წარმომადგენელმა ადგილობრივმა ორგანიზაციებმა შეიძლება დაიწყონ მეტი ტრენინგისადმი ან შესაბამისი პოლიტიკის გატარებისადმი და დაფინანსებისადმი მოწოდება, რითაც ხელი შეეწყობა CLIL პროგრამის იმპლემენტაციას.

ქსელური თანამშრომლობა (Networking) მნიშვნელოვანია. CLIL ენაზე მოლაპარაკე ადამიანები, დიდი ალბათობით, იცნობენ თავიანთ კოლეგებს, რომლებიც ბილინგვალური არიან. რაკი CLIL პროგრამების მასწავლებლებს დიდი მოცულობით ჯგუფური მუშაობა სჭირდებათ და, ამავდროულად, პროფესიულ გამოწვევას წარმოადგენს მასწავლებელთათვის, CLIL სკოლები შეიძლება გახდნენ მაგნიტები მსგავსად მოაზროვნე მასწავლებელთათვის, რომელთაც რაიმე ახლის ცდა სურთ.

პრობლემა არა მარტო შესაფერისი მასწავლებლების პოვნა, არამედ მათი შენარჩუნებაცაა. პედაგოგებს ტრენინგები და დახმარება სჭირდებათ პროგრამების იმპლემენტაციისათვის. ეს პრობლემები შემდგომ პუნქტებშია განხილული.

3. მასწავლებელთა მეტი დატვირთვა; მასალის ნაკლებობა

CLIL-ში სწავლება მეტ მოსამზადებელ დროსა და მასწავლებელთა უფრო ახლო თანამშრომლობას მოითხოვს. საკმაოდ დიდ ძალისხმევას მოითხოვს ყოველი გაკვეთილისთვის საგნობრივი შინაარსის, ენისა და სწავლის უნარების მიზნების დაგეგმვა, ისევე როგორც აქტივობების დაგეგმვა, სადაც მაქსიმალურად დიდი რაოდენობის მოსწავლე მიიღებს ერთდროულად მონაწილეობას. რადგან წინასწარ გამზადებული CLIL მასალები ძალიან მცირე რაოდენობით მოიპოვება, მასწავლებლებს ხშირად დიდი დრო სჭირდებათ სასწავლო მასალების შემუშავებისათვის ან არსებული წყაროებიდან ადაპტირებისათვის. CLIL ენაზე მოლაპარაკებებთან კონტაქტის და კომუნიკაციის დამყარებაც დროს მოითხოვს. გარდა ამისა, საჭიროა მოსწავლეების ინტერესების შეფასება და გათვალისწინება და, მცირეწლოვანი მოსწავლეების შემთხვევაში, მშობლებთან მჭიდრო თანამშრომლობა.

ზოგი ადამიანი არაა მზად მომზადებისთვის საჭირო დროის ინვესტიციისათვის. როდესაც მასწავლებლები იწაფებიან CLIL პროგრამის შექმნისას თანამშრომლობაში, ისინი აღმოაჩენენ, რომ ეს თანამშრომლობა ამცირებს სტრესს, ზოგავს დროს და იძლევა პროფესიულ და პირადულ სარგებელს. მართლაც, ბორბლის ხელახლა გამოგონება აღარაა საჭირო, როდესაც ჩამოყალიბებულია ურთიერთთანამშრომლობითი ურთიერთობები და გამოცდილების გზიარება მარტივია. უფრო მეტიც, მასწავლებელთა თანამშრომლობა ხელს შეუწყობს მოსწავლეთა სწავლის შედეგების გაუმჯობესებას. თუმცა, დასაწყისში კოორდინირებულად მუშაობის ამოცანა დაუძლეველი ჩანს. სკოლის ლიდერებმა აქ

განსაკუთრებული როლი უნდა შეასრულონ: მათ უნდა გამოიყონ დრო სასკოლო გარემოში თანამშრომლობის იდეის დასამკვიდრებლად.

განსაკუთრებით რთულია შესაფერისი მასალების პოვნა ისეთი CLIL პროგრამებისთვის, რომლებიც დაწყებითი სკოლის ბოლო წლებში, საშუალო ან პროფესიულ სკოლაში იწყება. ენის მიწოდება უნდა იყოს მარტივი და მკითხველისთვის იოლად გასაგები, რათა აღქმას შეეწყოს ხელი, მაგრამ ამავდროულად ის უნდა იყოს შინაარსობრივად საკმარისად მდიდარი და კოგნიტური გამოწვევის შემცველი, რათა მოსწავლეთა ინტერესი დაიმსახუროს. ეს წიგნი გთავაზობთ იდეებს, თუ როგორ მოვახდინოთ ენის მშობლიურად მოლაპარაკეთათვის გათვლილი მასალების ადაპტაცია და წარმოგიდგენთ რამდენიმე მასალას მაგალითისათვის.

4. სკოლის ადმინისტრატორების მიერ CLIL პროგრამების მნიშვნელობის გაგება

CLIL პროგრამები, რომლებიც მოსწავლეებს შეფასებების მიხედვით იღებენ, ძირითადად საუკეთესო შედეგების მქონეებს ირჩევენ. თუ პროგრამაში მხოლოდ სკოლის საუკეთესო მოსწავლეები არიან ჩართულნი, დიდი შანსია მას შეხედონ, როგორც ელიტისტურს და გაჩნდეს უარყოფითი გრძნობები მის მიმართ. რაკი კვლევები ცხადად აჩვენებს, რომ CLIL განკუთვნილია მრავალი სხვადასხვა დონის მოსწავლისათვის, სასურველია, თუ პროგრამა მოსწავლეებს მიიღებს დასწრების პრინციპით (ადგილს მიიღებს ის, ვინც სხვებს დაასწრებს პროგრამაში ჩაწერას). ზოგ ქვეყანაში, სადაც მოთხოვნა მიწოდებაზე დიდია, ლატარიის სისტემა გამოიყენება. მოსწავლეებს ან/და მშობლებს უნდა მიეწოდოთ ინფორმაცია CLIL პროგრამის გრძელვადიანი ბუნების შესახებ.

ღირექტორებმა ან სხვა ადმინისტრატორებმა შეიძლება არ იცოდნენ CLIL-ის ენა და თავი არ მიაჩნდეთ საკმარისად კვალიფიციურად, რომ დაეხმარონ მასწავლებლებს. ამის გამო მნიშვნელოვანია, რომ ადმინისტრატორები კარგად გაეცნონ CLIL-ის მეთოდოლოგიას. სასურველი იქნება, თუ ადმინისტრატორები CLIL-ის ენის საფუძვლებს მაინც ისწავლიან. მენეჯმენტის პერსპექტივიდან, CLIL-ის პროგრამები დაკავშირებულია რამდენიმე სტრატეგიულ მნიშვნელობასთან, რომლებიც ღირს განხილვად. ახალი პროგრამები თავიდან დამატებით ყურადღებასა და რესურსებს მიიღებს, რამაც სკოლის შიგნით შური და დამაბულობა შეიძლება გამოიწვიოს. CLIL-ის დიდმა ბიუჯეტმა კარგზე მეტი ცუდი შეიძლება მოიტანოს, რადგან ის იწვევს გულისწყვეტას. CLIL და ჩვეულებრივი პროგრამები ერთნაირ ყურადღებას იმსახურებს. სკოლის ოფიციალურმა სტუმრებმა უნდა მოინახულონ როგორც CLIL, ისე ჩვეულებრივი კლასები. მოსწავლეებისა და მასწავლებლების მიღწევები უნდა აღინიშნოს ორივე პროგრამაში. სწავლის ყველა ენა უნდა იმსახურებდეს მაღალ სტატუსს.

რადგან CLIL-ის მასწავლებლებს პროგრამის დასაწყისში სხვა მასწავლებლებზე მეტი დატვირთვა აქვთ, დირექტორმა უნდა იზოვოს მათ დასახმარებლად გზა. მაგალითად, დირექტორმა შეიძლება ისე მოამზადოს მოსამზადებელი პერიოდის ცხრილი, რომ CLIL-ის რამდენიმე მასწავლებელს ერთდროულად ეცალოს. მას შეუძლია წაიყვანოს მოსწავლეები 3-4 კლასიდან რაიმე ფილმის საჩვენებლად და შემდგომ განსახილველად, რითაც 3-4 CLIL და არა-CLIL მასწავლებელს დროს მისცემს ხანგრძლივი დაგეგმვის სესიისათვის. ასევე მნიშვნელოვანია CLIL-ის მასწავლებელთათვის შეხვედრის ადგილის გამოყოფა. ზოგჯერ CLIL-პროგრამიანი სკოლები „ორი-სკოლა-ერთში“ ფენომენს აწყდებიან, სადაც CLIL-ის და არა-CLIL-ის მასწავლებლები ორ დამოუკიდებელ ჯგუფს ქმნიან და არ თანამშრომლობენ ხოლმე. კურიკულუმის გარე აქტივობები ისეთ თემებზე, როგორიცაა გარემოს დაცვა ან დამოუკიდებლობის დღე, ხელს შეუწყობს თანამშრომლობას. როდესაც CLIL-ის და არა-CLIL-ის მასწავლებლები თანამშრომლობენ, ისინი არა მხოლოდ „ორი-სკოლა-ერთში“ ფენომენის თავიდან არიდებას უწყობენ ხელს, არამედ საკუთარ პროფესიულ ცხოვრებას ამდიდრებენ და უკეთეს სასწავლო გარემოს ქმნიან მოსწავლეებისათვის. ყველაზე მნიშვნელოვანი კი ის არის, რომ სკოლის მენეჯერებმა მოახდინონ თანამშრომლობის მოდელირება, მხარდაჭერა და მენეჯმენტი.

პრაქტიკული გამოცდილება

I

რთული დასაწყისი

CLIL-ის შესახებ რომ გაიგეს, ჩვენი ინგლისურის დეპარტამენტის ხელმძღვანელობას CLIL-ის საპილოტე პროგრამის დაწყება მოუნდა. ჩვენ ავუხსენით არსი მთელ პერსონალს და ვცადეთ დაინტერესებული მასწავლებლების გამოვლენა.

პერსონალის რეაქცია მრავალფეროვანი იყო. ზოგიერთი მათგანი დაინტერესებული იყო, სხვებმა კი ის „სამეცნიერო ფანტასტიკად“ შერაცხეს. ზოგიერთმა ხმამაღლა კი გაიცინა! იმის გათვალისწინებით, რომ ჩვენს სკოლაში პროგრამის ნაწილი ვალენსიურად, ნაწილი კი - ინგლისურად ისწავლება, ზოგიერთი

ადამიანის ნეგატიური რეაქცია გასაკვირი იყო.

ამის მიუხედავად, გადაწყვიტეთ დაგვეწყო მუშაობა. გვყავდა ოთხი მასწავლებელი, რომელთა ინგლისურის ცოდნაც საკმარისად კარგი იყო იმისთვის, რომ ამ ენაზე ესწავლებინათ. ერთი გათხოვასა და გაგრილებას ასწავლიდა, ერთი - მათემატიკას, ერთი - ტექნოლოგიას და ერთიც - ესპანურს. თითოეული მათგანი დავაწყვილეთ ინგლისურის მასწავლებლებთან, რომლებიც ენობრივ საკითხებში უნდა დახმარებოდნენ. მასწავლებლებმა მოამზადეს და ჩაატარეს საცდელი გაკვეთილი. საცდელმა გაკვეთილებმა კარგად ჩაიარა, მაგრამ გრძელვადიანი

შედეგები და შეხედულებები ამ გამოცდილების შესახებ ერთობ განსხვავებული იყო. გათბობისა და გაგრილების მასწავლებელი ერთობ მოწადინებული იყო CLIL-ის გაკვეთილის ჩასატარებლად. მან 17 და 18 წლის მოსწავლეებს ჩაუტარა გაკვეთილი განახლებად ენერგიაზე კომპიუტერული პრეზენტაციით. მოსწავლეთა უმეტესობა უპრობლემოდ გაჰყვა მთლიანად ინგლისურ ენაზე ჩატარებულ გაკვეთილს და ამ გამოცდილებით კმაყოფილი დარჩა. ამ მასწავლებელს სურვილი ჰქონდა, გაეგრძელებინა ინგლისურად სწავლება. მან საერთოდაც შემოგვთავაზა, შემდეგ წელს დაეწყო მთელ ჯგუფთან მუშაობა, რომლის ყველა წევრსაც ინგლისურად ვასწავლიდით. ამ იდეასთან რამდენიმე პრობლემა იყო დაკავშირებული. რთული იყო კვალიფიციური მოსწავლეების პოვნა, ვინც ამაზე დათანხმდებოდა. პრობლემა იყო სასწავლო მასალის ნაკლებობა და სერტიფიცირების რამდენიმე საკითხიც. ეს მასწავლებელი არ იყო სერტიფიცირებული უფროსკლასელების სწავლებაში. რაც შეეხება სასწავლო მასალის ნაკლებობას, მასწავლებლის აზრით, იგი ესპანურიდან უხეში ნათარგმნით გავიდოდა იოლას. მე და ჩემს კოლეგებს ინგლისურის დეპარტამენტიდან მიგვაჩნდა, რომ ესპანურიდან უხეში ნათარგმნის ხარისხი არ იქნებოდა საკმარისი. ჩვენი აზრით, CLIL-ის კლასის წერილობითი მასალები ზუსტი და გამართული ენით დაწერილი უნდა ყოფილიყო. მასწავლებელმა კინაღამ დატოვა CLIL-ის სამუშაო ჯგუფი, მაგრამ ბოლოს მაინც დარჩენა გადაწყვიტა. მას მერე ის გუნდის ერთ-ერთი ყველაზე აქტიური წევრი გახდა, ხოლო მისი მოსწავლეები კარგად სწავლობენ.

ესპანურის მასწავლებელთან, რომელსაც თეატრის ჯგუფისთვის უნდა ჩატარებინა გაკვეთილი ინგლისურად, ყველაფერი ასე კარგად არ აეწყო. შემდგომი მსჯელობისას მე და ჩემი კოლეგები ინგლისურის დეპარტამენტიდან მივხვდით, რომ მომავალი წლისთვის მხოლოდ ერთი კურსისთვის მოვახერხებდით მასალების მომზადებას. ჩვენ ტექნოლოგია ავირჩიეთ. ესპანურის მასწავლებელი ძალიან

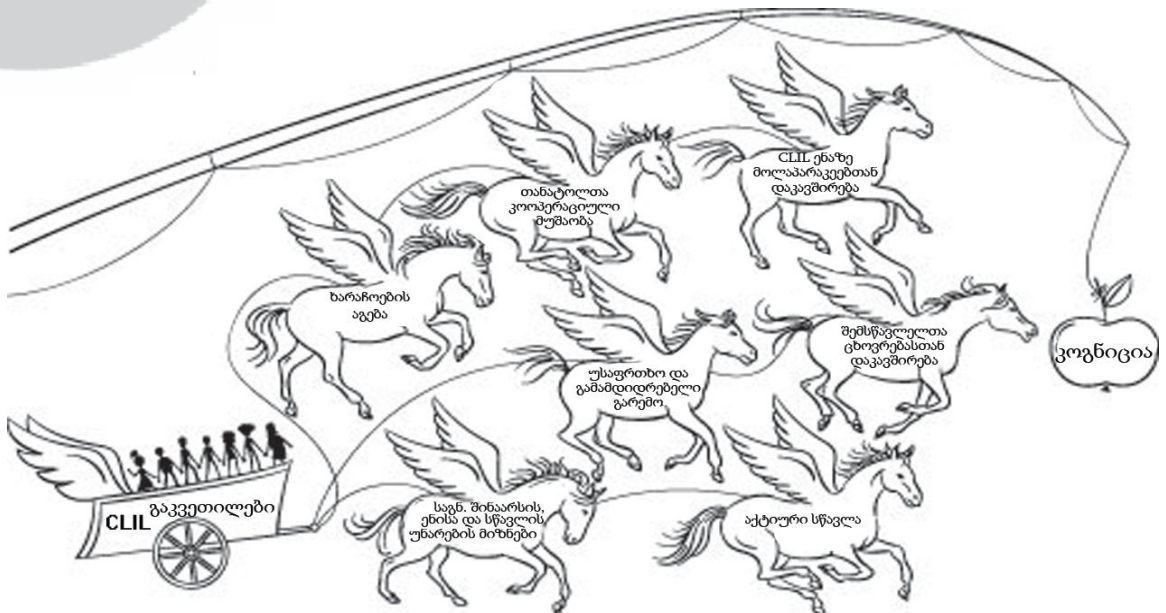
იმედგაცრუებული იყო და CLIL-ის გუნდი დატოვა. ტექნოლოგიის კურსი ინგლისურად ჩვენმა ტექნოლოგიის და მათემატიკის მასწავლებლებმა ჩაატარეს. მათემატიკის მასწავლებელი თავს კომფორტულად გრძნობდა სწავლებისას, იმის მიუხედავად, რომ ეს მისი ექსპერტიზის არე არ იყო. ორივე მასწავლებელი ფრიად კმაყოფილია მიღებული გამოცდილებით და ორივეს სურს გაგრძელება. მათი აზრით, მოსწავლეების შედეგები კარგია. სასწავლო მასალა პრობლემად რჩება. მასწავლებლებს სურთ მასალების თარგმნა, მაგრამ მათ არ ესმით ხარისხიანი თარგმანის სირთულე.

ზოგადად, შეიძლება ითქვას, რომ სერტიფიცირების საკითხი ყველაზე დიდი პრობლემა იყო. თავიდან წესიერად არ გვესმოდა, რისი უფლება გვქონდა რეგულაციების მიხედვით და რისი - არა. მეტიც, ჩვენი რეგიონი ოფიციალურად ბილინგვურია და ფრთხილად უნდა ვიყოთ, რათა ხელი არ შევუშალოთ ორი ოფიციალური ენის - ვალენსიურისა და ესპანურის - სწავლებას.

საბოლოოდ, მინდა დავამატო, რომ ინგლისურის მასწავლებლებს ძალიან დიდი პასუხისმგებლობის აღება მოგვიწია საკუთარ თავზე. ჩვენ დავეხმარეთ დანარჩენ პერსონალს მასალის მომზადებასა და პროგრამის იმპლემენტაციის კოორდინაციაში. ვინმემ უნდა აიღოს ლიდერობა საკუთარ თავზე!

დასკვნაში ვიტყვი, რომ სამუშაო ძალიან შრომატევადი იყო, მაგრამ ჩვენ მაინც ვთვლით, რომ ღირს მისი კეთება. CLIL-ის გუნდისთვის ეს პროფესიულად ღირებულია. ჩვენი შექმნილი მულტიდისციპლინალური გუნდი სხვა სკოლებისთვის მოდელი / მაგალითი გახდა. CLIL-ის მოსწავლეთა ნაკლებობას არ განვიცდით, რადგან ისინი დარწმუნებულები არიან, რომ სამუშაო ბაზარზე CLIL მათ უპირატესობას მიანიჭებთ.

ოლგა პარიკო ფონტი, საშუალო სკოლის მასწავლებელი, კასტელიონი, ესპანეთი.

ეს თავი წარმოგვიდგენს CLIL მეთოდის სასაფუძვლედ მახასიათებლებს. ეს მახასიათებლები მხოლოდ CLIL-თვის კი არაა სპეციფიკური, არამედ საგანმანათლებლო პრაქტიკის საფუძვლების საუკეთესო ნაწილს წარმოადგენს. ამის მიუხედავად, ყველა მათგანი უნდა გავითვალისწინოთ CLIL გაკვეთილების დაგეგმვისა და ჩატარებისას. სწორედ ამ მახასიათებელთაგან მრავლის ჩვეულებრივ გაკვეთილსა და ყველა მათგანის სასწავლო რეპერტუარში ინტეგრაცია არის მასწავლებელთათვის გამოწვევა. ის, ასევე, გულისხმობს, რომ საკმაოდ დიდი შრომა უნდა ჩაიდოს დაგეგმვასა და კოლეგებთან კოორდინაციაში.

CLIL-ის მიმართ ორიენტირება

ჰოლივუდი ყველაზე ახლოს მივიდა ბრწყინვალე მასწავლებლის პორტრეტის შექმნასთან, როდესაც მან წარმოგვიდგინა რობინ უილიამსის შესრულებული ჯონ კიტინგი ფილმში „მკვდარი პოეტების საზოგადოება“, სადაც ის მოსწავლეებს მერხებზე ფეხით აყენებს, რათა მათ ახალი კუთხიდან შეხედონ სამყაროს. პერსპექტივის შეცვლა შემოქმედებითობისა და კრიტიკული აზროვნების სტიმულირებას უწყობს ხელს. ეს ფილმი რომ CLIL-ის მეთოდოლოგიის წარმოსაჩენად ყოფილიყო შექმნილი, მაშინ მერხებზე დადგომის დავალებას სპეციფიკური შინაარსობრივი და ენობრივი მიზნები ექნებოდა. მოსწავლეებს მიეცემოდათ კარგი შესაძლებლობა, ელაპარაკათ და დაეწერათ, თუ რას დააკვირდნენ და გაეზიარებინათ ეს დაკვირვებები ერთმანეთისთვის, გამოეკვლიათ, რა გავლენას ახდენს მათ საკუთარ და მათი საზოგადოების ცხოვრებაზე სხვადასხვა პერსპექტივა და ესწავლათ, როგორ შეიძლება ხალხს დაეხმაროთ ერთობლივი პერსპექტივის ჩამოყალიბებაში. მოსწავლეები შეაჯამებდნენ, თუ რა და როგორ ისწავლეს და გადაწყვეტდნენ, თუ როგორ გამოეყენებინათ ახლად მიღებული ცოდნისათვის.

ამგვარი დისკუსიისა და ანალიზის სტრუქტურირებაში დასახმარებლად CLIL-ის მოსწავლეებს მიეცემოდათ სიტყვები და ფრაზები სამიზნე ენაზე. მასალის ნაწილი შესაძლოა დაფაზე ან კედლებზე ყოფილიყო მიმაგრებული. თუკი მოსწავლეებს გაუჭირდებოდათ სათქმელის გამოსახატავად შესაფერისი ლექსიკის პოვნა, ისინი მასწავლებლისაგან მყისვე მიიღებდნენ მას ვერბალურად. მასწავლებელს, შესაძლოა ეს ლექსიკა დაფაზე გაკრული მასალისათვის დაემატებინა. რა თქმა უნდა, CLIL-ის გაკვეთილის ყურებით საინტერესო ფილმს ვერ მივიღებდით და ადგილობრივი კინო მაყურებლებით არ გაივსებოდა, მაგრამ მაყურებლები ნახავდნენ ღრმა და გამამდიდრებელ საგანმანათლებლო პროცესში აქტიურად ჩართულ მოსწავლეებს.

აბ ბოლო დროს ფილმები აჩვენებენ ხოლმე განათლების მრავალმხრივ ხედვას. ფრანგული ფილმი „ყოფნა და ქონა“ წარმოგვიდგენს ერთკლასიანი სკოლის მასწავლებელს, რომელიც ცდილობს, აქციოს თავისი მოსწავლეები დამოუკიდებელ შემსწავლელებად, რომელთაც პატივისცემითა და თანამშრომლობით შეეძლება სხვებთან მუშაობა. გერმანული დოკუმენტური ფილმი „იყოს რიტმი! შენ შეგიძლია შენი ცხოვრება ცეკვის გაკვეთილზე შეცვალო“ გვაჩვენებს, თუ როგორ შეიძლება გამამდიდრებელი სასწავლო გარემოს შექმნით მისცე მოსწავლეებს ძალა, თავი დააღწიონ თანატოლების ზეგავლენას და შეიძინონ თვითრწმენა სწავლის პროცესისა და ცხოვრების საკუთარ ხელში ასაღებად. თითოეული ამ ფილმითაგანი ყურადღებას ამახვილებს შემსწავლელთა ცხოვრებასა და სკოლაში შესასწავლი საგნობრივ შინაარსებს შორის აზრიანი კავშირის დამყარებაზე. ეს ახალგაზრდა ხალხი აქტიური თანამშრომლობით აყალიბებს თავიანთ ალქმასა და სწავლის პროცესს. ეს არის CLIL-ის არსი.

ჩვენ ვერ ვისწავლით ფეხბურთის თამაშს ან ფორტეპიანოზე დაკვრას ბურთისთვის ფეხის დარტყმის ან კლავიშებზე თითების დადების გარეშე. ფეხბურთის თამაშის ან ფორტეპიანოზე დაკვრის ახალ უნარებს სხვებთან ერთად მუშაობითა და პრაქტიკით გამოვიმუშავებთ. დამოუკიდებელი მუშაობაც პროცესის ნაწილია, მაგრამ კოოპერაციას გაცილებით უფრო შორს მივყავართ. ენის სწავლაც არაა განსხვავებული. მასაც სასწავლო პროცესში პირადად ჩართვა სჭირდება, ისევე, როგორც მოსწავლეთათვის ენის გამოყენების მრავალი შესაძლებლობის მიცემა.

საყოველთაოდაა ცნობილი, რომ მცირეწლოვანი ბავშვები, ძირითადად, თავიანთ პირველ (ან მეორე, ან მესამე) ენას სწრაფად და მარტივად სწავლობენ. CLIL-ის ერთ-ერთი შესანიშნავი მახასიათებელი არის იმ პირობების ნაწილობრივ გამეორება, რომელშიც ახალდაბადებულები სწავლობენ თავიანთ პირველ ენას... CLIL ცდილობს, გაზარდოს ენის შემსწავლელის სწავლის უნარი ბავშვის მიერ ენის შესწავლის ბუნებრივი გზის ერთგვარი მოდელირებით. მცირეწლოვანი ბავშვის გარემო სავსეა წყაროებით / რესურსებით, რომელთა ინსტრუმენტებად გამოყენებასაც სწავლობს იგი. ბავშვები სწავლობენ ენის გამოყენებას და, ამავე დროს, იყენებენ ენას სასწავლად.

ამგვარად, ბავშვის მიერ თავისი პირველი ენის შესწავლის გზა შეიძლება გამოყენებული იყოს სხვა ენების შესასწავლადაც. CLIL-ის გარემოს შეუძლია გზა გაუხსნას ბავშვის მიერ ენის შესწავლის პოტენციალს დიდი რაოდენობის ინფორმაციის მიწოდებით და ინფორმაციის მიღებისა და გაცემის მრავალი საშუალების უზრუნველყოფით. თუმცა, ბავშვი არ იღებს ნებისმიერ მიწოდებულ ინფორმაციას და თუ მიღება შეზღუდულია, გაცემის საშუალებაც შეზღუდული იქნება. სწავლა შეფერხდება.

ნიკარაგუაში ყრუ ბავშვები 1979 წლის სამთავრობო საგანმანათლებლო რეფორმამდე, ძირითადად, იზოლირებულები იყვნენ ერთმანეთისაგან. შეიქმნა ყრუ ბავშვთა სკოლები, სადაც ეს ბავშვები ტუჩებზე ამოკითხვასა და ლაპარაკს სწავლობდნენ. შედეგი საშინელი იყო. თუმცა, ყველა ბავშვმა იპოვა საკუთარი გზა ჟესტებით კომუნიკაციისათვის. მოსწავლეებმა დაიწყეს საკუთარი ჟესტების ენის შექმნა. როდესაც ძალიან მცირეწლოვანი ბავშვები უერთდებოდნენ სკოლას, ისინი ინსტინქტურად იწყებდნენ ჟესტების

სისტემატიზაციას. მათი ჟესტები უფრო დახვეწილი და მოკლე იყო. მათ ჟესტებში გრამატიკაც შემოიღეს. შეიქმნა ახალი ენა.

ნიკარაგუელ ყრუ ბავშვებს არ უნდოდათ მოცდა, სანამ ისინი ტუჩებზე ამოკითხვას ისწავლიდნენ. მათ სურდათ მოცემულ მომენტში კომუნიკაცია იმის შესახებ, რაც მათთვის მნიშვნელოვანი იყო, ამგვარად მათ ამისი გზა გამონახეს. CLIL-ის მოსწავლეებსაც სწავლის სარგებლების მცირე გამოყენება უნდათ. ამგვარად, CLIL ცდილობს შესთავაზოს მოსწავლეებს „ზუსტად-დროზე“ ენა, რათა მათ შემდგომ აქტიური მუშაობის შედეგების გამოყენება თავიანთ თანატოლებთან. შედეგი არის ახლად ნასწავლი საგნობრივი შინაარსისა და ენის გამოყენება მოცემულ მომენტში აზრის გადმოსაცემად.

რა არის და რა არ არის უნიკალური CLIL-ში

თუმცა CLIL საჭიროებს ახალ მიდგომას და გარკვეული დონით ცვლილებებს, ის იოლად შეიძლება მოერგოს ეროვნული ან რეგიონული კურიკულუმით განსაზღვრულ პარამეტრებს. მეტიც, CLIL-ს ვერ გამოყოფ/გაარჩევ განათლების სტანდარტული კარგი პრაქტიკიდან. CLIL არის მიდგომა ღირებულებების დამატებით და არა გამოკლებით და მიზნად ისახავს სასწავლო გარემოს გამდიდრებას.

CLIL მიდგომა წახალისებს მასწავლებლებს, რომ განაგრძონ თავიანთი რჩეული სტრატეგიების გამოყენება და გამოიყენონ სტანდარტული განათლების საუკეთესო პრაქტიკა. თუმცა, იგი მოითხოვს CLIL-თვის აუცილებელი სტრატეგიების გაგებას, როგორცაა სამმაგი აქცენტი **საგნობრივ შინაარსზე, ენასა და სწავლის უნარებზე**. ამგვარად, CLIL სტანდარტული საკლასო პრაქტიკის მოდიფიკაციას უფრო ითხოვს, ვიდრე რადიკალურ ცვლილებას. CLIL-ისთვის აუცილებელი სტრატეგიების უმეტესობა კარგი პრაქტიკაა ზოგადად განათლებაში. მასწავლებლებისთვის რთული შეიძლება იყოს ერთდროულად განათლების სტანდარტული კარგი პრაქტიკისა და CLIL-ისთვის უნიკალური სწავლა/სწავლების სტრატეგიების გათვალისწინება.

ინსტრუქციის ენის შეცვლისას ზოგიერთი საგნის (მაგ., მათემატიკა, მეცნიერებები, ხელოვნება...) მასწავლებლებს უჭირთ ენის შესწავლის ხელშეწყობა. ზოგიერთ ენის მასწავლებელს, ასევე, უჭირს იმის წარმოდგენა, რომ საგნების მასწავლებლებს, რომელთაც ენის სწავლების განათლება არ აქვთ, შეეძლება ენის კარგად სწავლების მხარდაჭერა. ენის მასწავლებლებს ხანდახან უჭირთ დაეხმარონ მათემატიკის, მეცნიერებების და სხვა საგნების შესწავლას თავიანთ ენის გაკვეთილებზე. შესაბამისად, თანამშრომლობა და უნარების გაცვლა ენისა და საგნების მასწავლებლებს შორის CLIL-ის იმპლემენტაციის მნიშვნელოვანი სტრატეგია ხდება. ეს მოითხოვს დროს და სურვილს საერთო სასწავლო სტრატეგიებსა და მოსწავლეთა სასწავლო აქტივობებზე შესათანხმებლად.

საკუთარი კომფორტის ზონიდან გაუკვალავ ტერიტორიაზე გასვლა CLIL-ის მოგზაურობის უმნიშვნელოვანესი ნაბიჯია. ინტერდისციპლინური შერწყმა ამ მოგზაურობის ნაწილია. ეს წიგნი ამ გამოწვევებთან გამკლავების მრავალ სტრატეგიას გვთავაზობს. CLIL-ისა და ზოგადად განათლების კარგი პრაქტიკის აუცილებელი ელემენტები ჩამოთვლილია 29-ე გვერდზე. გაერთიანებულად ეს სტრატეგიები CLIL-ის გაკვეთილების კარგად ჩატარებას უზრუნველყოფენ.

ოღონდ კიდევ ერთხელ არა!

კითხვა: ვინმე მოელის ჩემგან, რომ წყალში გადავაგდო ის, რაც ამდენი ხანი ასე კარგად მუშაობდა ჩემთვისა და ჩემი მოსწავლეებისათვის?
პასუხი: აბსოლუტურად არა!

პრაქტიკული გამოცდილება

2

მომიწია ჩემი ინსტრუქციის მეთოდების შეცვლა...

უკვე რამდენიმე წელია მინდოდა მუსიკა ან მუსიკალური თემა ინგლისურად მესწავლებინა. მოსწავლეები დაინტერესებულები იყვნენ. ზოგმა მშობელმა CLIL მოითხოვა, მაგრამ დირექტორი და რამდენიმე კოლეგა ეჭვის თვალით უყურებდა ამას. რაკი ჩვენ ყველა მოსწავლის საერთაშორისო უცხო ენის გამოცდებზე გაშვებით უკვე საკმაოდ ვუჭერდით მხარს უცხო ენების შესწავლას, მათ არ მიაჩნდათ, რომ CLIL არსებით დამატებით წვლილს შეიტანდა.

მე ავუსხენი, რომ CLIL სწავლება და სწავლა მარკეტინგულ ხრიკზე მეტი იყო - რომ ის მოსწავლეებსა და სკოლას მრავალი ახალი კარის გასაღებად აძლევდა გამოცდილებას, ხოლო მოსწავლეებს - შთაგონებას.

ამის შემდეგ მომეცა დაწყების შანსი. მიმაჩნდა, რომ საკმარისი ენობრივი უნარები და სწავლების დიდი გამოცდილება მქონდა, ჩემი მოსწავლეები კი მოუთმენლად ელოდნენ დაწყებას. მაგრამ ჩემმა პირველმა გაკვეთილებმა არც ისე კარგად ჩაიარა. მოსწავლეები კმაყოფილები იყვნენ და სასწავლო მიზნებიც მიღწეული იყო, მაგრამ ვიცოდი, რომ რაღაც არ იყო სწორი - და ეს პრობლემა ჩემში იყო. მე გაცილებით მეტს ვლაპარაკობდი, ვიდრე ჩვეულებრივ შემთხვევაში გერმანულად ვილაპარაკებდი - მეტი მონოლოგი, ნაკლები ინტერაქცია. რატომ ვლაპარაკობდი ამდენს? ასე რადიკალურად განსხვავებული რამის კეთების სტრესის გამო? გერმანულად რომ ვასწავლი, ვიცი, რომ მოუშადავს მარტივად მოვახერხებ, მაგრამ არა ინგლისურად. შეიძლება ამის გამო ნაკლებად მრავალმხრივი გავხდი, ნაკლებად ვგავდი ჩემს თავს. ენას იმხელა ყურადღება დავუთმე, რომ აქტივობებისა და მეთოდოლოგიების კარგად განხილვა დამავიწყდა. ამ მომენტში მივხვდი, რომ ინსტრუქციის ენის შეცვლა რაღაც დონეზე ინსტრუქციების მეთოდების შეცვლას გულისხმობს.

*ერვინ ნიგი, მუსიკის მასწავლებელი,
შვეიცარია*

ენის სწავლის დადებითი საფუძველი

ჩვენს სკოლაში ჩვენ წინაშე ინგლისური ენის სწავლების უკვე დიდი ხნის განმავლობაში არსებული პრობლემა დადგა. გვყავდა კარგი მასწავლებლები, მასალა და აღჭურვილობაც კარგი გვქონდა, მაგრამ სწავლის შედეგები მაინც დამთრგუნველი იყო. ინგლისური იყო უცხო ენა, რაღაცა საშიში.

შემდგომ კი ერთმა ჩვენმა რეგიონულმა ენის ექსპერტმა შემოგვთავაზა აქტივობებზე დაფუძნებული 20-საათიანი „ენის მხაპის“ ჩატარება ინგლისურის გაკვეთილების დაწყებამდე. მასწავლებელთა ჯგუფმა მოხალისეობა გადაწყვიტა, თუმცა, ზოგიერთი მათგანი ძალიან ნერვიულობდა საკუთარი ენობრივი უნარების შესახებ. ჩვენ შევექმენით გუნდი და გადავწყვიტეთ, აგვერია ტაილანდური და ინგლისური მოდულში წყლის შესახებ. ჩვენ მოვახდინეთ ენისა და საგნობრივი შინაარსის მიზნების კომბინაცია, მაგრამ ბავშვებისთვის ეს იყო „პროექტი“ და არა ენის ან საგნის შესწავლა. რათა განგვემტკიცებინა ინგლისურის გამოყენება, წამოვიწყეთ ძალიან მარტივი პროექტი შვედურ სკოლასთან, რომელთანაც ინფორმაციას იმეილით ვცვლიდით. ჩვენი მთავარი მიზანი იყო თვითრწმენისა და ჯგუფური მუშაობის უნარის ამაღლება და იმის ჩვენება, რომ ინგლისური ენა უფრო ფართო სამყაროში შესვლის ინსტრუმენტი იყო. როდესაც მოსწავლეებმა აქტივობებში მონაწილეობა დაიწყეს, მათ შეწყვიტეს ენაზე ნერვიულობა და შინაარსსა და პროცესზე კონცენტრირდნენ. შედეგი? იმავეს გავიმეორებთ: ვფიქრობთ, რომ წარმატებით ჩავუყარეთ დადებითი საფუძველი ინგლისური ენის სწავლას. ამავდროულად, დიდი სიამოვნება მივიღეთ პროექტზე დაფუძნებული ჯგუფური მუშაობით მასწავლებლებს შორის. ყველანი ერთდროულად მოგებულები, შემსწავლელები და მასწავლებლები ვიყავით.

*კუნეე ბუატო, ინგლისურის ზედამხედველი,
ტაილანდი.*

შეხსენება: მოსწავლეები არ არიან მშობლიურ ენაზე მოლაპარაკენი

ძალიან ხშირად გვაგიწყდება, რომ ჩვენი CLIL მოსწავლეები მეორე ენას სწავლობენ. ჩვენი მოსწავლეების მიერ გამართულად საუბარი თავისთავად იგულისხმება, რადგან მათ შესანიშნავი უნარები აქვთ, ილაპარაკონ სამიზნე ენაზე (ჩემს შემთხვევაში - ინგლისურზე). ხშირად მათ აქცენტსა და მცირე შეცდომებს „მარმად“ აღიქვამ, იმდენად, რომ გავიწყდება შენი ამოცანა: დაეხმარო მათ ენის სრულყოფაში, რითაც კი შეგიძლია. მაგრამ როდესაც ნაწერს ასწორებ, ხანდახან შეცდომების რაოდენობა შემაცბუნებელია.

მათი ტექსტების გაშიფვრა რთული საქმეა. ამ ნაწერების შესწორებისას ყოველთვის უნდა გაითვალისწინო დავალების მიზანი. ხანდახან შეიძლება მოგიწიოს თავის იძულება, ხელახლა გადახედო კულტურულ კონტექსტს, რომელშიც იმყოფები შენ, როგორც მასწავლებელი (ან ადმინისტრატორი). მე და ჩემს პერსონალს ხშირად გვიწევს შევახსენოთ ჩვენს თავს, რომ არ მოვეპყროთ CLIL სტუდენტებს მშობლიურად მოლაპარაკეთა მსგავსად.

ენდრიუ ფრეზლუდენი, მასწავლებელი და CLIL პროგრამის მენეჯერი, კატარი.

CLIL მეთოდოლოგიის სასაფუძველე მახასიათებლები

მრავალმხრივი ფოკუსი/აქცენტი

- საგნის გაკვეთილზე ენის სწავლის მხარდაჭერა;
- ენის გაკვეთილზე საგნის სწავლების მხარდაჭერა;
- რამდენიმე საგნის ინტეგრაცია;
- სწავლის ორგანიზება კურიკულუმს მიღმა თემებითა და პროექტებით;
- სწავლის პროცესის განხილვის მხარდაჭერა.

უსაფრთხო და გამამდიდრებელი სასწავლო პროცესი

- რუტინული აქტივობებისა და დისკურსის გამოყენება;
- ენისა და საგნის შინაარსის საკლასო ოთახში წარდგენა;
- მოსწავლეთა თვითრწმენის დონის ამაღლება ენითა და საგნის შინაარსით ესპერიმენტისათვის;
- კლასის სასწავლო ცენტრების გამოყენება;
- ავთენტურ სასწავლო მასალასა და გარემოზე წვდომის ხელმძღვანელობა;
- სტუდენტის ენობრივი აღქმის გაზრდა.

ავთენტურობა

- მოსწავლეებისთვის მათთვის საჭირო ენობრივი დახმარების მოთხოვნის უფლების მიცემა;
- მოსწავლეთა ინტერესების დაკმაყოფილების მაქსიმიზაცია;
- სწავლასა და მოსწავლეთა ცხოვრებას შორის რეგულარული კავშირის დამყარება;
- CLIL ენაზე სხვა მოლაპარაკებებთან დაკავშირება;
- მედიიდან და სხვა წყაროებიდან თანამედროვე მასალის გამოყენება.

აქტიური სწავლა

- მოსწავლეები უფრო აქტიურ კომუნიკაციაში არიან, ვიდრე მასწავლებელი;
- მოსწავლეები აფასებენ საგნების, ენისა და სწავლის უნარების შედეგებს;
- მოსწავლეები აფასებენ სწავლის შედეგების მიღწევის პროგრესს;
- თანატოლთა კოოპერატიული მუშაობისთვის უპირატესობის მინიჭება;
- ენისა და საგნობრივი შინაარსის მნიშვნელობის სტუდენტებთან ერთად გარჩევა;
- მასწავლებლები, როგორც კურატორები.

„ხარაჩოს“ პრინციპი

- მოსწავლეთა არსებულ ცოდნაზე, უნარებზე, მიდგომებზე, ინტერესებსა და გამოცდილებებზე დაშენება;

- ინფორმაციის მომხმარებლებისთვის გასაგებად მიწოდება;
- სწავლის განსახვევებულ სტილებზე რეაგირება;
- შემოქმედებითი და კრიტიკული აზროვნების ხელშეწყობა;
- სტუდენტებისათვის გამოწვევის შექმნა, წავიდნენ ერთი ნაბიჯით წინ და არ დარჩნენ კომფორტის ზონაში.

კოოპერაცია/თანამშრომლობა

- კურსების/გაკვეთილების/თემების სხვა CLIL და არა- CLIL მასწავლებლებთან თანამშრომლობით დაგეგმვა;
- მშობლების ჩართვა CLIL-ის და მოსწავლეთათვის ხელის შეწყობის შესახებ სწავლაში;
- ადგილობრივი საზოგადოების, ხელისუფლებისა და თანამშრომლების ჩართვა.

რა ამოდრავებს 30 საბაზო მახასიათებელს?

სწავლება/სწავლის პროცესს აზროვნება ამოდრავებს. რაც უფრო ძლიერია აზროვნება, მით უფრო მაღალია სწავლის დონე. CLIL არაა გამონაკლისი: CLIL-ის კარგი პრაქტიკა კოგნიციით/შემეცნებითაა განპირობებული.

ფიქრი (კოგნიცია/შემეცნება) არის ცოდნის მენტალური უნარი და შეიცავს:

- აღქმას;
- ცნობას;
- შეფასებას;
- განსჯას;
- გაგებას;
- წარმოსახვას.

ფაქტებისა და რიცხვების, სხვადასხვა პერსპექტივისა და გაგებების ანალიზი, იმის წარმოსახვა, თუ სად გინდა ყოფნა, გეგმების არტიკულაცია და ჩასახვა, დაგეგმილი შედეგების მიღწევის პროგრესის შეფასება და განსჯა და სწავლის შესახებ ფიქრი არის დამხმარე ტექნიკები კოგნიტიური განვითარებისა და სწავლის ხელის შესაწყობად.

CLIL ხელს უწყობს შემსწავლელის ერთიან განვითარებას. მისი საბოლოო მიზანია, გახადოს მოსწავლე მოტივირებული და უნარიანი, ბი- ან მულტილინგვური დამოუკიდებელი შემსწავლელი, რომელიც:

- მიიღებს საჭირო საგნობრივი შინაარსის და ენობრივ ცოდნასა და უნარებს;
- აქტიურად გამოძებნის და დაამყარებს კომუნიკაციას CLIL ენის სხვა შემსწავლელებთან.

CLIL-ში მთავარი აქცენტი სუბსტანციაზე (შინაარსზე) არის და არა ფორმაზე. ნებისმიერ საგანში ენის პატერნების თუთიყუშით გამეორება და ლექსიკის ან ფაქტების დაზეპირება მათ გრძელვადიან გამოყენებას რეალურ სარგებელს არ მოუტანს. ახალი ცოდნისა და უნარების მისაღებად ხალხს არა მარტო ახალ ინფორმაციაზე წვდომა სჭირდება, არამედ ამ ინფორმაციის უკვე არსებულ, საკუთარ ცოდნასთან, უნარებსა და დამოკიდებულებებთან დაკავშირებაც.

უფრო მეტიც, რაკი მნიშვნელობის შექმნა ერთდროულად პერსონალური და სოციალური პროცესია (საზოგადოება), ახალი ცოდნა და უნარები შემუშავდება როგორც პირადული, ისე თანამშრომლობითი ანალიზის (კოგნიცია) ან კომუნიკაციური პროცესის საშუალებით (კომუნიკაცია). გრძელვადიანი შენარჩუნება, ასევე, მოითხოვს ხოლმე ახალი ცოდნისა და მასთან დაკავშირებული უნარების კონტექსტში გამოყენებას.

დაბოლოს, დისკუსია და გახსნებით განხილვა, ისევე, როგორც ახალი ცოდნისა და უნარების გამოყენების გამოცდილებასთან დაკავშირებული დასკვნების გამოტანა, ხელს უწყობს ნასწავლის განმტკიცებას.

ყველაზე შეკუმშული სახით, შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ეს პრინციპები მართავს/ამოძრავებს CLIL მოდელს:

ამ პრინციპებს შეუძლია შეასრულოს გაკვეთილის დაგეგმვისას მიმთითებლების როლი. ქვემოთ მოყვანილია მაგალითები, თუ როგორაა შესაძლებელი ამ ოთხი პრინციპის (რომლებიც წარმატებული შედეგების მიღებას უწყობენ ხელს) CLIL-ის გაკვეთილზე გამოყენება.

კოგნიცია		
• საგნობრივი შინაარსის, ენისა და სწავლის უნარების შედეგები სიტყვიერად ჩამოყალიბდება მოსწავლეებთან თანამშრომლობით; • სწავლა დაფუძნებულია მოსწავლეთა არსებულ ცოდნაზე, უნარებზე, მიდგომებზე, ინტერესებსა და გამოცდილებებზე; • მოსწავლეები აანალიზებენ სწავლის შედეგების მიღწევებს დამოუკიდებლად, სხვა მოსწავლეებსა და მასწავლებელთან ერთად და მუშაობენ ახალი შედეგების დასასახად; • მოსწავლეები ახდენენ სხვადასხვა საგანში შემენილი ცოდნისა და უნარების სინთეზს, შეფასებას და იყენებენ მას.		
საზოგადოება	შინაარსი	კომუნიკაცია
• მოსწავლეებს მიაჩნიათ, რომ შემსწავლელი საზოგადოების წევრობა გამამდიდრებელია; • მოსწავლეებს აქვთ თვითრწმენა და უნარები, რათა იმუშაონ ჯგუფის შიგნით და ადგილობრივ საზოგადოებაში, დაიცვან ბალანსი საკუთარ და სხვების ინტერესებს შორის; • მასწავლებლები, მოსწავლეები (და მშობლები, თანამშრომლები და ა.შ.) არიან პარტნიორები განათლებაში; • მოსწავლეებს შეუძლიათ განსაზღვრონ საკუთარი როლი კლასში, ლოკალურ და გლობალურ კონტექსტში.	• შინაარსი ცხადადაა დაკავშირებული კლასის შიდა და გარე საზოგადოებასთან; • მოსწავლეები იყენებენ ახალი საგნის ცონას და გამოიმუშავენ შესაბამის უნარებს ექსპერიმენტული აქტივობებით. • საგნობრივი შინაარსი არის არსის შემცველი, მაგრამ არა - დაუძლეველი; • ინტეგრირებულია სხვადასხვა საგნობრივი შინაარსი; • კულტურული შინაარსი ინტეგრირებულია ყველა საგანში.	• სტუდენტები აქტიურად იყენებენ უფლებას, მონაწილეობა მიიღონ კლასისა და საზოგადოების აქტივობებსა და კომუნიკაციაში; • მერხების განლაგება, კლასის კედლებზე გაკრული თვალსაჩინოებები და სხვა რესურსები ხელს უწყობს სწავლასა და კომუნიკაციას; • მოსწავლეები და მასწავლებლები ერთად ადგენენ და ათანხმებენ მნიშვნელობას; • ენობრივი / კომუნიკაციური უნარები მუშავდება ყველა საგანში.

როგორ მუშაობს CLIL მოსწავლეებისათვის?

„მე ვარ... კიტრი“, უთხრა ჩვენი კოლეგის ერთ-ერთმა ინგლისურენოვანმა მოსწავლემ ფრანგ ფერმერს საფრანგეთის ერთი პატარა ბაზრის მოედანზე. მოსწავლე გაცვლით პროგრამაში იღებდა მონაწილეობას. „პირველი მოლაპარაკე კიტრი ხარ, რომელიც ჩემი ოცწლიანი ფერმერობისას მინახავს“, - ხრინწიანი ხმით გაეხუმრა ფერმერი. როდესაც ახალგაზრდას სახეზე ცარიელი გამომეტყველება შეამჩნია, მან ნელი ფრანგულით დაამატა: „ესე იგი, ერთი კიტრი გინდა, ხომ?“, რაზეც მოსწავლემ მიუგო - „დიახ, ერთი კიტრი მინდა, თუ შეიძლება“. როგორც ჩანს, მოსწავლემ თავისთვის გაიმეორა დიალოგი, რადგან მან ხმამაღლა თქვა: „ვარ კიტრი“ და შემდეგ, უეცარი სიცილით, დაამატა: „არ, არა, მინდა კიტრი“. ფერმერსაც გაეცინა. შედგა პატარა დიალოგი გაცვლითი პროგრამის შესახებ და, შეცდომის მიუხედავად, ან, უფრო სწორად, შეცდომის წყალობით, მოსწავლემ და ფერმერმა აზრიანად ისაუბრეს. ინგლისურენოვანი მოსწავლე აშკარად გახარებული იყო, რომ თავისი ფრანგული ენის ცოდნის გამოყენება მოახერხა.

CLIL გაკვეთილები ცდილობს, შექმნას ცხოვრებისეული გამოცდილებები და, ამავდროულად, მისწვდეს ენის შესწავლის იმ თანდაყოლილ უნარს, რომელიც ყველა ჩვენგანს აქვს ჩვილობასა და ბავშვობაში. CLIL გაკვეთილზე კომუნიკაცია და სწავლა ხდება მოსწავლის მეორე (ან მესამე, ან შეიძლება მეოთხე) ენაზე. მასწავლებლები სისტემატურად აწვდიან მოსწავლეებს მეორე ენის დისკურსის პატერნებს და ლექსიკას, რის პარალელურადაც ისინი მათ კონკრეტული ამოცანების შესრულებისკენ მიუძღვებიან. თუმცა ენის სამშენებლო ბლოკები მოსწავლეებს სისტემატურად მიეწოდებათ, მასწავლებლები ასევე მყისიერად უპასუხებენ ლინგვისტურ საჭიროებებს, რომლებიც მოსწავლეებს წამოეჭრებათ. როდესაც მოსწავლეს უნდა მისთვის მნიშვნელოვანი რამის თქმა, მაგრამ არ იცის საჭირო სიტყვა ან ფრაზა, მასწავლებელი მაშინვე აწვდის მას. პროგრამის დაწყებიდან რამდენიმე თვეში მოსწავლეებს, ძირითადად, შეუძლიათ CLIL ენის გამოყენება თითქმის ნებისმიერი საკლასო კომუნიკაციისათვის.

ენის სწავლა ნამდვილად არაა შემთხვევითობა მშობლებისა და მასწავლებლებისათვის, მაგრამ ბევრი მხრივ შემთხვევითობაა მოსწავლეთათვის. მათ, პირველ რიგში, საგნის შინაარსი აინტერესებთ და არა CLIL ენის ლექსიკა და მექანიზმები. მოსწავლეთათვის ენა არის მიზნის მიღწევის საშუალება. მაგრამ მასწავლებელი მუდამ უნდა ფიქრობდეს ენაზე. ფრანგი ფერმერის მსგავსად, რომელიც მიხვდა, რომ ლაპარაკის სიჩქარისთვის უნდა დაეკლო და უფრო მარტივი ენით ესაუბრა, CLIL მასწავლებლებიც არეგულირებენ თავიანთ ენას. თავიდან მასწავლებლები ბევრს ლაპარაკობენ, ხშირად და ხშირად იმეორებენ ნათქვამს, იყენებენ ვიზუალურ მასალასა და სხვადასხვა გრაფიკულ ორგანიზატორს... მოგვიანებით მასწავლებლები უფრო ბუნებრივი ტემპით საუბრობენ და შემსწავლელებს კოოპერაციისა და დამოუკიდებელ სწავლისაკენ წააქეზებენ. ისინი მუშაობენ მუდმივი ენობრივი ზრდის ხელშემწყობი კლიმატის შესაქმნელად. თუმცა, პარადოქსულია, მაგრამ ენა უფრო მეტად მაშინ ისწავლება, როდესაც ენის პირდაპირი სწავლება მცირდება და საგნობრივი შინაარსის სწავლება იზრდება. ცხოვრებასა და საზოგადოებასთან პირდაპირ კავშირში მყოფი ექსპერიმენტებისა და აქტივობების საშუალებით, ისევე, როგორც შინაარსის სწავლაზე აქცენტის გაკეთებითა და ენობრივი დახმარების მიწოდებით, ენის შესწავლა მაქსიმალურად უმჯობესდება.

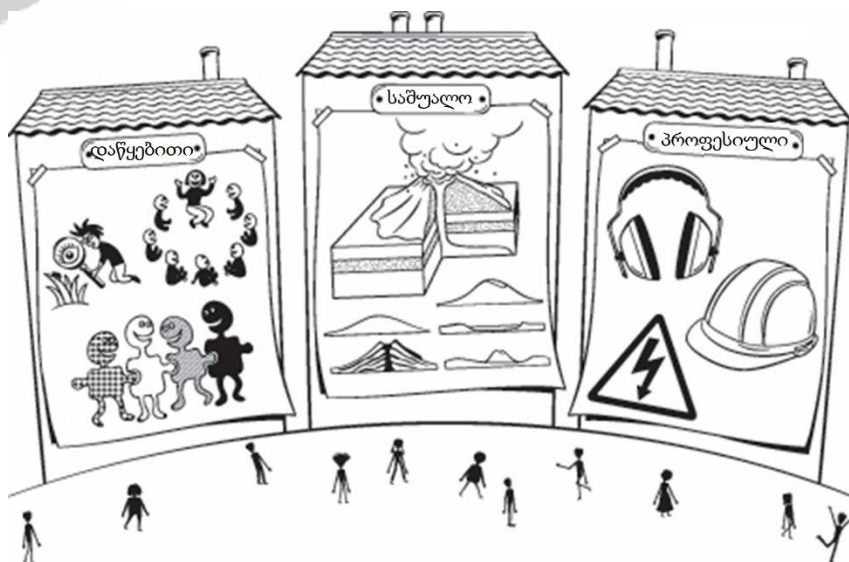
და მე? რა ვაკეთო 60-წუთიან გაკვეთილზე?

ტიპური საგაკვეთილო გეგმის შესაძლო კომპონენტები:

- მოთელვითი დისკუსია ან თამაში, რაიმე გზით დაკავშირებული თემასთან (5 წუთი);
- ენის, საგნის შინაარსის ან სწავლის უნარების შედეგების განხილვა მოსწავლეებთან ერთად (3-დან 5 წუთამდე);
- იმის გარკვევა, თუ რა იციან მოსწავლეებმა უკვე. ამ ინფორმაციის ორგანიზებაში დახმარება. ასევე, დახმარება იმის ჩამოყალიბებაში, თუ მოცემული თემის შესახებ კიდევ რის სწავლა სურთ მოსწავლეებს (8-დან 10 წუთამდე);
- მოსწავლეების მიერ მოკლე ტექსტის ინდივიდუალურად წაკითხვა კონკრეტული ინფორმაციის მოსაძიებლად (5 წუთი);
- კოოპერაციული მუშაობა წაკითხულის შედეგების შესადარებლად და ამ ინფორმაციის გამოყენება რაიმე ახლის შესაქმნელად, როგორცაა გეგმა ან რეკომენდაციების სია (15 წუთი);
- მთელი კლასისთვის 2-3 კითხვის დასმა, რომლებიც წახალისებს მოსწავლეებს, იფიქრონ კრიტიკულად/კონსტრუქციულად იმის შესახებ, თუ როგორ გააუმჯობესონ თავიანთი ჯგუფური სამუშაოს საბოლოო შედეგი (შინაარსი და ენა) (5 წუთი);
- ერთი ჯგუფის შედეგის პრეზენტაცია და სხვა ჯგუფების მიერ მის შესახებ კამათი ან ინფორმაციის დამატება და კლასის ერთ, ერთობლივ შედეგზე შეთანხმება (10 წუთი);
- გაკვეთილის სასწავლო შედეგების განხილვა, გადაწყვეტა, თუ რა დონეზე არის შედეგები მიღწეული და შემდეგი ნაბიჯების დასახვა (3-5 წუთი).

CLIL გაკვეთილების სასწავლო მასალა, ძირითადად, შემდეგი წყაროებიდანაა: საგაზეთო სტატიები, წიგნები, ბროშურები, ვებგვერდები და ბლოგები. მოსწავლეებს ხელი უნდა შეეუწყოთ ამ მასალების გამოყენებაში. ტექსტები ადაპტირებულია ინფორმაციის იოლად გასამკლავებელ ნაწილებად დაჭრის გზით და სინონიმების ან ტერმინთა განმარტებების დამატებით. ხშირად მოსწავლეებს მიეწოდებათ ვიზუალური ან ტექსტური ორგანიზერები, რათა მათ შეძლონ დაინახონ ან წაიკითხოთ იმის შეჯამება, რაზეც მოუწევთ მუშაობა.

ჩვენ უკვე გავიარეთ ძირითადი ნაწილი და მივიღეთ პასუხი კითხვაზე, თუ რატომ უნდა ავირჩიოთ CLIL... წიგნის დანარჩენი ნაწილები იქნება CLIL-ის „რა, როდის, სად და როგორ“-ის შესახებ.

ამ თავში წარმოდგენილია, თუ როგორ უნდა გამოვიყენოთ CLIL მეთოდოლოგია პრაქტიკულად კლასში. ის გვთავაზობს პირველი კვირის აქტივობებს დაწყებითი, საშუალო და პროფესიული დონის კლასებისათვის. გაკვეთილები დაფუძნებულია CLIL მეთოდის სასაფუძვლედ მახასიათებლებზე და იცავს მეორე თავში აღწერილ CLIL-ის პრინციპებს. ეს თავი მოიცავს კლასში გამოსაყენებელ ტექსტურ მასალას, შემოთავაზებული აქტივობების ლოგიკის ანალიზსა და რამდენიმე პრაქტიკულ მაგალითს.

როგორ გამოვიყენება CLIL მეთოდოლოგია საკლასო ოთახში?

ერთი კვირა დაწყებითი სკოლის CLIL მასწავლებლის ცხოვრებიდან - დასაწყისი

ქვემოთ აღწერილია იმ აქტივობების მიმოხილვა, რომლებიც მასწავლებლებმა შეიძლება გამოიყენონ CLIL პროგრამის პირველი წლის პირველ კვირას. მათი უმეტესობის პირველწყარო CLIL-ის პედაგოგები: *ოლგა ლითლი* და *ლინდა ბოინტონი* არიან.

მიიჩნევა, რომ დამწყებ მოსწავლეთა უმრავლესობამ CLIL ენა ძალიან ცუდად ან საერთოდ არ იცის. თუმცა, ქვემოთ აღწერილი აქტივობები შეავსებს მაღალი ინტენსივობის CLIL პროგრამის ერთ კვირას, ასევე, შესაძლოა მათი გამოყენება რამდენიმე კვირის განმავლობაში დაბალი ინტენსივობის პროგრამის შემთხვევაში.

თუმცა, მოსწავლეებს სთხოვენ, გამოიყენონ CLIL ენა პირველივე გაკვეთილის დასაწყისიდანვე. ისინი ხშირად შეკითხვებს თავიანთ პირველ ენაზე პასუხობენ. ეს ბუნებრივია და არ უნდა მოჰყვეს უარყოფითი რეაქცია. მასწავლებელმა უნდა თარგმნოს მოსწავლის პასუხი CLIL ენაზე. ამასთან, მოსწავლეთა შექება, როდესაც ისინი, თუნდაც წარუმატებლად, ცდილობენ CLIL ენაზე პასუხის გაცემას, წაახალისებს მათ, გამოიყენონ ეს ენა.

CLIL გაკვეთილზე ჩატარებული აქტივობების ხანგრძლივობას შეიძლება მოდიფიკაცია დასჭირდეს. CLIL პროგრამის დასაწყისში მეორე ენაზე მოსაუბრე შემსწავლელები, შესაძლოა, უფრო მალე დაიღალონ, ვიდრე პირველ ენაზე მოსაუბრე მოსწავლეები. მათი ყურადღების ხანგრძლივობა შესაძლოა შეზღუდული იყოს, რადგან მოსწავლეებს სჭირდებათ კონცენტრირება არა მხოლოდ შინაარსზე, არამედ ენის გაგებაზეც.

კი, მაგრამ!

კითხვა: რას იტყვით იმიგრანტ ბავშვებზე, რომლებიც ეროვნულ ან ადგილობრივ ენაზე არ ლაპარაკობენ? უნდა აარიდონ მათ თავი CLIL-ს?

პასუხი: პირიქით, CLIL ხელს უწყობს ამ ბავშვების სხვებთან თანაბარ პირობებში ჩაყენებას, რადგან, ძირითადად, არც ერთმა ბავშვმა არ იცის ახალ სამიზნე ენაზე საუბარი.

პრაქტიკული გამოცდილება

3

გარისკვა უნდა დაჯილდოვდეს

შემსწავლელები უნდა დაჯილდოვდნენ არა მხოლოდ მაშინ, როდესაც მათი პასუხი სწორია, არამედ მაშინაც, როცა მათი პასუხი ახლოსაა სწორ პასუხთან, რადგან ისინი მუშაობენ სტანდარტის მისაღწევად. შემსწავლელებს უნდა შეეძლოთ გარისკვა და შეცდომების დაშვება ახალი ენის სტრუქტურების გამოცდისას.

ივეს დეროშე, CLIL მასწავლებელი

პირველი კვირის სწავლის შედეგები მოსწავლეთათვის

ენა	შინაარსი	სწავლის უნარები
- მოსწავლეები პასუხობენ CLIL ენაზე დასმულ შეკითხვებს თარიღის, კვირის დღის, მიმდინარე თვის, ამინდის, ფერების, ერთიდან ათამდე რიცხვების, ტანსაცმლის, სკოლაში მოსვლისა და მშობლების სამსახურში წასვლის შესახებ (პასუხები ხშირად მათ მშობლიურ ენაზე იქნება, რამდენიმე სიტყვით CLIL ენიდან). - პასუხობენ კითხვებს ან ინსტრუქციებს სურათების ნაბეჭდ სიტყვებთან დაწყვილებით. - ესალმებიან ერთმანეთს CLIL ენაზე. - ქმნიან საკუთარ წიგნებს.	- სკოლის საკვანძო წერტილების, როგორებიცაა მედდისა და დირექტორის ოფისები, საპირფარეშო და ა.შ., იდენტიფიკაცია „აურიე და დააკავშირე“ ტიპის სავარჯიშოებით. - მოსწავლეები იქცევიან თავაზიანად. - გამოიყენეთ მიმდინარე თვის კალენდარი და ისეთი ცნებები, როგორებიცაა: გუშინ, დღეს და ხვალ. - მოსწავლეები ქმნიან საკუთარ წიგნს ფერებისა და თავიანთი ახალი სკოლის შესახებ.	მოსწავლეებს შეუძლიათ მოლოდინების წინასწარ განსაზღვრა საკლასო ოთახში ყოველდღიური საქმიანობის გათვალისწინებით.

პირველი კონტაქტი

მასწავლებელი დგას საკლასო ოთახის კართან და ესალმება თითოეულ მოსწავლეს CLIL ენაზე. გამიყენება მარტივი, ერთ ან ორსიტყვიანი მისალმებები, როგორებიცაა: გამარჯობა ან დილა მშვიდობისა. გაიკეთეთ ბეიჯი თქვენი სახელით.

სცენის მომზადება: დილის წრე

საკლასო ოთახში არის საკმარისად დიდი ზომის ხალიჩა, რომელზეც მთელ კლასს შეეძლება იატაკზე დაჯდეს ერთ წრედ ან რამდენიმე ნახევარწრედ. თითოეულ მოსწავლეს სთხოვეთ, მოძებნოს ბეიჯი საკუთარი სახელით. ხალიჩაზე რამდენიმე წიგნია. ეს, ძირითადად, ნახატებიანი წიგნებია მცირე რაოდენობის ტექსტით. ამ წიგნებით დაკავდებიან მოსწავლეები, სანამ მათი თანაკლასელები მოვლენ. წიგნები ხელს შეუწყობს სკოლაზე, როგორც საინტერესო ადგილზე, წარმოდგენის შექმნას.

სახელები და პირველი ფრაზები (დილის წრის გაგრძელება)

როდესაც ყველა მოვა და სასწავლო დღე ოფიციალურად დაიწყება, გაეცანით მათ: „ჩემი სახელია xxx“. შემდეგ, მოსწავლეზე მითითებით, ჰკითხეთ: „რა გქვია?“ ამ დროს უნდა გაიმეორეთ: - „ჩემი სახელია xxx. და შენ რა გქვია?“ - რამდენჯერმე. ეს კითხვა უნდა დაუსვათ თითოეულ მოსწავლეს. კომფორტულობის შეგრძნების ზრდასთან ერთად, მოუწოდეთ თითოეულ მოსწავლეს, გიჟასუბოთ მთელი წინადადებით მოცემული მოდელის შესაბამისად: „ჩემი სახელია xxx“. მას მერე, რაც ცხადი გახდება, რომ მოსწავლეებს ესმით, თუ როგორ უნდა უპასუხოთ შეკითხვას, სთხოვეთ მათ, შეხედონ წრეში შემდეგ მოსწავლეს და ერთხმად დაუსვან შეკითხვა. პასუხის მიღების შემდეგ მოსწავლეებს სთხოვეთ, რომ მიესალმონ თითოეულ მოსწავლეს და გაიმეორონ მათი სახელი.

რატომ?

ხალიჩა ეხმარება უსაფრთხოების შეგრძნების შექმნას. ის უქმნის მოსწავლეებს ნაცნობ, ოჯახისმაგვარ სიტუაციას და ჯგუფურ შეგრძნებას აძლიერებს.

მას აქვს დამამშვიდებელი ეფექტიც, რაც ეფექტურად შეიძლება გამოიყენოთ სწავლის პროცესზე ზავშვის ყურადღების მაქსიმალურად კონცენტრირებისათვის.

კალენდარი (დილის წრის გაგრძელება)

გაკვეთილის დაწყებამდე მზადდება ცარიელკვადრატებიანი კალენდარი. იდეალურ შემთხვევაში ის ლამინირებულია. მზადდება ნომრიანი ბარათები(1-31), ბარათები კვირის დღეებით და თვის სახელებით. მზადდება ბარათები რიგობითი ნომრებითაც (1-ლიდან 31-მდე). ეს ყველაფერი მაგრდება კედელზე, თანმიმდევრულად დაჯგუფებული ცალ-ცალკე ჯგუფებში, ერთმანეთის გვერდით.

მოსწავლეებს სთხოვეთ, განათავსონ კვირის დღეები კალენდარზე. მიუთითეთ თითოეული კვირის დღე და გაიმეორეთ მისი სახელი რამდენჯერმე. მოსწავლეები, ასევე, ათავსებენ სასწავლო წლის დაწყების პირველი დღის რიცხვს კალენდარზე. მოსწავლეებს სთხოვეთ, რამდენჯერმე გაიმეორონ კვირის ყოველი დღის დასახელება. ამავდროულად, მასწავლებელი უთითებს დაბეჭდილ სიტყვაზე. მასწავლებელი განაგრძობს:

დღეს ორშაბათია (მიუთითებთ დღეზე) ←
გუშინ კვირა იყო (მიუთითებთ დღეზე)
გუშინ იყო 2015 წლის 31 აგვისტო.
ხვალ არის 2015 წლის 2 სექტემბერი.
დღეს ორშაბათია, 2015 წლის პირველი სექტემბერი.
გუშინ იყო კვირა, 2015 წლის აგვისტოს 31-ე დღე.
ხვალ სამშაბათია, 2015 წლის სექტემბრის მეორე დღე. ←

ოთხში ერთი

კოგნიცია

- სააზროვნო უნარები
- შინაარსი
- თარიღები, დროის ცნება
- კომუნიკაცია
- ახალი სიტყვები და ფრაზები
- მოსმენა, საუბარი, კითხვა
- საზოგადოება
- დილის „სკოლის ოჯახის“ წრეში თვითშეფასების ამაღლება

თქვენ სვამთ კალენდართან დაკავშირებულ კითხვებს, რომელთაც თავიდან თავადვე პასუხობთ. კალენდარზე მითითება დაეხმარება შემსწავლელებს, გაიგონ ცნებები „გუშინ“, „დღეს“ და „ხვალ“. შემდეგ მთელ კლასს სათითაოდ უსვამთ ერთსა და იმავე კითხვებს:

დღეს რა დღეა?
გუშინ რა დღე იყო?
ხვალ რა დღეა?
დღეს რა რიცხვია?
რა რიცხვი იყო გუშინ?
რა რიცხვია ხვალ?

ეს მეორდება ყოველდღე, სასწავლო წლის დასრულებამდე. მოსწავლეებს გარკვეული უსაფრთხოების შეგრძნება უჩნდებათ, რადგან ზუსტად იციან, როგორ დაიწყება მათი დღე. ეს რუტინა, ასევე, აძლევს მათ საშუალებას, თავი იგრძნონ წარმატებულად. კომფორტულობის შეგრძნების ზრდასთან ერთად, ისინი შეძლებენ თავად დასვან კითხვები და წარმართონ აქტივობა. მოსწავლეებს შეუძლიათ ისწავლონ კითხვებზე პასუხის გაცემა წყვილებად ან ჯგუფებად. ეს დაეხმარება მათ ჯგუფებსა და წყვილებში მუშაობასთან შეგუებაში. კარგი იქნება, თუ კვირის განმავლობაში კალენდარზე დაწეროთ რაიმე განსაკუთრებულს, რაც წინა დღით მოხდა, მაგალითად: ქარიშხალი, კლასში მედდის შემოსვლა, დირექტორის კაბინეტის მონახულება ან წაკითხული წიგნის სახელი.

ამინდი (დილის წრის გაგრძელება)

ჟურნალებიდან ამოჭერთ, ინტერნეტიდან ამოებჭდეთ ან თქვენი დახატეთ სურათები, რომლებიც სხვადასხვა სახის ამინდს ასახავენ. ფრაზები, როგორებიცაა: „ქარი ქრის“, „ცივა“, „ცხელა“, იქნება ცალ-ცალკე ქაღალდზე ან მუყაოზე დაწერილი დიდი ასოებით. ამით თქვენ გაარკვევთ, იცის თუ არა რომელიმე მოსწავლემ ფრაზები ამინდის შესახებ CLIL ენაზე. თუ რამდენიმემ იცის ფრაზები, დაიხმარეთ ისინი სხვადასხვა ტიპის ამინდის აღწერაში. დამხმარე საშუალებაა ჟესტიკულაციის, ხმების ან საკუთარი ხმის მოდულაციის გაკეთება, როდესაც ვინმე იტყვის, რომ „ცივა“. მოსწავლეები იმეორებენ თქვენ შემდეგ. როდესაც მოსწავლეები გაიგებენ ძირითად არსს, აჩვენეთ წინადადებები, რომლებიც ამინდს აღწერს და დაავალეთ მათ, განათავსონ ისინი შესაბამისი სურათების ქვეშ. ავარჯიშეთ მოსწავლეები ამაში, მერე კი მოაშორეთ ორი წინადადება სურათის ქვემოდან და დაავალეთ მათ, დააბრუნონ ისინი სწორ ადგილას. შემდეგ მოაშორეთ სამი და ა.შ. კვირის ბოლოს მოსწავლეებს, წესით, უკვე შეეძლებათ ყველა წინადადების შესაბამისი სურათის ქვეშ განთავსება.

კვირის გასვლასთან ერთად, მოსწავლეები იმეორებენ ამინდთან დაკავშირებულ წინადადებებს, შესაფერის მოძრაობებთან ერთად, მაგალითად, წვიმის ან მზის ნათების შესახებ. მოგვიანებით მოსწავლეებს შეეძლებათ ცივი ზამთრის, მწველი მზის ან თბილი ამინდის როლების განსახიერება. 1-2 დღეში შესაძლებელი იქნება ჩართოთ ამინდის თემა კალენდრის თემაში მსგავსი წინადადებების საშუალებით:

როგორი ამინდი იყო გუშინ?
როგორი ამინდია დღეს?
როგორი ამინდი იყო კვირას?

კი, მაგრამ!

კითხვა: ეს ზედმეტად რთული ხომ არაა? ბავშვებს ეს ცნებები ჯერ მშობლიურ ენაზეც არ გაუაზრებიათ. მეორე ენაზე მათ სწავლას როგორ შეძლებენ?

პასუხი: ძირითადი განათლება აქტივობებზეა დაფუძნებული და იმას, თუ რომელ ენაზე ხდება ის, არ აქვს მნიშვნელობა. ცნებები ენაზე მეტად იმაზეა დამოკიდებული, თუ რა სახით წარუდგენენ მათ მოსწავლეებს და როგორაა ორგანიზებული სწავლის ხელშემწყობი აქტივობები.

ამინდი და ტანსაცმელი

დახატეთ და მოხაზეთ დათვის კონტური/მონახაზი პლასტმასის ნაჭერზე ან ამოჭერით მუყაოდან და გაუკეთეთ ლამინირება. დათვი უნდა იყოს დაახლოებით მოსწავლეების ზომის. ეს იქნება „ამინდის დათვი“. შეგიძლიათ ორი დათვი გააკეთოთ - დედალი და მამალი - და ორივეს სახელი დაარქვათ. დახატეთ სხვადასხვა ამინდის შესაფერისი ტანსაცმელი (მაგალითად, საზაფხულო ქუდი, ზამთრის ქუდი, შარფი, ჟაკეტი, ზამთრის ქურთუკი, საწვიმარი, ზამთრის ჩექმები, შორტი, შარვალი). ილაპარაკეთ ტანსაცმლის ამ ტიპებზე. მოსწავლეებმა უნდა გაიმეორონ ლექსიკა თქვენ შემდეგ. პირველ დღეს სთხოვეთ მოსწავლეებს, ჩააცვან დათვს ან დათვებს ამინდის შესაფერისად. გთავაზობთ ამ ტიპის მინიშნებებს, სასურველია ქესტებისა და მიმიკის თანხლებით:

- დღეს დათვმა ზამთრის ქურთუკი ჩაიცვას?
- არა.
- ჟაკეტი ჩაიცვას დათვმა?
- კი.
- ვინ ჩააცმევს დათვს ჟაკეტს?

ასევე, შეგიძლიათ ჰკითხოთ მოსწავლეებს თავიანთი ტანსაცმლის შესახებ. თავიდან შეიძლება ჰკითხოთ, შეეხონ თავიანთ პერანგებს, შარვლებს ან ფეხსაცმელს. როდესაც ლექსიკის გაგებას შეძლებენ და ლაპარაკისთვის საკმარის თავდაჯერებულობას შეიძენენ, შეგიძლიათ სთხოვოთ მათ, დაასახელონ, თუ რა ტანსაცმელი აცვიათ.

მოსწავლეებმა, ასევე, უნდა ნახონ, თუ როგორ იწერება ტანსაცმლის აღმნიშვნელი ლექსიკური ერთეულები. კვირის განმავლობაში ბარათებზე დაწერილი ტანსაცმლის აღმნიშვნელი სიტყვების ვიზუალურ გამოსახულებებთან ასოცირება უნდა მოხდეს. „აურიე და დააკავშირე“ ტიპის სავარჯიშოები ტარდება მთელ კლასში, რომლის დროსაც მოსწავლეები ცდილობენ, მიუსადაგონ სიტყვები ვიზუალურ გამოსახულებებს.

შესვენებები

ბავშვებს სჭირდებათ შესვენება მეორე ენის გამოყენებისაგან. არასტრუქტურირებული შესვენების დრო, როდესაც მოსწავლეებს შეუძლიათ ირბინონ აქეთ-იქით და ილაპარაკონ მშობლიურ ენაზე, შესანიშნავი საშუალებაა განტვირთვისათვის.

კითხვა

შესვენების შემდეგ წიგნის კითხვა ეხმარება მოსწავლეებს დამშვიდებაში. კითხვისთვის დასვით მოსწავლეები ხალიჩაზე. ნახატებიანი წიგნი დიდი ასოებითა და სურათებით იდეალური არჩევანია. ისინი დაფუძნებული უნდა იყოს მარტივ ნახატებზე: დედაჩემს მწვანე ქუდი აქვს. მამაჩემს ყავისფერი ქუდი აქვს. მე ლურჯი ქუდი მაქვს. მე მიყვარს ქუდეები. ნახატებიანი წიგნები შესაქმნელად ადვილია. მოსწავლეთათვის მასწავლებლის შექმნილი ნახატებიანი წიგნი ისეთივე საინტერესოა, როგორც პრიალა, პროფესიულად გამოცემული წიგნები. მაგალითისთვის მოცემულია ესტონელი მასწავლებლის შექმნილი წიგნი:

მოსწავლეები უნდა ისხდნენ ხალიჩაზე თქვენ წინ. აჩვენეთ წიგნის ყდა, რის პარალელურადაც ილაპარაკეთ მის შესახებ და მიუთითეთ საგნებზე, რომელთა შესახებაც ილაპარაკებთ. წიგნი გაშალეთ ისე, რომ მოსწავლეებმა დაინახონ. წაიკითხეთ ტექსტი ხმამაღლა, აჩვენეთ სურათები და ილაპარაკეთ მათ შესახებ. შეგიძლიათ კითხვებიც დასვათ. მოსწავლეები, სავარაუდოდ, მშობლიურ ენაზე გიპასუხებენ. თქვენ შეგიძლიათ შექმნათ პასუხის მოდელი CLIL ენაზე. ზოგიერთი მოსწავლე გაიმეორებს წინადადებას ან ერთ-ორ სიტყვას თქვენი მოდელიდან. ამ ბავშვების შექებით სხვა მოსწავლეებს მიეცემათ მოტივაცია, გააკეთონ იგივე.

საზოგადოება

ლაპარაკისთვის საჭირო თავდაჯერებულობის გამომუშავება.

სასკოლო ტური

წაიყვანეთ ბავშვები სასკოლო ტურზე. ტუალეტებზე უნდა იყოს წარწერა „ტუალეტი“, სხვა ოთახებსა და ადგილებზეც უნდა იყოს შესაბამისი წარწერები შესასწავლ და მოსწავლეთა მშობლიურ ენებზე. სთხოვეთ მოსწავლეებს, გაიმეორონ სხვადასხვა ოთახისა და ადგილის სახელები. სასადილოს, მედდისა და დირექტორის კაბინეტების მონახულებისას მნიშვნელოვანია ხალხის წარდგენა. ეს კარგი საშუალებაა, აჩვენოთ CLIL ენის მნიშვნელობა, მაგალითად, თუნდაც ამ ენაზე მისაღმებით. გონივრულია ისეთი კონკრეტული აქტივობების ჩართვაც, როგორებიცაა ხელების დაბანა სასადილოში შესვლამდე ან სიმაღლის გაზომვა მედდის ოფისში. ეს ყველაფერი ენის სწავლის საშუალებაა.

კვირის განმავლობაში კიდევ რამდენჯერმე შეიძლება ტურის ჩატარება. ეს ტურები უნდა შეიცავდეს ახალ ინფორმაციას და იძლეოდეს წინაზე ნასწავლის გადახედვისა და განმტკიცების საშუალებას. შეგიძლიათ სთხოვოთ მოსწავლეებს სხვადასხვა ოთახის ან ადამიანის იდენტიფიკაცია და დასახელება. თუმცა, პირველი კვირების განმავლობაში ძირითადად მასწავლებელმა უნდა ილაპარაკოს და ამ საუბრის დროს გამოიყენოს ჟესტები, ვიზუალური მასალა, რეალიები და კონტექსტი.

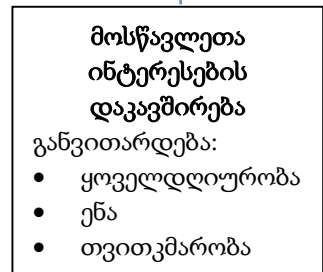
ტურიდან კლასში დაბრუნების შემდეგ მოსწავლეებს შეუძლიათ დაეხმარონ მასწავლებელს სკოლის სხვადასხვა ადგილის სურათების დასათაურებაში. სხვადასხვა ოთახისა და ადამიანის სახელები დიდ ბარათებზე უნდა იყოს დაწერილი. მოსწავლეებს შეუძლიათ სათითაოდ დადონ ლექსიკური ერთეულების ბარათები შესაბამისი ოთახების ან ადამიანების სურათებთან. კვირის განმავლობაში მოსწავლეებმა შეიძლება ჩაატარონ „აურიე და დააკავშირე“ ტიპის სავარჯიშოები ოთახების ან ადამიანების დაბეჭდილი სახელებით იდენტიფიკაციისათვის. მოსწავლეებს შეუძლიათ ჩაიწერონ სიტყვები. მათ შეუძლიათ დაიწყონ საკუთარ წიგნზე, სათაურით „ჩემი სკოლა“, მუშაობა. ის უნდა შეიცავდეს მათსავე დახატულ საკლასო ოთახს, სამ ან ოთხ სხვა ოთახს და ორი ან სამი ადამიანის ფოტოს. ოთახები და ადამიანები იდენტიფიცირებულები უნდა იყვნენ წერილობით (ჩემი საკლასო ოთახი, ოფისი, ქალბატონი ირინე და ა.შ.).

ხელოვნება

პირველი დღის განმავლობაში მოსწავლეებს მიეცით უფლება, უბრალოდ, დახატონ. აქცენტი უნდა გაკეთდეს იმაზე, თუ როგორ ემზადება კლასი სახატავად, სად დახატავენ, რა მასალას გამოიყენებენ, თუ როგორაა დაცული უსაფრთხოება და როგორ აალაგებთ. კვირის განმავლობაში ეს პროცედურები გაგრძელდება, მაგრამ ხელოვნების გაკვეთილი უფრო მეტად უნდა დაუკავშირდეს საგნობრივი შინაარსის მიზნებს.

სადილი

სადილისთვის მომზადება იძლევა ყოველდღიური საქმიანობის სტრუქტურირებისა და იმის საშუალებას, რომ მოსწავლეებმა ინტეგრირებულად შეისწავლონ ენა და საგნობრივი შინაარსი. იგივე შეიძლება ითქვას სადილიდან დაბრუნებაზე. სადილის შემდეგ კარგი დროა საჭმელთან დაკავშირებული ენის გასაცნობდა, რათა გაიგოთ, თუ რა მიირთვეს მოსწავლეებმა სადილზე და რა საჭმელები მოსწონთ მათ. ხელების დაბანისა და სხვა მნიშვნელოვანი ჩვევების შესწავლაც ენის სწავლების კარგი საშუალებაა. სწავლა, სავარაუდოდ, ექსპონენციალურად გაიზრდება, თუ საგნობრივი შინაარსისა და ენის სწავლა მოქმედებაში იქნება ჩართული.

თამაშის დრო

ბავშვების თამაშის ყურება დაგეხმარებათ იმის გაგებაში, თუ რა აინტერესებთ და როგორ უყვართ მათ დროის გატარება. ასევე, გაარკვევთ მათ განწყობასა და კომფორტის დონეს. უფრო მეტიც, თამაშის დრო შესანიშნავი საშუალებაა ბავშვებთან დასაკონტაქტებლად და მათთვის ახალი ლექსიკის სასწავლებლად, რომელიც აღწერს, თუ რითი არიან ისინი დაკავებული. თუ მოსწავლეები რაიმეს ჭრიან, შეგიძლიათ მიუთითოთ მაკრატელზე და წარმოთქვათ „მაკრატელი“; თუ ისინი აგურებს აწყობენ, შეგიძლიათ თქვათ „აგური“, ან ფერებზე ისაუბროთ. წაახალისეთ მოსწავლეები, რომ გაიმეორონ ეს სიტყვები. პირველ კვირაში თამაშის დრო შეიძლება გამოიყენოთ ბავშვების დასასვენებლად. მომდევნო კვირებში მნიშვნელოვანია, დაუკავშიროთ თამაშის დრო კურიკულუმს.

ენის ხელოვნება

მიუხედავად იმისა, რომ მოსწავლეები მეორე ენას მთელი სასკოლო დღის განმავლობაში სწავლობენ, დღეში დაახლოებით 15 წუთი კონკრეტულად ენის, როგორც საგნის, სწავლებას უნდა დაეთმოს. მოსწავლეებს, სავარაუდოდ, დააინტერესებთ ლექსიკა, რომელიც პირდაპირაა მათთან დაკავშირებული: მათი სხეულის, ტანსაცმლის, ოჯახებისა და ა.შ. შესახებ. მოსწავლეებმა თავიდანვე უნდა დაიწყონ წერა. პირველ დღეს შეიძლება თავიანთი სახელების დაწერა დაევალოთ. კვირის განმავლობაში სთხოვეთ მოსწავლეებს, გადაწერონ რამდენიმე ახალი სიტყვა და დახატონ მათთან დაკავშირებული ნახატები. მართალია, მოსწავლეებმა შეიძლება ჯერ არ იცოდნენ ანბანი, მაგრამ ისინი შეძლებენ მთელი სიტყვები ამოცნობასა და სურათებთან დაწყვილებას გადაწერის სავარჯიშოების საშუალებით.

ანბანის გაცნობა შეგიძლიათ მეორე კვირას დაიწყოთ და განაგრძოთ პირველი რამდენიმე თვის განმავლობაში. ამ დროის განმავლობაში მოსწავლეებს კვლავ

აჩვენებთ დაწერილ სიტყვებსა და წინადადებებს. მრავალი მოსწავლე შეძლებს მთელი სიტყვების ამოცნობასა და რეპროდუქციას, იმის მიუხედავად, რომ მთელი ანბანი არ ეცოდინება. ყოველდღიური შეტყობინება კიდევ ერთი რუტინული აქტივობაა, რომელიც შეგიძლიათ გამოიყენოთ. მეორე დღიდან მოყოლებული, შეტყობინების დამუშავება ხდება დილის წრის დასასრულს.

ეს შეტყობინებები მაგრდება კედელზე ერთმანეთის მიყოლებით. ქვემოთ მოცემულია რამდენიმე მაგალითი და მათი გამოყენების რჩევები:

დღე პირველი

დილა მშვიდობისა. ეს პირველი წელია. დღეს სკოლის პირველი დღეა. მიხარია თქვენი გაცნობა. დღეს კარგი დღეა, სკოლის პირველი დღე.

დღე მეორე

დილა მშვიდობისა. გუშინ სკოლის პირველი დღე იყო. დღეს სკოლის მეორე დღეა. მე მომეწონა გუშინდელი დღე, შენ?

დღე მესამე

დილა მშვიდობისა. დღეს კარგი, მზიანი ამინდია. მზე მახალისებს. მე მიყვარს მზე.

დღე მეოთხე

დილა მშვიდობისა. დღეს წვიმს. თუ თამაშის დროს იწვიმებს, გარეთ ვერ გავალთ. წვიმა არ მიყვარს. შენ გიყვარს წვიმა?

დღე მეხუთე

დილა მშვიდობისა. დღეს სკოლის მეხუთე დღეა. ლანჩის შემდეგ ხელოვნების გაკვეთილი გვაქვს. მე მიყვარს ხელოვნება. დღეს ბევრი რამ გვაქვს გასაკეთებელი. მე მიყვარს, როცა ბევრი რამ გვაქვს გასაკეთებელი. შენც გიყვარს?

დღე მეექვსე

დილა მშვიდობისა. დღეს სკოლის მეექვსე დღეა. მე მიხარია ყველა თქვენგანის კიდევ ერთხელ სკოლაში ნახვა. დღეს სპორტდარბაზში მივდივართ. ლანჩის შემდეგ ხელოვნების გაკვეთილი გვაქვს. მე შენთვის ახალი წიგნი მაქვს. იმედი, მოგეწონება ახალი წიგნი.

შეტყობინებები ყოველდღე უფრო გრძელია. დიდი რაოდენობითაა საჭირო გამეორება და დაკავშირებული თემების ვარიაციები. გამოიყენება მრავალი სურათი და ჟესტი. მოსწავლეებს შეუძლიათ გამოიყენონ დილის შეტყობინებები:

- სიტყვების რაოდენობის დასათვლელად;
- სიტყვებში ასოების დასათვლელად;
- იმის დასათვლელად, თუ რამდენჯერაა გამოყენებული რომელიმე კონკრეტული ასო;
- იმის დასათვლელად, თუ რამდენჯერაა გამოყენებული რაიმე სიტყვა კვირის განმავლობაში;
- იმის გამოსაცნობად, თუ რომელი სიტყვა აკლია დღის შეტყობინებას (მაგ.: გუშინ, დილა, წვიმა);
- რათა შეეცადონ დაამატონ რაიმე მოცემული სიტყვა, ვთქვათ, „მზიარული“, დღიური შეტყობინების ბარათზე;
- რათა გამოიყენონ შეტყობინების ენა საწერად;
- უპასუხონ კითხვებს თავიანთი სიმპათიებისა და ანტიპათიების შესახებ.

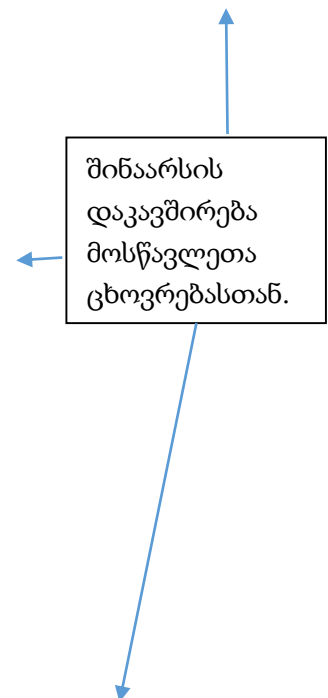
კოგნიცია

- სააზროვნო უნარების გამომუშავება.

მათემატიკა

მათემატიკური უნარები გამოყენებული იყო, როდესაც კალენდარზე ვსაუბრობდით (იხილეთ გვერდი 42). რეალურად, მთელი დღის განმავლობაში გვხვდება მათემატიკის ინტეგრაციის საშუალებები: იმდენი ახალი სიტყვაა სასწავლო და ხშირად შესაძლებელია, მაგალითად, დღეების, წითელი პერანგების, ფანჯრების, კარების და ა.შ. დათვლა. ასევე შესაძლოა საგნების დაჯგუფება და კატეგორიზაცია. ქვემოთ ჩამოთვლილია რამდენიმე მათემატიკური სავარჯიშო.

- 1) სთხოვეთ მოსწავლეებს, შეუსაბამონ რიცხვები შესაბამის სიტყვებს, ან დააჯგუფონ ნივთები ან სიტყვები ხუთ, ორ, შვიდ და ა.შ. წევრიან ჯგუფებად.
- 2) სთხოვეთ მოსწავლეებს, დააწყონ თავიანთი ფეხსაცმელები წრის ცენტრში. დაეხმარეთ მათ ფეხსაცმელების კატეგორიზაციაში. ფეხსაცმლის ზომა, ტიპი, ფუნქცია და ფერი დაჯგუფების კატეგორიებად შეიძლება გამოიყენოთ. ორგანიზებულად გადააწყვეთ ფეხსაცმელები ახალ გროვებში. დათვლის მრავალი შესაძლებლობაა. ფეხსაცმელების სხვადასხვა ტიპი შეგიძლიათ დიდ გრაფაზე მონიშნოთ. ამის შემდეგ დაფარეთ გრაფა, მიეცით თითოეულ მოსწავლეს შეუვსებელი და სთხოვეთ მათ გააფერადონ ისინი.
- 3) წარუდგინეთ ტრანსპორტის სხვადასხვა საშუალება (ავტობუსი, მანქანა, ველოსიპედი) ვიზუალური საშუალებების გამოყენებით (ნახატები და ბარათები დაბეჭდილი სიტყვებით). მოსწავლეებმა უნდა გაიმეორონ თქვენი ნათქვამი. სთხოვეთ მოსწავლეებს, გაგაგებინონ, თუ როგორ მიდიან მათი მშობლები სამსახურში. ტრანსპორტის სხვადასხვა საშუალება წარმოდგენილი იქნება წებოიან ქაღალდებზე. თითოეული ბავშვი იღებს ერთ ან რამდენიმე ქაღალდს, რომელიც აჩვენებს, თუ როგორ მოდის ის სკოლაში. ეს ყველაფერი მაგრდება გრაფიკზე, სიტყვებით „ფეხით“ და ა.შ. სხვა დღეს გრაფიკი შეიძლება შეივსოს იმ ინფორმაციით, თუ დედა და მამა როგორ მიდიან სამსახურში. მოსწავლეებმა შეიძლება დაწერონ ტრანსპორტის საშუალებები ან დახატონ ისინი. გრაფიკები გამოიყენება დასათვლელად და ისეთი გამონათქვამებისა და ცნებების სასწავლად, როგორებიცაა ყველაზე მეტი და ყველაზე ნაკლები.
- 4) შეგიძლიათ მოსწავლეებს მისცეთ თავისუფალი დრო ისეთი ნივთებით სათამაშოდ, რომლებიც მათემატიკის სასწავლად გამოიყენება, მაგალითად, აგურები, ვარსკლავები, კონსტრუქტორები და ნომრიანი ბარათები.

- 5) ყოველდღე დიდი ფეხის კონტური ემატება კედელს, რათა დაითვალონ სკოლის პირველი ასი დღე. ამ აქტივობაში სხვა საგნების ჩართვაც შეიძლება. მაგალითად, მოსწავლეებმა შეიძლება დაწერონ თითოეულ ფეხზე რაიმე ფაქტი, რაც მათ ამ დღეს ისწავლეს, ან რაიმე მნიშვნელოვანი მოვლენის მოკლე მიმოხილვა გააკეთონ - მაგალითად, როგორიცაა კლასის წვეულება, ვინმეს დაბადების დღე, სასაცილო ამბავი და ა.შ.

კლასის წესები და გამოყენებული ენა

ამის დამკვიდრება პირველი დღიდანვე შეიძლება. ზოგ მასწავლებელს ურჩევნია, ვინმე სხვა შემოვიდეს საკლასო ოთახში და გააცნოს მოსწავლეებს რამდენიმე მარტივი წესი მათ პირველ ენაზე. სხვები ამჯობინებენ, დაელოდონ ბუნებრივ სიტუაციებს და გააცნონ თითოეული წესი საჭიროების წარმოშობისას, მაგალითად: „ვუსმენთ, როცა ვინმე ლაპარაკობს“, ან „ერთდროულად არ შეიძლება, ერთზე მეტმა ილაპარაკოს“. ზოგ სკოლაში მასწავლებელი თოჯინებს იყენებს წესების გასაცნობად. მხოლოდ თოჯინას შეუძლია მოსწავლეების პირველ ენაზე საუბარი, მასწავლებელს - არა. ისეთ შემთხვევებში, როდესაც ბავშვს რაღაც აწუხებს, შესაძლოა საჭირო იყოს მისი პირველი ენის გამოყენება.

საზოგადოება

- უსაფრთხო გარემოს შექმნა;
- საკუთარი და სხვათა

სამყარო ჩვენ გარშემო

ფერები კარგი საწყისი წერტილია. ასწავლეთ დღეში ერთი ფერი და ამ ფერის საგნების სახელები. სწავლების პროცესში ხელში გეჭიროთ ამ ფერის ქაღალდი. თან იქონიეთ ამ ფერის რამდენიმე ყოველდღიური ნივთი. მაგალითად:

ბანანი ყვითელია.

ეს წიგნი ყვითელია.

ეს პერანგი ყვითელია.

ეს ფანქარი ყვითელია.

ახალი სიტყვები დაწერეთ დაფაზე და ჰკითხეთ მოსწავლეებს, დახატონ ნივთები და დაწერონ სიტყვები. დააწყებინეთ მოსწავლეებს ოთახში იმავე ფერის სხვა ნივთების იდენტიფიცირება: „დიახ, ძალიან კარგია, ნატაშა. ეს კარი ყვითელია.“ გადაეცით მეტი ენობრივი ინფორმაცია. კვირის ბოლოს ყველა მოსწავლეს ექნება თავისი წიგნი ფერების შესახებ. თითოეულ გვერდზე უნდა იყოს ნახატი, ბოლოში ტექსტით, როგორიცაა: „ეს პერანგი წითელია“, ან „ჩემი პერანგი წითელია“. სათაურის გვერდზე მოსწავლის სახელი უნდა ეწეროს. ასეთი წიგნი კარგი მაგალითია ენისა და ხელოვნების ინტეგრაციისა.

დღის დასასრული

დააბრუნეთ მოსწავლეები წრეში. განიხილეთ რამდენიმე რამ, რაც დღის განმავლობაში გააკეთეთ, ყურადღება მიაქციეთ, რომ მოსწავლეებმა თავი

წარმატებულად იგრძნონ. ჰკითხეთ, როგორ გრძნობენ ისინი თავს. პასუხის მოდელირებისთვის გამოიყენეთ გახარებული, მოწყენილი ან ნეიტრალური სახე. დაემშვიდობეთ ინდივიდუალურად, მათი სახელების გამოყენებით.

სასაფუძვლე CLIL მახასიათებლები, რომლებზეც იყო აქცენტი პირველ კვირას

ქვემოთ მოყვანილი ცხრილი გვაჩვენებს CLIL-ის ყველა სასაფუძვლე მახასიათებელს. გამოყენებული მახასიათებლები გაფერადებულია.

მრავალმხრივი აქცენტი	უსაფრთხო და გამამდიდრებელი გარემო	ავთენტურობა
- ენის სწავლა არაენობრივ გაკვეთილებზე; - შინაარსის სწავლა ენის გაკვეთილებზე; - რამდენიმე საგნის ინტეგრაცია; - ინტერდისციპლინარული თემები/პროექტები; - ყოველდღიური აქტივობების საშუალებით სწავლის პროცესის განხილვა.	- ყოველდღიური აქტივობების გამოყენება; - ენისა და შინაარსის წარმოჩენა; - მოსწავლეთა თავდაჯერებულობის ამაღლება; - ენის ცენტრების გამოყენება; - ავთენტურ მასალაზე / გარემოზე წვდომა; - მოსწავლის მიერ ენის გაცნობიერება და ცოდნის გაუმჯობესება.	- მოსწავლის მიერ ენობრივი საჭიროებების მითითება; - მოსწავლეთა ინტერესების დაკმაყოფილება; - სასწავლო მასალის დაკავშირება მოსწავლეთა ცხოვრებასთან; - CLIL ენაზე მოლაპარაკებებთან დაკავშირება - ახალი მასალის გამოყენება.
აქტიური სწავლა	„ხარაზოს“ პრინციპი	კოოპერაცია/თანამშრომლობა
- მოსწავლე უფრო კომუნიკაბელურია, ვიდრე მასწავლებელი; - მოსწავლე მონაწილეობას იღებს სწავლის შედეგის განსაზღვრაში; - მოსწავლეები აფასებენ სწავლის შედეგებს; - თანატოლთა კოოპერატიული მუშაობისთვის უპირატესობის მინიჭება; - მნიშვნელობის შესახებ მოლაპარაკების წარმოება; - მასწავლებლები, როგორც კურატორები.	- მოსწავლეთა არსებულ ცოდნაზე, უნარებზე, მიდგომებზე, ინტერესებსა და გამოცდილებებზე დაშვნა; - მომხმარებლებისთვის ინფორმაციის გასაგებად „გადაფუთვა“; - სწავლის განსახვევებულ სტილებზე რეაგირება; - შემოქმედებითი და კრიტიკული აზროვნების ხელშეწყობა; - მოსწავლეებისათვის გამოწვევის შექმნა, წავიდნენ ერთი ნაბიჯით წინ და არ დარჩნენ კომფორტის ზონაში.	- კურსების/გაკვეთილების/თემების სხვა CLIL და არა-CLIL მასწავლებლებთან თანამშრომლობით დაგეგმვა; - მშობლების ჩართულობა; - ადგილობრივი საზოგადოებისა და ხელისუფლების ჩართვა,

წარმართველი პრინციპები, რომლებზეც გაკეთდა აქცენტი პირველ კვირას

კოგნიცია - საგნობრივი შინაარსის, ენისა და სწავლის უნარების შედეგები სიტყვიერად ჩამოყალიბდება მოსწავლეებთან თანამშრომლობით; - სწავლა დაფუძნებულია მოსწავლეთა არსებულ ცოდნაზე, უნარებზე, მიდგომებზე, ინტერესებსა და გამოცდილებებზე; - მოსწავლეები აანალიზებენ სწავლის შედეგების მიღწევებს დამოუკიდებლად, სხვა მოსწავლეებთან და მასწავლებელთან ერთად და მუშაობენ ახალი შედეგების დასასახად; - მოსწავლეებს შეუძლიათ სხვადასხვა საგანში შემენილი ცოდნისა და უნარების სინთეზი, ევალუაცია და გამოყენება.		
საზოგადოება - მოსწავლეები მიიჩნევენ, რომ შემსწავლელი საზოგადოების წევრობა გამამდიდრებელია - მოსწავლეებს აქვთ თვითრწმენა და უნარები, რათა იმუშაონ ჯგუფის შიგნით და ადგილობრივ საზოგადოებაში, დაიცვან ბალანსი საკუთარ და სხვების ინტერესებს შორის. - მასწავლებლები, მოსწავლეები და მშობლები არიან პარტნიორები განათლებაში. - მოსწავლეებს შეუძლიათ განსაზღვრონ საკუთარი როლი კლასში, ლოკალურ და გლობალურ კონტექსტში.	შინაარსი - შინაარსი ცხადადაა დაკავშირებული კლასს შიდა და გარე საზოგადოებასთან; - მოსწავლეები იყენებენ ახალ შინაარსებს და გამოიმუშავენ შესაბამის უნარებს ექსპერიმენტული აქტივობებით; - საგნის შინაარსი არის არსის მქონე, მაგრამ არა დაუძლეველი; - ინტეგრირებულია სხვადასხვა საგნობრივი შინაარსები; - კულტურული შინაარსი ინტეგრირებულია ყველა საგანში.	კომუნიკაცია - სტუდენტები აქტიურად იყენებენ უფლებას, მონაწილეობა მიიღონ კლასისა და საზოგადოების აქტივობებსა და კომუნიკაციაში; - მერხების განლაგება, კლასის კედლებზე გაკრული თვალსაჩინოებები და სხვა რესურსები ხელს უწყობს სწავლასა და კომუნიკაციას; - მოსწავლეები და მასწავლებლები ერთად ადგენენ და ათანხმებენ მნიშვნელობას; - ენობრივი/კომუნიკაციის უნარები მუშავდება ყველა საგანში.

ერთი კვირა საშუალო სკოლის CLIL მასწავლებლის ცხოვრებიდან - დასაწყისი

საშუალო სკოლის პროგრამებში მოსწავლეები, ძირითადად, თავად წყვეტენ მონაწილეობის მიღებას. დიდი შანსია, რომ მათ CLIL ენის საკმაოდ ძლიერი საფუძველი ჰქონდეთ, მაგრამ არ იყვნენ გაჩაფული მოსაუბრეები. ასეთ მოსწავლეებს, უმეტესწილად, კარგი ნიშნები ჰქონდათ მეორე ენის გაკვეთილებში. მოსწავლეებს, რომლებსაც მონაწილეობა აქვთ მიღებული ენის ბანაკში ან უმოგზაურიათ ისეთ ადგილას, სადაც CLIL ენაზე ლაპარაკობენ, უფრო გარკვეული, ჩამოყალიბებული მოლოდინები ექნებათ პროგრამასთან მიმართებით.

შესაძლოა, რომ CLIL კლასში მოსული მრავალი მოსწავლე არ იცნობდეს ერთმანეთს. პირველი გაკვეთილზე ერთმანეთის გაცნობა, მოსწავლეთათვის კლასის შესახებ ინფორმაციის მიწოდება და ახსნა, თუ რას შეიძლება ელოდნენ ისინი, ხელს შეუწყობს პოზიტიური სამუშაო კულტურის შექმნას და შეამცირებს დაძაბულობას. მოსწავლეები ყველაზე მეტად იმაზე დელავენ ხოლმე, ხომ არ გაუარესდება მათი ქულები და შეძლებენ თუ არა მეორე ენაზე სწავლას.

ჩვენ გთავაზობთ, რომ პირველი გაკვეთილი ჩაატაროთ საკლასო ოთახის გარეთ, მაგალითად, სკოლის თეატრალურ დარბაზში, სპორტდარბაზში ან სხვა დიდ ოთახში. ახალი გარემო აყალიბებს გამოცდილებისათვის ატმოსფეროს და გაძლევთ სივრცეს ახალი თამაშების სათამაშოდ, რომლებიც მოძრაობასა და წრეზე ჯდომას მოითხოვს. გაკვეთილის მიზანია ცოტა გართობა, სტრესის დონის დაწევა, ერთმანეთის გაცნობა, ინფორმაციის მიწოდება და მოსწავლეთათვის იმის საშუალების მიცემა, განიხილონ თავიანთი მოსაზრებები CLIL კლასის შესახებ. სასურველია გაცნობის სავარჯიშოები ჩაატარდეს CLIL ენაზე, ხოლო განხილვები - მოსწავლეთა მშობლიურ ენაზე. თუ CLIL ჯგუფში სხვა მასწავლებლებიც არიან, კარგი იქნება, თუ 1-2 მათგანი შემოუერთდება თქვენს პირველ გაკვეთილს. ეს აჩვენებს მოსწავლეებს, რომ თქვენ ერთ ჯგუფად მუშაობთ და მოსწავლეებს ყველა თქვენგანისაგან შეუძლია მიიღოს დახმარება და მხარდაჭერა. უფრო მეტიც, ეს თავდაპირველი შეხვედრა ორ საათამდე დროს მოითხოვს. თუ საჭირო გახდა, ჩაატარეთ პირველი გაკვეთილი ჩვეულებრივი სასკოლო დღის ჩარჩოებს მიღმა. მეტი დრო შეგიძლიათ გამოყოთ სასწავლო დღის გაგრძელებით ან რამდენიმე გაკვეთილის კომბინირებით.

კოგნიცია

- დისკუსია ხელს უწყობს ანალიზს.

საზოგადოება

- გუნდური შეგრძნების აშენება.
- მასწავლებლები მუშაობენ, როგორც ერთი გუნდი.
- მასწავლებლები და მოსწავლეები, როგორც პარტნიორები.

კომუნიკაცია

- ავთენტურობა - სტუდენტების დელვის მიზეზების განხილვა.

ერთმანეთის გაცნობა

შემოთავაზებულია რამდენიმე გზა:

სახელების თამაში N1: მოსწავლეები და მასწავლებლები სხდებიან წრეზე. აირჩიეთ რომელიმე მოსწავლე წრიდან და ათქმევინეთ სახელი. მისგან მარჯვნივ მჯდომი მოსწავლე იმეორებს მის სახელს და ამატებს თავისას. მესამე მოსწავლე იმეორებს პირველი ორის სახელს და ამატებს თავისას. ასე გრძელდება, სანამ წრის ბოლოს მჯდომი პიროვნება არ გაიმეორებს ყველას სახელს და დაამატებს საკუთარს.

სახელების თამაში N2 წინა თამაშის ვარიაცია. თითოეული პიროვნება ამბობს საკუთარ სახელს და რაიმე სიტყვას CLIL ენაზე, რომელიც იმავე ბგერით იწყება,

რომლითაც მისი სახელი. მაგალითად, ზოლიანი - ზელდა, ჰაეროვანი - ჰუბერტი ან ჰუბერტი - ჰაერი, კომპიუტერი - კეიტი ან კეიტი - კვადრატი. ეს კარგი გზაა სახელების გამეორებისთვის, ლექსიკის ჩართვისა და გართობისთვის.

მიქსერ-აქტივობა N1: იზოვით, ვინმე, ვინც...

გააკეთეთ დასარიგებელი მასალა წარწერებით: იზოვით ვინმე:

- ...ვინც სახლში სხვა ენაზე საუბრობს;
- ...ვინც კვირაში ერთ საათს მაინც ატარებს ჩათში;
- ...ვისი საყვარელი ფეხბურთის გუნდიც მადრიდის „რეალია“;
- ...ვისაც როკვარსკვლავობა უნდა;
- ...ვინც სამსახიობო გაკვეთილებს ესწრება;
- ...ვისაც საკუთარი თვალით უნახავს მოქმედი ვულკანი...

სთხოვეთ მოსწავლეებს, წაიკითხონ მასალა სქიმინგის ტექნიკით უცხო სიტყვების პოვნის მიზნით. დაუსვით კითხვები, რათა დარწმუნდეთ, რომ მათ ნამდვილად ესმით შედარებით რთული გამონათქვამები, როგორებიცაა „მოქმედი ვულკანის საკუთარი თვალით ნახვა“. მიეცით შემდგომი ინსტრუქციები:

- 1) იარეთ კლასში და დასვით კითხვები, რათა იზოვით ვინმე, ვისაც უნდა როკ-ვარსკვლავობა, ვისაც ნანახი აქვს მოქმედი ვულკანი და ა.შ.
- 2) ჩაიწერეთ იმ ადამიანის სახელი, ვინც თქვენს კითხვაზე დადებითად გიპასუხათ, შესაბამის სტრიქონში.
- 3) თქვენ, როგორც ინტერვიუერს, შეგიძლიათ თითოეული რესპოდენტის სახელი მხოლოდ ერთხელ ჩაიწეროთ.
- 4) თქვენ გაქვთ 10 წუთი.

რამდენიმე მოსწავლეს მოდელირების მიზნით დაასმევინეთ კითხვები და შემდეგ დააწყებინეთ ყველას. თუ საჭირო გახდა, დაამატეთ შეჯიბრის ელემენტი: ვინ შეავსებს პირველი. თუ მოსწავლეები აქტიურად არიან ჩართულები, შესაძლოა დრო დაუმატოთ.

როდესაც სავარჯიშო დასრულდება, დასვით მოსწავლეები წრეზე და იკითხეთ: ვინმემ იპოვა როკვარსკვლავობის მსურველი? და ა.შ. ეს გამოკითხვა (დებრიფინგი) შესაძლოა თავისუფალ, მხიარულ საუბარში გადაიზარდოს: „იოკო, გვაჩუქებ ბილეთებს, როცა ჩვენს ქალაქში დაუკრავ?“

დისკუსია (პირველი ენის გამოყენებით)

გააცანით მოსწავლეებს დისკუსიის დაგეგმილი შედეგები:

- ყველამ უნდა გამოთქვამს CLIL კლას(ებ)ის მიმართ თავისი დამოკიდებულება.
- ყველა შეკითხვას უნდა გაეცეს პასუხი.
- უნდა მივაღწიოთ შეთანხმებას, თუ როგორ გავაგრძელებთ.

უნდა ჰკითხოთ მოსწავლეებს, ეთანხმებიან თუ არა

კოგნიცია

- მიზნის ერთობლივად დასახვა.

საზოგადოება

- უსაფრთხო გარემოს შექმნა.

კომუნიკაცია

- აქტიური მონაწილეობისათვის უპირატესობის მინიჭება.

ამ შედეგებს და ჰკითხოთ, რამე დამატებითი ხომ არ უნდათ სესიის მიმდინარეობისას. პასუხების მიხედვით უნდა მოხდეს შედეგების ადაპტაცია.

საუკეთესო იქნება, თუ მოსწავლეები დასვამენ კითხვებს, რომლებიც თავში უტრიალებთ, ნაცვლად უბრალოდ ლექციის წაკითხვისა. მოსწავლეები, ძირითადად, იკითხავენ, შეძლებენ თუ არა ისინი მეორე ენის დამღევას, ნიშნების შესახებ, შეეძლება თუ არა მშობლიური ენის გამოყენება და რა ტიპის დახმარება შეუძლიათ მიიღონ. ლაპარაკის დასაწყებად მოსწავლეებს გარკვეული წახალისება/ბიძგი შეიძლება დასჭირდეთ. მაგალითად, „არის რამე CLIL-ის შესახებ, რაც თქვენ გადელავთ?“. მოსწავლეებმა უნდა იცოდნენ, რომ საგნობრივი შინაარსის შესამოწმებელ ტესტში არ ჩაიჭრებიან მართლწერის გამო. თუკი ისინი ახერხებენ აზრის გადმოცემას და აჩვენებენ პროგრესს გრამატიკასა და მართლწერაში, ენის გამო ქულები არ დააკლდებათ.

შეუთანხმდით მოსწავლეებს, რომ, ვთქვათ, CLIL კლასის დაწყებიდან 2 თვის შემდეგ მათ უნდა შეწყვიტონ კლასში თავიანთი პირველი ენის გამოყენება. აუხსენით ამ პროცესის თანდათანობითი ბუნების შესახებ. შეახსენეთ ხოლმე, რომ დათქმული ვადა ახლოვდება და გაზომეთ პროგრესი.

თავდაპირველად, როდესაც მოსწავლეები გამოიყენებენ მშობლიურ ენას, გააცანით საჭირო სტრუქტურები და ლექსიკა CLIL ენაზე. ამის მერე მოსწავლემ უნდა გაიმეოროს მოდელირებული ლექსიკა ან სტრუქტურები.

შემოთავაზება

მოიწვიეთ კლასში რამდენიმე მოსწავლე, რომელთაც წინა წელს დაიწვეს CLIL, რათა მათ პასუხები გასცენ ახალი მოსწავლეების კითხვებს. ეს წარმოაჩენს თქვენს გახსნილობას მოსწავლეთა პერსპექტივების მიმართ და მოახდენს იმის მოდელირებას, თუ რამდენად მნიშვნელოვანია საკითხს მრავალი პერსპექტივიდან შეხედო. ასევე, ძველი მოსწავლეები იქნებიან ცოცხალი მაგალითები იმისა, რომ CLIL მუშაობს.

დედლაინის მოახლოებასთან ერთად, თუკი მოსწავლე გადაერთვება მშობლიურ ენაზე, თქვენ კი ფიქრობთ, რომ მას საკმარისი უნარები აქვს, რომ CLIL ენაზე გიპასუხოთ, უნდა დაუსვათ წარმმართველი კითხვები და მისცეთ მინიშნებები, რათა დაეხმაროთ მოსწავლეებს სიტყვის არცოდნისას სხვა სიტყვებით მისი მნიშვნელობა გადმოსცენ. მაგალითად, თუ არ იცით სიტყვა submarine (წყალქვეშა ნავი), შეგიძლიათ მშობლიური ენის გამოყენების გარეშე ახსნათ, რას გულისხმობთ. თქვენ ხომ იცით სიტყვები „წყლის ქვეშ“(under water)

და „ნავი“ (boat)? მასწავლებლისთვის რეკომენდებულია, რომ პირველი გაკვეთილის მერე სულ CLIL ენაზე ილაპარაკოს. თუმცა, გააფრთხილეთ მოსწავლეები, რომ ამას აპირებთ.

მოსწავლეთათვის სასარგებლო იქნება იმის ახსნა, რომ ენის სწავლისას ბუნებრივია რაღაც დონეზე გაუგებრობა, უზუსტობა. ნორმალურია, რომ ისინი თავიდანვე ყველაფერს ვერ გაიგებენ. თვითკმარობის ხელშეწყობა დადებით შედეგს მოგიტანთ თქვენც და თქვენს მოსწავლეებსაც. პირველი დისკუსიისას გააცანით დამლევის რამდენიმე სტრატეგია და აუხსენით, რომ დაუბრუნდებით ამ სტრატეგიებს მომდევნო კვირების განმავლობაში. მაგალითად, შეგიძლიათ ხელი შეუწყოთ მოსწავლეებს ლექსიკონების გამოყენების ჩვევის ჩამოყალიბებაში, მნიშვნელობების შესახებ დასკვნების გაკეთებაში, კითხვების დასმაში მნიშვნელობის დასაზუსტებლად და ამ წიგნში დასახელებული დამლევის სხვა სტრატეგიების ჩვევებად ქცევაში. თუკი გგონიათ, რომ მოსწავლეები ვერ ჩასწვდნენ მნიშვნელოვანი შინაარსის არსს, სთხოვეთ რომელიმეს, შეაჯამოს იგი თავის პირველ ენაზე. თუმცა, თუკი ზედმეტად ხშირად გამოიყენებთ ამ ტექნიკას, ზოგიერთი მოსწავლე მასზე დამოკიდებული გახდება, რაც პროგრესს შეაფერხებს. ამ დინამიკის მოსწავლეებთან ღიად განხილვას შეუძლია დახმარების გაწევა. წინასწარ დათქმული დროის(მაგ. 2 თვის) მერე მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ მოცემული თემის არსის CLIL ენაზე ჩამოყალიბება.

იმისთვის, რომ დაეხმაროთ მოსწავლეებს სასწავლო პროცესის უკეთ გაგებასა და დროისა და მოლოდინების უკეთ მართვაში, კარგი იქნება, თუ პირდაპირ ეტყვით მოსალოდნელ გამოწვევებზე. მოსწავლეები უნდა ელოდნენ, რომ საშინაო დავალების შესრულება მეტ დროს წაიღებს, რადგან ის სხვა ენაზე იქნება. რაკი ენის სწავლაში ინვესტიცია შედეგს მაშინვე არ იძლევა, შესაძლოა მოსწავლეები გარკვეულ იმედგაცრუებამდეც მივიდნენ, განსაკუთრებით CLIL-ის პირველი წლის შუა პერიოდში. თუმცა, პირველი წლის დასასრულამდე საკმაოდ ადრე, მოსწავლეთა უმეტესობა ისევ ფორმას უნდა დაუბრუნდეს და იგრძნოს, რომ პირველ და მეორე ენაზე სწავლას შორის დიდი განსხვავება არაა. უფრო მეტიც, ბევრი მოსწავლე მიიჩნევს, რომ მეორე ენაზე სწავლისას მათ უწევთ მეტად კონცენტრირება გაკვეთილებსა და სწავლაზე და უფრო იშვიათად ეძლევიან ოცნებებს.

ერთი დიდი საზრუნავი, რაც მოსწავლეებს აქვთ, არის ის, ექნება თუ არა CLIL-ს უარყოფითი გავლენა მათ ნიშნებზე. მათ უნდათ იცოდნენ, მართლწერისა და გრამატიკული შეცდომები ბევრ ქულას ხომ არ დააკლებთ საგნების გაკვეთილებში. უთხარით, რომ ენა არ მოახდენს გავლენას საგნების გაკვეთილზე, თუკი ისინი მოახერხებენ აზრის გასაგებად გადმოცემას და გააგრძელებენ ენის ცოდნის გაუმჯობესებას.

შინაარსამდე მისვლა

იმის მაგალითად, თუ როგორ უნდა იმუშაოთ, დავაკვირდეთ ერთკვირიან სამეცნიერო საგაკვეთილო თემას ვულკანების შესახებ, გათვლილს 14-16 წლის მოზარდებზე. სხვადასხვა აქტივობისათვის საჭირო დრო შეიძლება მკვეთრად განსხვავდებოდეს შემოთავაზებულისაგან, იმის მიხედვით, როგორია მოსწავლეების ენის ცოდნის დონე, რამდენად არიან ისინი შეჩვეულები ჯგუფურ მუშაობას და ერთი აქტივობიდან მეორეზე გადართვას.

დღე 1

აქტივობა 1: გახურება/სცენის მომზადება (3 წუთი).

უყურეთ სამწუთიან ფილმს ვულკანების შესახებ. მათი პოვნა ადვილია ინტერნეტში საძიებელი სიტყვებით „volcano video“, „volcano videos“ ან „volcano video clips“.

აქტივობა 2: თავისუფალი ასოციაცია (7 წუთი).

ფილმის ყურების შემდეგ მოსწავლეები წერენ ცალ-ცალკე ფურცლებზე სამ რამეს, რაც თავში მოუვიდათ ფილმის ყურებისას. თითოეული მოსწავლე აწოდებს თავის ფურცელს სხვა მოსწავლეს ენობრივი რჩევებისათვის. შესწორებების გაკეთების შემდეგ, ფურცლები მაგრდება კლასში. მოსწავლეები დადიან და კითხულობენ, თუ რა დაწერეს სხვებმა, ადგენენ, რამდენს ჰქონდა მსგავსი აზრები და რამდენს - სრულიად განსხვავებული.

მოსწავლეების გამოცდილებასთან, ინტერესებსა და არსებულ ცოდნასთან დაკავშირება.

ატარებთ მცირე დებრიფინგს, რათა მოსწავლეებმა გააზიარონ, თუ რა ისწავლეს. რამდენიმე მოსწავლე, სავარაუდოდ, კატასტროფებსა და მასთან დაკავშირებულ შიშს დააკავშირებს. ეს მიგიყვანთ დღისა და კვირის სასწავლო შედეგების პრეზენტაციამდე, რომელიც მისცემს მოსწავლეებს ცოდნას ვულკანებისა და, აგრეთვე, იმის შესახებ, თუ როგორ შეიძლება ისწავლონ მოვლენიდან, რომელიც ცხოვრებასთანაა დაკავშირებული.

აქტივობა 3: სწავლის შედეგები (5 წუთი).

განიხილეთ შემდეგი შედეგები. მოსწავლეებს ეძლევათ საშუალება, შეცვალონ ისინი, გაწერილი კურიკულუმის მოთხოვნების გათვალისწინებით.

მოსწავლეთა შედეგები ამ გაკვეთილისთვის	მოსწავლეთა შედეგები ამ კვირისთვის
საგნობრივი შინაარსი • მოსწავლეები წარმოაჩენენ თავიანთ ცოდნას ვულკანების შესახებ; • მოსწავლეები ასახელებენ ვულკანების სამ ტიპს და აღწერენ მათ ძირითად მახასიათებლებს;	საგნობრივი შინაარსი • მოსწავლეები აღწერენ ვულკანების სხვადასხვა ტიპს; • მოსწავლეები აღწერენ ტექტონიკურ ფილებს და მათ დინამიკას; • მოსწავლეები აღწერენ ვულკანური

ენა • მოსწავლეები ლოგიკურად აყალიბებენ აღწერას; • მოსწავლეები სწორად იყენებენ შედარებას; • მოსწავლეები იყენებენ ვულკანებთან დაკავშირებულ ცოდნასა და ლექსიკას სხვადასხვა სიტუაციაში, ენის სხვადასხვა რეესტრის გამოყენებით.	აქტივობის მიზნებს; • მოსწავლეები აანალიზებენ ვულკანური ამოფრქვევის შედეგებს; • მოსწავლეები გვთავაზობენ დამღევის სტრატეგიებს იმ ხალხისთვის, რომლებიც ვულკანური ამოფრქვევის საშიშროების, მიმდინარე ამოფრქვევის ან/და ამოფრქვევის შედეგების წინაშე დგანან. ენა • მოსწავლეები სწორად იყენებენ შედარებას. სწავლის უნარები • მოსწავლეები მუშაობენ ჯგუფებში, რომელშიც ყველა წევრი თანაბრად ჩართული, უსმენს სხვებს და დროზე ასრულებს დავალებას; • მოსწავლე განსაზღვრავს მსგავსებებსა და განსხვავებებს.
---	---

აქტივობა 4: არსებულ ცოდნაზე წვდომა (10 წუთი).

სთხოვეთ სამ ჯგუფად დაყოფილ მოსწავლეებს ჩაატარონ გონებრივი იერიში ვულკანების შესახებ:

- ფაქტები ვულკანებზე, მათ შორის ვულკანების ტიპები;
- ამოფრქვევის უარყოფითი შედეგები;
- ამოფრქვევის დადებითი შედეგები.

**სტუდენტების
ცოდნის გამყარება.**

თუკი კომპიუტერების გამოყენების საშუალება გაქვთ, შესაძლოა შედეგების ეკრანზე წარმოდგენა და საჭიროებისას შესწორება ან განვრცობა. მოსწავლეთა ჯგუფებს აზრების დაწერა პირდაპირ დაფაზე შეუძლიათ. დამატებები და შესწორებები კეთდება საჭიროებების მიხედვით. მოსწავლეები შეაქეთ შინაარსის გამო. იმისთვის, რომ მოსწავლეებს განუვითარდეთ აზროვნების უნარი, დაუსვით კითხვა, არის თუ არა გონებრივი იერიშის სესიიდან მიღებულ პუნქტებში რაიმე ისეთი, რის ჭეშმარიტებაშიც ისინი არ არიან დარწმუნებულები. ეს კითხვები შეიძლება დაიმხსოვროთ და კვირის განმავლობაში მიუბრუნდეთ, როდესაც ვულკანებს შეისწავლით. ისეთი კითხვების დასმა, რომელთაც დამატებითი გამოძიება სჭირდებათ, არის კრიტიკული აზროვნების ტექნიკა, რომელიც შეიძლება დაემატოს მოსწავლეთა სწავლის უნარების რეპერტუარს. შესაძლოა ზოგიერთი ენობრივი შეცდომის შესწორება. პირველ ნაბიჯზე შეგიძლიათ ჰკითხოთ მოსწავლეებს, რამეს ხომ არ შეცვლიდნენ სიტყვასა ან ფრაზაში. შეგიძლიათ ურჩიოთ შესწორება.

აქტივობა 5 და 6: ვულკანების შესახებ ტექსტის წაკითხვა და მასთან დაკავშირებული დავალებები (20 წუთი).

მოსწავლეები:

- კითხულობენ ტექსტს (იხილეთ ქვემოთ) ინდივიდუალურად;
- ავსებენ ცარიელ ყუთებს;
- ქმნიან ვენის დიაგრამას სამი ტიპის ვულკანს შორის განსხვავებებისა და მსგავსებების საჩვენებლად (იხილეთ ილუსტრაცია პასაჟის შემდეგ).

თარიღი: _____ სახელი: _____

ვულკანები

შესავალი

იმ შემთხვევაშიც, თუკი ვულკანები ჩვენი სახლიდან შორს არის, მათ უთამაშიათ და დღემდე თამაშობენ დიდ როლს ჩვენს ცხოვრებაში. ჩვენი პლანეტის ზღვების ზედაპირის და ხმელეთის 80% დამდნარი ქვის დინებით შეიქმნა. ეს დამდნარი ქვა დედამიწის შიგნიდან წამოვიდა.

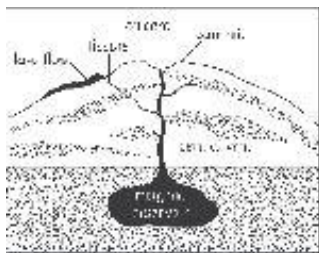
ვულკანის ტიპები

არსებობს ვულკანების 3 ძირითადი ტიპი:

- ფარისებრი ვულკანები (გვანან მიწაზე დადებულ რომაულ ფარს);
- წიდის კონუსისებრი ვულკანები (გვანან უკულმა დადებულ ნაყინის ვაფლს, წაჭრილი წვეტი);
- კომპოზიტური ანუ სტრატოვულკანები (გვანან ყირამალა დადებულ მრავალფენიან ტორტს).

ფარისებრი ვულკანები

- შედარებით მცირე ფეთქებადი აქტივობა
- ბაზალტის შემადგენლობა
- ნაკლებად ბლანტი ლავა
- ფერდის დახრილობა 15° ან ნაკლები
- შედარებით უხმაურო ამოფრქვევა ლავის დინებით

ფარისებრი ვულკანები, ძირითადად, ყველაზე დიდი ზომისანი არიან დედამიწაზე. ისინი თითქმის მთლიანად მყარი ბაზალტისაგან შედგება. ბაზალტი შეიძლება იყოს ლავის ან დამდნარი ქვის ტიპიც. ამოფრქვევისას ის ძალიან თხევადია. ამიტომაც არ სძინავთ ამ ვულკანებს. ეს ვულკანები 15 გრადუსით ან ნაკლებითაა დახრილი. თხევადი მასალა ხომ ციცაბო კედლებს ვერ ააშენებს.

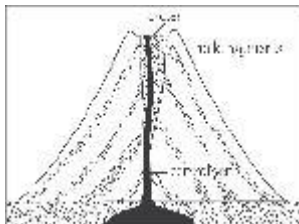
ეს ვულკანები არ არიან ძალიან ფეთქებადები. ამგვარი ვულკანის 90% ლავაა და არა პიროკლასტური მასალა. ეს ვულკანები ჰგავს შადრევნებს. ლავა ამოდის კონუსის კედლებიდანაც, გაბზარულ ადგილებზე. ლავამ შეიძლება რამდენიმე კილომეტრ მანძილზე იდინოს. ამიტომაცაა ამგვარი ვულკანები საშიში ახლოს მცხოვრებთათვის. ძირითადად, ხალხი ასწრებს დროზე ევაკუაციას. ჰავაის კუნძულების დიდი ნაწილი ფარისებრი ვულკანებისაგან შედგება.

წიდის კონუსისებრი ვულკანები

- კრატერი მწვერვალზე
- ციცაბოა, 30-40 გრადუსის დახრილობით
-

-
-

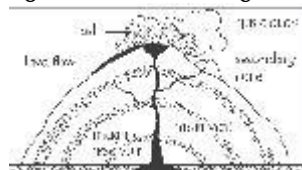
კონუსისებრი ვულკანი იწყება ამოფრქვევით. შედეგებული ლავის ნაწილები და წვეთები ამოისროლება ერთი გამოსასვლელიდან. წნევა გაზიან ლავას აისვრის ჰაერში. ლავა იშლება პატარა ნაწილებად ან ფრაგმენტებად, რომელთაც პიროკლასტური მასალა ეწოდება. ეს ნაწილები მყარდება და ეცემა გამოსასვლელის მიდამოებში წიდის ან ქვის სახით. კონუსი ციცაბოა, ძირითადად, 30-40 გრადუსი დახრილობით. კონუსისებრი ვულკანებს, ძირითადად, ქვების ფორმის კრატერი აქვთ მწვერვალზე. ისინი, ძირითადად, გარემოს დონიდან 300 მეტრზე მეტით არ ამოდიან. ერთზე მეტად იშვიათად ფეთქდებიან. კონუსისებრი ვულკანები ხშირია აღმოსავლეთ რუსეთსა და დასავლეთ ამერიკაში, ისევე როგორც მსოფლიოს მრავალ სხვა ვულკანურ ტერიტორიაზე.

კომპოზიციური ანუ სტრატოვულკანები

-
-
-
-
-
-

ვულკანების 60% კომპოზიციური ანუ სტრატოვულკანია. ლავა არის ბლანტი (სქელი) და ატყევევს გაზს, რომელიც დიდი რაოდენობით გროვდება. გაზის ეს დაგროვება იწვევს ფეთქებად ამოფრქვევებს. ამ ვულკანების დიამეტრი 1-დან 10 კმ-მდეა. ისინი შედგებიან მონაცვლეობით ლავისა და პიროკლასტური მასალების შრეებისაგან. ლავის შრე შედგება სილიციუმის, ანდეზიტების, დაციტურისა და ზოგჯერ რიოლიტებისაგან. პიროკლასტური მასლა შედგება ვულკანური ბომბებისგან (ფრენისას სხვადასხვა ფორმის ქვად გამაგრებული ლავა), ფერფლისგან, მტვერისგან, ლაპილებისა (კაკლის ზომის ქვები) და წიდისაგან. როდესაც აქტიურია, ასეთი ვულკანი სიცოცხლისათვის საშიშია. მათ გაზი და აალებული ფერფლი ათობით კილომეტრის რადიუსზე შეუძლიათ გაავრცელონ. ხალხი უნდა გაიქცეს შესაძლო ამოხეტევის პირველივე ნიშნის შემჩნევისას. ფუჯის მთა იაპონიაში, ვეზუვი იტალიაში და წმინდა ჰელენას მთა შეერთებულ შტატებში კომპოზიციური ვულკანის მაგალითებია.

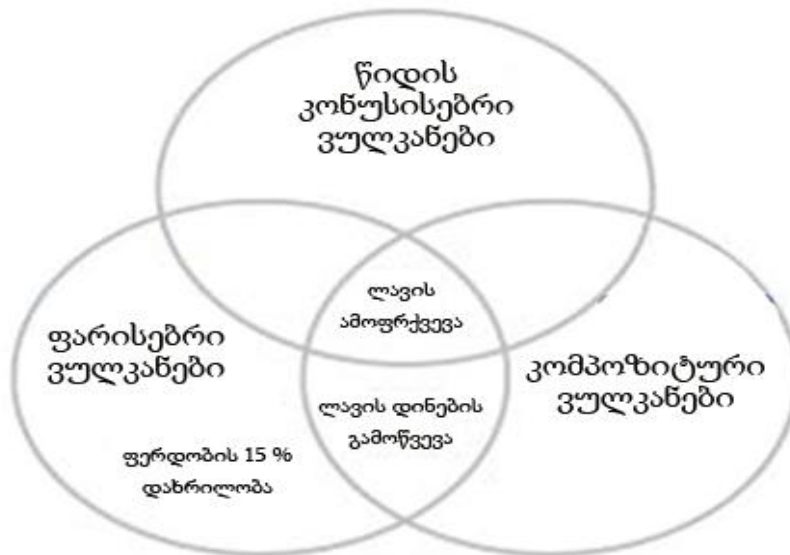
აქტივობა 7: რეფლექსია(10 წუთი).

დაყავით მოსწავლეები 3 ჯგუფად:

- 1-ლი ჯგუფის წევრები - ფარისებრი ვულკანების ექსპერტები;
- მე-2 ჯგუფის წევრები - კონუსისებრი ვულკანების ექსპერტები;
- მე-3 ჯგუფის წევრები - კომპოზიციური ვულკანების ექსპერტები.

თითოეული ჯგუფი წერს თავიანთი ვულკანის ძირითადად დამახასიათებლებს გარკვევით, A3 ზომის ფურცლის ველზე. ისინი შეიტანენ სპეციფიკურ, დარჩენილი ორიდან თითოესთან საერთო და სამივესთვის საერთო მახასიათებლებს სამწრიან

ვენის დიაგრამაზე. თქვენი ხელმძღვანელობით შედეგებს განიხილავთ და განსჯით. განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიენიჭოს შედარებას. კარგი იქნება, თუ დაფაზე დაწერთ რამდენიმე შედარებით წინადადებას მოდელის სახით, რომელთაც საჭიროების შემთხვევაში მოსწავლეები წაიკითხავენ.

აქტივობა 8: მიღწევის ბარომეტრი (3 წუთი).

სთხოვეთ მოსწავლეებს, რომ ფეხზე ადგნენ. უთხარით, რომ დროა განიხილოთ ამ დღის შედეგები. ყოველი შედეგის დასახელებისას მოსწავლეები, თუკი ფიქრობენ, რომ შედეგი მიღწეულია, ხელს აწევენ დაახლოებით 180 გრადუსით. თუ შედეგი მეტ-ნაკლებად იყო მიღწეული, მაგრამ სამუშაო კიდევაა დარჩენილი, ისინი ხელს მკერდის დონეზე აწევენ. ხოლო თუკი ფიქრობენ, რომ შედეგს საერთოდ ვერ მიაღწიეს, ხელს ძალიან ქვემოთ დაიჭერენ.

ყოველი შედეგის მიღწევის გაზომვის შემდეგ თქვენ და თქვენი მოსწავლეები მოახდენთ ბარომეტრის თითოეული ჩვენების მნიშვნელობის ინტერპრეტაციას და გამოიტანთ საჭირო დასკვნებს.

დღე 2

აქტივობა 1: საბედნიეროდ/სამწუხაროდ (5 წუთი).

იკითხეთ, უნდა თუ არა რომელიმე მოსწავლეს იმ ამბის მთავარი პერსონაჟობა, რომელსაც ახლა მოჰყვებით. ასევე, სთხოვეთ კლასს, თავი შეიკავონ ბოროტი ან სასტიკი გამონათქვამებისაგან. უთხარით, რომ „დაიჯერონ“ დაუჯერებელი და ფანტაზია მიუშვან ნებაზე. დაიწყეთ ამბის მოყოლა:

იტალიაში პომპეის მონახულებისას ევამ (შეცვალეთ თქვენი მოსწავლის სახელით) ერთ დილით საოცარი გრუხუნის გამო გაიღვიძა.

სამწუხაროდ, ვეზუვის მთა სადაცაა ამოხეთქავდა.

საბედნიეროდ, ევას თავისი კერძო ვერტმფრენი ჰყავდა სასტუმროს წინ გაჩერებული.

სამწუხაროდ... (გააგრძელებინეთ მოსწავლეებს თხრობა)
 საბედნიეროდ (გააგრძელებინეთ მოსწავლეებს თხრობა)
 სამწუხაროდ... (გააგრძელებინეთ მოსწავლეებს თხრობა)

აქტივობა 2: არსებული ცოდნის მიმოხილვა/წვდომა (7 წუთი).

ქვემოთ მოცემული ფრაზები/ცნობები დაწერეთ დაფაზე ან აჩვენეთ პროექტორით ეკრანზე. სთხოვეთ მოსწავლეებს თქვან, რომელი ცნობა არის ნამდვილად მცდარი (პასუხების ფურცელიც დართულია). თუ ფრაზა აბსოლუტურად მცდარია, გადახაზეთ ის. თუ მას მცირე ცვლილება სჭირდება, მაგალითად ის, რომ პომპეი იტალიაშია და არა ესპანეთში, შეიტანეთ ეს ცვლილება.

გამოიყენეთ მრავალი დამატებითი შეკითხვა: რატომ ფიქრობთ, რომ ვეზუვი არაა კონუსისებრი ვულკანი? როგორია კონუსისებრი ვულკანი? რითი განსხვავდება ვეზუვი ჩვეულებრივი ფარისებრი ვულკანისაგან? კონუსისებრი ვულკანები, როგორც წესი, ფარისებრებზე მაღლები არიან? რატომ? როგორ დაიცავდით თავს ვულკანური ნამსხვრევებისაგან? რამდენჯერ ყოფილხართ იტალიაში? შეგიძლიათ აღწეროთ იქაური მიწის ზედაპირი? ვინმე ყოფილა პომპეიში? რას გრძნობდით, იქ როცა სეირნობდით? რამ მოახდინა შთაბეჭდილება თქვენზე?

მიმოხილვა

- ვულკანები;
- შედარება.

კრიტიკული აზროვნების განვითარება.

პირად გამოცდილებასთან დაკავშირება.

პომპეი 24 აგვისტო, ა.წ. 97

პომპეი ესპანეთშია.

პომპეი დაიტბორა დამდნარი ლავით.

პომპეი დაიმარხა ფერფლით.

ზოგმა ადამიანმა თავზე ბალიშები მიიმალა ვულკანური ნამსხვრევებისგან თავის დასაცავად.

ვეზუვის მთა წიდის/ფარისებრი/კომპოზიტური ვულკანია

ვეზუვმა ამოფრქვევისას ცუნამი გამოიწვია ხმელთაშუა ზღვაში.

პომპეი ნეაპოლთან ახლოსაა.

ნეაპოლი რომის სამხრეთითაა.

უამრავი ადამიანი დაიღუპა.

ორი სხვა ქალაქიც დაიმარხა.

მრავალი ადამიანი გაიქცა.

იტალია ჩრდილო-აღმოსავლეთ ევროპაშია.

პომპეი საუკუნეების განმავლობაში იყო დამარხული.

პომპეი ფერმერმა აღმოაჩინა მიწის დამუშავებისას.

პასუხების ფურცელი:

პომპეი 24 აგვისტო, ა.წ. 97.
პომპეი იტალიაშია.
პომპეი დაიმარხა ფერფლით.
ზოგმა ადამიანმა თავზე ბალიშები მიიმარგრა ვულკანური
ნამსხვრევებისგან თავის დასაცავად.
ვეზუვის მთა კომპოზიტური ვულკანია.
ვეზუვმა ამოფრქვევისას ცუნამი გამოიწვია ხმელთაშუა ზღვაში.
პომპეი ნეაპოლთან ახლოსაა.
ნეაპოლი რომის სამხრეთითაა.
უამრავი ადამიანი დაიღუპა.
ორი სხვა ქალაქიც დაიმარხა.
მრავალი ადამიანი გაიქცა.
იტალია სამხრეთ ევროპაშია.
პომპეი საუკუნეების განმავლობაში იყო დამარხული.
პომპეი ფერმერმა აღმოაჩინა მიწის დამუშავებისას.

აქტივობა 3: სწავლის შედეგები (3 წუთი).

განიხილება შემდეგი შედეგები. მოსწავლეებს ეძლევათ საშუალება, შეცვალონ
ისინი, გაწერილი კურიკულუმის მოთხოვნების გათვალისწინებით:

ამ გაკვეთილის შედეგები:

შინაარსი

- მოსწავლეებს შეუძლიათ ახ.წ. 79 წლის პომპეის საცხოვრებელი პირობებისა და სოციალური ღირებულებების ჩამოყალიბება
- მოსწავლეებს შეუძლიათ კომპოზიტური ვულკანის ამოფრქვევის ფაქტებისა და შედეგების განსაზღვრა

ენა

- მოსწავლეებს შეუძლიათ ისაუბრონ საცხოვრებელ პირობებზე, ფასეულობებზე, ვულკანური ამოფრქვევის ფაქტებსა და შედეგებზე

აქტივობა 4: იტალიისა და პომპეის მოძებნა (3 წუთი).

Google Earth™-ის გამოყენებით, ან ევროპის ან/და იტალიის ატლასის ან დიდი რუკის საშუალებით მოაძებნინეთ მოსწავლეებს პომპეი. წააკითხეთ რუკიდან რაც შეიძლება მეტი ინფორმაცია: რელიეფი, მიმდებარე ადგილების სახელები, მანძილები, ყურის ფორმა და ა.შ.

აქტივობა 5: პომპეის განადგურების თვითმხილველების ანგარიშის წაკითხვა (15 წუთი).

უთხარით მოსწავლეებს, რომ მათ გადაეცემათ თვითმხილველის ანგარიში, რომელიც დაწერა ა.წ. 79 წლის საბედისწერო დღეს პომპეის მახლობლად მყოფმა ახალგაზრდამ.

სთხოვეთ მოსწავლეებს, ინდივიდუალურად წაიკითხონ პასაჟი 2-2-ჯერ.

ა) პირველად წაიკითხონ ზოგადად აღსაქმელად, ხაზი გაუსვან მაქსიმუმ 5 სიტყვას, რომლებიც ძირითადი აზრის გაგებაში უშლით ხელს. პირველი წაკითხვის შემდეგ მოსწავლეებს შეუძლიათ ჩაიხედონ ლექსიკონში და ნახონ ის სიტყვები, რომლებიც პრობლემას უქმნის.

ხმამაღლა წაკითხვა თუ ხმამაღლა არწაკითხვა

კითხვა: რატომ არ წავაკითხოთ მოსწავლეებს ტექსტი ხმამაღლა?

პასუხი: მსგავსი ტექნიკა გამოთქმის სავარჯიშოდ უფრო გამოდგება. ხმამაღლა წაკითხვისას მოსწავლე, ძირითადად, წარმოთქმაზე უფრო ახდენს კონცენტრირებას, ვიდრე შინაარსზე.

ბ) მეორე წაკითხვისას ეძიონ ინფორმაცია:

- იმის შესახებ, თუ რას აფასებდა ხალხი იმ დროს ამ ტერიტორიაზე;
- საცხოვრებელი პირობების შესახებ;
- ვულკანური ამოფრქვევის ფაქტების შესახებ.

ეს დაკვირვებები ინდივიდუალური მუშაობით უნდა დაწერონ წებოვან ქაღალდებზე ან კვადრატულ ფურცლებზე. მოსწავლეებმა უნდა იცოდნენ, რომ ამ ინფორმაციას უზიარებენ სხვებს, ანუ უნდა დაწერონ ისე, რომ ჩანაწერის ამოკითხვა არ გაჭირდეს (დიდი, სუფთა, მკვეთრი და ა.შ.).

ინციდენტიდან რამდენიმე წლის მერე პლინიუსმა მისწერა თავის მეგობარს მის შესახებ. მან აღწერა, თუ რა მოხდა ახ.წ. 79 წლის აგვისტოს ბოლოს, როდესაც ვეზუვის ამოფრქვევამ გაანადგურა პომპეი. ამოფრქვევამ, ასევე, მოკლა მისი ბიძა და თითქმის გაანადგურა მისი ოჯახი. იმ დროს პლინი 18 წლის იყო და ქალაქ მისენუმში ცხოვრობდა.

24 აგვისტოს ნაშუადღევს დედაჩემმა ბიძაჩემს დაანახა ბიძაჩემს უჩვეულო ზომისა და ფორმის ღრუბელი. ბიძაჩემი თავის წიგნებთან მუშაობდა. მან ფეხსაცმელები მოგვატანინა. იგი აძვრა ისეთ ადგილას, საიდანაც საუკეთესო ხედი იყო. ამ მანძილიდან კარგად არ ჩანდა, რომელი მთიდან ამოდიოდა ღრუბელი. ღრუბელი იტალიურ ფიჭვს ჰგავდა. ის დიდ სიმაღლეზე ადიოდა, როგორც ხის ტანი, და მერე იშლებოდა, როგორც ტოტები. ზოგან ის თეთრი იყო, სხვაგან - ჭუჭყისფერი, იმის მიხედვით, რამდენი მიწა და ფერფლი მიჰქონდა თან.

ჩემი განსწავლული ბიძა მაშინვე მიხვდა, რომ ეს ძალიან მნიშვნელოვანი რამ იყო და ახლოდან დაკვირვებას საჭიროებდა. მან ბრძანა, ნავი მოემზადებინათ და მითხრა, რომ შემეძლო წავყოლოდი, თუკი მინდოდა. მე ვუპასუხე, რომ მერჩივნა მეცადინეობა განმეგრძო.

ბიძაჩემი მიეშურებოდა იმ ადგილისკენ, რომელსაც ყველა დანარჩენი ნაჩქარევად ტოვებდა. მან გეზი პირდაპირ საფრთხის ზონისკენ აიღო. ფერფლი უკვე ცვიოდა და უფრო უფრო ცხელი და სქელი

ხდებოდა, რაც უფრო უახლოვდებოდა გემი იმ ადგილს. მათ პემზისა და გაშავებული ქვის ნამტვრევები მოჰყვა, ცეცხლისაგან შეტრუსულები და დამსკდრები. უეცრად ისინი წყალმარჩხ ადგილას აღმოჩნდნენ, ნაპირი კი მთის ნამტვრევებით იყო ჩახერგილი.

ბიძაჩემი წამიერად დაფიქრდა, უკან ხომ არ დაბრუნებულიყო. მესაჭემ ასე ურჩია, მაგრამ მან უარი თქვა. ქარი ბიძაჩემის სასარგებლოდ უბერავდა, ისე, რომ მან გემის ნაპირამდე მიყვანა მოახერხა. ის ჩაეხუტა თავის შეშინებულ მეგობარს, გაამხნევა და წახალისა იგი. იმ მოსაზრებით, რომ ჩემი სიმშვიდით მეგობრებს დავამშვიდებო, ბიძაჩემმა ბრძანება გასცა, აბანოში წამიყვანეთო. ბანაობის შემდეგ წამოწვა და ისადილა. საკმაოდ ხალისიანი იყო, ან თავს აჩვენებდა ხალისიანად.

ამასობაში ვეზუვის მთაზე რამდენიმე ადგილას გაჩაღდა ცეცხლი. ბიძაჩემი დასასვენებლად და დასაძინებლად წავიდა. ის ჯმუხი კაცი გახლდათ და მისი სუნთქვა საკმაოდ მძიმე და ხმაურიანი იყო. მის კართან მიახლოებისას ხალხს ეს ხმა ესმოდა. ამ დროისთვის მისი ოთახის წინა ეზო პემზის ქვებში არეული ფერფლით იყო სავსე, ისე, რომ მიწა მალა იყო აწეული. ოთახში ცოტა მეტ ხანსაც რომ დარჩენილიყო, ვეღარც გამოვიდოდა გარეთ. ის ნათესავებმა გააღვიძეს. მათ იკამათეს, სახლში დარჩენილიყვნენ თუ გარეთ ეცადათ ბედი, რადგან შენობები უკვე ძალიან ძლიერად ირყეოდა და აქეთ-იქით(წინ და უკან) ირწეოდა. გარეთ კი ჩამოცვნილი პემზის ქვების საშიშროება იყო, იმის მიუხედავად, რომ ისინი მსუბუქები და დახვრეტილები იყვნენ. ჩამოვარდნილი საგნებისაგან თავის დასაცავად ხალხი თავზე ნაჭრებით იმაგრებდა ბალიშებს.

სხვაგან ამ დროს დღე იყო, მაგრამ ნებისმიერ ჩვეულებრივ ღამეზე მეტად ბნელოდა. ხალხმა ჩირაღდნები და სხვადასხვა ტიპის ლამპები აანთო. ბიძაჩემმა გადაწყვიტა, სანაპიროზე გასულიყო და ადგილზე ენახა ზღვით გაქცევის საშუალება, მაგრამ აღმოაჩინა, რომ ძალიან ძლიერი და საშიში ტალღები იყო. ამ დროისათვის ალმა და გოგირდის სუნმა, რაც ცეცხლის მოახლოებას იუწყებოდა, ხალხს გაქცევა აიძულა. ბიძაჩემი იდგა, ორ მონას ეყრდნობოდა და უეცრად ჩაიკეცა. ალბათ იმიტომ, რომ მკვრივმა ბოლმა სასუნთქი მილი გადაუკეტა. მისი ყელი სუსტი და ვიწრო იყო და ხშირად აწუხებდა ანთება. როდესაც მზის სინათლე დაბრუნდა 26-ში - ბოლო გამოჩენიდან 2 დღის შემდეგ - ბიძაჩემის სხეული მთელი და დაუზიანებელი იპოვეს, ჩაცმული. იგი ისე გამოიყურებოდა, თითქოს ეძინა.

ადაპტირებულია „პომპეის განადგურებიდან 79 ა.წ.“.

www.eyewitnesstohistory.com.

აქტივობა 6: წერილის შინაარსის ანალიზი ჯგუფებად (17 წუთი).

შეაქმნევინეთ მოსწავლეებს 4-5 კაციანი ჯგუფები. აუხსენით ჯგუფური მუშაობის შეფასების კრიტერიუმები (ქვემოთ იხილეთ აქტივობა 7). თითოეული ჯგუფის მოსწავლეები შეაერთებენ თავიანთ წებოვან ქაღალდებს (ფასეულობები, საცხოვრებელი პირობები, აქტები ამოფრქვევაზე) და მუშაობენ საერთო დაკვირვებების მიღებაზე, რომელსაც ყველა დაეთანხმება.

ერთი ჯგუფი წარადგენს დაკვირვებებს ფასეულობებზე. სხვები დაამატებენ რამდენიმე იდეას ან პუნქტს, ან თავიანთ პოზიციას - ეთანხმებიან თუ არ ეთანხმებიან და ხსნიან მიზეზებს. მეორე ჯგუფი წარადგენს დასკვნებს საცხოვრებელი პირობების შესახებ. კვლავ, სხვა ჯგუფებს შეუძლიათ დაამატონ პუნქტები, გამოთქვან აზრი, ეთანხმებიან თუ არ ეთანხმებიან მიზეზებითურთ. ბოლოს, მესამე ჯგუფი წარადგენს ტექსტში ნაპოვნ ფაქტებს ამოფრქვევის შესახებ. აქაც, სხვა ჯგუფებს შეუძლიათ დაამატონ პუნქტები, გამოხატონ თანხმობა ან უთანხმოება მიზეზების ახსნით.

დაამაგრებინეთ მოსწავლეებს თავიანთი წებოვანი ფურცლები ორგანიზებულად A4 ფორმატის ფურცლებზე, დაასათაურეთ თითოეული ფურცელი სამი კატეგორიის მიხედვით (ფასეულობები, საცხოვრებელი პირობები

ამოფრქვევის ფაქტები) და გააზიარებინეთ ერთმანეთისთვის ელექტრონულად. მათ, ვისაც სახლში კომპიუტერი არ აქვთ, ბეჭდური ასლი უნდა მიიღონ, სხვებს კი დოკუმენტი იმეილის სახით გაეგზავნებათ. დიდი შანსია, რომ გეყოლებათ კლასში მოსწავლე, რომელსაც ექნება სკანერი და ამას მოახერხებს.

აქტივობა 7: ჯგუფური მუშაობის შეფასება (5 წუთი).

ყოველ ჯგუფში თითოეულ მოსწავლეს ინდივიდუალურად შეაფასებინეთ ხუთქულიანი შკალით (5-მალიან, 1-თითქმის არ) იმის დონე, თუ რამდენად

- იყო ჯგუფის ყველა წევრი თანაბრად ჩართული სამუშაოში (დისკუსია და პრეზენტაცია);
- უსმენდა თითოეული წევრი ერთმანეთს;
- ჯგუფი დროს კარგად იყენებდა.

მოსწავლეები შედეგებს ერთმანეთს უზიარებენ, სათითაოდ, ერთი-მეორეს მიყოლებით. მცირე დრო ეძლევათ დისკუსიისათვის.

შეგიძლიათ დაასრულოთ აქტივობა მოსწავლეთათვის შეკითხვით, რამდენად ეთანხმებიან ჯგუფის წევრები შეფასებებს. ერთი ან ორი ჯგუფი შეგიძლიათ გაიძახოთ დასკვნის გასაკეთებლად, თუ რა იყო მათი წარმატების მიზეზი ან რა აქვთ შესაცვლელი.

აქტივობა 8: საშინაო დავალების მიცემა და განხილვა (3 წუთი).

მიეცით მოსწავლეებს A4-ზომის რუკები, ზედ მხოლოდ კონტინენტებისა და დიდი კუნძულების კონტურებით. რუკის სათაური უნდა იყოს „ცნობილი ვულკანები და ტექტონიკური ფილები“. დავალება იქნება რუკაზე 5 ცნობილი ვულკანის მონიშვნა და დასახელება, ისევე როგორც ტექტონიკური ფილების აღმნიშვნელი ხაზების გავლება. რუკის მეორე მხარეს მოსწავლეებმა 1-2 წინადადებით უნდა დაწერონ ვულკანების გამომწვევი მიზეზები.

მოსწავლეთათვის სასარგებლო იქნება იმის განხილვა, თუ სად და როგორ შეიძლება იპოვონ ეს ინფორმაცია. განხილვისას საკვანძო სიტყვები შეიძლება იყოს ისეთი ტერმინები, როგორებიცაა: სარჩევი, სკოლის ბიბლიოთეკა, სახელმძღვანელო და ინტერნეტის საძიებელი სისტემა. სათაურის ანალიზი და მოსწავლეთათვის ისეთი საკვანძო ტერმინების მიცემა, როგორიცაა „ცეცხლის წრე“, დაეხმარებათ მათ საჭირო ინფორმაციის ინტერნეტსა და ენციკლოპედიებში მოძიებაში. ასევე, კარგი იქნება, თუ ეტყვით მოსწავლეებს, რომ დედამიწას აქვს ქერქი. ეს კარგი დროა იმის სათქმელად, რომ პურსაც აქვს ქერქი.

აქტივობა 9: გაკვეთილის შედეგების მიღწევის პროგრესის შეფასება (3 წუთი).

მოსწავლეებმა უნდა მოგაწოდონ უკუკავშირი, თუ რას ფიქრობენ ისინი გაკვეთილის დაგეგმილი შედეგების მიღწევის შესახებ. კეთდება დასკვნები იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა გაგრძელდეს გაკვეთილი.

კავშირი ენის გაკვეთილთან

მარკ ტვენი

„დამარხული ქალაქი პომპეი“, თავი 31 წიგნიდან: „უდანაშაულოები უცხოეთში“.

დღე 3

აქტივობა 1: გახურება-შიდა და გარე წრე (5 წუთი).

გაყავით კლასი ორ ჯგუფად მოსწავლეთა გადათვლისას ან ნომრების გამოყენებით (პირველი, მეორე, პირველი, მეორე ა.შ.), ან პატერნის მიყოლით (წიდის ვულკანი, კომპოზიტიური ვულკანი, წიდის ვულკანი, ა.შ.). თუ რაოდენობა კენტია, თქვენც შეუერთდით აქტივობას. შექმენით ორი წრე - გარე წრე იყურება შიგნით და შიგა წრე - გარეთ (თუ ადგილი არაა საკლასო ოთახში, გადით დერეფანში. უბრალოდ, სიგარის ფორმის „წრის“ შექმნა მოგიწევთ). მიეცით მოსწავლეებს შემდეგი ინსტრუქციები:

უთხარით თქვენ წინ მდგომს, რა გააკეთეთ წინა ღამეს.

30 წამის შემდეგ ან შიდა ან გარე წრის მოსწავლეებს სთხოვეთ, გადაინაცვლონ ერთი პერსონით მარჯვნივ (მნიშვნელოვანია, რომ მოსწავლეებმა ადგილი შეიცვალონ, სანამ რომელიმე ერთ თემაზე საუბარს ამოწურავენ). ამის შემდეგ დასვით შემდეგი შეკითხვა:

რას იზამდით, არდადეგებზე რომელიმე კუნძულზე რომ იყოთ, სადაც ვულკანი იწყებს ამოფრქვევას? გააგრძელეთ ამგვარად. სხვა შესაძლო კითხვებია: „წარმოიდგინეთ, რომ კრიმინალები ხართ. რას იზამდით ამოფრქვევისას?“ „წარმოიდგინეთ, რომ მოსამართლე ხართ. რას უზამდით ამ კრიმინალებს?“ „თქვენ იაპონიის იმპერატორთან მუშაობთ და პირველი ხართ, ვინც შეამჩნია, რომ იმპერატორის სასახლის უკან წიდის ვულკანი ვითარდება. რას იტყოდით ან გააკეთებდით?“ „რას წაიღებდით სახლიდან, თუ ფეხით ევაკუაცია იქნებოდა საჭირო?“ „უბედური შემთხვევის მახლობლად მდებარე ქალაქის მერი რომ იყოთ, როგორ დაეხმარებოდით?“. „დაბრუნდებოდით უკან საცხოვრებლად ამოფრქვევის შემდეგ? რატომ? რატომ არა?“ „როგორ დაიწყებდით ქანთრისა და ვესტერნის ჟანრის სიმღერას ვულკანის შესახებ?“ „შეგიძლიათ დაწეროთ ვულკანების შესახებ რეკ-სიმღერის პირველი ორი ხაზი?“

აქტივობა 2: შედეგები (2 წუთი).

მოსწავლეთა შედეგები ამ გაკვეთილზე
შინაარსი • ტექტონიკური ფილების ბუნების აღწერა • ტექტონიკური ფილების ტიპების დასახელება • ზოგიერთი ვულკანის გამომწვევი მიზეზების ახსნა • ვულკანის ამოფრქვევის შედეგების დასახელება ენა • ტექტონიკური ფილებისა და ვულკანის ამოფრქვევის შედეგების განხილვა სხვებთან ერთად სწავლის უნარები • ჯგუფური მუშაობის უნარის გაუმჯობესება

აქტივობა 3: საშინაო დავალების განხილვა (6 წუთი).

გირჩევთ, მიმოიხილოთ დავალება არაფორმალურად. დაიწყეთ იმის კითხვით, თუ სად მოიძიეს მოსწავლეებმა საჭირო ინფორმაცია და რა გამოწვევებს შეხვდნენ საშინაო დავალების შესრულებისას. შეეცადეთ, დაფაზე დაწეროთ მოსწავლეების მიერ მოძიებული რაც შეიძლება მეტი ინფორმაცია ტექტონიკური ფილებისა და ვულკანების შესახებ. მოსწავლეები შეიძლება დაგეხმარონ. მაგალითად, ორმა მოსწავლემ დამწერის როლი შეიძლება შეასრულოს, ორი სხვა კი ნაწერის გარკვეულობასა და მართლწერას შეამოწმებს.

აქტივობა 4: ფაზლი (Jigsaw puzzle) ტექტონიკური ველებისა და ვულკანების შესახებ (40 წუთი).

მოსწავლეებმა უნდა შეაერთონ სურათის პატარა ნაწილები ერთი მთელის მისაღებად.

ნაბიჯი 1

ტექსტი, რომელთანაც უნდა იმუშაონ მოსწავლეებმა, დაყავით რამდენიმე ქვეთემად. მაგალითისთვის: ქვემოთ მოცემული ტექსტი 5 ქვეთემადაა დაყოფილი. Jigsaw მეთოდისას ქვე-თემების რაოდენობა უნდა ემთხვეოდეს ჯგუფის წევრების რაოდენობას (მაგალითად, 5 ქვე-თემა=5 წევრი 5 ჯგუფიდან თითოეულში). რაკი კლასები იშვიათად შედგება ზუსტად 16, 25 ან 36 მოსწავლისაგან, ზოგიერთმა მოსწავლემ უნდა იმუშაოს მეწყვილეებთან ერთად.

ნაბიჯი 2

დაყავით მოსწავლეები ჯგუფებად. მაგალითად, თუ 27 მოსწავლე გყავთ, გადაათვლევენეთ მათ 5-ამდე. ექვსივე ნომერი 1 ერთ ჯგუფს შექმნის, ექვსივე ნომერი ორი მეორე ჯგუფს. ხუთივე ნომერი სამი მესამეს და ა.შ. ექვსკაციან ჯგუფებში ორი მოსწავლე უნდა დაწყვილდეს და იმუშაოს, როგორც ერთმა.

საკლასო ოთახის მენეჯმენტი

თავიდან ეს მეთოდი შეიძლება წინააღმდეგობებს წააწყდეს, განსაკუთრებით მაღალი კონკურენციის პირობებში, ან როდესაც მოსწავლეები მიჩვეულები არიან მასწავლებელზე ცენტრირებულ მიდგომას. ასევე, უფრო სუსტ მოსწავლეებში შეიძლება გამოიწვიოს ფრუსტრაცია, რადგან მათ გაუჭირდებათ სხვებისთვის სწავლება. ძლიერ მოსწავლეებს კი შეიძლება მოთმინება არ ეყოთ სუსტების მოსასმენად. აქტიურად მიმოსვლა, გამომცდელი კითხვების დასმა, შეთავაზებების გაკეთება და გამხნეება ძალიან კარგი საშუალებაა მოსწავლეთა დასახმარებლად. ასევე, მნიშვნელოვანია მოსწავლეთათვის იმის შეხსენება, რომ ამ კვირის სწავლის უნარების შედეგი დაკავშირებულია ჯგუფური მუშაობის უნარის განვითარებასთან. ასევე, კარგია იმის ახსნა, თუ როგორ ქცევას ელით მათგან: **არ დასცინონ სხვებს. ხელი შეუწყოთ ერთმანეთს.** თითოეული ჯგუფისთვის ნიშნის დაწერაც ხელს შეუწყობს თანატოლთა მხარდამჭერი კულტურის ჩამოყალიბებას.

ნაბიჯი 3

თითოეული ჯგუფის მოსწავლეები მუშაობენ ჯგუფისთვის საერთო ტექსტის გასაგებად. მათი მისიაა, შექმნან მარტივი ვიზუალური მასალა (სურათი, გრაფიკული გამოსახულება) და მოემზადონ თავიანთი ტექსტის სხვა ჯგუფისთვის (რომელსაც ეს ტექსტი წერილობითი ფორმით არ ექნება) გასაცნობად. ტექსტის დამუშავებისა და ვიზუალური მასალის შემუშავების შემდეგ მოსწავლეები მოამზადებენ შესამოწმებელ კითხვებს იმაში დასარწმუნებლად, რომ სხვა ჯგუფმა ახსნილიდან აზრი გამოიტანა. ალტერნატივა არის მოკლე ტექსტის მომზადება. მოსწავლეების შექმნილი ტესტები მოტივაციას ძალიან ამაღლებს. ჯგუფის წევრებს შეუძლიათ ივარჯიშონ ერთმანეთისათვის სწავლებით. მოსწავლეებს, სავარაუდოდ, დასჭირდებათ თქვენი დახმარება ტექსტის გაგებაში ან კონკრეტული რაღაცების CLIL ენაზე გამოთქმაში.

ნაბიჯი 4

მოსწავლეები გადაჯგუფდებიან. ყოველი ახალი ჯგუფი უნდა შეიცავდეს ერთ წევრს ან წევილს მაინც თითოეული თავდაპირველი ჯგუფიდან: ერთს პირველიდან, ერთს მეორედან და ა.შ. ყოველი ახალი ჯგუფის თითოეული მოსწავლე ასწავლის ჯგუფელებს თავის თემას. სხვებისთვის სწავლებისას მოსწავლეებს არ აქვთ უფლება, უბრალოდ ტექსტი წაუკითხონ მათ. სწავლების შემდეგ მოსწავლე სვამს შესამოწმებელ შეკითხვებს ან ატარებს და ასწორებს ტესტს თავის თემაზე.

ნაბიჯი 5

მოსწავლეები უბრუნდებიან თავდაპირველ ჯგუფებს და პასუხობენ მოცემულთაგან ორ კითხვას მაინც:

რამ ჩაიარა კარგად სწავლებისას?

რას ვიზამდი სხვანაირად შემდეგ ჯერზე?

რა გავაკეთეთ ჩვენ, როგორც ჯგუფმა, რაც დამეხმარა ამ დავალების დაძლევაში?

რა უნდა გავაკეთოთ ჩვენ, როგორც ჯგუფმა, განსხვავებულად შემდეგ ჯერზე?

ტექტონიკური ფილები და ვულკანები

დედამიწის ზედაპირზე ვულკანების განაწილებაში გარკვეული კანონზომიერება არსებობს. მათი უმეტესობა ტექტონიკური ფილების კიდეებზეა განთავსებული. ტექტონიკური ფილები არიან გამაგრებული მიწის უზარმაზარი, სქელი ფილები. ეს ტექტონიკური ფილები შეადგენს დედამიწის ზედაპირს. ისინი წარმოქმნიან დედამიწის ქერქს. ამგვარად, შეგვიძლია ვთქვათ, რომ დედამიწის ქერქი არ არის ერთიანი. მეცნიერები თვლიან, რომ ტექტონიკური ფილები მუდმივად მოძრაობენ. თუმცა ეს მოძრაობა ძალიან ნელია, ისეთივე ნელი, როგორიც ფრჩხილების ზრდა (წელიწადში 1-10 სმ).

საერთო ჯამში, არსებობს 15 ძირითადი ტექტონიკური ფილა (აფრიკის ფილა, ანტარქტიკის ფილა, არაბეთის ფილა, ავსტრალიის ფილა, კარიბის ფილა, კოკოსის ფილა, ევრაზიის ფილა, ინდოეთის ფილა, ზუან დე ფუკას ფილა, ნაზკას ფილა, ჩრდილოეთ ამერიკის ფილა, წყნარი ოკეანის ფილა, ფილიპინების ფილა, სკოტიას ფილა და სამხრეთ ამერიკის ფილა). არსებობს

დაახლოებით 36 პატარა ტექტონიკური ფილა. სხვადასხვა მეთოდით ოდნავ განსხვავებულ რაოდენობას ითვლიან. მეცნიერები, ასევე, საუბრობენ უძველეს ტექტონიკურ ფილებზე, რომლებიც შეუერთდნენ არსებულ ფილებს. ტექტონიკური ფილები, რომლებიც დედამიწის ქერქს შეადგენენ, მუდმივ მოძრაობაში არიან. ისინი ჩაუვლიან ერთმანეთს, ეჯახებიან ერთმანეთს, მოძრაობენ ერთმანეთის ქვეშ ან ზემოთ. ქერქი დაახლოებით 8კმ (5 მილი) არის ოკეანის ფსკერის ქვეშ და 30კმ(18 მილი) კონტინენტების ქვეშ. ზოგი მეცნიერი მიიჩნევს, რომ ქერქი 100 კმ-მდე სისქისაა. ქერქი შეიძლება დაიყოს ორად: ოკეანის ქერქი და კონტინენტის ქერქი. ქერქის ქვეშ დედამიწის მანტიაა. ქერქი ტივტივებს მანტიის ზედა ფენაზე, რომელიც ძალიან ცხელია და შედგება დამდნარი ქვისგან.

როდესაც ტექტონიკური ფილები ეჯახება ერთმანეთს ან ერთმანეთის ქვეშ/ზემოთ მოძრაობს, წარმოიქმნება წნევა. როდესაც ერთი ფილა მეორის ქვეშ აღმოჩნდება, ის იმდენად ცხელდება, რომ დნება. ეს დამდნარი ქვა, ანუ მაგმა, უშვებს გაზებს. ეს გაზები აწევს ზემოთ და იქმნება წნევა. თუ მაგმა თხელი, ანუ ძალიან თხევადია, მისთვის და გაზებისთვის ზედაპირზე გამოსასვლელის პოვნა უფრო მარტივია. ისინი ხვრელებიდან ან ნაპრალებიდან ჟონავენ. როდესაც მაგმა ბლანტი, ანუ ძალიან სქელია, მას უჭირს დედამიწის ზედაპირამდე მიღწევა. მაგმისა და მისი გაზების დაგროვებასთან ერთად წნევა ძალიან იმატებს. გარკვეულ მომენტში წნევა იმ დონეს აღწევს, რომ ის იწვევს აფეთქებას, რომელსაც ვულკანის ამოფრქვევა ან ამოხეთქვა ეწოდება. მაგმას, რომელიც დედამიწის ზედაპირს მიაღწევს, ლავა ეწოდება.

აქტიური ვულკანების ყველაზე დიდი კონცენტრაცია არასრულ წრეს არტყამს წყნარ ოკეანეს. მას ხშირად ცეცხლის წრეს უწოდებენ. ეს ვულკანები განთავსებულიები არიან კონტინენტების კიდეებთან ახლოს, კუნძულების ჯაჭვებთან ან წყალქვეშ. წყალქვეშ ვულკანებს ქედები აქვთ შექმნილი. ფილების კიდეებთან მყოფ ვულკანებს ფილის საზღვრის ვულკანები ეწოდებათ. ვულკანებს, რომლებიც ფილის კიდეებთან ახლოს არ არიან, ინტრაფილური (ფილებსშიდა) ვულკანები ჰქვიათ. ახალი ზელანდია ინტრაფილური ვულკანების ცხელი წერტილის მაგალითია.

გავრცელებული აზრით, ადამიანთა 10% ვულკანის გამანადგურებელ რადიუსში ცხოვრობს. ვულკანის ამოფრქვევა მომაკვდინებელი შეიძლება აღმოჩნდეს ადამიანებისათვის, ცხოველებისათვის, მცენარეებისა და ოკეანის მაცხოვრებელთათვის; მათ შეუძლიათ დროებით მოწამლონ წყალი და ჰაერი; დააზიანონ ქონება... ძალიან ძლიერ ვულკანურ ამოფრქვევას დედამიწის კლიმატზე შეუძლია გავლენის მოხდენა. 1815 წელს ინდონეზიაში ამოიფრქვა სტრატოვულკანი მთა ტომბორა და დედამიწის დიდ ნაწილზე მოახდინა გავლენა კლიმატზე. მრავალ ქვეყანაში დაზიანდა სასოფლო-სამეურნეო ნარგავები და საკვები პროდუქტები. ჩრდილოეთ ნახევარსფეროში 1816 წელი ცნობილი იყო, როგორც წელიწადი ზაფხულის გარეშე. თუმცა, ვულკანის ამოფრქვევას დადებითი შედეგებიც შეიძლება მოჰყვეს. მაგალითად, მდიდარი ვულკანური ნიადაგი მრავალფეროვანი მოსავლის ზრდას უწყობს ხელს. ზოგიერთი ვულკანის ფერდობი ძალიან ციცაბოა. ციცაბო ფერდობები მიუწვდომელია ადამიანთათვის. ეს ქმნის თავშესაფარს (დაცულ ტერიტორიას) იშვიათი მცენარეებისა და ფრინველებისათვის.

აქტივობა 5: გაკვეთილის შედეგების მიღწევის პროგრესის შეფასება (3 წუთი).

დაუბრუნდით გაკვეთილის შედეგებს და განიხილეთ, რამდენად მიაღწიეთ მათ. განიხილეთ, რამდენად ეფექტურად მიაჩნიათ მოსწავლეებს Jigsaw მეთოდი (რა მოეწონათ, რა არ მოეწონათ, რა ისწავლეს სხვებისათვის სწავლების შესახებ, რას იზამენ განსხვავებულად შემდეგ ჯერზე და ა.შ.).

აქტივობა 6: საშინაო დავალების მიცემა (1 წუთი).

მოსწავლეებმა უნდა მოამზადონ 10-ქულიანი ქუიზი ამ კვირის სამუშაოს შესახებ. ქუიზში უნდა იყოს ერთი ან ორსიტყვიანი პასუხები.

აქტივობა 7: მიმოხილვა (3 წუთი).

გირჩევთ სიტყვიერად დაამუშაოთ დაფაზე დაწერილი ქუიზის მოდელი. ეს შესაძლოა იყოს მთელი კლასის აქტივობა.

გაკვეთილის შესაჯამებელი მიმოხილვის კითხვების მაგალითები

1 სტრატოვულკანებს, ასევე, ეწოდებათ

a) წიდის ვულკანები

b) კომპოზიტური ვულკანები

c) ფარისებრი ვულკანები

2 ბლანტი ლავა არის...

3 ქალაქი პომპეი განადგურდა ახ.წ. 79 წელს ვულკანის ამოფრქვევისას. რამ დახოცა ხალხის უმეტესობა?

4 აღწერეთ ცხოვრება პომპეიში ამოფრქვევამდე (5 ფაქტი)

5 ... ვულკანები ძირითადად უფრო საშიშები არიან, ვიდრე ... ვულკანები.

6 აღწერეთ ტექტონიკური ფილები.

დღე 4

აქტივობა 1: ანალოგიები (8 წუთი)

გაკვეთილი დაიწყეთ კეტჩუპის პლასტმასის ბოთლისთვის ხელის მოჭერით ისე, რომ კეტჩუპი ბოთლის თავიდან გადმოიღვაროს (თუ საჭმელ პროდუქტთან ასე მოპყრობა არაკომფორტულად მიგაჩნიათ, უბრალოდ, ჰკითხეთ მოსწავლეებს: რა მოხდება, თუ ხელს მოუჭერთ). დაიწყეთ დიალოგი ბოთლის შესახებ:

რომელი ტიპის ვულკანს ჰგავს კეტჩუპის ბოთლი, როდესაც კეტჩუბს ასხამთ იქიდან?

რა ასპექტებში არის ეს ანალოგია სწორი/ზუსტი?

რა ასპექტებში არ არის ის არასწორი/არაზუსტი? (ეს კითხვა გამოიწვევს ბევრ ისეთ პასუხს, რომლებიც საშუალებს მისცემს მოსწავლეებს, გაერთონ ენის გამოყენებით და, ამავდროულად, დაეხმარება მოცემული თემის განხილვას).

სთხოვეთ მოსწავლეებს, გაიყონ ოთხკაციან ჯგუფებად და მოიფიქრონ ანალოგია ერთი ტიპის ვულკანისთვის, ვულკანის ამოფრქვევის შედეგების ან ტექტონიკური ფილებისათვის. მათ მოუწევთ შედარების ორჯერ მაინც გამოყენება ანალოგიის ასახსნელად. ჯგუფის თითოეულმა წევრმა უნდა თქვას რამე თავისი ჯგუფის ანალოგიის ასახსნელად. მაგალითისთვის დაფაზე დამაგრებული იქნება რამე შედარება, რაც დაეხმარება მოსწავლეებს მუშაობაში.

რამდენიმე წუთის შემდეგ თითოეული ჯგუფი წარადგენს თავის ანალოგიას. შესაძლოა მათი „მისტერიულად“ წარდგენა, სხვა მოსწავლეები უნდა შეეცადონ იმის გამოცნობას, რის შესახებაა ეს ანალოგია.

აქტივობა 2: შედეგები (3 წუთი).

მოსწავლეთა შედეგები ამ გაკვეთილისთვის
შინაარსი • ვულკანებისა და ტექტონიკური ფილების შესახებ მიღებული ცოდნის გამოყენება; • ვულკანური აქტივობის შესახებ კორექტული დიალოგის ჩამოყალიბება ენა; • გამოთქმა ხელს არ უშლის აღქმას სწავლის უნარები; • ჯგუფური მუშაობის უნარის გაუმჯობესება; • სამუშაო გეგმის სტრუქტურის შემუშავება.

აქტივობა 3: ქუიზი (10 წუთი).

შემდეგი ქუიზის შექმნა ცოტა დროსა და ძალისხმევას მოითხოვს. მისი ძირითადი მიზანია მოსწავლეთა მოტივირება სწავლისადმი. გირჩევთ, მოსწავლეებმა შეაფასონ ის კლასში და ეს ნიშანი ჩაინიშნოს მასწავლებელმა.

თარიღი: _____ სახელი: _____ ქუიზი ვულკანებისა და ტექტონიკური ფილების შესახებ 1 ჩვენი პლანეტის ოკეანის ფსკერისა და ხმელეთის ზედაპირის რამდენი პროცენტი შეიქმნა გამდნარი ქვის დინებით? a) 20% b) 50% c) 80% 2 ფარისებრი ვულკანები არის a) ოდნავ ფეთქებადი b) ძალიან ფეთქებადი c) საშუალოდ ფეთქებადი 3. ვეზუვი არის a) ფარისებრი ვულკანი b) კომპოზიტური ვულკანი c) წიდის კონუსისებრი ვულკანი 4. როდესაც გამდნარი ქვა ამოდის დედამიწის ზედაპირზე, მას ეწოდება..... 5. ცეცხლის წრე არასრულად წრეს არტყამს ოკეანეს. 6. ტექტონიკური ფილები მოძრაობს 7 ფილების კიდეებთან განლაგებულ ვულკანებს ეწოდებათ „ფილის“ ვულკანები. 8. პომპეი დაიმარხა ქვეშ. 9. დასახელებით ერთი ტექტონიკური ფილა: ფილა.. 10. ვულკანური ფერდობები ზოგჯერ წარმოადგენენ იშვიათი ფრინველებისთვის.
--

კიდევ ერთი ვარიანტია ქუიზის ამ მოდელზე დაფუძნებით შექმნა:

წარმოიდგინეთ თქვენი თავის ვინმეს ადგილას, ვინც ფარისებრი, კომპოზიტური ან წიდის ვულკანის გვერდით ცხოვრობს. რა საფრთხეებს შეიძლება შეხვდეთ და როგორ გაუმკლავდებოდით მათ? დაწერეთ 5 საფრთხე და 5 სტრატეგია.

აქტივობა 4: სცენის გადაღება (35 წუთი).

მოსწავლეები გეგმავენ და იღებენ ერთ ან რამდენიმე სცენას, შთაგონებულს სატელევიზიო პროგრამებით. სცენა უნდა შეიცავდეს რაიმეს, რასაც ვულკანებთან აქვს კავშირი. ჰკითხეთ მოსწავლეებს, ვის აქვს ვიდეო/ციფრული კამერა. შეაქმნევენ მათ ხუთკაციანი ჯგუფები ისე, რომ თითო ჯგუფს ერთი წევრი მაინც ჰყავდეს კამერით. თუ საკმარისი კამერა არაა კლასში, იკითხეთ, მზადაა თუ არა ვინმე, სხვა ჯგუფსაც გადაუღოს. მეორე ვარიანტია, რომ ყველა მოსწავლემ დადგას თავისი სცენა საკლასო ოთახში. მოსწავლეებს დავალება ეძლევათ როგორც წერილობით, ისე სიტყვიერად, ისევე, როგორც შეფასების ცხრილი (იხილეთ ქვემოთ). ლექსიკის ნაწილი, როგორიცაა „რეკვიზიტები“, სავარაუდოდ, უცნობი იქნება. საჭიროა მათი განხილვა.

საკლასო ოთახის მენეჯმენტი

დიდი ალბათობით, მოსწავლეებს მაშინვე მოუწევდათ სცენების განხილვა. შეიძლება ისინი შეაშინოს სამუშაო გეგმამ. კარგი იქნება, ჰკითხოთ მთელ კლასს, თუ რას უნდა შეიცავდეს, მათი აზრით, სამუშაო გეგმა. ზოგიერთი მინიშნება შეფასების ცხრილშია მოცემული. მოსწავლეებს დაეხმარება, თუ გაითვალისწინებთ მათ რჩევებს და შექმნით გეგმის ჩარჩოს.

სატელევიზო შოუსთვის სცენის გადაღება

1. ჩამოთვალეთ 10 საპნის ოპერა ან „სიტკომი“ (სიტუაციური კომედიის შოუ), რომლებიც მოგწონთ.
2. აირჩიეთ ჩამონათვალიდან ერთი შოუ.
3. წაიკითხეთ შეფასების კრიტერიუმები.
4. დაწერეთ 5-10 წუთიანი ფრაგმენტი შოუსათვის. სცენა უნდა ხდებოდეს ვულკანურ ამოფრქვევამდე, ამოფრქვევისას ან/და ამოფრქვევის შემდეგ. გახსოვდეთ შეფასების კრიტერიუმები.
5. ჩამოთვალეთ სამუშაოს შესრულებისთვის საჭირო დავალებები.
6. ჩამოაყალიბეთ სამუშაო გეგმა. ამ დღის დარჩენილი დროის და შემდეგი დღის დროის დიდი ნაწილი დაეთმოთ პროექტს. თქვენი CLIL მასწავლებელი მთელ ხვალინდელ დღეს ამ პროექტზე სამუშაოდ დაგიტოვებთ. ის უპასუხებს თქვენს ნებისმიერ კითხვას ენის გამოყენებისა და გამოთქმის შესახებ.
7. გადაიღეთ თქვენი სცენა.
8. მზად იყავით ორშაბათს თქვენი ფილმის საჩვენებლად.

შეფასების ცხრილი

(უნდა შეფასდეს მეცნიერებების მასწავლებლის, CLIL ენის მასწავლებლისა და მოსწავლეების მიერ)

შესაფასებელი პუნქტი	ქულა
მუშაობის პროცესი	
სამუშაო გეგმა (დავალებები, განრიგი, ხარისხის კონტროლი, რეკვიზიტები და ა.შ.). მაქსიმუმ 1 გვერდი	20

ჯგუფური მუშაობის ხარისხი (თანაბარი მონაწილეობა, ერთმანეთის მოსმენა, დროის ეფექტური გამოყენება).	10
ფილმის შინაარსი	
ქულები ვულკანების შესახებ მინიმუმ 10 ფაქტის სწორად ჩართვისათვის.	20
შემოქმედებითობა (ინტერესი, რეკვიზიტები და ა.შ.).	20
ფილმის ენა	
მაყურებლის მიერ აღქმადობა (გამოკვეთილი გამოთქმა, ენის სწორი გამოყენება).	20
ხუთი შედარების გამოყენება.	10
სულ	100

აქტივობა 5: შედეგების შეფასება (5 ქულა).

გაკვეთილის ბოლოს იქნება გარკვეული დამაბულობა, რადგან მოსწავლეები დაფიქრდებიან გადაღების პროექტის კომპლექსურ ბუნებაზე. უნდა დაიხარჯოს რაღაც დრო დროის რაციონალური გამოყენებისა და შეზღუდული რესურსებით მაქსიმალურად კარგის გაკეთების შესახებ. შესაძლოა საჭირო გახდეს მოლოდინების მართვა.

დღე 5

აქტივობა 1: გახურება - წინადადებების აწყობა (8 წუთი).

გაკვეთილის დაწყებამდე 30-მდე ბარათზე ჩამოწერეთ ვულკანებთან დაკავშირებული ლექსიკა. მათში ჩართეთ პოპმოდერნების სახელები, სკოლის მედდის სახელი, დირექტორი და ა.შ. შეგიძლიათ ჩართოთ ისეთი სიტყვები ან სიტყვათა ჯგუფები, როგორებიცაა: ცეკვა, პიროკლასტური მასალა, გამოსასვლელი მილი, ქერქი, გამოკვლევა, ნაპრალი, კრატერი, ლავა და ა.შ. მოსწავლეები შექმნიან ოთხკაციან ჯგუფებს და თითოეული ჯგუფი ბრმად აირჩევს 5 ბარათს. თითოეული ჯგუფის დავალებაა, შექმნას რაც შეიძლება დიდი წინადადება შერჩევის პრინციპით, ხუთივე სიტყვის გამოყენებით.

მოსწავლეთა შედეგები ამ გაკვეთილისთვის
შინაარსი ტექტონიკური ფილებისა და ვულკანების შესახებ შეძენილი ცოდნის სწორად გამოყენება.
ენა

ვულკანური აქტივობის შესახებ დიალოგის წარმართვა.

სწავლის უნარები

ჯგუფური მუშაობის უნარის გაუმჯობესება.

აქტივობა 2: სცენის გადაღება (გაგრძელება, 38 წუთი).

შეგიძლიათ ჰკითხოთ მოსწავლეებს, რამე ხომ არ აწუხებთ გადაღების პროექტთან დაკავშირებით. სავარაუდოდ, დროის დამატებას გთხოვენ, მაგრამ მათ უნდა გააცნობიერონ დროითი შეზღუდვების არსებობა და მაქსიმალურად გამოიყენონ მოცემული დრო.

მოსწავლეები გააგრძელებენ პროექტზე მუშაობას. თქვენ ივლით აქეთ-იქით, დაეხმარებით სამუშაოებში და დაუსვამთ დამხმარე კითხვებს.

აქტივობა 3: შედეგების შეფასება - კვირის მიღწევები (5 წუთი).

მოსწავლეებს შეუძლიათ ასწიონ ცერები (კი), შუაში გააჩერონ ცერები (ისე-რა) ან ჩამოსწიონ ცერები (არა) დღისა და კვირის ყოველი შედეგის შეფასებისას. რამდენიმე წუთი შეიძლება დაიხარჯოს მომავალ კვირაში სწავლი პროცესის გასაუმჯობესებელი შეთავაზების გონებრივი იერიშისათვის. მოსწავლეებმა შეიძლება კენჭი ყარონ ერთი შეთავაზების ასარჩევად, რომელსაც მომდევნო კვირაში გაითვალისწინებთ.

ეს, ასევე, ის დროა, როდესაც დაუბრუნდებით გონებრივი იერიშის წინა სესიისას წამოჭრილ საკითხებს, რომელთა სიზუსტეშიც მოსწავლეები არ იყვნენ დარწმუნებულები. მოსწავლეებს შეუძლიათ გადახედონ მათ და დაასკვნან, თუ რამდენად მართლები იყვნენ ისინი.

აქტივობა 4: დიდი წრე (7 წუთი).

საზოგადოების ერთიანობის გრძნობის ჩამოყალიბებისათვის კარგია, თუკი კვირის ბოლოს წრეზე დასხდებით. წრეში ყველა მოსწავლეს შეუძლია თქვას 1-3 სიტყვა იმის შესახებ, თუ რას ფიქრობს/გრძნობს ამ კვირის შესახებ. ბევრ მოსწავლეს გაუჭირდება გრძნობის აღწერა, ნაცვლად კვირის მოკლე ანალიზისა. მათ დასჭირდებათ დახმარება გრძნობებზე სასაუბროდ. დაფაზე სიტყვების ჩამოწერა დაეხმარებათ. მოსწავლეს შეუძლია გაიმეოროს სხვების ნათქვამი, მაგრამ, როგორც წესი, ასე არ მოიქცევა. ზოგიერთი მოსწავლე გამოიყენებს კვირის ლექსიკას, მაგალითად „წიდის კონუსი“ ან „მდინარე ლავა“. თუ მოსწავლეს უჭირს რამის თქმა, გადადით შემდეგზე. ყოველთვის შეგიძლიათ მიუბრუნდეთ მას. ეს სავარჯიშო მოსწავლეებს ეხმარება კვირის კარგად დასრულებაში.

ღამატაპიტი იღეპი ვულკანების შესახებ

გადარჩენილები:
ინტერვიუ პომპეიდან
გადარჩენილებთან.

ანგარიშები:
სამედიცინო;
ქონების დაზიანების;
სამთავრობო;
კრიმინალური.

სუპერგმირები:
წარმოდგინეთ, რომ სუპერმენი /
სუპერქალი ხართ... როგორ
გადაარჩენდით პომპეის ვეზუვის
ამოფრქვევამდე?

პროფესიები:
გამოიკვლიეთ მიწის-
ძვრასთან დაკავშირე-
ბული პროფესიები.

ექსი ან მეტი ქუდი

შეხვედით ამოფრქვევის შედეგებს სხვადასხვა პერსპექ-
ტივიდან (მაგალითად, დებონოს ექსი ქუდი:
ნეიტრალურ-ობიექტური, ემოციური, ნეგატიური,
მზიან-პოზიტიური, კრეატიული - ახალი პერსპექ-
ტივები...
შეგიბლიათ, მოიფიქროთ თქვენი ვერსიაც.

მეგამეტრი

მოსწავლეები ჯგუფურად წერენ ვულკანის შესახებ,
რაც შეიძლება, გრძელ ისტორიას დახვეულ ქაღალდზე
(15 წუთი).
2 წუთს ხარჯავენ დაგეგმვაში.
გამარჯვების შემთხვევაში, ჯგუფი განიხილავს
წარმატების მიზეზებს.

ენა

შექმენით იდიომები ან ანდაზები
პომპეის ინციდენტის შესახებ (მაგ.
„ვეზუვიით მრისხანე“; ანდა - „სადაც
გრუხუნებს ვულკანი, იქიდან ხალხი
გარბის“...)

ხედავ

ბიზნესგეგმა ვულკა-
ნური ფერფლით
დაფარული ქალაქის
ასარომინებლად.

უსაფრთხოების გეგმა

ვულკანის ჩრდილში მცხოვრები
საზოგადოებისათვის უსაფრთხოების გეგმის
შემუშავება. პირველი ნაბიჯი იქნება იმის
გადაწყვეტა, თუ რას უნდა მოიცავდეს ეს გეგმა.

ახალგაზრდა მეცნიერი

რამდენი მიწისძვრა დაფიქსირ-
და ბოლო 7 დღის განმავლობა-
ში დედამიწაზე? შენს კონტი-
ნენტზე? შენს ქვეყანაში?
რა იქნებოდა დიდი ამოფრქვე-
ვის შედეგი?

მათემატიკასთან დაკავშირება

- ვულკანის ფეთქებადობის
ინდექსის (VEI) გამოყენება
შემდგომი - მეექვსე და მეშვიდე
ამოფრქვევების გამოსათვლელად.
- მეოთხე და მეხუთე VEI დონის
ამოფრქვევის სიხშირის დათვლა
ბოლო 3000 წლის განმავლობაში.

ხელოვნებისა და მეცნიერების დაკავშირება

- მოსწავლეები ხატავენ ამოფრქვევამდე,
ამოფრქვევისას და ამოფრქვევის
შემდგომი სიტუაციის ამსახველ ნახატებს;
- პომპეის ფრესკების შესწავლა;
- ვულკანის მოდელი შედგენა და
წარდგენა.

წერის ჯაჭვები (წერითი დავალების ჩონჩხის შექმნა)

ზმნის ჯაჭვი	ზმნის ჯაჭვი	სახელის ჯაჭვი	იდეათა ჯაჭვი
დაგროვება	გრძნობა	განადგურება	ამოხეობა
წვა	დანიშნება	თავის დაღწევა	პირადი ისტორიები
გაზარდა	პანიკა	ნაპრალო	გაქცევის გზები
დაფშვანა	გაქცევა	სიციხე	დაბრკოლებები
ვარდნა	ყვირილი	ლავის	შეცდომები
დინება	ქრუოლა	მადრეკანი	ცხოვრების აღდგენა
გრუხუნო	გაღვიძება	მაგმა	
რყევა		წნევა	
სხმა		დინება	

სასაფუძვლე CLIL მახასიათებლები, რომლებზეც იყო აქცენტი პირველ კვირას საშუალო სკოლაში.

ქვემოთ მოყვანილი ცხრილი გვაჩვენებს CLIL-ის ყველა სასაფუძვლე მახასიათებელს. გამოყენებული მახასიათებლები გაფერადებულია.

მრავალმხრივი აქცენტი	უსაფრთხო და გამამდიდრებელი გარემო	ავთენტურობა
- ენის სწავლა არაენობრივ გაკვეთილებზე - საგნის შინაარსის სწავლა ენის გაკვეთილებზე - რამდენიმე საგნის ინტეგრაცია - კურიკულუმს მიღმა თემები/პროექტები - რუტინული აქტივობების საშუალებით სწავლის პროცესის განხილვა	- რუტინული აქტივობების გამოყენება - ენისა და საგნის შინაარსის წარმოჩენა - მოსწავლეთა თვითრწმენის ამაღლება - ენის ცენტრების გამოყენება - ავთენტური მასალის/გარემოს წვდომა - მოსწავლის მიერ ენის გაცნობიერება და გაუმჯობესება	- მოსწავლის მიერ ენობრივი საჭიროებების მითითება - მოსწავლეთა ინტერესების დაკმაყოფილება - მოსწავლეთა სწავლისა და ცხოვრების დაკავშირება - CLIL ენაზე მოლაპარაკებთან დაკავშირება - ახალი მასალის გამოყენება
აქტიური სწავლა	„ხარაჩოს“ პრინციპი	კოოპერაცია/თანამშრომლობა
- მოსწავლე კომუნიცირებს მეტს, ვიდრე მასწავლებელი - მოსწავლე მონაწილეობას იღებს სწავლის შედეგის განსაზღვრაში - მოსწავლეები აფასებენ სწავლის შედეგებს - თანატოლთა კოოპერატიული მუშაობისთვის უპირატესობის მინიჭება - მნიშვნელობის შესახებ მოლაპარაკების წარმოება - მასწავლებლები, როგორც კურატორები	- მოსწავლეთა არსებულ ცოდნაზე, უნარებზე, მიდგომებზე, ინტერესებსა და გამოცდილებებზე დაშენება - ინფორმაციის მომხმარებლებისათვის გასაგებად გადაფუთვა - სწავლის განსახვავებულ სტილებზე რეაგირება - შემოქმედებითი და კრიტიკული აზროვნების ხელშეწყობა - სტუდენტების გამოწვევა, წავიდნენ ერთი ნაბიჯით წინ და არ დარჩნენ კომფორტის ზონაში	- კურსების/გაკვეთილების/თემების სხვა CLIL და არა-CLIL მასწავლებლებთან თანამშრომლობით დაგეგმვა - მშობლების ჩართვა - ადგილობრივი საზოგადოებისა და ხელისუფლების ჩართვა

წარმმართველი პრინციპები, რომლებზეც გაკეთდა აქცენტი პირველ კვირაში

კოგნიცია • საგნის შინაარსის, ენისა და სწავლის უნარების შედეგები სიტყვიერად ჩამოყალიბდება მოსწავლეებთან თანამშრომლობით • სწავლა დაფუძნებულია მოსწავლეთა არსებულ ცოდნაზე, უნარებზე, მიდგომებზე, ინტერესებსა და გამოცდილებებზე. • მოსწავლეები აანალიზებენ სწავლის შედეგების მიღწევებს დამოუკიდებლად, სხვა მოსწავლეებთან და მასწავლებელთან ერთად და მუშაობენ ახალი შედეგების დასასახად. • მოსწავლეები შეუძლიათ სხვადასხვა საგანში შეძენილი ცოდნისა და უნარების სინთეზი, ევალუაცია და გამოყენება.		
საზოგადოება • მოსწავლეები მიიჩნევენ, რომ შემსწავლელი საზოგადოების წევრობა გამამდიდრებელია • სტუდენტებს აქვთ თვითრწმენა და უნარები, რომ იმუშაონ ჯგუფის შიგნით და ადგილობრივ საზოგადოებაში, დაიცვან ბალანსი საკუთარ და სხვების ინტერესებს შორის. • მასწავლებლები, მოსწავლეები და მშობლები არიან პარტნიორები განათლებაში • მოსწავლეებს შეუძლიათ განსაზღვრონ საკუთარი როლი კლასში, ლოკალურ და გლობალურ კონტექსტში.	შინაარსი • შინაარსი ცხადადაა დაკავშირებული კლასს შიდა და გარე საზოგადოებასთან • მოსწავლეები იყენებენ ახალ შინაარსებს და გამოიმუშავენ შესაბამის უნარებს ექსპერიმენტული აქტივობებით. • საგნის შინაარსი არის არსის მქონე, მაგრამ არა დაუძლეველი. • ინტეგრირებულია სხვადასხვა საგნის შინაარსები. • კულტურული შინაარსი ინტეგრირებულია ყველა საგანში.	კომუნიკაცია • მოსწავლეები აქტიურად იყენებენ უფლებას, მონაწილეობა მიიღონ კლასისა და საზოგადოების აქტივობებსა და კომუნიკაციაში. • მერხების განლაგება, კლასის კედლებზე გაკრული თვალსაჩინოებები და სხვა რესურსები ხელს უწყობენ სწავლასა და კომუნიკაციას. • მოსწავლეები და მასწავლებლები ერთად ადგენენ და ათანხმებენ მნიშვნელობას. • ენობრივი/კომუნიკაციის უნარები მუშავდება ყველა საგანში.

ერთი კვირა პროფესიული სკოლის CLIL მასწავლებლის ცხოვრებიდან - დასაწყისი

გირჩევთ პროფესიული სასწავლებლის სტუდენტებთან პირველი სესიისთვის გამოიყენოთ იგივე სტრუქტურა, რომელიც 52-55 გვერდებზეა შემოთავაზებული. თუმცა, ქვემოთ მოცემულია რამდენიმე აზრი, რომლებიც ხშირად სპეციფიკურია პროფესიული სასწავლებლის სტუდენტებისათვის.

სახელის თამაშის ადაპტაცია პროფესიული სასწავლებლის სტუდენტებისათვის

„იპოვეთ ვინმე, ვინც...“ სავარჯიშოს (იხილეთ გვერდი 52) ადაპტაცია პროფესიული სასწავლებლის სტუდენტებისათვის შესაძლოა მისი საგანთან დაკავშირებით (მაგ.: იპოვეთ ვინმე, ვისაც მექანიკოსობა უნდა, ან იპოვეთ ვინმე, ვისაც განსაკუთრებული კოქტეილის ან ნამცხვრის გამოგონება სურს).

„სახელებით თამაში #2“ სავარჯიშოს (იხილეთ გვერდი 52) ადაპტაცია: შეიძლება სტუდენტებს გამოაყენებინოთ მათ სწავლის მიმართულებასთან დაკავშირებული სიტყვები, რომლებიც იწყება იმავე ბგერაზე, რომელზეც მათი სახელი. მაგალითად: მზარეული - მარიამი, ბებერი - ბობი, ინგა - ინსულინი, ელექტრობა - ერნესტო, ბეკონი - ბექა და ა.შ.

პროფესიული სასწავლებლის სტუდენტები უფრო კონცენტრირებულები არიან პროგრამისგან მიღებულ პრაქტიკულ სარგებელოზე. CLIL სარგებლობის უკეთესად გასაგებად კარგი იქნება გრძელვადიანი სარგებლობის შესახებ გონებრივი იერიში, ამ თემასთან დაკავშირებული ვიდეოების ყურება და განხილვა, ყოფილი სტუდენტის ვიზიტი, რომელიც ენას სამსახურში იყენებს და კლასში დამსაქმებლის ვიზიტი. ენა პროფესიული წინსვლის საშუალებაა და სარგებელი მრავალმხრივია. პირადი გამოცდილებები და კონკრეტული მაგალითები, სავარაუდოდ, ყველაზე კარგი გზაა სტუდენტთათვის ამის გასაგებად.

რაკი სტუდენტთათვის თავისუფლად საუბარი შორეულ მიზნად შეიძლება ჩანდეს, მნიშვნელოვანია პირველ სესიაზე აუხსნათ, რომ განსაკუთრებული მიზნების ენის შეზღუდული ცოდნითაც შესაძლოა მრავალი კარის გაღება. უფრო მეტიც, მეორე ენაზე სწავლა ხელსაც კი უწყობს უკეთ აღქმას, რადგან შემსწავლელს გასაგებად მეტი მუშაობა და სასწავლო მასალის არსის კარგად ჩამოყალიბება უწევს. ეს აიძულებს მათ, იყვნენ უფრო ზუსტები და ორგანიზებულები კომუნიკაციისას.

პროფესიულ სასწავლებლებში სტუდენტები ხშირად უფრო დიდი ასაკისანი არიან, ვიდრე საშუალო სკოლის მოსწავლეები. მათ მიერ პროფესიული განათლების პროგრამის არჩევის მიზეზი არის მათი კერძო გადაწყვეტილება, გაჰყვნენ კონკრეტულ კარიერას. პროფესიული სასწავლებლის ზოგ სტუდენტს უკვე აქვს გარკვეული სამუშაო გამოცდილება. უფრო მეტიც: მრავალი პროფესიული CLIL პროგრამა შეიცავს პრაქტიკას ან სტუდენტების დასაქმებას. ეს საშუალებას აძლევს მათ, პრაქტიკაში გამოიყენონ და განივითარონ ენა და პროფესიული უნარები, ისევე როგორც სწავლის უნარები. ეს ფაქტორები ხელს უწყობს CLIL-ისთვის სასარგებლო ატმოსფეროს ჩამოყალიბებას.

ამ ყველაფრის მიუხედავად, ზოგ სტუდენტს თავი სხვა, აკადემიური სასწავლებლების სტუდენტებზე ნაკლებად უნარიანად მიაჩნია. შესაძლოა, ისინი არ იყვნენ დარწმუნებულები საკუთარ თავში, რომ წარმატებას მიაღწევნ და იოლად უცრუდებათ გული რთული გამოწვევის წინაშე. პროფესიული სასწავლებლის მასწავლებლის ერთ-ერთ უმთავრესი მიზანი პირველ კვირაში არის სტუდენტებში თვითრწმენისა და ენის შესწავლის სურვილის ჩანერგვა. ამის საუკეთესო გზაა, განაცდევინოთ სტუდენტებს წარმატება ისე, რომ ინტელექტუალური გამოწვევაც იგრძნონ.

სტუდენტთათვის მათი სასწავლო საჭიროებების დანახვება დაგეხმარებათ, რომ ისინი წარმატების მიღწევის გზაზე დააყენოთ. მაგალითად, სტუდენტთა წახალისება, რომ ისწავლონ, როდის უნდა შეგაწყვეტინონ და გთხოვონ გამეორება ან ახსნა, დაეხმარება მათ საკუთარ ხელში აიღონ სწავლის პროცესი. მათთვის, ასევე, სასარგებლო იქნება თქვენგან იმის მოსმენა, რომ მუდმივად მიიღებენ თქვენგან უკუკავშირსა და დახმარებას. ასევე, შეფასების გამჭვირვალე კრიტერიუმები და ნიშნის დაწერის სქემები განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია პროფესიული სასწავლებლის სტუდენტებისათვის. ეს ეხმარება სტუდენტს გასავლელი გზის დასახვაში, შესასრულებელი კრიტერიუმების გაგებასა და საკუთარი პროგრესის შეფასებაში.

შინაარსამდე მისვლა

იმის მაგალითად, თუ როგორ უნდა გააგრძელოთ, გავცნობით პროფესიული რისკების თავიდან არიდების გზებს, როგორც ისინი ესპანეთში ისწავლება. თუმცა ჯერ გავცნობით დიდი გამოცდილების მქონე მასწავლებლის გამოცდილებას, რომელმაც ახლახან დაიწყო CLIL პროგრამაში სწავლება.

პრაქტიკული გამოცდილება

4

გულწრფელად რომ ვთქვა, CLIL მაშინებს

ეს შეგრძნება მქონდა, როდესაც CLIL დავიწყე. ვიცი, რომ კარგი მასწავლებელი ვარ. ჩემი სტუდენტები წარმატებულები იყვნენ. ვგრძნობდი, რომ ჩემი სტუდენტები და კოლეგები პატივს მცემდნენ. ყოველთვის აქტიურ მონაწილეობას ვიღებდი პროგრამების პროფესიონალურ განვითარებაში და მზად ვიყავი სიახლეების გამოსაცდელად. თუმცა, როდესაც CLIL-ის დაწყების წინაშე დავდექი და მომიწია ყველაფერზე თავიდან დაფიქრება და ჩემი პრაქტიკის შეცვლა, თვითრწმენა, ცოტა არ იყოს, შემისუსტდა. შევშოთდი და თავს არაკომპეტენტურად ვგრძნობდი, თითქოს ის, რასაც

აქამდე ვაკეთებდი, საკმარისი არ იყო, თუმცა, ეს მხოლოდ ჩემი აზრი იყო, არავის უთქვამს.

თავიდან დაბნეული ვიყავი. არ ვიყავი დარწმუნებული, რომ სწორ ბალანსს ვიპოვიდი, მეტი ჯგუფური სამუშაო უნდა გამეკეთებინა თუ ნაკლები და ა.შ. მეშინოდა, რომ კურიკულუმს ვერ შევასრულებდი. სტუდენტებს გულახდილად ვუთხარი ჩემი ნერვიულობის შესახებ და ბევრ უკუკავშირს ვთხოვდი. მათ, თითქმის, მართლა მოსწონდათ მრავალფეროვნება და ახალი მეთოდების გამოცდა. მგონი, ჩამოვაყალიბეთ ურთიერთობა, რომელიც მეტი პატივისცემითა და სიმშვიდით გამოირჩეოდა. ისინი მეხმარებოდნენ დამშვიდებაში, მეუბნებოდნენ, თუ რა მუშაობდა მათთვის და რა არა. მართლა აფასებდნენ ჩემს ძალისხმევას.

დირექტორმა გადამწყვეტი როლი შეასრულა. მან დაიწყო სხვებთან ჩემი მაგალითად მოყვანა, როგორც გამოცდილი მასწავლებლისა, რომელსაც რისკებისა არ ეშინია, სიახლეებს ცდის და კომფორტის ზონიდან გადის. მან თქვა, რომ სწორედ ამას ველით სტუდენტებისაგან და მასწავლებლის მიერ ამგვარი ქცევის მოდელირება ყველაზე კარგია, რაც კი შეიძლება გავაკეთოთ. მან თვითრწმენა ამიძალა. აღმოჩნდა, რომ, დირექტორის აზრით, სისუსტისა და შიშის ჩვენება და პარალელურად რისკებზე წასვლა სიძლიერის ნიშანი იყო.

გილერმო ნარბონა¹

დღე 1

თუ შესაძლოა საკლასო ოთახში გაკვეთილის დაწყებამდე შესვლა, მიესალმეთ სტუდენტებს ინდივიდუალურად. თუ გახსოვთ მათი სახელები გაცნობითი სესიიდან, გამოიყენეთ ისინი, ხოლო თუკი დაგავიწყდათ, სთხოვეთ სტუდენტებს, რომ შეგახსენონ. ეს პირველი წუთები იმის შანსია, რომ დაიწყოთ სტუდენტებთან კონტაქტი და CLIL-ენის ყოველდღიურ საუბარში გამოყენებით თავი კომფორტულად აგრძნობინოთ.

აქტივობა 1. გახურება/სცენის მომზადება (10 წუთი).

სტუდენტებს ექნებათ თავიანთი წარმოდგენა იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა ჩატარდეს გაკვეთილები. ბევრის მოლოდინი იქნება ლექციების მოსმენა და ჩანაწერების გაკეთება. მათ შეიძლება იფიქრონ, რომ სკოლა, უპირველეს ყოვლისა, ინფორმაციის მიღებისა და შენარჩუნების საშუალებაა. ისინი შეიძლება გააკვირვოს ჩვენმა შემოთავაზებულმა „გასახურებელმა“ სავარჯიშომ. შეგიძლიათ უთხრათ, რომ ბიზნესისა და სპორტის მწვრთნელები იყენებენ ამ ტექნიკას ვარჯიშის სესიის დაწყებამდე, რათა ჯგუფი გონებრივად შეემზადოს მოქმედებისთვის. ამავდროულად, კარგი იქნება იმის თქმა, რომ ამ სავარჯიშოს მიზანია, გავიხსენოთ

¹ ზოგიერთი სახელი მასწავლებლის თხოვნით შეცვლილია.

ხალხის სახელები, დავიწყოთ CLIL ენის გამოყენება, განვსაზღვროთ კლასის მიზნები და გავაკეთოთ შესავალი სამუშაო ადგილებზე უბედური შემთხვევების შესახებ.

აალებინეთ თითოეულ სტუდენტს ერთი ფურცელი. ცენტრში სტუდენტებმა უნდა დაწერონ საკუთარი სახელები დიდი, ბეჭდური ასოებით. ზედა მარცხენა კუთხეში მათ უნდა დაასრულონ წინადადებას „მე მიყვარს/მომწონს...“, ზედა მარჯვენაში - „ყველაზე კარგად ვსწავლობ, როცა...“, ქვედა მარცხენა კუთხეში - „ჩვენ გვქონდა უბედური შემთხვევა სახლში, როდესაც...“, ხოლო ქვედა მარცხენაში კი - „ამ კლასში მე მინდა...“. სტუდენტებმა უნდა მიიმარგონ ეს ფურცლები სადმე ტანსაცმელზე. აუხსენით, რომ გამოკითხავთ მათ (შეფასების დაწერის გარეშე), რათა ნახოთ, ვინ რას დაიმახსოვრებს. სთხოვეთ სტუდენტებს, რომ ადგნენ, იარონ კლასში და გაიგონ სხვების შესახებ, რამდენსაც მოახერხებენ. მათ შეუძლიათ დამატებითი კითხვები დასვან. ამ აქტივობაში მონაწილეობით შეგიძლიათ იმის დემონსტრაცია, რომ გაინტერესებთ თქვენი სტუდენტები. ეს, ასევე, დაგეხმარებათ თითოეულ ადამიანთან ვერბალური კონტაქტის დამყარების მნიშვნელობის მოდელირებაში.

ეს მნიშვნელოვანია!

რატომ

ამ გზით მოახერხებთ, ალაპარაკოთ ყველა CLIL ენაზე მცირე „სამიშროების“ შემცველ სიტუაციაში. ის, ასევე, თავიდანვე ჩამოაყალიბებს მონაწილეობით დინამიკას. ის ხაზს უსვამს თანაკლასელების სახელების სწავლისა და გამოყენების მნიშვნელობას. ის ეხმარება არსებული ცოდნის შეფასებში. ის ეხმარება სტუდენტებს, კონცეპტირება მოახდინონ თავიანთ გეგმებზე კლასში. ის ქმნის საშუალებას სწავლის უნარების განსახილველად. ის გეხმარებათ თქვენ, გაიცნოთ თქვენი სტუდენტები.

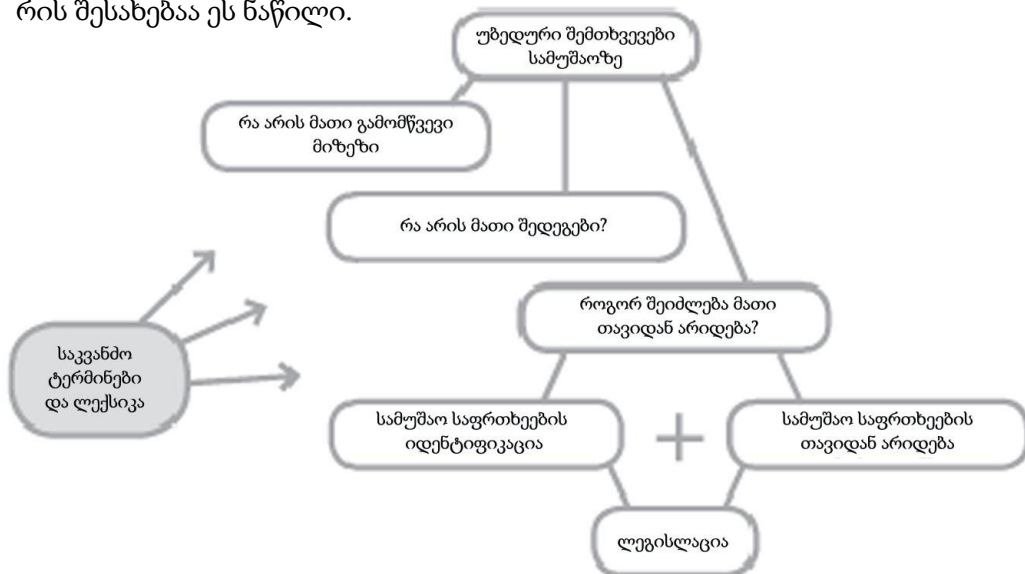
რამდენიმე წუთის შემდეგ დასვით წრეზე ან, უბრალოდ, თავიანთ მერხებზე და ჩაატარეთ დებრიფინგი: „ვის შეუძლია მწვანეკაბიანი ადამიანის სახელი მითხრას? ვის უყვარს კლასიკურ მუსიკა? შეგიძლიათ მაჩვენოთ, რომელი ჩვენგანია ფიზა? ფიზა, შეგიძლია გვითხრა რამდენიმე შენი საყვარელი მომღერალი ან კომპოზიტორი? ახსოვს ვინმეს, რისი მიღწევა უნდა მარკოს ამ კურსის გავლის შედეგად? რა უბედური შემთხვევა მოხდა სალიმის სახლში? როგორ გგონიათ, რატომ მოხდა? როგორ შეიძლებოდა მისი თავიდან აცილება? ვინმემ რაიმე გასაოცარი ხომ არ გაიგეთ, და თუ კი, რა?“

აქტივობა 2: სწავლის შედეგები (7 წუთი)

გამოიყენეთ ქვემოთ მოცემული გრაფიკული ორგანიზატორი ამ კვირის გაკვეთილების მთავარი საკითხების შესაჯამებლად. ორგანიზატორის ჩვენებასთან ერთად, ილაპარაკეთ თითოეულ სექციაზე, დასვით კითხვები და დარწმუნდით, რომ სტუდენტებს ესმით ახალი ლექსიკა. ვიზუალური რეპრეზენტაცია ეხმარება სტუდენტებს იმის გაგებაში, თუ რა მოხდება მიმდინარე კვირის განმავლობაში. ის აჩვენებს, რომ იქნება ენობრივი ხელშეწყობა. გრაფიკული ორგანიზატორი და

კითხვები ხელს შეუწყობს სტუდენტებში უსაფრთხოების შეგრძნების შექმნას - რწმენისა, რომ ისინი შეძლებენ, თავი გაართვან სამუშაოს.

რის შესახებაა ეს ნაწილი.

კვირის შედეგები აქ მკითხველთათვისაა ჩამოთვლილი. მოსწავლეებს მასწავლებელი გრაფიკული ორგანიზატორის წარდგენისას აუხსნის. მოსწავლეთათვის ამ წერილობითი ჩამონათვალის ჩვენებაც ძალიან დამღწევი იქნებოდა. თუმცა, სასურველია, თუკი მას საკლასო ოთახში დაკიდებთ.

შინაარსი

- შეუძლია მუშათა ცხოვრებაში რისკისა და უბედური შემთხვევების შედეგების ჩამოყალიბება;
- შეუძლია ჩამოყალიბოს სამუშაო ადგილზე უბედური შემთხვევების გავლენა საზოგადოებაზე;
- შეუძლია ჩამოყალიბოს, როგორაა შესაძლო თავიდან აცილების ზომების გამოყენებით პროფესიული რისკებისა და უბედური შემთხვევების მინიმიზაცია;
- შეუძლია ისაუბროს პროფესიულ რისკებზე, თავიდან აცილების ზომებსა და პირადი დაცვის ელემენტებზე;
- შეუძლია აღწეროს უსაფრთხო სამუშაო გარემოს შექმნაზე მიმართული საკანონმდებლო ჩარჩო.

ენა

- CLIL ენაზე, თუნდაც, ნაწილობრივი კომუნიკაციის საშუალების აქტიური გამოყენება;
- შეუძლია პროფესიულ საფრთხეებსა და მათ თავიდან აცილებასთან დაკავშირებული საკვანძო ლექსიკის სწორად გამოყენება.

სწავლის უნარები

- ცოდნა, თუ როდის და როგორ უნდა შეაწყვეტინოს საუბარი და ითხოვოს გამეორება ან განმარტება.

დღის შედეგების დეტალურად განხილვამდე სთხოვეთ ყველა სტუდენტს, მიტრიალდეს გვერდზე მჯდომი ადამიანისკენ და უთხრას, კვირის გეგმის რა ნაწილი მიაჩნია ყველაზე მარტივად და რა - ყველაზე რთულად. ორგანიზატორის თითოეული ნაწილზე მიუთითეთ და სთხოვეთ სტუდენტებს, ხელი ასწიონ იმის სანიშნებლად, მიაჩნიათ თუ არა მოცემული პუნქტი ყველაზე რთულად ან ყველაზე მარტივად. კანონმდებლობის საკითხი, ძირითადად, ყველაზე რთულად მიაჩნიათ. აუხსენით სტუდენტებს, რომ თქვენ ეს გესმით და რომ კვირის დიდი ნაწილი დაიხარჯება იმაში, რომ მათ სრულყოფილად გაიგონ თემის ეს ასპექტი.

სტუდენტთა შედეგები ამ გაკვეთილზე

შინაარსი

- შეუძლია სამუშაო ადგილზე უბედური შემთხვევების შესახებ არსებული ცოდნის ჩამოყალიბება.
- შეუძლია სამუშაო ადგილზე უბედური შემთხვევების მიზეზებისა და შედეგების იდენტიფიცირება.

ენა

- CLIL ენაზე, თუნდაც, ნაწილობრივი კომუნიკაციის საშუალების აქტიური გამოყენება.

სწავლის უნარები

- ცოდნა, თუ როდის და როგორ უნდა შეაწყვეტინოს საუბარი და ითხოვოს გამეორება ან განმარტება.

მომდევნო კვირებში შეგიძლიათ დაგეგმოთ ენის მიზნები სტუდენტთა საჭიროებების მიხედვით, რაც გამოჩნდება მათი კომუნიკაციისას. თქვენ უნდა იმუშაოთ კომუნიკაციური დაბრკოლებების აღმოსაფხვრელად ენის ნაკლები ნაწილების სწავლებით. თქვენ ააგებთ „ხარაქოს“ იმაში დასარწმუნებლად, რომ სტუდენტებს აქვთ შინაარსის გასაგებად და გამოსაყენებლად საჭირო ენობრივი ცოდნა.

მაგალითად, როდესაც ასწავლით ბიოქიმიური ტესტირების შესახებ, თუ შენიშნავთ, რომ სტუდენტებმა არ იციან ფერის ცვლილების აღსაწერი ზედსართავები, საჭიროა ექსპრომტად ჩაატაროთ მინიგაკვეთილი ზედსართავების გამოყენების შესახებ (მოლურჯო იისფერი, მოყვავისფრო მწვანე). ახალი თემის წარდგენისას შეამოწმეთ, რომელი ახალი ლექსიკა ან ფრაზები არ იციან სტუდენტებმა და ან ასწავლეთ მათ ისინი, ან დაეხმარეთ, რომ თვითონ მიხვდნენ მნიშვნელობებს. ინსტრუქციები წარუდგინეთ წერილობით და ვერბალურად.

მომდევნო კვირებში, სხვა მასწავლებლებთან ერთად გაკვეთილების დაგეგმვისას, შეგიძლიათ აქცენტი გააკეთოთ იმ ლექსიკურ ან გრამატიკულ პუნქტზე, რომელზეც აქცენტია ენის გაკვეთილზე. ენის მასწავლებელი კი, რომელიც ამ პუნქტებს ასწავლის, გამოიყენებს მასალას, რომლის ლექსიკაც საგნის გაკვეთილებზე არის საჭირო.

სტუდენტებთან ერთად განიხილება დღის შემდგომი შედეგები:

აქტივობა 3: სცენის მომზადება - რელევანტურობა (2 წუთი).

დააწერინეთ თითოეულ სტუდენტს ინდივიდუალურად მათი ვარაუდი:

- მსოფლიო მასშტაბით ბოლო 1 წლის განმავლობაში სამუშაო ადგილებზე სიკვდილიანობის რაოდენობის შესახებ
- ბოლო 1 წლის განმავლობაში ევროკავშირში (ან თქვენს რეგიონში) სამუშაო ადგილებზე სიკვდილიანობის რაოდენობის შესახებ
- რამდენად უფრო დიდი ალბათობაა, რომ 18-23 წლისანი მოხვდებიან არაფატალურ უბედურ შემთხვევებში უფრო ასაკოვან თანამშრომლებთან შედარებით.

გააცანით პასუხები: ა) 2 მილიონი, ბ) 150 000, გ) 50% ²

აქტივობა 4: არსებული ცოდნის წვდომა (15 წუთი).

სთხოვეთ სტუდენტებს, ჩამოაყალიბონ გონებრივი იერიშის წესები. წესების ჩამონათვალი, მინიმუმ, შეიცავს ხოლმე შემდეგს: არც ერთი იდეის კრიტიკა, ყველა იდეა ჩაიწერება, გიჟურ იდეებსაც მივესალმებით. შეთანხმების მერე ეს წესები დამაგრდება სადმე კლასში.

ჩაუტარეთ გონებრივი იერიშის სესია სამ ჯგუფად დაყოფილ სტუდენტებს თემაზე: **სამუშაო ადგილზე უბედური შემთხვევების გამომწვევი მიზეზები**. მათ შეუძლიათ ჩამოთვალონ მოცემული ცხრილის მარცხენა სვეტში ყველა შესაძლო მიზეზი, რომლებსაც მოიფიქრებენ.

სამუშაო ადგილზე უბედური შემთხვევები			
მიზეზები			

სტანდარტული ქაღალდის ფურცელი, დაახლოებით 10 მიზეზისათვის საკმარისი ადგილით.

მიზეზების ცხრილის შემუშავების შემდეგ შეავსებინეთ სტუდენტებს სხვა სვეტების სათაურები შემდეგნაირად:

სამუშაო ადგილზე უბედური შემთხვევები			
მიზეზები	უარყოფითი შედეგები მუშა, ოჯახი, კომპანია, დამსაქმებელი)	დადებითი შედეგები (არსებობის შემთხვევაში)	თავის არიდების ხერხები

სტუდენტებმა უნდა იმუშაონ 3 ჯგუფად შედეგებისა და თავის არიდების ხერხების მოსაფიქრებლად. ერთი ჯგუფი წარადგენს შედეგებს. დარჩენილ ორ ჯგუფს შეუძლია დაამატოს იდეები. თუკი კომპიუტერის გამოყენება შეგიძლიათ, გამოაჩინეთ ცხრილი ეკრანზე და შეასწორეთ და დამატეთ საჭიროების შემთხვევაში. თუკი სტუდენტებმა თავიანთი აზრები დაფაზე დაწერეს, შესწორებებისა და დამატებების გაკეთება იქაც შეგიძლიათ. მოანიშნინეთ სტუდენტებს ის პუნქტები, რომელთა სისწორეშიც არ არიან დარწმუნებულები. ამ კითხვებს დაუბრუნდებით მეხუთე დღეს, რათა ნახოთ, გაუქრათ თუ არა ექვები.

ცოტა ხანს მოიცადეთ!

კითხვა: სად არის ლექციები? პროფესიულ განათლებაში ხომ ნამდვილად საჭირო იქნება ლექციები?

პასუხი: ჩვენ არ ვამბობთ, ლექციები არ ჩაატაროთ. ლექციის წაკითხვა შეიძლება

² <http://osha.europa.eu/>

ძალიან ეფექტური იყოს, განსაკუთრებით თუ ის ინტერაქტიული პროცესის ნაწილია, რომელშიც სტუდენტები ღრმად არიან ჩართულები და ლექციის მიმდინარეობისასვე კომენტირებას უკეთებენ ან იყენებენ მიღებულ ინფორმაციას. ლექციები კარგად მუშაობს აუდიალური ინტელექტის სტილის სტუდენტებისთვის. თუმცა, ლექცია არ ერგება ყველა სტუდენტს და ადვილად შეიძლება, რომ ის იყოს გაცილებით ნაკლებად ეფექტური, ვიდრე მოელით.

მაგალითად, თუნდაც მასწავლებლის თხრობის მანერა სათანადოა, მასწავლებელი აწვდის მასალას ოცჯერ უფრო სწრაფად, ვიდრე მისი შესწავლაა შესაძლებელი (პეტი, 2006). მასწავლებლისგან წამოსული ინფორმაცია ყოველთვის არ უდრის სტუდენტის მიერ მიღებულს, რომ არაფერი ვთქვათ სტუდენტისაგან წამოსულზე.

საგანმანათლებლო კვლევათა დიდი რაოდენობა სინთეზირდა ისეთი მკვლევარების მიერ, როგორებიც არიან მარზანო და სხვები (2005) და ჰატი და სხვები, რომლებსაც პეტი მოიხსენიებს (2006). ისინი გვაჩვენებენ, რომ მასწავლებლის საუბრის შემცირებას და სტუდენტების საუბრის რაოდენობის გაზრდასა და აქტიურ მონაწილეობას დიდი შედეგები მოაქვს. ეს მკვლევარები ასკვნიან, რომ წინასწარი ორგანიზატორებისა და გრაფიკული ორგანიზატორების გამოყენებას, თანატოლთა კოოპერაციული მუშაობას, სტუდენტის მიერ სხვა სტუდენტათვის სწავლებას, აქტიურ სწავლას, გამოწვევის შემცველ მიზნებს, თანატოლთა შეფასებასა და ინტერაქტიურ სწავლებას, სხვა ტექნიკებთან ერთად, დიდი წვლილის შეტანა შეუძლიათ სწავლის პროცესში.

თვითონ CLIL-ის ბუნება მოითხოვს ამ ტექნიკებიდან მრავალის გამოყენებას. CLIL-ის მასწავლებლები ხშირად წარადგენენ მასალას, რომელიც მცირე ნაწილებად ორგანიზებულია უმაღლეს დონეზე და, პარალელურად, ეხმარებიან სტუდენტებს ენობრივად. CLIL-ის პედაგოგები, ასევე, მუდმივად ამოწმებენ, როგორ აღიქვას სტუდენტებმა მასალა. ახლად ნასწავლი მასალის წარმატებული გამოყენება აღქმის ყველაზე კარგი დამადასტურებელია. სტუდენტათვის პირველ ენაზე სწავლებისას მასწავლებლები თავს არ გრძნობენ ვალდებულად, მასალა ასე დაკვირვებით მოამზადონ და ასე დეტალურად შეამოწმონ, როგორ აღიქვას სტუდენტებმა მასალა. ამან CLIL სტუდენტებს შეიძლება უპირატესობა მისცეს. ყველასათვის სარგებლიანი იქნება ჩვენი ტექნიკების რეპერტუარის გაფართოება ისეთი ტექნიკებით, რომელთა ეფექტურობაც ცნობილია.

აქტივობა 4: გრაფიკების/ნაწერების წაკითხვა, ანალიზი და პრეზენტაცია (27 წუთი).

სთხოვეთ სტუდენტებს წარმოიდგინონ, რომ უფროსმა დაავალათ სამუშაო ადგილზე უბედური შემთხვევების ცხრილის მოკლე შეფასების დაწერა. მას აინტერესებს 2003 წლის მონაცემებთან შედარება. მთელმა კლასმა ერთად შეხედეთ 1-ლ ცხრილს (იხ. შემდეგი გვერდი). ეს დაეხმარება სტუდენტებს თვითრწმენის შემუშავებაში, რომ ისინი თავს გაართმევენ დავალებას. იკითხეთ, შეუძლია თუ არა რომელიმეს რაიმე დასკვნის გამოტანა ამ ცხრილიდან.

შეხედეთ 1-ლი ცხრილის პირველ სვეტს (მიუთითეთ ეს ქესტიკულაციითაც). მისი სათაურია „სასიკვდილო შემთხვევების მაჩვენებელი“. რას ნიშნავს

„სასიკვდილო“? იპოვეთ დიდი ბრიტანეთი და პორტუგალია. რას იტყვით პორტუგალიის სასიკვდილო დაზიანებების მაჩვენებელზე დიდი ბრიტანეთის სასიკვდილო დაზიანებების მაჩვენებელთან მიმართებით? პასუხების დაფაზე დაწერა დაეხმარება სტუდენტებს, მოგვიანებით გამოიყენონ ეს წინადადებები ნიმუშებად.

სტუდენტებმა უნდა იმუშაონ 4 ან 5-კაციან ჯგუფებში. რადგან ეს ამ ტიპის დავალების შესრულების მათი პირველი მცდელობაა, გირჩევთ, თითოეულმა ჯგუფმა იმუშაოს მხოლოდ ერთ ცხრილთან (მოგვიანებით სტუდენტებს შეუძლიათ შეადარონ ორი ცხრილი). დაურიგეთ სტუდენტებს შემდეგი ფურცელი. ის ეხმარება მათ ინსტრუქციების შეჯამებით, შეჯამების სტრუქტურის ჩვენებითა და წერისა და პრეზენტაციის რამდენიმე კრიტერიუმის წარმოდგენით. ის, ასევე, აწვდის მათ დამხმარე ფრაზებს. ფრაზები შეიცავს რამდენიმე ვიზუალურ მინიშნებას. ერთად გაარჩიეთ ეს ფურცელი, დასვით კითხვები, რათა დაეხმაროთ სტუდენტებს გაგებაში.

გზამკვლევი სამუშაო ადგილზე უბედური შემთხვევების ცხრილის შეჯამების დასაწერად	
პროცესი და პრეზენტაცია	დამხმარე ფრაზები
1 შეჯამების თქვენს ჯგუფთან ერთად დაწერა	• უბედური შემთხვევების რიცხვი 100 000 მუშაში
2 თქვენი ჯგუფის შედეგების შეფასება სხვების შედეგებთან შედარებით, გასაუმჯობესებელი იდეების ძებნა	• სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 100 000 მუშაში
3 ჯგუფის ყოველი წევრი წარუდგენს ნამუშევარის ნაწილს მთელ კლასს	• ყველაზე დიდი/ყველაზე მცირე რაოდენობა
4 ერთი სუფთა ასლი მასწავლებლისათვის	• ევროკავშირის საშუალო მაჩვენებელთან შედარებით...
შესაძლო სტრუქტურა	• 1964 წლის მონაცემები გვაჩვენებს, რომ...
• ზოგადად რის შესახებაა ცხრილი	• აქვს ორჯერ (2x) მეტი რაოდენობა
• საკვანძო ფაქტები	• საკმაოდ ნაკლები
• საკვანძო დასკვნები	• ევროპის საშუალო მაჩვენებელზე ქვემოთ/ზემოთ
სიგრძე	• 1999-დან 2003-მდე
• ორი წინადადება შესავლისათვის	• იკლებს/იზრდება
• ხუთიდან შვიდ წინადადებამდე საკვანძო ფაქტებისთვის	• წლებთან შედარებით
• ორი წინადადება დასკვნისათვის	• წელიწადში უბედური შემთხვევების რაოდენობა იკლებს/იზრდება
	• არსებობს დადამავალი/აღმავალი ტენდენცია

ცხრილი 1 - სასიკვდილო და 3-ზე მეტ დღიანი დაზიანებების ^(ა) მაჩვენებელი ევროპაში, 100 000 მუშაზე, 2003

ქვეყანა	სასიკვდილო უბედური შემთხვევების მაჩვენებელი	3-ზე მეტ დღიანი დაზიანებების მაჩვენებელი	სტატისტიკაში ჩათვლილი თანამშრომლები
დიდი ბრიტანეთი ^(ბ)	1.1	1,614	მუშები
შვედეთი	1.2	1,252	მუშები
დანია ^(ბ)	1.8	2,443	მუშები
ფინეთი	1.9	2,847	თანამშრომლები
ნიდერლანდები ^(ბ)	2.0	1,188	თანამშრომლები
გერმანია	2.3	3,674	მუშები
ბელგია	2.4	3,456	თანამშრომლები
ევროკავშირის საშუალო მაჩვენებელი	2.5	3,334	
იტალია	2.8	3,267	მუშები
საფრანგეთი	2.8	4,689	თანამშრომლები
საბერძნეთი	3.0	2,090	თანამშრომლები
ირლანდია	3.2	1,262	მუშები
ლუქსემბურგი	3.2	5,033	მუშები
ესპანეთი	3.7	6,520	თანამშრომლები
ავსტრია	4.8	2,629	თანამშრომლები
პორტუგალია	7.6	4,054	თანამშრომლები

შენიშვნები:

(ა) ევროსტატი არ თვლის სამსახურის გზაზე მომხდარ უბედურ შემთხვევებს. ევროსტატი არ თვლის ტრანსპორტის ინდუსტრიულ უბედურ შემთხვევებს სიკვდილიანობის მაჩვენებელში, მაგრამ თვლის მათ 3 დღეზე მეტხნიანი დაზიანებების მაჩვენებელში, სადაც მათ ჩართვას მცირე ეფექტი აქვს. დაზიანების ყველა მაჩვენებელი დაფუძნებულია ინდუსტრიის ცხრა მიმართულებაზე: აგრიკულტურა (მოიცავს ნადირობასა და მეტყვევობას), მანუფაქტურა, კომუნალური საწარმოები, მშენებლობა, საცალო და საბითუმო დისტრიბუცია, სასტუმროები და რესტორნები, ტრანსპორტი, ფინანსური სამსახურები და უძრავ ქონებასთან დაკავშირებული საქმიანობები. სიკვდილი არის „მყისიერი“ და არ ითვლება ერთი წლის შემდეგ მომხდარი.

(ბ) ამ ოთხი სახელმწიფოს 3 დღეზე მეტხნიანი დაზიანების მაჩვენებელი „სამუშაო ძალების კვლევისგან“ მოდის. სხვა სახელმწიფოების მაჩვენებლები მოდის დაზღვევის ან/და სხვა სოციალური უსაფრთხოების სისტემების განცხადებებიდან.

ცხრილი 2 - სასიკვდილო დაზიანებების მაჩვენებელი დიდ ბრიტანეთში, გერმანიაში, საფრანგეთში, იტალიაში, ესპანეთში და ევროკავშირის საშუალო მაჩვენებელი, 1999-2003

წელიწადი	დიდი ბრიტანეთი	გერმანია	საფრანგეთი	იტალია	ესპანეთი	ევროკავშირის საშუალო მაჩვენებელი
1999	1.4	2.4	3.4	3.4	5.0	2.9
2000	1.7	2.1	3.4	3.3	4.7	2.8
2001	1.5	2.0	3.2	3.1	4.4	2.7
2002	1.4	2.5	2.6	2.1	4.3	2.5
2003	1.1	2.3	2.8	2.8	3.7	2.5

შენიშვნები:

სასიკვდილო დაზიანებების მაჩვენებელი გამოხატულია 100 000 თანამშრომელზე საფრანგეთში, 100 000 მუშაზე დიდ ბრიტანეთსა და იტალიაში და დაზღვეულ მუშებზე - გერმანიაში.

ცხრილი 2 - 3 დღეზე მეტხანი დაზიანებების მაჩვენებელი დიდ ბრიტანეთში, გერმანიაში, საფრანგეთში, იტალიაში, ესპანეთში და ევროკავშირის საშუალო, 1999-2003

წელიწადი	დიდი ბრიტანეთი	გერმანია	საფრანგეთი	იტალია	ესპანეთი	ევროკავშირის საშუალო
1999	1,606	4,908	4,991	4,067	7,027	4,088
2000	1,607	4,757	5,030	4,049	7,052	4,016
2001	1,665	4,380	4,819	3,779	6,917	3,841
2002	1,632	4,082	4,887	3,387	6,728	3,529
2003	1,614	3,674	4,689	3,267	6,520	3,334

შენიშვნები:

სამსახურთან დაკავშირებული ავტოსაგზაო უბედური შემთხვევები არ შედის დიდი ბრიტანეთის არასასიკვდილო დაზიანებების მაჩვენებელში, მაგრამ შედის სხვა ქვეყნებისაში.

სანამ ჯგუფები წარადგენენ თავიანთ მასალას, სთხოვეთ სტუდენტებს, დაეხმარონ ერთმანეთს პრეზენტაციისას ჩუმად მოსმენით, ნათქვამზე კონცენტრაციით, მათთვის, ვისი ხმაც არ ისმის, ხმამაღლა ლაპარაკის თხოვნითა და შესაძლო ზოგად დასკვნებზე ფიქრით.

სამუშაოს გასაგრძელებლად სტუდენტებს შეუძლიათ უფრო ახალი მონაცემების მოძიება. უფრო ახალი სტატისტიკა შეიძლება შედარდეს ამ თავში წარმოდგენილ მონაცემებს. შესაძლოა დასკვნების გაკეთება ტენდენციებსა და საჭირო ზომებზე. შედარებების გაკეთება სავარჯიშოს უფრო რელევანტურს გახდის.

აქტივობა 5: „ცერამეტრი“ (3 წუთი).

ეს მარტივი და სწრაფი მეთოდია ნებისმიერი აქტივობის, დავალების ან გაკვეთილის შემდეგ უკუკავშირის მისაღებად. მას გვთავაზობს პოლ გინისი „მასწავლებლის ინსტრუმენტების ყუთში“. სტუდენტები გამოწვევენ მუშტად შეკრულ ხელს წინ, ცერა თითი გამოშვებული უნდა იყოს. როდესაც ცერა ზემოთაა აშვებული, მოსწავლე ამბობს, რომ კმაყოფილია აქტივობით ან ესმის მიმდინარე თემა. ქვემოთკენ მიმართული ცერა კმაყოფილების ან გაგების დაბალ დონეზე მიგვანიშნებს. როდესაც ცერა სულ ქვემოთაა დახრილი, ეს ნიშნავს, რომ სტუდენტი უკმაყოფილოა და აბსოლუტურად ვერ გაიგო მასალა.

დღის შედეგების შეფასებისათვის გაიმეორეთ ყველა შედეგი. სასურველია ტექსტიც აჩვენონ. სტუდენტები ცერებით გაჩვენებენ, თუ რამდენად მიაღწიეთ ამ შედეგებს, მათი აზრით. თქვენ ვერბალურად უნდა ჩამოაყალიბოთ, თუ რას ამბობს საშუალო სტუდენტი თავისი ცერით და გამოიტანოთ შესაბამისი დასკვნა. თუ რომელიმე შედეგი დაბლა დაწეულ ცერას გამოიწვევს, სავარაუდოდ, განხილვა და ერთობლივი გადაწყვეტილებაა საჭირო.

დღე 2

სამხრეთ აფრიკის მრავალ დამსაქმებელს მიაჩნია, რომ ნატალის ჩრდილოეთ პროვინციელი ხალხი ხშირად კარგი მენეჯერები არიან. ისინი სხვებს რთავენ აქტივობებში და კარგი მსმენელები არიან. როდესაც ჩრდილო ნატალელი ხალხი ერთმანეთს ხვდება, ამბობენ „სავუ ბონას“, რაც ნიშნავს „მე გხედავ შენ“. მეორე ადამიანი პასუხობს „სიხონა“, რაც ნიშნავს „მე აქ ვარ“. სხვა სიტყვებით, მე ვარსებობ, იმიტომ, რომ შენ მხედავ და ცნობ ჩემს არსებობას (სენჯე და სხვები, 1994).

ჩვენ, როგორც კლასის მენეჯერები, ხშირად ისეთი დაკავებულები ვართ გაკვეთილის დაწყების წინ მასალის მომზადებით, რომ ხშირად არ ვფიქრობთ სტუდენტების ინდივიდუალურად მისაღებაზე. ხანდახან სწრაფი მხედველობითი კონტაქტის დროც კი არ გვაქვს გაკვეთილის დაწყებამდე. სტუდენტები, რომლებიც თავს სასურველად გრძნობენ, უკეთ ემზადებიან სასწავლად. დადებითი განწყობა საკლასო ოთახში დადებით გავლენას ახდენს სწავლის პროცესზე. უფრო მეტიც, თუ გაკვეთილის დაწყებამდე არაფორმალური საუბარი საკლასო ოთახის კულტურის ნაწილი გახდება, სტუდენტები უფრო ადრე მოვლენ ხოლმე და დამგვიანებლების რიცხვი დაიკლებს.

აქტივობა 1: გახურება/სცენის მომზადება (10 წუთი).

მერხებზე გაანაწილეთ სხვადასხვა სამუშაო ადგილის სურათები. ფოტოებზე დააწერეთ რამდენიმე საკვანძო კითხვა, მაგალითად „ქამრის გაკეთება“, „ნიღბის გაკეთება“, „დანის გაღვსვა“.

სურათები დაეხმარება მოსწავლეებს გაკვეთილზე კონცენტრაციაში. ეს სურათები, სავარაუდოდ, არაფორმალურ დისკუსიებს გამოიწვევს, სანამ გაკვეთილი ოფიციალურად დაიწყება. ფოტოებზე დაწერილი სიტყვები

სტუდენტებს მნიშვნელოვან ენობრივ ცოდნას მიაწვდის. დაიწყეთ რამდენიმეწუთიანი ზოგადი მიმოხილვით: „ წარმოიდგინეთ, რომ ამ სურათზე გამოსახული სამუშაო ადგილის უფროსი ხართ. არის სამუშაო უსაფრთხოების რამე ასპექტი, რისი გამოსწორებაც გენდომებოდათ? თუ კი, რომელი ასპექტია ეს? “

ამ ფოტოების გამოყენებით ან რომელიმე ერთი ფოტოს ეკრანზე პროეცირებით ინდივიდუალურად შეავსებინეთ სტუდენტებს მომდევნო ცხრილი. შეგიძლიათ ის სტანდარტულ ფურცელზე დაბეჭდილი მიაწოდოთ. უთხარით, რომ მათ 3 წუთი აქვთ და თქვენ ენობრივ მხარდაჭერას გაუწევთ. იარეთ აქეთ-იქით, რათა დაანახოთ, რომ ხელმისაწვდომი ხართ. დაფაზე დაწერეთ ნებისმიერი გამონათქვამი, რომელიც რომელიმე სტუდენტს დასჭირდება.

უსაფრთხოების პერსპექტივა	
რა კეთდება სწორად? (სწორი ქვევები/აღმკვეთი ღონისძიებები)	პოტენციური რისკები

ფოტოს მაგალითი:

3 წუთის შემდეგ სთხოვეთ სტუდენტებს, შეადარონ თავიანთი შედეგები გვერდზე მჯდომი სტუდენტისას. ჰკითხეთ რამდენიმე სტუდენტს, რა შენიშვნა მათმა პარტნიორმა უსაფრთხო სამუშაო პროცედურებსა და რისკებთან დაკავშირებით.

აქტივობა 2: სწავლის შედეგები (3-5 წუთი).

თავიდან აჩვენეთ წინა დღეს გამოყენებული გრაფიკული ორგანიზატორი. მისი ფუნქცია იქნება წინა დღის ნასწავლის გახსენება. ის, ასევე, შექმნის სწავლის პროცესის გაგრძელებადობის, უწყვეტობის შეგრძნებას. შემდეგ განიხილეთ ამ გაკვეთილისთვის გათვლილი სასწავლო შედეგები.

სტუდენტთა შედეგები ამ გაკვეთილისათვის	
შინაარსი • შეუძლია სამუშაო ადგილზე არსებული საშიშროებების შესახებ ცოდნის არტიკულაცია; • შეუძლია სამუშაო ადგილზე არსებული საშიშროებების თავიდან ასაცილებელი ვალდებულებების იდენტიფიკაცია; • შეუძლია გაარჩიოს სამუშაო ადგილზე უბედური შემთხვევები სამუშაო საშიშროებებისაგან და დაამყაროს მათ შორის კავშირი. ენა • CLIL ენაზე, თუნდაც, ნაწილობრივი კომუნიკაციის საშუალების აქტიური გამოყენება; • შეუძლია სამუშაო საშიშროებებსა და მათი თავიდან აცილებასთან დაკავშირებული საკვანძო ლექსიკის გამოყენება. სწავლის უნარები • ცოდნა, თუ როდის და როგორ უნდა შეაწყვეტინოს საუბარი და ითხოვოს გამოჩვენება ან განმარტება.	

აქტივობა 3: სამუშაოზე რისკის თავიდან აცილების შესახებ ტექსტის წაკითხვა და მასთან დაკავშირებული დავალებების შესრულება (25 წუთი).

სამუშაოზე რისკის თავიდან აცილება	
შესავალი საჯოხს უსაფრთხოება, ვიდრე შემდეგ დარდი - ეს კლიშე კი არა, დადასტურებული ფაქტია. სამუშაო საშიშროებების თავიდან აცილება მოითხოვს პასუხისმგებლობას როგორც კომპანიისაგან, ისე თანამშრომლებისაგან. ეს არის პასუხისმგებლობა თანამშრომლების ჯანმრთელობაზე. ეს ყველას სარგებელს მოუტანს - დამსაქმებელს, თანამშრომელს, კომპანიასა და საზოგადოებას. სამუშაო საშიშროებების თავიდან აცილების მენეჯმენტის ყოველი სისტემა ცდილობს უზრუნველყოს თანამშრომლებისა და მუშების ჯანმრთელობა და უსაფრთხოება. მან უნდა გაითვალისწინოს კანონები და წესები. ესპანეთში არსებობს „სამუშაო ადგილზე საშიშროებების თავიდან არიდების კანონი“. ამ კანონით დაწესებული სტანდარტები უნდა დაიცვას ყველა კომპანია. კომპანიებმა უნდა უზრუნველყონ, რომ ყველა მუშა (სრულგანაკვეთიანი, ნახევარგანაკვეთიანი, ქვეკონტრაქტიანი, თვითდასაქმებული და ა.შ.) იცნობს ამ სტანდარტებს. ყველა კომპანიამ და მათმა პერსონალმა უნდა გამოიყენოს უსაფრთხო მუშაობის მეთოდები. მუშები არ უნდა დადგნენ არასაჭირო რისკის წინაშე. მექანიზმებსა	რას აკეთებენ სტუდენტები? სტუდენტები მუშაობენ წყვილებად, რათა გადახაზონ ტექსტის 50% მაინც და დატოვონ მხოლოდ ფაქტები, უმნიშვნელოვანესი ინფორმაცია. ისინი აშორებენ ყველანაირ გამეორებას. ისინი ქმნიან კონსპექტს. ამ დავალების შესრულების მერე თითოეული წყვილი ადარებს შედეგებს რომელიმე სხვა წყვილისას. რატომ? ეს საკმაო გამოწვევის შემცველი დავალებაა. მის შესასრულებლად სტუდენტებმა უნდა წაიკითხონ მთლიანი ტექსტი დაკვირვებით და გამოარჩიონ საკვანძო შეტყობინებები. კონსპექტების გაკეთებისას ის უფრო მეტ ინფორმაციას იღებს და

და მოწყობილობებზე პასუხისმგებელმა კომპანიები და პერსონალი ვალდებულები არიან, შეამოწმონ მათი გამართულობა რეგულარულ, წინასწარ განსაზღვრულ პერიოდებში. კომპანიებმა უნდა უზრუნველყონ, რომ ყოველი თანამშრომელი, რომელიც იყენებს მექანიზმებსა და ხელსაწყოებს, არის მათ სწორად გამოყენებაში მომზადებული და ფლობს საჭირო ინფორმაციას. მუშებმა არასოდეს არ უნდა მოაცილონ ან შეცვალონ დაცვის სისტემები, რომლებიც მექანიზმებსა და მოწყობილობებზე აყენია.

ხელკეპითების მეთაური პასუხისმგებელია მათ უსაფრთხოებაზე. მენეჯერებმა უნდა უზრუნველყონ, რომ მათ ქვემეგრდომებს სამუშაო უსაფრთხოების შესახებ ადეკვატური ინფორმაცია მიეწოდათ.

პერსონალმა უნდა გამოიყენოს პირადი უსაფრთხოების აღჭურვილობა, რომელსაც კომპანია მიაწვდის. მის შენახვა-შეკეთებასა და სწორად გამოყენებაზე თვითონ არიან პასუხისმგებლები.

1. უსაფრთხოების რეგულაციები

1.0 ზოგადი სტანდარტები

მოხსენება

ყველა მუშამ უნდა მოახსენოს უშუალო უფროსს ნებისმიერი სახიფათო სიტუაცია, რომელსაც ისინი აღმოაჩენენ მუშაობისას.

წესრიგი და სისუფთავე

უნდა იყოს დაცული უბედური შემთხვევების თავიდან ასარიდებლად.

ჯერ - გამოკვლევა

რაიმე სივრცეში პირველად მუშაობის დაწყებამდე იგი უნდა იქნეს კარგად გამოკვლეული და შესწავლილი.

დალაგება

სამსახურის დამთავრების შემდეგ ყველა ხელსაწყო, მასალა და ნარჩენი უნდა მოშორდეს.

არავითარი არასანქცირებული გამოყენება

მუშებმა, რომელთაც არ აქვთ შესაბამისი უფლება და ცოდნა, არ უნდა გამოიყენონ მექანიზმები, მოწყობილობები, ელექტრული პანელები, კაბელები და კავშირები.

წესების პატივისცემა

საფრთხის შესახებ გაფრთხილება, აკრძალვები და ვალდებულებები ყოველთვის უნდა იყოს გათვალისწინებული.

უსაფრთხოების მოწყობილობების გამოყენება

მექანიზმებისა და მოწყობილობების უსაფრთხოების მოწყობილობები ყოველთვის უნდა იყოს ჩართული.

იმახსოვრებს, ვიდრე ის, ვინც უბრალოდ წაიკითხა ტექსტი და პასუხი გასცა რამდენიმე შეკითხვას.

რას აკეთებთ თქვენ / მასწავლებელი

- იპოვეთ ავთენტური მასალა და გახადეთ უფრო მისაწვდომი (იხ. გვერდი 89)

- აუხსენით დავალება ტექსტის დარიგებამდე

- ორი აზზაცი გაარჩიეთ კლასთან ერთად. ეს ორი აზზაცი შეგიძლიათ წინასწარ დაწეროთ დაფაზე ან პროეცირება გაუკეთოთ ეკრანზე, ან დაარიგოთ ცალკე. ამ აზზაციების დამუშავებაში იგულისხმება გამოსაცდელი კითხვების დასმა და სტუდენტების მიერ მათი მსჯელობის განმარტება: არის პირველ ორ აზზაცში გამეორება? რომელ ნაწილს გადახაზავდით და რატომ? რომელი ინფორმაციაა ძირითადი? დაიკარგა რაიმე ძირითადი ინფორმაცია?

- დაარიგეთ მთელი ტექსტი. პირველი ორი აზზაცი, რომლებიც სტუდენტებთან ერთად კეთდება, შეასრულებს ნიმუშის როლს

- კიდევ ერთხელ აუხსენით დავალება და აჩვენეთ, სად წერია ინსტრუქციები

- იარეთ კლასში სტუდენტების დასახმარებლად, ძირითადად, კითხვების დასმით: არის ამ აზზაცში რაიმე იდეის გამეორება?

- დავალების დაწყებიდან რაღაც მომენტში შეაწყვეტინეთ სტუდენტებს მუშაობა „ატომის გასახლეჩად“ (იხილეთ შემდეგი გვერდი)

- წყვილებში მუშაობის დასრულების შემდეგ შეადარებინეთ წყვილებს შედეგები.

დამცავი ალჭურვილობის გამოყენება

მუშებმა, რომელთა სამუშაოც ინდივიდუალურ დამცავ ალჭურვილობას მოითხოვს, უნდა გამოიყენონ ისინი.

არანაირი ალკოჰოლი ან ნარკოტიკი

კომპანიის ტერიტორიაზე ალკოჰოლური სასმელების ან ნარკოტიკების მიღება სასტიკად აკრძალულია.

უსაფრთხოების ალჭურვილობის არ გადატანა

აკრძალულია ცეცხლმაქრის, შლანგების, სიგნალიზაციის, სახანძრო ჰიდრანტების, საგანგებო შემთხვევების ნათურების გადაადგილება ან დაბლოკვა და მათზე მიმთითებელი ნიშნების დაფარვა.

ტოქსიკური ნარჩენების მოშორება

ნებისმიერი ნარჩენი, რომელიც ტოქსიკურია ადამიანების ან გარემოსათვის (საღებავი, ლაქი, გამსხნელი, მათი კონტეინერები) უნდა მოაშუროს იმ კომპანიამ, რომელიც მათ იყენებს.

ტოქსიკური მასალა

არასოდეს არ უნდა გადაიღვაროს კომპანიის საკანალიზაციო სისტემაში.

საშიში სამუშაოს შეჩერება

პერსონალმა უნდა უზრუნველყოს უსაფრთხოების რეგულაციების დაცვა. მათ აქვთ უფლება შეაჩერონ ნებისმიერი სამუშაო, რომელსაც საშიშად მიიჩნევენ და სრულდება მათი კომპანიის ტერიტორიაზე, იქნება ეს მათი მუშების მიერ შესრულებული და უცხო მუშების მიერ.

უსაფრთხოების დაგეგმვა

კომპანიას უნდა ჰქონდეს თავდაცვის გეგმა. ეს გეგმა აღწერს ქმედებებს, რომლებიც საგანგებო სიტუაციებში უნდა ჩატარდეს. კომპანიის პერსონალი პასუხისმგებელი კომპანიის ან არა-კომპანიის მუშებს მიაწოდოს ინფორმაცია და რჩევა, თუ რა უნდა ქნან მათ საგანგებო სიტუაციაში.

თანამშრომლობა

ყველა არა-კომპანიის მუშამ უნდა იმუშაოს კომპანიის პერსონალთან თანამშრომლობით და მიჰყვეს მათ ინსტრუქციებს.

1.1 პერსონალი დაცვა

უსაფრთხოების ალჭურვილობის ბრწყინვალე მდგომარეობაში შენახვა

უსაფრთხოების ალჭურვილობა უნდა იყოს იდეალურ მდგომარეობაში. დაზიანების შემთხვევაში უნდა მოითხოვონ ალჭურვილობის გამოცვლა.

ტანსაცმლის მოთხოვნების პატივისცემა

წყვილებს შეუძლიათ 20-ხაზიანი ტექსტის გადამუშავება ერთი საერთო შედეგის მისაღებად.

• შესაძლოა სავარჯიშოს მთელ კლასთან ერთად განხილვა: ვინმეს განსხვავებული აზრი აქვს? რატომ ფიქრობთ ასე?

ატომის გახლეჩა

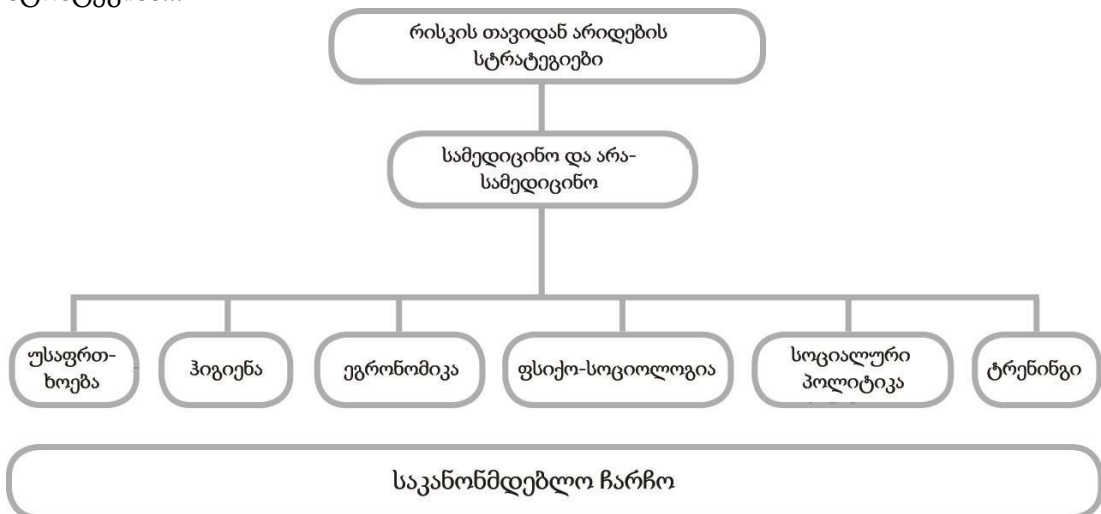
ეს აქტივობა გასაღებია, რომელიც გაჩვენებთ სტუდენტთა გრძნობებს იმის შესახებ, რასაც ისინი აკეთებენ. გრძნობებს შეუძლიათ გაგვამლიეროს ან დაგვასუსტოს. ეს აქტივობა საშუალებას აძლევს მონაწილეებს, იდენტიფიცირება გაუკეთონ და გაუმკლავდნენ იმ გრძნობებს, რომლებიც სწავლას უშლიან ხელს. კონსპექტის სავარჯიშოს შუაში მოითხოვთ კლასის ყურადღება: მოდი, შევაფასოთ, თუ რას ვგრძნობთ ამ სავარჯიშოსთან დაკავშირებით. ისინი, ვინც მიიჩნევენ, რომ ეს სავარჯიშო მშვენიერ შაბათ საღამოს სანაპიროზე სეირნობას ჰგავს, წავიდნენ და კართან დადგნენ. ისინი, ვინც თავს ისე გრძნობენ, თითქოს მათზე მიცოცავენ - ფანჯარასთან. ვისთვისაც ხვრელიდან ამოძრომას ჰგავს, კლასის ბოლოში მივიდნენ.

თუ კლასს სავარჯიშოს შესრულება უჭირს, არის რამდენიმე ვარიანტი. შეგიძლიათ სთხოვოთ მათ, ვინც თავს თავდაჯერებულად გრძნობს, რომ დაეხმარონ მათ, ვინც ნაკლებად დარწმუნებულია საკუთარ თავში. შეგიძლიათ კიდევ რამდენიმე წინადადება გაარჩიოთ კლასთან ერთად.

სამუშაო ტანსაცმელი სწორად შეკრული და დაუზიანებელი უნდა იყოს. არ უნდა ჰქონდეს მოშვებული ან ჩამოკიდებული ნაწილები, რომლებიც რამეს შეიძლება გამოედონ. საპოხი მასალით, ზეთით, გამსხნელით და ა.შ. დასვრილი ტანსაცმლის ტარება აკრძალულია. დამცავი სათვალეების გამოყენება თვალეების დაცვა აუცილებელია მყარი ან თხევადი ნაწილების გამომტყორცნელი ან საშიში გაზებისა და ნაპერწკლების წარმომქმნელი სამუშაოს ყურებისას. ჩაფხუტების გამოყენება როდესაც ნივთებისა და მასალის ჩამოვარდნის რისკი არსებობს, აუცილებელია ჩაფხუტების ტარება. რეკომენდებულია მისი ტარება მთელი სამუშაო დღის მანძილზე. ფეხსაცმელების გამოყენება მუშებმა, რომლებიც მონაწილეობას იღებენ აწყობასა და დაშლაში, უნდა ატარონ უსაფრთხოების ფეხსაცმელები, გამგრებული ადგილით ფეხის თითებთან, რეზინის ძირითა და ადკვატური მოჭიდებით, რათა თავი აარიდონ დასრიალებას ან ელექტრონულ კონტაქტს. ხელთათმანების გამოყენება უსაფრთხოების ხელთათმანების ტარება აუცილებელია ყველა სამუშაოსთვის, სადაც ხელი შეიძლება დაზიანდეს. სამუშაოებში, სადაც არსებობს ელექტრული რისკი, საჭიროა შესაფერისად იზოლირებული ხელთათმანები. უსაფრთხოების ქამრების გამოყენება შოკის შემწოვი უსაფრთხოების ქამრების გამოყენება სავალდებულოა ყველა სამუშაოსთვის, რომელიც არაა დაცული ხარაჩოებით, მოაჯირებით, პლატფორმებით და ა.შ. ზოგადად, უსაფრთხოების ქამრები უნდა გამოიყენონ ნებისმიერ სამუშაოზე, რომელიც 3,5 მ-ზე მაღლა სრულდება და ისინი უნდა დამაგრდეს სწორად. ნიღბებისა და ფილტრების გამოყენება ნიღბების, ფილტრების ან სასუნთქი აღჭურვილობების გამოყენება აუცილებელია ისეთი სამუშაოების შესასრულებლად, რომლებთანაც დაკავშირებულია მტვრის, გაზების, ორთქლის ან ნებისმიერი საშიში ნივთიერების შესუნთქვის რისკი. ყურის დამცავების გამოყენება ყურის დამცავების გამოყენება საჭიროა ყველა სამუშაოზე პოტენციურად საშიში ხმაურის დონით.	სხვა ვარიანტები: სტუდენტებმა შეიძლება იმუშაონ ერთად და შეადგინონ • უსაფრთხოების გეგმა; • უსაფრთხოების ბროშურა; • სამუშაო უსაფრთხოების დის-პლეი; • ამ ვარიანტებისთვის სტუდენტებს ჯერ უნდა მისცეთ საბოლოო შედეგის შეფასების ბადე. ტექსტის მისაწვდომად გახდომა • წინადადებები უნდა შემო-კლდეს; • გრძელი აზრაცები უნდა დაიყოს ორად ან სამად; • უნდა დაემატოს დამატებითი ქვესათაურები (იხილეთ ხაზ-გასმული ქვესათაურები); • უცნობი სიტყვების მერე ფრჩხილებში უნდა დაიწეროს სინონიმები.
---	---

აქტივობა 4: სათადარიგო აქტივობა.

იმ გაუთვალისწინებელ შემთხვევაში, თუ დაგრჩათ დრო, სტუდენტებს შეუძლიათ გამოიყენონ გრაფიკული ორგანიზატორი იმის კატეგორიზაციისათვის, თუ რომელი უსაფრთხოების რეგულაცია შეესაბამება საშიშროების თავიდან აცილების რომელ სტრატეგიას...

აქტივობა 5: მიღწევების ბარომეტრი (3 წუთი).

მიუთითეთ დაფაზე, სადაც დაწერილი გექნებათ:

მიღწეულია;

ნაწილობრივ მიღწეულია;

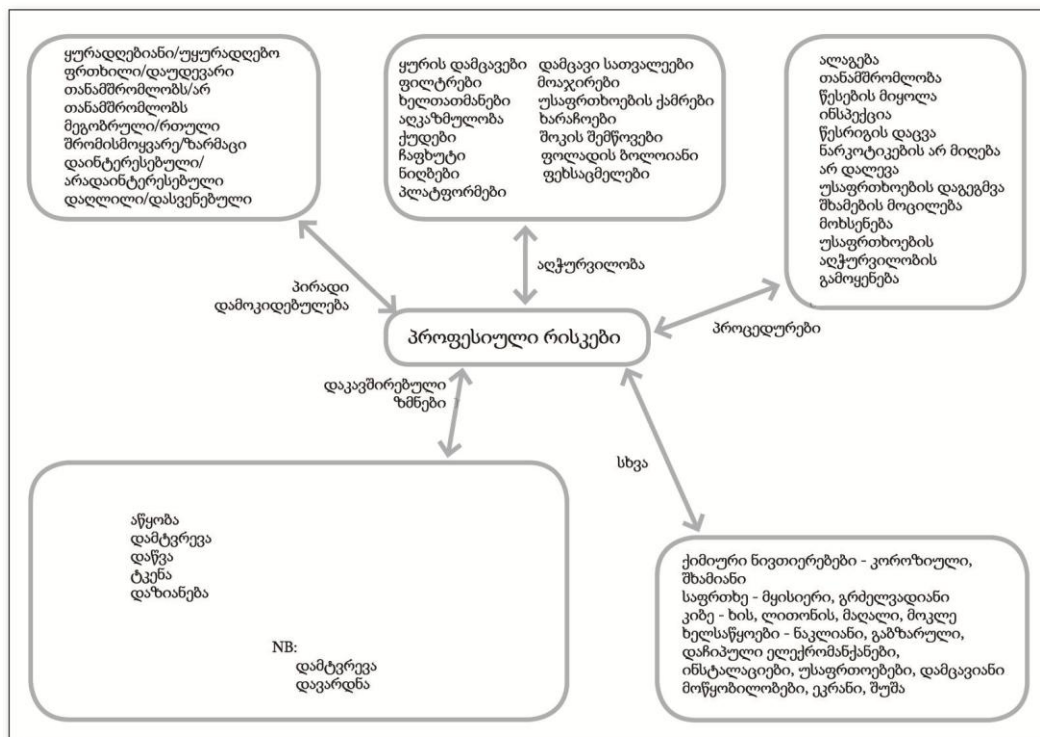
ბევრი აკლია მიღწევამდე.

მიუბრუნდით დღის შედეგებს და ჰკითხეთ სტუდენტებს, რა დონეზე მიაღწიეთ თითოეულ მათგანს. საჭიროა შესაბამისი დასკვნების გაკეთება.

დღე 3

აქტივობა 1: გახურება (3 წუთი).

სტუდენტების მოსვლამდე განათავსეთ ენობრივი დახმარების ფურცელი (იხილეთ ქვემოთ) სტუდენტების მერხებზე (თუ ეს შეუძლებელია, დაარიგეთ ისინი გაკვეთილის დაწყებისას). ფურცელი ეძლევათ სტუდენტებს საჭირო ლექსიკის შესწავლაში ხელის შესაწყობად. ფურცელი აჩვენებს სტუდენტებს, თუ რომელი სიტყვები გამოიყენება ხშირად და აუცილებლად დასამახსოვრებელია. სიტყვების კატეგორიზაცია (ლაპარაკის მსგავსი ნაწილი, ანტონიმები, პროცედურების ან მიდგომების აღმწერი სიტყვები), ხელს უწოებს სწავლასა და გახსენებას. საკუთარი ფურცლის შექმნისას ზოგიერთი რთული გამონათქვამი შეიძლება ითარგმნოს პირველ ენაზე.

სტუდენტებს მისალმების შემდეგ ჰკითხეთ, ბოლო 24 საათის განმავლობაში ხომ არ უნახავთ სიტუაცია, რომელსაც უბედური შემთხვევა შეიძლება მოჰყოლოდა. შეიძლება დაგჭირდეთ დამხმარე კითხვების ნახვა, როგორებიცაა: ხომ არ გინახავთ ვინმე, ვინც საშიშად ატარებდა მანქანას, ან რამე სახლში, სამზარეულოში, ან ვინმეს ქცევა სპორტულ დარბაზში, დაუდევარი საქციელი სამსახურში?

თუ ვინმეს უჭირს სიტყვის პოვნა ან CLIL ენაზე აზრის გამოხატვა და შესაბამისი ფორმა ენობრივი დახმარების ფურცელზე წერია, მიუთითეთ სტუდენტს. თუ არა, უთხარით ეს სიტყვა სტუდენტს და დაამატებინეთ ფურცელზე. ეს დაეხმარება ენობრივი დახმარების ფურცლების შემოწმებისა და განვრცობის უნარის ჩამოყალიბებას.

აქტივობა 2: შედეგები (5 წუთი).

შემდეგი შედეგები განიხილება სტუდენტებთან ერთად. გაკვეთილი წინა დღის გაკვეთილის გაგრძელებაა, იმავე ტექსტის გაგრძელების გამოყენებით.

სტუდენტთა შედეგები ამ გაკვეთილისთვის
შინაარსი • შეუძლია სამუშაოზე არსებული საშიშროებების შესახებ არსებული ცოდნის არტიკულაცია • შეუძლია სამუშაოზე არსებული საშიშროებების თავიდან ასაცილებელი დამატებითი ვალდებულებების იდენტიფიკაცია • შეუძლია გაარჩიოს სამუშაოადგილზე უბედური შემთხვევები სამუშაო საშიშროებებისაგან და დაამყაროს მათ შორის კავშირი

ენა

- CLIL ენაზე, თუნდაც, ნაწილობრივი კომუნიკაციის საშუალების აქტიური გამოყენება
- შეუძლია სამუშაო საშუალებებსა და მათ თავიდან აცილებასთან დაკავშირებული საკვანძო ლექსიკის გამოყენება
- სწავლის უნარები
- ცოდნა, თუ როდის და როგორ უნდა შეაწყვეტინოს საუბარი და ითხოვოს გამეორება ან განმარტება

აქტივობა 3: სცენის მომზადება (10 წუთი).

უყურეთ ერთ-ორ მოკლე ვიდეოს სამუშაო ადგილის რისკებისა და უბედური შემთხვევების შესახებ. მათი ინტერნეტიდან ჩამოწერა ადვილია YouTube™-ზე ან ინტერნეტის რომელიმე საძიებო სისტემაში ამ ფრაზების მოძებნით:

- უსაფრთხოება სამუშაო ადგილზე;
- პროფესიული ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების სპეციალისტების სამსახურის აღწერა;
- უბედური შემთხვევები სამუშაო ადგილზე;
- პროფესიული/სამუშაოს რისკები.

მოსწავლეებს შეგიძლიათ მისცეთ მრავლობითი არჩევანის (multiple-choice) შემცველი ტესტები ვიდეოს დაწყებამდე. კითხვებზე პასუხის გაცემა შეიძლება ფილმის ყურებისას. მეორე ვარიანტია, რომ სტუდენტებს სთხოვოთ ჩამოთვალონ წერილობითი ფორმით რისკები, რომლებიც ნაჩვენებია ვიდეოში.

ვიდეოს ყურების შემდეგ სტუდენტები შეასწორებენ მრავლობითი არჩევანის შემცველი ტესტის პასუხებს. როდესაც განიხილავთ, თუ რა შეამჩნიეს სტუდენტებმა, ორმა მათგანმა შეიძლება მთავარი შეტყობინებები დაფაზე დაწეროს, ან კომპიუტერში აკრიფოს. შეგიძლიათ, ორ სტუდენტს შეცდომების ჩუმად შესწორება დაავალოთ. სთხოვეთ სტუდენტებს, რომ შექმნან რამდენიმე შემაჯამებელი წინადადება.

დასასრულს კი სტუდენტებს სთხოვეთ, რომ გაიხსენონ ორი დღის წინანდელი სამუშაოდან, ესპანეთში რამდენი ადამიანი:

- ზიანდება წელიწადში.
- ზიანდება სასიკვდილოდ/კვდება.

ასევე, შეგიძლიათ ჰკითხოთ, თუ რამდენი ბრმავდება ან ხეიბრდება თქვენს ქვეყანაში და თქვენვე უპასუხოთ. კიდევ ერთხელ: ეს ეხმარება თემის რეალობასთან დაკავშირებას.

აქტივობა 4: რეფლექსია (25 წუთი).

სამუშაოზე რისკების თავიდან აცილება (გუშინდელის გაგრძელება)		
1.2 მუშაობა სიმაღლეებზე/ხარაჩოებსა და პლატფორმებზე. სიმაღლეები ადამიანებმა, რომელთაც სჭირთ ვერტიკალური, არ უნდა შეასრულონ სამუშაოები სიმაღლეზე. ყველამ, ვინც სიმაღლეზე მუშაობს, უნდა	ხარაჩოს პრინციპი	
	ტექსტის გასაგებად გადაკეთება	
	მიეცით ფურცელი, რომლებიც	სტუდენტებს ცალკე საკვანძო ტერმინებით, ისე იქნებიან

ატაროს ხელსაწყოების ქამარი. სიმაღლეებზე მუშაობისას ხელსაწყოებისა და მასალის სროლა არ შეიძლება. ისინი უნდა მიაწოდონ თოკის ან კონტეინერის გამოყენებით.

აწყობა და დაშლა

სამუშაო პლატფორმების სიგანე უნდა იყოს მინიმუმ 60 სმ. აწყობა და დაშლა უნდა შესრულდეს უსაფრთხოების მაქსიმალური დაცვით. თუ შესაძლებელია, ნაწილები უნდა დამაგრდეს განკუთვნილ ადგილზე და მხოლოდ ამის შემდეგ უნდა მოეხსნას დამჭერი კაბელები და თოკები.

ხარაჩო უნდა იყოს მყარი და სტაბილური, აწყობილი მომზადებული პერსონალის მიერ. მას უნდა ჰქონდეს ბალუსტრადა, საბჯენები და მოაჯირი“.

****ვერტიგო**
თავბრუსხვევა,
შეგრძნება,
თითქოს თავი
გიტრიალებდეს
...

სამუშაო პლატფორმის სხვადასხვა დონე უნდა იყოს დაცურების საწინააღმდეგო ზედაპირით, დაბრკოლებებისაგან თავისუფალი და უნდა ჰქონდეს სადრენაჟო სისტემა მომაცურებელი პროდუქტების მოსაშორებლად.

2 მეტრზე მაღალი პლატფორმები სრულიად უნდა იყოს მოაჯირითა და ზეპირკველით გარშემორტყმული. კიბე მიმაგრებული უნდა იყოს სტრუქტურის გვერდზე და არასოდეს კუთხესთან.

მუშაობის დაწყებამდე შემოწმება

მუშაობის დაწყებამდე ხარაჩოები და პლატფორმები უნდა შემოწმდეს და დადასტურდეს მათი იდეალური მდგომარეობა. ნებისმიერი ანომალია** უნდა მოხსენდეს უფროსს.

ბორბლებიან ხარაჩოზე მუშაობის დაწყების წინ ბორბლები უნდა ჩაიკეტოს.

ორგანიზებულები, რომ ხელი შეუწყონ გაგებას/აღქმას.

ფურცლების მინდორზე პატარა ყუთებში ჩაწერეთ ახალი ლესიკის განმარტება, მაგ. „ვერტიგო - თავბრუსხვევა, შეგრძნება, თითქოს თავი გიტრიალებდეს“.

ხაზგასმული სათაურები დამატებულია ორიგინალს სიცხადისათვის. ზოგიერთი წინადადება გადაადგილებულია უფრო ლოგიკურ ადგილას. გრძელი წინადადებები დაყოფილი ორ-ორ წინადადებად. ზოგი გამეორება ამოღებულია.

რას აკეთებთ თქვენ, მასწავლებელი

ამუშავეთ სტუდენტები ოთხ ჯგუფში. ჯგუფში ხუთზე მეტი სტუდენტი არ უნდა იყოს. ჯგუფებს ჰქვიათ:

- მზარეულობის სექტორის ჯგუფი;
- მშენებლობისა და კონსტრუქციის ჯგუფი;
- საჰაერო ხომალდების ტექნიკური მომსახურების ჯგუფი;
- ICT კომპონენტების წარმოების ჯგუფი.

თუ საჭირო გახდა, შექმენით ორი ჯგუფი ერთი და იმავე სახელით და გაარჩიეთ ისინი ნომრებით.

წარადგინეთ ინფორმაცია სიტყვიერად და დაწერეთ ის (იხილეთ ქვემოთ).

ხელსაწყოებისა და მასალების გამოყენება

ხარაჩოზე ან პლატფორმაზე მხოლოდ იმ მასალის შენახვაა დაშვებული, რომელიც საჭიროა სამუშაოს შესასრულებლად, რათა იგი არ გადაიტვირთოს და სივრცე თავისუფალი იყოს. ხელსაწყოები და მასალა სამუშაო პლატფორმაზე კონტეინერებში უნდა ეწყოს, რათა ჩამოვარდნის რისკი შემცირდეს.

****ანომალია**
რადაც უჩვეულო, არანორმალური.

მუშაობის პროცედურა

აკრძალულია მუშების ყოფნა სხვადასხვა დონეზე ერთსა და იმავე ვერტიკალში(ერთსა და იმავე სვეტში).

არც ერთი მუშა არ უნდა იმყოფებოდეს ხარაჩოზე მისი გადაადგილებისას.

როდესაც ხარაჩო გამოიყენება 3,5 მეტრ ან მეტი სიმაღლის პლატფორმაზე ასასვლელად, სავალდებულოა უსაფრთხოების ქამრის ან სხვა რაიმე ალტერნატიული თავდაცვის ზომის გამოყენება.

მოდრავ პლატფორმებზე მუშაობისას მოძრაობის შემზღუდავი და ჩამოვარდნის შემაფერხებელი უსაფრთხოების ზომები უნდა იყოს მიღებული.

1.3 მოძრავი კიბეები

სამუშაოს დაწყებამდე შემოწმება

კიბეები უნდა შემოწმდეს სამუშაოს დაწყებამდე და უნდა მოშორდეს ისეთი კიბეები, რომლებიც უსაფრთხოების გარანტიას არ იძლევა.

კიბე დამზადებული უნდა იყოს ერთი ნაწილისაგან და საფეხურები უნდა იყოს აწყობილი და არა უბრალოდ დაჭედებული.

კიბეზე ასვლის წინ მუშები უნდა დარწმუნდნენ, რომ ყველა საფეხური მყარადაა თავის ადგილას.

ფიზიკური მოთხოვნები

კიბეებს უნდა ჰქონდეს დაცურების საწინააღმდეგო ზედაპირი ან დამამაგრებელი მოწყობილობა ბოლოში.

ხის კიბეები არ უნდა იყოს შეღებილი, გარდა

დაწერილი ინსტრუქციები

ეს ეხმარება სტუდენტებს, რომლებიც ვიზუალურ სწავლას ანიჭებენ უპირატესობას და იმათ, ვისაც ყველა ნათქვამის გაგება უჭირს.

- წაიკითხეთ ინდივიდუალურად;
- ინდივიდუალურად მონიშნეთ ვარსკვლავით ის ლეგალური ვალდებულება, რომელიც სპეციფიკურია თქვენი სფეროსთვის.
- ინდივიდუალურად შემოხაზეთ ოთხივე სექტორისათვის საერთო ვალდებულებები
 - მზარეულობა;
 - მშენებლობა და კონსტრუქცია;
 - საჰაერო ხომალდების ტექნიკური მომსახურება;
 - ICT კომპონენტების წარმოება.
- შეავსეთ გრაფიკული ორგანიზატორი.

გამჭვირვალ ლაქისა, რადგან საღებავმა ნაკლი და ანომალიები შეიძლება დამალოს, რაც სახიფათო შეიძლება აღმოჩნდეს.

პროცედურები

მუშები უნდა იყვნენ სახით კიბისკენ მისი გამოყენებისას.

მუშებმა საქმის კეთებისას უნდა იყურებოდნენ კიბისკენ და მასზე ერთი ხელით მოჭიდებულები უნდა იყვნენ. თუ ეს შეუძლებელია, უსაფრთხოების ქამარი უნდა მიამაგრონ მყარ, უძრავს წერტილს, არასოდეს - კიბეს.

აკრძალულია ორი კიბის გადაბმა.

ერთდროულად ორი ადამიანის მიერ კიბის გამოყენება აკრძალულია.

შენახვა

როდესაც კიბეებს არ იყენებენ, ისინი უნდა შეინახონ და მზისა და წვიმისაგან დაიცვან. ისინი არასოდეს არ უნდა დარჩნენ იატაკზე ჰორიზონტალურად განთავსებულები.

1.4 ხელსაწყოები

სწორი ხელსაწყოების არჩევა

ყოველი სპეციფიკური დავალებისთვის მხოლოდ მისთვის შესაფერისი ხელსაწყოების გამოყენებაა დასაშვები.

ჯერ შემოწმება

ხელსაწყოები გამოყენების წინ დაკვირვებით უნდა შემოწმდეს, წუნი** მქონეები უნდა მოშორდეს და უშუალო უფროსს მოხსენდეს.

ცუდ მდგომარეობაში მყოფი ხელსაწყოების გამოყენების თავიდან ასარიდებლად საჭიროა მათზე იარლიყების დაკვრა, რომლებზეც წუნი იქნება მითითებული.

სტანდარტები

ელექტრიკოსების ხელსაწყოები უნდა ასრულებდეს კანონმდებლობის სტანდარტებს. სახელურებიან ხელსაწყოებს უნდა ჰქონდეთ სათანადო განზომილებები და იყვნენ კარგად

**

წუნი

შეცდომა ან

ნაკლი,

რომელიც

ნაკლებად

ეფექტურს ხდის

...

რას აკეთებენ სტუდენტები

1) ინდივიდუალურად კითხულობენ ტექსტს.

2) ინდივიდუალურად ნიშნავენ ფანქრით ლეგალურ ვალდებულებებს, რომლებიც სპეციფიკურია ჯგუფისათვის / სექტორისათვის, რომელიც აქტივობის დასაწყისში განისაზღვრა.

3) ინდივიდუალურად ხაზავენ ლეგალურ ვალდებულებებს, რომლებიც საერთოა გაკვეთილის დასაწყისში განსაზღვრული ოთხივე სექტორისათვის.

4) ინდივიდუალურად მიმართავენ ენობრივი მხარდაჭერის ფურცელს, როცა სჭირდებათ.

5) დასრულებისას უზიარებენ შედეგებს ჯგუფის სხვა წევრებს

6) ჯგუფთან ერთად ავსებენ გრაფიკულ ორგანიზატორს (იხილეთ ქვემოთ).

საკლასო ოთახის მენეჯმენტი

სტუდენტები აფასებენ ჯგუფური მუშაობის დინამიკას, როგორიცაა სამუშაოს განაწილება.

საბაზო მახასიათებლები

მრავალმხრივი ფოკუსი საგნის შინაარსზე, ენასა და სწავლის უნარებზე ენობრივი მხარდაჭერისა და გრაფიკული ორგანიზატორის გამოყენებით.

სასწავლო გარემოს აშენება საჭირო ენის ჩვენებით და დამატებითი ნაბეჭდი მასალის დარიგებით.

ავთენტურობა უზრუნველყოფილია ინდუსტრიაში ამჟამად გამოყენებული ტექსტების გამოყენებით.

აქტიური სწავლა თანატოლთა კოოპერაციული მუშაობით, მათ შორის საკუთარი ნამუშევრის სხვებისასთან შეფასებითი შედარებით.

დამაგრებულები ბზარებისა და აქერცვლების გარეშე. საჭიროებისას იზოლაცია უნდა იყოს დამაგრებული. <u>შენახვა და მოვლა</u> ხელსაწყოები შენახვის წინ უნდა გაასუფთაონ ზეთისა და საპოხი მასალისაგან. საჭრელი და ბასრი მასალა უნდა იყოს შესაფერისად ალესილი. მათი ტარება ჯიბით არ შეიძლება, ისინი ყოველთვის სპეციალურ კონტეინერში უნდა ინახებოდეს. 1.5 აპარატურა <u>საკვანძო შეტყობინებები</u> პორტატული აპარატურა ყოველთვის იდეალურ მდგომარეობაში უნდა იყოს შენახული. ამის უგულებელყოფა შეიძლება სასიკვდილო აღმოჩნდეს. <u>სტრუქტურა</u> უმრავი სახეხი აპარატურის სავალდებულო დაცვა არის: დამცავი ეკრანი სამუშაოს დაკვირვებისათვის; სახეხი ბორბლის $\frac{3}{4}$-ის დამფარავი დაცვა; მანქანა დამაგრებული უნდა იყოს მიწაზე ღერძის დონეზე ან უფრო ზემოთ, პერიფერიიდან სახეხ ბორბლამდე მაქსიმუმ 3მმ მანძილით.	ხარაჩოს პრინციპი უზრუნ-ველყოფილია ენობრივი მხარდა-ჭერით, მათ შორის ქვესათაურებით, გრაფიკული ორგანიზატორებითა და დადებითი უკუკავშირით, რაც დავალების შესრულებისას გამოი-ყენება.
---	---

ჯერ შემოწმება

პორტატულ აპარატურასთან მუშაობის დაწყებამდე საჭიროა მისი მდგომარეობის შემოწმება. ყოველი აღმოჩენილი ანომალია უნდა ეცნობოს უშუალო უფროსს.

გაბურღვამდე უნდა შემოწმდეს, რომ სამუშაო ტერიტორიაზე არ არის არც ერთი კაბელი ან დაბრკოლება, რომელიც ბურღის გამოყენებისას უბედურ შემთხვევას გამოიწვევდა.

სამუშაო პროცედურები

პნევმატური** მანქანები არ უნდა გამოერთდეს შლანგებიდან, სანამ არ გამოირთვება მანქანა და არ გამოვა ჰაერი ხელსაწყოდან. შლანგი არ უნდა გადაიღუნოს ისე, რომ ჰაერის დენა შეაჩეროს, გარდა განსაკუთრებული შემთხვევებისა.

****პნევმატური**
შეკუმშული
ჰაერით
მომუშავე
...

პნევმატური ხელსაწყოები ყოველთვის უნდა გამოიყენონ თავით ქვემოთ. გამოყენების შემდეგ ხელსაწყოს ნაწილი ან თავი უნდა მოხსნათ მანქანას. აკრძალულია მოწყობილობის გამოყენება, როდესაც სახეხი დისკი მუშაობს.

სახეხი ბორბლის გვერდები არასოდეს არ უნდა გამოიყენოთ ნივთების გასახეხად.

პატარა ნივთები უნდა დაიჭიროთ სამაგრით ან ბრტყელტუჩათი მათი გახეხვისას.

სტანდარტული დამცავი ხელთათმანების ტარება აუცილებელია დაფიქსირებულ სახეხ მანქანასთან მუშაობისას.

პორტატულ სახეხ მანქანას აუცილებლად უნდა ჰქონდეს მეტალის დამცავი და ოპერატორს უნდა ეკეთოს სათვალე ან სახის დამცავი მასთან მუშაობისას.

1.6 ელექტრული რისკის თავიდან არიდება

ჯერ შემოწმება

ელექტრული აპარატის ან დანადგარის გამოყენებამდე შეამოწმეთ, რომ ის იდეალურ სამუშაო მდგომარეობაშია და ასრულებს საჭირო უსაფრთხოების ზომებს სკურპულოზურად**.

ელექტრული აპარატის შეერთებამდე შეამოწმეთ, რომ დენის წყარო მანქანისათვის ადეკვატურია. შეამოწმეთ აპარატი სინესტეზე. არ გამოიყენოთ აპარატი ან დანადგარი, თუკი ის შემთხვევით დასველდა ან თუ ოპერატორს სველი ხელები ან ფეხები აქვს.

პროცედურები

ელექტრული აპარატის ან დანადგარის გამოყენებისას მხოლოდ ის ნაწილები გამოიყენეთ, რომლებიც მიზნის შესასრულებლად საჭირო. არ შეცვალოთ უსაფრთხოების მოწყობილობა.

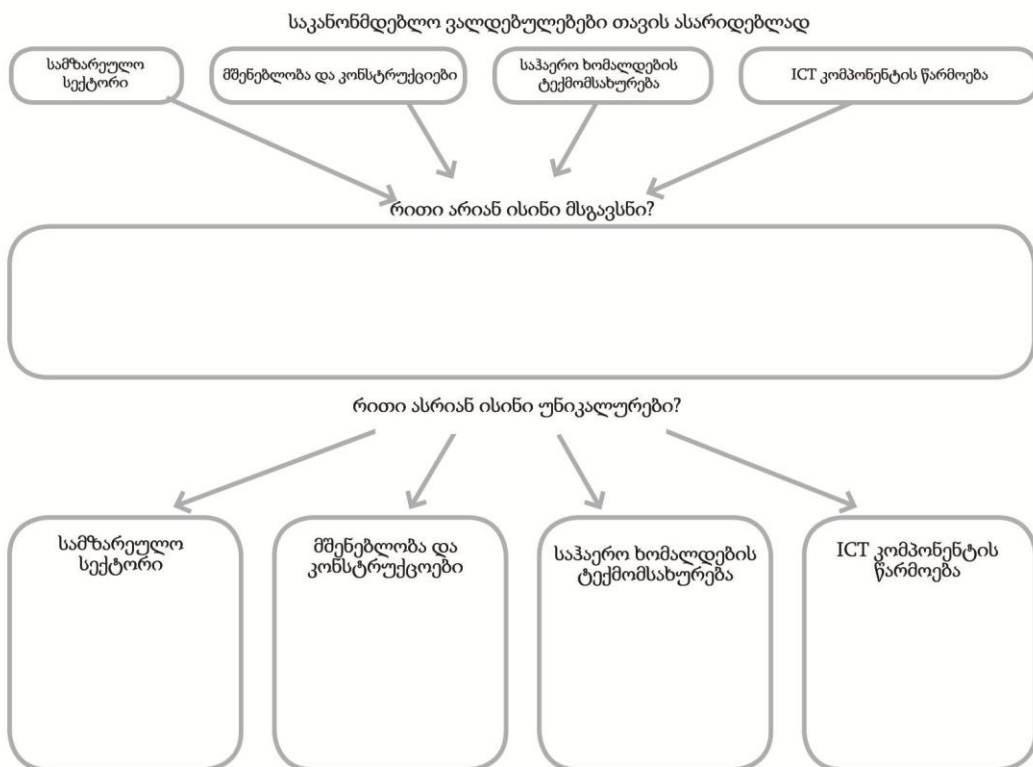
არ სცადოთ დანადგარის მოდიფიცირება ან შეკეთება. უწესრიგობის აღმოჩენისას მოახსენეთ ელექტრიკოსს.

არასოდეს გახსნათ ელექტრული მოწყობილობის დამცავი და ყურადღება მიაქციეთ გაფრთხილებებსა და ნიშნებს, რათა თავი აარიდოთ კაბელებსა და ელექტრონულ მოწყობილობებთან სხეულით კონტაქტს.

სტანდარტები

კომპანიის ტერიტორიაზე არსებული ყველა ელექტრული დანადგარი უნდა ემორჩილებოდეს დაბალი ძაბვის ელექტრო-ტექნიკურ სტანდარტებს და უნდა დაყენდეს მრეწველობის სამინისტროს ავტორიზებული ელექტრიკოსების მიერ.

წინა აქტივობის გრაფიკული ორგანიზატორი:

დღე 4

აქტივობა 1: გახურება და შეჯამება (10 წუთი).

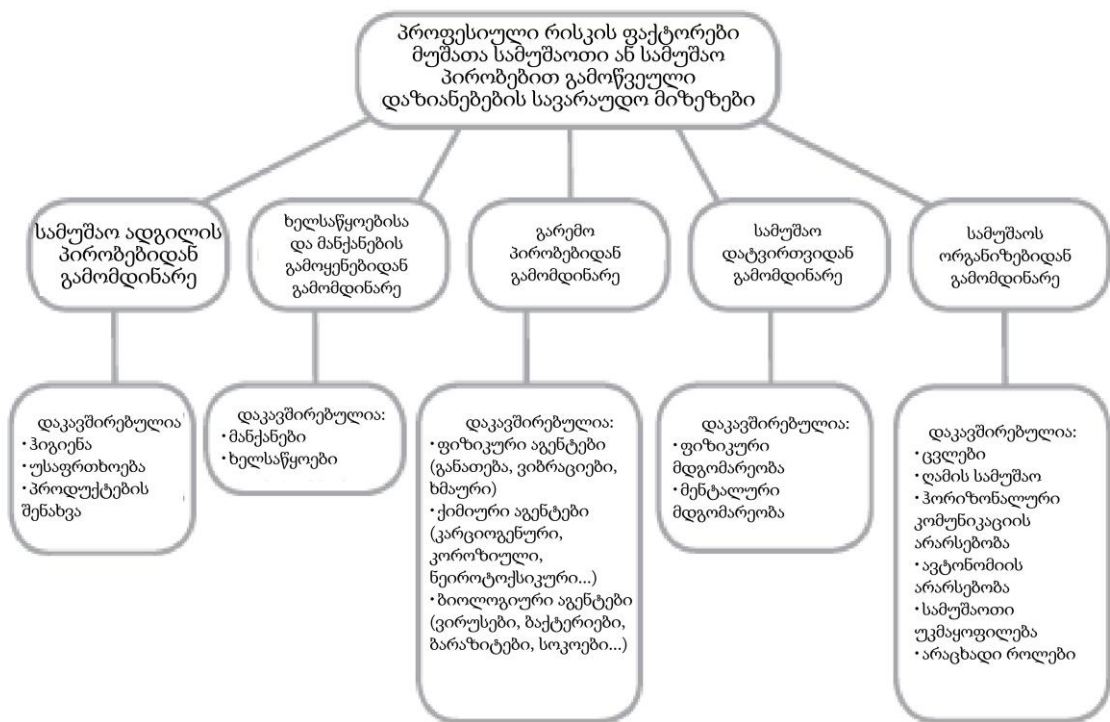
გამოიყენეთ გრაფიკული ორგანიზატორი შესაჯამებლად სტუდენტებთან იმის შესახებ დიალოგით, თუ რა ისწავლეს მათ წინა რამდენიმე დღეს (პირველი ორი ტოტი). შემდეგი ტოტები აჩვენებს, თუ რა არის გასაკეთებელი შემდეგ კვირებში. რამდენიმე შესავალი წინადადების მერე, რომლებიც სცენას მოამზადებს, სტუდენტებთან დიალოგი შეიძლება შეიცავდეს ისეთ კითხვებს, როგორებიცაა:

გახსოვთ ვინმეს რაიმე საშიშროება, რომელიც მექანიზმებიდან/მანქანებიდან მოდის? რა არის ამ საშიშროებებთან გამკლავების სათანადო სტრატეგია? არის კიდევ რაიმე, რისი გაკეთებაც შეიძლება?

თქვენგან ვინმესთვის დაურტყამს ელექტროდენს? რა მოხდა? რომელი უსაფრთხოების ზომა იყო იგნორირებული?

რა გადარდებთ თქვენი მომავალი პროფესიის უსაფრთხოების ან ჰიგიენის შესახებ?

რას აკეთებთ იმის დასამახსოვრებლად, რასაც ამ კვირაში ვსწავლობთ?

დისკუსიის შემდეგ სთხოვეთ სტუდენტებს, დააკვირდნენ შემდეგ ცხრილს:

რისკის სფერო	რისკის ფაქტორები		
ჰიგიენა	საპოხი მასალა (იატაკი, დახლები, მექანიზმები)	ჭუჭყი (იატაკი, დახლები, მექანიზმები)	ნამსხვრევები (იატაკი, დახლები, მექანიზმები)
უსაფრთხოება	კარები და ჭიშკრები	საგანგებო გასასვლელები	დარბაზები
პროდუქტების შენახვა	თაროები	კარადები	ოთახები
ფიზიკური მდგომარეობა	ეგრონომიკა	ტვირთის გადაზიდვა	ტვირთის აწევა

ჰკითხეთ, ეხმარებათ თუ არა ეს ცხრილი დამატებითი რისკების გახსენებაში. დაამატებინეთ ერთი ან ორი პუნქტი. მთელი ცხრილის დამუშავებისათვის დრო საკმარისი არაა. ჰკითხეთ, მათი აზრით, რატომ იყო ინფორმაციის გახსენება უფრო ადვილი ცხრილის გამოყენებით. განიხილეთ ინფორმაციის სისტემატიზაციისა და პატარა ნაწილებად დაყოფის მნიშვნელობა.

აქტივობა 2: სწავლის შედეგების ჩამოყალიბება (5 წუთი).

დღევანდელ გაკვეთილზე სტუდენტები ივარჯიშებენ ინფორმაციის სისტემიზაციაში, რის პარალელურადაც საშიშროებების თავიდან აცილების კანონმდებლობის შესახებ ისწავლიან. დღევანდელი სწავლის შედეგები არის:

- ინფორმაციის ორგანიზებულ ნაწილებად სისტემატიზაციის უნარი;
- საჭიროებისას გამეორების ან განმარტების თხოვნის უნარი (ქვეტექსტი: შეგიძლიათ დახმარება მოხვოთ).

დაგეგმილი შინაარსის შედეგებია:

- თავის არიდების გეგმა, რომელიც ამ ბიზნესის შესაბამის კანონმდებლობაზეა დაფუძნებული.

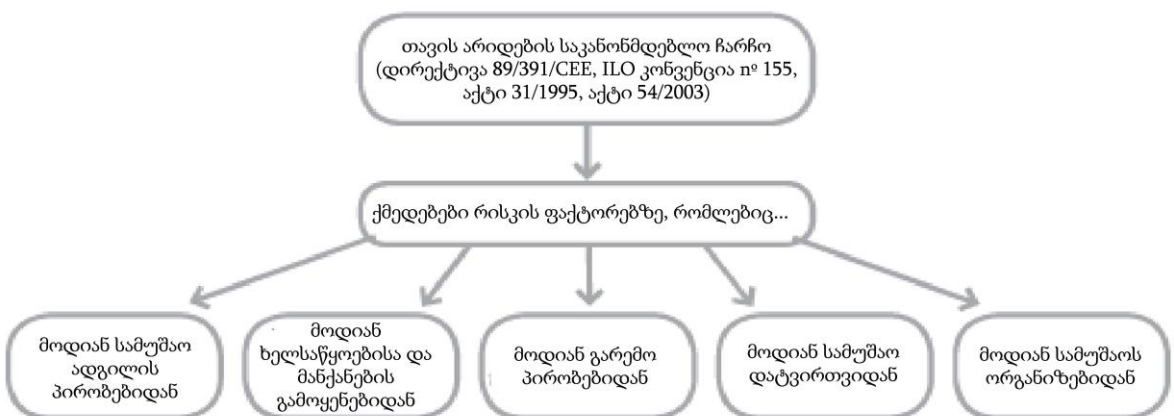
ენობრივი თვალსაზრისით შედეგებად კვლავ რჩება:

- CLIL ენაზე, თუნდაც, ნაწილობრივი კომუნიკაციის საშუალების აქტიური გამოყენება;
- შეუძლია სამუშაო საშიშროებებსა და მათ თავიდან აცილებასთან დაკავშირებული საკვანძო ლექსიკის გამოყენება.

საკლასო ოთახის მენეჯმენტი

ბევრ სტუდენტს უარყოფითი რეაქცია ექნება, როდესაც კანონმდებლობის წაკითხვას სთხოვთ. თუმცა, კანონმდებლობის წაკითხვის უნარი ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესია. თუკი ამ დავალებას მისცემთ სტუდენტებს თავიანთ შიშზე ლაპარაკის გარეშე, სწავლის პროცესი, სავარაუდოდ, შეფერხდება. შეგიძლიათ ჰკითხოთ სტუდენტებს, რა შიში/წუხილი აქვთ ამ შედეგებთან მიმართებით. რამდენიმე სტუდენტი იკითხავს, ვალდებული არიან თუ არა ისინი, CLIL ენაზე წაკითხოთ კანონები. პასუხი არის „კი, მაგრამ აუცილებელი არაა მთელი კანონის წაკითხვა“. კანონებიც ნაწილებადაა ორგანიზებული. მათ მოუწევთ სპეციფიკურ ადგილებში სპეციფიკური ინფორმაციის მოძიება. თქვენ დაეხმარებით ამაში და ტერმინოლოგიურ ლექსიკონს შესთავაზებთ.

აჩვენეთ ეს გრაფიკული ორგანიზატორი იმის დემონსტრაციისთვის, თუ რომელ კანონმდებლობას გამოიყენებთ:

აქტივობა 3: კანონმდებლობის გამოყენება თავიდან არიდების გეგმის შესამუშავებლად (40 წუთი).

დაარიგეთ ერთი კანონის ასლები, რომელსაც სტუდენტები გამოიყენებენ. სთხოვეთ, თვალი გადაავლონ ქვესათაურებს და იპოვონ სექცია სახელით „ზოგადი და კონკრეტული დებულებები“. განიხილეთ სათაურის მნიშვნელობა.

იკითხეთ, შეუძლია თუ არა ვინმეს რისკის ფაქტორის იდენტიფიკაცია. შეუძლია ვინმეს საჭირო თავის არიდების სტრატეგიის პოვნა? დაწერეთ ეს რისკის ფაქტორები და თავის არიდების სტრატეგიები დაფაზე. აარჩევინეთ სტუდენტებს კიდევ ერთი რისკის ფაქტორი, რომელიც კანონში წერია. აიღეთ ერთი წინადადება მაგალითისათვის კანონიდან. ამუშავეთ სტუდენტები ინდივიდუალურად რისკის ფაქტორის რამდენიმე სიტყვამდე შემცირებაზე. გაარჩიეთ ის ერთად.

რამდენიმე სტუდენტი დაიხმარეთ დავალების დარიგებაში. გაარჩიეთ ის ერთად. ქვემოთ მოცემულია ნიმუში ერთგვერდიანი სამუშაო ფურცლისა, რომელიც შეიძლება დარიგებოდეთ სტუდენტებს.

თავის არიდების გეგმის შემუშავება

სამუშაოს ტიპი: ჯგუფური სამუშაო

საბოლოო შედეგები:

- შეიდგა საფუძვლიანი კომპიუტერული პრეზენტაციის მომზადება (ტრანსპარანტები ან პოსტერის ზომის ფურცლებიც დასაშვებია).
- შეიძინა სლაიდის პრეზენტაცია, რომელშიც ჩართული იქნება ჯგუფის ყველა წევრი.

პირველი ნაბიჯები

- 1) ჯგუფის შექმნა (მინიმუმ 4, მაქსიმუმ 5 ადამიანი).
- 2) ბიზნესის არჩევა (რესტორანი, სასტუმრო, ელექტრომომწოდებლობის მწარმოებელი და ა.შ.). ყოველი ჯგუფი ირჩევს განსხვავებულ სამუშაო ადგილს.
- 3) მასწავლებლის ინფორმირება, რომელიც მოგცემთ თქვენი ჯგუფის ნომერს, საჭიროს ელექტრული ფაილის სახელი დარქმევას.
- 4) წაიკითხეთ ინსტრუქციის დანარჩენი ნაწილი და შეისწავლეთ შეფასების ცხრილი.

შინაარსი

სლაიდი № 1: სათაური (პრეზენტაციისას მოკლედ თქვით, თუ რატომ აარჩიეთ ეს სამუშაო ადგილი).

სლაიდები № 2, 3, 4, 5, 6: **ზოგიერთი** საკვანძო რისკის ფაქტორი დაკავშირებული სამუშაო ადგილსა და მუშებთან და მათთან დაკავშირებით შემოთავაზებული თავიდან აცილების გეგმები.

სლაიდი № 7: კვლევის წყარო (გამოყენებული კანონების სახელები).

შეფასების ცხრილი

საკვანძო ელემენტები (შეიყვანეთ საბაზისოები?)	H არა	HH ნაწილობრივ	HHH დიახ
სათაური			
სამუშაო ადგილთან დაკავშირებული რისკის ფაქტორები			

ამ რისკების თავიდან ასაცილებელი ზომები			
მუშებთან დაკავშირებული რისკის ფაქტორები			
ამ რისკების თავიდან ასაცილებელი ზომები			
კვლევის წყაროები			
მუშაობის პროცესი			
ფაილი კოპირებულია კლასის სამუშაო მაგიდაზე გაკვეთილს დაწებამდე			
ფაილს სახელი ჰქვია პატერნის მიხედვით (მაგ., ჯგუფი ერთი საჰაერო ხომალდების ტექნიკური მომსახურების საშიშროებების თავიდან აცილება)			
ჯგუფის ყველა წევრი თანაბარ რაოდენობას წარადგენს			
ჩაეტია პრეზენტაციის 5-წუთიან ლიმიტში			
გარკვეულობა			
სლაიდები ადგილი წასაკითხია			
შესაძლებელია პრეზენტაციების მოსმენა			
ენის სწორად გამოყენება (შეცდომები გაგებაზე არ ახდენს გავლენას)			
ტექსტის თხრობა ხელს უწყობს სლაიდების უკეთ გაგებას			
საბოლოო ნიშანი - ჩათვლა ან ჩაჭრა ჩათვლისთვის „დიახ“ სვეტში უნდა იყოს 9 „პლუსი“ მაინც და „არა“ სვეტში არ უნდა იყოს ორზე მეტი.			

წყარო დოკუმენტები და ენობრივი დახმარება

თითო ჯგუფიდან ერთ ადამიანს ააღებინეთ დოკუმენტების პაკეტი ცენტრალური წერტილიდან. ადგილის შეზღუდულობის გამო კანონმდებლობის რეპროდუქცია აქ არ ხდება. წყაროები არის ინტერნაციონალური ლეიბორისტული ორგანიზაციისა და ევროკავშირის ვებგვერდები:

- <http://www.ilo.org/public/english/protection/safework/cis/legosh/esp/index.htm/>
- <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31989L0391:EN:HTML/>
- <http://www.ilo.org/public/english/protection/safework/cis/legosh/eec/index.htm/>

კანონმდებლობის პაკეტი უნდა შეიცავდეს საკვანძო ტერმინების ლექსიკონს. ამ გაკვეთილში გამოყენებული მასალა ჩამოტვირთულია ესპანეთის ლეიბორისტთა და სოციალური დაცვის ვებგვერდიდან http://www.mtas.es/insht/en/principal/tesauro_en.htm/

რჩევები საკლასო ოთახის მენეჯმენტისათვის

ქაღალდების დარიგების პასუხისმგებლობის თავიდან მოშორება. შესაძლო ვარიანტებია:

- რამდენიმე სტუდენტი გეხმარებათ დარიგებაში თქვენი თხოვნის გარეშე;
- დააწვევთ ფურცლები ოთხ სხვადასხვა ადგილას, საიდანაც მათ მალე აიღებენ.

შუალედური დისკუსია (სავარჯიშოს შუაში)

რა არის ყველაზე დიდი გამოწვევა? სავარაუდოდ, შეზღუდული დრო. შესთავაზეთ ჯგუფის წევრებს, გაიყონ სამუშაო ისე, რომ თითო ადამიანი განიხილავს ერთ კანონს და დაამუშავებს ერთ სლაიდს.

რამდენ რისკს წერთ ერთ სლაიდზე? თუ სამზე მეტს, სავარაუდოდ, ზედმეტად ბევრი ინფორმაციის დამუშავებას ცდილობენ.

აქტივობა 4: შედეგის მიღწევის შეფასება (5 წუთი).

ჰკითხეთ სტუდენტებს, მზად არიან თუ არა ინფორმაციის ორგანიზებულ ნაწყვეტებად სისტემატიზაციისათვის. რამდენი მიიჩნევს თავს მზად და რამდენი არა? სჭირდებათ თუ არა ამ უნარზე მოგვიანებით კიდევ მუშაობა.

რადგან მნიშვნელოვანი შედეგი თავის არიდების გეგმაა, გამოაყენებინეთ სტუდენტებს შეფასების ცხრილი იმის შესაფასებლად, თუ სადამდე არიან მისულები ამ მომენტში.

ზოგიერთი შესამოწმებელი შეკითხვა, რომლებიც შეიძლება დასვას:

ვინ არის მზად ინფორმაციის წარსადგენად?

რისი გაკეთება ვერ მოასწარი?

ვინ არის პრეზენტაციის კლასის კომპიუტერში ჩაწერაზე პასუხისმგებელი?

რა გააკეთეთ ენის შესამოწმებლად?

გაქვთ პრეზენტაციისთვის აუცილებელი ყველა ნაწილი?

დღეს გაკვეთილის შემდეგ შეიკრიბებით სავარჯიშოდ თუ ხვალ გაკვეთილის წინ?

დრო დაუნიშნეთ თქვენს თავს?

ვის სჭირდება დახმარება გაკვეთილის შემდეგ?

დღე 5

აქტივობა 1: გახურება (5 წუთი).

მიზანი არის იმის ნახვა, თუ ვინ შეძლებს სამუშაო ადგილზე რისკებისა და მათი თავიდან აცილების სტრატეგიების ყველაზე დიდი რაოდენობით ჩამოთვლას. ეს უნდა მოხდეს ხმაურიან გარემოში. აუხსენით სტუდენტებს, რომ ეს ხელს შეუწყობს მათ მომავალ პრეზენტაციებში სხვებისათვის გასაგები ხმის სიმადლით ლაპარაკში. მრავალი მსახიობი და პრეზენტატორი ატარებს ვოკალურ სავარჯიშოებს ლაპარაკის წინ.

დააყენეთ სტუდენტები ორ რიგად ერთმანეთის პირისპირ - რიგი A და B. ისინი უნდა დადგნენ კლასის სხვადასხვა ბოლოში. დააწყვილეთ თითოეული სტუდენტი ერთი ჯგუფიდან მეორე ჯგუფის იმ წევრთან, რომელიც უშუალოდ მის პირდაპირ დგას. ამის შემდეგ A ჯგუფის ყველა წევრი ერთდროულად იწყებს სამუშაო ადგილზე რომელიმე რისკის შესახებ ინფორმაციის გაზიარებას თავისი პარტნიორისთვის. პარტნიორი B რიგიდან იმეორებს რისკს და სთავაზობს მისი თავიდან აცილების სტრატეგიას. A ჯგუფელი პარტნიორი იმეორებს სტრატეგიას და ასახელებს კიდევ ერთ რისკს და ა.შ. 3 ხმაურიანი წუთის განმავლობაში. ეს სავარჯიშო თავშეკავების დაძლევის უწყობს ხელს. სტუდენტები ანგარიშს თვითონ ითვლიან.

აქტივობა 2: პრაქტიკა პრეზენტაციისათვის (6 წუთი).

3 წუთის გასვლის შემდეგ უთხარით სტუდენტებს, რომ მათ 3 წუთი დარჩათ. შეახსენეთ, როდესაც მხოლოდ 1 წუთი დარჩებათ. ეს თქვენ დაგეხმარებათ დროის გეგმის მიყოლაში, სტუდენტები კი დროის ეფექტურად გამოყენებას ისწავლიან.

აქტივობა 3: პრეზენტაცია და დისკუსია/განხილვა (45 წუთი).

პრეზენტაციის მიმდინარეობისას სხვა სტუდენტები ინდივიდუალურად ინიშნავენ თავის არიდების გეგმებს, რომლებიც სხვა ჯგუფებმა შეიმუშავეს. ჩანიშვნის გაკეთების მონახაზი წინასწარაა წარდგენილი და სადმე მიმაგრებულია. ეს ჩანიშვნები შეიცავს:

- ბიზნესის სახელს;
- სამუშაო ადგილთან დაკავშირებულ 5 რისკს და თავის არიდების სტრატეგიას;
- მუშებთან დაკავშირებულ 5 რისკსა და თავის არიდების სტრატეგიას;
- ერთ შეთავაზებას პრეზენტაციის გასაუმჯობესებლად.

ყოველ გუნდს დაუკარით ტაში. პრეზენტაციის დამთავრებისთანავე სთხოვეთ გუნდს, კომენტარი გააკეთოს იმის შესახებ, რა გააკეთა კარგად და რას გააკეთებს სხვანაირად შემდეგ ჯერზე. ამის შემდეგ თქვენ იძლევიტ უკუკავშირს (ვერბალურად და შეფასების ცხრილით). აქცენტს დადებით ასპექტებზე აკეთებთ.

აქტივობა 4: კვირის შედეგების მიღწევის პროგრესის ანალიზი (5 წუთი).

ეს არის იმის შანსი, რომ შეაჯამოთ და აღნიშნოთ სტუდენტების მიღწევები. ბევრი იქნება კრიტიკულად განწყობილი საკუთარი ენობრივი უნარების მიმართ. მათ შეიძლება დასჭირდეთ დახმარება იმის დასაანახად, რომ თქვენ აფასებთ მათს ძალისხმევასა და რისკებზე წასვლას. ეს მიღწევა აღნიშნავს იმსახურებს.

დაუბრუნდით კვირის შედეგებს, გაიარეთ ისინი სათითაოდ და გადაწყვიტეთ, რომელს მიაღწიეთ და რომელს - არა. სტუდენტებმა შეიძლება „ცერამეტი“ გამოიყენონ იმის საჩვენებლად, თუ რამდენად იქნა თითოეული შედეგი მიღწეული. ცერის მაღლა აწევა შედეგის სრულიად მიღწევას ნიშნავს, უფრო დაბლა ჩამოწევით კი შედარებით ნაკლებად მიღწევა აღინიშნება. ყველა შედეგის მიღწევის შეფასების შემდეგ შეჯამების სახით უთხარით, თუ რის თქმას ცდილობენ სტუდენტები თქვენთვის, თქვენი აზრით. იკითხეთ, არის თუ ერთი რამე, რისი გაკეთებაც შემდეგ კვირაში უფრო დიდი რაოდენობით უნდათ.

მასწავლებლის პირადი რეფლექსია

რადგან ეს პირველი კვირაა, მნიშვნელოვანია იმის შეფასება, თუ ენის რომელ ნაწილზეა საჭირო მეტი მუშაობა. ქვემოთ შემოთავაზებული ცხრილის გამოყენებით შესაძლოა თქვენს კოლეგებთან ერთად დისკუსია ენის იმ ასპექტების შესახებ, რომლებზეც შეთანხმდებით და რომლებიც შემდეგი კვირის ფოკუსი უნდა იყოს. ამგვარი კოორდინირებული მიდგომა ხელს შეუწყობს ენის უფრო სწრაფ შესწავლას.

ენობრივი შედეგების შეფასების ცხრილი მასწავლებელთათვის			
CLIL-ის ვერბალური გამოყენება (პრეზენტაცია) H HH - შედეგით კმაყოფილი HH - საჭიროა გაუმჯობესება H - კომენტარები/გეგმები	H	HH	HHH
CLIL-ის გამოყენების პროცენტი პრეზენტაციისას			
გაწაფულობა			
გამოთქმა			
წინადადების სტრუქტურა აწვდის აზრს			
პრეზენტაციის სტრუქტურა (შესავალი, ძირითადი ტექსტი, დასკვნა)			
CLIL-ის წერილობით გამოყენება (შეჯამების დაწერა)			
ზმნის დროების გამოყენება			
არაწესიერი ზმნების გამოყენება			
ზმნიშედეგი			
ზედსართავები			
რაოდენობრივი გამოხატუებები			
სპეციფიკური ლექსიკა			
წინადადებების სტრუქტურა			
კავშირები			
ნაცვალსახელები			
რიცხვები			
შეჯამების სტრუქტურა (შესავალი, ძირითადი ნაწილი, დასკვნა)			
სხვა			

სასაფუძვლელ CLIL მახასიათებლები, რომლებზეც იყო აქცენტი პირველ კვირას პროფესიულ სასწავლებელში

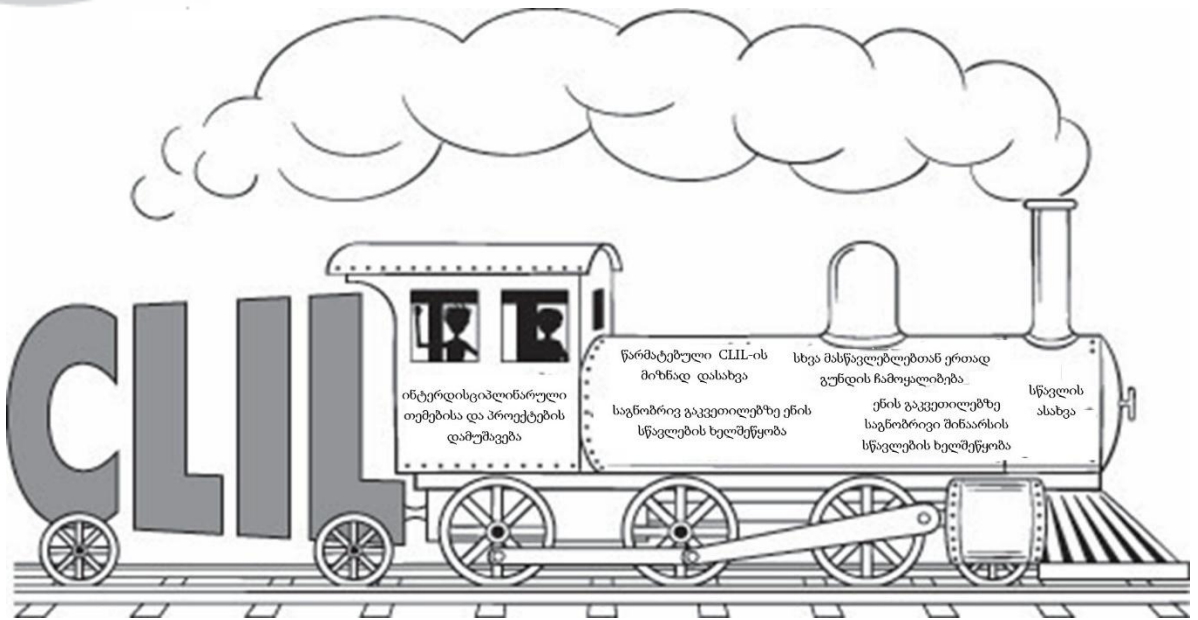
ქვემოთ მოყვანილი ცხრილი გვაჩვენებს CLIL-ის ყველა სასაფუძვლელ მახასიათებელს. გამოყენებული მახასიათებლები გაფერადებულია.

მრავალმხრივი აქცენტი	უსაფრთხო და გამამდიდრებელი გარემო	ავთენტურობა
- ენის სწავლა არაენობრივ გაკვეთილებზე; - შინაარსის სწავლა ენის გაკვეთილებზე; - რამდენიმე საგნის ინტეგრაცია; - კურიკულუმს მიღმა თემები/პროექტები; - რუტინული აქტივობების საშუალებით სწავლის პროცესის განხილვა.	- რუტინული აქტივობების გამოყენება; - ენისა და საგნობრივი შინაარსის წარმოჩენა; - მოსწავლეთა თვითრწმენის ამაღლება; - ენის ცენტრების გამოყენება; - ავთენტური მასალის / გარემოს წვდომა; - მოსწავლის მიერ ენის გაცნობიერება და მისი გაუმჯობესება.	- მოსწავლის მიერ ენობრივი საჭიროებების მითითება; - მოსწავლეთა ინტერესების დაკმაყოფილება; - მოსწავლეთა სწავლისა და ცხოვრების დაკავშირება; - CLIL ენაზე მოლაპარაკებთან დაკავშირება; - ახალი მასალის გამოყენება.

აქტიური სწავლა	„ხარაჩოს“ პრინციპი	კოოპერაცია/თანმშრომლობა
• მოსწავლე უფრო კომუნიკაბელურია, ვიდრე მასწავლებელი; • მოსწავლე მონაწილეობას იღებს სწავლის შედეგის განსაზღვრაში; • მოსწავლეები ახდენენ სწავლის შედეგების მიღწევის პროცესის შეფასებას; • თანატოლთა კოოპერატიული მუშაობისთვის უპირატესობის მინიჭება; • მნიშვნელობის შესახებ მოლაპარაკების წარმოება; • მასწავლებლები, როგორც კურატორები.	• მოსწავლეთა არსებულ ცოდნაზე, უნარებზე, მიდგომებზე, ინტერესებსა და გამოცდილებებზე დაშენება; • ინფორმაციის მომხმარებლებისთვის გასაგებად გადაფუთვა; • სწავლის განსახვავებულ სტილებზე რეაგირება; • შემოქმედებითი და კრიტიკული აზროვნების ხელშეწყობა; • სტუდენტების გამოწვევა, წავიდნენ ერთი ნაბიჯით წინ და არ დარჩნენ კომფორტის ზონაში.	• კურსების/გაკვეთილების/თემების სხვა CLIL და არა-CLIL მასწავლებლებთან თანამშრომლობით დაგეგმვა; • მშობლების ჩართვა; • ადგილობრივი საზოგადოებისა და ხელისუფლების ჩართვა.

წამმართველი პრინციპები, რომლებზეც გაკეთდა აქცენტი პირველ კვირას

კოგნიცია		
• შინაარსის, ენისა და სწავლის უნარების შედეგები სიტყვიერად ჩამოყალიბდება მოსწავლეებთან თანამშრომლობით; • სწავლა დაფუძნებულია მოსწავლეთა არსებულ ცოდნაზე, უნარებზე, მიდგომებზე, ინტერესებსა და გამოცდილებებზე; • მოსწავლეები აანალიზებენ სწავლის შედეგების მიღწევებს დამოუკიდებლად, სხვა მოსწავლეებთან ერთად და მასწავლებელთან ერთად და მუშაობენ ახალი შედეგების დასასახად; • მოსწავლეებს შეუძლიათ სხვადასხვა საგანში შემენილი ცოდნისა და უნარების სინთეზი, შეფასება და გამოყენება.		
საზოგადოება	შინაარსი	კომუნიკაცია
• მოსწავლეები მიიჩნევენ, რომ შემსწავლელი საზოგადოების წევრობა გამამდიდრებელია; • სტუდენტებს აქვთ თვითრწმენა და უნარები, რათა იმუშაონ ჯგუფის შიგნით და ადგილობრივ საზოგადოებაში, დაიცვან ბალანსი საკუთარ და სხვების ინტერესებს შორის; • მასწავლებლები, მოსწავლეები და მშობლები არიან პარტნიორები განათლებაში; • მოსწავლეებს შეუძლიათ განსაზღვრონ საკუთარი როლი კლასში, ლოკალურ და გლობალურ კონტექსტში.	• შინაარსი ცხადადაა დაკავშირებული კლასის შიდა და გარე საზოგადოებასთან; • სტუდენტები იყენებენ ახალ შინაარსებს და გამოიმუშავენ შესაბამის უნარებს ექსპერიმენტული აქტივობებით; • შინაარსი არის მნიშვნელობის მქონე, მაგრამ არა დაუძლეველი; • ინტეგრირებულია სხვადასხვა საგნის შინაარსები; • კულტურული შინაარსი ინტეგრირებულია ყველა საგანში.	• სტუდენტები აქტიურად იყენებენ უფლებას, მონაწილეობა მიიღონ კლასისა და საზოგადოების აქტივობებსა და კომუნიკაციაში; • მერხების განლაგება, კლასის კედლებზე გაკრული თვალსაჩინოებები და სხვა რესურსები ხელს უწყობს სწავლასა და კომუნიკაციას; • მოსწავლეები და მასწავლებლები ერთად ადგენენ და ათანხმებენ მნიშვნელობას; • ენის/კომუნიკაციის უნარები მუშავდება ყველა საგანში.

ეს თავი აღწერს, თუ რა არის უნიკალური CLIL-ის შედეგების დაგეგმვისას.

CLIL-ში სწავლის შედეგები გაცილებით უმჯობესდება, როდესაც სხვადასხვა საგანს შორის კავშირები იქმნება და თანამშრომლობა ძლიერდება. ეს თავი ხსნის, როგორ შევუწყოთ ხელი ენის სწავლას საგნობრივ გაკვეთილებზე და საგნობრივი შინაარსების სწავლებას ენის გაკვეთილებზე. იგი აზუსტებს კურიკულუმის გარე თემებს და წარმოგვიდგენს მაგალითებს. CLIL-ში შეფასება დეტალურადაა აღწერილი. თავი მთავრდება მასწავლებლებს შორის თანამშრომლობის ხელის შეწყობი შემოთავაზებებით.

წარმატებული CLIL-ის დაგეგმვა

დიდი ოცნებები და აქტიური ქმედებები, რომლებსაც დიდი შედეგები მოაქვთ - ესაა CLIL-ის მიზანი. საბოლოო მიზანი ბი- ან მულტილინგვურობაა და, ნებისმიერი სხვა საგანმანათლებლო პროგრამის მსგავსად - აკადემიური და პირადი წარმატება. CLIL-ის მომგებიანი გეგმის ნაწილი მოიცავს სასწავლო შედეგების ჩამოყალიბებას:

- საგნობრივ შინაარსთან დაკავშირებული სწავლის შედეგები;
- ენასთან დაკავშირებული სწავლის შედეგები;
- ზოგადად, სწავლის უნარებთან დაკავშირებული შედეგები.

შედეგში იგულისხმება მყარი ცოდნა, უნარი და დამოკიდებულებები, რომლებიც საშუალებას აძლევს მოსწავლეებს, გამოიყენონ ნასწავლი პირად ან პროფესიულ ცხოვრებაში.

უფრო მარტივად რომ ვთქვათ, იგულისხმება ის, რაც სტუდენტმა იცის და რისი გაკეთებაც შეუძლია მიღებული განათლების წყალობით.

ფილმ „მკვდარი პოეტების საზოგადოების“ „მაგიდაზე დგომის პერსპექტივიდან“, შედეგები არის შესაძლებლობები, რომლებიც ეხმარება მოსწავლეს ცოდნის, უნარებისა და ვარიანტების რეპერტუარის გაფართოებაში. სწავლის შედეგებს შეუძლია:

- ინსტრუქციებზე ფოკუსის უზრუნველყოფა;
- უზრუნველყონ სწავლის (ცოდნა, უნარები, მიდგომები) გაიდლაინის მიწოდება;
- შეფასების მიზნების (სხვა სიტყვებით ისინი გაზომვადები არიან) უზრუნველყოფა;
- დაეხმარონ მოსწავლეებს პირადი მიზნების დასახვაში;
- განხილვას დაუქვემდებარებელი მოლოდინების კომუნიკაციის ხელის შეწყობა;
- სხვებისთვის ინსტრუქციული განზრახვის გადაცემა;
- სწავლის საბოლოო შეფასების ჩარჩოს უზრუნველყოფა;
- სწავლების შეფასების ჩარჩოს უზრუნველყოფა (ადაპტირებულია გრონლუნდისგან, 2004).

რაც ყველაზე მნიშვნელოვანია, მოსწავლეების ჩართვა სწავლის შედეგებში ეხმარება მათ ერთი ძალიან მნიშვნელოვანი უნარის შემუშავებაში: მიზნების დასახვისა და შედეგების დაგეგმვის კონსტრუქციული ჩვევა, რომელსაც წარმატებული ხალხი იყენებს ყოველდღე.

შედეგების მაგალითები

სტუდენტები ამოწმებენ და იყენებენ წესებსა და ენობრივ საშუალებებს, რომლებიც საჭიროა მართკუთხედის გასაზომად.

სტუდენტები პოულობენ, ირჩევენ, აანალიზებენ და სინთეზირებენ უკეთებენ რელევანტურ ინფორმაციას უცხო ქვეყანაში სამოგზაუროდ.

CLIL-ის შედეგების დაგეგმვისას არსებობს რამდენიმე დამახასიათებელი ასპექტი:

საგნობრივ შინაარსთან, ენასა და სწავლის უნარებთან დაკავშირებული შედეგების დაკავშირება საკმაოდ გამოწვევას შეიცავს. CLIL მასწავლებლებთან შეხვედრით გავიგეთ, რომ ამ შედეგებისათვის დაგეგმა და მათზე ფოკუსი გაკვეთილამდე და გაკვეთილისას თავდაპირველად დიდ ძალისხმევას მოითხოვდა როგორც მოსწავლეებისგან, ისე მასწავლებლების მხრიდან. მაგრამ ამაში დაოსტატების შემდეგ, მას მოაქვს მოსწავლეთა მაღალი დონის ჩართულობა და სწავლის ხარისხის გაუმჯობესება. გრძელვადიანი პერსპექტივით - ის დროს ზოგავს.

იმის გათვალისწინება, რომ ენა არ არის ძირითადი საგანი. საგნობრივი შინაარსის სწავლა მინიმალური ენითაა შესაძლებელი. ეს არაინტუიციურია. უფრო მეტიც, შინაარსზე ფოკუსირება ხელს უწყობს ენის შესწავლას. განსაკუთრებით მაშინ, როცა ენის

სწავლება საგნობრივი შინაარსის გაკვეთილებზე რეგულარულ და სისტემატურ ყურადღებას იპყრობს.

ენობრივი ცოდნის ნაკლებობის გამო არ შეიძლება საგნობრივი შინაარსის ხარისხის დათმობა. ძირითადის არაძირითადისგან გამიჯვნა არის ამის გასაღები. საგნობრივი შინაარსი მართავს CLIL პროგრამას. ახალშემენილი ცოდნის აზრიანად გამოყენების შესაძლებლობა აღვივებს მოსწავლის ინტერესს.

ენის შედეგების შედგენა რთულია, რადგან ეს შედეგები იმართება საგნობრივი შინაარსით, ისევე, როგორც მოსწავლის ინტერესებითა და საჭიროებებით. მოსწავლეების იმ ლექსიკითა და დისკურსის პატერნებით უზრუნველყოფა, რომლებიც მათ საგნობრივი შინაარსის მანიპულაციაში სჭირდებათ, დაგეხმარებათ სტანდარტული ენის შესასწავლი კურიკულუმის მოთხოვნების გადაჭარბებაში. უბრალოდ, საჭიროა განსხვავებული წესების მიყოლა.

არსებობს მასწავლებლებს შორის შედეგებისა და სასწავლო აქტივობების შემუშავების კოორდინაციის საჭიროება. თუ მოსწავლეები დაინახავენ, რომ მასწავლებლები თანამშრომლობენ, ისინი უკეთ მოახდენენ ჯგუფური მუშაობის საკუთარ ცხოვრებაში ასიმილაციას, ნაცვლად იმისა, რომ მხოლოდ კლასში გამოიყენონ ის. უფრო მეტიც, კოორდინაციის გარეშე CLIL-ის პრაქტიკაში გამოყენება გარემო პირობებთან ბრძოლას ჰგავს. რამდენიმე საგნის მასწავლებლისა და ენის მასწავლებლის მიერ შესაფასებელი ერთიანი პროექტის შემუშავება ან საკითხის საერთო თემის გარშემო „აგება“ ხელს უწყობს სწავლის პროცესის უფრო რელევანტურად ქცევას, რადგან ის სცდება ერთი გაკვეთილის საზღვრებს და უფრო ფართო გამოყენებას იძენს. ამგვარად, გრძელვადიანი პერსპექტივით, სწავლის ხარისხი იზრდება და მასწავლებლის საქმე მარტივდება.

CLIL ენაზე მშობლიურად და არამშობლურად მოლაპარაკებთან კავშირების დამყარება, კონტაქტი და კომუნიკაცია ენის სწავლის საზღაურია. ისინი ემსახურებიან ნასწავლის გამყარებას.

საზოგადოებასთან კავშირების დამყარება მნიშვნელოვანია, რათა საგნობრივი შინაარსის გამოყენება შეიძლებოდეს საზოგადოებაზე დაფუძნებულ აქტივობებში. მნიშვნელობის შექმნა სოციალური პროცესია და პროექტი უფრო მნიშვნელოვანია, თუკი მას კავშირი აქვს სკოლის გარე, „ნამდვილ“ სამყაროსთან. ეს მომენტები არ უნდა დაგვავიწყდეს.

ფსიქოლოგიურად უსაფრთხო სასწავლო გარემოს შექმნასა და ენობრივი ზრდისკენ მოწოდებას შორის ბალანსის დამყარება რთული საქმეა. თქვენ მიხვდებით, რომ „აიწონა-დაიწონაზე“ ხართ, თუკი მოსწავლეები წყვეტენ ლაპარაკს ან თუკი შეცდომების გამოსწორება არ ხდება.

შესწავლის უნარებზე ფოკუსის შენარჩუნება. CLIL ჟონგლიორობას წააგავს. მისი მრავალმხრივი ფოკუსის დასაცავად კარგია, თუ ყურადღების ცენტრში სწავლის უნარები იქნება. უფრო მეტიც, ჩვენი სწავლის პროცესის შესახებ პასუხისმგებლობას ვერ ავიღებთ, თუკი არ გვეცოდინება, როგორ უნდა ვისწავლოთ. ეს მოითხოვს იმის გაცნობიერებას, თუ როგორ ვსწავლობთ (მაგ., სწავლის სტრატეგიები და სტილი, რომელსაც უპირატესობას ვანიჭებთ) და როგორ ვფიქრობთ (მეტაკოგნიცია). ეს გვეხმარება შევიძინოთ ჩენი სწავლის პროცესის შესაფასებელი და გასაუმჯობესებელი ცოდნა და ინსტრუმენტები. ასევე, გვეხმარება მენტალური ჩვევების შემუშავებაში, რომლებიც წარმართებასა და ბედნიერებას უწყობს ხელს.

ჩემი რეალობის შემოწმება

მე მეცნიერებების (საბუნებისმეტყველო საგნების) მასწავლებელი ვარ და არა ენისა. ვფიქრობდი, რომ საგნობრივი შინაარსისთვის საჭირო ენობრივი ცოდნის უზრუნველყოფა ენის მასწავლებლის პასუხისმგებლობა იყო. სხვა თუ არაფერი, არა-CLIL მოსწავლეებთანაც კი საგნობრივი კურიკულუმის სრულყოფილად გავლა დიდი გამოწვევა შეიძლება იყოს... მძიმე პრობლემის წინაშე აღმოვჩნდი, როდესაც ენის მასწავლებელმა მითხრა, რომ ის შეეცდებოდა იმ ლექსიკის გამოყენებას, რომელსაც მე ვიყენებდი, მაგრამ მეცნიერება მაინცადამაინც კარგად არ ესმოდა... და აი, მივხვდი, რომ მე უნდა დავხმარებოდი ჩემს მოსწავლეებს იმ ენის სწავლაში, რომელიც მათ სჭირდებოდათ!

გამოვიყენე ტერმინოლოგიური ლექსიკონები და უამრავი ვიზუალური მასალა, როგორიცაა, მაგალითად, გრაფიკები. ინფორმაციის მცირე რაოდენობით მიწოდების შემდეგ გამოწმედი, გაიგეს თუ არა ის მოსწავლეებმა. ვმუშაობდი, რომ მომეშორებინა ყველაფერი ზედმეტი და ფოკუსი გამეკეთებინა ძირითადზე.

თავდაპირველად ძალიან დიდი პასუხისმგებლობა ავიღე ჩემს თავზე და

ზედმეტად ბევრი დრო დავხარჯე ენის საკითხების ახსნაზე. საბოლოოდ გადაწყვიტე, რომ უფრო მეტი წყვილური და ჯგუფური სამუშაოები ჩამეტარებინა და პრაქტიკული სავარჯიშოები მიმეცა. კვლავ ვცდილობდი მოსწავლეთა დახმარებას ინფორმაციის მარტივ, დაძლეად ნაწილებად მიწოდებითა და დასათურებული დიაგრამებისა და ტერმინოლოგიური ლექსიკონების უზრუნველყოფით. მუდმივად ვამოწმებდი გაგების დონეს, ენობრივ საკითხებს ვაწვდიდი საჭიროების მიხედვით. და, რაც ყველაზე მთავარია, აღმოვაჩინე, რომ თუკი დიდი ძალისხმევით შევცდებოდი, თემა მოსწავლეთათვის რელევანტური გამეხადდა, ისე, რომ მას კავშირი ჰქონოდა მათ ცხოვრებასთან, მოსწავლეები საგნობრივი შინაარსის სასწავლად მოტივირებულები ხდებოდნენ. ენის სწავლება კი აღარ მჭირდებოდა, არამედ ენობრივი დახმარების გაწევა და ენის საინტერესო გამოყენების ჩვენება.

*მაკ დურმონტი, მეცნიერებების
მასწავლებელი, კანადა*

საგნობრივ გაკვეთილებზე ენის სწავლის ხელშეწყობა

ყოველ საგანს საკუთარი ტერმინოლოგია აქვს - ენა, რომელიც საერთოა მეცნიერთათვის, მათემატიკოსთათვის ან მსახიობთათვის... პირველ ეტაპზე უნდა გადაწყვიტოთ, თუ რა ენობრივი ცოდნა უნდა ჰქონდეთ მოსწავლეებს (კონკრეტული საგნობრივი შინაარსისთვის აუცილებელი ენა) საგნობრივი შინაარსის დასაუფლებლად. ენა, რომელიც დაეხმარებოდა, მაგრამ აბსოლუტურად აუცილებელი არაა (შინაარსთან შეთავსებადი ენა) საგნის სასწავლად უკანა პლანზე გადადის, თუმცა მასაც სჭირდება ხელშეწყობა. საგნობრივ შინაარსთან შეთავსებადი ენა ხდება მნიშვნელოვანი, როდესაც მოსწავლეები ცდილობენ საკუთარი აზრების გამოთქმას შესასწავლ თემასთან დაკავშირებით. ამის შედეგად, სწორედ შინაარსთან შეთავსებადი ენა არის ხოლმე ის, რაც

მოსწავლეებს მართლა აინტერესებთ. მას ხანდახან შეუძლია საფუძვლის როლი შეასრულოს, რომელსაც დაეყრდნობა შინაარსისათვის აუცილებელი ენა.

კლაუდი, გენესი და ჰამაიანი ამბობენ, რომ საგნობრივი შინაარსისთვის აუცილებელი ენა მოიცავს 1) ტექნიკურ ლექსიკას („ტექსონომია“, „ნუმერატორი“), 2) სპეციალურ გამონათქვამებს („არც ისე ხშირი“, „საერთო წინაპარი სახეობა“) 3) სიტყვათა პოლისემიურ მნიშვნელობას (გვარი, სახე), 4) სინტაქსურ მახასიათებლებს (პასიური კონსტრუქცია, რთული წინადადება) და 5) ენის ფუნქციებს, რომლებიც დომინირებენ გაკვეთილის გარკვეულ შინაარსობრივ არეალში (ინფორმირება, განსაზღვრა, ანალიზი, კლასიფიკაცია, წინასწარ ვარაუდი, ახსნა, დამტკიცება და ა.შ.). ეს ენობრივი უნარები საჭიროა მოსწავლეთათვის კონცეფციების დასაუფლებლად, კითხვების დასასმელად, გაგებულის ასახსნელად, დაუფლების დემონსტრირებისა და საგნობრივი შინაარსის შემდგომი სწავლებისათვის (კლაუდი და სხვები, 2000).

საგნობრივი შინაარსისათვის აუცილებელი ენა იქნება შინაარსთან შეთავსებადი, თუ შესაძლებელია მოსწავლეებს შორის ვერბალური ინტერაქციის მრავალფეროვანი შესაძლებლობა. ენას მხოლოდ მოსმენით, კითხვითა და წერით არ ვსწავლობთ. ახალი ენა რომ გამყარდეს, საჭიროა, რომ ის საუბარში გამოვიყენოთ, სანამ ის ჩვენი რეპერტუარის ნაწილი არ გახდება. CLIL მიდგომის მრავალმხრივი ბუნება შეიცავს დამატებით ფოკუსს მოსწავლეთა ინტერესებზე, თანატოლთა კოოპერაციულ მუშაობასა და კრიტიკული აზროვნების ჩამოყალიბებაზე, სხვა მეთოდოლოგიურ სტრატეგიებთან ერთად. ეს ხელს უწყობს საგნობრივი შინაარსის სწავლას და ქმნის ახალ შესაძლებლობებს საგნობრივი შინაარსის შესახებ დისკუსიისა და სხვა ტიპის კომუნიკაციისათვის. ამ შესაძლებლობების ზრდა ხელს უწყობს ენის შესწავლას.

ამ ხედვას ეთანხმება უკუკავშირი, რომელიც პრაქტიკოსი CLIL მასწავლებლებისაგან მივიღეთ. როდესაც ვკითხეთ, თუ რა იყო, მათი აზრით, საგნის გაკვეთილზე ენის სწავლისათვის საჭირო ძირითადი ელემენტი, პასუხებში სპეციფიკური ენის სწავლის აქტივობებსა და დამხმარე მასალას თითქმის არასოდეს არ ასახლებდნენ. ამის მიუხედავად, ზოგიერთი ამგვარი მასალა მოცემულია თავის ბოლოში. თუმცა, ჯერ შევაჯამებთ, თუ რას ამბობენ CLIL მასწავლებლები. მომდევნო სია შემუშავდა დიდი გამოცდილების მქონე CLIL სპეციალისტთან, **ლინდა ბოინტონთან**, თანამშრომლობით.

1. ფსიქოლოგიურად და ფიზიკურად უსაფრთხო გარემოს შექმნა

მოსწავლეებს უნდა შეეძლოთ ენით ექსპერიმენტირება და არ უნდა ეშინოდეთ შეცდომების დაშვებისა. ნებისმიერი ასაკის მოსწავლეს უნდა ესმოდეს, რომ მანაც უნდა მიიღოს მონაწილეობა ისეთი გარემოს შექმნაში, რომელშიც მისი თანაკლასელები თავს კომფორტულად იგრძნობენ - დაცინვის, სარკაზმისა და ფიზიკური აგრესიისგან თავისუფალი გარემოსი. ეს კეთდება კლასში წესების შემოღებითა და მათი დაცვით; პრობლემებთან დისკუსიების საშუალებით გამკლავებით; კონსტრუქციული კომუნიკაციის მცდელობებისათვის ხელშეწყობით; ასევე, სტუდენტთა წაქეზებით, გააანალიზონ და გამოასწორონ საკუთარი კომენტარები, ვერბალური და არავერბალური რეაქციები და საქციელი. ყველაზე მთავარი კი ისაა, რომ გავუროდეთ თქვენი მოსწავლეების წარმატებისა და უთხრათ ან აგრძნობინოთ ეს მათ!

2. მუდმივად გამოიყენეთ ერთი ენა

ყოველთვის შეეცადეთ სამიზნე ენის გამოყენებას. თავიდან, როდესაც საჭირო იქნება, მოსწავლემ შეიძლება CLIL ენაზე ნათქვამის შეჯამება თავის პირველ ენაზე გააკეთოს. შესაძლოა სტუმრის მოწვევა უსაფრთხოების საკითხების პირველ ენაზე განსახილველად.

მაგრამ შუალედური ენის გამოყენება ექსტენსიური პროგრამის დასაწყისში და ისიც მცირე დოზით არის დასაშვები.

3. დასაწყისში დასაშვებია, რომ მოსწავლეებმა პირველი ენა გამოიყენონ

ელოდეთ დაწყებითი სკოლის მოსწავლეებისაგან, რომლებიც პროგრამის დასაწყისში არიან, რომ თავდაპირველად პასუხებს მშობლიურ ენაზე გაგცემენ ხოლმე. ხშირად ისინი ვერბალურად ჩამოაყალიბებენ სამიზნე ენის სტრუქტურებს; მაგრამ, არ ელოდოთ სამიზნე ენაში სპონტანურ თვითგამოხატვის უნარს მესამე ან მეოთხე თვემდე. ამ პირველი თვეების განმავლობაში მოსწავლეები იმუშავებენ რეცეფციულ ენობრივ უნარებს. ისინი გაიგებენ უფრო და უფრო მეტს თქვენი ნათქვამისაგან, თუმცა სამიზნე ენაზე პასუხის გაცემა მათთვის არც ისე იოლი იქნება. პირველი ნახევარი წლის განმავლობაში ელოდეთ დაწყებითი სკოლის მოსწავლეებისაგან, რომ ენებს აურევენ.

საშუალო და პროფესიული განათლების კლასებშიც აურევენ მოსწავლეები ენებს. ეს ხელს უწყობს კომუნიკაციას. მიაწოდეთ მათ საჭირო ფრაზები CLIL ენაზე და, თუ შესაძლებელია, დაწერეთ ისინი დაფაზე. ფრაზის გამოყენების შემდეგ ჩათვალეთ, რომ ის გაკვეთილის რეპერტუარის ნაწილია. იმის თავიდან ასარიდებლად, რომ მოსწავლეები მხოლოდ თქვენზე, როგორც ენის წყაროზე, იყვნენ დამოკიდებული, ხანდახან სთხოვეთ მოსწავლეებს, რომლებიც სიტყვებს ვერ პოულობენ, რომ სხვა გზით გადმოგცენ სათქმელი. სთხოვეთ სხვა მოსწავლეებს დახმარება ან ასწავლეთ მოსწავლეს ლექსიკონის გამოყენება. ახალ თემასთან დაკავშირებული საჭირო ენობრივი ერთეულები შეგიძლიათ გაკვეთილის დაწყებამდე გააკრათ კედელზე ან დაწეროთ დაფაზე.

არ შესთავაზოთ წამახალისებლები, როგორიცაა განადღებადი საკლასო ვალუტა, სამიზნე ენაზე ლაპარაკის სანაცვლოდ. ეს კონტრპროდუქტიულია. ეს შექმნის ისეთ სიტუაციას, რომელშიც მოსწავლის ერთადერთი მოტივაცია ენის სწავლისას ჯილდოს მიღება იქნება. თქვენი მიზანი კი ისაა, რომ სტუდენტს გაუჩნდეს სწავლისა და ლაპარაკის სურვილი შიდა მოტივაციიდან და „შიდა“ ჯილდოდან, რომელსაც სწავლის შედეგი მოიტანს. მთავარი წამახალისებელი იქნება საგნობრივი შინაარსის სწავლა და სამიზნე ენაზე კომუნიკაციით მიღებული სიამოვნება.

4. ილაპარაკეთ ნელა და გარკვევით

ახალი ენისა და სტრუქტურების წარდგენისას ისაუბრეთ ძალიან გარკვევით. მაგრამ ფრთხილად იყავით, რათა არ გადააჭარბოთ სიტყვის წარმოთქმისას ან არ ილაპარაკოთ არაბუნებრივად ნელა. დაგეგმვისას გაითვალისწინეთ, თუ რამდენ ახალ სიტყვას ან სტრუქტურას წარუდგენთ მოსწავლეებს ერთ ჯერზე. ისინი თავს უნდა გრძნობდნენ გამოწვევის წინაშე, მაგრამ კომფორტულად და არა ფრუსტრირებულად ან დათრგუნულად.

5. გამოიყენეთ ენის შესაფერისი დონე

თავი აარიდეთ სტრუქტურებს, რომლებიც თქვენი მოსწავლეებისათვის ზედმეტად რთული იქნება, მაგრამ ისაუბრეთ გრამატიკულად გამართულად. თქვენი მოსწავლეების გამოწვევის დონის შესაზომად გამოიყენეთ იმ დონის ენა, რომელიც ერთი ნაბიჯით წინ იქნება კლასის დონეზე - იმდენით წინ, რომ მუშაობა მოუწიოთ, მაგრამ ძალიან არ გაუჭირდეთ.

6. აზრის განსამტკიცებლად გამოიყენეთ მიმიკა, ჟესტები და სურათები

ხშირად გამოყენებული პრაქტიკის ნაცვლად გამოიყენეთ საპირისპირო მიდგომა: დაკვირვებით მოასმენინეთ მოსწავლეების ახალი სიტყვები, რათა მათ აღმოაჩინონ სიტყვის მნიშვნელობა სამიზნე ენაზე, სანამ ვიზუალურ დამხმარებებს გამოიყენებთ. ამგვარად იდეა პირველად სამიზნე ენაზე რეგისტრირდება.

7. გამეორება საჭიროა!

გამეორება დაეხმარება მოსწავლეებს მნიშვნელობის აღქმასა და უსაფრთხოების შეგრძნების შექმნაში. რეცეფციული ენობრივი უნარების შემუშავებასთან ერთად ისინი თვითონ დაიწყებენ ახალი ლექსიკის თავისთვის გამეორებას. როდესაც ისინი უფრო კომფორტულად იგრძნობენ თავს ენასთან, ლექსიკას ხმამაღლა გაიმეორებენ და უფრო სპონტანურად ჩამოაყალიბებენ ხოლმე სათქმელს. განსაკუთრებით მცირე ასაკის მოსწავლეებთან ყოველდღიური რუტინული სამუშაოები დღის დასაწყისში დიდად დაგეხმარებათ.

8. გახადეთ გაკვეთილი აზრიანი!

გაკვეთილის ენა, თემები და შინაარსი მოსწავლეთათვის რელევანტური და საინტერესო უნდა იყოს. თავიდან ეს ნიშნავს მოსწავლეებზე, მათ ოჯახებზე, სკოლასა და საზოგადოებაზე ფოკუსირებას. მოგვიანებით შეიძლება დაემატოს მუსიკა, ადგილობრივი პრობლემები, სკოლის ღონისძიებები, გარემო, პრობლემები საზოგადოებაში, საზოგადოებრივი მოღვაწეები, სპორტი, მოდა, ცხოვრების ჯანსაღი სტილი და ა.შ.

ასევე, ისეთ პრობლემებზე კონცენტრაციით, რომელთა გადაწყვეტასაც კრიტიკული აზროვნება და თანატოლთა მცირე ჯგუფების თანამშრომლობა სჭირდება, მოსწავლეები სწავლის პროცესში უფრო ერთვებიან და უფრო ინტერესდებიან. მოსწავლეთა გამოცდილების, პირადი ინტერესებისა და ბექგრაუნდის გათვალისწინებით და მათთვის გამოწვევის შექმნით, მართლა დაფიქრდნენ, სკოლაში შესრულებული სამუშაო მოსწავლეთათვის უფრო მნიშვნელოვანი, ავთენტური და ცხოვრებისათვის რელევანტური ხდება.

9. შესთავაზეთ ენის მოდელების ნაირსახეობები

მოსწავლეებს სჭირდებათ CLIL ენის მოსმენა სხვადასხვა ადამიანისაგან სხვადასხვა კონტექსტში. სკოლის ენა ყოველთვის არ შეეფერება ყოველდღიურ სიტუაციებს. მოიწვიეთ კლასში სტუმრები და მოაწყვეთ სხვადასხვა სახის გასვლები. ჩამოაყალიბეთ კლასებს შორის სამეგობრო პროგრამა, დააწყვილეთ ახალგაზრდა მოსწავლეები შედარებით უფროსებთან და უზრუნველყავით, რომ ისინი კვირაში ერთხელ ან ორჯერ შეხვდნენ. შეუერთდით საერთაშორისო პროექტებს, როგორიცაა „მეცნიერება მსოფლიოს მასშტაბით“, ან შექმენით პროექტი სხვა ქვეყნის სკოლასთან თანამშრომლობით, სადაც CLIL ენა პირველი ან მეორე ენაა. შექმენით დავალებები, სადაც მოსწავლეებს დასჭირდებათ მშობლიური ენის რესურსების გამოყენება, მაგალითად, მუსიკა, ვიდეოკლიპები, ბლოგები და მთავარი ვებგვერდები.

10. შექმენით მრავალი შესაძლებლობა ენის გამოსაყენებლად

პროაქტიური სტრატეგიები, როგორებიცაა ჯგუფური მუშაობა, წყვილებად მუშაობა და აქტივობის ცენტრები, უფრო ეფექტურია, ვიდრე მხოლოდ წერილობითი

სავარჯიშოების კეთება, რომელთაც მოგვიანებით შეასწორებთ თითოეულისათვის ცალ-ცალკე. მოსწავლეთა ცოდნის არსებული დონის და მათი დამოკიდებულებების გაგებითა და სწავლის განსხვავებული სტილების გათვალისწინებით შეგიძლიათ შეიმუშავოთ პროგრამები და აქტივობები, რომლებიც მრავალ განსხვავებულ მოთხოვნას დააკმაყოფილებს. იდეები, გაკვეთილები და აქტივობები მოსწავლეთათვის რელევანტურ კონტექსტში უნდა იყოს წარდგენილი.

მოსწავლეები ენას გამოყენებით ისწავლიან. თანატოლთა კოოპერაცია (ჯგუფურად ან წყვილებში), რომელიც ფოკუსირებულია პრობლემების გადასაწყვეტ აქტივობებზე, განსაკუთრებით ეფექტური შეიძლება იყოს. ეს მათ აძლევს საშუალებას, შეიმუშავონ თანამშრომლობითი უნარები და შეიძინონ თავდაჯერებულობა საკუთარი იდეებისა და აზრების თანატოლებისთვის გასაზიარებლად.

11. კომუნიკაცია ძირითადი მნიშვნელობისაა

უფრო მნიშვნელოვანია მოსწავლეებმა დაამყარონ კომუნიკაცია, ვიდრე ის, რომ ვიფიქროთ იდეალური გრამატიკის შექმნაზე. მოსწავლემ ლაპარაკისას დადებითი უკუკავშირი უნდა მიიღოს, ისევე, როგორც სწორად ლაპარაკისთვის. მასწავლებელს შეუძლია სწორი სიტყვის ან ფრაზის მოდელირება, ან არასწორი წინადადების სწორად გადაკეთება. მოსწავლეთა პროგრესთან ერთად, შეგიძლიათ მოუწოდოთ მათ თვით ან თანატოლთა მიერ შესწორებისაკენ. როდესაც მოსწავლე შეასწორებს შეცდომას, გააგრძელეთ დიალოგი. სადაც შესაძლებელია, მოსწავლეებმა თვითონ უნდა დაიწყონ საუბრის წამართვა. ეს ხელს უწყობს მათი საკლასო ოთახის კულტურის განვითარებას, სადაც მოსწავლეები უფრო და უფრო მეტ პასუხისმგებლობას იღებენ საკუთარი სწავლისადმი.

12. შექმენით დიდი რაოდენობით საშუალება ოთხივე ენობრივი უნარის განვითარებისათვის - მოსმენა, ლაპარაკი, კითხვა და წერა

თითოეული ენობრივი უნარი აძლიერებს და ეხმარება დანარჩენებს. მონახეთ ოთხივე უნარის ერთ აქტივობაში ან აქტივობათა მიმდევრობაში კომბინირების შესაძლებლობები. მაგალითად, გლობალიზაციას თუ განიხილავთ, ჯერ ჩამოაწერინეთ მოსწავლეებს თავიანთი აზრები გლობალიზაციის დადებით და უარყოფით მხარეებზე. შემდეგ წყვილებად განაწილებულემა წაიკითხოთ პარტნიორების ჩანაწერები. შემდეგ ორ მოსწავლეს შეუძლია შეაერთოს პასუხები ერთ ჩანაწერში. მათ შეუძლიათ ივარჯიშონ დასკვნის პრეზენტაციაში. შემდეგ ერთი წყვილი პრეზენტაციას გააკეთებს მეორესთან. ეს ორი წყვილი განიხილავს განსხვავებებს და შეეცდება ერთი საერთო ტექსტი დაწეროს.

13. იმუშავეთ სისტემატურად სკოლაში გამოყენებული ყველა ენისთვის თანასწორი სტატუსის შესაქმნელად

ყველა ენა, რომელიც ისწავლება ან გამოიყენება სკოლაში, იმსახურებს თანაბარ ყურადღებას. მაგალითად, უნდა გამოიყენოთ შესაძლებლობები განცხადებების CLIL ენაზე გასაკეთებლად. მოსწავლეების შემოქმედებითმა წრეებმა შეიძლება მოამზადონ წარმოდგენები CLIL ენაზე. CLIL ენის ღირებულების მოდელირება შეგიძლიათ მოსწავლეებსა და კოლეგებთან ამ ენაზე ლაპარაკით საკლასო ოთახის გარეთ, დერეფნებში ან კაფეტერიაში. უცხოელ, CLIL ენაზე მოლაპარაკე თანატოლებთან და არა-CLIL მოსწავლეებთან კომუნიკაციის საშუალებები დაეხმარება მოსწავლეებს ენის სწავლის სარგებლიანობის გაგებაში. მოსწავლეთა უმრავლესობისათვის საერთაშორისო კომუნიკაცია საინტერესოა. სკოლის გარემოში ენების შემოტანა შესაძლებელია სკოლაში

დამატებითი ენების, მათ შორის მოსწავლეთა მშობლიური ენ(ებ)ის შემოტანითაც შეკრებებისა და გამოფენების დროს.

სკოლის დირექტორმა და დანარჩენმა პერსონალმა უნდა მოახდინონ CLIL პროგრამის მხარდაჭერის დემონსტრაცია. ეს ყველაზე უკეთ მიიღწევა, როდესაც CLIL და არა- CLIL მასწავლებლები თანამშრომლობენ და როდესაც ორივე ჯგუფი ამჩნევს და სახალხოდ აღნიშნავს ერთმანეთის მიღწევებს და ემებს საშუალებებს, მიაღწიონ ამას ერთობლივად. თუმცა, CLIL პროგრამის გარშემო ელიტური აურის შექმნა კონტრპროდუქტიულია, რადგან ის ძირს უთხრის პროგრამის სტატუსს მოსწავლეთა და პერსონალის თვალში.

14. წამოაყენეთ მაღალი, მაგრამ რეალისტური მოლოდინები

არ შეიძლება თქვენი მოსწავლეების შესაძლებლობების სათანადოდ შეუფასებლობა. გქონდეთ მაღალი, მაგრამ რეალისტური მოლოდინები. ამავდროულად, მოსწავლეები უნდა ხედავდნენ, რომ ეს მაღალი მოლოდინები მიღწევადი და სამართლიანია. ასევე, იფიქრეთ უარყოფით მოლოდინებზე, რომლებიც მოსწავლეთა მიმართ გაქვთ და ჩაანაცვლეთ ისინი დადებითებით. რაც მთავარია, ელოდეთ თქვენი მოსწავლეებისაგან ძალისხმევის დახარჯვასა და დიალოგს სწავლის პროცესთან მიმართებით. თუ მოსწავლეებს უჭირთ მოლოდინის ასრულება, დაეხმარეთ მათ. მაღალი მოლოდინები ეხმარება მოსწავლეებს სკოლის მნიშვნელობის გააზრებაში: ისინი ეხმარებიან მოსწავლეებს, კონცენტრირება მოახდინონ სწავლაზე და მოიქცნენ უკეთ.

მაგალითად, თუკი მოსწავლეები წერილს სწერენ პოლიტიკოსებს, მათგან უნდა ელოდნენ ენის ცოდნის საკმარის დონეს, რომ პრობლემის გადასაწყვეტი რეალური შეთავაზება გააკეთონ. ეს შეიძლება გულისხმობდეს მათთვის წერილისათვის საჭირო ზოგადი სტრუქტურისა და დისკურსის პატერნის მიწოდებას. თუმცა მოსწავლეების მიმართ მოლოდინი იქნება ენისა და სტილის დახვეწა, ისევე, როგორც თავიანთი შეთავაზებების ლოგიკურობისა და რეალისტურობის ანალიზი. შეგიძლიათ მათ დაუსვათ კითხვები, თუ საიდან მოვა ფული შეთავაზებული ცვლილებების განსახორციელებლად, ვინ იქნება ამ ცვლილებების მენეჯერი და რა მტკიცებულებები აქვთ თავიანთი შეთავაზების გასამყარებლად.

15. იპოვეთ გზა მოსწავლეთა ძალისხმევისა და წარმატების აღიარებისათვის

დააჯილდოეთ მოსწავლე ძალისხმევისათვის. ასევე, დააჯილდოეთ თანამშრომლობა, თანატოლთა სწავლება, თვითკმარობა, სწავლის პროცესის ანალიზი, დავალების შესრულება, დაგეგმილი შედეგების მიღწევაში პროგრესი, ისევე, როგორც მიღწევები ყოველ საგანში. ეს ყოველ მოსწავლეს სჭირდება. შეარჩიეთ კარგი მომენტი ამისათვის.

თავი აარიდეთ მუდამ „ყოჩაღ, კარგია!“-ს თქმას - ეს ცარიელი ქების სიტყვებია. ეფექტური აღიარება უფრო კონკრეტულია და შეიცავს როგორც ანალიზს, ისე სახალხოდ აღნიშვნას. მიეცით მოსწავლეებს შანსი, რომ ილაპარაკონ იმაზე, თუ როგორ მიაღწიეს შედეგს. მოსმენა აღიარებას უთანაბრდება. გამოაკარით მოსწავლის ნამუშევრები საკლასო ოთახში და დერეფნებში. გამოფინეთ პროექტები ბიბლიოთეკაში. მოიწვიეთ ვინმე, მაგალითად, დირექტორი, სამუშაოს სანახავად და შესაფასებლად.

გამოაცალკევით ქება და რჩევა იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა გააგრძელოს. ამისთვის ყველაზე მარტივია „მაგრამ“-ზე უარის თქმა. მაგალითად, გადაახტით მომდევნო წინადადების მეორე ნახევარს. „შენი გამოყენებული გრაფიკი და საკვანძო შეტყობინებების გამეორება დაეხმარა პრეზენტაციის წარმატებულობას, მაგრამ ფრთხილად იყავი, გამეორებამ არ ჩაგითრიოს“. სიტყვა „მაგრამ“ განმტკიცებას ანეიტრალებს.

ქვემოთ არის რამდენიმე მაგალითი, როგორ შეიძლება საგნის მასწავლებლები დაეხმარონ მოსწავლეებს ენობრივი საკითხების შესწავლაში. წიგნში ამის კიდევ მრავალ მაგალითს შეხვდებით.

მაგალითისთვის, ისტორიაში ხშირად გამოიყენება წარსული დრო. თუ ფიქრობთ, რომ მათ წარსული დრო ენის გაკვეთილზე გაიარეს, მაგრამ შეიძლება არაწესიერ ზმნებთან ჰქონდეთ პრობლემა, მოსწავლეთა დასახმარებლად შეგიძლიათ შექმნათ ზმნების ცხრილი იმ ზმნების გამოყენებით, რომლებიც დიდი ალბათობით შეგხვდებათ ისტორიაში. როდესაც მოსწავლეები არაწესიერი ზმნის გამოყენებისას შეცდომას დაუშვებენ, შესთავაზეთ მათ, რომ თავად შეასწორონ შეცდომა ზმნების ცხრილის გამოყენებით. იხილეთ მაგალითი:

present	Past simple	Past participle
be	Was/were	been
become	became	Become
fall	Fell	fallen
hold	Held	Held
Steal	Stole	Stolen
Take	Took	Taken
Win	Won	Won
...	...	...

ვერბალური ფრაზები	დეფინიცია	მაგალითი
hand down	• leave as an inheritance • pronounce formally	He handed down the watch to his daughter. The decree was handed down from the head office.
hand over	• yield control of • give something to someone who is usually expecting it	She handed over power to her son. After a 40-day siege they handed over the castle to the Goths. He handed over the evidence to the police.
come across	• find by chance	I came across the oil spill as I was hiking along that isolated stretch of coastline.
come along with	• accompany • make progress	He came along with us to the party. How is she coming along with the project?
come down with	• become ill with	My brother came down with a cold and won't be joining us.
...	...	...

დაფის ან კლასის არჩეული კუთხე გამოიყოფა „სიტყვის კედლისათვის“, რომელიც 10-20 სიტყვას შეიცავს, რომლებიც, მოსწავლეთა აზრით, ყველაზე მეტად სჭირდებათ მოცემულ კვირაში. ყოველდღე მოსწავლეებს მოუწოდეთ, დაამატონ ან გამოაკლონ „სიტყვების კედელს“ სიტყვები. შეგიძლიათ ჰკითხოთ მათ, რატომაა მოცემული კითხვა ისე მნიშვნელოვანი, რომ კედელზე დაწერას იმსახურებს. ზოგიერთ მოსწავლეს ენდომება ამ სიტყვების თავიანთ პირად ლექსიკონში ჩაწერა მოცემული საგნისათვის (შესაძლოა გაფარდოვდეს და ფრაზებსაც მოიცავდეს).

კიდევ ერთი ვარიანტია საკვანძო შინაარსი და ლექსიკა პასაჟის წაკითხვის ან წერილობითი დავალების მიცემის წინ წარუდგინოთ მოსწავლეებს გრაფიკული ორგანიზერის სახით. მაგალითად:

სიტყვების კატეგორიების მიხედვით დაჯგუფება(მაგ. ზმნები, სახელები, იდიომები; ხელსაწყოები, მასალა ოთახის ინტერიერისათვის, მასალა ოთახის ექსტერიერისათვის; მარცვლეული, ხილი, ბოსტნეული, ფრინველის ხორცი, წითელი ხორცი, თევზი) ხელი ეწყობა აღქმას. მაგალითი შეგიძლიათ იხილოთ მესამე თავში, 97-ე გვერდზე.

მოსწავლეებს, ასევე, შეგიძლიათ მისცეთ 25-მდე სიტყვა, დაკავშირებული მიმდინარე თემასთან, ამოებჭდილი დასარიგებელ ფურცლებზე. შეგიძლიათ სთხოვოთ, დაჭრან ეს ფურცლები ჰორიზონტალურად და ვერტიკალურად ისე, რომ ყოველი სიტყვა ფურცლის ცალკე ნაჭერზე იყოს. მოსწავლეები ამის შემდეგ იმუშავენ სიტყვების კატეგორიზაციაზე მოცემული საგნის საკვანძო კონცეფციების მიხედვით. ეს სიტყვების ჯგუფები იქნება როგორც ლექსიკის, ისე საკვანძო კონცეფციების მიმოხილვა.

მოსწავლეთა გრაფიკულ ლექსიკონებამდე მიყვანა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, რადგან ეს ლექსიკონები ლექსიკას კონცეფციების, თემების ან ობიექტების მიხედვით აჯგუფებს. ამას გარდა, დაწერილ სიტყვებს მოსდევს ილუსტრაციები.

მეცნიერებაში (საბუნებისმეტყველო საგნებში) ატმოსფეროს შესწავლისას, მომდევნო ილუსტრირებული და წერილობითი ტექსტი, სავარჯიშოს მაგალითთან ერთად, ხელს უწყობს როგორც ენის, ისე საგნობრივი შინაარსის სწავლას.

შეხედეთ ილუსტრაციას და შექმენით წინადადებები. გამოიყენეთ შედარება, მაგალითად „უფრო მაღალი, ვიდრე; უფრო დაბალი, ვიდრე; უფრო სწრაფი, ვიდრე; უფრო თხელი, ვიდრე“)

- 1) დედამიწაზე ყველაზე მაღალი მთა(8 850 მ)
- 2) წვიმის ღრუბლები (0.5–3 კმ)
- 3) ბუმბულისებრი ღრუბლები (8–11 კმ)
- 4) ოზონის შრე (15–35 კმ)
- 5) ტროპოსფერი (20 კმ-მდე)
- 6) სტრატოსფერი (50 კმ-მდე)
- 7) თვითმფრინავი, რომელიც დაფრინავს 10 კმ სიმაღლეზე
- 8) სატელიტი (100 კმ)
- 9) მეტეორიტები, რომლებიც იწვებიან ატმოსფეროში (80–100 კმ)

მაგალითი:
თვითმფრინავები დაფრინავენ უფრო დაბალ სიმაღლეზე, ვიდრე სატელიტები.

ენის გაკვეთილებზე საგნობრივი შინაარსის სწავლის ხელშეწყობა

კითხვა: თუკი აღქმა და მნიშვნელობის მქონე შინაარსი წამართავს ენის სწავლას, ლექსიკისა და გრამატიკის სწავლებაზე რას გვეტყვით?

პასუხი: ჩვენ ვაგრძელებთ ლექსიკისა და გრამატიკის სწავლებას, მაგრამ ვცდილობთ სხვანაირად შევფუთოთ ისინი. ენის მასწავლებლები ყოველთვის მუშაობდნენ აზრიანი კონტექსტის შესაქმნელად. CLIL გვთავაზობს ენის სწავლების უფრო ფართო საშუალებებს. რაკი ვიცით, რომ მოსწავლეები, ძირითადად, საგნის სწავლით არიან მოტივირებული და თვითონ ენის ხატრით ენის სწავლა ნაკლებად უნდათ, სჯობს იმის გამოკვლევა, თუ როგორ შეიძლება საგნობრივი შინაარსის სწავლის საშუალებების გამოყენება ენის გაკვეთილებზე.

CLIL პროგრამებში მოსწავლეთა ენა სწრაფად ვითარდება. საგნის მასწავლებლები ენის მასწავლებლების პარტნიორები არიან. ისინი მოსწავლეებს ენის სწავლის დამატებით შესაძლებლობებს აწვდიან. CLIL მოსწავლეები თითქმის ყოველთვის უკეთ და უფრო სწრაფად ეუფლებიან ენას, ვიდრე ისინი, ვინც მას მხოლოდ საგნად სწავლობენ. ამის მიუხედავად, მაინც საჭიროა ენის კურიკულუმის სწავლება და ხშირად გამდიდრება.

ენისა და საგნის მასწავლებელთათვის კარგი პრაქტიკაა ყოველ კვირა ენის შედეგებზე/მიზნებზე შეთანხმება. საგნის მასწავლებლები პასუხისმგებლობას იღებენ, დაეხმარონ მოსწავლეებს ამ მიზნების/შედეგების მიღწევაში. ამგვარად, ადამიანის ბუნებიდან გამომდინარე, საგნების მასწავლებლები მოელიან რაიმე სახის მხარდაჭერას ენის მასწავლებლებისაგან მოსწავლეთათვის შინაარსის კურიკულუმის სწავლებაში. თუმცა, ენის მასწავლებელთა უმრავლესობას რეალურად მხოლოდ ერთი ან ორი საგნის სწავლების მხარდაჭერა შეუძლია.

პრაქტიკულ დონეზე, ხდება ცვლილება ფიქრისა და პრაქტიკაში გამოყენების დონეზე. ენის მასწავლებელი იყენებს ენის სახელმძღვანელოს, როგორც მიმართების ინსტრუმენტს, და რეგულარულად მუშაობს შინაარსობრივი გაკვეთილის მასალასთან ენის სწავლებისას. ყველაზე ხშირად მასალას საგნის მასწავლებელი აწვდის, ან ენის მასწავლებელი სთავაზობს. მასალას სჭირდება იმგვარი გადაწყვერა, რომ აქცენტი გაკეთდეს, მაგალითად, სინტაქსზე ან გრამატიკაზე.

მაგალითად, თუ ენის კურიკულუმი მოითხოვს კავშირებითისა და თურმეობითის სწავლებას, მეცნიერებების (საბუნებისმეტყველო საგნების) გაკვეთილის ტექსტი კლიმატის ცვლილებაზე შეიძლება ჩართოთ ენის გაკვეთილზე. მაგალითად:

რა ზომებს მიიღებს მთავრობა?

რა ზომებს მიიღებდა მთავრობა, ტემპერატურას ზრდა რომ განეგრძო?

რა გავლენა ექნება ადგილობრივ ტურისტულ ინდუსტრიაზე?

რა გავლენა ექნებოდა ადგილობრივ ტურისტულ ინდუსტრიაზე?

რა უნდა გაითვალისწინოთ კლიმატის შეცვლის პოტენციური ხარჯების შეფასებისას?

რა უნდა გაითვალისწინებინათ კლიმატის შეცვლის პოტენციური ხარჯების შეფასებისას?

ამის მსგავსად, თუკი მოსწავლეები ბიოლოგიის გაკვეთილზე ზედმეტი ჭამის შედეგებს სწავლობენ, და თუ „თუ“-იანი ფორმები არის ენის კურიკულუმის ნაწილი, შეგიძლიათ სთხოვოთ, რომ გამოიყენონ ამგვარი წინადადებები მოცემული საჭმელების ზედმეტად დიდი რაოდენობით მიღების შედეგებზე დასაწერად: „ზედმეტად ბევრ ფორთოხლის წვენს თუ დავლევ, შეიძლება გამოიწვიოს სიმსუქნე და კბილების გაფუჭება“...

თუ გასავითარებელი ენობრივი უნარი შეიცავს შედარებასა და კონტრასტს, საგნის მასწავლებელმა უნდა მოგაწოდოთ დიაგრამები და გრაფიკები ენის გაკვეთილზე ვერბალური და წერილობითი ანალიზისათვის.

კიდევ ერთი ვარიანტია ენისა და საგნობრივი შინაარსის (მაგ. ისტორია, გეოგრაფია, სამოქალაქო განათლება) ერთობლივი პროექტის ორგანიზება მოსწავლეთათვის. ამ შემთხვევაში, მაგალითად, ისტორიის მასწავლებელი შეაფასებს საბოლოო პროდუქტს ისტორიისა და სწავლის უნარების შედეგების მიხედვით. შეფასების კრიტერიუმებში შეიძლება შედიოდეს წყაროების მინიმალური რაოდენობა, ფაქტების სიზუსტე, მტკიცებულებების პრეზენტაციის ეფექტურობა, სხვადასხვა პერსპექტივის წარმოდგენა, არგუმენტების ლოგიკური აგება და წინასწარ შეთანხმებული სტრუქტურისა და ფორმატის მიყოლა. ენის მასწავლებელი კი შეაფასებს ენის შედეგებს, გრამატიკული პუნქტებისა და ლინგვისტური მახასიათებლების გამოყენებას, რომლებიც ამ კვირაში ისწავლებოდა. მაგალითად, მოსწავლე შეიძლება ვალდებული იყოს, ზმნის რომელიმე დრო ათჯერ გამოიყენოს, ან „თუ“-ფორმები, ფრაზეოლოგია ან მიმღეობა.

თუ რთული ქვეწყობილი წინადადებებია (როდესაც, მას მერე, რაც, თუმცა, სადაც და ა.შ.) მოცემული კვირის ენის კურიკულუმის ფოკუსი, მათი საშუალებით შესაძლოა საგნის მასწავლებლის მოცემული მოკლე წინადადებების დაკავშირება.

მაგალითად:

საწყისი პუნქტი:

პლანეტა სატურნის დანახვა შეუიარაღებელი თვალით შესაძლებელია. სატურნის სარტყლის დანახვა შეუიარაღებელი თვალით შეუძლებელია.

პირველი ნაბიჯი:

პლანეტა სატურნის დანახვა შეუიარაღებელი თვალით შესაძლებელია; თუმცა, მისი სარტყლის დანახვა შეუიარაღებელი თვალით შეუძლებელია.

კიდევ ერთი ნაბიჯით წინ:

პლანეტა სატურნის დანახვა შეუიარაღებელი თვალით შესაძლებელია; თუმცა, მისი სარტყლის დასანახად ტელესკოპია საჭირო.

თუ მოცემული კვირის ენის კურიკულუმის ფოკუსი მოჯადოებული წრეა, მეცნიერების ან ბიოლოგიის მასწავლებელს შეუძლია მოგაწოდოთ რამდენიმე მაგალითი საკითხზე, რომელიც შეისწავლება; ვთქვათ - შიდსი. დაიწყეთ დაფაზე მიმართულების ისრიანი წრის დახატვით. სთხოვეთ მოსწავლეებს, წარმოიდგინონ, რომ ეს წრე მათი ცხოვრების ტიპურ დღეს გამოხატავს. ჰკითხეთ, რა გრძნობას იწვევს ეს მათში. მათი იდეები დაწერეთ დაფაზე: „უსაფრთხოებისა და დაცულობის შეგრძნებას ქმნის“, „მოსაწყენია“, „არსად არ მიყავხარ“, „არაა საინტერესო“, „გალიაში დამწყვდეული ვირთხის შეგრძნებას იწვევს“, „უაზრობის შეგრძნებას იწვევს“, „კონტროლის არქონა“. ჰკითხეთ, რა მოხდებოდა, თუ რაიმე მოულოდნელი ცდუნება ან პრობლემა დაემატებოდა წრეს. მაგალითად: რა მოხდებოდა, თუ მშობლები შოკოლადის ფაბრიკაში იმუშავებდნენ და ყოველ ღამე შოკოლადის ნამტვრევებით სავსე დიდ ყუთს მოიტანდნენ უფასოდ? რას

შემდეგი ნაბიჯისთვის დაუწერეთ მოსწავლეებს დაფაზე შემდეგი სიტყვები:

სახოვით მოსწავლეებს, იმუშაონ ოთხკაციან ჯგუფებად აივ-ინფექციის ჯადოებული წრის საილუსტრაციო დიაგრამის შესაქმნელად, ზემოთ მოცემულთაგან იხი სიტყვის ან ფრაზის გამოყენებით. თითოეულმა ჯგუფმა უნდა წარადგინოს თავისი აზრამა და ახსნას ოთხივე ტერმინი. ჯგუფის ყოველმა წევრმა დიაგრამის ერთი ნაწილი უნდა წარადგინოს.

პრობლემის გადაჭრა

- აივ-ზე, პრევენტივებისა და თაქდაცვის სხვა საშუალებებზე პირდაპირ საუბარი როგორც სკოლაში, ისე მეგობრებთან
- ნათქვამის შესრულება
- უსაფრთხო სექსის ქონა
- საკუთარი გონების ცოდნა
- უარყოფითი შედეგების გაგება
- თავდაპყრებულიობის ვარჯიში

პრევენტივის არქონა

- პრევენტივების ტარება
- პრევენტივის არქონა - სექსის არქონა
- არა -ს თქმა

აივ/შიდსის მოუადოებელი წრე

გადამოწონა

- ფსიქოლოგიური კონსულტაციის მიღება
- მხარდაჭერის ჯგუფში გაწევრიანება
- თავის მიხედვა (ვარჯიში, სწორი კვება, ცოტა ალკოჰოლი)
- წამლების მიღება
- არ გაგრეცლება

ინფექცია

- სხეულის დაცვა სხვა აივ სახეობებისაგან
- სხეულის დაცვა სხვა დაავადებებისაგან
- საკუთარი ჯანმრთელობის გაძლიერებაზე ზრუნვა
- სხეულისთვის არ გადადება

ეს იმის შანსიცაა, რომ განიხილოთ განსხვავება თავის გართმევის სტრატეგიებსა და პრობლემების გადაწყვეტის გზებში.

მოსწავლეებს შეუძლიათ საკუთარი ცხოვრების მოჯადოებული წრეებიც გამოიკვლიონ. დაფიქრდნენ ისეთ საკვანძო სიტყვებზე, როგორებიცაა: თამბაქო, დესტრუქციული ურთიერთობები, საყიდლები ან მცირე ფიზიკური ვარჯიში. დავალება იქნება ისეთივე საორგანიზაციო დიაგრამის შექმნა, როგორიც ზემოთაა მოცემული. მეორე ნაბიჯი იქნება ექვსი აზვაციის დაწერა: შესავალი; თითო აზვაცი წრის თითოეულ ელემენტზე, ჯერ ელემენტის ერთ წინადადებაში ახსნით და მერე გადაწყვეტის ან თავის გართმევის სტრატეგიის შეთავაზებით და დასკვნა. ამ დავალებას შეაფასებს ენის მასწავლებელი ენისა და თხზულების თვალსაზრისით, ხოლო ბიოლოგიის ან მეცნიერების მასწავლებელი - გამონათქვამების სიზუსტისა და კრიტიკული აზროვნების სიღრმის მიხედვით.

ლიტერატურული ნაშრომის მოსწავლეებთან ერთად განხილვისათვის მომზადებისას ენის მასწავლებელს შეუძლია ისტორიის ან გეოგრაფიის მასწავლებელთან ერთად იმუშაოს ისტორიული ან გეოგრაფიული კავშირების მოსაძებნად. ორივე დარგი ხშირად დიდ გავლენას ახდენს ნაწარმოების განვითარებაზე.

ლექსიკა ენისა და შინაარსის დასაკავშირებლად

ბავშვებო, რას გაგონებთ ეს?

არის რაიმე კავშირი სხვა გაკვეთილთან?

როგორ შეიძლება ამ ზმნების გამოყენება გეოგრაფიაში ან ისტორიაში ნასწავლი რომელიმე საკითხის აღსაწერად?

შეადარეთ ამ რომანის ერთ გვერდზე გამოყენებული ზედსართავი სახელები მეცნიერების სახელმძღვანელოში მათ გამოყენებას (სიხშირე, ტონი, ორიგინალურობა, გამეორება).

თქვენ ამ კვირაში მეცნიერების გაკვეთილზე ძვლები შეისწავლეთ. ჩვენ შემოქმედებით წერაზე ვაკეთებთ ფოკუსს. წარმოიდგინეთ, რომ სხვადასხვა ქვეყანაში ხალხს ძვლის სხვადასხვა სტრუქტურა აქვს. ყოველ ქვეყანაში ხალხს აქვს რამდენიმე ძვალი, რომლებიც გაცილებით გრძელი ან გაცილებით მოკლეა საშუალო სტატისტიკური ადამიანის ძვლებისაგან. აღწერეთ, როგორი შესახედავი იქნებოდნენ ადამიანები ორი ასეთი ქვეყნიდან და როგორ მოუწევდათ მათ სხვა ძვლებს შეცვლა, რომ შეძლებოდათ ამ გრძელი ან მოკლე ძვლების დაჭერა. შემდეგ აღწერეთ სცენა, რომელშიც ორი ადამიანი სხვადასხვა ქვეყნიდან ხვდება ერთმანეთს და საერთო ამოცანის შესრულებას ცდილობს.

ჩვენ ვსწავლობთ რეკომენდაციების გაკეთებას. აირჩიეთ ისტორიული პიროვნებები. დაასახელეთ დადებითი რამ, რაც მათ გაუკეთებიათ და გამოიყენეთ რეკომენდაციის გასაკეთებლად. მაგ.: „ნაპოლეონ, შენ რამდენიმე შესანიშნავი კანონი შექმენი. მეტი დრო დახარჯე კანონების წერაზე და ნაკლები ომზე“. ახლა აიღეთ თქვენი რეკომენდაცია და გადააკეთეთ ისე, რომ კადნიერების გამო არ დაგიჭირონ და მართლა მოგისმინონ. მაგალითად: „თქვენო უდიდებულესობავ, თქვენ შესანიშნავი კანონმდებელი ხართ. თქვენი წყალობით სამყარო გაცილებით უკეთესი ადგილია. თქვენ სამუდამოდ ემახსოვრებით თქვენი კანონების წყალობით. ალბათ, გონივრული იქნება, მეტი ეროვნული რესურსი ჩადოთ კანონების შექმნაში.“

ენის მასწავლებლებს შეუძლიათ ელექტრონული დამხმარე მასალა იპოვონ ისეთ საგნობრივ თემებზე, რომელთა ენის სასწავლად ადაპტირებაც მარტივი იქნება. მაგალითად, სიტყვა „ანიმაციის“ ჩაწერით ისეთ თემასთან ერთად, როგორიცაა მჟავე წვიმები ან ნახშირბადის ნაკვალევი, ნებისმიერი დიდი საძიებო სისტემა უამრავ სურათსა და ანიმაციას მოგიძებნით ამ თემაზე. ზოგი ანიმაცია მცირე ვიდეოების ან სლაიდებისაგან შედგება და სიტყვები არ ახლავს, მაგრამ შეიძლება ხმის ეფექტებს შეიცავდეს. მათი გამოყენება შეიძლება ნებისმიერი ენის სწავლებისას. მოსწავლეებს შეუძლიათ ამ ანიმაციებისთვის ნარატივის მოფიქრება. იმ ანიმაციებს, რომლებიც ტექსტს ან ლაპარაკს შეიცავს, გამოიყენებთ ენის ადაპტაციისათვის განსხვავებული მიზნებით. მაგალითად, მოსწავლეებს შეუძლიათ გადაიყვანონ ენა განსხვავებულ რეგისტრში, როგორიცაა MSN კომუნიკაცია, სიტყვები, რომლებსაც იყენებენ ახალგაზრდები, ბროშურის ტექსტი ყველასათვის. პირველი ენისათვის მიძღვნილ გაკვეთილზე მოსწავლეებს შეუძლიათ გამოიყენონ CLIL ენის ანიმაცია იმავე თემაზე სასაუბროდ, რომელზეც CLIL გაკვეთილზე საუბრობდნენ. ეს ხელს შეუწყობს ტერმინოლოგიის ორივე ენაზე შესწავლას.

ენის მასწავლებლებისათვის მნიშვნელოვანია დროის განსაზღვრა საგნის მასწავლებლებთან ინტეგრაციის დასაგეგმად, შესასწავლი თემებისა და ამ თემებისათვის საჭირო ლინგვისტური რესურსების განხილვის მიზნით. იდეალურ შემთხვევაში, ამაში მთელი CLIL ჯგუფი მიიღებს მონაწილეობას. თუმცა, თუკი ეს თქვენს სამუშაო გარემოში რთულია, ბევრის მიღწევა შეიძლება ენისა და საგნის თითო მასწავლებლის ერთად მუშაობით. მოსწავლეები ენას უკეთესად ისწავლიან ენის გაკვეთილზე, თუ ისინი საგნის გაკვეთილის ინფორმაციასთან მუშაობენ და იყენებენ ამ ინფორმაციას ისეთი რამის შესაქმნელად ან გამოსახატავად, რასაც ისინი მნიშვნელოვნად/აზრიანად მიიჩნევენ. ასევე, ასე ნასწავლის გახსენება და გამოყენება საჭიროებისას უფრო ადვილია.

ინტერდისციპლინარულ თემებსა და პროექტებზე მუშაობა

ინტეგრირებული მთელი უფრო მეტია, ვიდრე მისი შემადგენელი ნაწილების ჯამი
ჰეინო ლიიმეტსი

სკოლის თითოეული საგანი, ძირითადად, ცალკე „ბუნკერში“ ისწავლება. ინტერდისციპლინარული თემები და პროექტები ქმნიან ხიდს სხვადასხვა საგანს შორის. სკოლაში ჩვენ ვმუშაობთ, რომ მოსწავლეებმა მიიღონ რეალურ ცხოვრებაში წარმატებისათვის საჭირო ცოდნა და უნარები. ნამდვილი სამყარო კი, ძირითადად, არაა სხვადასხვა განყოფილებად დაყოფილი. ყოველდღიურ ცხოვრებაში ხშირად გვიწევს რამდენიმე საგნის უნარის ერთდროულად გამოყენება. ინტერდისციპლინარული თემები უკეთ ასახავს ყოველდღიური ცხოვრების რეალობას.

ინტერდისციპლინარული თემები, როგორც წესი, მოითხოვს გარემოსთან სოციალურ, ქმედით, კოგნიტურ და პერსონალურ ინტერაქციას გარემოსთან. ამგვარად, ეს თემები და პროექტები სწავლას უფრო აზრიანს ხდის. მოსწავლეები ურო მეტად

დაწყება

დაიწყეთ მცირედით.
მაგალითად,
ერთიანი პროექტით
მხოლოდ ერთ
კოლეგასთან.

ჩაერთვებიან და ისწავლიან შესაბამის საგნებს. უფრო მეტიც, ახალგაზრდები უკეთ იქნებიან მომზადებულები სკოლაში ნასწავლის საკუთარ ცხოვრებაში გამოსაყენებლად.

დაწყებით სკოლაში, ძირითადად, შემდეგი თემები ისწავლება: ყველაფერი ჩემ შესახებ, ჩემი დღე, სკოლა, ჩემი ოჯახი და სახლი, შემოდგომა, ზამთარი, გაზაფხული, ზაფხული, მეგობრები, ჩემი ქვეყანა, საჭმელი და სასმელი, არდადეგები, კარგი ჯანმრთელობა, მედია, გარემო, ჩემი ქალაქი, ინფორმაცია, კულტურა, ლეგენდები, სასახლეები და ციხესიმაგრეები, ჩვენი კონტინენტი, თავგადასავლები ზღვაზე და განძზე ნადირობა.

სამოქალაქო განათლებაში „განძზე ნადირობის“ თემაში მოსწავლეები განიხილავენ, თუ რას აფასებენ საკუთარ ცხოვრებაში, ფასსა და ღირებულებას შორის განსხვავებას. შეიძლება საკუთარი ქვეყნის საგანძურის შესწავლა დაიწყონ. მოსწავლეებმა, ასევე, შეიძლება შეისწავლონ მსოფლიოს სხვადასხვა კულტურაში არსებული დღესასწაულები, რომლებსაც ისინი მოცემულ თვეში ზეიმობენ. მეცნიერებაში მათ შეიძლება ისწავლონ მასშტაბის, რუკის სიმბოლოებისა და კომპასის გამოყენება. ასევე, შეიძლება კუნძულები და ნახევარკუნძულები შეისწავლონ. შესაძლოა, წავიდნენ ადგილობრივ მუზეუმში სახალხო განძის ძეგლის აქტიური სწავლის გამოცდილების შესაძენად. მათემატიკაში მილიმეტრები, მანძილის გაზომვა და მასშტაბში გადაყვანა იქნება განძზე ნადირობის თემისას ყურადღების ცენტრში. შეიძლება ჩატარდეს მულტიკულტურული მათემატიკის გამოფენა, სადაც წარმოდგენილი იქნება მსოფლიოს მათემატიკოსების შესახებ ინფორმაციები. ფიზიკურ განათლებაში მოსწავლეებს შეიძლება დაავალოთ რუკისა და კომპასის გამოყენება სათამაშო მოედანზე რომელიმე ადგილის საპოვნელად, სადაც ისინი სხვადასხვა ფიზიკურ დავალებას შეასრულებენ (მაგ. ხტომა, ცოცვა, ბუქნები). ისტორიაში მოსწავლეებმა ყურადღება გაამახვილონ, თუ რა მიაჩნდა ხალხს განძად ისტორიის განმავლობაში. ენის გაკვეთილზე შესაძლოა წააკითხოთ რობერტ ლუის სტივენსონის „განძთა კუნძულის“ ან ასტრიდ ლინდგრენის „ბიულერბიული ბავშვების“ ამონარიდები, ან ხალხური ან საბავშვო ზღაპრები, როგორებიცაა რუსული „მეთევზე და ოქროს თევზი“ და ლიბერიული „ათამდე დათვლის ორი გზა“.

ორიენტაციის თამაში ან განძზე ნადირობა მოითხოვს მოსწავლეებისაგან სხვადასხვა საგანში ნასწავლი უნარების გამოყენებას. მათ შეიძლება შეიმუშაონ გეგმა, იწინასწარმეტყველონ ზომები და შეადარონ ისინი ნამდვილ შედეგებს, უპასუხონ კითხვებს და სხვადასხვა სამონადირო სადგურზე მასწავლებლებს ხელი მოაწერინონ სამუშაოს შესრულებაზე. დამატებითი ქულებისათვის მოსწავლეებს შეუძლიათ იმის ანალიზი, თუ როგორ გააუმჯობესონ შედეგი შემდეგ ჯერზე.

ქვემოთ მოცემულია მცირე პროექტი ისტორიის, სამოქალაქო განათლებისა და ხელოვნების საგნებში. მოსწავლეები, სავარაუდოდ, გაცილებით მეტ დროს ჩადებენ ენის დახვეწაში, თუ ენის მასწავლებელიც იქნება ჩართული. ზოგადი შედეგებიც, სავარაუდოდ, გაუმჯობესდება. ენის მასწავლებელს შეუძლია პროექტის ცალკე ევალუაცია.

ეს სავარჯიშო მოიცავს CLIL მეთოდოლოგიის შემდგომ მნიშვნელოვან მახასიათებლებს:

- დაგეგმილი შედეგის დასახელება;
- რამდენიმე საგნის ინტეგრაცია;
- საკვანძო ტერმინები (მორალური ავტორიტეტი) უნდა აუხსნათ დასაწყისში, რათა შეიქმნას ჩარჩო როგორც ენის, ისე საგნობრივი შინაარსის სასწავლად;

- მოსწავლეთა ინტერესებთან კავშირი ისეთ ვინმეზე ლაპარაკით, ვისაც ისინი პატივს სცემენ და იმის შესახებ, თუ როგორ მოახდინა ვინმემ მათზე გავლენა;
- აგებს ხიდს მოსწავლეთა ცხოვრებასა და ისტორიას შორის;
- მოითხოვს უფრო მაღალ დონეზე აზროვნებას, შედარებას, ანალიზს, შეფასებას და შემოქმედებას;
- ამყარებს თანატოლთა კოოპერატიული მუშაობის ღირებულებას შეფასების ინსტრუმენტების საშუალებით (პროექტი შესაძლოა შეიცავდეს რეზულტატების ფაზის პრეზენტაციას).

ისტორიის, სამოქალაქო განათლების და ხელოვნების კომბინირებული პროექტი

შედეგი: ოთხგვერდიანი წიგნაკი მორალური ავტორიტეტის თემაზე. თქვენ შეგეძლებათ ახსნათ, რატომ და როგორ ახდენს ზოგიერთი ადამიანი თქვენზე გავლენას.

1) აღწერეთ ორი ადამიანი, რომლებსაც, თქვენი აზრით, მორალური ავტორიტეტი აქვს. აირჩიეთ ერთი ადამიანი, ვისაც პირადად იცნობთ და ერთი ცნობილი ისტორიული ფიგურა. თითოეულისთვის გამოიყენეთ 3-5 წინადადება იმის ასახსნელად, თუ რატომ აირჩიეთ ეს პიროვნება.

მორალური ავტორიტეტის მქონე პიროვნებას ხშირად აქვს ძალა, მოახდინოს თქვენზე გავლენა, მაგრამ აუცილებელი არაა, ჰქონდეს უფლება, რომ გიბრძნოთ რამის გაკეთება.

2) დაწერეთ ორი კითხვა, რომლებსაც დაუსვამდით პიროვნებას, რომელსაც პირადად იცნობთ და ვის აზრსაც პატივს სცემთ. რას ფიქრობთ, როგორ გიპასუხებდათ? თითოეულ პასუხზე სამი წინადადება დაწერეთ.

3) დაწერეთ ორი შეკითხვა, რომლებსაც დაუსვამდით ცნობილ ისტორიულ პიროვნებას. როგორ ფიქრობთ, რა პასუხს გაგცემდათ იგი, რომ შეძლებოდა? დაწერეთ სამი წინადადება თითოეულ პასუხზე.

4) რეალურად დაუსვით ის ორი შეკითხვა პიროვნებას, რომელსაც იცნობთ და პატივს სცემთ და ჩაიწერეთ პასუხი. თითოეული პასუხისათვის მაქსიმუმ 3 წინადადება ჩაწერეთ. ახსენით ნებისმიერი განსხვავება პიროვნების პასუხსა და თქვენს ნავარაუდევ პასუხს შორის.

5) აღწერეთ სიტუაცია, რომელშიც ვინმემ გავლენა მოახდინა თქვენზე და გაგაკეთებინათ რამე, რის გაკეთებაც არ გინდოდათ. რატომ გააკეთეთ ეს? რას იზამდით განსხვავებულად შემდეგ ჯერზე? დაწერეთ 10-20 წინადადება თქვენს გამოცდილებაზე.

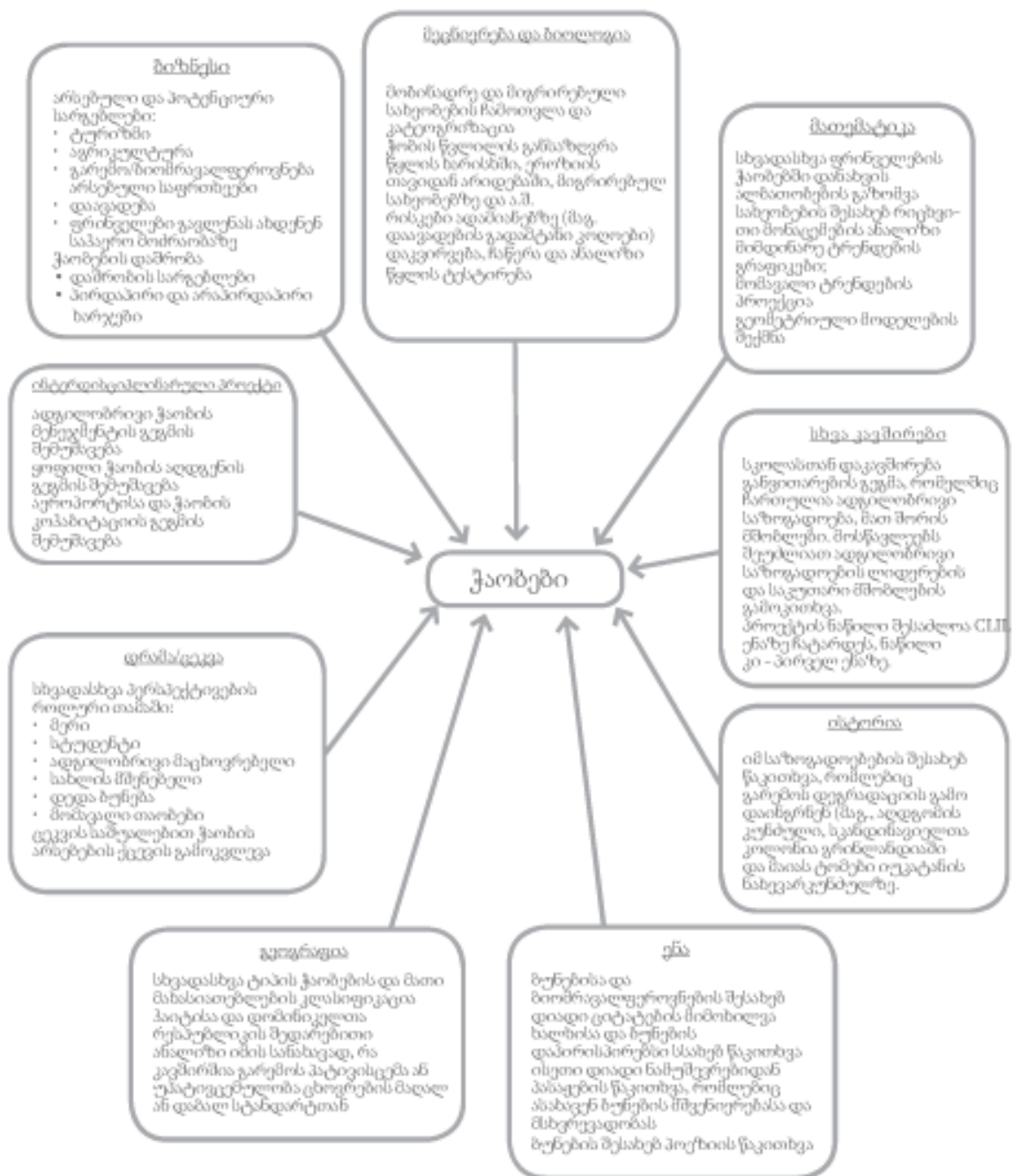

6) გააკეთეთ არჩეული ორი ადამიანიდან ერთ-ერთის სკექტი თქვენი წიგნაკის ყდაზე (მინიშნება: როგორ წარმოაჩენთ მის ავტორიტეტს? რა არის ავტორიტეტის სიმბოლოები?).

შეფასების სქემა - 100 ქულა

- 10 ლოგიკური ორგანიზაცია;
- 10 დავალების შავი პირი თანაკლასელისაგან გაუმჯობესების რჩევებთან ერთად;
- 20 შემოქმედებითობა;
- 20 საილუსტრაციო მასალა და ვიზუალური ორგანიზება;
- 20 აზროვნების სიღრმე;
- 10 გრამატიკა და მართლწერა (მართლწერის შემოწმება, წარსული დროისა და სერიების სწორი გამოყენება);
- 10 მრავალფეროვანი ლექსიკა (სინონიმები).

საშუალო სკოლაში თემები შეიძლება შეიცავდეს კლიმატის ცვლილებას, გლობალიზაციას, ვაჭრობას, ადამიანებს, რომელთაც სამყარო შეცვალეს, ნობელის პრემიის ლაურეატებს, გარემოს პრობლემების კონფლიქტის გადაჭრა ისეთ თემებზე, როგორიცაა ჭაობიანი მიწები. მომდევნო დიაგრამა გვაჩვენებს, თუ როგორ შეიძლება ჭაობიანი მიწების თემა გამოვიყენოთ რამდენიმე საგანში და ხელი შევუწყოთ მთელი სკოლის მიზნებს. თითოეულ საგანში შესრულებული სამუშაო ერთმანეთის შემავსებელია, მაგრამ საკმაოდ განსხვავებული. ერთი პროექტი გამოიყენება ყველა საგნის გასაერთიანებლად.

პროფესიული განათლებისას ინტერდისციპლინარული თემები შესაძლოა შეიცავდეს კლიენტზე ორიენტირებულ მომსახურებას, მეწარმეობას, მომხმარებლის ინფორმირებულობას, მედიაგანათლებას, მდგრად განვითარებას, უსაფრთხოებასა და დაცვას, მარკეტინგს, კარიერულ განვითარებას ან პატივისცემას (მაგ., საკუთარი თავის, კლიენტის, გარემოს).

დიდი ინტერდისციპლინარული პროექტი შესაძლოა მოიცავდეს კომპანიის დაარსებას. ეს შეიძლება შეიცავდეს ინოვაციას, მათემატიკას, ბუღალტერიას, დაგეგმვას,

კანონებს, ფინანსებს, რეკლამებსა და მარკეტინგს. სხვა პროექტი შესაძლოა იყოს მუნიციპალიტეტის სათამაშო მოედნის რეორგანიზაცია და კეთილმოწყობა. ეს შესაძლოა მოიცავდეს კანონებსა და რეგულაციებს, დაგეგმვის მოთხოვნებსა და უფლებებს, ლობირებასა და კომუნიკაციას, მათ შორის პრესის წერილობით გამოცემებს, კლიენტთა საჭიროებების გარკვევას, რისკების შეფასებას, სათამაშო მოედანის მოწყობილობის დაგეგმვას და კონსტრუქციას და შედეგების შეფასებას.

ერთი თემა, რომელიც პროფესიული განათლების მრავალ საკითხს ეხება, არის საინფორმაციო და კომუნიკაციური ტექნოლოგიები (ICT) და ინდივიდი.

რა ICT უნარების მოლოდინი ექნებათ დამსაქმებლებს სტუდენტთაგან? საკვანძო კონცეფციები შესაძლოა შეიცავდეს იმეილით კომუნიკაციის პრინციპებსა და პროტოკოლს, არსებულ პროგრამულ უზრუნველყოფასა და ტექნოლოგიებს, მომავლის ტექნოლოგიებს, ახალი ტექნოლოგიების ინტეგრაციას, მონაცემთა ქსელებს, ეფექტურობას, პირად კეთილდღეობასა და პროფესიული დაწინაურების შესაძლებლობებს. ამ საკითხთაგან ზოგიერთის განხილვა რამდენიმე კლასში ერთად ეხმარება სტუდენტებს მათი მნიშვნელობისა და გამოყენების უკეთ გაგებაში.

ინდივიდის ურთიერთობა ICT-თან ეხება თითქმის ყველა საგანს განსხვავებული ტიპის პროფესიულ განათლებაში. მაგალითად, მზარეულობის ან ელექტრიკოსობის კურსში სტუდენტებმა შეიძლება შეიმუშაონ ქვემოთ ჩამოთვლილი კონცეფციებიდან ხუთის დისპლეი. თუ ერთ-ერთი ან კონცეფციათაგან ახალი ტექნოლოგიების ინტეგრაციაა, სტუდენტთა დისპლეებმა შეიძლება აჩვენონ სხვადასხვა ტიპის უნარები, რომელთაც დამსაქმებლები ელიან და დაკავშირებული მორალური და ეთიკური საკითხები. სტუდენტები წარმოადგენენ მაგალითებს, თუ როგორ შეიძლება გახდეს ამ უნარების გამოყენება საჭირო სამუშაო გარემოში.

ინტერდისციპლინარული სამუშაოების სარგებელი და გამოწვევები	
პოტენციური სარგებელი	გამოწვევები
• აკავშირებს სწავლას სკოლის გარეთა სამყაროსთან; • ეხმარება საგნებს შორის კავშირის დამყარებას; • ეხმარება ინფორმაციის სინთეზირებას; • შეიმუშავებს ერთიან პერსპექტივებს; • ქმნის სასკოლო საგნებს შორის ცოდნისა და უნარების ტრანსფერის უნარს; • რთავს პიროვნებებს პროცესში და ხელს უწყობს თანამშრომლობას; • ხელს უწყობს კონსტრუქციულ ინტერაქციას; • მოაქვს გაუმჯობესებული შედეგები; • ჯგუფებს შორის ჯანსაღ კონკურენციას უწყობს ხელს; • ქმნის პატივისცემას ერთმანეთის მიმართ; • ხელს უწყობს აქტიურ სწავლას/სწავლებას; • ითვალისწინებს განსხვავებულ სწავლის სტილებს; • ითვალისწინებს განსხვავებულ შესაძლებლობის დონეებს; • ხელს უწყობს სკოლაში საერთო სწავლის შედეგებზე, ღირებულებებსა და ევალუაციაზე შეთანხმებას.	• სჭირდება დამატებითი დრო დასაგეგმად; • რთულია საერთო ენის, შინაარსისა და სწავლის შედეგების შედეგებზე შეთანხმება; • შეიძლება შექმნას წინააღმდეგობები პროექტის ფოკუსთან მიმართებით; • აშინებს პერსონალის ნაწილს; • შეიძლება მოითხოვდეს ინვესტიციას ტრენინგის კუთხით; • რთულია სირთულის სწორი დონის დადგენა; • რთულია პერსონალის თანამშრომლობამდე მიყვანა; • ზოგიერთი მოსწავლისა და მშობლისთვის შეიძლება ეს არ იყოს მუშაობა; • რთულია შეფასებაზე შეთანხმება; • ზოგიერთი მოსწავლე შეიძლება დათანხმდეს მონაწილეობაზე, მაგრამ რეალურად არ იმუშაოს.

სწავლის რეფლექსია

სწავლის რეფლექსია ხელს უწყობს კოგნიტურ განვითარებას. ეს ხდება იმის განსაზღვრით, თუ რა ვიცი, ნიშნულების გაკეთებით, მიზნების დასახვით, პროგრესის შეფასებითა და იმის დანახვით, თუ როგორ ვიღებთ ინფორმირებულ გადაწყვეტილებებს მთელი პროცესის შესახებ.

შეფასების ორგანიზების ხუთი საკვანძო მიზეზია:

- მოსწავლეთა არსებული ცოდნის განსაზღვრა, რათა სწავლების პროცესი უკეთ დაიგეგმოს;
- მოსწავლეთა მიღწევების დონეების (ნიშნულების) განსაზღვრა საგნობრივი შინაარსის, ენისა და სწავლის უნარების მიზნების მიღწევის პროგრესის განსაზღვრა;
- მოსწავლეთა ინტერესების, დამოკიდებულებებისა და სწავლის სტილის გაგება(რა შთააგონებს მათ);
- მოსწავლეებისათვის საკუთარი სწავლის პროცესისადმი მეტი პასუხისმგებლობის აღების სწავლება;
- უკეთესი სწავლებისათვის საჭირო გადაწყვეტილებების მისაღებად ინფორმაციის შეგროვება.

შეფასება მხოლოდ რეალობის შემოწმება არაა, რომელიც მასწავლებლებსა და მოსწავლეებს სწორ გზაზე აყენებს, არამედ დიდ სიმაღლეებზე ასასვლელი სასტარტო მოედანის როლს ასრულებს. შეფასება არაა კუნძული. ის ყოველი გაკვეთილის ნაწილია. მასწავლებელი ყოველთვის ამოწმებს, გაიგეს თუ არა მოსწავლეებმა მასალა და ინსტრუქციები, ჩართულია თუ არა კლასი, მოსწავლეები მასწავლებელზე მეტს ლაპარაკობენ თუ ნაკლებს, საგნობრივი შინაარსისა და ენის დაგეგმილი შედეგები

რეალისტურია თუ არის რაიმე წინაღობა, რის მოშორებაც საჭიროა. მასწავლებლები, ასევე, ასწავლიან მოსწავლეებს, რომ მათ მუდმივად შეაფასონ თავიანთი პროგრესი. და რომ არ არსებობს პატარა დავალება.

კეთებით ან კონსტრუქციით სწავლის დაგეგმვა შეეწყობა შეფასების დაგეგმვას. CLIL მასწავლებელთა უმეტესობა ინტუიტიურად აფასებს ენასთან, საგნობრივ შინაარსსა და სწავლის უნარებთან დაკავშირებული შედეგების მიღწევის პროგრესს გაკვეთილის მიმდინარეობისას. თუმცა საჭიროა წინასწარი დაგეგმვაც.

სწავლის შედეგების ჩამოყალიბებასთან ერთად მნიშვნელოვანია იმის გადაწყვეტა, თუ როგორ შეფასდება მათი მიღწევა. უფრო მეტიც, სწავლის პროცესი გაუმჯობესდება, თუ მოსწავლეები შეფასების დაგეგმვაში მონაწილეობას მიიღებენ. ყველაზე ცოტა, ყოველი გაკვეთილის დასაწყისში უნდა ჩამოწეროთ და განიხილოთ დაგეგმილი შედეგები. ყოველი გაკვეთილის ბოლოს კი დრო უნდა გამოყოფთ ამ მიზნების მიღწევის პროგრესის შესაფასებლად.

CLIL-ში შეფასებას აქვს რამდენიმე თავისებურება. ფასდება მოსწავლეების მიერ მიღწეული პროგრესი შემდეგ სფეროებში:

- ენისა და საგნობრივი შინაარსის მიზნების მიღწევა;
- სწავლის უნარების მიზნების მიღწევა;
- ენის სხვადასხვა მიზნისათვის გამოყენება (მაგ., აკადემიური, სოციალური, ბიზნესის რეესტრები);
- ავთენტურ მასალასთან, ისევე, როგორც CLIL ენაზე მშობლიურ და არამშობლიურ მოლაპარაკებებთან მუშაობის უნარი;
- ენითა და საგნობრივი შინაარსით ექსპერიმენტირების სიმარტივე;
- მუდმივი ზრდა (დაბრკოლებების თავის არიდება).

ამას გარდა, ფასდება შემდეგი:

- ძალისხმევა;
- ჩართულობის დონე;
- სწავლის სტილი, რომელსაც მოსწავლე ანიჭებს უპირატესობას;
- ყოველდღიური სამუშაო;
- ოთხივე ენობრივი უნარი (მოსმენა, ლაპარაკი, კითხვა, წერა);
- ყოველდღიური კომუნიკაცია;
- ვერბალური პრეზენტაციები;
- პროექტები;
- დაგეგმილი და სპონტანური დავალებები;
- პარტნიორებთან ერთად და ჯგუფური მუშაობა;
- სოციალური და ემოციური განვითარება;
- თანამშრომლობასა და თვითკმარობას შორის ბალანსი.

ცდუნების ტანგო/უაზრო სამზა

დავალების მიცემა შეფასების კრიტერიუმების მიცემის გარეშე;

პოპ-ქვიზის მიცემა ან ტესტებით დამუქრება, ნაცვლად ტესტირების პოზიტიურ გამოცდილებად ქცევისა;

ბოლო ხუთი წუთის განმავლობაში ახალი მასალის სწავლება, ნაცვლად მიზნების მიღწევის პროგრესის შეფასებისა და დადებით ნოტაზე დამთავრებისა.

შეფასება ხდება:

- პროგრამის დასაწყისში ნიშნულების განსასაზღვრად;
- ყოველდღიურად, დაკვირვებით;

- ყოველდღიურად გაკვეთილის ბოლოს ან/და განმავლობაში, მოსწავლეებთან ერთად;
- ყოველი თემის დასასრულს;
- ინტერვალებში, მაგალითად, ფორმალური მოხსენებით, მოხსენების ბარათების გამოყენებით;
- როდესაც სწავლა შეფერხებულად ჩანს.

შეფასება კეთდება:

- კურიკულუმის დაგეგმილ შედეგებზე დაფუძნებით;
- წინასწარ განსაზღვრულ კრიტერიუმებზე დაფუძნებით, რომლებიც მიეწოდათ მოსწავლეებს წერილობითი ფორმით და განხილული იყო მათთან;
- თითოეულ მოსწავლეზე ცხოვრებისეული ინფორმაციის შეგროვებით;
- მოსწავლეთა პორტფოლიოებით;
- მოსწავლეთა სამუშაოს ფაილებით;
- შეფასების ცხრილების გამოყენებით;
- მოსანიშნი ცხრილების საშუალებით, მაგალითად მონაწილეობის დონისათვის;
- თანატოლების საშუალებით (რედაქტირება, „კითხვის მეგობრები“);
- მოსწავლეთა თვითშეფასებით;
- მოსწავლეთა და მასწავლებელთა კონფერენციებით კონკრეტულ დავალებაზე.

შეფასების ინსტრუმენტები გამოიყენება მთელ წიგნში. ერთ-ერთი ტექნიკა, რომელიც შეიცავს CLIL მეთოდის მრავალ ასპექტს, არის პორტფოლიოების გამოყენება. ქვემოთ მოცემულია დეტალური განმარტება. **ოღგა ლიითლი** იყო პირველ წყარო მრავალი ჩვენი იდეისათვის.

სტუდენტების შემზადება იდეისათვის

შესაძლოა სიტყვა პორტფოლიოს დაშლა. მისი ფესვები არის ზმნაში *portare* (ტარება) და *folio* ან *folium* (ქაღალდის ნაჭერი). ახალგაზრდა მოსწავლეებმა შეიძლება გამოთქვან ვარაუდები, თუ რას შეიცავს იგი და რისთვის გამოყენება. უფროს მოსწავლეებს შეგიძლიათ სთხოვოთ, გაგიზიარონ, რა იციან პორტფოლიოების შესახებ და რას ფიქრობენ და გრძნობენ მის გამოყენებასთან დაკავშირებით.

მსახიობების, მხატვრების, დიზაინერებისა და არქიტექტორების გარდა, სხვა მრავალი პროფესიის წარმომადგენლები იყენებენ პორტფოლიოებს. მაგალითად, ზოგიერთი სკოლების გაერთიანება მოითხოვს დაწინაურების მსურველი პედაგოგებისაგან პორტფოლიოს წარდგენას. მოსწავლეთა სამყაროსთან უფრო ახლოს, ზოგი კოლეჯი და უნივერსიტეტი ითხოვს სტუდენტის პორტფოლიოს შემუშავებას, როგორც უნივერსიტეტის დამთავრების ნაწილს.

შეგიძლიათ მოიწვიოთ სტუმრები, რათა აჩვენონ მოსწავლეებს თავიანთი პორტფოლიოები. სთხოვეთ ამ სტუმრებს, ილაპარაკონ იმაზე, თუ როგორ შეადგინეს თავიანთი პორტფოლიოები, რა ისწავლეს ამ პროცესში და როგორ დაეხმარათ ის მიზნების მიღწევაში.

პროფესიული სასწავლებლების სტუდენტებისთვის კარგი იქნება, თუ სტუმრები იმაზე ილაპარაკებენ, თუ როგორ გამოიყენეს პორტფოლიო სამსახურის მოსაძებნად განცხადების შეტანისას.

CLIL-თან კავშირი

CLIL-ში პორტფოლიოს შეფასება სამმხრივ მიდგომას მოითხოვს. საგნობრივი შინაარსის, ენისა და სწავლის უნარების შემუშავების, დაუფლებისა და გამოყენების პროგრესი ყოველთვის ფასდება. სწავლის შედეგების მიღწევის გეგმები და სტრატეგიებიც სამმხრივი ფოკუსით განიხილება.

უფრო მეტიც, პორტფოლიოს შეფასება ეფექტური ინსტრუმენტია CLIL მეთოდოლოგიის რამდენიმე საბაზო მახასიათებლის გამოყენების ხელშესაწყობად. მაგალითად, პორტფოლიოს შეფასება კარგად ერწყმის სწავლის განსხვავებული სტილებისა და სტრატეგიების გათვალისწინებასა და განხილვას. ის მოუწოდებს მოსწავლეებს, საკუთარ ხელში აიღონ თავიანთი სამუშაო სწავლის პროცესისა და შედეგების რეფლექსიითა და განხილვით. პორტფოლიოს შეფასება ქმნის ფორუმს მოსწავლეთა მოტივირებისათვის, რათა მათ გადადგან კიდევ ერთი ნაბიჯი რეალისტური პირადი მიზნების დასახვის გზაზე. ის, ასევე, არის პროცესში მოსწავლის მშობლებისა და თანატოლების ჩასართავი საშუალება.

ინტეგრაცია

დაწყებით სკოლაში მოსწავლეებს, ძირითადად, ერთი პორტფოლიო აქვთ, რომელიც ყველა საგანს მოიცავს. საშუალო სკოლაში მოსწავლეებს, იდეალურ შემთხვევაში, აქვთ ერთი (მაქსიმუმ 2) პორტფოლიო, რომელიც ინტეგრირებას უკეთებს რამდენიმე საგანს. პოტენციური დამსაქმებლის მოლოდინების მიხედვით პროფესიული სასწავლებლის სტუდენტებს შესაძლოა რამდენიმე პორტფოლიო დასჭირდეთ: დიზაინისთვის ან მოდელირებისათვის, მაგალითად. საბოლოო ჯამში, ერთი პორტფოლიოს ქონა

დაეხმარება მოსწავლეებს სხვადასხვა საგნის სფეროების ცოდნისა და უნარების სინთეზირებასა და ინტეგრაციაში.

ევროსაბჭომ შეიმუშავა ენის სწავლაზე ფოკუსირებული პორტფოლიო. საბჭოს ევროპულ ენათა პორტფოლიო შესანიშნავი ინსტრუმენტია მოსწავლეთა და მასწავლებელთა ფოკუსებისათვის ყველა ენის განვითარებაზე, რომლებსაც მოსწავლე სწავლობს. იხილეთ www.coe.int/portfolio/.

პორტფოლიოს შემადგენლობა (დამატებითი რეფლექსია)

პორტფოლიოს გამოყენებით შესაძლოა შეგროვდეს:

- მოსწავლეების მიერ შესრულებული სხვადასხვა ტიპის ნაშრომები (მაგ., სურათები ან პროექტები, ესეები, თხზულებები, მოხსენებები);
- დასკანერებული ვერსიები ან ფოტოასლები, როდესაც ორიგინალი ხელოვნების შოუში ან რვეულშია;
- საუკეთესო ნაშრომები ან საყვარელი ნაწილები ყოველი საგნიდან;
- ციფრული ფაილები (Word, PDF, PowerPoint, Media Player, იმეილები);
- DVD-ები (ციფრული ფოტოები, ვიდეოკლიპები);
- CDs-ები (პროექტების/მოდულების/ექსპერიმენტების ციფრული ფოტოები, ინტერვიუებისა და პრეზენტაციების აუდიოჩანაწერები);
- წელიწადში ორჯერ შეტყობინებები მშობლებისაგან ან მასწავლებლებისაგან (შენიშვნები, იმეილები, ვიდეოკლიპები, აუდიოჩანაწერები, რომლებიც შეიცავენ დადებით უკუკავშირის სტუდენტის მიმართ და, ასევე, ხსნიან ამ უკუკავშირის მიზეზს);
- მომავალი თვეების ან წლის გეგმები.

ნამუშევრების არჩევა

მოსწავლეებს შეგიძლიათ სთხოვოთ, შეაფასონ თავიანთი ნამუშევარი ერთ საგანში ან კატეგორიაში (როგორცაა ესეები) ყველაზე სუსტიდან ყველაზე ძლიერამდე. იმის ანალიზი, თუ რატომ არიან ძლიერები ერთ სფეროში და არა - მეორეში ეხმარება მოსწავლეებს დაფიქრდნენ. იყო ერთი ნაწილის მომზადებაში, რამე განსხვავებული, რაც მეორეში არ იყო? რამე სხვა განსხვავება ხომ არ იყო პროცესში? რა პრობლემებს და გამოწვევებს შეხვდნენ ისინი ამ დავალებების შესრულებისას? ყველაზე ძლიერი ან საუკეთესო ნამუშევარი უნდა შევიდეს პორტფოლიოში.

პორტფოლიოს ორგანიზება

ყველა ჩანაწერი დათარიღებულია, რადგან პროტფოლიო ზომავს პროგრესს დროის განმავლობაში. პორტფოლიო შეიძლება იყოს სრულიად ციფრული ან სრულიად ფიზიკური, ან ორივეს კომბინაცია. მოსწავლეები უფრო და უფრო გაცნობიერებულები არიან ელექტრონულ მედიასაშუალებებში და ხშირად არჩევენ ელექტრონულ კომუნიკაციას, როგორებიცაა ბლოგები და მესიჯები. ციფრული პორტფოლიოს შენახვა უფრო ადვილია, აუმჯობესებს IT უნარებს და ეხმარება სტუდენტებს იმის გაგებაში, თუ რა უნდა შეინახონ ფიზიკური ასლის სახით. უფრო მეტიც, ციფრულ პორტფოლიოს წვდომის დაჩქარება შეუძლია, რადგან საჭირო აღარაა ცალკე აუდიო-ვიზუალური მოწყობილობა ჩანაწერების სანახავად ან მოსასმენად. ციფრული პორტფოლიოები ინახება სკოლის სერვერზე და მისაწვდომია ყველა მასწავლებლისათვის.

სარჩევის მაგალითი მოცემულია ქვემოთ:

1) შესავლის წერილი

როგორც წესი, იწერება სემესტრის ბოლოს და საბოლოო სახეს იღებს წლის ბოლოს. მოსწავლეები აჯამებენ მიღწევებს, რაც აისახება პორტფოლიოში, ისევე, როგორც შეფასებები და მომავლის გეგმები.

- 2) სარჩევი
- 3) წინა წლის მიღწევებისა და გეგმების მიმოხილვა
- 4) საკვანძო მაგალითები წინა წლის ნამუშევრებიდან
მაქსიმუმ სამი ნაშრომი, რომლებითაც მოსწავლეები ყველაზე მეტად ამაყოფენ.
- 5) ამ წლის საუკეთესო ნამუშევრები:
 - 5.1. სამუშაო ნომერი 1 (სათაური და თემა(ები))
 - 5.2. რეფლექსიები სამუშაო ნომერ 1-ზე
 - 5.3. სამუშაო ნომერი 2 (სათაური და თემა(ები))
 - 5.4. რეფლექსიები სამუშაო ნომერ 2-ზე
 - 5.5. გრძელდება...
- 6) ინტერვიუები და რეფლექსიები
- 7) CD/აუდიო ჩანაწერები და რეფლექსიები
- 8) DVDs/ვიდეოები და რეფლექსიები
- 9) მშობელთა პასუხის ფურცელი
ივსება მასწავლებელთა/მოსწავლეთა/მშობელთა ინტერვიუს დასასრულს
- 10) თანატოლთა პასუხის ფურცელი
ივსება თანაკლასელებთან გაზიარების სესიის შემდეგ
- 11) სემესტრის დასასრულის რეფლექსიები
- 12) გეგმები

საკლასო ოთახის მენეჯმენტი

ტიპური „მახეები“:

- მშობლებსა და მოსწავლეებთან ამ მეთოდის განსახილველად საკმარისი დროის არგამოყოფა. ხალხს უნდა მიეცეს ინფორმაცია პორტფოლიოს შეფასების კითხვებზე „რატომ?“-სა და „როგორ?“. მათ უნდა დაინახონ ამ მეთოდის სარგებლები და გაიაზრონ თავიანთი როლები და პასუხისმგებლობა.
- პორტფოლიოს შეფასების ყველა საუკეთესო პრაქტიკის ერთდროულად გამოყენების მცდელობა. მასში ჩართულებს დრო სჭირდებათ ამ მეთოდთან

შესაგუებლად. საჭიროა დაიწყეთ და არ შეეცადოთ, რომ ერთბაშად ძალიან ბევრი გააკეთოთ.

- პორტფოლიოს შეფასებისთვის ზედმეტად ხაზის გასმა. ის იშვიათად არის მოსწავლის საბოლოო ქულის 20%-ზე მეტი.

პრაქტიკული გამოცდილება

6

კადრები მოსწავლის მიერ წარმართული კონფერენციიდან

როდესაც პირველად მითხრეს, რომ პორტფოლიოების შეფასება უნდა დამეწყო, მახსოვს, რომ ამაზე ფიქრიც კი მდლიდა. ვერ ვხვდებოდი, სად უნდა მომენახა მოსამზადებელი დრო ან როგორ უნდა მომეხერხებინა კურიკულუმიდან რაიმე სხვის გაკეთება. აღმოჩნდა, რომ ვცდებოდი, ოღონდ ეს არ ნიშნავს, რომ ეს ყველაფერი ადვილი იყო. გრძელვადიანი პერსპექტივიდან, მოსწავლეების მიერ წარმართულმა კონფერენციებმა და პორტფოლიოების შეფასებამ დრო დამაზოგინეს, რადგან მოსწავლეებმა უფრო დიდი პასუხისმგებლობა აიღეს საკუთარ სწავლის პროცესზე და მშობლები უფრო გაიწაფნენ შვილების მხარდაჭერაში.

მოსწავლის მიერ წარმართულ კონფერენციებს ყოველთვის ვიწყებ მშობლებისათვის მადლობის გადახდით, რომ მოვიდნენ. ვხსნი, რომ აქ მოსწავლის მოსასმენად ვართ. მიმაჩნია, რომ ეს ეხმარება სწორი დინამიკის ჩამოყალიბებას - სადაც მოსწავლეა უფროსი. ასევე, ვამბობ, რომ ჩვენ აქ ვართ იმისთვის, რომ გავიგოთ, რას მიაღწია მოსწავლემ, განვიხილოთ მისი სწავლის მიზნები და სტრატეგიები და ვნახოთ, როგორ შეგვიძლია ერთად მუშაობა მისი მიღწევების მხარდასაჭერად.

ამის შემდეგ სცენას მოსწავლეს ვუთმობ. უფროსი მოსწავლეები იწყებენ დამსწრეთათვის მადლობის გადახდით, შეხვედრისათვის დრო რომ გამოყვეს. მოსწავლე, თავის სწავლის რუტინაზე დაფუძნებით, ამბობს, რომ სურს თავისი ნამუშევრის მიმოხილვა, იმის ახსნა, თუ რა ისწავლა (ენა, ცოდნა, შესწავლის უნარები,

მიდგომა) და რას მიღწევები აქვს. მოსწავლე, ასევე, ამბობს, რომ მას სურს უკუკავშირის მიღება ჩვენგან და შემდეგი ნაბიჯების ან გეგმების განხილვა. მოსწავლე ყურადღებას ამახვილებს ერთ ნამუშევარზე, წარმოადგენს შედეგების შეფასებას და ხსნის, თუ რატომ აირჩია ეს ნაშრომი. როდესაც მოსწავლე დაასრულებს, წარმოვადგენ დადებით კომენტარს ნაშრომის შესახებ. მშობლები, ძირითადად, დადებით შეფასებას აკეთებენ. ზოგიერთი მშობელი მაშინვე კრიტიკას იწყებს, ამიტომ ვცდილობ ხოლმე, შევაჩერო ისინი და ვუხსნი, რომ ჯერჯერობით დადებით მომენტებზე გვაქვს აქცენტი.

საუკეთესო ნამუშევრის განხილვის შემდეგ მოსწავლე შეაჯამებს თავის მიზნებს ამ წლისათვის და როგორ მიაღწია მათ, როგორ წავიდა წინ და როგორ გაუმჯობესდა თვითონ. პორტფოლიო გამოიყენება მტკიცებულებად. მოსწავლე ითხოვს უკუკავშირის თავისი მშობლებისა და ჩემგან და იწყება დისკუსია. მე, პირადად, სერიოზული მუშაობა მჭირდებოდა, რომ მოსწავლისთვის არ ჩამომერთმია „წამყვანი როლი“. ეს კონფერენციები ეხმარება მშობლებს მოსმენის უნარების დახვეწასა და იმაში, რომ დაძლიონ დოგმატურობა.

საბოლოოდ, ხდება მიზნებისა და მათი მიღწევის გეგმების/სტრატეგიების წარდგენა და მათი განხილვა. პირველ რამდენიმე ჯერზე მოსწავლეები შესაძლოა ხისტები იყვნენ და დიალოგში არ შედიოდნენ, მაგრამ დროთა განმავლობაში, წარმატებული კონფერენციებისას, მოსწავ-

ლევები უფრო და უფრო კომფორტულად გრძნობენ თავს. ამ კონფერენციების თამაშის სახით დადგმა კლასში ეხმარება მოსწავლეებს, თავი იგრძნონ კომფორტულად და აიღონ წამყვანი როლი. კონფერენციის მიმდინარეობისას, თუკი მოსწავლეს დაავიწყდება იმის ახსნა, თუ, მისი აზრით, როგორ შეიძლება მშობლები დაეხმარონ მიზნების მიღწევაში, ვთხოვ მათ ამის გაკეთებას.

მინახავს, თუ როგორ ეხმარება კონფერენციები მოსწავლეებს საკუთარი სწავლის პროცესის ახლებური გაგების შემუშავებაში. საკუთარი მუშაობისა და სწავლის პროცესის შეფასების სწავლასთან ერთად მოსწავლეები უფრო იოლად იღებენ პასუხისმგებლობას საკუთარი სწავლის პროცესის მიმართ და პრობლემების გადაწყვეტაც უკეთ გამოსდით. მიზნების დასახვა უფრო რეალისტური ხდება. გაზრდილი თვითშეფასება და გაუმჯობესებული კომუნიკაციის უნარები გვერდითი მოვლენებია.

უფრო მეტიც, მოსწავლეების კომენტარები მეხმარება იმის გაგებაში, თუ

რა მიაჩნიათ მათ მნიშვნელოვნად და როგორ შემიძლია დახმარება. რამდენიმე ნამდვილი „გამოსაფხიზლებელი ზარი“ ან პირდაპირი შეტყობინებაც მიმიღია ამ კონფერენციებისას. ერთხელ ერთმა მოსწავლემ მითხრა, რომ უჭირდა კლასის წინაშე პრეზენტაციების გაკეთება, განსაკუთრებით, როდესაც მას მუდმივად აწყვეტინებდნენ კომენტარებითა და შეკითხვებით. ეს გასაოცრად დიპლომატური და პირდაპირი მომართვა იყო ჩემდამი. ბოდიში მოვიხადე შეწყვეტინებისათვის და დავპირდი, რომ მომავალ პრეზენტაციებზე ამას აღარ გავიმეორებდი. ამ საუბარმა ხელი შეუწყო ჩვენ შორის უფრო აზრიანი დიალოგის შექმნას, ერთმანეთის მიმართ პატივისცემას, მოსწავლე-მასწავლებლის უფრო ბალანსირებული ურთიერთობის ჩამოყალიბებას და მოსწავლისთვის კონტროლის მექანიზმის ქონის შეგრძნების გაძლიერებას. ასევე, მაიმულა, გადამეხედა ჩემი პრაქტიკებისა და ჩვევებისათვის.

მერი ჰარისი, მასწავლებელი, ავსტრალია

რეფლექსია მასწავლებლის ხელმძღვანელობით

მოსწავლეებს სჭირდებათ ხელმძღვანელობა თავიანთი სამუშაოს რეფლექსიისთვის.

რეფლექსიების ჩარჩო შესაძლოა ფოკუსირებული იყოს:

- ნამუშევრის შესახებ ფიქრებზე/გრძნობებზე;
- მოსწავლეზე, როგორც შემსწავლელზე;
- სწავლის შედეგების მიღწევაზე (ენა, საგნობრივი შინაარსი, სწავლის უნარები, დამოკიდებულება);
- მომავალში სწავლის გეგმებზე.

დაწყებითი სკოლის მეორე წელს მოსწავლეს შეიძლება სთხოვოთ, დაასრულოს მომდევნო წინადადებების ფრაგმენტებიდან ოთხი ყოველთვიურად, ხოლო ექვსიდან ცხრამდე - წლის ბოლოს. მოსწავლეთა წინსვლასთან ერთად, დასასრულებელი წინადადებების რაოდენობა შესაძლოა ათამდე ან თორმეტამდე გაიზარდოს.

ფიქრები და გრძნობები	მოსწავლე, როგორც შემსწავლელი	გეგმები
ამ კვირის საუკეთესო ნაწილი არის... შემდეგზე მინდა გავაუმჯობესო... ყველაზე მეტად მომეწონა... ვნერვიულობდი... მინდა იცოდეთ, რომ... ეს ჩემი საუკეთესო ნაშრომია, რადგან... ნეტა გამხსენებოდა, რომ... მინდა, რომ ამ ნაშრომს ვინც გაეცნობა, იცოდეს... როდესაც დავამთავრე ეს ნაშრომი, ვიგრძენი... ამ ნაშრომში ყველაზე რთული ნაწილი იყო...	უკეთ გამომდის ... სხვა ნამუშევრებს რომ ვუყურებ, მე გავაკეთე... ამ ნამუშევრის გაკეთებისას ვისწავლე... კარგი იქნებოდა დახმარება ... ვერ ვიგებ.... პრობლემები მაქვს... ვფიქრობ, კარგად გავართვი თავი, რადგან.... ამ ნაშრომზე კიდევ ერთხელ რომ ვმუშაობდე, შევცვლიდი... ეს ნაშრომი ჩემზე ამბობს... ჩემი სიძლიერე-ში არის ჩემი ნაშრომი ...-ში იცვლება, რადგან...	მინდა გავაუმჯობესო... შემდეგში სწავლის დაწყებამდე მე... ჩემთვის მნიშვნელოვანია... უნდა გავიხსენო, რომ... მინდა ვივარჯიშო.... შემდეგ მინდა ვისწავლო... უნდა გამოვიყენო... ჩემთვის მნიშვნელოვანია.... ვიფიქრებ-ზე გავაკეთებ/შევასრულებ... მათემატიკაში, მეცნიერებებში (ა.შ.) უნდა... მშობლებს შეუძლიათ დამეხმარონ... მეგობრებს შეუძლიათ დამეხმარონ...
სწავლის შედეგების მიღწევა		
ჩემი ენობრივი მიზნები იყო... ჩემი საგნობრივი მიზნები იყო... დამოკიდებულება, რომლის შემუშავებაზეც ვმუშაობდი, იყო... მივაღწიე ჩემს მიზნებს (სრულად, მეტწილად, ნაწილობრივ, საერთოდ არა), რადგან... ... არის მიზანი, რომელსაც ბოლომდე ვერ მივაღწიე, რადგან....		

საშუალო სკოლაში და პროფესიულ სასწავლებელში გთავაზობთ შემდეგი ჩარჩოს გამოყენებას:

ფიქრები და გრძნობები	მოსწავლე, როგორც შემსწავლელი	გეგმები
ამ ნამუშევრის საუკეთესო ნაწილია ... შემდეგზე მინდა გამოვასწორო... ყველაზე მეტად მომეწონა ... ვლელავდი ... გამო/შესახებ მინდა იცოდეთ, რომ ... ეს ჩემი საუკეთესო ნაშრომია, რადგან ... ნეტავ გამხსენებოდა...	სხვა ადამიანების კარგი ნაშრომების ანალიზისას ვისწავლე... მივუთითე ევალუაციის კრიტერიუმებზე ... ამ ნაშრომის შესრულებისას ვისწავლე ... პრობლემები მაქვს ... უკეთესად გამომდის... ვერ ვიგებ... კარგი იქნებოდა დამხმარება...	მინდა გავაუმჯობესო... შემდეგში მე... ჩემთვის მნიშვნელოვანია... უნდა გავიხსენო, რომ... მინდა ვივარჯიშო.... შემდეგ მინდა ვისწავლო... უნდა გამოვიყენო... ჩემთვის მნიშვნელოვანია.... დავგეგმავ... შემდეგზე, დაწყების წინ... მე გავაკეთებ/შევასრულებ...

ჩემს მეგობრებს მოეწონებათ ...-ს გზა. მინდა, რომ ხალხმა, ვინც ამ ნაშრომს გაეცნობა, იცოდეს... როდესაც ეს ნაშრომი დავასრულე, ვიგრძენი ... ამ ნამუშევრის ყველაზე რთული ნაწილი იყო ...	ამ ნაშრომზე კიდევ ერთხელ რომ ვმუშაობდე, შევცვლიდი... ჩემი სიმღიერე-ში არის ჩემი ნაშრომი ...-ში იცვლება, რადგან.....	მათემატიკაში, მეცნიერებებში (ა.შ.) უნდა... მშობლებს შეუძლიათ დამეხმარონ... მეგობრებს შეუძლიათ დამეხმარონ...
--	---	---

სწავლის შედეგების მიღწევა		
ჩემი ენობრივი მიზნები იყო...		
ჩემი საგნობრივი მიზნები იყო...		
დამოკიდებულება, რომლის შემუშავებაზეც ვმუშაობდი, იყო...		
მივაღწიე ჩემს მიზნებს (სრულად, მეტწილად, ნაწილობრივ, საერთოდ არა), რადგან...		
... არის მიზანი, რომელსაც ბოლომდე ვერ მივაღწიე, რადგან.		
მეტი ყურადღება უნდა დავუთმო შემდეგ ევალუაციის კრიტერიუმებს: ...		
ჩემი რეფლექსიები დაკავშირებულია ჩემს მიზნებთან/სწავლის შედეგებთან(მალიან ----- ---საერთოდ არა)		
ჩემი პორტფოლიო კარგად ორგანიზებული და ადვილი გასარკვევია (მალიან----- საერთოდ არა)		
მტკიცებულებები/წყაროები მოცემულია ჩემი მოსაზრებების გასამყარებლად (მალიან----- ---საერთოდ არა)		

წლის დასასრულის პორტფოლიოს შეფასების კრიტერიუმები:

- სისრულე, სისწორე, აკურატულობა, ორგანიზაციის ლოგიკა;
- კურიკულუმის დასახული შედეგები მიღწევის დემონსტრირება;
- მუშაობის ხარისხის პროგრესის დემონსტრირება;
- კავშირი რეფლექსიებსა და კურიკულუმის დასახულ შედეგებს შორის;
- ცოდნის, უნარებისა და დამოკიდებულებების ჩართვა რეფლექსიებში;
- აზროვნების ხარისხი (მეტა-კოგნიციის შესახებ ინფორმირებულობა, პროდუქტიული გონებრივი ჩვევები, კრიტიკული აზროვნება);
- რეფლექსიების ხარისხის პროგრესის დემონსტრირება;
- შემოქმედებითობა (მრავალფეროვნება, ვიზუალური მიმზიდველობა);
- გეგმების რეალისტურობის დონე.

ქვემოთ მოცემულია დაწყებითი სკოლის მეორე და მესამე კლასის მოსწავლეებისათვის განკუთვნილი ცხრილი. მოსწავლეებს შეუძლიათ შეავსონ ყუთები ათქულიანი სკალით, რათა აჩვენონ, თუ რა დონეს მიაღწიეს მათ.

პორტფოლიოს შეფასების ცხრილი

თარიღი: _____ სახელი: _____

ორგანიზაცია

მოსწავლის შეფასება

0									10
---	--	--	--	--	--	--	--	--	----

მასწავლებლის შეფასება

0									10
---	--	--	--	--	--	--	--	--	----

ფიქრის ხარისხი

მოსწავლის შეფასება

0									10
---	--	--	--	--	--	--	--	--	----

მასწავლებლის შეფასება

0									10
---	--	--	--	--	--	--	--	--	----

რეალისტური გეგმები

მოსწავლის შეფასება

0									10
---	--	--	--	--	--	--	--	--	----

მასწავლებლის შეფასება

0									10
---	--	--	--	--	--	--	--	--	----

ენა

მოსწავლის შეფასება

0									10
---	--	--	--	--	--	--	--	--	----

მასწავლებლის შეფასება

0									10
---	--	--	--	--	--	--	--	--	----

ზოგადი შესაბედაობა

მოსწავლის შეფასება

0									10
---	--	--	--	--	--	--	--	--	----

მასწავლებლის შეფასება

0									10
---	--	--	--	--	--	--	--	--	----

მასწავლებლის კომენტარი:

მშობლის კომენტარი:

მოსწავლის კომენტარი

ცხრილის დანიშნულებაა ისეთი პორტფოლიოს შეფასება, რომელიც პოტენციურ დამსაქმებელს წარედგინება. შესაძლოა მისი გამარტივება საშუალო სკოლის მოსწავლეების ან პროფესიული სასწავლებლის სტუდენტების საჭიროებისდა მიხედვით. მოსწავლეთათვის რელევანტურობის გასაზრდელად ცხრილი შეიცავს განსაკუთრებულ/სპეციფიკურ მიმართებებს დამსაქმებლების პერსპექტივისადმი.

კრიტერიუმები 1) დამწყები	2) შეგირდი	3) სამსახურში ახლად აყვანილი	4) გამოცდილი თანამშრომელი	
შეჯამება	დამსაქმებელმა შესაძლოა არ მიგიღონ სერიოზულად. არ ტოვებ იმის შთაბეჭდილებას, რომ სწავლას სერიოზულად უდგები. არასაკმარისი მომზადება. ორგანიზაცია სუსტია. ნამუშევარი შეიცავს მრავალ უზუსტობას.	დამსაქმებელს ენდობება სწრაფი გაუმჯობესების დანახვა. ყველა საკითხი გენმით ელმენტარულ დონეზე, როგორებიცაა საგნობრივი შინაარსები, ენის საჭიროებები და თუ როგორ შეიძლება სწავლის გაუმჯობესება. ეს იმედისმომცემია, თუმცა სერიოზული სამუშაო გაქვთ ჩასატარებელი.	კომპეტენტური ახალი თანამშრომელი. დამსაქმებელს მაინც ენდობება თქვენი გაუმჯობესების დანახვა. გენმით ყველა საკითხი გენმით, როგორებიცაა საგნობრივი შინაარსები, ენის საჭიროებები და თუ როგორ გააუმჯობესოთ სწავლა.	შესანიშნავი ნამუშევარი და დიდებული თანამშრომელი. ნამუშევარში ყველაგან ჩანს მაღალი ხარისხი. სიზუსტის დონე მაღალია. ორგანიზებულია კარგად, მიმზიდველი ვიზუალურად და აჩვენებს ფიქრის სიღრმავს.
პორტფოლიოს ორგანიზება	არ არის სარჩევი. მკითხველითვის რთულია რადიკების პოვნა. გვერდები არაა დანომრილი. არაა ცხადი ორგანიზების რაიმე სისტემა.	სარჩევი ზუსტად არ ასახავს შინაარსს. ორგანიზების დონე არათანაბარია. ზოგი სექცია კარგადაა ორგანიზებული, ზოგი კი არეულია.	აჩვენებს, რომ კარგად გენმით, როგორ უნდა ნამუშევრის ორგანიზება მკითხველისთვის მოსახერხებლად. ზოგადად ხარისხი კარგია, მაგრამ რამდენიმე ნაკლის გამო არათანაბარია.	მასალა მომხმარებლისთვის მოსახერხებელია სარჩევი ასახავს რეალურ შინაარსს გვერდები ცხადდაა დასათაურებული და დანომრილი. დიაგრამები და ცხრილები ცხადდაა დასათაურებული სეგმენტები ერთმანეთის შგავსადაა ორგანიზებული ყოველი სექციის პოვნა სწრაფად შეიძლება
შესახედაობა	ყდა და სათაურის გვერდი არა არის ილუსტრირებული. პორტფოლიო დაუდევრად გამოიყურება.	ყდა და სათაურის გვერდი ილუსტრირებულია, მაგრამ არასაკმარისი ძალისხმევასა და ფიქრს აჩვენებენ. კავშირი ილუსტრაციებსა და შინაარს შორის არაა ცხადია. წესრიგის ნაკლებობა ყურადღებას უფანტავს მკითხვეს, ზედმეტად ბევრი განმხილველი ფონტია გამოყენებული.	პორტფოლიო საკმაოდ მოწესრიგებულია, მაგრამ სჭირდება გაუმჯობესება. ყდა და სათაურის გვერდი ილუსტრირებულია ლოგიკურად, ცხადია კავშირები ილუსტრაციებსა და შინაარსებს შორის.	ილუსტრაციების მრავალფეროვანი გამოყენება (ცხადი სურათები, ფერის კარგი გამოყენება, ფონტების დაბალანსებული გამოყენება). ვიზუალურად წამკითხველისთვის მოსახერხებელია (ტექსტი არაა არც ზედმეტად მჭიდრო და არც მუშუერი. ახდენს შემოქმედებითობის დემონსტრაციას (აქვს პერსონალური, უნიკალური აურა).

კრიტერიუმები	1) დამწეები	2) შეგირდი	3) სამსახურში ახლად ავენილი	4) გამოცდილი თანამშრომელი
ენის გამოყენება	გვხვდება საკმაოდ დიდი რაოდენობის მართლწერის შეცდომა. ლექსიკა მარტივია და ხშირია გამოყენება. შეიცავს არასრულ წინადადებებს. პუნქტუაციის შეცდომები. მკითხველს უჭირს იმის გაგება, რისი თემა სურდა ავტორს. წერილში შეტყობინებები არაორგანიზებულია: • ამზადებს შორის არაა ხიდები და გადასვლები • არ ჩანს ლოგიკური თანმიმდევრობა. არ ასახავს ნასწავლი წერის კონცეფციების გაგებას.	რამდენიმე არეული წინადადება. ლექსიკა მარტივია და ხშირია გამოყენება. ჩანს ორგანიზების მცდელობა, მაგრამ კიდევ ბევრია გასაკეთებელი. არათანაბარი ხარისხი. პუნქტუაციისა და მართლწერის რამდენიმე შეცდომა. რამდენიმე ადგილას აზრი გაუგებარია. იყენებს წერის ნასწავლი კონცეფციებს მხოლოდ ნაწილს.	ენის რეგისტრი სათანადოა (ლექსიკა სათანადოდ ოფიციალურია, ასაკის შესაფერისი, არ მთრდება, არაა ზედმეტად მარტივი). ხარისხი მეტ-ნაკლებად თანაბარია, წერილის ან ანალიზის შეტყობინებები ძირითადად ლოგიკურადაა ორგანიზებული, სათანადო გადასვლებით. ასახავს წერის ნასწავლი კონცეფციების მეტწილად ცხად გაგებას.	ენის რეგისტრი სათანადოა. აზრი ცხადია. ლექსიკა ზუსტი და მრავალფეროვანია. წერილი სტრუქტურირებულია ლოგიკურად: • ამზადებს შორის არის ხიდები ან/ და ლოგიკური თანმიმდევრობა. გვხვდება ძალიან მეორე ენობრივი შეცდომა, რომლებიც აღქმავი არ ახდენენ უარყოფით ზეგავლენას. ასახავს წერის ნასწავლი კონცეფციების ცხად გაგებას.
შინაარსის რელევანტურობა	არეული ნამუშევრები არ არის დაკავშირებული სწავლის შედეგებთან. არეული ნამუშევრები არ ასევე იყენებენ სწავლის პროგრესს. არეული ნამუშევრები არ აკმაყოფილებენ მოცემული პროფესიის პროფესიულ სტანდარტებს.	ნამუშევრის მაგალითებსა და სწავლის შორის მეორე რაოდენობის კავშირებია.	არეული ნამუშევრების უმეტესობა დაკავშირებულია სწავლის შედეგებთან და ასახავს მოცემული პროფესიის პროფესიულ სტანდარტებს. არეული ნამუშევრების უმეტესობა აჩვენებს სწავლაში გაკეთებულ პროგრესს.	არეული ნამუშევრები ცხადდება დაკავშირებული სწავლის შედეგებთან. არეული ნამუშევრები აკმაყოფილებს მოცემული პროფესიის პროფესიულ სტანდარტებს. არეული ნამუშევრები ცხადდება აჩვენებს სწავლაში გაკეთებულ პროგრესს.
სწავლის პროცესის ანალიზი	არ ასახავს სწავლის უნარების განვითარებას. ახდენს სხვების ნათქვამის ციტირებას მათი ანალიზის გარეშე. არ ხსნის, რითია არეული ნამუშევარი რელევანტური მისი სწავლისათვის.	მეორეა ზიდრმეში წასვლის მცდელობა. მეორე პირადი სიძლიერებისა და სწავლის საჭიროებების გაგება. მოზნები და გეგმები არარეალისტურია. არ ეთანადება რეალურ საჭიროებებს. მიდგომა არასისტემატური.	აჩვენებს პირადი სიძლიერების კარგ გაგებას. აჩვენებს იმის ცოდნას, რაზეა საჭირო მეტი მუშაობა. აქვს დასახული მოზნები და გეგმები, მაგრამ შესაძლოა ისინი უფრო პრაქტიკული და სისტემატური იყოს დიდი.	იძლევა კონკრეტული მაგალითები სწავლის დანერგვა. ანალიზის საკუთარ ნამუშევარს და სხვების აზრებს სისტემატური მიდგომით. ნამუშევარზე მიმართული ასაწვდილობის ზოლომდგომარეობის მუშაობის ჩვენებას, სწავლის სტილზე და საჭიროებებს. გააძაქს ლოგიკური დანერგვა. სახავს გამოწვევ მოზნებს. ადგენს რეალისტურ გეგმებს.

მასწავლებელთა გუნდების შექმნა

მეთოდი და მეგობრები

მეთოდოლოგია და გუნდური მუშაობა ერთმანეთს შეესაბამება. კოლეგებთან გაერთიანება CLIL-ის გავლენას მაქსიმუმამდე ზრდის. გუნდური მუშაობით საგნობრივი შინაარსისა და ენის ცოდნა არ რჩება ერთი საკლასო ოთახის ფარგლებში და პოულობს გამოყენებას სხვა კონტექსტში. ეს რელევანტურობას ზრდის არა მხოლოდ მოსწავლეებისთვის, არამედ მასწავლებლებისთვისაც. იქმნება ახალი საერთო სივრცე და ერთიანობის შეგრძნება, რაც მნიშვნელოვანია მასწავლებლებისთვისაც და მოსწავლეებისთვისაც.

არსებობს მასწავლებელთა თანამშრომლობის ორი ძირითადი მიზეზი:

- 1) კარგი გრძნობა და შესაძლოა პროფესიული სასწავლო საზოგადოების გუნდი შეიქმნას, რომელიც ხელს შეუწყობს პროფესიულ განვითარებასა და კმაყოფილების გრძნობას.
- 2) ეფექტური თანამშრომლობა ეხმარება და აუმჯობესებს მოსწავლეთა მიღწევებს.¹

CLIL გამოწვევაა მასწავლებლებისთვისაც და მოსწავლეებისთვისაც. სხვა მასწავლებლებთან გუნდის შექმნა გაკვეთილების და ერთიანი აქტივობების ან სტრატეგიების დასაგეგმად, ან მასალის ადაპტაციისა და შემუშავებისათვის სინერგიის შექმნის გზაა, რომლითაც CLIL გამოწვევის მოთხოვნების დაკმაყოფილება ურო ადვილი ხდება. მას შეუძლია სტრესის დონის დაწევა, მუშაობის ეფექტურობის გაზრდა, ზუსტი მიზნების ჩამოყალიბება და დუბლიკაციის თავიდან არიდება. რაც მთავარია, საგნების დაკავშირება მათ სწავლის პროცესს უფრო აზრიანს ხდის მოსწავლეებისათვის და ამზადებს მათ ცხოვრებისთვის, რომელიც არაა ორგანიზებული ცალ-ცალკე საგნებად.

CLIL-ის დაწყების მერე გირჩევთ, რომ ჩაატაროთ ყოველკვირეული შეხვედრები CLIL მასწავლებლებთან და სხვებთან, ვინც დაკავშირებულია მოსწავლეთა იმავე ჯგუფებთან. მაგალითად, პირველი ენის მასწავლებელი განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი მოკავშირე შეიძლება იყოს. ეს შეხვედრა იქნება ადგილი დაგეგმვისა და უსაფრთხო, ღია და პირდაპირი დისკუსიებისათვის. ამ შეხვედრებისას შესაძლოა შემდეგ პუნქტებზე აქცენტი:

ერთიანობის მიღწევა - იმის გააზრება, რომ თითოეული მასწავლებლის განსხვავებული კონტრიბუციები ეხმარება მოსწავლეებს დაგეგმილი შედეგების მიღწევაში.

მიღწევების აღიარება - გამოყავით დრო იმის აღსანიშნავად, რასაც თქვენ, თქვენმა კოლეგებმა და თქვენმა მოსწავლეებმა მიაღწიეთ.

¹ ჰაგრივესი (2007) მოგვახსენებს, რომ „...პროფესიულ სასწავლო საზოგადოებებს აქვთ სისტემატური და დადებითი ეფექტი სწავლის შედეგებზე (ლუისი და მარკსი, 1998; მაკლაფინი და ტალბერტი, 2001; ანდერსონი და ტოგერი, 2002; ბოლანი და სხვები, 2005)“.

*სწავლის უნარების შედეგებზე შეთანხმება** - ერთი სწავლის უნარი შესაძლოა გახდეს მთელი სკოლის ცენტრალური ფოკუსი ერთი, ორი ან სამი კვირის განმავლობაში. თქვენ შეთანხმდებით, ვინ რას ასწავლის და როგორ განამტკიცებთ ამ უნარს.

პრობლემები - პრობლემები CLIL-ში ყველა ექმნება, ისევე, როგორც ყველა მასწავლებელს აქვს პრობლემები თავის საკლასო ოთახში. გუნდური კულტურა, რომელიც პრობლემებს ლეგიტიმურად აქცევს, მათ გადაჭრაზე აკეთებს აქცენტს, დაეხმარება ყველას, წარმატებით წავიდეს წინ და თავი კარგად იგრძნოს ამ სამუშაოზე მუშაობის პროცესში.

ენის შედეგებზე შეთანხმება - მიიღება გადაწყვეტილებები, თუ რომელი გრამატიკული პუნქტ(ებ)ი, დისკურსის პატერნები ან ლექსიკა იქნება კვირის ფოკუსი. მონაწილეები თანხმდებიან, თუ ვინ რას გააკეთებს.

ინტერდისციპლინარული პროექტების შექმნა - მაგალითად, პროექტი, რომელიც შეიცავს რამდენიმე CLIL მასწავლებელს, შეიძლება შეიცავდეს მშობლიური ენის მასწავლებელსაც. მოსწავლეებმა შეიძლება პროექტის კონსპექტი მშობლიურ ენაზე გააკეთონ. ეს ერთი გასროლით რამდენიმე კურდღელს კლავს - რთავს არა- CLIL მასწავლებელს, ეს მასწავლებელი უკეთ იგებს, თუ რა კეთდება CLIL-ში და ამას შეუძლია საჭირო ტერმინოლოგიის მშობლიურ ენაზე სწავლის ხელშეწყობა.

გაკვეთილების ვიდეოკლიპების არჩევით გაზიარება - მასწავლებელი, რომლის გაკვეთილიც გადაიღეს, წყვეტს, რომ გაუზიაროს ამ გაკვეთილის ნაწილები ან მთლიანი თავის კოლეგებს. დისკუსიის ყურადღების ცენტრში არის იმის იდენტიფიცირება, თუ რა გაკეთდა კარგად. მასწავლებელი ირჩევს ერთ მომენტს, რომლის გაუმჯობესებაზე საუბარიც სურს და სთხოვს სხვებს იდეების მიწოდებას. ამ დისკუსიაში კრიტიკის ადგილი არ არის. პირადი სირთულეების გაზიარება უნდა წახალისდეს, ისევე როგორც კონსტრუქციული შეთავაზებები.

გაკეთე და წაიღე - სესია, რომელზეც მასწავლებლები ხვდებიან მოცემული თემისათვის მასალის მოსამზადებლად. ალტერნატიული ვარიანტია, რომ ამ სესიებს წაუძღვს მასალის შემუშავების ექსპერტი. მასწავლებლებს ეძლევათ რესურსები და მითითებები გარკვეული ტიპის მასალის შექმნის შესახებ.

რისკის ქვეშ მყოფი მოსწავლეების შესახებ მსჯელობა - მასწავლებლები ადგენენ საერთო სტრატეგიას, მოახსენებენ პროგრესს და სთავაზობენ საჭირო ცვლილებებს.

ტექნიკების გაზიარება - თვეში ერთხელ პერსონალის შეხვედრაზე ერთი მასწავლებელი აზიარებს ტექნიკას, რომელიც მან კლასში განსაკუთრებით წარმატებით გამოიყენა.

ერთი პროექტის რამდენიმე მასწავლებლის მიერ შეფასება - ეხმარება ღირებულებებისა და სტანდარტების გათანაბრებას. ახალისებს მოსწავლეებს, რომ იმუშავონ დამატებით და უკეთ გაიაზრონ წარმატებისათვის საჭირო უნარები და ძალისხმევა.

სტანდარტების წინა შეთანხმებების ან კარგი სწავლების ინდიკატორების გადახედვა - მათი გადახედვა ხშირად ეხმარება მნიშვნელოვანი პრინციპების გახსენებასა და საერთო მიზნებისკენ სვლაში.

* შენიშვნა: შეთანხმებული საკვანძო პუნქტების ჩამოწერით მონაწილეთა გეგმები და ვალდებულებები უფრო ცხადი გახდება და უფრო დიდი შანსია მათი იმპლემენტაცია მოხდეს.

ცენტრალურად ორგანიზებული რაიონული შეხვედრები - ადმინისტრატორები ქმნიან ფორუმს და აწყობენ მოკლე პროფესიული განვითარების სესიას. ადმინისტრატორების ნაცვლად, შეიძლება კურატორები დაეხმარონ მასწავლებლებს გამოცდილების გაზიარებაში.

ჯგუფური მიღწევების შეჯამება და მენეჯმენტისთვის ინფორმირების გზის გადაწყვეტა - ხანდახან კარგია საკუთარი თავის შექება. თუ ბევრს მუშაობდით სწავლების გაუმჯობესებაზე, სხვებმა უნდა გაიგონ, თუ რა გააკეთეთ. ეს გააძლიერებს თქვენ მიმართ ნდობას და თქვენს პოზიციას, რომლიდანაც უფრო იოლად მოახდენთ გავლენას თქვენი სამუშაოსთვის საჭირო რესურსების მიღებაზე.

შეხვედრების გარდა, თქვენს კოლეგებთან გუნდურად მუშაობის მრავალი სხვა ვარიანტი არსებობს. მომდევნო სტრატეგიები შეგროვებულია პრაქტიკოსი მასწავლებლებისაგან:

დაკვირვება - ერთი ან ორი მასწავლებელი აკვირდება კოლეგის მთელ გაკვეთილს. ამის შემდეგ ეს გაკვეთილი განიხილება. ეს ინსტრუმენტი განსაკუთრებით ეფექტურია, თუ მასწავლებლები წინასწარ შეთანხმდებიან განსახილველ საკითხზე, მაგალითად: მოსწავლეების მაქსიმალური რაოდენობის ალაპარაკება, ან კრიტიკული აზროვნებისათვის ხელშეწყობა. ეს ეხმარება იმ ადამიანის სტრესის შემცირებას, ვისი გაკვეთილსაც აკვირდებიან. ის ხელს უწყობს სიღრმისეულ დიალოგს, რომელიც ეხმარება პროფესიულ ზრდას.

სკოლების გაცვლა - მასწავლებელი ერთი სკოლიდან ერთი დღით ან კვირით უცვლის გაკვეთილებს მასწავლებელს მეორე სკოლიდან. ახალი მოსწავლეები და სკოლის განსახვავებული კულტურა პროფესიულ განვითარებას მნიშვნელოვნად უწყობს ხელს.

გუნდური სწავლება - ორი მასწავლებელი მთელი გაკვეთილის მსვლელობისას ერთად მუშაობს ყველა მოსწავლის პროცესში ჩასართავად, რისი კეთებისასაც ისინი ახდენენ ერთმანეთისთვის საყვარელი სტრატეგიების მოდელირებას.

წარმატებული ისტორიები - კვირაში ერთხელ, იმეილის საშუალებით, ერთი მასწავლებელი უზიარებს სხვებს წარმატებას, რომელიც მას თავის გაკვეთილზე ჰქონდა და ხსნის, თუ რამ გამოიწვია ის.

ახალი ან ადაპტირებული მასალის სკოლის ინტრანეტში დაპოსტვა - კეთდება ანონიმურად ან სახელისა და გვარის დაფიქსირებით. იმის დაგეგმვას, თუ როგორ მოხდება ნამუშევრის დაარქივება და გაზიარება, ცოტაოდენი ფიქრი სჭირდება. როდესაც ხალხს გამოუმუშავდება ყველა მასალის ინტერნეტში შექმნისა და შენახვის ჩვევას, ყველასთვის მისაწვდომი გახდება რესურსების დიდი რაოდენობა.

იდეების ბანკის შექმნა - ეს კეთდება სკოლის სერვერზე. გამოიყენება იდეების გაზიარებისათვის, მათ შორის დისციპლინის, პროექტების, აქტივობების, შეფასებისა და მასალის პროფესიულად შემუშავების შესახებ.

ჩათის ოთახები - ყოველკვიურულად განსაზღვრული დროის დანიშვნა სკოლის ვებგვერდზე, როდესაც ამ და მეზობელი სკოლის მასწავლებლებს შეეძლება საუბარი პრობლემებზე, გადაჭრის გზებზე, წარმატებებზე და ა.შ.

სკაიპით კომუნიკაცია - ეს უფასო პროგრამა შესაძლებელს ხდის ადამიანთა მცირე ჯგუფის საუბარს კვირის განსაზღვრულ დროს სახლიდან ან ოფისიდან გაუსვლელად. ის მუშაობს განსაკუთრებით კარგად პატარა, სამ კაცამდე ჯგუფებში.

სამიზნე ჯგუფთან ერთად მუშაობა - საგნის ან/და ენის მასწავლებელი და ასისტენტი კონცენტრირდებიან მოსწავლეთა კონკრეტულ ჯგუფზე, რათა მათ შეძლონ წინსვლა. ინსპექციის როლური თამაში - ორი კოლეგა იყენებს საგანმანათლებლო ავტორიტეტის კრიტერიუმებს ან დაკვირვების ჩეკლისტს გაკვეთილის შესაფასებლად. შემდეგი როლური თამაში არის დიალოგი ინსპექტორსა და მასწავლებელს შორის.

თანამშრომლობის ხელისშემშლელი ფაქტორები

თანამშრომლობას საკუთარი საფრთხეები აქვს. სხვა მასწავლებელთან გაერთიანებისას თავი არიდეთ:

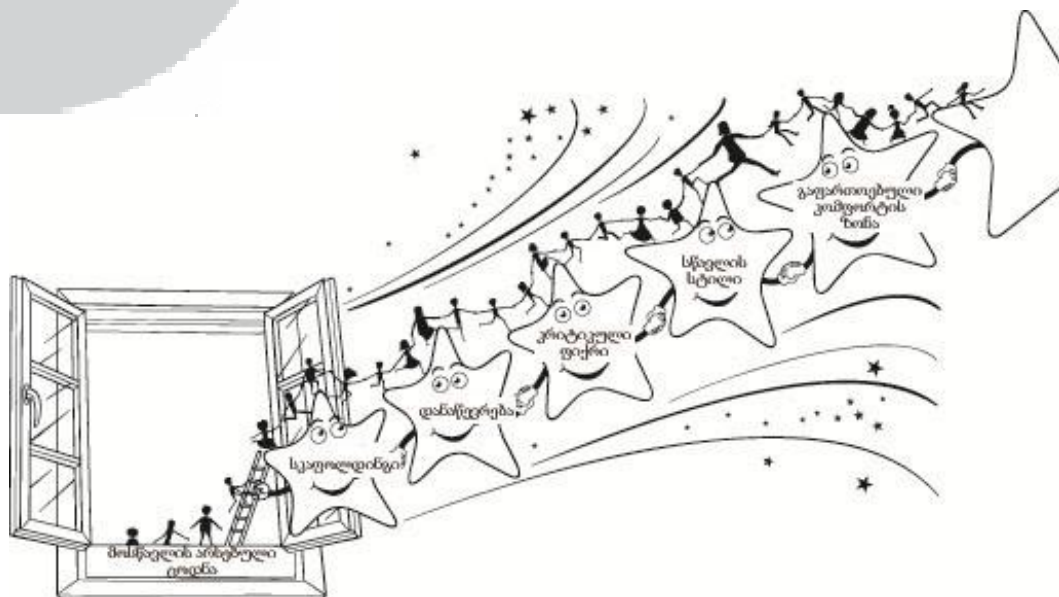
- 1) მენეჯერების მიერ თქვენი მიზნის მიტაცებას
მენეჯერების ყოველთვის დიდი წნეხის ქვეშ არიან, რომ ჰქონდეთ შედეგი, განსაკუთრებით ისეთ გარემოში, რომელსაც მართავს ეროვნული ტესტების შედეგები. არ დათმობთ თქვენი მიზანი. გრძელვადიანი პერსპექტივიდან, ის დაეხმარება მოსწავლეების სწავლის გაუმჯობესებაში და, სავარაუდოდ, ტესტის შედეგებიც გაუმჯობესდება.
- 2) ბრალდების თამაშის თამაში
ადმინისტრატორები, მოსწავლეები და მშობლები იოლი სამიზნეები არიან. სხვებისთვის ბრალის დადების ნაცვლად, აქცენტი უნდა კეთდებოდეს გადაწყვეტების პოვნაზე, თითოეული ჯგუფის ინფორმირებულობისა და მათზე გავლენის ზრდაზე. შეეცადეთ, თქვენი შეხვედრები არ გადაიზარდოს იმაზე წუწუნში, თუ რა არ მუშაობს. ამგვარი შეხვედრები მხოლოდ დეპრესიასა და სასოწარკვეთას იწვევს. ეძებეთ გამომწვევი მიზეზები და განიხილეთ სცენარები, რომლებიც მოცემულ პრობლემებს მიემართება.
- 3) ჯგუფური მუშაობის დინამიკის ვერგაგება
ჯგუფური დინამიკის შესახებ ცოდნა მოგცემთ თანამშრომლობის უკეთ გაგებისა და მართვისთვის საჭირო ინსტრუმენტებს. ეს დაგეხმარებათ საწყისი ეტაპიდან გუნდის შექმნამდე პროგრესის შეფასებაში, კონფლიქტების მოგვარებაში, პარამეტრების განსაზღვრასა და უფრო პროდუქტიულ ფაზამდე მისვლაში.
- 4) მხოლოდ თქვენი გუნდის რესურსებზე დაყრდნობა
რადაც მომენტში თქვენ დაიწყებთ საკუთარი ცოდნის გადამუშავებას. საჭიროა გუნდში ახალი ცოდნის შემოტანა კითხვით, პროფესიული განვითარების კურსებით, სხვა სკოლების მონახულებით და ა.შ.
- 5) მოკლევადიანი გამარჯვებების ზეიმის დავიწყება
ისიამოვნეთ და აღნიშნეთ თქვენი მცირე გამარჯვებები. წინააღმდეგ შემთხვევაში ხალხი დაიღლებ!

დირექტორი/ადმინისტრატორი სასწავლო გუნდის ნაწილია. თუმცა, მათ შეიძლება დასჭირდეთ თქვენი დახმარება CLIL მოსწავლეებისა და მასწავლებელთა გუნდის საჭიროებების ბოლომდე გასაგებად. განსაკუთრებით CLIL პროგრამის დასაწყისში შესაძლოა დაგჭირდეთ დამატებითი ფინანსები სასწავლო მასალისათვის და დამატებითი დროის დასაგეგმად. კარგი იქნება, თუკი დირექტორებს ეცოდინებათ, როგორ ეხმარებოდნენ მათი კოლეგები CLIL მასწავლებლებს ერთობლივი

დაგეგმვისათვის საჭირო დროის პოვნაში - ადაპტირებული კლასისა და სხვებისაგან (2000):

- დირექტორს მიჰყავს მოსწავლეთა სამი კლასი აუდიტორიაში და ანახევებს მათ საგანთან დაკავშირებულ ფილმს. ამის მერე მას წარმართავს დისკუსიას.
- დირექტორს მიჰყავს მოსწავლეთა ხუთი ან ექვსი კლასი და უტარებს ლექციას. მოსწავლეებს ეუბნებიან, რომ ეს ფორმატი ხშირია განათლების უფრო მაღალ საფეხურებზე. ლექციის წინ მათ ეძლევათ რჩევები ჩანაწერების გაკეთების შესახებ. ლექციის შემდეგ მოსწავლეები აანალიზებენ თავიანთ ჩანაწერებს და ადარებენ მას მოდელთან შეფასების ცხრილის გამოყენებით, იმის განსასაზღვრავად, რამდენი საკვანძო პუნქტი ჩაინიშნეს, შექმნეს თუ არა ქვესათაურები და ა.შ.
- ერთ მასწავლებელს მოსწავლეთა ორი ჯგუფი მიჰყავს ერთი საათით, რათა მეორე მასწავლებელი გათავისუფლდეს.
- გაკვეთილების ცხრილები ისეა შედგენილი, რომ რამდენიმე მასწავლებელს, რომელთაც თანამშრომლობა სჭირდებათ, ერთდროულად აქვთ დაგეგმვის პერიოდები.
- მასწავლებლები თავისუფლდებიან დერეფანში ან ბუფეტში მორიგეობისაგან
- ერთი ან ორი დროებითი (სათადარიგო) მასწავლებელი დაქირავებულია კვირაში ერთი დღე მოსასვლელად. თუ მოსწავლეებს ინდივიდუალური დავალება ეძლევათ, ან, თუნდაც, ჯგუფური სამუშაო, დროებითი მასწავლებელი შეძლებს ერთდროულად ორ კლასს წაუძღვეს.
- არჩევითი საგნების ბლოკი დანიშნულია დღის ერთსა და იმავე დროს და ისწავლება დარგის ექსპერტების მიერ.
- კურიკულუმის, კურსის ან სასწავლო მასალის ფინანსები მოიძიება სასწავლო წლის ან ზაფხულის განმავლობაში.
- მასწავლებელი სტუდენტები მიიღებიან სკოლაში რეგულარულად, რაც მისცემს ზოგიერთ მასწავლებელს საშუალებას, ზოგჯერ დატოვოს კლასი დასაგეგმი სესიისათვის.
- სკოლის ყველა მოსწავლის შეკრებისას ერთ მასწავლებელს შეუძლია ორ კლასს უმეთვალყურეოს, რითაც პერსონალის ნახევარი თავისუფლდება.

პირადი მიღწევების სარკმლის გახსნა

ეს თავი არის შეზღუდვებისაგან გათავისუფლებისა და პირადი მიღწევების შესაძლებლობების გაზრდის შესახებ. აქ აღწერილი აქტივობები საშუალებას აძლევს მასწავლებლებსა და შემსწავლელებს, უკეთ აკონტროლონ სწავლის პროცესი და გააუმჯობესონ სწავლის შედეგები. ხარაჩოს პრინციპი, ადრე ნასწავლზე დაყრდნობა, ცოდნის დანაწევრება და გადაფუთვა, შემოქმედებითი და კრიტიკული აზროვნების ხელშეწყობა, მოსწავლეების მოტივირება, გამოვიდნენ კომფორტის ზონიდან - ეს ყველაფერი აფართოებს მოსწავლეთა სწავლის შესაძლებლობებს. ეს CLIL-ში წარმატების მიღწევის გზაა.

კითხვა: ხარაჩოს პრინციპი, ცოდნის დანაწევრება, გადაფუთვა და კრიტიკული აზროვნების ხელშეწყობა ხომ ზოგადად კარგი სწავლების მახასიათებელია?

პასუხი: დიახ, ასეა!

კითხვა: მაშინ მითხარით, რა ესაქმებათ მათ CLIL-ის შესახებ წიგნში?

პასუხი: CLIL განათლების კარგი პრაქტიკისაგან იზოლირებულად ვერ განიხილება. მეორე ენის გამოყენებით სწავლა გონებრივ მუშაობას მოითხოვს. CLIL მეთოდოლოგია აერთიანებს კარგი განათლების ზოგად პრაქტიკასა და CLIL-ისთვის უნიკალურ მახასიათებლებს. ამ თავში განხილული სტრატეგიები აუცილებელია CLIL-ის ყოველდღიური პრაქტიკისათვის. მათი გამოყენება შესაძლოა სისტემატურად საგნობრივი, ენობრივი და სწავლის უნარების მიზნების მისაღწევად.

ხარაჩოების აგება

ვისაც სურს, ფრენა დაიწყო, თავდაპირველად დგომა, სიარული, სირბილი, ცოცვა და ცეკვა უნდა ისწავლოს; პირდაპირ ფრენა შეუძლებელია.

ფრიდრიხ ნიშე

როგორც მშენებლობისას აწყობენ ხარაჩოებს შენობის შესაკეთებლად ან ახალი სართულის დასამატებლად, ისევე გამოიყენება განათლებაში ხარაჩოს პრინციპი არსებული ცოდნის წვდომისთვის, მის გასაუმჯობესებლად და მისთვის ახალი მასალის დასამატებლად. განათლებაში ხარაჩოს პრინციპი არის დროებითი დამხმარე სტრუქტურა, რომლის გამოყენებასაც სწავლობენ მოსწავლეები სწავლის შედეგების მისაღწევად.

მშობელი ხშირად გაუცნობიერებლად იყენებს ხარაჩოს პრინციპს, როდესაც შვილს ველოსიპედის ტარებას ასწავლის. თავდაპირველად ისინი გვამზადებენ, ველოსიპედსა და ბალანსის მნიშვნელობაზე გვესაუბრებიან. სავარაუდოდ, გვეხმარებიან შიშთან ან დაკავშირებულ საფრთხეებთან გამკლავებაში. მოგვიანებით გვადლევენ სამთვლიან ველოსიპედს, შემდეგ ველოსიპედს გვერდითი ბორბლებით, რომელიც წაქცევისგან გვიცავს. შემდეგ კი მშობლები ხსნიან ველოსიპედს გვერდით ბორბლებს და მორბიან ჩვენ გვერდით, ველოსიპედის სკამზე ხელმოკიდებულები, რათა წონასწორობა შეგვაკავებინონ. თანდათანობით უფრო და უფრო მეტი ხნით უშვებენ ხელს, სანამ, საბოლოოდ, ჩვენ მოვახერხებთ, დამოუკიდებლად გავისეირნოთ ველოსიპედით - მშობლების ქების თანხლებით. ჩვენ მშობლებთან ხელჩაკიდებულებმა ვისწავლეთ, თანდათან უფრო და უფრო მეტი პასუხისმგებლობის აღებით და მეტი დამოუკიდებლობის შემქნით.

ინდივიდისთვის მნიშვნელობა სოციალური პროცესით იქმნება. „რას და როგორ ვსწავლობთ, ძალიან არის დამოკიდებული ჩვენს კომპანიაზე“ (გიბონსი 2002). ხარაჩოს პრინციპი შეიძლება აღიწეროს, როგორც მშობლის მიერ ხელშეწყობილი, სოციალურად საკმაოდ მკაცრი ინდივიდუალური სწავლის პროცესი. მას „მიჰყავს შემსწავლელები იმის იქით, რისი მიღწევაც მარტოა შესაძლებელი, ახალ სიტუაციებში მონაწილეობის მისაღებად და ახალი დავალებების დასაძლევად“ (გიბონსი, 2002).

ხარაჩოს პრინციპი ეხმარება მოსწავლეებს ადრე მიღებული ცოდნის წვდომაში, მის ანალიზში, ახალი ინფორმაციის დამუშავებაში, ახალი მიმართებითი კავშირების შექმნასა და გაგების გაუმჯობესებაში. უფრო მეტიც, ის ეხმარება მოსწავლეებს სწავლის პროცესის უკეთ გაგებაში, ინერციის შეძენაში, დროის დაზოგვასა და მოკლევადიანი გამარჯვებებით სიამოვნებაში. ის ამცირებს ფრუსტრაციას და ამყარებს წარმატებას. მოკლედ, ხარაჩოს პრინციპი არის დაცული სასწავლო ტექნიკა, რომელიც ეხმარება მოსწავლეებს ემოციურად უსაფრთხოდ იგრძნონ თავი, მოტივაციას აძლევს მათ და

ხარაჩოს რჩევები

მოაშორეთ ხარაჩოები თანდათანობით, მაგრამ საჭიროების შემთხვევაში სწრაფად ააგეთ.

აწვდის სამშენებლო აგურებს - ისეთებს, როგორიცაა ენა ან წინასწარი ცოდნა - რომლებიც საჭიროა რთული სამუშაოსთვის.

ხარაჩოს პრინციპი არაა მუდმივი დასაყრდენი. როდესაც ხარაჩოს ერთი ნაწილი ნელ-ნელა შორდება მოსწავლეს, სწრაფად შენდება ახალი - ახალ საკითხში დასახმარებლად. გაითვალისწინეთ, რომ ხარაჩოს პრინციპის საბოლოო მიზანი მოსწავლეების დახმარებაა გაგების გასაუმჯობესებლად, ხარაჩოები მუდმივად ხელახლა შენების მდგომარეობაში არიან.

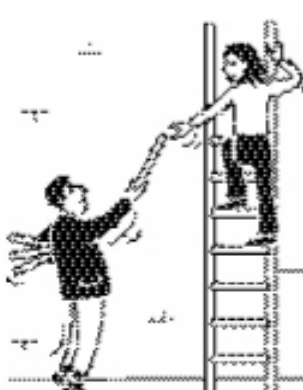
ხარაჩოები შესაძლოა ააშენონ მასწავლებლებმა, სხვა შემსწავლელებმა (ჯგუფები, წყვილები, ამ თემას დაუფლებული მოსწავლეები, უფროსი მოსწავლეები, რომლებიც ახალგაზრდებს ეხმარებიან), მასალამ, სტრუქტურირებულმა დავალებამ, მშობლებმა და საზოგადოების სხვა წევრებმა.

არსებობს ხარაჩოს პრინციპის მრავალი სტრუქტურა და სტრატეგია. მასწავლებელთა უმრავლესობა ინტუიტიურად იყენებს ამ სტრატეგიებს ხარაჩოს ტექნიკის შესახებ ლიტერატურის გაცნობამდეც კი. სტრატეგიებში შედის:

- თავდაპირველად დახმარების გაწევა ლაპარაკის მცდელობისას, შემდეგ - ნაწილობრივ სწორი პასუხისას და ბოლოს - სწორი პასუხისას;
- პუნქტის ახსნა მოსწავლეების მიერ გამოყენებულ ენის რეესტრში;
- თემის შესახებ გონებრივი იერიში ცოდნის არსებული დონის გასარკვევად;
- ენობრივი საკითხების მიწოდება საჭიროებისთანავე;
- საკვანძო ელემენტების მოხსენიებისას სინონიმებისათვის თავის არიდება;
- დასარიგებელი ფურცლების მინდორზე შენიშვნების/ჩანაწერების განთავსება;
- წინადადებების შემოკლება;
- მასალის ნაწილებად დაყოფა;
- ისეთი გრაფიკული ორგანიზატორების გამოყენება, როგორებიცაა: ვენის დიაგრამები, ცხრილები და სქემები;
- მოსწავლეთათვის ერთდროულად მისაცემი დავალებების რაოდენობის შემცირება;
- სწავლის პროცესში არსებული დაბრკოლებების შეფასება;
- ტექსტში ყველაზე მნიშვნელოვანი პასაჟის მონიშვნა;
- მოსწავლეების მიერ ტერმინთა საკუთარი სიტყვებით განმარტებების შემუშავების დავალება;
- მოსწავლეების მიერ კლასისთვის ახსნა, თუ როგორ ამოხსნეს მათ მათემატიკური ამოცანა;
- სურათებისა და რეალიების გამოყენება;
- მოსწავლეების მიერ ტექსტის შეჯამება ყოველი აზნაცისათვის სათაურების მოფიქრებით;
- მოსწავლეების მიერ საკითხავი პასაჟის შეჯამება საგაზეთო სათაურის მოფიქრებით;
- მოსწავლის მიერ საწყისი ტექსტის 40-60 პროცენტის ამოჭრა (კონსპექტი);
- მინიშვნების მიცემა და დამატებითი კითხვების დასმა;

- საწერ დავალებასთან ერთად საკვანძო ფრაზებისა და სიტყვების მიწოდება, რომლებიც შესავლებში, გარდამავალ აზრებსა და დასკვნებში გამოიყენება;
- მოსწავლეების დახმარება სწავლის პროცესის უკეთ გაგებასა და მართვაში.

მაგალითი 1

- 1) მასწავლებელი ახდენს დავალების შესრულების მოდელირებას მთელი კლასისთვის.
- 2) მოსწავლეები ეხმარებიან მასწავლებელს მსგავსი დავალების დამუშავებაში;
- 3) მოსწავლეები ახრულებენ მსგავს დავალებას ჯგუფებში;
- 4) მოსწავლეები მუშაობენ დამოუკიდებლად;

მაგალითი 2

- 1) მოსწავლეები ხუჭავენ თვალს და წარმოიდგენენ რაიმე ლამაზს, რაც მათ უნახავთ, უყნოსიათ, შეხებიან, მოუსმენიათ ან გაუსინჯავთ ტყეში, ეროვნულ ან ქალაქის პარკში. ამ ფიქრებს უზიარებენ მეწყვილეებს. რამდენიმე მოსწავლე მათი პარტნიორის ნათქვამს მთელ კლასს გაუზიარებს.
- 2) საკლასო დისკუსია ეროვნულ პარკებში ხე-ტყის დამზადების დადებითი და უარყოფითი მხარეების შესახებ, საკვანძო ლექსის დაფაზე დაწერით;
- 3) მოსწავლეები კითხულობენ კონცეფციის რუკას, რომელიც შეიცავს 3 არასწორ წინადადებას ხე-ტყის დამზადების შესახებ;
- 4) მოსწავლეები მუშაობენ ჯგუფებში მცდარი წინადადებების იდენტიფიკაციისათვის;
- 5) მოსწავლეები კითხულობენ ტექსტს ხე-ტყის დამზადების შესახებ და ადარებენ თავიანთ გამოცდილებას კორექტულ ინფორმაციას;
- 6) დისკუსია იმის შესახებ, სად იყო დაშვებული ლოგიკური შეცდომები;
- 7) საშინაო დავალების სახით მოსწავლეები დამოუკიდებლად კითხულობენ დამატებით პასაჟს და პასუხობენ კითხვებს;

შესაძლოა ამ თავის დარჩენილი სექციების, როგორც ხარაჩოს ელემენტების, გამოყენება. ამავდროულად, თითოეული მათგანი დამოუკიდებლადაც კარგი სასწავლო სტრატეგიაა.

ადრე ნასწავლზე დაყრდნობა

გაწაფულობა არ შემუშავდება უნარის არქონის კომპენსაციით, არამედ იმ დაკავშირებული ცოდნისა და უნარების გაფართოებით, რომლებიც მოსწავლეს საკლასო ოთახში მოაქვს.

ყველა მოსწავლე აღწევს წარმატებას.

როგორც შენობის გარშემო აშენებულ ხარაჩოს სჭირდება მყარი საფუძველი, ასევე სჭირდება სამირკველი ხარაჩოებს განათლებაში. „გაგებაში“ პროგრესი ნიშნავს „არსებულ ცოდნასთან დაკავშირებას“ (პეტი, 2006). რამის უბრალოდ რეპროდუცირება არაა გაგების მტკიცებულება. „მიმართებითი კავშირები არის წებო, რომელიც ენას მეხსიერებაში ამაგრებს“ (პეტი, 2006), და პირველი მიმართებითი კავშირი, რომელიც უნდა გაკეთდეს, ადრე ნასწავლთანაა. სწორედ არსებული ცოდნა და გაგების არსებული დონეა ახლის შესწავლის საფუძველი.

ეს ეხება არა მხოლოდ საგნის, არამედ ენის სწავლასაც. შეგიძლიათ სთხოვოთ მოსწავლეებს, გაიხსენონ ენა, რომელიც, მათი აზრით, გამოსადეგი იქნება მოცემული თემისათვის. ეს ენა შესაძლოა დაიწეროს დაფაზე. თუმცა, ახალ ენობრივ საჭიროებებს მყარი საფუძველი სჭირდებათ დასამყარდნობად. ენის არსებული ცოდნა მყარი სასაფუძვლო ნაწილია; ასევეა შესასწავლ თემასთან მოსწავლის დამოკიდებულება, შეხედულებები და გამოცდილება.

ენობრივი ცოდნა მყარდება მაშინაც, როდესაც მოცემულია ავთენტური კონტექსტი და მოსწავლეებს მაშინვე შეუძლიათ ენის გამოყენება. კონტექსტის გარეშე გაკვეთილის წინ ენობრივი მასალის მიწოდება, სავარაუდოდ, ნაკლებად ეფექტური იქნება, ვიდრე ჯერ კონტექსტთან პირადი კავშირის დამყარება და შემდეგ ენობრივი საკითხების მიწოდება საჭიროებისას.

ენისა და საგნობრივი შინაარსის შესწავლა ერთმანეთს კარგად ეწყობა. ახალი ენის სწავლა ყველაზე მარტივად ხდება გაგების ამჟამინდელი დონის შეფასებისას და ახალი შინაარსობრივი ცოდნის მიღებისას, რომელიც გამოიყენება გაკვეთილზე გაგების ახალი დონის მისაღწევად.

ქვემოთ მოცემულია მაგალითი, თუ როგორ შეიძლება საგნის მასწავლებელმა დაიწყოს ფიზიკის შესავალი. ის ამყარებს კავშირს და ახსენებს არსებულ ცოდნას, იყენებს ხარაჩოს სხვა ტექნიკებს მოსწავლის მიერ ფიზიკის გაგების გასაღრმავებლად.

საჭირო აზრები

არსებობს სანდო მტკიცებულება, რომ საჭიროებისას ენობრივი დახმარების ტექნიკა უფრო ეფექტურია, ვიდრე ლექსიკის წინასწარ სწავლება (გიბონსი, 2002).

მიეცით მოსწავლეებს შემდეგი აღწერა წერილობითი ფორმით:

აღწერა

ქიმიის, ბიოლოგია და ფიზიკა აღწერილია შემდეგნაირად:

a) თუ **სუნი** ასდის, ესე იგი **ქიმიას**;

b) **ბიოლოგია**, როდესაც რაღაცა **მწვანეა და იკლავება**

და

c) **ფიზიკა**, როდესაც რაღაც არ **მუშაობს**.

წაიკითხეთ ზემოთ მოცემული განმარტებები და წარადგინეთ თქვენი ამბავი წერილობით და ვერბალურად, გაგების შემოწმებით.

ჩემი (მოსწავლის) ამბავი

მყავდა მანქანა, რომლის ერთი ბორბალი ნელ-ნელა იფუშებოდა ხოლმე. თვეში ერთხელ ბორბლის ჰაერით გაბერვა მჭირდებოდა. რა იყო გარეული: ქიმიის, ბიოლოგია თუ ფიზიკა?

ჩემი ასხნა: ვარიანტი 1

ბორბალი დაფუშული იყო. მანქანას ვერ ვატარებდი. მანქანა არ **მუშაობდა** წესიერად. ანუ ფიზიკა.

ჩემი ასხნა: ვარიანტი 2 (გამორიცხვის მეთოდი)

ბორბლის დაფუშვა არავითარ კავშირში არაა სუნთან ან ვინმეს/რაიმეს გამწვანებასა და დაკლავებასთან. ანუ ფიზიკა უნდა იყოს.

შენი (მოსწავლის) ამბავი

აღწერე ორი ინციდენტი ყოველდღიური ცხოვრებიდან.

პარტნიორთან ერთად თითოეული ინციდენტისთვის გადაწყვიტე, ქიმიის სფეროს ეკუთვნის, ბიოლოგიის თუ ფიზიკისა.

გაზიარება

ეს პირადი ისტორიები უნდა მოისმინოს მთელმა კლასმა.

მოსწავლეები წაახალისეთ, რომ იმსჯელონ. დაუსვით დამატებითი კითხვები: ძალიან კარგია, „ამერიკული მთები“ ფიზიკის კარგი მაგალითია. თუ ძრავას ვაგონი მხოლოდ პირველი აღმართის წვერში აჰყავს, შემდეგ რა ამოძრავებს მას? რა ამუშავებს ატრაქციონს პირველი დიდი აღმართის, პირველი დიდი მწვერვალის მერე?

ფიზიკის დაკავშირება არსებულ ცოდნასთან:

- ენა, რომელიც მოსწავლეებს ესმით და იყენებენ ყოველდღიურ ცხოვრებაში;
- მაგალითები ყოველდღიური ცხოვრებიდან;
- აშენებს ახალი ცოდნის საფუძველს;

აღქმის ხელშეწყობა:

საკვანძო კონცეფციები და ტერმინები გამუქებულია;

მაგალითები ყოველდღიური ცხოვრებიდან:

სხვა საგნებთან დაკავშირება, მიმართებითი კავშირების შემუშავება ხელს უწყობს აღქმას;

საკუთარი მსჯელობის/არგუმენტაციის ასხნა

დანაწევრება

- გამოყენებულია ქვესათაურები;
- წარმოჩენილია ყველა ნაბიჯი.

ყოველდღიურ სიტუაციებთან დაკავშირება;

მარტივად აღსაქმელი მაგალითები;

მოსწავლეთა **საკუთარი** გამოცდილებების შეგროვება და ანალიზი.

მოსწავლების მიერ აგებული ხარაზო წყვილებში მუშაობა ეხმარება მოსწავლეებს, მოემაზღონ დამოუკიდებლად რამის გაკეთებაში;

მოსწავლის გაზიარებული მაგალითები სხვა მოსწავლეებს უფრო ადვილად ამასხვრდებათ, ვიდრე მოსწავლის მოყვანილი.

დამატებითი კითხვები;

ფიქრის ერთი ნაბიჯით წინ წაწევა.

არსებულ ცოდნაზე დაფუძნების ერთ-ერთი ყველაზე გავრცელებული და ეფექტური გზა არის გონებრივი იერიში. ის თავისუფალი ასოციაციის ვარჯიშია. ირჩევთ რომელიმე თემას, მაგალითად, სპილოებს, უსაფრთხოების საკითხებს სკოლაში, ალკოჰოლიზმს, როგორ ვაგრძნობინოთ სასტუმროს კლიენტებს თავი კომფორტულად ან როგორ გადავჭრათ კონფლიქტები... მონაწილეები ამბობენ, რაც აზრად მოუვათ ამ თემასთან დაკავშირებით. გონებრივი იერიშის საწყისი სესიის დასრულების შემდეგ ხდება შედეგების ანალიზი. მოსწავლეები უნდა შეეცადონ სესიისას წარმოქმნილი პუნქტების დაჯგუფებას ან კატეგორიზაციას.

CLIL-ში დავალებისათვის საჭირო სიტყვების ან გამონათქვამების გონებრივი იერიში მიღებული პრაქტიკაა. გონებრივი იერიშის სესიის შედეგი შესაძლოა სიტყვების ბანკის შექმნა იყოს. სიტყვებისა და გამონათქვამების კატეგორიზაცია შეიძლება შემდეგ ჯგუფებად: სახელები, ზმნები, ფრაზები, გამონათქვამები აბზაცების დასაკავშირებლად და ა.შ.

პირველი ნაბიჯია გონებრივი იერიშის წესების განხილვა სტუდენტებთან ერთად. წესებში შედის:

- არც ერთი იდეის ვერბალური კრიტიკა;
- არც ერთი იდეის არავერბალური (გრიმასები, ჟესტები) კრიტიკა;
- არანაირი კომპლიმენტები;
- სხეულის ენა ნეიტრალურია;
- ყველა იდეა ჩაიწერება;
- არასტანდარტული და თამამი იდეები მისაღებია;
- უკვე ჩაწერილი იდეების განვრცობა მისაღებია;
- რაოდენობა ხარისხზე მნიშვნელოვანია.

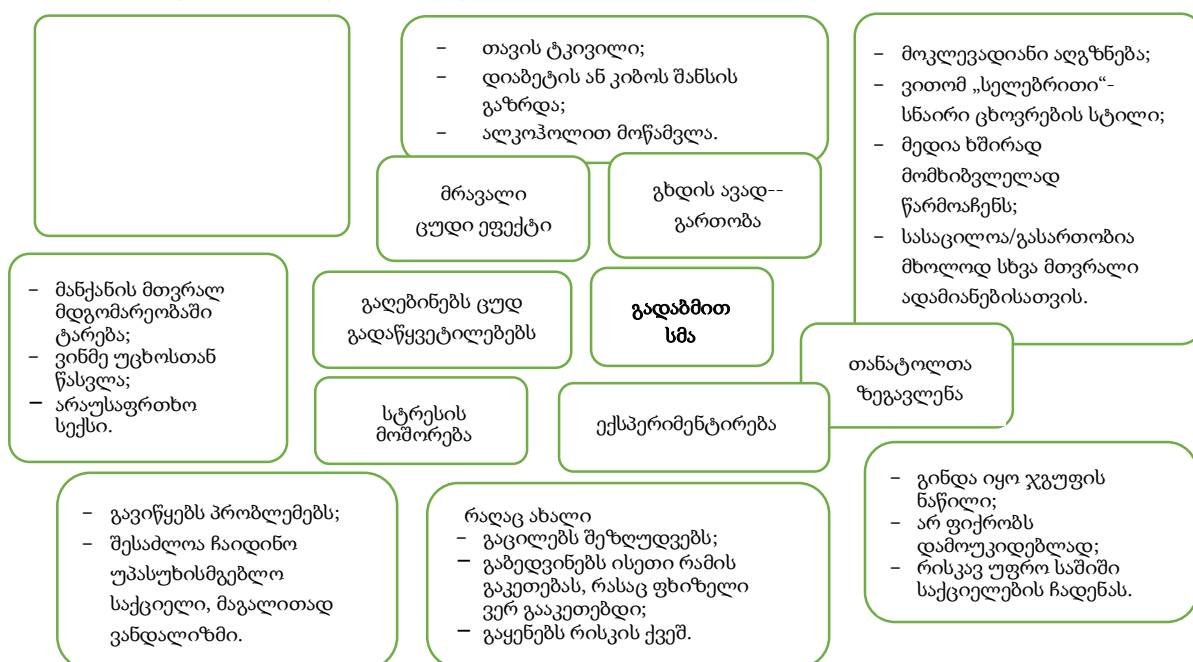
საკლასო ოთახის მენეჯმენტი

წესების მიუხედავად, დიდი შანსია, რომ მოსწავლეები კომენტარებს გააკეთებენ გონებრივი იერიშის მიმდინარეობისას წარმოქმნილ იდეებზე. ბევრი თავს შეიკავებს რაიმეს თქმისგან, მაგრამ ამოიოხრებს, გაიცინებს, მიმიკით ან სხეულის ენით გამოხატავს აზრს.

სცადეთ შემდეგი:

- ჩაატარეთ გონებრივი იერიშის სესია იმის შესახებ, რატომ ეშინია ზოგიერთ მოსწავლეს მონაწილეობის მიღებისა;
- ჩაატარეთ გონებრივი იერიშის სესია იმის შესახებ, თუ როგორ ვაკონტროლოთ კომენტარის გაკეთების ბუნებრივი მოთხოვნილება;
- ხმამაღლა გაიმეორეთ წესი, როდესაც მას დაარღვევენ და შემდეგ მოუწოდეთ მოსწავლეებს, განაგრძონ გონებრივი იერიშის სესია;
- ააღებინეთ მოსწავლეებს პასუხისმგებლობა იმაზე, რომ თქვან - „არანაირი კრიტიკა“, როდესაც ვინმე დაარღვევს წესს.

გონებრივი იერიშის მიმდინარეობისას, სიტყვების უბრალოდ დაფაზე ჩამოწერის ნაცვლად, შესაძლოა შექმნათ ქსელი (იხილეთ შემდეგი გვერდები). ქსელის ნებისმიერი წრის გამოყენება შეიძლება გონებრივი იერიშის ახალი ქვემიმდევრობის დასაწყებად.

კიდევ ერთი ვარიანტია გონებრივი იერიშის სესიის დაწყებამდე აზრის სტრუქტურირება ჩარჩოს გამოყენებით. გთავაზობთ თემას „ბრილიანტი“. მოსწავლეებს ეძლევათ თემა „ბრილიანტის ცენტრში“, და ოთხი ქვესათაური. მოსწავლეები ატარებენ გონებრივი იერიშის სესიას თითოეული კატეგორიისათვის ცალ-ცალკე ან ოთხივესთვის ერთად.

საქმელი

- გემრიელია;
- კარგად გამოიყურება (საინტერესო პრეზენტაცია);
- სწორი ტემპერატურა (არც ზედმეტად ცხელი და არც ზედმეტად ცივი; რაც ცივი უნდა იყოს - მართლა ცივია);
- მოაქვთ მაგიდასთან;
- არ უნდა იყოს შეცდომები კლიენტებთან, რომელთაც ალერგია აქვთ გარკვეულ პროდუქტებზე.

თანამშრომლები

- მეგობრულები (მომდიმარენი);
- ყურადღებიანები;
- სუფთები;
- სწორად ატარებენ უნიფორმას;
- არ ატარებენ ზედმეტ მაკიაჟს, სუნამოებს ან ლოსიონს;
- დაუთოებული ტანსაცმელი;
- ერკვევიან საქმელებში;
- ეხერხებათ დამატებითი სასმელების და ძვირი კერძების გაყიდვა;
- იციან, როდის უნდა სთხოვონ დახმარება ზედამხედველს;
- ეკითხებიან კლიენტს ალერგიების შესახებ;
- შეუძლიათ მომხმარებლის „წაკითხვა“ (ყურადღებას აქცევენ მომხმარებლებს, რომელთაც ეს სურთ და ზედმეტს არ ელაპარაკებიან ადამიანებს, რომელთაც ოფიციალურად საუბარი არ სურთ);
- მოძრაობენ სწრაფად;
- არ არიან აბეზრები და არ აწყვეტინებენ საუბარს.

კლიენტის გამოცდილება

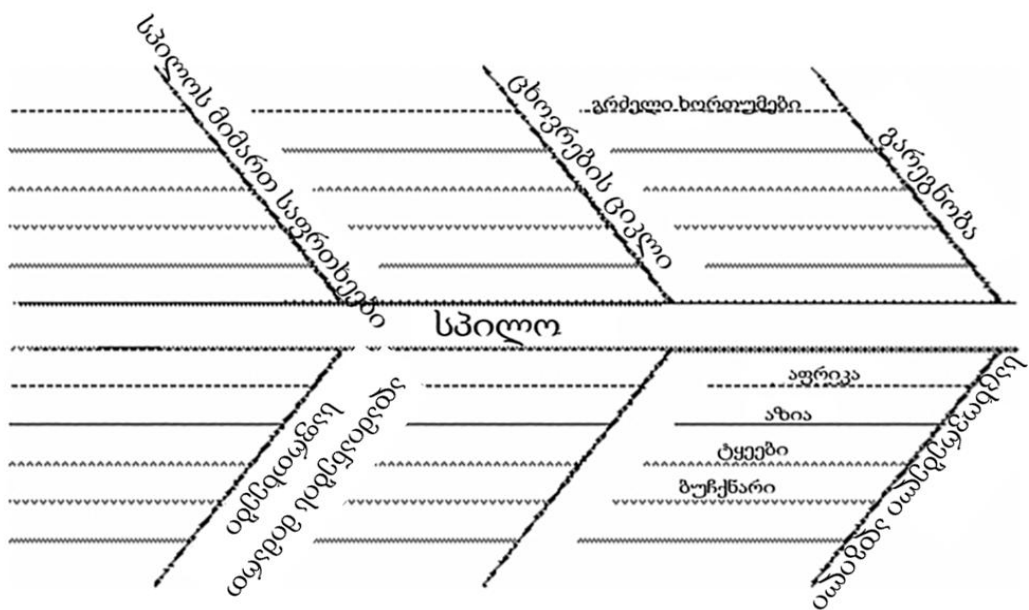
- კლიენტები მიიღებენ ზუსტად იმას, რასაც უკვეთენ (ხორცი დამზადებულია მოთხოვნის მიხედვით, სალათს მოჰყვება მოსასხმელი საკმაზი);
- თავს გრძნობენ პატივცემულად;
- იღებენ კარგ მომსახურებას;
- მაგიდასთან მჯდომი ყველა ადამიანი იღებს თანაბარ ყურადღებას;
- ინფორმირდებიან დაგვიანებების შესახებ;
- არ ისმენენ სიტყვას „არა“;
- სწრაფი მომსახურება.

გარემო

- რაიმე უნიკალური (ჭიქები, სასმელები, უნიფორმა, ყვავილები საპირფარეშოში);
- სწორი მუსიკა (არც ზედმეტად ხმამაღალი და არც ზედმეტად ხმადბალი; შაბათის ბრანჩზე არ უნდა იყოს საცეკვაო მუსიკა);
- კარგი გემოვნება;
- ცალკე ადგილი მწველთათვის;
- სუფთა მაგიდა, იატაკი და ჭურჭელი (არ უნდა იყოს ლაქები ჭიქებზე, დანებზე ან ჩანგლებზე);
- სუფთა ტუალეტები;
- აკმაყოფილებს უსაფრთხოებისა და ჯანდაცვის სტანდარტებს.

წარმატებული
რესტორანი

მანამდე არსებულ ცოდნაზე წვდომა შესაძლოა სხვადასხვა გრაფიკული ორგანიზატორის საშუალებითაც. მაგალითად, მიეცით თქვენს მოსწავლეებს შემდეგი ნახევრად დასრულებული ორგანიზატორი „თევზის ფხა“. ქვემოთ წარმოდგენილი არის სპილოების შესახებ. ყველა ან ქვესათაურთა უმრავლესობა მოცემულია. მოსწავლეებს შეუძლიათ საკუთარი ქვესათაურების დამატება. ქვესათაურები დაეხმარება მოსწავლეებს მეტი ინფორმაციის გახსენებაში, ვიდრე უბრალო გონებრივი იერიშის სესია.

„სწავლისათვის მომზადების“ ჩარჩო, მოცემული შემდეგ გვერდზე, ეხმარება არა მხოლოდ არსებულ ცოდნაზე დაფუძნებას, არამედ ქმნის ფორუმს გრძნობებსა და დამოკიდებულებებზე სალაპარაკოდ. თუ მოსწავლის დამოკიდებულება ახალი თემის მიმართ უარყოფითია, სჯობს ამაზე წინასწარ იცოდეთ, რათა მოახერხოთ მოგვარება. თუ მოსწავლე იტყვის, რომ თემა უინტერესო ან გამოუსადეგარია, არაა საჭირო განსჯა. მნიშვნელოვანია, დასვით კითხვები და გამოარკვიოთ, რატომ თვლის ის ასე. ასევე, უნდა შეამოწმოთ მოსწავლესთან, სწორად გაიგეთ თუ არა მისი მსჯელობა მისი ნათქვამის გამეორებით.

დამოკიდებულება პატარა რაღაცაა, რომელსაც დიდი განსხვავება მოაქვს.

უინსტონ ჩერჩილი.

რამდენიმე მოსწავლეს შეუძლია თქვას, თუ რატომ თვლის, რომ თემა მნიშვნელოვანია. მათ, ვინც ამ თემის წინააღმდეგები არიან, და დანარჩენს კლასს შეგიძლია ჰკითხოთ, თუ როგორ შეიძლება თემა მათთვის უფრო რელევანტური გახდეს. რადგან თემა, დიდი ალბათობით, კურიკულუმის ნაწილი იქნება, მისი გამოტოვება არ შეიძლება. რაკი მარცხის შიში უარყოფით დამოკიდებულებას ქმნის ხოლმე, კარგი იქნება მოსწავლეებთან ერთად იმის გამოკვლევა, თუ რა დაეხმარება მათ კურიკულუმის ამ ნაკლებად სასიამოვნო ნაწილის გადალახვაში. შემდგომი ცხრილი შესაძლოა დაგეხმაროთ მუშაობის პროცესში.

რა ვიცი	როგორ ვისწავლე	რას ვგრძნობ ამ თემასთან დაკავშირებით	რისი სწავლა მინდა

ცოდნის დანაწევრება და გადაფუთვა

მეფეს ჰყავდა სამი ვაჟი, რომლებიც ძალიან უყვარდა. მას ასევე უყვარდა თავისი ქვეყანა. მეფეს უნდა აერჩია ერთ-ერთი შვილი მემკვიდრედ. ქვეყანას ბრძენი მმართველი სჭირდებოდა. მეფემ დიდხანს და სერიოზულად იფიქრა სწორი არჩევანის გაკეთებაზე. საბოლოოდ მან ტოტები ერთ პატარა კონად შეკრა. შემდეგ მან ვაჟებს დაუმახა და უთხრა, რომ ის მიიღებდა ტახტს, ვინც მთლიან კონას გადატეხდა. უფროსი შვილი დიდხანს ეცადა, მაგრამ ვერაფრით ვერ გადატეხა. იგივე მოუვიდა შუათანასაც. უმცროსის დრო რომ მოვიდა, მან გახსნა კონა და ტოტები სათითაოდ დაამტვრია.

ამ ესპანური ზღაპრის მორალი, დაფუძნებული ეზოპეს ერთ-ერთ იგავზე, ისაა, რომ დიდი ქონების პატარა ნაწილებად დაყოფა წარმატებას უწყობს ხელს. ამ ინფორმაციულ ეპოქაში ყველას გამოგვიცდია ჭარბი ინფორმაციით გამოწვეული გადაღლილობა. უმრავლესობისათვის ინფორმაციის მიღება უფრო მარტივია, როდესაც ის შეფუთულია ადვილად „მოსანელებელ“ შეკვრებად. მაგალითად, ტელეფონის ნომრები ორ-ორ, სამ-სამ ან ოთხ-ოთხ ციფრად არის ხოლმე დაყოფილი, რათა მისი წაკითხვა და დამახსოვრება გაგვიადვილდეს. ზოგჯერ ასოებიც გამოიყენება:

12 24 78 48 22 ან (416) 577-3472 ან 1-800-FAB-PIZZA

მიიჩნევა, რომ საშუალო სტატისტიკურ ადამიანს მოკლევადიან, სამუშაო მეხსიერებაში ერთდროულად ინფორმაციის შვიდ ნაწილზე მეტის შენახვა არ შეუძლია. ანუ დიდი რაოდენობის ინფორმაციის სწრაფად მიწოდებას აზრი არ აქვს. ჩვენი გონება ქვეცნობიერად უარყოფს ზედმეტ ინფორმაციას.

ინფორმაციის გრძელვადიან მეხსიერებაში გადასატანად, რათა მათი გახსენება შესაძლო იყოს მოგვიანებით, საჭიროა ის დავაფუძნოთ არსებულ ცოდნაზე მიმართებითი კავშირების განსაზღვრით და ახალი ცოდნის ძველთან შეპირისპირებითა და შედარებით. ახალი ცოდნა უნდა გამოვიყენოთ, გავუკეთოთ ორგანიზება, შევაფასოთ ის და მივიჩნიოთ რელევანტურად.

როდესაც წერილობითი მასალა ან ვერბალური ინფორმაცია მიეწოდება ცხად ნაწილებად, რომლებიც შვიდ კარგად ორგანიზებულ ინფორმაციის ნაწილზე მეტს არ შეიცავს, მოკლევადიანი მეხსიერება, როგორც წესი, ახერხებს მათ დამუშავებას. შესაძლოა შემუშავდეს თავდაჯერებულობისა და ემოციური უსაფრთხოების შეგრძნება. ინფორმაციის თითოეული მცირე ნაწილის დამუშავებისას მოსწავლეები განიცდიან წარმატების შეგრძნებას. უჩნდებათ გრძნობა, რომ მასალა „დაძლევადა“. თუ მოსწავლის გონება სხვაგან წავა, ადვილია მასალაზე დაბრუნება, თუ ნაწილები ცხადად გაწერილია.

პედაგოგებისათვის დანაწევრება ხელს უწყობს მოსწავლეებთან კომუნიკაციას და შესაძლოა ხარაჩოების გამოყენება გააუმჯობესოს. როგორც კი მოსწავლეები

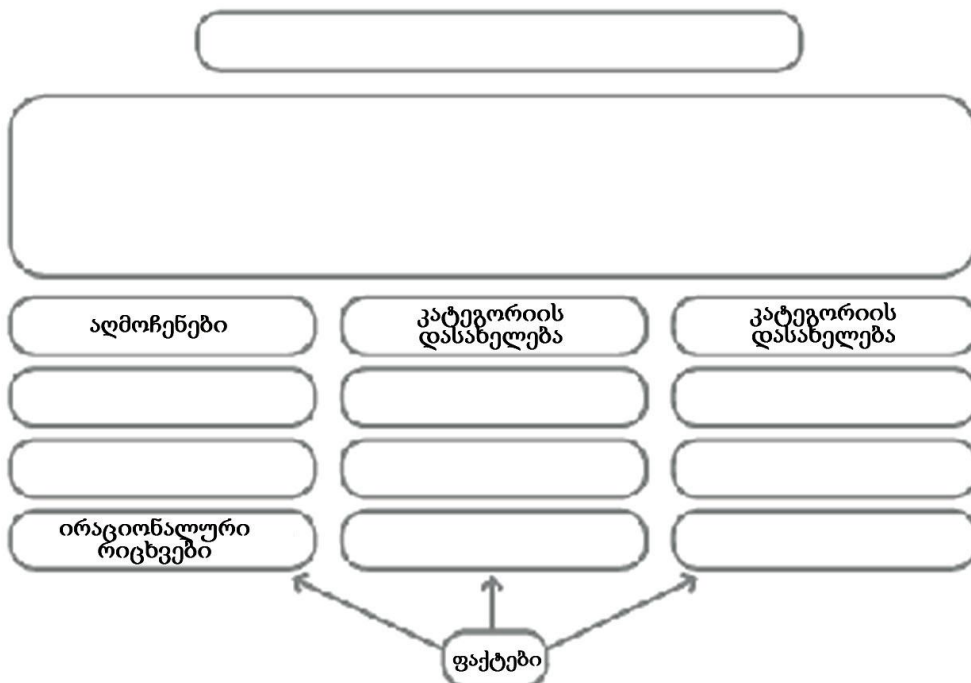
მორჩებიან ტექსტის ან მასალის ნაწილის დამუშავებას, შეგიძლიათ დაუსვათ ასეთი კითხვები:

- რა საკვანძო კითხვებს სვამს ეს ნაწილი/სექცია/აზიზი?
- რა არის ყველაზე მნიშვნელოვანი რამ, რაც აქედან უნდა დაიმახსოვროთ?
- რა არის საკვანძო შეტყობინება?
- რას მონიშნავთ (მარკერით) ამ ტექსტში?
- როგორ უკავშირდება ან გასხვავდება ეს თემა „X“-გან, რომელზეც წინა კვირას ვისაუბრეთ?
- რა საკვანძო სიტყვების ან გამონათქვამების დამახსოვრებაა საჭირო?
- როგორ დაეხმარებით თქვენს თავს ამ ინფორმაციის გახსენებაში?

როდესაც მოსწავლეები ამ კითხვებზე პასუხის გაცემაში გავარჯიშდებიან, ისინი შეძლებენ, თავად შეიქმნან ხარაჩოები ჯგუფებში ან წყვილებად მუშაობით საკვანძო ნაწილებზე პასუხის გასაცემად. როდესაც ცხადი გახდება, რომ მოსწავლეები იოლად უმკლავდებიან წერილობით მასალას, შესაძლოა ხარაჩოს ნელ-ნელა გამოცლა. ტექსტის დამუშავებისას ზოგიერთ საკვანძო აზიზზე შესაძლოა უბრალო გადამოწმება, რომ ყველა სწორ გზაზეა. ამ დროს აქტივობა შესაძლოა დამოუკიდებელი კითხვის სავარჯიშო გახდეს.

დანაწევრებისათვის მრავალი ხელსაწყო არსებობს. მათ შორისაა გრაფიკული ორგანიზატორები: ცხრილები, სქემები, დიაგრამები, გონების რუკები, ქსელები და სურათები. დანაწევრება, ასევე, შეიცავს ანალოგიებს ან სიტყვათა და რიცხვთა ჯგუფებს. დანაწევრების ამ ინსტრუმენტის მაგალითი წარმოდგენილია ქვემოთ. აღწერილია მთელი გაკვეთილი.

იაპონია დღეს: 5 კატეგორია - 5 ფაქტი				
ძირითადი ქალაქები და მათი მოსახლეობა	ძირითადი ექსპორტი	ძირითადი იმპორტი	განათლების სისტემა	ძირითადი ისტორიული მოვლენები, რომელთაც დღემდე აქვთ გავლენა ქვეყანაზე

სათაური: პატარა უფლისწული
ავტორი: ანტუან დე სენტ-ეგზიუპერი

მთავარი პერსონაჟი: პატარა უფლისწული
სხვა პერსონაჟები: პილოტი
ვარდი
მელა
გველი

კლიმაქსი

10. უფლისწული გადაწყვეტს, რომ დაბრუნდეს სახლში და გველს აკბენინებს

9. თავისი ამბის მოყოლის მერე, უფლისწული პილოტთან ერთად მიემხრება წყლის საპოვნელად

8. უფლისწული უარს ამბობს

7. გველი სთავაზობს უფლისწულს, რომ გააგზავნოს იგი ზეცაში შხამის გამოყენებით

6. პატარა უფლისწული ჩამოდის დედამიწაზე

5. დედამიწისკენ მოგზაურობისას პატარა უფლისწულმა მოინახულა ექვსი პლანეტა, მას არ ესმის რატომ იქცევა ხალხი ისე, როგორც იქცევა.

4. პატარა უფლისწული ხსნის, რატომ დატოვა თავისი სახლი (ასტეროიდი 8612)

3. პილოტი და უფლისწული მეგობრდებიან

2. პატარა უფლისწული მოდის

1. თვითმფრინავი ვარდება უდაბნოში

11. პილოტი შეაკეთებს თვითმფრინავს

12. შემდეგ დღეს უფლისწული სხელი გამჭრაღია

13. როდესაც პილოტი ვარსკვლავებს ზედავს, მას მისი მეგობრის სიცილი ესმის

14.

15.

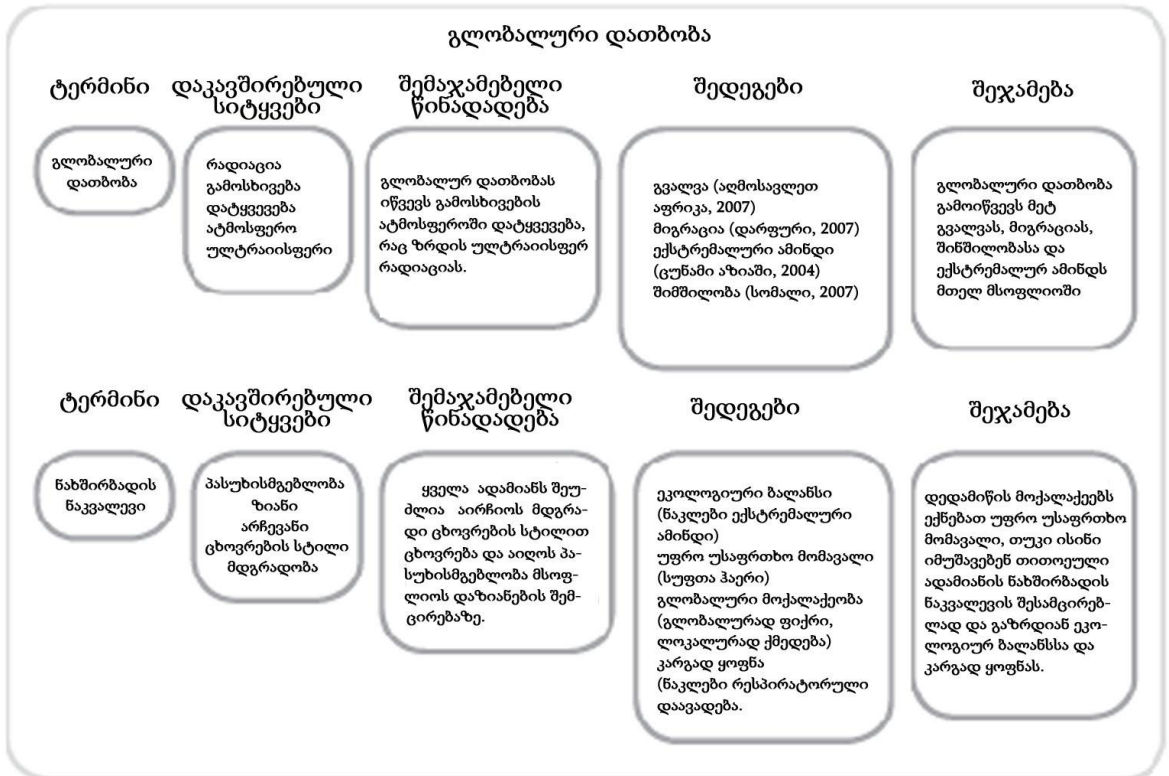
კონფლიქტი: უფლისწული თავის მკერდს მეგობარს, ვარდს, ტყუილზე დაიკერს და სახლს დატოვებს თავისი მარტოსულობის განსაკურნებლად

გადაწყვეტა: პატარა უფლისწული კვდება და, იმედია, ბრუნდება ზეცაში, თავის ასტეროიდეზე.

ადგილმდებარეობა: საპარას უდაბნო

მთავარი იდეა: ცხოვრებაში მნიშვნელოვანი რაცაა, იმას მხოლოდ გული ხედავს

იხ. ბუელი, 1995

გამავრცობლის განვრცობა

თემის ორგანიზებებისა და სისტემიზაციის შემდეგ, კონცეფციის გამავრცობლის გამოყენებით, შესაძლოა დაეხმაროთ მოსწავლეებს მათ მიერ ჩამოწერილი შედეგების სიიდან ნებისმიერ მაგალითზე შეიმუშაონ წინადადების სერიები. ეს კეთდება ხუთხაზიანი მოხსენების დავალებით, მაგალითად, აღმოსავლეთ აფრიკაში გვალვების შესახებ. სხვა ვარიანტია დაეხმაროთ მოსწავლეებს ისეთი საკითხის სხვადასხვა ასპექტზე ფიქრში, როგორიცაა გარემოს დაზიანების გავლენა ეკონომიკაზე, ხალხი და საერთაშორისო ურთიერთობები. მოსწავლეებს შეუძლიათ თავიანთი ოჯახის ნახშირბადის ნაკვალევის შესამცირებელი რეკომენდაციების შემუშავება.

მნემონიკური საშუალებები

ადვილად დასამახსოვრებელი წინადადებების, ფრაზების ან ალიტერაციების გამოყენება ეხმარება გახსენებას. ჩვენ ვამჯობინებთ, თუ მოსწავლეები თვითონ გამოიგონებენ მათ. მაგალითად, ყოველ კვირას ორი მოსწავლე იქნება პასუხისმგებელი მნემონიკური საშუალებების შემუშავებაზე, რომლებსაც გაუზიარებენ კლასელებს კვირის ბოლო დღეს და რომლებიც დაეხმარება მათ კვირის განმავლობაში ნასწავლი საკითხის გახსენებაში.

ქვემოთ მოცემულია რამდენიმე მნემონიკური საშუალება, რომლებიც კარგა ხანია გამოიყენება ინგლისურენოვან სამყაროში, ისევე, როგორც რამდენიმე ახალი:

Thirty days hath September,
April, June and November;
All the rest have thirty-one,
Excepting February alone:
Which hath but twenty-eight, in fine,
Till leap year gives it twenty-nine.

In fourteen-hundred and ninety-two, Columbus sailed the ocean blue.

Please excuse my dear Aunt Sally.
This helps recall the order of maths operations (parentheses, exponents, multiplication, division, addition, subtraction).

My very earnest mother just served us nine pickles.
Mercury, Venus, Earth, Mars, Jupiter, Saturn, Uranus, Neptune, Pluto.

პლუტონი აღარ ითვლება პლანეტად და პოულობენ ახალ პლანეტებს, ასე, რომ სია იცვლება:

My very entrepreneurial mother Cheryl just sold us nine cheap Xenons!
Mercury, Venus, Earth, Mars, Ceres, Jupiter, Saturn, Uranus, Neptune, Charon, Xena.

Two old angels skipped over heaven carrying ancient harps.
This one is used in maths to remember the equations for tangent, sine and cosine.
O stands for opposite, A stands for adjacent and H stands for hypotenuse.
Therefore, $\text{tangent} = \text{opposite/adjacent}$, $\text{sine} = \text{opposite/hypotenuse}$ and $\text{cosine} = \text{adjacent/hypotenuse}$.

იხილეთ <http://712educators.about.com/b/a/141766.htm/>

Kings play cards on fat green stools.
Tells us the order of taxonomy in biology: kingdom, phylum, class, order, family, genus, species.
იხილეთ <http://www.mnemonic-device.eu/biology/>

დანაწევრება და გადაფუთვა მათემატიკაში: გაკვეთილის მაგალითი

ქვემოთ მოცემულია პითაგორას თეორემის შესახებ ახალი თემის პირველი გაკვეთილი. ის იწყება არსებული ცოდნის შეფასებით და მოსწავლეთა პირად ინტერესებთან დაკავშირებით. გაკვეთილი ითვალისწინებს არსებულ ცოდნაზე დაფუძნებისათვის ხარაჩოების აგებისა და ინფორმაციის დანაწევრების შემდგომ ასპექტებს:

- ის იწყება მოსწავლეების მიერ ახსნით, თუ რას ანიჭებენ უპირატესობას;
- ის შეიცავს ადამიანური ინტერესის საგანს;
- ისტორია უკავშირდება ოლიმპიური თამაშების მიმართ არსებულ ფართოდ გავრცელებულ ინტერესს;
- აწვდის რთული ლექსიკის განმარტებას;

- სამუშაო პროცესი ეხმარება სწავლის ისეთი უნარების ჩამოყალიბებას, როგორებიცაა მნიშვნელობების კონტექსტის მიხედვით გამოცნობა და ინფორმაციის რეორგანიზაცია;
- მოსწავლეები ახდენენ ინფორმაციის გრაფიკული ორგანიზატორის მიხედვით ორგანიზებას - კატეგორიზაციასა და შესაბამისად დანაწევრებას;
- დანაწევრების სავარჯიშო თავიდან საინტერესო და მარტივია, მაგრამ თანდათან რთულდება და კრიტიკულ აზროვნებას საჭიროებს;
- ის ეხმარება მოსწავლეებს ინფორმაციის ორგანიზებაში;
- ის აგებს ხიდს ინდივიდუალურ მუშაობასთან წყვილებში მუშაობის გამოყენებით;
- ის იძლევა დამატებით ჩარჩოს (ორგანიზაციულ გიდს) დავალების ყველაზე რთული ნაწილისათვის.

პირველი ნაბიჯის სახით, რამდენიმე წუთი გამოყოფილია მოსწავლეთათვის შემდეგი კითხვების დასასმელად:

- ვინ უყურებს ოლიმპიურ თამაშებს?
- ვინ არის თქვენი საყვარელი სპორტსმენი?
- არსებობს ათლეტი, რომელმაც განსაკუთრებული გავლენა მოახდინა თქვენზე? რატომ?

წაკითხეთ მოსწავლეებს შემდეგი ტექსტი ოლიმპიური ათლეტის შესახებ. შემდეგ მოკლედ განიხილეთ იგი.

*** ჩხუბისთავი**

ვიღაც, ვინც ყოველთვის მზადაა საჩუბრად;

*** შეუპოვარი**

ვიღაც, ვინც არ ნებდება, უკან არ იხევს.

ოლიმპიური თამაშების საწყის წლებში ორგანიზატორებს არ უნდოდათ ამ ჯიუტი, არწივისცხვირიანი ჩხუბისთავი ახალგაზრდისთვის შეჯიბრებაში მონაწილეობის მიღების უფლების მიცემა. ისინი ამბობდნენ, რომ ის ძალიან პატარა იყო. მაგრამ ახალგაზრდა შეუპოვარი იყო. საბოლოოდ მას მისცეს მონაწილეობის უფლება. მან ყველა დაამარცხა. ეს რომ დღეს მომხდარიყო, პითაგორა ყველა გაზეთის სათაურში მოხვდებოდა: „უცნობი ბერძენი იგებს ოქროს მედალს მუშტით ბრძოლაში“. როგორც იცით, დღესდღეობით მუშტით ბრძოლა არაა ოლიმპიური სპორტი. მაგრამ იმ ეპოქაში არ იყო არც გაზეთები და არც მედლები. გაზეთებს და მედლებს რომ ეარსებათ, საეჭვოა, ათასობით წელი გაემდოთ. ხოლო ლეგენდებს დიდი ხნის სიცოცხლე აქვთ. პითაგორას ცხოვრება ლეგენდების მასალაა.

ადაპტირებულია ცნობილი მათემატიკოსის, ჰეინრიხ კოპელელის, ტალინი, 2000, კვლევებიდან.

მესამე ნაბიჯად აჩვენეთ მოსწავლეებს პითაგორას სურათი ენციკლოპედიაში ან ინტერნეტში. სავარაუდოდ, მოსწავლეები თვითონაც მოიძიებენ ინფორმაციას დამატებით ცნობებს მოიპოვებენ. სთხოვეთ მათ, აღწერონ ეს კაცი. უთხარით, რომ მათ პითაგორას შესახებ პოსტერი უნდა შექმნან. ეს სწავლის შედეგის ჩამოყალიბებაა.

ამის შემდეგ ინდივიდუალურად წაკითხეთ მოსწავლეებს რამე ტექსტი პითაგორას შესახებ ფაქტების მოსაძებნად. შეზღუდული ადგილის გამო. ტექსტს აქ

არ დავბეჭდავთ, მაგრამ ბევრის პოვნა შეიძლება ინტერნეტში პითაგორას ბიოგრაფიის მოძებნით. რა თქმა უნდა, უმეტესობას დასჭირდება გამარტივება წინადადებების შემოკლებით, ნაკლებად მნიშვნელოვანი ინფორმაციის ამოღებითა და რთული ტერმინების, გამონათქვამებისა და სიტყვების განმარტებით.

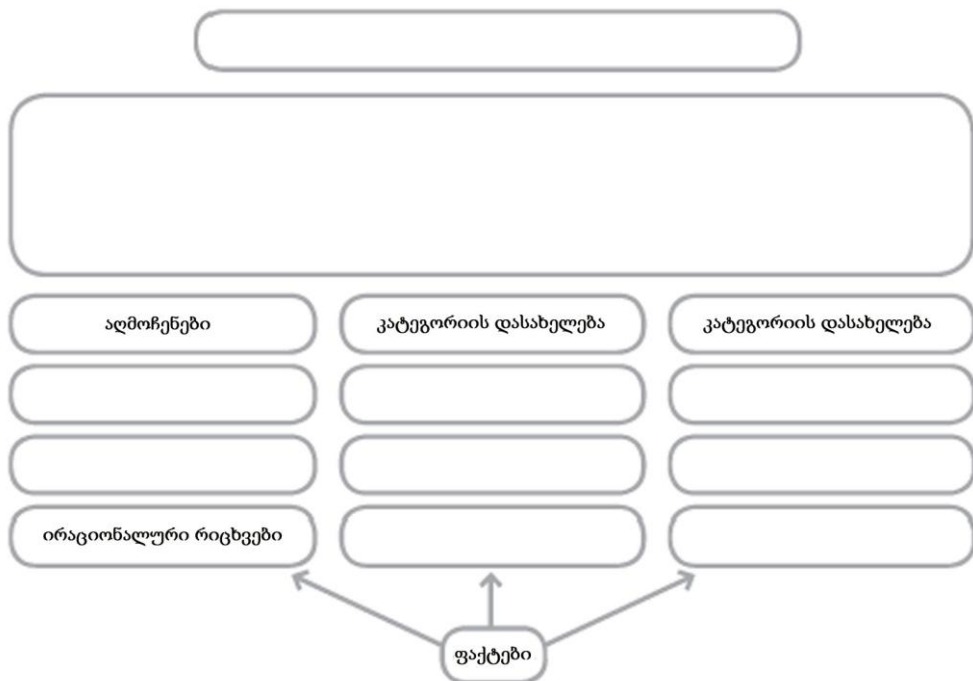
სთხოვეთ მოსწავლეებს, სკანირების ტექნიკით წაიკითხოთ ტექსტი უცნობი სიტყვების მოსაძებნად. დაამუშავეთ მაქსიმუმ 5 სიტყვა ან გამონათქვამი. მიეცით მინიშნებები და წახალისეთ მოსწავლეები, გამოიცნონ მნიშვნელობა კონტექსტიდან. უთხარით მოსწავლეებს, რომ რაკი ისინი დამოუკიდებლად მუშაობენ, მათ სჭირდებათ ყველა სიტყვის გაგება, თუკი მთავარი იდეები ესმით.

ამის შემდეგ ამუშავეთ მოსწავლეები ინდივიდუალურად ტექსტში ფაქტების მოსაძებნად. ყოველი მოსწავლე ჩამოწერს ყოველ ნაპოვნ ფაქტს ცალკე ბარათზე, წებოვან ფურცელზე ან ქაღალდის ნაჭერზე.

ამის შემდეგ მოსწავლეები ქმნიან 4-5 კაციან ჯგუფებს და ადარებენ ფაქტებს. ეს საშუალებას აძლევს მოსწავლეებს ნახონ, თუ რა გამორჩათ და შეაფასონ საკუთარი მიღწევა.

მოსწავლეები გააგრძელებენ ერთად მუშაობას იდეების კატეგორიებში დასაჯგუფებლად. კატეგორიებს არქმევენ შემდეგ სახელებს: „აღმოჩენები“, „ცნობილი გამონათქვამები“ ან „პირადი ცხოვრება“.

მიეცით მოსწავლეებს ქაღალდის დიდი ფურცლები და შეახსენეთ, რომ მათ პითაგორას შესახებ პოსტერი უნდა შექმნან. ფაქტების შესახებ ჩანაწერები წებოთი მაგრდება პოსტერის ქაღალდზე ქვემოთ მოცემული სქემის მიხედვით, რომელიც მოსწავლეებს ურიგდება. მოსწავლეები წერენ თავიანთი კატეგორიის დასახელებებს.

შენიშვნა: გრაფიკული ორგანიზატორი არ ასათურებს ყველა ყუთს. დავალების ზოგიერთი ნაბიჯი უცნობია. ეს საშუალებას აძლევს მოსწავლეებს, კონცენტრირება მოახდინონ დავალების მოცემულ ნაბიჯზე იმაზე ნერვიულობის გარეშე, თუ რა დარჩება გასაკეთებელი.

შემდეგ თითოეული ჯგუფი ასათურებს ტექსტს და წერს მას თავის ფურცლის ზედა ყუთში. შემდეგ ისინი შეიმუშავენ შემაჯამებელ განცხადებას და წერენ მას სათაურის ქვემოთ, ზემოდან მეორე ყუთში. ეს ბევრს მოსწავლეს შეიძლება ძალიან რთულად მოეჩვენოს. უთხარით მათ, რომ შემაჯამებელი ინფორმაცია უნდა შეიცავდეს ინფორმაციას სათაურიდან, კატეგორიების სახელებიდან და რამდენიმე მაგალითს ფაქტებიდან. დაწერეთ ეს მინიშნება დაფაზე, ამით თქვენ გაზრდით იმის შანსს, რომ მოსწავლეები წარმატებით შეასრულებენ დავალების ამ რთულს ნაწილს.

შემოქმედებითი და კრიტიკული აზროვნების ხელშეწყობა

ტელევიზიის არსებობამდე ალბერტ აინშტაინი ხშირად მოგზაურობდა სალექციო ტურებზე თავის მძღოლთან ერთად. ერთხელაც, როდესაც ისინი ერთ პატარა ქალაქში ჩავიდნენ ასეთი ტურით, აინშტაინი დაეწუწუნა მძღოლს, რომ მოგზაურად ერთი და იმავე ლექციის ასე ხშირად გამეორება. მძღოლმა უპასუხა: „როცა მოგინდება, როლები გავცვალოთ...“. აინშტაინი შეთავაზებას დასთანხმდა. რაკი მძღოლს მისი ლექცია ასზე მეტჯერ ჰქონდა მოსმენილი, ყველაფერმა კარგად ჩაიარა. მან ისიც კი შეძლო, რომ ლექციის დასასრულს ტიპური შეკითხვებისთვის გაეცა პასუხები. შემდეგ ვიღაცამ მძღოლს ისეთი კითხვა დაუსვა, რომელზეც მან პასუხი არ იცოდა. აინშტაინი სავარძელში ჩაეშვა, იფიქრა, გამოგვიჭირეს ტყუილში. მაგრამ მძღოლმა, რომელმაც აინშტაინის როლის თამაში განაგრძო, კითხვის დამსმელს მიუგო: „იცით, ეს კითხვა ისეთი ადვილია, დარწმუნებული ვარ, ჩემი მძღოლიც კი, რომელიც აქვე ზის, მოახერხებს პასუხის გაცემას.“

ამ ამბის მორალი? შემოქმედებით და კრიტიკულ აზროვნებას შეუძლია თქვენი რთული სიტუაციიდან გამომდრეა, გენიოსსაც კი შეიძლება აჯობოთ აზროვნებაში.

შემოქმედებითი აზროვნება გულისხმობს იდეების, პროცესების, ობიექტების, მიმართებითი კავშირების, სინერგიებისა და ხარისხიანი კავშირების შექმნას/გენერირებას ან გავრცობას. კრიტიკული აზროვნება გულისხმობს ყველა ზემოთ ჩამოთვლილის შეფასებას.

პრაქტიკულ დონეზე, განათლების კონტექსტში, კრიტიკული აზროვნება შეიძლება აღიწეროს, როგორც მენტალური პროცესი, რომელსაც შემსწავლელები იყენებენ თავიანთი აზროვნებისა და სწავლის პროცესის დასაგეგმად, აღსაწერად და შესაფასებლად“ (მოსელეი და სხვანი, 2005). ჩვენი აზროვნების ხარისხის გაუმჯობესებით ჩვენ ვაუმჯობესებთ სწავლის პროცესს.

თუმცა შემოქმედებითი აზროვნებაც მნიშვნელოვანი ელემენტია ეფექტური დაგეგმვისათვის, ან, როგორც მინიმუმ, მას აქვს დაგეგმვის გაუმჯობესების პოტენციალი. ჩვენს ყოველდღიურ ცხოვრებაში პრობლემების ანალიზისა და

გადაჭრისას ხშირად წარმოვიდგენთ ხოლმე მათი გადაჭრის სხვადასხვანაირ გზას. შემოქმედებითობის გამოყენება შესაძლოა ჩვენი იდეების სხვებისთვის უკეთ ასახსნელად და ჩვენი გეგმებისა და შედეგების უნიკალური პერსპექტივიდან ევალუაციისთვისაც კი. შემოქმედებითი და კრიტიკული აზროვნების განცალკევება რთულია, ისინი ძალიან არიან ერთმანეთთან გადახლართულები.

უფრო მეტიც, ჩვენს ღირებულებებს, დამოკიდებულებებსა და გრძნობებს გავლენა აქვთ ჩვენს აზროვნებაზე. ამგვარად, უნდა შევისწავლოთ ამ ელემენტების გავლენა ჩვენი აზროვნების პროცესზე. მაგალითად, თემის მიმართ უარყოფითი დამოკიდებულება, საბოლოო ჯამში, ჩვენი სწავლის უნარზე მოახდენს გავლენას. ჩვენი გონება, უფრო დიდი ალბათობით, უარყოფს ინფორმაციას, რომლის მიმართაც უარყოფითი გრძნობები გვაქვს.

ჩვენი გრძნობები ყველაზე ჭეშმარიტი გზებია სწავლისაკენ.

ოდრი ლორდი

ჩვენი გონების ემოციურ მდგომარეობას შეუძლია სწავლის პროცესის გაუმჯობესება ან გაუარესება. დადებითი ემოციები „აძლიერებს მოქნილად და უფრო ღრმა აზროვნების უნარს, რითაც პრობლემების გადაჭრის პოვნას აიოლებს“ (გოლემანი, 1995). და, პირიქით, „როდესაც კონცეფცია ებრძვის ემოციას, ემოცია თითქმის ყოველთვის იმარჯვებს“ (სოუსა, 2001). რთულია რაციონალურად აზროვნება, როდესაც ადამიანი გადატვირთულია უარყოფითი გრძნობებითა და შიშით. ამგვარად, „დადებით, მხიარულ გარემოში შემსწავლელები, უფრო დიდი ალბათობით, აღწევენ სასურველ შედეგებს, იმახსოვრებენ და შეუძლიათ თვითშეფასება“ (იენსენი 1996, ციტირებული ვრაითის მიერ, 2005).

რაკი მნიშვნელობა სოციალური პროცესში მონაწილეობით კონსტრუირდება, კრიტიკული აზროვნებაც სოციალურ პროცესებთანაა დაკავშირებული. საკითხების გაგება, რომელთაც ჩვენ ვაღწევთ და პრობლემის გადაწყვეტები, რომელთაც ჩვენ ვთავაზობთ, გარკვეულ დონეზე უნდა ემთხვეოდეს სხვებისას. როგორც მინიმუმ, სხვები მზად უნდა იყვნენ ჩვენი შეხედულებების მისაღებად.

პედაგოგთა უმრავლესობა მუშაობს იმ დაშვებით, რომ აზროვნების ხარისხის გაუმჯობესება შესაძლებელია სხვების მხარდაჭერით, იქნებთან ესენი მასწავლებლები, მენტორები, თანატოლები თუ მშობლები. ქვემოთ მოცემულია მოსწავლეთათვის მხარდაჭერის გზები კრიტიკული აზროვნების უნარების დასახვეწად.

არსებობს მრავალი ჩარჩო აზროვნებისათვის. ეს აადვილებს, რომ გავაანალიზოთ ჩვენივე

მასწავლებლის მიერ წელიწადში საშუალოდ დასმული, 80 000 კითხვის-აგან 80% აზროვნების ყველაზე დაბალი დონისაა;

- ფაქტობრივი ცოდნა

(გალი 1984, ვოტსონი და იანგი 1986, ციტირებული ერევარია და სხვ. მიერ, 2000).

ნაფიქრი. ისინი აადვილებენ მეტაკოგნიტიური პროცესების გაგებას და საკუთარი ფიქრების/აზრების მართვას. როგორც მასწავლებლებს, ჩვენ შეგვიძლია მათი გამოყენება მოსწავლეების დასახმარებლად, რომ გახდნენ დამოუკიდებელი შემსწავლელები, რომელთაც უფრო ეფექტურად შეეძლებათ საკუთარი ფიქრისა და მეხსიერების მართვა.

საგანმანათლებლო წრეებში კრიტიკული აზროვნების ყველაზე გავრცელებული მოდელი ბლუმის ტაქსონომიაა. ის ამბობს, რომ ყველა შემსწავლელს სჭირდება როგორც დაბალი, ისე მაღალი დონის სააზროვნო უნარების გამომუშავება. სირთულის ექვსი დონე იწყება პრაქტიკული ქვედა რიგიდან (მაგ. დიაგრამის დასათაურება) და ადის უფრო აბსტრაქტულ და კომპლექსურ მაღალი რიგის უნარებამდე (მაგ., კრიტიკული შეფასება). თუმცა, ყველა მასწავლებელს არ მიაჩნია ბლუმის მოდელის ყველა დონე ადვილ გამოსაყენებლად. ბლუმსა და მის კოლეგებთან თანამშრომლობით ანდერსონმა და კრათვოლმა (2000) შექმნეს ბლუმის ტაქსონომიის მოდიფიცირებული ვერსია.

ჩვენ ვფიქრობთ, რომ ეს მოდიფიცირებული ტაქსონომია განსაკუთრებით მოსახერხებელია მოსანიშნი სიის როლში. ჩვენი აზრით, თუკი დავალებათა უმრავლესობა ასოცირებულია:

- ახალი ცოდნისა და გაგების გამოყენებასთან;
- ახალი ცოდნისა და გაგების ამ გამოყენების ეფექტურობის ანალიზთან;
- დავალების შესრულებისა და სწავლის პროგრესის შეფასებასთან; და
- რაიმე ახლის შექმნასთან;

მაშინ ეს მიგვიყვანს სწავლის უფრო მაღალ დონემდე. ეს, ასევე, გამოიწვევს ფაქტების უკეთ გახსენებას. ფაქტობრივად, „დამახსოვრებისა“ და „გაგების“ დონეები ჩაშენებულია ისეთ აქტივობებში, როგორებიცაა ანალიზი, შეფასება და შექმნა.

ბლუმის ტაქსონომიაც და ანდერსონისა და კრათვოლის განახლებული ვერსიაც, პირამიდასთან ერთად, გვაწვდის ზმნათა სერიას, რომელიც დაეხმარება

მასწავლებლებს პირამიდის გამოყენებაში. მაგალითად, პირამიდის ზმნა „ანალიზთან“ ერთად მოცემულია სხვა ზმნებიც, რომლებიც დაეხმარება პედაგოგებს სასწავლო აქტივობების დაგეგმვაში. ამ ზმნებში შედის განსხვავება, ორგანიზება, ატრიბუტირება, მიმდევრობა, დანაწილება და გარჩევა. ამ სიების პოვნა ადვილად შეიძლება ინტერნეტის საძიებო სისტემებში „beyond Bloom“ ან „Bloom’s Taxonomy“-ს ჩაწერით.

არსებობს კრიტიკული აზროვნების ხელშეწყობის მრავალი ჩარჩო. მომდევნო გვერდებზე მოცემული არაიერარქიული ზმნების სია შესაძლოა მივიჩნიოთ ერთ-ერთ ასეთ ჩარჩოდ. ის არაა სისტემური მთლიანობა, არამედ ზოგადი გიდი ისეთი აქტივობების შესამუშავებლად, რომლებიც ხელს უწყობს მაღალი დონის სააზროვნო უნარების განვითარებას. ის შეიცავს გარკვეულ გადაფარვებს. შექმნილია, ძირითადად, სტალისა და მერფის აზროვნებისა და სწავლის ჩარჩოებზე დაფუძნებით, სხვა კოგნიტიური (და აფექტური) განვითარების მოდელების ელემენტებთან კომბინირებით. ამგვარი მოდელია, მაგალითად, ქუელმატზის, პრესეისენის, ჰალპერნის ან პერის (წარმოდგენი მოსელის და სხვ. მიერ, 2005). ზმნები წარმოადგენს მოსანიშნ სიას, რომლითაცაც შესაძლებელია კრიტიკული და შემოქმედებითი აზროვნების შემუშავების სტრატეგიების გაფართოება. მას შეუძლია „სანელბელმეტრის“ ფუნქციის შესრულება - კარგია ძველი გამონათქვამის გათვალისწინება, რომ მრავალფეროვნება ცხოვრების სანელბელა.

ქვემოთ მოცემულია რამდენიმე მაგალითი, თუ როგორ შეიძლება ამ ზმნების სიის გამოყენება საკლასო ოთახში შემოქმედებითი და კრიტიკული აზროვნების შემუშავების მხარდასაჭერად. ეს ზმნები ეხმარება ფაქტების განსაღვრას; სხვადასხვა პროცესის, მათ შორის სწავლის პროცესის, თვალის მიდევნებას; დამოკიდებულების, ემოციებისა და ღირებულებების ანალიზს; და ხელს უწყობს სააზროვნო უნარებისა და ემოციური ინტელექტის შემუშავებას შემსწავლელისათვის ახალი ცოდნისა და გამოცდილებების შესაქმნელად.

დაფასება (სხვების გაგება, როგორც საკუთარი თავისა)

დაწყებითი სკოლა: მოსწავლეები ასახელებენ ორ მიზეზს, თუ რატომ აფასებენ ისინი ორ მნიშვნელოვან პიროვნებას.

საშუალო სკოლა: მოსწავლეები ხსნიან, თუ პიროვნება, რომელსაც ისინი ძალიან აფასებენ:

- როგორ აგრძნობინებს მათ თავს;
- როგორ იქცევა მათ მიმართ
- როგორ ეხმარება მათ რაღაცების უფრო გარკვევით დანახვაში.

პროფესიული სასწავლებელი: სტუდენტები ხსნიან ხუთ რამეს, რაც მოსწონთ თავიანთ პროფესიულ სფეროში. მოსწავლეები ასახელებენ ხუთ დამოკიდებულებას, რომელთაც ისინი დააფასებენ კოლეგებში.

მინიჭება (რალაცების ცალკე გადადება კონკრეტული მიზნისათვის)

დაწყებითი: მოსწავლეები აღწერენ ადამიანის თვისებებს, რომლებიც ცხოველებში გვხვდება და პირიქით.

საშუალო: მოსწავლეები ანიჭებენ გარემოს ამჟამინდელ მდგომარეობაზე პასუხისმგებლობას სხვადასხვა დაინტერესებულ მხარეებს და სთავაზობენ გადაჭრის გზებს.

მოსწავლეები ანიჭებენ ფორმულაში ჩაწერილ ასოებს მათემატიკურ მნიშვნელობებს.

პროფესიული: სტუდენტები აძლევენ ჯგუფის წევრებს სხვადასხვა როლსა და დავალებას და შემდეგ ზომავენ, თუ რამდენად სამართლიანად იყო სამუშაო განაწილებული.

ასოცირება (რალაცების დაკავშირება ერთმანეთთან)

დაწყებითი: მოსწავლეები აწყობენ ჩიტებს მასწავლებლის მიერ შექმნილი ჩიტის პაზლის ნაწილების აწყობით. კისრისა და თავის ნაწილები ისეა ამოჭრილი, რომ ყოველი თავი ყოველ ჩიტს მოერგება.

ერთი მოსწავლე იტყვის განსაზღვრებას და სხვებმა უნდა გამოიცნონ სიტყვა ან გამონათქვამი.

მოსწავლეები აწყვილებენ მოცემულ პასუხებს კითხვებთან.

საშუალო: მოსწავლეები ქმნიან ანალოგიას ადამიანის სხეულსა და სამყაროს ეკოსისტემას შორის, მაგალითად, რაიმე საკვანძო კომპონენტის დაზიანების გავლენის იდენტიფიცირებით.

პროფესიული: მოსწავლეები ინტერვიუებს იღებენ დასაქმებული ადამიანებისაგან იმის გამოსარკვევად, თუ როგორ შეუძლიათ დამატებით უნარებს, როგორებიცაა გუნდური მუშაობა და პოზიტიური აზროვნება, წარმადობისა და პროდუქციის რაოდენობის გაზრდა.

კლასიფიკაცია (კატეგორიებში განაწილება)

დაწყებითი: ყოველი ბავშვი დადებს ერთ ფეხსაცმელს გროვაზე. მოსწავლეები წყვეტენ, თუ როგორ დაალაგონ ისინი, მაგალითად, იმის მიხედვით, თუ რა ზომისაა, გოგოსია თუ ბიჭის, სპორტულია თუ არა, ტყავისაა თუ არა, ხელოვნური მასალაა თუ არა, სანდალია თუ არა, ბოტასია თუ არა, რა ფერია და ა.შ. ეს აქტივობა შესაძლოა გამოიყენოთ მათემატიკის ინტეგრაციისათვის ენაში, დიაგრამებისა და ცხრილების შექმნითა და ანალიზით (რამდენი ტყავის ფეხსაცმელია აქ? წინადადებები, რომლებიც იყენებენ შედარებს სიტყვებით მეტი, ნაკლები; წინადადებები, რომლებიც უპირატესობას გამოხატავენ).

მოსწავლეები ალაგებენ ლექსიკას კატეგორიებში „რთული სიტყვები“ და „მარტივი სიტყვები“.

საშუალო: მოსწავლეები ახდენენ ადგილობრივი პარკის ეკოსისტემის კლასიფიკაციას მწარმოებლების, მომხმარებლების, გამხრწნელების, მტაცებლებისა და მსხვერპლის კატეგორიებად. ისინი განსაზღვრავენ თითოეული ჯგუფის საფრთხეებს, რომლებსაც ბუნებრივი ბალანსის დარღვევა შეუძლია, და წარმოადგენენ თავის არიდების სტრატეგიების შემოთავაზებებს.

პროფესიული: ექთნობის შემსწავლელი სტუდენტები ახდენენ იმ ეთიკური პრობლემების კლასიფიკაციას, რომელთაც, დიდი ალბათობით, შეხვდებიან სამუშაოზე. ისინი შეიმუშავენ საპასუხო სცენარებს და აანალიზებენ პოტენციურ შედეგებს.

შესაძლოა მოცემული თემის ან კლასიფიკაციის განსახილველად საჭირო საკვანძო ფრაზების, სახელებისა და ზმნების სია ჩამოწერა.

კომბინირება (რაღაცების ერთ მთლიანად ქცევა)

დაწყებითი სკოლა: მოსწავლეები ათვალიერებენ პატერნებს და ირჩევენ პატერნების ბლოკებს, რომლებიც ქმნიან მთელს თემას. ვთქვათ, საგნები, რომლებიც წრიულები და მრავალფენიანები არიან, მაგალითად, ხეები და მზის სისტემა.

მოსწავლეები აერთიანებენ ერთი შეხედვით დაუკავშირებელ სიტყვებს ერთ წინადადებად (ფოტოსინთეზი, პლანეტები, დილა, ტაბლეტები, პარიზი, დაობებული, მოდის შოუ).

ფოტოსინთეზი, ტაბლეტები და პლანეტები იყვნენ დაობებული ბებერი პარიზის დილის შოუს ინსპირაცია.

საშუალო: მოსწავლეები განიხილავენ, თუ როგორ უწყობს ხელს სხვადასხვა ფაქტორი ერთ-ერთ სოციალურ პრობლემას, მაგალითად, ვანდალიზმს.

მოსწავლეები წარმოადგენენ, რა მოჰყვებოდა ორი ცნობილი და ძალიან განსხვავებული ადამიანის ერთად მუშაობას, მაგალითად, ორ ძალიან განსხვავებულ მხატვარს რომ დაეხატა პორტრეტი, ვთქვათ, ლეონარდო და ვინჩისა და ენდი ვორჰოლის, ან თვითმფრინავი რომ გამოეგონათ მძებ რაიტებს და მოდამი გარკვეულ დევიდ ბექქემს.

პროფესიული: სტუდენტები ჩამოთვლიან ნარკოტიკების სხვადასხვა კომბინაციის მიღების სერიოზულ ფიზიკურ და მენტალურ შედეგებს.

მოსწავლეებს ეძლევათ სახელების, ზმნების ან/და ზედსართავების სია, რომელთაც ისინი აერთიანებენ აღჭურვილობის გამოყენების ინსტრუქციად (მაგ., გაზომვა, ფართობი ამოთხრა, ტესტი, დადება, პატერნი, ზედამხედველი).

გაზომეთ შიდა ეზოს ფართობი. ამოთხარეთ გამოსაცდელ ფართობზე. დააწყვეთ აგურები პატერნზე. სთხოვეთ ზედამხედველს დამტკიცება. დაიწყეთ მუშაობა.

პასუხისმგებლობა (პასუხისმგებლობის გაგება და მიღება)

დაწყებითი: ჩართეთ მოსწავლეები პროექტში, რომელიც აძლიერებს პასუხისმგებლობას. ამის მაგალითია მოხალისეობა მოხუცთა თავშესაფარში ან ცხოველთა ქველმოქმედებაში. მოსწავლეები დაწერენ საკუთარ გამოცდილებებზე.

საშუალო: გამოიკვლიეთ ჯგუფებში უცხო ქვეყანაში სკოლის მიერ ბავშვის დაფინანსების აპლიკაციები და პასუხისმგებლობები, მაგ. მოკლე და გრძელვადიანი პასუხისმგებლობები, ფასები, აქტივობები, ლიდერობა, ლობიზმი,

მოხსენება და ჩართული ინდივიდების ემოციურად და ფიზიკურად კარგად ყოფნა.

პროფესიული: სტუდენტები აანალიზებენ ინდუსტრიის ეთიკური კოდის უკან არსებულ მსჯელობას და ფიქრობენ ამგვარი კოდის დარღვევის იმპლიკაციებზე. მაგალითად, საჰაერო ხომალდების მექანიკოსები შეთანხმებულები არიან, რომ არ გამოიყენონ ნაწილები სერიული ნომრების გარეშე. არასერტიფიცირებული ნაწილი შესაძლოა ცუდი ხარისხის იყოს და სერიოზული უბედური შემთხვევები გამოიწვიოს.

შედარება (მსგავსებებისა და განსხვავებების იდენტიფიცირება)

დაწყებითი: მოსწავლეები ადარებენ ერთი კლასის მიერ გადაყრილი ნაგვის რაოდენობას და ტიპს მეორე კლასისას.

მოსწავლეები ადარებენ ერთი და იმავე მოვლენის სხვადასხვა ხალხის ან ავტორის მიერ აღწერების მსგავსებებსა და განსხვავებებს.

მოსწავლეები ადარებენ ბლოგებსა და ჟურნალებში გამოყენებულ ენას.

საშუალო: მოსწავლეები ხატავენ ღამის ცას და ადარებენ მას სახელმძღვანელოს ნახატს.

მოსწავლეები ადარებენ ტექსტურ შეტყობინებებს იმეილებს, აღწერენ ლექსიკის გამოყენებას, აბრევიატურას, პუნქტუაციას, სტილს, მისაღმებას, სიგრძესა და მიზანს შორის არსებულ განსხვავებებს.

პროფესიული: სტუდენტები უყურებენ ვიდეოებს და ადარებენ სხვადასხვა კულტურის ინტერპერსონალურ სტილებს.

მოსწავლეები ადარებენ მომხმარებელთა მომსახურებაში და საწყობში დასაქმებულთა ენას.

კონდენსირება (ტექსტის მთავარი არსის დისტილაცია)

დაწყებითი: მოსწავლეები ამცირებენ ისტორიას ქვესათაურებამდე.

მოსწავლეებს დაჰყავთ განმარტება ერთ სიტყვამდე.

შუალედური: მოსწავლეები წერენ მნიშვნელოვან ისტორიულ მოვლენაზე თანამედროვე საგაზეთო სტატიის სტილში, თითქოს ის თანამედროვე, მიმდინარე სიახლე იყოს.

პროფესიული: სტუდენტებს დაჰყავთ დამსაქმებლის წესები და რეგულაციები განზოგადებამდე, მაგალითად,

- დაიბანეთ ხელები, სანამ საჭმელს შეეხებით
 - განაცაკლევით მომზადებული და მოუმზადებული საკვები
- ჰიგიენა უნდა იყოს დაცული პირად და სამუშაო დონეებზე.

კონვერტაცია/გარდაქმნა (საგნის ან ინფორმაციის მახასიათებლების შეცვლა)

დაწყებითი: მოსწავლეები გარდაქმნიან შერეული წილადებს არაწესიერ წილადებად.

მოსწავლეები გარდაქმნიან სასაუბრო ენაზე დაწერილ წინადადებებს განსხვავებულ რეგისტრად. მაგალითად, მოსწავლის მიერ სამეცნიერო ექსპერიმენტის ვერბალური აღწერა შეიძლება ჩაიწეროს სამეცნიერო მოხსენების სახით.

საშუალო: მოსწავლეები გარდაქმნიან კლასის მიერ კვირის განმავლობაში გამოყენებულ ენერგიას ნახშირბადის ნაკვალევად.

პროფესიული: სტუდენტები გარდაქმნიან 5 პორციის რეცეპტს 500 პორციად. მოსწავლეები გარდაქმნიან სამზარეულოში პერსონალს შორის გამოყენებულ წინადადებებს ისეთ წინადადებად, რომელთა გამოყენებაც შესაძლებელია კლიენტებთან. მაგალითად „უუპ, საშინლად ცხარე!“-ს ნაცვლად „ეს კერძი საკმაოდ პიკანტურია, ქალბატონო“.

განსაზღვრა (საკვანძო ღირებულებების ან/და მახასიათებლების განსაზღვრა)

დაწყებითი: მოსწავლეები განსაზღვრავენ ამინდთან დაკავშირებულ ტერმინებს.

მოსწავლეები გამოიცნობენ ვინმეს მიერ ჩაფიქრებულ სიტყვას ან გამონათქვამს „კი ან არა პასუხიანი“-კითხვების დასმით.

საშუალო: მოსწავლეები შეიმუშავენ მათემატიკის, მეცნიერებების (საბუნებისმეტყველო საგნების), ლიტერატურისა და გეოგრაფიის ტერმინების საკუთარ განსაზღვრებებს.

მოსწავლეები ხსნიან გამოცანებს.

პროფესიული: სტუდენტები განსაზღვრავენ სამუშაო პროცესებს, როგორებიცაა: შეწვა, მოხარშვა, შემოწმება, დაჭრა, დაფქვა, არევა, აწონვა და გაზომვა.

აღწერა (საგნის ან ინფორმაციის მახასიათებლების მოხსენება)

დაწყებითი: მოსწავლე აღწერს ობიექტს ან კონცეფციას და სთხოვს სხვა მოსწავლეებს, გამოიცნონ იგი.

სტუდენტებს - ა-ს და ბ-ს, აქვთ ერთი და იმავე ცხოველის ნახატები. ცხოველები თითქმის იდენტურები არიან, მაგრამ თითოეულ ფოტოში რამდენიმე მახასიათებელი ოდნავ განსხვავებულია. სურათების ერთმანეთისთვის ჩვენების გარეშე მოსწავლეები ცდილობენ ერთად მუშაობით აღმოაჩინონ განსხვავებები (ეს აქტივობა შედარების მაგალითიცაა).

საშუალო: მოსწავლე ა აღწერს ნახატს მოსწავლე ბ-ს, მისი ჩვენების გარეშე. მოსწავლე ბ დახატავს ნახატს ა-ს აღწერის მიხედვით. მოსწავლე ა შეხედავს შედეგს და იტყვის, თუ რა ცვლილებებია საჭირო. შემდეგ ორივე ადარებს ნახატს ორიგინალს, აფასებს თავიანთ თანამშრომლობას და გამოაქვს დასკვნები. ამ აქტივობის გამოყენება შესაძლოა გეომეტრიული ფიგურების სერიების დასახაზად ან მათემატიკაში სხვადასხვა ობიექტის ზომების აღსაწერად.

პროფესიული: სტუდენტი ა აღწერს ელექტრულ სქემას, რომელსაც სტუდენტი ბ დახაზავს. სტუდენტი ა შეხედავს შედეგს და იტყვის, თუ რა ცვლილებებია საჭირო. სტუდენტები ადარებენ ნახატს ორიგინალს, აფასებენ თავიანთ

თანამშრომლობას და გამოაქვთ დასკვნები. ამის შემდეგ სტუდენტები ასრულებენ დავალებას ვიზუალურ, აუდიტორულ და კინესთეტიკურ შემსწავლელთან. ისინი აფასებენ, შესრულდა თუ არა დავალება წარმატებით.

დანიშვნა (რაიმესათვის სახელის, სათაურის ან ფუნქციის მინიჭება)

დაწყებითი: მოსწავლეები აანალიზებენ სხვადასხვა სამაგიდო თამაშს იმის გადასაწყვეტად, თუ რომელს სჭირდება უფრო მაღალი დონის უნარი. ისინი ჯგუფებში ქმნიან საკუთარ სამაგიდო თამაშს, რომელსაც მაღალი დონის რამდენიმე სააზროვნო უნარი სჭირდება.

საშუალო: მოსწავლეები შეისწავლიან საჭაერო ფოტოებს და ნიშნავენ, სად შეიძლება მიწის გამოყენება და რისთვის (მაგ. აგრიკულტურა, ინდუსტრია, რეკრეაცია, ბუნებრივი რეზერვი). ისინი ასაბუთებენ თავიანთ გადაწყვეტილებებს.

პროფესიული: სტუდენტები ასახელებენ ყველა ხელსაწყოს, რომლებსაც იყენებენ ელექტროწრედის ელემენტებს მიკროფონში ან საჭაერო ხომალდის ფრთაში.

სტუდენტები უსმენენ დიალოგს და ნიშნავენ, თუ ენის რომელი რეგისტრი გამოიყენება (ფორმალური, სალაპარაკო, პროფესიული, არაპროფესიული და ა.შ.).

დისკრიმინირება (ზოგიერთი საგნისა ან ინფორმაციის მიმართ სხვებისაგან განსხვავებულად მოქცევა)

დაწყებითი: მოსწავლეები ხსნიან, როგორ იქცევიან ისინი ვინმესთან, ვისაც ენდობიან, არ ენდობიან, მოსწონთ ან არ მოსწონთ; როგორ იქცევიან ისინი მეგობართან, უცნობთან ან მჩაგვრელთან.

საშუალო: მოსწავლეები ახდენენ კლასელებთან ურთიერთობაში ქცევის არაჯანსაღი პატერნების ჯანსაღი პატერნებისაგან დისკრიმინირებას.

მოსწავლეები აანალიზებენ ორი გაზეთის მიერ ერთი და იმავე თემის დამუშავებისას არსებულ განსხვავებებს.

მოსწავლეები გამოყოფენ არსებით ინფორმაციას არაარსებითისაგან წიგნის თავში, მოხსენებაში, ინსტრუქციაში ან პრეზენტაციაში.

პროფესიული: სტუდენტები განსაზღვრავენ, თუ როგორ შეიძლება მაღალხარისხიანი და დაბალხარისხიანი პროდუქტების განსხვავება.

სტუდენტები განსაზღვრავენ პროფესიულ კლასში შექმნილი პროდუქტების გაზომვის კრიტერიუმებს.

სტუდენტები განსაზღვრავენ, თუ როგორ შეიძლება უსაფრთხო და საშიში სამუშაო გარემოების ერთმანეთისაგან განსხვავება.

სტუდენტები ასხვავებენ საჭაერო ხომალდის ფიუზელაჟის ან მანქანის კორპუსის დაზიანებების სხვადასხვა ტიპს.

განვრცობა (იდეის განვითარება)

დაწყებითი: მოსწავლეები წერენ იმ ზღაპრის გაგრძელებას, რომელიც ახლახან წაიკითხეს.

საშუალო: მოსწავლეები იძლევიან განსაზღვრების განვრცობილ განმარტებას. მაგალითად, თუ ისტორიულ პიროვნებაზე ნათქვამია, რომ ის მემარჯვენე იყო, მოსწავლეებმა უნდა ახსნან, რა პოლიტიკას ემხრობოდა და რას ებრძოდა ეს ადამიანი.

პროფესიული: სტუდენტებს ეძლევათ სიტყვა „პროფესიონალიზმის“ განმარტება ლექსიკონიდან. ისინი განსაზღვრავენ, რას ნიშნავს ეს სიტყვა პირადად მათთვის და აღწერენ, მათი აზრით, როგორ იქცევიან პროფესიონალები სამუშაო ადგილზე.

მიზეზ-შედეგობრიობის იდენტიფიცირება (იმის განსაზღვრა, თუ რა არის მოვლენის გამომწვევი და რა შედეგს მოიტანს ეს მოვლენა)

დაწყებითი: როდესაც მოსწავლე გულნატკენია, შეჩერდით და სთხოვეთ მას, ახსნას, თუ რას გრძნობს. მან, ასევე, უნდა აღწეროს, თუ რა მოხდა. ეს, ძირითადად, ამშვიდებს მოსწავლეს, რადგან საჭიროა ფიქრი. თუ მოსწავლე რომელიმე კლასელის ქმედების გამოა გულნატკენი, განსაზღვრეთ ერთი მიზეზი, რის გამოც ეს კლასელი შეიძლება ამგვარად მოქცეულიყო. შემდეგ შესთავაზეთ სიტუაციის მოგვარების ორი შესაძლო ვარიანტი.

საშუალო: მოსწავლეები აანალიზებენ დომინოს ეფექტს და ეძებენ ისტორიულ მაგალითებს, სადაც ეს მოხდა. მოსწავლეებს შეუძლიათ იმის მოძებნაც, როდესაც ნაწინასწარმეტყველები იყო, რომ დომინოს ეფექტი ერთ შედეგს მოიტანდა და მან სხვა მოიტანა.

მოსწავლეები უყურებენ ნახატებს და ახდენენ მასზე გეომეტრიული ფიგურების (როგორებიცაა: კვადრატები, წრეები, სამკუთხედები, რომბები და პარალელოგრამები) იდენტიფიცირებას. შემდეგ ისინი აანალიზებენ ამ ფიგურების ეფექტს ნახატზე.

მოსწავლეები ახდენენ არაპროდუქტიული ქცევებისა და მათი შედეგების იდენტიფიცირებას.

პროფესიული: სტუდენტები შეისწავლიან სამუშაო ადგილზე არსებულ ათ პრობლემას და წყვეტენ, რა მიმართებაშია თითოეული მათგანი დანარჩენ ცხრასთან. მაგალითად, მოსწავლეებს შეუძლიათ განსაზღვრონ მოცემული პრობლემებიდან თითოეულისთვის, სხვების მიზეზია იგი თუ შედეგი.

- დროის ნაკლებობა;
- ძალიან ბევრი სამუშაო;
- უკმაყოფილო კლიენტი;
- დამაბულობა პერსონალს შორის;
- დაბალი მორალური მდგომარეობა;
- შეუვსებელი პოზიციები;
- გაყიდვებში ბრუნვის ნაკლებობა;
- დაბალი მოგება;
- ძველი აღჭურვილობა/მოწყობილობა;
- პარკირების ადგილის არარსებობა.

ამის შემდეგ სტუდენტები წყვეტენ, თუ რა თანმიმდევრობით უნდა დაიწყონ ამ პრობლემების მოგვარება.

წარმოსახვა / წარმოდგენა (მენტალური სურათის ფორმირება)

დაწყებითი: მოსწავლეები ხელებს მერხებზე აწყოვენ და თვალებს ხუჭავენ. წარმოადენინეთ, რომ ისინი კარის სახელოვრზე მცხოვრები ვირუსები არიან და სხეულში შესვლა უნდათ. სხეულის რა წერტილებიდან სცდიდნენ შესვლას? როგორ შევიდოდნენ ისინი სხეულში? სხეულში შესვლის მერე საით წავიდოდნენ? რა პრობლემებს გამოიწვევდნენ ისინი სხეულში?

მოსწავლეები წარმოიდგენენ, რომ ისინი აცტეკები არიან. ისინი ხედავენ მაღალ, ოთხფეხა ცხოველებს და უცნაურად ჩაცმულ კაცებს (კორტეხს და მის ხალხს), რომლებიც სწრაფად უახლოვდებიან მათ ტაძარს. დააწერინეთ დღიური, თუ რას გრძნობდნენ და რა მოხდა ამ დღეს.

საშუალო: მოსწავლეები ხელებს მერხებზე აწყოვენ და თვალებს ხუჭავენ. გაუძეხით მათ აყვავებულ და მშვენიერ ტროპიკულ კუნძულზე სამოგზაუროდ. კუნძულზე მტკნარი წყლის მდინარე მოედინება და მრავალი ფრინველი დაფრინავს. ისინი კუნძულზე გამოირიყნენ, ჯიბის დანების ამარა. როგორ იპოვიან საჭმელს, ააშენებენ თავშესაფარს და განაგრძობენ ცხოვრებას?

წარმოადგენინეთ მოსწავლეებს, როგორი იქნებოდა დღევანდელი სამყარო, ბრიტანეთს რომ ყველა თავისი კოლონიისათვის დასაწყისიდანვე დამოუკიდებელი პარლამენტის შექმნისაკენ მოეწოდებინა, რომელშიც ადგილობრივი მოსახლეობა თანაბრად იქნებოდა წარმოდგენილი?

პროფესიული: სტუდენტები ხელებს მერხებზე აწყოვენ და თვალებს ხუჭავენ. სთხოვეთ წარმოიდგინონ საკუთარი თავი ათ წელიწადში. რა საზოგადოებაში ცხოვრობენ? სახლში ცხოვრობენ, გემზე თუ სადმე სხვაგან? რამხელაა ის? ვისთან ერთად ცხოვრობენ? რას აკეთებენ შაბათ-კვირას? რა საჭმელს ჭამენ ყველაზე ხშირად? რით შოულობენ ფულს? როგორ ხალხთან ერთად მუშაობენ? რა გამოსდით კარგად? როგორ ექცევიან სხვები მათ? როგორ ექცევიან ისინი სხვებს? რა ნაბიჯები უნდა გადაგან ამ ყველაფრის მისაღწევად - განათლება, პირადი განვითარება და ა.შ?

დაკავშირება (მიმართებების პოვნა)

დაწყებითი: მიეცით მოსწავლეებს ბარათები ზღაპრების ამსახველი სურათებით. უთხარით, რომ გააერთიანონ ისინი ვერბალური ინსტრუქციების მიხედვით. სცადეთ უჩვეულო კომბინაციები ახალი ისტორიების შესაქმნელად. მაგალითად, წითელქუდად შეიძლება მგელი მოინახულოს.

მოსწავლეები აანალიზებენ, თუ როგორ ისწავლეს მოცემული დავალების ან ტესტისთვის და რა იყო შედეგი, ეფექტური სასწავლო სტრატეგიის გამორკვევის მიზნით.

საშუალო: მოსწავლეები ხელოვნების ნაწარმოებების გამოყენებით სწავლობენ ისეთ თემებს, როგორებიცაა სილამაზე, ომი ან ოჯახი. ისინი შეისწავლიან სხვადასხვა ეპოქის ნამუშევრებს და პოულობენ საერთოს.

მოსწავლეები ახდენენ კავშირების იდენტიფიცირებას სასახლის არქიტექტურასა და ადგილმდებარეობას, ადგილობრივ რესურსებსა და მტრის სიმლიერეს შორის.

პროფესიული: სტუდენტები აჯგუფებენ ელემენტებს ერთეულების მისაღებად. მაგალითად, ხრახნები და ჭანჭიკები, პეტრის ქილა და აგარი.

დაკვირვება (ვიდაცის ან რაღაცის დეტალების დათვალიერება)

დაწყებითი: მოსწავლეები აკვირდებიან ორი მცენარის ზრდის პროცესს და ინიშნავენ დაკვირვებებს. ერთი მცენარეს ყოველ დღე 180 გრადუსით ატრიალებთ, მეორეს - არა. ერთი იღებს მეტ წყალს.

საშუალო: მოსწავლეები აკვირდებიან ფერის და სხვა ცვლილებებს, გამოწვეულს ბიოქიმიური ცდებით. მოსწავლეები ინიშნავენ დაკვირვებებს.

პროფესიული: მოსწავლეები აკვირდებიან ერთ დავალებას საამწყობო კონვეიერზე (ვიდეოში ან რეალურად) და აღწერენ სამუშაოს შესრულებისთვის საჭირო ყველა ნაბიჯს.

წინასწარმეტყველება (იმის განჭვრეტა, თუ რა მოხდება დიდი ალბათობით)

დაწყებითი: დააწყობინეთ მოსწავლეებს ოსპი ან ლობიო ნესტიან ბამბაზე და მოარწყვინეთ იგი. მათ უნდა იწინასწარმეტყველონ, თუ რა მოხდება მეორე დღემდე. მეორე დღეს დააკვირდებიან, თუ რა მოხდა და შეადარებენ ნაწინასწარმეტყველებს. წინასწარმეტყველების, დაკვირვებისა და შედარების პროცესი მეორდება ერთი კვირა. მოსწავლეები აფასებენ, ხდება თუ არა მათი წინასწარმეტყველებები ყოველ დღე უფრო ზუსტი და რატომ.

საშუალო: მოსწავლეებს ეძლევათ ინფორმაცია ისტორიული მოვლენის წინ არსებულ გარემო პირობებზე, როგორიცაა არაპოპულარული კანონების შემოღება, რომელთაც ისტორია შეცვალეს. მათ უნდა იწინასწარმეტყველონ ამ პირობების შედეგი პოლიტიკური, ეკონომიკური, ლიტერატურული, მხატვრობის და ა.შ. კუთხით. სთხოვეთ მოსწავლეებს გადაწყვიტონ, რომელი წინასწარმეტყველებაა, მათი აზრით, ყველაზე ზუსტი და რატომ. შეისწავლეთ მოვლენა და შეადარეთ წინასწარმეტყველება იმას, რაც რეალურად მოხდა.

პროფესიული: სტუდენტები კითხულობენ საკონდიტრო ცომის ხუთ განსხვავებულ რეცეპტს და წინასწარმეტყველებენ საკონდიტრო ნაწარმის ტიპს, რომელთა მომზადებაც თითოეული მათგანისაგან შეიძლება. ამის შემდეგ ისინი აცხობენ საკონდიტრო ნაწარმს და ადარებენ შედეგს თავიანთ წინასწარმეტყველებებს.

სტუდენტები წინასწარმეტყველებენ რეცეპტიდან ინგრედიენტების გამოტოვების შედეგებს.

სტუდენტები წინასწარმეტყველებენ საჭმელთა უჩვეულო კომბინაციის გემოს.

მორიგება/დარეგულირება (საპირისპირო რაღაცების გაერთიანება კონსისტენტური მთლიანის მისაღებად)

დაწყებით: მოსწავლეები ათვალიერებენ სურათებს, რომლებზეც ცოცხალი არსებები სხვა ცოცხალ არსებებს ჭამენ. დასვით ამგვარი კითხვები:

რა ზომის ცხოველი ჭამს?

რა ზომის ცხოველს ჭამენ?

ეს ყოველთვის ასეა?

როგორ შეიძლება ამ ნახატების კომბინირება? (კვების ჯაჭვი)

საშუალო: უთხარით მოსწავლეებს, ივარაუდონ, თუ რამდენი სკრები ჩაეტევა წყლით ბოლომდე სავსე ნახევარლიტრიან ჭიქაში ისე, რომ წყალი არ გადმოიღვაროს (შესაძლოა ასობით მათგანის ჩატევა). მოსწავლეები განიხილავენ, თუ როგორაა ეს, ერთი შეხედვით, შეუძლებელი რამ შესაძლებელი, აანალიზებენ, თუ როგორ ურთიერთქმედებენ წყალი და სკრებები.

პროფესიული: ჯგუფები განიხილავენ მომხმარებელთა სხვადასხვა მოლოდინის ასრულების გზებს, რათა წამოიწყონ სანტექნიკის ან სადურგლო მომგებიანი ბიზნესი.

როლური თამაში (სხვასავით ფიქრი და იმგვარად კომუნიკაცია და ქმედება, როგორც ეს სხვა გააკეთებდა)

დაწყებითი: მოსწავლეები წარმოიდგენენ, რომ ისინი არიან ხიდან ჩამოცვენილი ფოთლები, რომლებიც იშლება და კვლავ უერთდება ხეს.

მოსწავლეები გაითამაშებენ ცნობილ ადამიანთან შეხვედრას ან სადილს.

საშუალო: მოსწავლეები ატარებენ სატელევიზიო ინტერვიუს (წყვილებში) ისეთ ისტორიულ პირებთან ერთად, როგორებიცაა არიან კონფუცი, ჰანიბალი, შექსპირი, ელენორა აკვიტანიელი, ანგოლის დედოფალი ზინგა მბანდი, სოკრატე ან დედა ტერეზა. მოსწავლე იწყებს მონოლოგს და განასახიერებს ისტორიულ პიროვნებას ან ლიტერატურულ პერსონაჟს. სხვა მოსწავლეები ცდილობენ გამოიცნონ, თუ ვის ასახიერებს იგი.

პროფესიული: სტუდენტები ატარებენ გულის ხელოვნური მასაჟის სიმულაციას.

სტუდენტები გაითამაშებენ სიტუაციას მომხმარებლის საჩივრით.

იქმნება გუნდები და თითოეული გუნდი გეგმავს, თუ როგორ გაუმკლავდებოდა იგი განსაკუთრებულ შემთხვევას. 10 წუთის მერე ყოველი ჯგუფი იღებს განსაკუთრებულ შემთხვევას ყუთიდან და გაითამაშებს რეაქციას, რომელიც დაგეგმა. შესაძლოა ყველა როლური თამაში ერთად ჩატარდეს. შესაძლოა ყველა გუნდმა სათითაოდ გააზიაროს ნამუშევარი.

განცალკევება / დაყოფა (რაღაცების ნაწილებად დაშლა სპეციფიკური კომპონენტების იდენტიფიკაციისათვის)

დაწყებითი: მოსწავლეები ადგენენ დიაგრამას, თუ რა საჭმელები უყვართ მათ კლასელებს მეტად და რა - ნაკლებად.

მოსწავლეები ადგენენ დიაგრამას, სადაც საჭმელი განაწილებულია კატეგორიებში სათაურებით: ხორცი, თევზი, ბოსტნეული, ხილი და რძის პროდუქტები.

მოსწავლეები განაცალკევებენ მოცემულ სიტყვებს და გამონათქვამებს ორ სიაში: „დაბალი სიხშირის სიტყვები და გამონათქვამები“ და „მაღალი სიხშირის სიტყვები და გამონათქვამები“.

საშუალო: მოსწავლეები აცალკევებენ სტატიაში მოცემულ ფაქტებსა და მოსაზრებებს ერთანეთისაგან.

მოსწავლეები აცალკევებენ ფანტაზიას ტიპური ყოველდღიური რეალობისაგან. ისინი აანალიზებენ პოპულარულ სატელევიზიო პროგრამას და ადარებენ მას საკუთარ, საკუთარი მეგობრების და საკუთარი ოჯახის ცხოვრებას.

პროფესიული: სტუდენტები აცალკევებენ ხელსაწყოებს მათი ფუნქციების მიხედვით (ტესტირება, ბურღვა, დამაგრება და ა.შ.).

არჩევა (უპირატესი, აუცილებელი ან საჭირო არჩევანის გაკეთება)

დაწყებითი: მოსწავლეები ირჩევენ ჯანსაღ საკვებს მენიუდან.

მოსწავლეები ირჩევენ სიტყვის სწორ ჩანაწერს რამდენიმე ვარიანტიდან.

საშუალო: მოსწავლეები ირჩევენ ხუთ პროფესიას, რომლებიც მათ მიმზიდველად მიაჩნიათ. ისინი აანალიზებენ ამ პოზიციებისათვის საჭირო ინვესტიციებს და შესაძლო სარგებელს. მოსწავლეები, ასევე, აანალიზებენ ამ ხუთიდან თითოეულ პროფესიასთან დაკავშირებულ დადებით და უარყოფით ასპექტებს. საბოლოოდ, მოსწავლეები ალაგებენ ამ პროფესიებს მიმზიდველობის მიხედვით.

პროფესიული: სტუდენტები მიმოიხილავენ დავალებათა სიას და არჩევენ ხელსაწყოებს ან/და მოწყობილობებს თითოეული დავალებისათვის.

სტუდენტები ირჩევენ მაღალი სიხშირის ფრაზების სიიდან საკვანძო ფრაზებს ისე, რომ მარაგის შეკვეთა შეძლონ.

ამოქმედება/ამუშავება (რაიმე, რაც სხვა ფიქრს ან მოვლენას წარმოშობს/ააქტიურებს)

დაწყებითი: გაუკეთეთ ისეთი მინიშნებები, როგორებიცაა:

- ჩვენ ვისწავლეთ ეს გუშინ.... ანალოგიები, რომლებიც ამოქმედებენ და აკავშირებენ არსებულ ცოდნასთან (ფრთხილად! თუმცა ანალოგიები ძლიერი სასწავლო ინსტრუმენტებია, ისინი აწვდიან არასრულ სურათს. ანალოგიასა და განსახილველ საკითხს შორის მსგავსებებისა და განსხვავებების განხილვა ან/და მოსწავლეების მიერ საკუთარი ანალოგიების შემუშავება საფრთხის თავიდან არიდებაში დაგეხმარებათ).
- თქვით სიტყვა და სთხოვეთ მოსწავლეებს აღწერონ, რა გამოიწვია მან.

საშუალო: მოსწავლეები აანალიზებენ ათ მსოფლიო კონფლიქტს საერთო მიზეზების საპოვნელად.

მოსწავლეები იგონებენ ლექსებს ან სიმღერებს, რომლებიც ფორმულების ან სხვა საკვანძო ინფორმაციის გახსენებაში დაეხმარებათ.

პროფესიული: სტუდენტები ნაწილდებიან ხუთკაციან გუნდებში. მორიგეობით თითოეულ გუნდს ეძლევა სიტყვა და მან უნდა მოიფიქროს სხვა, რომელიც მასთან დაკავშირებულია (მაგ. ბურღი > ხვრელი, ჭანჭიკი, ლურსმანი, ელექტრონიკა,

პროფესიონალი, კბილის ექიმი, მშენებლობა და ა.შ.). თუ გუნდი წარმატებით გაართმევს თავს დავალებას, ის ქულას მიიღებს. პასუხის შემთხვევაში ყოველი გუნდი იღებს ერთ ქულას. პასუხის არგაციმის შემთხვევაში ქულები არ იწერება.

ვარიაცია: სტუდენტებმა შეიძლება მოიფიქრონ სიტყვები, რომლებიც არიან დაკავშირებული აზრობრივად(ხრახნი, ჭანჭიკი, კბილანა, ბორბალი და ა.შ.), სწავლის მიმართულებით ან ჟღერადობით.

უტილიზაცია (დემონსტრაცია, თუ როგორ შეიძლება რაღაცების გამოყენება, როგორ იყენებენ მათ ახლა ან როგორ გამოიყენეს ისინი ადრე)

დაწყებითი: მოსწავლეები მოიფიქრებენ სკრეპების გამოყენების ახალ გზებს, მაგალითად, საყურეებად, ფრჩხილების საწმენდად, ზურგის საფხანად (ყურადღება! იმისთვის, რომ სავარჯიშო მკაცრად ინტელექტუალური დონის იყოს, არ მისცეთ მოსწავლეებს დასახელებული ნივთები).

საშუალო: მოსწავლეები მოიფიქრებენ გადაყრილი პროდუქტების ხელახლა გამოყენების შესაძლებლობებს.

პროფესიული: სტუდენტები მოიფიქრებენ შოკოლადის ან ინდუსტრიული სუბპროდუქტების ხელახლა გამოყენების შესაძლებლობებს.

გადამოწმება (სპეციფიკაცია, თუ როგორ უნდა ჩაითვალოს ინფორმაცია ვალიდურად ან ჭეშმარიტად)

დაწყებითი: მოსწავლეები ადარებენ ესკიზს შეფასების ცხრილს.

მოსწავლეები ამოწმებენ თხზულებას სამჯერ: ერთხელ იდეების ლოგიკურ განვითარებას, ერთხელ მართლწერას და ერთხელ პუნქტუაციას.

საშუალო: მოსწავლეებს ეძლევათ სწორი ან არასწორი ჰიპოთეზა, მაგალითად, წყლის დუღილის ტემპერატურა, რომლის ჭეშმარიტებასაც ისინი ამოწმებენ.

მოსწავლეები იღებენ უკუკავშირს სხვებისაგან და ამოწმებენ თავიანთ ემოციურ რეაქციას ამ უკუკავშირზე. ისინი, ასევე, ზომავენ, თუ რამდენად ითვალისწინებენ ისინი სხვების უკუკავშირს.

პროფესიული: კომპიუტერული ტექნოლოგიების სტუდენტები ამოწმებენ, რომ კომპიუტერული პროგრამის ყოველ ნაწილს მომხმარებელი მიჰყავს შემდეგ ნაბიჯამდე.

სტუდენტები ამოწმებენ ბიოქიმიური ტესტის შედეგების ვალიდურობას ინფიცირებული და არაინფიცირებული ნიმუშების ტესტირებით.

მოსწავლეებთან დიალოგისას კრიტიკული აზროვნების წამახალისებელი კითხვები			
პროცესი	ლოგიკა/ანალიზი	სამართლიანობა/ სხვადასხვა პერსპექტივები	ენა
როგორ მიხვედით ამ დასკვნამდე? რაიმე სხვის გაკეთებაზე ხომ არ უნდა დავფიქრდეთ, სანამ აშენებას/წერას/წარდგე ნას დავიწყებთ?	შენ რას იზამდი ამ სიტუაციაში? რას ფიქრობ, რატომ გააკეთა ამ ადამიანმა/პერსონაჟ მა ეს? რა არის ამ ადამიანისთვის	რას იტყვიან შენი მხარდამჭერები ამ არგუმენტზე? რას იტყვიან შენი კრიტიკოსები ამ არგუმენტზე? რას იტყოდნენ შენი მშობლები?	შეგიძლია ეს უფრო გარკვევით თქვა? შეგიძლია ეს ნაკლები სიტყვით თქვა? შეგიძლია იგივე სხვანაირად თქვა? როგორ იტყოდა

	მნიშვნელოვანი? ეს რომ მართლა მოხდეს, რა შედეგები ექნება?	რას იტყოდნენ შენი მეგობრები? რა არის მტკიცებულება? რატომ ფიქრობ, რომ ეს ასეა? სამართლიანი ხარ? შეგვიძლია, რომ ვენდოთ მაგ წყაროს? არის ეს ჩვენთვის რელევანტური? რამ შეგაცვლიევინა აზრი? ახლოს ხარ, მაგრამ როგორ შეგიძლია ამ აზრის განვითარება? არის თუ არა აქ რაიმე დისკარმონია?	იმავეს მეცნიერი? როგორ იტყოდა იმავეს ქუჩის ბავშვი? როგორ იტყოდა ამას ძალიან თავაზიანი ადამიანი? როგორ იტყოდა ამას ძალიან უხეში ადამიანი? როგორ იტყოდა ამას პოლიტიკური ლიდერი?
არსებულ ცოდნასთან/ დამოკიდებულებები ან დაკავშირება	შეჯამება	ფაქტები/შინაარსი	ღირებულებები
როგორ უკავშირდება ეს იმას, რასაც ჩვენ ვსწავლობთ? რას გაგონებს ეს? შეგიძლია ანალოგია მოგვიყვანო? რითი განსხვავდება ეს იმისგან, რაც ჩვენ ვისწავლეთ? რა გრძნობებს აღვიძრავთ ეს?	რა არის ყველა მნიშვნელოვანი პუნქტი, რომლებსაც ამბობ? შეგიძლია ეგ ხუთ ან ნაკლებ სიტყვაში თქვა? ჟურნალისტი რომ იყო, რა სათაურს მოიფიქრებდი ამ ყველაფრის შესაჯამებლად? შეგიძლია მნემონიკური საშუალებები შექნა საკვანძო ინფორმაციის გასახსენებლად?	რა ინფორმაცია გვაკლია? შეგიძლია, ეს უფრო დაწვრილებით ახსნა? შეგიძლია, მაგალითი მოიყვანო? ეგ შენი აზრია თუ ფაქტი? რის გამოა ეს საკითხი ასეთი რთული? რისი გამოყენება შეგიძლია შენი ნათქვამის დასამტკიცებლად? რა წყაროები გაქვს?	რას გრძნობ, როდესაც იმის საწინააღმდეგოდ მიდიხარ, რისიც გჯერა ან რაც შენთვის ღირებულია? რა ღირებულებები განსაზღვრავს ამ საკითხს? ეს რაიმე გამაფრთხილებელ განგაშს არ იწყვევს შენში? რას იზამდი შენ ამ პერსონაჟის ადგილას?

და მე?

რამდენი პროცენტია მასწავლებლის ლაპარაკი მოსწავლსი ლაპარაკთან შედარებით ჩემს საკლასო ოთახში?

ჩემი დასმული კითხვების რა პროცენტი მოითხოვს ფიქრის მაღალ დონეს? მნემონიკური საშუალებების გამოყენება, ანალიზი, შეფასება, შექმნა)?

რას ამბობს ჩემ მიერ გამოყენებული მეთოდოლოგია ჩემს დომინანტ სწავლის სტილზე?

როგორ გრძნობენ ჩემი სწავლის სტილისაგან განსხვავებულის მქონე მოსწავლეები თავს ჩემს კლასში?

ამ კითხვებზე პასუხის გასაცემად შეგიძლიათ დაისწროთ გაკვეთილზე დამკვირვებელი, რომელიც წამზომით გამოითვლის თქვენი ლაპარაკის დროს. ასევე, დამკვირვებელს შეუძლია ფურცელზე ჩაინიშნოს, მოითხოვდა შეკითხვა მაღალი დონის აზროვნებას თუ, უბრალოდ, შინაარსის ცოდნა მოითხოვებოდა მოსწავლისაგან. სხვა ვარიანტი გაკვეთილის ჩაწერა და თავად გაზომვა ჩანაწერის ნახვით ან მოსმენით. საბოლოო კითხვა სჯობს მოსწავლეებს დაუსვათ, რომელთაც უნდა შეეძლოთ პასუხის ანონიმურად გაცემა.

სწავლის სტილი

თუ მოსწავლეები მარსიდან, ვენერიდან, სატურნიდან და იუპიტერიდან არიან, ჩვენ, მასწავლებლებს, გვინდა, რომ ვიყოთ ინტერპლანეტარული მოქალაქეები, რომელთაც ყველა მათგანთან კომუნიკაცია შეეძლება, იმის მიუხედავად, თუ რომელი პლანეტიდან არიან ისინი. უფრო მეტიც, მოსწავლეებსაც უნდათ ჩვენთან კომუნიკაცია, იმის მიუხედავად, თუ რომელ პლანეტაზე ცხოვრობთ. ჩვენ ნამდვილად გვინდა, რომ თავი ავარიდოთ სიტუაციას, რომელსაც ენნ მარჩანტი (2002) აღწერს ამგვარად: „მოსწავლეები მარსიდან არიან, მასწავლებლები კი ვენერიდან“.

ამჟამად არსებობს განსხვავება იმაში, თუ როგორ კომუნიკაციას და სწავლას ვანიჭებთ ადამიანები უპირატესობას. როდესაც ვითვალისწინებთ, თუ ვინ სწავლის რომელ სტილს ანიჭებს უპირატესობას... ვქმნით ხიდეზს, რომლებიც კომუნიკაციასა და სწავლის პროცესს აუმჯობესებს. არსებობს მრავალი ჩარჩო სწავლის სტილების იდენტიფიცირებისათვის. მათგან რამდენიმე განასხვავებს ვიზუალურ, აუდიტორულ და კინესთეტიკურ უპირატესობებს. იმის მიუხედავად, თუ რომელ ჩარჩოს გამოიყენებთ, განსხვავებული სწავლის სტილების შესახებ ინფორმირებულობა მოსწავლეებსა და მასწავლებლებს იმის უკეთ იდენტიფიცირების საშუალებას აძლევს, თუ როგორ ასწავლიან მასწავლებლები და როგორ სწავლობენ მოსწავლეები. ამ ჩარჩოების გამოყენება, ასევე, ეხმარება სწავლის პროცესის შესახებ ზოგად დიალოგს. სწავლის სტილების შესახებ ინფორმირებულობის გაზრდას შეუძლია დაეხმაროს სტუდენტებს საკუთარი სწავლის პროცესის კონტროლის ხელში აღებაში და შეასრულოს პირველი როლი ამ ადამიანის სწავლის სტილების რეპერტუარის გაფართოებაში.

სწავლისა და სწავლების მიდგომების გაფართოებული რეპერტუარი აუმჯობესებს სწავლის პროცესს. მოსწავლეებს, რომლებიც სწავლის პროცესს მრავალი სტრატეგიით უდგებიან, აქვთ კურიკულუმის მოლოდინების ასრულების უფრო მეტი ვარიანტი. უფრო მეტიც, სწავლის სხვადასხვა სტილის შესახებ ინფორმირებულობის გაზრდა სტუდენტს უყალიბებს მრავალ პერსპექტივას. ეს მრავალი პერსპექტივა ეხმარება არა მხოლოდ კრიტიკულად აზროვნების უნარს, არამედ ეხმარება მოსწავლეებს სხვების უკეთ გაგებაში და საკუთარ სასწავლო საზოგადოებაში უკეთ მუშაობაში, რის პარალელურადაც ის აუმჯობესებს კომუნიკაციას და გუნდური მუშაობის უნარებს.

იმის მოლოდინი, რომ ერთი ასაკის ყველა ბავშვი ერთი გზით ისწავლის, იმის მოლოდინს ჰგავს, რომ ერთი ასაკის ყველა ბავშვი ერთი ზომის ტანსაცმელს ჩაიცვამს.

მედელინ ჰანტერი

პრაქტიკულ დონეზე CLIL მოსწავლეებს შეიძლება მიეცეთ მონაცემების, ინფორმაციისა და ცოდნის მანიპულაციის, სინთეზირების, შეფასებისა და შეფასების მრავალი გზა. მაგალითად, ინსტრუქციები შეიძლება იყოს ვერბალური და ვიზუალური. ნაწერებისა და სურათების გამოყენებით მოსწავლეებს შეგიძლიათ სთხოვოთ, თავად დაწერონ ინსტრუქციები რაიმე აქტივობისთვის, ან გადაწერონ გაურკვეველი ინსტრუქციები. შესაძლოა მომდევნო აქტივობების ისე შედგენა, რომ მან ხელი შეუწყოს და განავითაროს განსხვავებული სტილები. ცივ ამინდში გადარჩენის დაგეგმვის სწავლისას სტუდენტებმა შეიძლება:

- უყურონ ფილმებს ამუნდსენისა და სკოტის სამხრეთ პოლუსზე ექსპედიციების შესახებ (სოციალური, ვიზუალური, აუდიტორული. თუ მოსწავლეები აკონტროლებენ მულტიმედიის ოპერაციულ სისტემას, თვითონ ფილმი კინესთეტიკური ინსტრუმენტი ხდება.);
- ჩაატარონ გონებრივი იერიში იმ საგნების შესახებ, რომლებსაც ისინი ზამთრის ლაშქრობაში წაიღებდნენ (სოციალური, ვიზუალური, აუდიტორული.);
- იმუშაონ ლაშქრობაში წასაღები მხოლოდ 10 უმნიშვნელოვანესი საგნის ამოსარჩევად (ინდივიდუალური);
- იმუშაონ მარტო ამ ათი ნივთის სიის თავიდან შესაფასებლად და ჩაინიშნონ ყოველი ცვლილების მიზეზი (ინდივიდუალური);
- იმუშაონ ჯგუფებში ლაშქრობისათვის ათი ყველაზე მნიშვნელოვანი საგნის ამოსარჩევად (სოციალური, აუდიტორული);
- გააანალიზონ საკუთარი შემუშავებული სიის განსხვავებები ჯგუფთან ერთად შემუშავებულისაგან (ინდივიდუალური);
- გაატარონ ერთი საათი გარეთ ამ საგნების ან მათი შემცვლელის გამოყენებით, მოგვიანებით დაწერონ დაკვირვებები და გამოიტანონ დასკვნები (ექსპერიმენტული, კინესთეტიკური);
- გამოიკვლიონ, როგორ მოემზადნენ სკოტი და ამუნდსენი ანტარქტიკის ექსპედიციებისათვის (ვიზუალური, აუდიტორული);
- გააანალიზონ, რატომ გადარჩა ამუნდსენი და მოკვდა სკოტი (ინდივიდუალური).

CLIL დაწყებისას განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია პერსონალური სწავლის სტილების სტანდარტულ გამოკვლევაზე წინ წასვლა, ენის სწავლის სტილებზე ფოკუსირებით. ეს გამოკვლევა დაეხმარება მოსწავლეებს ენის სწავლის სტრატეგიების ფართო სპექტრის შეძენაში, რაც CLIL-თვის ძალიან კარგია. ის, ასევე, ხელს შეუწყობს საგნობრივი შინაარსის შესწავლას. გვჯერა, რომ ის, ასევე, დაეხმარება პედაგოგებს საკუთარი სწავლის სტილების და ამ სტილების მათ

სწავლებაზე გავლენის შეფასებაში; ჩვენ, დიდი ალბათობით, ვასწავლით იმ გზით, რა გზითაც ყველაზე კარგად ვსწავლობთ. იმ სწავლის სტილების გამოყენების ცნობიერად გაზრდა, რომელთანაც თავს ნაკლებად კომფორტულად ვგრძნობთ, დაგვეხმარება იმაში, რომ ყველა მოსწავლეს უკეთ ვასწავლოთ.

შერჩეული სწავლის სტილები და სტრატეგიები		
ვიზუალური	აუდიტორული	კინესთეტიკური
შემსწავლელი ანიჭებს უპირატესობას • დანახვითა და ვიზუალური სტიმულებით სწავლას მოსწავლის სტრატეგიები • სურათების, სქემებისა და დიაგრამების სკანირების ტექნიკით ამოკითხვა • საკვანძო კონცეფციების ან ენის ბარათების შემუშავება • შესამჩნევ ადგილას წებოვანი ფურცლების დამაგრება, რომელზეც საკვანძო ინფორმაციაა განთავსებული • ვიზუალური ანალოგიების შექმნა • ფაქტების ვიზუალიზაცია • საკვანძო კონცეფციების მიმართება ვიზუალურ სურათებთან (მაგ., სიმბოლოები) • ტექსტების გადაფუთვა გრაფიკულად, დიაგრამულად ან სურათებად • შეჯამების ჩონჩხის დაწერა ან დახატვა კითხვისას, ლექციის მოსმენისას ან წყვილში სამუშაოსას • მთავარი იდეების მოსანიშნად ფერების გამოყენება (აზრების, ფაქტების, ფორმულების ფერებით კოდირება) • სტატიკური და ანიმაციური ვიზუალური წარმოდგენები მულტიმედიის გამოყენებით	შემსწავლელი ანიჭებს უპირატესობას • მოსმენით, ლაპარაკითა და აუდიტორული სტიმულებით სწავლას მოსწავლის სტრატეგიები • პრობლემების გადაწყვეტა თანამშრომლობით (მაგ. თემის ვერბალურად შეჯამება თანატოლებისათვის, სადაც ისინი ამატებენ ნაკლებ ინფორმაციას და შეაქვთ შესწორებები) • ჩანაწერების გაზიარება და თანატოლებისათვის უკუკავშირის თხოვნა • აუდიოჩანაწერების გაკეთება და მათი მოსმენა • „ხმა ინტერნეტით პროტოკოლის“ (VoIP) ტექნოლოგიების, როგორცაა Skype, გამოყენება დავალებების შესასრულებლად და პრობლემების გადასაჭრელად • პასუხების დაწერამდე მათი გონებაში ვერბალიზება • წასაკითხი პასაჟის მოკლე ფრაგმენტების ვერბალური შეჯამება და განხილვა • ვინმეს მიერ თქვენთვის წაკითხვა, ან თქვენ მიერ ხმამაღლა წაკითხვა	შემსწავლელი ანიჭებს უპირატესობას • სწავლის პროცესში ფიზიკური აქტივობების გაერთიანებას მოსწავლის სტრატეგიები • ფაქტების სწავლა რაიმე ფიზიკური სავარჯიშოს კეთებისას • სამეცნიერო ან მათემატიკური კონცეფციების მოდელირება • აქტივობაზე დაფუძნებულ როლურ თამაშში მონაწილეობა • ტოტალური ფიზიკური პასუხის (TPR) სავარჯიშოების გაკეთება • ექსპერიმენტის ჩატარება ან ნაბიჯ-ნაბიჯ ინსტრუქციაზე დაფუძნებული გეგმის შემუშავება • ენის დაკავშირება ფიქრის პროცესთან, ფიზიკური აქტივობის ჩართვით • ბარათზე ინფორმაციის გადაღაგება პროცესების ან ფორმულების ასაწყობად • ენის ან ფაქტების შესასწავლად რიტმების შემუშავება • საკვანძო ენისა და ინფორმაციის ფიზიკურად მონიშვნა

მოსწავლეების გამოწვევა, გადადგან წინ კიდევ ერთი ნაბიჯი: კომფორტის ზონიდან გამოსვლა

შენ იმენ ძალას, სიმამაცესა და თვითრწმენას ყოველი გამოცდილებიდან, რომლის დროსაც ჩერდები და შენს შიშს თვალებში უყურებ. უნდა გააკეთო ის, რაზეც ფიქრობ, რომ ვერ გააკეთებ.

ელეონორ რუზველტი

ხარაჩოებისა და კრიტიკული აზროვნების სტრატეგიები არის ხელსაწყოები, რომელთა საშუალებითაც შესაძლოა სწავლის პროცესის გაფართოება, მოსწავლეთათვის დახმარების გაწევა, გამოვიდნენ კომფორტის ზონიდან და გააფართოვონ იგი. ეს სტრატეგიები ეხმარება მოსწავლეებს, იმოქმედონ ლევ ვიგოტსკის მიერ „პროქსიმალური განვითარების ზონად“ წოდებულ ზონაში - ზონაში, რომელიც არსებულ ცოდნასა და იმას შორის მდებარეობს, რის მიღწევაც მასწავლებლებისა და თანატოლების დახმარებით შეიძლება. ეს სტრატეგიები ეხმარება მოსწავლეებს, გამოვიდნენ შინაარსისა და დამოკიდებულებების არსებული გაგებიდან და გადავიდნენ გაგების ახალ დონემდე, შემდეგ კი გადადგან კიდევ ერთი ნაბიჯი კვლავ პროქსიმალური განვითარების ზონაში. ეს სტრატეგიები აღვწერეთ ამ თავის წინა სექციებში, განსაკუთრებით საგნობრივი შინაარსის კუთხით. ეს სექცია ფოკუსირებულია, ძირითადად, ენობრივი ცოდნის გაუმჯობესებაზე, მაგრამ შეეხება შინაარსისა და სწავლის უნარების განვითარებასაც.

დამაბალანსებელი აქტი

მოსწავლეებისათვის კომფორტის ზონიდან გამოსვლაში დახმარების ერთ-ერთი საუკეთესო გზა არის, თავად გააკეთო იგივე. როგორც ალბერტ შვაიცერმა თქვა, „მაგალითი ლიდერობა“. უფრო მეტიც, ჩენი გაგების ამჟამინდელ დონეს ვაყალიბებთ ჩენი ყოველდღიური საქმიანობების შეფასებითა და არტიკულაციით. ამ საფუძველზე ვაშენებთ ჩვენს სწავლის პროცესს.

პირველ ნაბიჯად შეგიძლიათ შეაფასოთ, თუ დროის რამდენ პროცენტს უთმობთ საგნობრივი შინაარსის სწავლას, რამდენ პროცენტს უთმობთ ენობრივი უნარების სწავლას და რამდენს - სწავლის უნარების განვითარებას. თუკი თქვენ საგნის მასწავლებელი ხართ, კარგი იქნება იმის განხილვა, თუ როგორ შეგიძლიათ გაზარდოთ ფოკუსი ფორმაზე, თუნდაც მცირედით. ეს დაეხმარება მოსწავლეებს ენის სწორად გამოყენებაში და, გრძელვადიანი პერსპექტივით, მოგაგებინებთ საკმაოდ ბევრ დროს. ენის სწორად გამოყენება განაპირობებს გამოხატვისა და შინაარსობრივ საკითხებზე მუშაობის მეტ სიზუსტეს. ენის მასწავლებელი კარგ შედეგს მიიღებს საგნის მასწავლებელთან ერთად მუშაობით, ენის კურიკულუმის სწავლებისას საგნის მასალების გამოსაყენებლად. საგნობრივი შინაარსის სწავლა

არს მოსწავლეთა მოტივაცია. როგორც საგნის, ისე ენის მასწავლებლები იძენენ ძალიან ბევრ სწავლის უნარს სწავლებით, განსაკუთრებით თუ ეს რამდენიმე საგნის მასწავლებლის კოორდინირებული ძალისხმევით კეთდება.

ეს შემოთავაზებები შთაგონებულია ლისტერის და მორის (2006) საპირწონე ჰიპოთეზით. საპირწონე ჰიპოთეზა ითვალისწინებს, თუ როგორ მოუწოდებენ მასწავლებლები მოსწავლეებს, უფრო სწორად გამოიყენონ ენა. ლისტერი და მორი ლაპარაკობენ ახალი ფორმის მიცემაზე, პირდაპირ შესწორებებსა და მინიშნებებზე.

ახალი ფორმის მიცემის

სტრატეგიები

1) შეამოვლეთ.

ახალი ფორმა მიეცით მოსწავლის პასუხის მხოლოდ საკვანძო ნაწილს.

2) აქცენტი გააკეთეთ

გამახვილეთ ყურადღება საჭირო ცვლილებაზე

3) დაწერეთ

(დაფაზე)

4) შეამოწმეთ ცვლილება

მოაქვს ახალი ფორმის მიცემას შედეგი?

5) არ გამოიყენოთ ზედმეტად

მახეებისთვის თავის არიდება: დიალოგის დამთავრება, მას მერე, რაც მოსწავლე შეასწორებს შეცდომას. ამას შესაძლოა დაუგეგმავი გვერდითი ეფექტი ჰქონდეს. თქვენ თითქოს ეუბნებით მას: „მე არ მაინტერესებს, თუ რას ამბობ შენ“...

ახალი ფორმის მიცემისას მასწავლებელი იმეორებს მოსწავლის წინადადებას გამართული ენით. შემდეგ მოსწავლე იმეორებს წინადადებას. ლისტერისა და მორის აზრით, ეს მეთოდი ძალიან ეფექტური ენის სწავლის ინსტრუმენტია იმ გაკვეთილებზე, რომლებზეც მოსწავლეებს ნასწავლი აქვთ ფორმაზე ფოკუსირება. ისინი ნაკლებ ეფექტურია კლასებში, რომლებშიც მოსწავლეებს ეს არ უსწავლიათ, რადგან ენის შესწორების მესიჯი საკმაოდ დაფარულია, ნაცვლად იმისა, რომ ცხადად იყოს ჩამოყალიბებული. ამის მიუხედავად, ახალი ფორმის მიცემა დამხმარე ხარაჩოს ინსტრუმენტია, როდესაც მოსწავლეებს არ აქვთ შინაარსის განხილვისათვის საჭირო ენობრივი ცოდნა, განსაკუთრებით CLIL-ის დაწყებისას. მოსწავლეთათვის იმ ფრაზის მიწოდებით, რომელიც მან არ იცის, თქვენ ინარჩუნებთ კლასში პოზიტიურ ურთიერთობებს და აგრძელებთ შინაარსზე ფოკუსირებას.

ამის შედეგად, ახალი ფორმის მიცემა ძალიან მაცდური და შესაძლოა დამოკიდებულების გამომწვევი ინსტრუმენტია, რომელსაც მრავალი პედაგოგი

არაცნობიერად იყენებს ტემპის შესანარჩუნებლად. ამგვარად, ამ სტრატეგიას ხშირად იყენებენ ზედმეტად ხშირად ან არაეფექტურად, რამაც შეიძლება ენობრივი პროგრესი შეაფერხოს.

მინიშნებები მოიცავს მოსწავლეთათვის მინიშნებების მიცემას და კითხვების დასმას, რომლებიც მათ სწორი მიმართულებით წაუძღვება, იქნება ეს საგნობრივი შინაარსის სისწორის გაუმჯობესება თუ ენისა. ენის შესახებ მინიშნებები განსაკუთრებით ეხმარება იმ მოსწავლეებს, რომლებიც შეჩვეულები არიან ფორმაზე ფოკუსირებას. მინიშნებების საბოლოო მიზანი არის, რომ მოსწავლეებმა თავად გამოასწორონ თავიანთი შეცდომები.

განსაკუთრებით ენის გაკვეთილებზე არსებობს დიალოგის დასრულების ტენდენცია, როდესაც მოსწავლე წარმატებით იმეორებს ახალი ფორმით მიცემულ წინადადებას ან მიაღწევს თვითშესწორებას. ამან შესაძლოა ძირი გამოუთხაროს კლასში კომუნიკაციას იმ იმპლიციტური შეტყობინების გადაცემით, რომ ენა უფრო

მნიშვნელოვანია, ვიდრე საგნობრივი შინაარსი. მოსწავლისათვის ლაპარაკის ძირითადი მოტივაცია არის ხოლმე ის ფიქრები, რომლებსაც იგი გადმოსცემს, ანუ შინაარსი. ენა მხოლოდ ენის გულისთვის ხშირად დემოტივატორია. ამგვარად, გირჩევთ, გააგრძელოთ დიალოგი მას მერე, რაც მოსწავლე ენობრივ შეცდომას შეასწორებს, მინიმუმ ერთი წინადადებით მაინც.

ლისტერისა და მორის რჩევის გათვალისწინებით, ეფექტურია მინიშნებებისა და ახალი ფორმის მიცემის ინტეგრაცია და „ორივეს ბალანსირებული მარაგის“ მიწოდება. მაგალითად, შესაძლოა ახალი ფორმის შემოკლება და ბიძგის მიცემა შესწორებული ენობრივი მასალის მისაღებად. გირჩევთ, მოსწავლესთან დიალოგისას ეს შესწორება დაფაზე დაწეროთ, პარალელურად კი საუბრის ტემპი შეინარჩუნოთ. ენობრივი პროგრესი იზრდება საგნის შინაარსის შესახებ დისკუსიისას, როდესაც საგნის მასწავლებლები ყურადღებას უთმობენ ფორმას, ხოლო ენის მასწავლებლები - როგორც შინაარსს, ისევე ფორმას.

უსიამოვნო დამოკიდებულება და პრობლემებისათვის თავის არიდება

მოსწავლეების მიერ CLIL-ში პროგრესის პარალელურად, ისინი ზოგიერთ შეცდომას თითქოს მუდმივად იმეორებენ. ეს შეცდომები შესაძლოა გაქვავდნენ. ენობრივი პროგრესი აღწევს გარკვეულ სიმაღლეს და უახლოვდება გაჩერებას. ამის მიზეზი შესაძლოა იყოს ის ფაქტი, რომ CLIL-ში დიდი აქცენტი არის კომუნიკაციაზე და არა სრულ გრამატიკულ სისწორეზე. ყველას თუ ესმის ერთმანეთის, რაღა საჭიროა დეტალებით თავის ატკიება?

თუმცა, ენა, რომელიც საკმარისია კლასში კომუნიკაციისათვის, შესაძლოა არ იყოს საკმარისი დასაქმებისათვის. გაქვავებულმა შეცდომებმა, ასევე, შეიძლება მასწავლებლებიც ძალიან შეაწუხოთ... გირჩევთ, რომ განიხილოთ ეს გაქვავებული შეცდომები თქვენს კოლეგებთან ერთად და გადაწყვიტოთ ერთი უსიამოვნო დამოკიდებულების არჩევა. ეს უსიამოვნო დამოკიდებულება ან გაქვავებული შეცდომათა სიმრავლე ხდება შემდეგი კვირის პრიორიტეტი. ყოველ ჯერზე, როდესაც ვინმე ამ ტიპის შეცდომას დაუშვებს, მასწავლებელი უბიძგებს მოსწავლეს თვითშესწორებისაკენ. თუ ცვლილება არ არის ცხადი, შეგიძლიათ გამოაცხადოთ, რომ შემდეგ ტესტში ან ესეში ხუთი ქულა ამ გრამატიკული პუნქტის სწორად გამოყენებას დაეთმობა.

კიდევ ერთი გზა არის, რომ დაანახოთ მოსწავლეებს ენასა და ძალას შორის კავშირი. შესაძლოა ერთი პროფესიის სხვადასხვა წარმომადგენლის ინტერვიუების ანალიზი ენის რეგისტრის დასადგენად და გამონათქვამების გასაგებობის შესაფასებლად. შესაძლოა სხვადასხვა პროფესიის შედარებაც. მოსწავლეებს შეუძლიათ გამოიტანონ დასკვნები იმის შესახებ, თუ რა განასხვავებს ენის ერთ რეგისტრს დანარჩენებისაგან. დამატებითი დასკვნები კეთდება იმის შესახებ, თუ როგორ შეუძლია ენას პროფესიულ ცხოვრებაში კარების გაღება და დაკეტვა. საბოლოოდ, მოსწავლეები განიხილავენ ენაზე ინფორმირებულობის გაზრდის და ენობრივი პროგრესის მხარდამჭერი ჩვევების შემუშავების გზებს.

სიჩუმის გამოყენება

თუკი კითხვას დასვამთ და პირველივე მოსწავლეს, რომელიც ხელს აიწვს, გამოიძახებთ, სხვა მოსწავლეები მიხვდებიან, რომ მეტი ფიქრი აღარაა საჭირო.

სჯობს დამატებითი დრო დახარჯოთ და დაელოდოთ, სანამ უმრავლესობა ხელს არ აწევს.

CLIL-ში მრავალი მოსწავლე შეიძლება იყოს ჩუმად იმის გამო, რომ მათ ჯერ არ შეუძენიათ საკმარისი აქტიური ენობრივი უნარები ლაპარაკისათვის, ან იმის გამო, რომ მათ აკლიათ სხვების წინაშე ენით ექსპერიმენტებისათვის საჭირო თავდაჯერებულობა. დაწყებითი სკოლის დონის CLIL პროგრამებში ეს ფაზა შესაძლოა თვეობით გაგრძელდეს. მოსწავლეებს მაინც შეუძლიათ პასუხის გაცემა ხელის აწევით უპირატესობებზე მინიშნებით. მათ შეუძლიათ „არევისა-და-დაკავშირების“ სავარჯიშოები გააკეთონ, სადაც ისინი დაწერილ სიტყვას შეუთავსებენ სურათს, და მათ შეუძლიათ თავიდან ერთსიტყვიანი პასუხები გაგცენ. შესაძლოა მრავალი ენობრივი პატერნის დამაგრება კედელზე და მათი გამოყენება მოსწავლის დასახმარებლად. რუტინული აქტივობები, როგორიცაა მესამე თავში განხილული დილის წრე, სადაც ყოველ დღე იმეორებენ შესწავლილს, ეხმარება ლაპარაკისათვის საჭირო თავდაჯერებულობის შემუშავებას.

უფროს მოსწავლეებს თავს ვანებებთ, სანამ ისინი სალაპარაკოდ მზად არ არიან. ხშირად მასწავლებლისთვისაც და მოსწავლისთვისაც უფრო ადვილია, თუ ამაზე ყურადღებას არ გაამახვილებთ. საშიშროება ის არის, რომ მოსწავლემ შესაძლოა შეწყვიტოს აქტიურობა. ქვემოთ მოცემულია მოსწავლეების ჩართულობის და საკლასო ოთახის ინტერაქციაში ვერბალური წვლილის შეტანის ხელშემწყობი ზოგიერთი სტრატეგია.

მასწავლებლის მიერ მოსწავლეთა სიჩუმის დამუშავების მაგალითები*

თვალეზე გატყობ, რომ რაღაცა იცი ამის შესახებ და ძალიან მინდა მოვისმინო, რას იტყვი.

შეგიძლია გვაჩვენო, რაც იცი, მისი გათამაშებით ან დახატვით?

ხუთ წუთში დავბრუნდები შენთან. გთხოვ, მოემზადო ჩვენთან სალაპარაკოდ. ჯერ შენთვის იფიქრე, მერე კი ერთ თანაკლასელს სთხოვე, ერთი წუთით დაგეხმაროს.

პირადულად: მომისმინე გაკვეთილის მიმდინარეობისას. გთხოვ, ერთი კითხვა ან ერთი პასუხი მოამზადო. ამ პერიოდში მეტ კითხვას არ დაგისვამ. გამაგებინე, როდესაც პასუხის გასაცემად მზად იქნები.

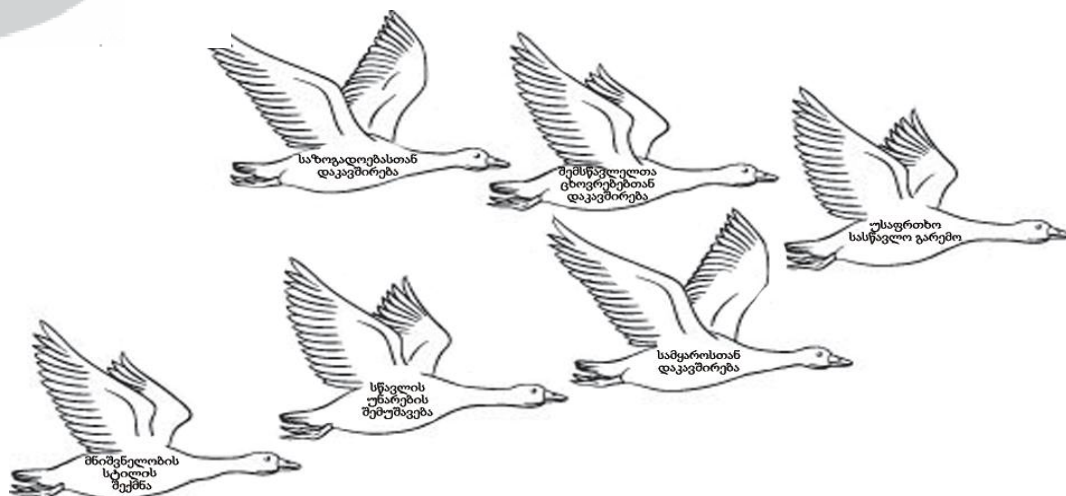
დასვით კითხვა, რომელიც კი ან არა პასუხს მოითხოვს და საშუალებას აძლევს მოსწავლეებს, ამ ორიდან ერთი აარჩიოს.

თქვენ და თქვენი მოსწავლეები ეხმარებით პასუხის მცდელობას.

ნება მიეცით თანატოლებს, ახსნან.

ნება მიეცით მოსწავლეებს, მინიშნებები გაუკეთონ მოსწავლეს, რომელიც პასუხობს.

* ადაპტირებული და განვრცობილი, დაფუძნებული მორზე და მორზე, 2007.

ეს თავი კავშირების შესახებაა. CLIL-ში გამოყენებულ ინსტრუმენტებს, რომლებიც შემსწავლელებს, მათს სამყაროსა და ფართო გარემოს აკავშირებს, ძლიერი სინერგიის შექმნის პოტენციალი აქვთ. სინერგია არის ენერგია, რომელიც პოზიტიური კავშირებიდან მოდის. ბატი გაცილებით შორს გაფრინდება და ნაკლებ ენერგიას დახარჯავს ფრენისას, თუკი ის ახლო ფორმაციაშია სხვა ბატებთან. გამოთვლილია, რომ ბატების „შეკრული“ გუნდი, რომელიც V-ფორმის ფორმაციით მიფრინავს, 70%-ით უფრო შორს გაფრინდება, ვიდრე თითოეული ბატი ცალ-ცალკე. ეს თავი აღწერს ინსტრუმენტებს, რომელთა CLIL-ში გამოყენებაც შეიძლება კავშირებისათვის, მნიშვნელობების ჩამოყალიბებისა და შემსწავლელის თვითმენეჯმენტისათვის. ამ ყველაფერს შეუძლია ხელი შეუწყოს პროცესის ეფექტურად წარმართვას კოორდინირებული ძალისხმევის გამოყენებით.

საკლასო ოთახის კლიმატის შექმნა

ყველას გვინდა, რომ თავი ფიზიკურად და ფსიქოლოგიურად უსაფრთხოდ ვიგრძნოთ და ჩვენი ცხოვრება აზრიანი იყოს. CLIL მოსწავლეები, რომლებიც თავს დაფასებულად გრძნობენ, რომლებიც გრძნობენ, რომ მათ თავისუფლად შეუძლიათ იაზროვნონ კრიტიკულად, რომლებიც მზად არიან შესასწავლი ენით ექსპერიმენტირებისათვის და გრძნობენ, რომ სწავლა უქმნის გამომწვევებს და აქვს მნიშვნელობა, დიდი ალბათობით, ყველაზე მეტს ისწავლიან. ქვემოთ აღწერილია, თუ რა დაგეხმარებათ ამის მიღწევაში.

საკლასო ოთახის ნორმებსა და წესებზე შეთანხმება

მოსწავლეები უკეთ შეძლებენ საკუთარი ქცევის მართვას, როდესაც შეიმუშავენ და შეთანხმდებიან საკლასო ოთახის ნორმებზე, წესებზე ან ქცევის პრინციპებზე, რომლებიც მათ სწავლაში დაეხმარებათ. თქვენ შეიძლება წარადგინოთ საკლასო ოთახის ნორმების თემა რაიმე არაკომფორტული მომენტის გახსენებით, რომელიც მოსწავლეობისას გადაგხდათ თავს. ამის შემდეგ მოსწავლეები ჯგუფებში ან წყვილებში გაუზიარებენ ერთმანეთს მომენტებს, როდესაც მათ არაკომფორტულად იგრძნეს თავი საკლასო გარემოში. ამ ჯგუფური ან წყვილში მუშაობის შემდეგ შეგიძლიათ ჰკითხოთ მოსწავლეებს, არის თუ არა ვინმე მზად, მთელს კლასს გაუზიაროს ეს პირადი გამოცდილება.

პირადი გამოცდილებების გაზიარება პირველი საფეხურია ღირებული გაიდლაინების იდეების გონებრივი იერიშისათვის, რომელზეც მთელი ჯგუფი შეთანხმდება. ახალგაზრდა მოსწავლეებისათვის შესაძლოა მიმართულების მიცემა დაგჭირდეთ. ჰკითხეთ მათ, უნდა არსებობდეს თუ არა წესი ერთმანეთის მოსმენის შესახებ და ა.შ.

ხდება გონებრივი იერიშის სესიის შედეგების ანალიზი გამეორებების ამოსაშლელად და პრიორიტეტების დასაწესებლად. აირჩევა მაქსიმუმ ხუთიდან შვიდამდე წესი. შეთანხმების მიღწევის შემდეგ ფურცელზე ჩამოწერილი წესები მაგრდება კედელზე. დასაწყისში კარგი იქნება მათი რეგულარულად შეხსენება. ასევე, კარგია დროდადრო ამ წესების დაცვის პროგრესის შეფასება, რათა მოსწავლეებმა თავი უსაფრთხოდ იგრძნონ და აქცენტი სწავლაზე გააკეთონ. ეს შესაძლოა მოსწავლეთა თანამშრომლობის უნარის აღსანიშნავი შესაძლებლობა იყოს. საჭიროებისას ხდება წესების ადაპტაცია.

საშუალო და პროფესიულ პროგრამებში მოსწავლეები შეიძლება დაიღალონ სხვადასხვა გაკვეთილზე ამ წესების ხელახლა შემუშავებით. ერთი ვარიანტია სხვა მასწავლებლებთან თანამშრომლობა. მაგალითად, მასწავლებლები შესაძლოა პირველად შეხვდნენ მათი მოლოდინებისა და საჭიროებების განსახილველად. ამის მერე ერთმა მასწავლებელმა შეიძლება იმუშაოს ყველა კოლეგასთან ერთად, ვინც ამ გაკვეთილის დროს თავისუფალია, მოსწავლეებთან ერთად წესების განსახილველად და შესაქმნელად. ეს წესები იმოქმედებს ყველა გაკვეთილზე. ყოველ მასწავლებელს შეუძლია წამოაყენოს რაიმე საკითხი, რომელიც მისი გაკვეთილისათვის სპეციფიკურია. მაგალითად, საბუნებისმეტყველო საგნების ან ზოგიერთი პროფესიული საგნის გაკვეთილებზე საჭიროა მოსწავლეები შეთანხმდნენ, რომ არასოდეს გამოიყენებენ ქიმიურ ნივთიერებებსა და მოწყობილობებს უსაფრთხოების პროცედურების დაცვის გარეშე ან მასწავლებლის დაუსწრებლად.

ფიზიკური უსაფრთხოება

ენის არცოდნა უსაფრთხოებას არ უნდა აყენებდეს ზიანს. მაგალითად, CLIL-ს საბუნებისმეტყველო საგნებისა და პროფესიულ გაკვეთილებზე მოწყობილობებთან, ქიმიურ ნივთიერებებსა და პროცედურებთან დაკავშირებული მრავალი რისკი

საჭიროებს მართვას. თუმცა უსაფრთხოების ზომებისა და მოთხოვნების ახსნა და დამუშავება შესაძლოა CLIL ენაზე, მოსწავლეებს შეიძლება სთხოვოთ მშობლიურ ენაზე წერილობითი უკუკავშირი ამ ზომებისა და მოთხოვნების შესახებ. სხვა ვარიანტია მოსწავლეების მიერ უსაფრთხოების პროცედურების ან სამუშაო პროცესის მოდელირება უსაფრთხოების პროტოკოლების გათვალისწინებით. მათ შეუძლიათ ქიმიური ნივთიერებების ნაცვლად

გაფერადებული წყალი გამოიყენონ ნივთიერებების არევაში ვარჯიშისას, ან გამოიყენონ ბლაგვი ინსტრუმენტები პროცედურის ან პროცესის გაგების დემონსტრაციისათვის. მათ შეუძლიათ CLIL ენის გამოყენება სამუშაო პროცესის ისეთი აღწერისათვის, რომელშიც ასახული იქნება უსაფრთხოების პროცედურები, სანამ მუშაობას შეუდგებიან.

რისკზე წასვლის წახალისება და დაჯილდოება

სწავლა და კომუნიკაცია ყოველთვის შეიცავს რისკის გარკვეულ ელემენტებს. CLIL სტუდენტებს დამატებით რისკებთან უწევთ შეჯახება. ლინგვისტურად ისინი ბუნდოვან სამყაროში ცხოვრობენ. მათ ყოველთვის არ იციან ყველა იმ სიტყვის მნიშვნელობა, რომლებიც ესმით ან რომლებსაც კითხულობენ. მათ ხშირად აკლიათ იმის სათქმელად საჭირო ლექსიკა და დისკურსის პატერნები, რისი თქმაც უნდათ. მათგან ელიან მნიშვნელობის მიხვედრას ან დედუქციას და კომპლექსური იდეების მარტივი ენით გადმოცემას. მათ სთხოვენ, რომ წავიდნენ რისკზე ახალი მასალის ინტერპრეტაციისა და საკუთარი აზრის გამოხატვისას. მოსწავლეები წავლენ ამ რისკებზე, თუკი ისინი დაჯილდოვდებიან მცდელობისათვის, იმის მიუხედავად, მიაღწევნ თუ არა წარმატებას. ისინი არ გარისკავენ, თუ მათ მიერ საგნობრივი შინაარსის ან ენის გამოყენების მცდელობებს აკრიტიკებენ ან დასცინიან. სწავლაში შეცდომების როლზე ღიად ლაპარაკი და იმის ანალიზი, თუ როგორ შეუძლია შეცდომას პირადი და აკადემიური ზრდის მოტანა, ეხმარება ისეთი კულტურის შექმნას, რომელშიც შეცდომებზე სწავლა მიღებული ნორმა და საკლასო ოთახის კულტურის ნაწილი გახდება.

მაგალითით „დანაყრებაზე“ ძლიერი არაფერი არაა. როდესაც მასწავლებლები მიდიან რისკებზე ახალი მეთოდოლოგიების ან აქტივობების გამოყენებისას და როდესაც ისინი აღიარებენ გაკვეთილზე საკუთარ შეცდომებს, მოსწავლეები ხედავენ, რომ რისკზე წასვლის ეს ფორმა ცხოვრების ნორმალური ნაწილია. ეს შეეხება მასწავლებლის ხარვეზებსა და შეცდომებსაც CLIL ენის გამოყენებაში. საერთოდ, რისკზე წასვლა და მათი მენეჯმენტი არის მენტალური ჩვევა, რომელიც ხელს უწყობს მთელი ცხოვრების განმავლობაში სწავლას.

სიჩუმე და ხმაური

მეორე ენაზე სწავლა უფრო მეტ მოთხოვნას უყენებს მოსწავლეს, ვიდრე პირველ ენაზე. იგივე ეხება სწავლებასაც. რამდენიმე წუთი სიჩუმე დაეხმარება ყველას აზრების თავის მოყრასა და საჭირო ენერგიის მოგროვებაში. ამან შეიძლება

ინდივიდუალური მუშაობის სახე მიიღოს. ის შეიძლება შეიცავდეს მოკლე (მაგ. 10-წუთიან) მდუმარე პერიოდს, რომლის დროსაც ყოველი მოსწავლე და მასწავლებელი CLIL ენაზე კითხულობს მის მიერვე შერჩეულ ტექსტს.

ზომიერი ხმაურიც კი შესამჩნევად აფერხებს უცნობი სიტყვებისა და დისკურის პატერნების აღქმას. CLIL საკლასო ოთახები, იდეალურ შემთხვევაში, განთავსებულია ხმაურიანი ადგილებისაგან შორს, როგორიცაა სპორტდარბაზი ან გადატვირთული გზა. ასევე, სასწავლო გარემოს გაუმჯობესებას ხელს შეუწყობს, თუ მოსწავლეებს დაეხმარებით მოსმენისა და ხმაურის დონის შეფასების უნარები გამოუმუშავდეთ. აგრეთვე, მათ უნდა შეეძლოთ ხმაურის შესამცირებლად სხვებზე გავლენის მოხდენის სტრატეგიების შემუშავება. მაგალითად, ჯგუფური სამუშაოსას შეგიძლიათ შეაწყვეტინოთ მოსწავლეებს მუშაობა და ჰკითხოთ, რამდენს მიაჩნია, რომ ხმაურის დონე დამღლელია, რამდენს უჭირს ჯგუფში ყველაფრის მოსმენა და რამდენი ფიქრობს, რომ ხმაურის დონე აფერხებს სწავლის პროცესს. ამ კითხვების დასმა ძირითადად საკმარისია ხოლმე ხმაურის დონის შესამცირებლად და საბოლოო ჯამში მოსწავლეები უფრო ხშირად იწყებენ საკუთარი ხმაურის დონის შეფასებას და თანატოლებისთვის თხოვნას, ნაკლებად იხმაურონ.

მოსწავლეებს შესაძლოა მისცეთ დუმილის უფლება. თუ ისინი ფიქრობენ, რომ დისკუსიას ვერ შემატებენ ვერაფერს, შეუძლიათ არ მიიღონ მონაწილეობა. თუ ეს უფლება წარდგენილი იქნება, როგორც პრივილეგია, რომლის გამოყენებაც მხოლოდ იშვიათად შეიძლება, მოსწავლეთა უმეტესობა მას მხოლოდ პანიკის მომენტში გამოიყენებს, ან როდესაც სხვა გამოსავალს ვერ ხედავს. თუკი ვინმემ დუმილის უფლება გამოიყენა, აქტივობის ბოლოს შეგიძლიათ ჰკითხოთ, ხომ არ სურს რაიმეს დამატება. ზოგიერთი მოსწავლე, რომელმაც დუმილის უფლება გამოიყენა, შესაძლოა მზად იყოს პასუხისათვის.

ხმაურის არსებობა გარდაუვალია. ის არაა ურჩხული, რომლის ბოლომდე გასანადგურებლადაც უნდა იბრძოლოთ. ის შესაძლოა ხელსაყრელი შემთხვევა იყოს. ის გვეუბნება, რომ მოსწავლეები დაინტერესებულები არიან მიმდინარე თემით, ან რომ ისინი დაბნეულები არიან, ან რომ მათ ინტერესი დაკარგეს. შეგიძლიათ

ტენისი გინდათ ვინმეს?!

მაგიდებისა და სკამების გადაადგილების ხმის შემცირება შესაძლოა ტენისის ბურთებზე X ფორმის ჭრილების გაკეთებით და ამ ბურთების მაგიდებისა და სკამების ფეხებზე წამოცმით.

შუქნიშნები/ხმაურის მენეჯმენტი

ამოჭერთ წითელი, ყვითელი და მწვანე ფერის მუყაოს წრეები. მწვანე დაამაგრეთ დაფაზე ჯგუფური სამუშაოს დაწყებისას. ყველას შეუძლია წითელი და ყვითელი წრეების დამაგრება. ყველას შეუძლია თქვას: „წითელი შუქი“, რაც ხმაურის შემცირების სიგნალია.

ხმაურით გამოწვეული სმენის დაკარგვა

სმენის დაკარგვა პროფესიული რისკია მასწავლებელთათვის და მოსწავლეთათვის. ამ ორი ჯგუფიდან ნებისმიერის მიერ შექმნილმა ხმაურის მაღალმა დონემ შეიძლება დააზიანოს სმენა. უფრო მეტიც, ეს არასაჭირო და განსაკუთრებით დამღლელია CLIL გარემოში. ზოგმა მასწავლებელმა არ იცის, რომ მათ შეუძლიათ მუდმივი ზიანი მიაყენონ საკუთარ სმენას ზედმეტად ხმამაღლა საუბრით.

სთხოვოთ მათ, გააანალიზონ ხმაურის დონის ზრდის მიზეზი და პასუხის მიხედვით დაარეგულიროთ გაკვეთილის მიმდინარეობა. მოძრაობისა და ხმაურის შესაძლებლობების შექმნით უფროსი მოსწავლეებიც შეძლებენ დახარჯონ ზედმეტი ენერგია, შეიძინონ ახალი ენერგია და გადავიდნენ სწავლის ნაკლებად ხმაურიან რეჟიმზე.

კონსისტენტურობა და სამართლიანობა

კონსისტენტურობა ნდობის დამყარებისთვის მნიშვნელოვანი ელემენტია. ნდობის არარსებობა აზიანებს სასწავლო კლიმატს, რომელიც უმნიშვნელოვანესია CLIL-თვის. ნდობის მოპოვება ნელი პროცესია, მისი დაკარგვა კი სწრაფად შეიძლება. უფრო მეტიც, ერთხელ დაკარგული ნდობის თავიდან მოპოვება განსაკუთრებით რთულია. მოსწავლეებს უნდათ იმის ცოდნა, რომ გარკვეულ სიტუაციებზე მასწავლებელს გარკვეული რეაქციები ექნება.

წინასწარ მიღებული ნორმები დაკარგავს ძალას, თუკი მასწავლებლის ქცევა არაა კონსისტენტური ამ შეთანხმებებთან. ხელის შემშლელი მოსწავლეების ქცევა ყოველთვის ერთნაირ პასუხს უნდა იწვევდეს. მოსწავლეებისათვის კონსისტენტური შედეგები სამართლიანი იქნება. მოსწავლეების საქციელზე ძლიერი ემოციური რეაქცია არაა რეკომენდებული, რადგან ის გაურკვევლობისა და შიშის ატმოსფეროს ქმნის. მოსწავლეებს არ ეცოდინებათ, რას უნდა მოელოდნენ.

რუტინების გამოყენება, რათა მოსწავლეებმა შეძლონ იმის წინასწარმეტყველება, რაც უნდა მოხდეს, CLIL-ის ერთ-ერთი ატრიბუტია. მცირეწლოვანი ბავშვებისათვის ყოველდღიური პატერნების შექმნა და მათი კონსისტენტურად მიყოლა ეხმარება მოსწავლეებს სწავლაზე კონცენტრაციაში, რადგან მათ იციან, რა მოდის შემდეგ. უფროს მოსწავლეებთან იმის ცოდნა, თუ როდის იქნება „მოთელვა“, მიზნების დასახვა, მთავარი აქტივობებისა და პროგრესის შეფასების დრო, ასევე, ქმნის ჩვეულებრივი გაკვეთილის პატერნს. ეს მოსწავლეებს უქმნის გარემოზე კონტროლის შეგრძნებას, რისი წყალობითაც ისინი ნაკლებად დამაბულები არიან.

საკლასო ოთახის მენეჯმენტში კონსისტენტურობა უფრო ეფექტურია, როდესაც ის ეთანხმება სკოლის კულტურასა და პოლიტიკას. ეფექტურ სკოლებში პერსონალი რეგულარულად იკრიბება კლასების მენეჯმენტის საუკეთესო გზების განსახილველად. ისინი გამოიმუშავენ ერთიან სტრატეგიებს ხელის შემშლელ ქცევებთან გასამკლავებლად და ეხმარებიან მოსწავლეებს წარმატების მიღწევაში. მასწავლებლები ერთად წყვეტენ და იღებენ პოლიტიკისა და სტრატეგიების საკითხებს.

უცნობის ასოცირება რაიმე სასიამოვნოსთან

სრულიად ბუნებრივია სიახლისათვის შიშით თუ არა, ეჭვის თვალით შეხედვა. რაკი CLIL მოსწავლეები მეორე ენაზე სწავლობენ, მათ უწევთ გაცილებით მეტ სიახლესთან შეხება. ახალის სწავლის არსებულ ცოდნასთან, რაიმე საინტერესოსა და გამომწვევასთან ასოცირების საშუალებების აქტიური ძებნა, რომლის დროსაც

უსაფრთხოების შეგრძნება იარსებებს, შეამცირებს სიახლისათვის წინააღმდეგობის გაწევანე დახარჯულ დროს და ხელს შეუწყობს მოსწავლის წარმატებას.

მაგალითისთვის, მოსწავლეებმა შესაძლოა ახალი თემა დაიწყონ ისტორიის გაკვეთილზე ისტორიულ მოვლენაზე, ან საბუნებისმეტყველო საგნის გაკვეთილზე პლანეტათაშორის მოგზაურობაზე სამაგიდო თამაშის შექმნით. დასაწყისისში ამ თემის შესახებ ინფორმაცია მოსწავლეებს კარგად შეფუთულ ნაწილებად მიეწოდებათ, ფაქტები კი დისტილირებული ფორმით. მოსწავლეები მუშაობენ ჯგუფებში ამ მასალის შესასწავლად, რომ სამაგიდო თამაშის შექმნისას გამოიყენონ.

ამისთვის საჭიროა ამ მასალის კარგად დამუშავება და შესაბამისი ენისა და საგნობრივი შინაარსის გაგება. როგორც წესი, არსებობს შეჯიბრების ელემენტი, ან, სხვა თუ არაფერი, გამოგონილი სამაგიდო თამაშით სხვა ჯგუფებზე შთაბეჭდილების მოხდენის სურვილი.

თამაშების პრეზენტაციით, ან ჯგუფების მიერ სხვა ჯგუფების მოგონილი თამაშების თამაშით, ხდება თემის მიმოხილვა. ამ დროისათვის მოსწავლეები იძენენ საკმაო ცოდნას თემასთან დაკავშირებით და, აგრეთვე, ენობრივ ცოდნასაც. ისინი გამოიყენებენ ამ ინფორმაციას და ექნებათ მყარი საფუძველი, საიდანაც შესაძლოა იქნება ამ თემის განვრცობა.

დღეს მსოფლიოს უდიდეს ნაწილში მოსწავლეთა უმრავლესობა კარგად იცნობს საინფორმაციო და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიებს. მათემატიკის გაკვეთილზე მოსწავლეებს შეიძლება მოთელვისათვის შევთავაზოთ თემასთან დაკავშირებული მათემატიკური თამაშები, რომელთა პოვნაც უფასოდ შეიძლება ინტერნეტში.

გაკვეთილზე ახალი ტერმინების სწავლების ნაცვლად, მცირეწლოვანმა მოსწავლეებმა შესაძლოა გაკვეთილის დასაწყისში მოძებნონ მათი მნიშვნელობა. ამისთვის მათ შეუძლიათ, მაგალითისთვის, Jenny Eather's A Maths Dictionary for Kids გამოიყენონ, რომლის ნახვაც ინტერნეტშია შესაძლებელი (<http://www.amathsdictionaryforkids.com>). The Visual Geometry Dictionary for Kids and for Kids' Teachers, შექმნილი ამერიკული უნივერსიტეტის სტუდენტების მიერ, ასევე ადვილი მოსაძებნია ინტერნეტში (<http://www.math.okstate.edu/~rpssc/dict/Dictionary.html/>). მოსწავლეებს შეუძლიათ გამოიყენონ ის გაკვეთილის დასაწყისში რამდენიმე საკვანძო ტერმინის მოსაძებნად. ლექსიკონში მოცემულია მოსწავლეების მიერ შედგენილი წერილობითი ან ვიზუალური განმარტებები ისეთი ტერმინებისა, როგორიცაა, მაგალითად, ბლაგვკუთხა სამკუთხედი. ლექსიკონი განმარტავს და ილუსტრაციას უკეთებს არა მხოლოდ იმას, თუ რა არის ბლაგვკუთხა სამკუთხედი, არამედ იმასაც, თუ რა არ არის იგი.

რა გზითაც არ უნდა წარადგინოთ ახალი მასალა, მოსწავლეებს უნდათ იმის ცოდნა, რომ შეძლებენ გაუმკლავდნენ მას. ამისათვის მასწავლებლებმა თავი უნდა აარიდონ ისეთ სიტყვებს, როგორებიცაა სწორი და არასწორი, ამოხსნამდე მისვლის პროცესზე ფოკუსირებით და მოსწავლის აზროვნების განვრცობით. მათემატიკაში ეს შეიძლება ასე გაკეთდეს: მოსწავლეთა სხვადასხვა ჯგუფს ეძლევა სხვადასხვა ამოცანა. პირველ რიგში, თითოეულმა ჯგუფმა უნდა მოამზადოს განმარტება სხვა ჯგუფისათვის, თუ როგორ ამოხსნიდნენ ისინი ამ ამოცანას. ამის შემდეგ ჯგუფები შეასრულებენ

აღწერილ პროცესს. ხდება განმარტებების შეცვლა, სანამ ყველა ჯგუფი არ გაიგებს პროცესებს და წარმატებით არ ამოხსნის ამოცანებს.

დადებითი დამაბულობის შესანარჩუნებელი რიტმი

აქტივობას აზრი არ აქვს, თუკი ჩართულობის დონე მხოლოდ ზედაპირულია, ხოლო ლაპარაკს აზრი არ აქვს, თუკი რეალურად არავინ გისმენთ. ჩართულობისათვის საჭიროა გარკვეული დონე იმისა, რასაც ჟან პიაჟე კოგნიტურ კონფლიქტს უწოდებს. რიტმი უნდა იყოს საკმარისი გამოწვევის შემქმნელი, რომ მოსწავლეებს ძალისხმევის დახარჯვა მოუწიოთ და საკმარისად ზომიერი, რათა ისინი არ დაიბნენ. ნებისმიერი მოსწავლის ან ჯგუფის ყურადღების კონცენტრაციის ხანგრძლივობა დღიდან დღემდე ძლიერ განსხვავებული შეიძლება იყოს.

CLIL მასწავლებელთა უმეტესობა ინტუიციურად ამყარებს სწორ რიტმს. თუმცა, მაინც კარგი იქნება მოსწავლეთა გაგებისა და დამოკიდებულებების აქტიური მონიტორინგი. მაგალითად, შესაძლოა სთხოვოთ მოსწავლეებს, ინდივიდუალურად დაწერონ მიმდინარე პუნქტის შემაჯამებელი წინადადებები. მათი შესწორება თვალის გადავლებითაა შესაძლებელი, რადგან მათი მიზანი, უბრალოდ, იმის ნახვაა, რამდენად კარგად ესმის მოსწავლეს მოცემული პუნქტი და რამდენად კარგად გადმოსცემს იგი მას. შესაძლოა ერთი-ორი ამგვარი წინადადების კლასთან ერთად განხილვა. გაგრძელების შესახებ გადაწყვეტილების მიღებაში დაგეხმარებათ მომდევნო სწრაფი გამოკითხვის ჩატარებაც: ანონიმურად ამოარჩევინეთ მოსწავლეებს მოცემული შეფასებებიდან ერთ-ერთი იმის აღსაწერად, თუ რას გრძნობენ მიმდინარე თემის მიმართ (თავგზა ამებნა; პრობლემა არ შემქმნია; დახმარებას ვეძებ).

ეს ნიშნავს, რომ დაგეგმილი აქტივობები უკანა პლანზე გადადის და ადგილს უთმობს დაგეგმილ შედეგებსა და მოსწავლეთა საჭიროებებს.

თითოეული მოსწავლის დაფასება

ფსიქოლოგიის თანახმად, ზოგადად, მოგვწონს ის ადამიანები, რომელთაც ჩვენ მოვწონვართ. ყველა მოსწავლე თავს მნიშვნელოვნად, მოწონებულად და დაფასებულად უნდა გრძნობდეს. ამის ყველაზე ძლიერი საშუალებები დანახვა და მოსმენაა. ამაში შედის პირადად მისაღება, თვალებით კონტაქტი, ღიმილი და მოსწავლის ნათქვამზე დამატებითი კითხვების დასმა. განსაკუთრებით მცირეწლოვან მოსწავლეებს მასწავლებლის დახმარების შანსი განუმტკიცებს მიკუთვნების შეგრძნებას და საშუალებას აძლევს მათ, დაიმსახურონ აღიარება თავიანთი შენატანისათვის. უფრო მეტიც, მოსწავლეები ამგვარად დაეხმარებიან მასწავლებელს ტვირთის შემცირებაში.

მოსწავლეები ეხმარებიან და ამდიდრებენ ერთმანეთს

მასწავლებელი მხოლოდ ერთი ადამიანია მრავალი ადამიანისაგან შემდგარ კლასში. ხშირად რთულია, შენიშნო ან/და დააკმაყოფილო ყოველი მოსწავლის საჭიროება მათი შექმნისთანავე. მოსწავლეების წახალისება, რომ ერთმანეთს

დაეხმარონ და გაუზიარონ ცოდნა, ამცირებს წნეხს მოსწავლესა და მასწავლებელზე. მას მოაქვს ახალი პერსპექტივები და უადვილებს მოსწავლეებს დავალების შესრულებას. ის, ასევე, ხელს უწყობს მოსწავლეთა დამოუკიდებლობას და ერთმანეთის დახმარებას. მას წვლილი შეაქვს კოოპერაციული და მხარდამჭერი საკლასო კულტურის შექმნაში, რაც CLIL-თვის ძალიან მნიშვნელოვანია.

პირველ ნაბიჯი: შეგიძლიათ უხელმძღვანელოთ მოსწავლეებს ერთმანეთის ძლიერი და სუსტი მხარეების გაგებაში, ერთმანეთის უკეთ გაცნობაში. ეს ემპათიის ჩამოყალიბებას უწყობს ხელს.

მოსწავლეების მიერ სხვა მოსწავლეების დახმარების აღნიშვნა წახალისებს ამგვარ დადებით ქცევას. მაგალითისთვის, გაკვეთილის ბოლოს დასკვნების გაკეთებისას შეგიძლიათ იკითხოთ, თუ ვინ მიიღო დახმარება გაკვეთილის მიმდინარეობისას სხვა მოსწავლისაგან.

მოსწავლეებმა შეიძლება აღწერონ მიღებული სარგებელი. რაც მთავარია, თქვენ უსმენთ და უწევთ მხარდაჭერას ინტერესის გამოჩენითა და დამატებითი კითხვების დასმით, ნაცვლად უბრალოდ „ყოჩაღ, კარგიას“ თქმისა. საკლასო ოთახის მენეჯმენტის პერსპექტივიდან, მოსწავლეების მიერ ერთმანეთის მენტორობისათვის საჭიროა, უფლება მისცეთ მათ, სწრაფად და შედარებით ჩუმად ისაუბრონ ერთმანეთში, მაშინაც კი, როდესაც ვინმე სხვა ლაპარაკობს. სხეულის ენა (ხითხითი, სერიოზული სახე, სასწავლო მასალაზე მითითება) ხშირად განიშნებთ, ამოცანაზე მუშაობენ ისინი თუ სჭირდებათ შეხსენება, რომ განაგრძონ მუშაობა.

მოსწავლის ნამუშევრის წარმოჩენა/წარმატების შემჩნევა და აღნიშვნა

უპირველეს ყოვლისა, მოსწავლის ნამუშევრის წარმოჩენა არის მოსწავლისა და სწავლის პროცესში მისი შეტანილი წვლილის დაფასება. მოსწავლეები ძალიან ამაყოფენ, როდესაც მათი ნამუშევარი გამოიფინება. იმის შესახებ დისკუსია, თუ რა, სად და რამდენი ხნით უნდა გამოიფინოს, დაეხმარება მოსწავლეებს იმის გარკვევაში, რის მიღწევას ემსახურება მათი ნამუშევარი. მოსწავლეები უფრო დიდი ალბათობით ჩართავენ უკუკავშირს თავიანთ ნამუშევარში, თუკი ეცოდინებათ, რომ სხვები ნახავენ მას. ზოგადად, ეს ყველაფერი საბოლოო პროდუქტის ხარისხში ჩადებული უფრო დიდი ინვესტიციაა.

როდესაც მოსწავლეები დაასრულებენ დიდ პროექტს, შესაძლოა გაკვეთილზე სტუმრების მოწვევა პრეზენტაციების სანახავად. საჭიროა ნიშანსვეტების განსაზღვრა და მონიშვნა. სემესტრის ნახევრის გასვლა, ტესტის ყველას მიერ ჩაბარება ან ქულის გამოსწორება და სხვა მოლაპარაკებებთან წარმატებული შეხვედრა - ეს ყველაფერი აღსანიშნავი მოვლენებია.

კლასის მიერ აკადემიური მიღწევების აღნიშვნა ამაღლებს განცდას, რომ ეკუთვნის ამ ჯგუფს/კლასს, სწავლისადმი დადებით დამოკიდებულებას და აჩვენებს, რომ მასწავლებელი აფასებს მოსწავლეების მიერ მრავალი სამუშაოს შესრულებაში დახარჯულ დროსა და ძალისხმევას.

მოსწავლეების უფლებებისა და მოვალეობის გაფართოება

როდესაც მოსწავლეებს სწავლისა და სწავლების პროცესში ხმის უფლება ეძლევათ, ისინი უფრო დიდი ალბათობით აიღებენ პასუხისმგებლობას საკუთარ სწავლის პროცესზე. ზედა პუნქტებში შემოთავაზებული მრავალი სტრატეგია აღწერს, თუ როგორაა შესაძლებელი მოსწავლეთა უფლებებისა და მოვალეობების გაფართოება. სხვა მარტივ ნაბიჯებში შედის მოსწავლეებისთვის აქტივობების თანმიმდევრობის არჩევის საშუალების მიცემა, ან თვით აქტივობის ამორჩევა. მაგალითად, შესაძლოა საკლასო ოთახში შექმნათ დამოუკიდებელი სასწავლო ცენტრები კითხვისთვის, მოსმენისთვის, ხელოვნებისთვის, მათემატიკისთვის და ა.შ.

მოსწავლეები აირჩევენ სასწავლო ცენტრს, რომელიც მათ აინტერესებთ. ყოველ ცენტრში მათ მოუწევთ 8 შესაძლო დამოუკიდებელი დავალებიდან ხუთის შესრულება.

შესაძლოა მოსწავლეების წახალისებაც, რომ მათ ლიდერის ფუნქცია შეასრულონ. მაგალითად, ჯგუფური მუშაობისას ლიდერის როლი შესაძლოა იყოს მონაცვლეობითი. ყოველი ჯგუფის შიგნით ამ პასუხისმგებლობის მონაცვლეობით ისინი უფრო მეტად დაუჭერენ ერთმანეთს მხარს, რადგან იციან, რომ მალე მათი ჯერი მოვა.

უფროს მოსწავლეებს შეგიძლიათ სთხოვოთ ცხრილი ხუთი პუნქტით, რის გაკეთებითაც მასწავლებლები კლასში სწავლის პროცესს გააუმჯობესებდნენ. მოსწავლეებს შეიძლება მიეცეთ ხმა მთელი გაკვეთილის ან პროგრამის შეფასებაში და შესაძლოა ჰკითხოთ, რა შემოთავაზებები აქვთ სასწავლო პროგრამის გასაუმჯობესებლად.

კლასის მოწყობა

CLIL-ში უპირატესობა ენიჭება ადგილების სწორად განაწილებას. მერხები განაწილებულია წრის ან V-ს ფორმის ოთხ ან ხუთ მერხიან ჯგუფებად. ძველმოდური სტილი მერხების რიგებით და წინ მასწავლებლის მაგიდით მხოლოდ გამოცდებზეა რეკომენდებული, ან მაშინ, როდესაც მოსწავლე მარტო მუშაობს პროექტზე. რიგები ქმნის დამალვის საშუალებას, შესაძლოა გამოიწვიოს დისკომფორტი მოსწავლეებში, რადგან ვიდაცა უკან უზიოთ. რიგები ხელს უშლის კომუნიკაციასა და დემოკრატიული კულტურის ჩამოყალიბებას.

იატაკის სქემის დახაზვა დაგეხმარებათ ხელმისაწვდომი ფართობის მიხედვით დაგეგმვაში. მოსწავლეებმაც შეიძლება დახაზონ იატაკის სქემები, რომელთა ანალიზიც მოხდება იმ კუთხით, თუ რამდენად უწყობს ხელს სწავლას. უმცროს მოსწავლეებთან, სადაც საკლასო ოთახი შესაძლოა უფრო დიდი იყოს, კარგი იქნება ადგილების გამოყოფა ჩუმი, ინდივიდუალური სამუშაოსათვის, სასწავლო ცენტრებისა და ჯგუფური მუშაობისათვის.

საკლასო ოთახის პერსონალიზაციის ყოველი მცდელობა დაეხმარება სწავლისათვის სასარგებლო ატმოსფეროს შექმნას. უფროს მოსწავლეებთან

გაკვეთილზე გადაღებული და ჩვეულებრივ პრინტერზე ამობეჭდილი სურათების დაკიდება გამოაცოცხლებს საკლასო ოთახს და გააძლიერებს ჯგუფის ერთიანობის შეგრძნებას. შესაძლოა სთხოვოთ მოსწავლეებს, დაწერონ სათაურები, რომელთაც შემდეგ სურათებზე მიაწებებთ. ლექსიკის კედელი ან გრაფიკული ორგანიზერი, რომელიც მოსწავლეებს ახალი მასალის გაგებაში ეხმარება, ასევე უწყობს ხელს სწავლის პროცესს.

შესაძლებელია ადგილი მნიშვნელოვანია. მასალები, რომელზე წვდომაც მოსწავლეებს სჭირდებათ, უნდა იხსნებოდეს განსხვავებულ ადგილებზე, რათა თავი აარიდოთ საცობებს. CLIL ენაზე ეტიკეტების გაკეთება დაეხმარება მოსწავლეებს ყველაფრის თავის ადგილას დაბრუნებაში და განამტკიცებს ენის ცოდნას. მოსწავლეები შესაძლოა დაიხმარონ ეტიკეტების გაკეთებაში და სემესტრში ერთხელ შეგიძლიათ ჰკითხოთ მათ, თუ როგორ შეიძლება შენახვის პირობების გაუმჯობესება.

სწავლაზე ფოკუსის შენარჩუნება

წარმატებული CLIL პროგრამები უზრუნველყოფენ, რომ საგნობრივი შინაარსების სწავლის სტანდარტი შენარჩუნებული/დაცულია. CLIL მოსწავლეები და მათი მშობლები ენის სწავლას დამატებით ღირებულებად მიიჩნევენ. როგორც წესი, ისინი არ არიან მზად საგნების შინაარსებზე კომპრომისზე წასასვლელად.

შემსწავლელთა ცხოვრებასთან კავშირი

ჩვენ ერთმანეთის მოსავალი ვართ; ჩვენ ერთმანეთის საქმე ვართ; ჩვენ ერთმანეთის სიდიდე და კავშირი ვართ...

გვენდოლინ ბრუკსი

შემსწავლელთა ცხოვრებასთან კავშირი წინაპირობად იღებს, რომ შევქმნით უსაფრთხო და გამამდიდრებელ სასწავლო გარემოს, რომელშიც მოსწავლეები იძენენ ახალ ცოდნას საკუთარი თავისა და სამყაროს შესახებ, რომელშიც ცხოვრობენ. სხვებთან კომუნიკაციით მოსწავლეები თანხმდებიან და ქმნიან მნიშვნელობებს და წყვეტენ ნასწავლის რელევანტურობას. თუ ჩვენ მოსწავლეებს ახალი შესწავლილის გამოყენებით აზრის მქონე შედეგს მივაღებინებთ, ისინი, დიდი ალბათობით, ამ ნასწავლს რელევანტურად მიიჩნევენ. და ის, რაც რელევანტურად მიიჩნევა, უფრო დიდი ალბათობით დარჩება გრძელვადიან მეხსიერებაში მომავალში გამოსაყენებლად.

კავშირი (საკუთარ თავთან, საკუთარ თემთან/საზოგადოებასა და მსოფლიოსთან) ქმნის რელევანტურობის შეგრძნებას. ეს ნიშნავს:

- პირველ რიგში, ახალი ნასწავლის ინდივიდთან დაკავშირებას მისი არსებული ცოდნისა და გამოცდილების ბაზისა და ინტერესების გამოკვლევით და მისი თვითანალიზის უნარის განვითარებით;

- მეორე, ინდივიდუალური მოსწავლეების დაკავშირებას მათ გარშემო არსებულ საზოგადოებასთან - სხვებთან მუშაობის გამოცდილებითა და მოსწავლეთა საზოგადოებასა და საზოგადოების მოსწავლეზე ზემოქმედების გამოკვლევით;
- და მესამე, მოსწავლეთა დაკავშირებით, ზოგადად, მსოფლიოსთან. ამისთვის მოსწავლეებს უნდა ესმოდეთ, თუ როგორაა მიზნული ლოკალურ დონეზე ქმედება გლობალურ პროცესებთან, გლობალური პროცესები კი - ლოკალურ საზოგადოებასთან და საერთაშორისო პერსპექტივების სარგებლების გამოცდილებით.

ეს კავშირები ამყარებს ბმას სწავლასა და ინდივიდს შორის, საზოგადოებასა და მსოფლიოს შორის. როდესაც მოსწავლეები დაიჯერებენ, რომ ახალი ნასწავლის გამოყენება შესაძლებელია პირად დონეზე რეალურ სამყაროში, ის მათთვის რელევანტური ხდება. ინფორმაციის ამგვარად დაფუძნებას მოაქვს სწავლის პროცესის გაუმჯობესება და თავიდან აგარიდებთ მოსწავლეთა მიერ მისი, როგორც რაიმე ზედმეტის, ფილტრაციას.

მოსწავლეთა ინტერესების გათვალისწინება

მოსწავლის უკეთ გაცნობის პირველი ნაბიჯი შესაძლოა იყოს გამოკითხვის ჩატარება მათი ინტერესების შესახებ. ამის შესახებ მათი გამოკითხვა შეიძლება პირდაპირ ან არაპირდაპირ იმის კითხვით, თუ რას უყურებენ ტელევიზორში, რომელია მათი საყვარელი ვიდეო YouTube-ზე, რომელი სპორტი უყვართ ან როგორ ატარებენ შაბათ-კვირას. შესაძლოა ჰკითხოთ, თუ რა ტექნოლოგიებს იყენებენ, რომელ ვებგვერდებს სტუმრობენ, რომელი წიგნი ან ჟურნალის სტატია წაიკითხეს, რას ეძებენ ისინი მეგობარში, როგორი ადამიანები არ მოსწონთ, ჩათრუმები, რომლებზეც ისინი შედიან, რაზე ლაპარაკობენ ისინი ამ ჩათრუმებში და რომელია მათი საყვარელი აპლიკაცია Facebook-ზე.

მეორე ვარიანტია - უთხრათ მოსწავლეებს, რომ შემდეგ დღეს მათი ინტერესების შესახებ დაუსვამთ კითხვებს. სთხოვეთ, რომ მოიტანონ სკოლაში თავიანთი ჰობისა და გართობის საილუსტრაციო მასალები, რომელთაც ისინი მთელ კლასს გაუზიარებენ. წაახალისეთ ისინი, რომ დაუსვან ერთმანეთს შეკითხვები ჰობის შესახებ. ამის სახესხვაობაა ყოველ კვირას ხუთი მოსწავლისათვის დავალების მიცემა, შექმნან დისპლეი საკუთარი ინტერესების შესახებ. სხვა მოსწავლეები კითხვებს დასვამენ ამ დისპლეების შესახებ.

რაკი მოსწავლეებს ხშირად აინტერესებთ საინფორმაციო და კომუნიკაციური ტექნოლოგიები, მათი სწავლის პროცესში ინტეგრირებით ჩვენ ვითვალისწინებთ მოსწავლეთა ინტერესებს. მაგალითად, მოსწავლეებმა შეიძლება CLIL ენაზე დაწერონ მესიჯები, იმეილი, ვინმეს ონლაინპროფილის ანალიზი, ან შექმნან საკუთარი ონლაინპროფილი. საშუალო სკოლის ისტორიის გაკვეთილზე მათ შეიძლება შექმნან

რომელიმე ცნობილი ისტორიული პირის ონლაინპროფილი. ეს პროფილი შესაძლოა შეიცავდეს ამ პიროვნების მიღწევებს, მოკავშირეებსა და მტრებს, იმედგაცრუებებს, ნასწავლ გაკვეთილებსა და მომავლის გეგმებს. დავალების განვრცობა შეიძლება ამ პიროვნების მთავარი მტრის პროფილის შექმნით.

გეოგრაფიაში მოსწავლეებმა შეიძლება წარმოიდგინონ, რომ მათ აქვთ 20 000 ევროიანი ბიუჯეტი ერთწლიანი საოცნებო მოგზაურობისათვის. შეგიძლიათ სთხოვოთ მათ, გააანალიზონ მგზავრობის ხარჯები - ტრანსპორტი, დაბინავება და საკვები. მათ შეიძლება, ასევე, აღწერონ ადგილები და ღირსშესანიშნაობები, რომელთაც მოინახულებდნენ, საფრთხეები, მიწის ზედაპირი, ტოპოგრაფიულად საინტერესო ადგილები, ამინდი და ტრანსპორტის საშუალებები. მოსწავლეებს შეუძლიათ კვლევიდან ამორჩეული განსაკუთრებული პუნქტები განათავსონ სქემაზე ან ცხრილში, რათა წარმოაჩინონ სხვადასხვა ადგილს შორის მსგავსება და განსხვავება.

გეოგრაფიის ეს დავალება შესაძლოა დაუკავშიროთ მეცნიერებას - მოგზაურის ნახშირბადის ნაკვალევის გაზომვით. მათემატიკასთან დაკავშირება შეიძლება ბიუჯეტის შემუშავებითა და რიცხვების სხვადასხვა გზით წარმოდგენის ჩვენებით - დღიური ხარჯი, თვიური ხარჯი და ისეთი ხარჯები, როგორებიცაა ტრანსპორტის, საკვების ან სხვადასხვა. ეს შეიძლება განივრცოს სხვადასხვა ქვეყანასა და რეგიონში ცხოვრების ხარჯების ურთიერთშედარებით.

დაწყებით სკოლებში მოსწავლეებმა შესაძლოა გამოჰკითხოთ ერთმანეთს საყვარელი საჭმლის, ინტერესების, საყვარელი მომღერლებისა და ბენდების, ჩვევებისა და იმის გამოსარკვევად, თუ რა თვისებებს ეძებენ მეგობრებში. მოსწავლეებმა შესაძლოა დახაზონ საკუთარი საძინებლის მოდელი და დაგეგმონ, როგორ გამოიყენებდნენ ისინი 1000-ევროიან ბიუჯეტს მის გასარემონტებლად. შეიძლება ჩამოთვალონ ოთახის შემდეგი ფუნქციები: მეცადინეობა, ძილი და მეგობრების მიღება. შესაძლოა საოცნებო დიზაინის შექმნა. მინიმუმ სამი განსხვავებული მწარმოებლის შემოთავაზებული ავეჯის ფასი და ხარისხი უნდა შეადარონ ცხრილით. საბოლოო დიზაინი იხაზება და გეგმის წერილობითი აღწერა ბარდება მასწავლებელს. დამატების სახით მოსწავლეებს შეუძლიათ თავიანთი პირადი საცხოვრებელი სივრცის შედარება სხვა ქვეყნის მოსწავლეების ოთახებთან, მაგალითად, ინტერნეტფორუმების გამოყენებით. მოსწავლეებს, ასევე, შეუძლიათ სკალა შექმნან ნამუშევრის შემოქმედებითობის, სიცხადისა და სიზუსტის შესაფასებლად.

პროფესიულ სასწავლებელში ტურიზმის, რესტორნის ან კლიენტზე ორიენტირებული სხვა პროგრამების სტუდენტებმა შესაძლოა დაიწყონ სწავლა იმის ანალიზით, თუ როგორ იღებენ მათი მშობლები სახლში განსაკუთრებულ სტუმრებს. მათ შეიძლება პასუხი გასცენ ისეთ კითხვებს, როგორებიცაა: როგორ მიიყვანთ სტუმრებს დანიშნულების ადგილზე? რა გეგმევათ? წინასწარ როგორ მოამზადებთ სახლს? როგორ გააღებთ კარს? რას იტყვით კართან? სხეულის როგორ ენას

გამოიყენებთ? ძირითადად როგორი ტიპის საჭმელსა და სასმელს სთავაზობთ? როგორ ამზადებთ და რა ფორმით მიაწოდებთ მათ? რა პირობებში გიგრძნიათ თქვენ ან თქვენს სტუმრებს თავი არაკომფორტულად? როგორ ემშვიდობებით? სტუდენტებმა, ასევე, შეიძლება გაიხსენონ, თუ როგორ გაუმასპინძლდნენ მათ სხვადასხვა სიტუაციაში და როგორ გრძნობდნენ ისინი თავს.

პროფესიული სასწავლებლის სტუდენტებმა შეიძლება CLIL ენაზე მოიგონონ ახალი საკონდიტრო ნაწარმის რეცეპტი, მოამზადონ CV უცხოეთში სამუშაოდ ან მოიძიონ სამუშაო ადგილები. მათთვის საინტერესო სამუშაო ადგილის იდენტიფიცირების შემდეგ სტუდენტებს შეუძლიათ ამ ადგილის მოპოვების სტრატეგიის შემუშავება. ეს სტრატეგია შესაძლოა შეიცავდეს ამ ადგილისათვის იმ კრიტერიუმების გამორკვევას, რომელთაც დამსაქმებელი იყენებს კანდიდატის ასარჩევად; CV-ს გადაკეთება კონკრეტული სამუშაო ადგილისათვის; წარმატებული და წარუმატებელი სამუშაო ადგილების გამოკვლევა; პრეზენტაციის მომზადება, ინტერვიუსათვის როლური თამაშით მომზადება და სამუშაო ადგილისათვის ლობირება.

სტუდენტებს, ასევე, საკუთარი ბიზნესის „დაწყება“ შეუძლიათ. რესტორნის ან ავტომანქანის მექანიკოსის შემთხვევაში ისინი აღწერენ მომხმარებელთა მომსახურებას, რომელთა შეთავაზებასაც ისინი აპირებენ; პერსონალის დაქირავების გეგმას; პერსონალის ტრენინგის პროგრამას; ბიუჯეტისა და სამართლებრივ საჭიროებებს, მათ შორის ლიცენზიასა და ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების რეგულაციებს. ამ მასალის სწავლების ნაცვლად თქვენ მიგყავთ სტუდენტები წყაროებამდე.

გამოკვლევები დაეხმარება მოსწავლეებს დამოუკიდებლად სწავლაში. მოგვიანებით, მასწავლებლები დაეხმარებიან მათ იმ აუცილებელი ნაწილების სწავლებით, რომლებიც კურიკულუმით გაწერილი შედეგებისთვის არის საჭირო.

მოსწავლეთათვის საუბრის წარმართვის საშუალებების მიცემა

მოსწავლეთა ინტერესების გათვალისწინებას გავლენა მართო საგნობრივი შინაარსის სწავლებაზე არ აქვს; ის გავლენას ენის სწავლაზეც ახდენს.

CLIL-ში ენა მიმართულია კურიკულუმის მოთხოვნებისა და მოსწავლეთა ინტერესებისაკენ. CLIL-ისათვის დამახასიათებელია, რომ ენობრივი საჭიროებების განსაზღვრისათვის ყოველდღე რამდენიმე წუთი კომუნიკაციაში წამყვანი როლი მოსწავლეებს ეძლევათ, რაც სტანდარტული საკლასო ოთახის პრაქტიკისაგან განსხვავდება. სწორედ იმაზე ლაპარაკით, რაც მათთვის მნიშვნელოვანია, მოსწავლეები წარმოაჩენენ, ყველაზე მეტად რისი სწავლა სურთ ენის გაკვეთილზე. ჩვენ, ყველას, გვიყვარს იმაზე ლაპარაკი, რაც ჩვენთვის მნიშვნელოვანია. როდესაც მოსწავლეებს გაუჭირდებათ აზრის ჩამოყალიბება და სათქმელის გადმოცემა, მიხვდებით, თუ რა ლექსიკა და დისკურსის პატერნები აკლია მათს რეპერტუარს.

როდესაც მასწავლებლები მყისიერად აწოდებენ მოსწავლეებს ამ „სამშენებლო აგურებს“, ჩვენი გამოცდილება გვეუბნება, რომ მოსწავლე ამ ლექსიკასა და დისკურსის პატერნებს გასაოცარი სიმარტივით იმახსოვრებს.

მოსწავლეებისაგან სიგნალების დაფიქსირება

როგორც მას სჩვეოდა, მერიმ ჰკითხა თავის ათი წლის მოსწავლეებს ესტონეთში, თუ როგორ გრძნობდნენ ისინი თავს. აი, რა დიალოგი გაიმართა CLIL ენაზე:

ირენი: არც ისე კარგად.

მერი: რატომ?

ირენი: ნუ, ვიღაცამ, იგორმა, უფრო სწორად ვიღაცამ, ნუ, იგორმა მესროლა.

იგორი: პატარა ბავშვი ხარ, რა!

მერი: რა მოხდა?

იგორმა თურმე თავისი საჰაერო თოფი ირენის მიმართულებით გაიშვირა და მას გამხმარი მუხუდოს მარცვალი მოარტყა. ცოცხალი დისკუსიის შემდეგ კლასმა აბსოლუტური უმრავლესობით გადაწყვიტა, რომ თოფი არაა უსაფრთხო სათამაშო. თუმცა, იგორი არ იყოს მზად მიეღო თანაკლასელების აზრი.

იგორი: დედაჩემმა მიყიდა ეს თოფი. რა, სულელს ეძახი?

გაკვეთილის დიდი ნაწილი დაიხარჯა სათამაშო თოფების, უსაფრთხოებისა და დროის ერთ მომენტში ერთ საკითხზე კონცენტრირების თემებზე. საბოლოოდ, იგორმა ბოდიში მოიხადა. კლასმა მიულოცა მას, რომ ის უკვე დიდი ბიჭია და საკუთარი შეცდომა აღიარა. ირენმა ბოდიში მიიღო.

ეს არის მაგალითი, რომელშიც მოსწავლეები სწავლობენ სწორსა და არასწორს, შედეგებს, პასუხისმგებლობას და იმას, თუ როგორ უნდა შეაჩეროთ ის, ვინც ნამდვილ პრობლემას გარშემო უვლის. მათ CLIL ენაზე ენთუზიაზმით განიხილეს საკითხი, რომელიც მათთვის მნიშვნელოვანი იყო და შეიძინეს დიდი რაოდენობით ახალი ლექსიკა. ეს მოსწავლეები აშკარად დაკავშირებული იყვნენ ამ თემასთან და მზად იყვნენ მის შესახებ მოლაპარაკებების წარმოებისა და მნიშვნელოვანი დასკვნის მიღებისათვის.

უფრო მეტიც, ეს არის ურთიერთობების დამყარების, ურთიერთპატივისცემის დემონსტრაციის საშუალება. თავის მხრივ, ძლიერი, პატივისცემით გამსჭვალული ურთიერთობები კორელაციაშია მოსწავლეების წარმატებასთან.

მასწავლებლების საუბარი და საკლასო ოთახის მენეჯმენტი

საკლასო ოთახში დროის გამოყენება		
მასწავლებლები...	მასწავლებლების მიერ კონტროლირებულ კლასში	მოსწავლეების მიერ კონტროლირებულ კლასში
სვამენ შეკითხვებს	21%	5%
იძლევიან ინსტრუქციებს	18%	7%
მართავენ დისციპლინას	19%	10%
ატარებენ ლექციას	10%	3%
სულ დრო	68%	25%

ჩრდილოეთ ამერიკაში ჩატარებულ კვლევაზე დაფუძნებული ზემოთ მოცემული შედეგები გვთავაზობს მოხერხებულ ჩარჩოს იმის ასახვისათვის, გაკვეთილის დროის რა ნაწილს იყენებს მასწავლებელი სალაპარაკოდ.

ყველაზე გამოცდილი მასწავლებლებსაც კი ხანდახან ეხმარება, თუკი დამოუკიდებელი დამკვირვებელი ან რამდენიმე მოსწავლე დაინიშნავს გაკვეთილზე მასწავლებლისა და მოსწავლეების ლაპარაკის დროებს.

დაწყებითი სკოლის CLIL პროგრამების დასაწყისში მასწავლებელი მოსწავლეებზე ბევრს ლაპარაკობს, რადგან საჭიროა ახალი ენის მოდელირება. თუმცა მოსწავლეები წამყვან როლს საკმაოდ სწრაფად ირგებენ. CLIL-ის დაწყებით, საშუალო და პროფესიულ დონეებზე საწყისი ეტაპის შემდეგ მოსწავლეები, ძირითადად, მასწავლებელზე გაცილებით მეტს ლაპარაკობენ. მოსწავლეების მონაწილეობის უზრუნველყოფის სტრატეგიები: წყვილებსა და ჯგუფებში მუშაობა, როლური თამაში, გამოძიებითი მოხსენებები და სხვა ქვეყნების CLIL მოსწავლეებთან კონტაქტი და კომუნიკაცია.

მოსწავლეებისათვის უფლებების მიცემა, რომ მონაწილეობა

მიიღონ გადაწყვეტილებების მიღებაში

მოსწავლეთა ინტერესების გათვალისწინება და მათთვის საუბრის წარმართვის საშუალების მიცემა მნიშვნელოვანი პირველი ნაბიჯია სწავლისა და შემსწავლელის ცხოვრების დასაკავშირებლად. მოსწავლეთათვის უფლების მიცემა, რომ შეუერთდნენ გადაწყვეტილებების მიღების პროცესს - ეს შემდეგი ნაბიჯია. ის ამყარებს კავშირებს მოსწავლესა და მასწავლებელს და მოსწავლეებს შორის, ზრდის რელევანტურობას და უფრო მეტად აღებიანებს მოსწავლეს პასუხისმგებლობას საკუთარ სწავლის პროცესზე. ნებისმიერი დონის მოსწავლეთათვის სწავლის შედეგების დასახვაში ჩართულობა და, განსაკუთრებით, ამ შედეგების მიღწევის პროცესის განხილვა სწავლის კონსტრუქციას უწყობს ხელს.

თვითაღქმისა და თვითმართვის ზრდა, ასევე, ეხმარება რელევანტურობის შენებას. შეგიძლიათ სთხოვოთ მოსწავლეებს, წერილობითი ფორმით აღწერონ, რომელი საკლასო აქტივობები ეხმარება მათ ყველაზე მეტად სწავლაში და რომელი ართულებს. ამის წყალობით სწავლის პროცესი და სტილი მუდმივად იქნება მოსწავლეთა და მასწავლებელთა რადარზე და შესაძლო იქნება სასწავლო აქტივობების საჭიროებისამებრ შეცვლა.

CLIL-ის ექსპერტის, დუ კოილის, ხელმძღვანელობით გამოიყენებოდა ერთი ძალიან ძლიერი მეთოდი, რომელიც ეხმარება მასწავლებლებსა და მოსწავლეებს ერთმანეთთან დაკავშირებაში, ერთმანეთის შთაგონებასა და მუშაობის გაუმჯობესებაში. ამისთვის საჭიროა გაკვეთილის ვიდეოგადაღება. ამას, როგორც წესი, მოსწავლე აკეთებს. შემდეგ დღეს მოსწავლეები მუშაობენ ჯგუფებში და განიხილავენ გაკვეთილის ჩანაწერს, ირჩევენ ერთ მოკლე სეგმენტს (ერთიდან სამ წუთამდე) იმის საჩვენებლად, როდის ისწავლეს ზევრი და მეორე სეგმენტს იმის საჩვენებლად, რომ სწავლების პროცესის გაუმჯობესებაა საჭირო. ისინი წარმოადგენენ ამ არჩეულ სეგმენტებს და ხსნიან თავიანთ არჩევანს, აკეთებენ შეთავაზებებს როგორც მოსწავლეებისათვის, ისე მასწავლებლებისათვის. ტარდება დისკუსია და მიიღება გადაწყვეტილებები სწავლის გაუმჯობესების გზების შესახებ.

ემოციების ფლოზა: სწავლის აფექტური მხარის მართვა

სწავლა ემოციების გარეშე არ არსებობს, ეს ემოციები კი აუცილებლად ახდენს გავლენას სწავლის პროცესზე. ემოციები სწვდებიან ჩვენს არსებას. ისინი ეხმარებიან ან აფერხებენ სწავლის პროცესს. ის, თუ რას ვგრძნობთ რაიმეს ან ვინმეს მიმართ, განსაზღვრავს რეალობის ჩვენებულ აღქმას. ასევე, ნათქვამია, რომ როდესაც ემოციები ებრძვის ახლის სწავლას, ემოციები მუდამ იმარჯვებს, სწავლა კი მუდამ მარცხდება. შემსწავლელთა ცხოვრებასთან დაკავშირება მოიცავს ემოციური განზომილების გალვივებასა და მართვას - დადებითი ემოციების დამორჩილებას/გამოყენებას და დამანგრეველების მართვას.

ენა ემოციური ტრანსპორტია. ეს ტრანსპორტი უფრო იოლი სამართავია, როდესაც საუბარი მიმდინარეობს პირველ ენაზე. ჩვენს პირველ ენაზე საუბრისას ხშირად მივეყვებით ნაცნობ, კომფორტულ და ხშირად მონახულებულ გზებს. ყოველდღიურ დისკურსში ეს გზები, თუმცა არაა ემოციისაგან გამიჯნული, მაინც გვეხმარება მათ კონტროლში, როდესაც რაიმეს გადმოცემას ვცდილობთ.

მეორე ენაზე სწავლისა და კომუნიკაციისას ჩვენი თვითგამოხატვა (ვერბალური და ემოციური), როგორც წესი, ნაკლებად დახვეწილია. ჩვენ ჩვენს გონებაში ახალი გზები გაგვყავს, ახალ ტერიტორიაზე გადავდივართ, სადაც ემოციებს უფრო მარტივად და მოულოდნელი სახით შეუძლიათ ამოტივტივება. ფიქრის მეორე ენაზე გადმოცემის, თავის გამოხატვის ახალი გზების ძებნისა და უფრო მარტივი ლექსიკის გამოყენებით გამოწვეული ასოციაციების თანმდევი დამატებითი სტრესი ამაღლებს იმის ალბათობას, რომ ემოციები ზედაპირზე ამოვა და კლასის ატმოსფეროზე აისახება.

დაწყებითი სკოლის მერე მრავალ მასწავლებელს ერიდება საკლასო ოთახში ემოციებზე ყურადღების გამახვილება, პირველი ენის სწავლებისასაც კი. არსებობს აზრი, რომ მეორე ენის სწავლა უფრო ინტენსიურ ემოციებს იწვევს. ამ ემოციების სპექტრი ხალისისა და სიხარულიდან შიშსა და სიბრაზემდეა - ხალისი იდეის წარმატების გადაცემისას, სიხარული - აღმოჩენის შეგრძნებისაგან, სირცხვილის შიში და სიბრაზე კი მაშინ, როდესაც აზრის სათანადოდ გადმოცემა ჭირს. ჩვენი თავი რომ უკეთ ვმართოთ და სხვებთან ერთად უკეთ ვიმუშაოთ, სასურველია, ჩამოვიყალიბოთ ის, რასაც დანიელ გოლემანი ემოციურ და სოციალურ ინტელექტს ეძახის.

ამის გასაკეთებლად საჭიროა მოსწავლეების ინფორმირებულობის გაზრდა იმის შესახებ, თუ რა როლს თამაშობს ემოციები მათ ცხოვრებაში. როდესაც CLIL მასწავლებლები ეხმარებიან მოსწავლეებს თავდაჯერებულობისა და ემოციების მართვისათვის საჭირო უნარების ჩამოყალიბებაში, ენისა და საგნობრივი შინაარსის სწავლის პროცესი უმჯობესდება. პირველი ნაბიჯი განათლების სამივე დონეზე არის მოსწავლეთა გრძნობების ამოცნობა/აღიარება. იმის მიუხედავად, თუ როგორია მოსწავლის ან ჯგუფის ემოცია, იგი იმსახურებს ამოცნობას/აღიარებას. ამისათვის მასწავლებლებმა და მოსწავლეებმა უნდა გამოიკვლიონ, აითვისონ და გამოიყენონ ემოციის გამომხატველი ლექსიკა. მაგალითად: ვხედავ, რომ ძალიან ბედნიერი (კმაყოფილი, გახარებული) ხარ ამ შედეგით. შენ კარგ შედეგს მიაღწიე.

ყველაზე მეტად რით ხარ ნასიამოვნები?

გააკეთე ამ დავალების მომზადებისას რაიმე, რითაც განსაკუთრებით ამაყობ?

მოსწავლეებისთვის, ასევე, სასარგებლო იქნება ენის დამხმარე ფურცელი, რომელზეც ემოციები იქნება ჩამოწერილი. შესაძლოა ამ სიტყვების სათაურების ქვეშ ორგანიზება, მაგალითად, „დადებითი ემოციები“ და „პოტენციურად დამანგრეველი ემოციები“, ან როგორებიცაა „ზედსართავები“, „ზმნიზედები“, „ზმნები“ და ა.შ.

ამის საშუალებით მოსწავლეები შეძლებენ მისწვდნენ დადებით ემოციებს და დააკავშირონ ისინი CLIL-ის გამოყენებით სწავლასთან. ის, ასევე, დაეხმარება მოსწავლეებს დავალების შესრულებისას საკუთარი ჩართულობის უკეთ გააზრებაში. ამას გარდა, ეს მოსწავლის ძალისხმევის აღიარებაცაა.

ემოციის გამომხატველი ლექსიკა ღირებული ინსტრუმენტია ინდივიდების დასახმარებლად ჯგუფის შიგნით როგორც დადებითი, ისე უარყოფითი ემოციების სამართავად. მაგალითად, უარყოფითი ან დამანგრეველი ემოციების დახარისხების მცდელობის მენტალური პროცესი დაეხმარება მოსწავლეებს დამშვიდებაში. ემოციის წყაროს გასაგებად დისკუსიის ჩატარება და, შესაძლოა, გადაწყვეტილების მოფიქრება ხშირად განტვირთავს ემოციურად დამუხტულ სიტუაციას. ის ეხმარება ისეთი პრობლემების გადაწყვეტას, რომლებიც სხვა შემთხვევაში გამყარდებოდა და უარყოფითად იმოქმედებდა სწავლის პროცესზე. მოცემულია საჭირო ენობრივი ცოდნისა და პროცესის უნარების მაგალითი:

ვხედავ, რომ იმედგაცრუებული ხარ.

რას გრძნობ ახლა?

გაბრაზებული ხარ, იმედგაცრუებული, გულგატეხილი თუ...?

რაზე ხარ გაბრაზებული?

რა იწვევს ამ გრძნობას?

რის გამო შეიძლება, რომ ეგ ადამიანი ასე მოქცეულიყო?

შეგიძლია, რომ პრობლემის გადაჭრის რამდენიმე შესაძლო გზა დაასახელო?

რაზე შეგიძლიათ თქვენ ორს შეთანხმება?

როგორ შეგიძლია ამის უკან დატოვება?

როგორც ემოციების გამოხატვის ენის, ისე მათი მართვის ცოდნა ღირებული ცხოვრებისეული უნარებია, რომელთა გამოყენება შესაძლოა როგორც პირად, ისე საქმიან ცხოვრებაში. ჩვენ გვჭირდება ეს ცხოვრებისეული უნარები პირადი ან ჯგუფური იმედგაცრუების სამართავად, კონსტრუქციული ენერგიის გასატარებლად

და სტრესული სიტუაციების გადასალახად, ჩვენი ცხოვრების ყველა ასპექტში. მოსწავლის არსებული ცოდნის ბაზა, ინტერესები და დამოკიდებულებები არის დიდი კარიბჭე სწავლისაკენ. CLIL-ში ჩვენ, მასწავლებლები, ვაძლევთ მოსწავლეებს შესაძლებლობებს, ასახონ და ჩამოაყალიბონ თავიანთი არსებული ცოდნის ბაზა, რის პარალელურადაც ვაფუძნებთ სწავლას მათ ინტერესებზე. დამოკიდებულებები, რომლებიც გვაქვს და რომელთაც გამოვხატავთ სხვების მიმართ, გასაღებია ურთიერთობების კულტივაციისა და მნიშვნელობების კონსტრუქციისათვის. პირადი მახასიათებლები, ემოციები და დამოკიდებულებები აფერხებს ან აუმჯობესებს სწავლის პროცესს. ეს ასეა ნებისმიერი სწავლის პროცესში, მაგრამ განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია CLIL-ში, სწავლის მედიუმად დამატებითი ენის გამოყენების გამო. თავდაჯერებული, ინფორმირებული და დაკავშირებული ინდივიდუალური ენის შემსწავლელი არის კლასში ენისა და საგნობრივი შინაარსების შემსწავლელების თავდაჯერებული, ინფორმირებული და დაკავშირებული ჯგუფის საწინდარი.

საკლასო ოთახის ადგილობრივ საზოგადოებასთან დაკავშირება

საკლასო ოთახი არის სკოლის და, ზოგადად, ფართო საზოგადოების მიკროკოსმოსი. მოსწავლეებმა სხვა მოსწავლეებსა და მასწავლებლებთან ურთიერთობით ბევრი რამ უნდა შეისწავლონ საკუთარ თავზე. თუმცა, მხოლოდ საკლასო ოთახის გარემოში დარჩენა მალე ხელოვნურობისა და ნამდვილი სამყაროსაგან მოწყვეტის გრძნობას გამოიწვევს. მოსწავლეების მათ გარშემო არსებულ საზოგადოებასთან დაკავშირება მათთვის სწავლის პროცესს უფრო რელევანტურს გახდის. ამის გაკეთება შეიძლება სხვებთან მუშაობის გამოცდილების გათვალისწინებითა და მოსწავლის საზოგადოებაზე და საზოგადოების მოსწავლეზე გავლენების გამოკვლევით.

საზოგადოების წევრებთან დაკავშირება

ადგილობრივ საზოგადოებას ხშირად აქვს CLIL-ის საკლასო ოთახში სწავლის ხელშეწყობის პოტენციალი. პედაგოგებმა ეს რესურსი უნდა გამოიყენონ, რადგან ვერც ერთი მასწავლებელი ან მასწავლებელთა ჯგუფი ვერ უზრუნველყოფს მოსწავლეს ენის გამოყენების ისეთი მრავალფეროვნებით, როგორიც ყოველდღიურ ცხოვრებაში გვხვდება.

CLIL ენაზე მოლაპარაკებებთან კონტაქტისა და კომუნიკაციის საშუალებების შექმნა უზრუნველყოფს მოსწავლეებს დამატებითი ენობრივი მოდელებით. CLIL ენაზე მოლაპარაკებებთან კონტაქტი დაეხმარება მოსწავლეებს არა მხოლოდ CLIL ენაზე კომუნიკაციის უნარით სიამოვნების მიღებაში, არამედ იმის გაგებაშიც, როგორ გამოიყენება CLIL ენა საკლასო ოთახის გარეთ. უფრო მეტიც, სტუმრებთან, საზოგადოების წევრებსა და CLIL ენაზე სხვა მოლაპარაკებებთან კომუნიკაციით მოსწავლეები გამოცდიან სხვადასხვა აქცენტსა და ენის რეგისტრს და სწავლობენ მათთან გამკლავებას.

საგნის შინაარსის, ენისა და სწავლის უნარების განვითარება შესაძლოა საზოგადოების წევრებთან მუშაობით. თუკი საზოგადოების წევრებს ჰკითხავთ მათ ენობრივ უნარებსა და CLIL-ის მოსწავლეებთან მუშაობისათვის დროის გამოყოფის სურვილის შესახებ, შესაძლოა ერთობ დადებითი შედეგები მიიღოთ. CLIL ენაზე მოლაპარაკენი შეგიძლიათ იპოვოთ, თუ დაუკავშირდებით:

- ადგილობრივ გაზეთებს და სთხოვეთ მათ, რომ გამოაქვეყნონ დახმარების თხოვნა CLIL ენაზე მშობლიურად და არამშობლიურად მოლაპარაკებისათვის, სკოლაში CLIL ენის დასახმარებლად;
- ადგილობრივ კულტურულ ორგანიზაციებს;
- დამსაქმებლებს, რომლებიც CLIL ენაზე მოლაპარაკე კლიენტებთან მუშაობენ;
- ადგილობრივი და ეროვნული ხელისუფლების წარმომადგენლებს ;
- საელჩოებსა და საკონსულოებს;
- ნებისმიერი პროფესიის წარმომადგენლებს, რომლებიც CLIL ენაზე ლაპარაკობენ;
- მშობლებსა და ბებია-ბაბუებს, რომლებიც CLIL ენაზე ლაპარაკობენ;
- სამოგზაურო სააგენტოებს;
- ხელოვნების გალერეებსა და მუზეუმებს, რომელთაც ბილინგვური ან მულტილინგვური პერსონალი შეიძლება ჰყავდეთ;
- სხვა სკოლებს, რომელთაც CLIL პროგრამები აქვთ;
- უფროს მოსწავლეებს;
- უნივერსიტეტის სტუდენტებს;
- ახალგაზრდულ სავაჭრო პალატას და სხვა ორგანიზაციებს, რომლებიც ახალგაზრდებს ასაქმებენ;
- სპორტის მწვრთნელებს;
- პოლიტიკოსებს;
- ბიბლიოთეკებს.

რელევანტურობის შექმნა საზოგადოებაზე მიმართული პროექტების საშუალებით

მათემატიკისა და კულტურის ჟურნალი (2006) აღწერს, თუ როგორ აქცევდა ბილინგვური საზოგადოების ზოგიერთი მასწავლებელი მათემატიკას მოსწავლეებისთვის რელევანტურად. იგი გვთქვამს, როგორ შეაქმნევინეს მასწავლებლებმა მოსწავლეებს მათემატიკური კითხვები მათ ცხოვრებაზე, სკოლასა და საზოგადოებაზე ან პასუხები გააცემინეს მათზე. მაგალითად, მოსწავლეები ზომავდნენ სკოლის საყვარელ ადგილს. ეს მოითხოვდა იმის სწავლას, თუ როგორ შეიძლება არაწესიერი ფორმის ოთახის გაზომვა.

ამას გარდა, მოსწავლეებმა მოინახულეს პოლიციის განყოფილება და გაიგეს კრიმინალური სტატისტიკის შესახებ. მათ გააანალიზეს ეს სტატისტიკა. მოსწავლეებმა გამოკითხეს ადგილობრივი მაცხოვრებლები და გამოთვალეს სხვადასხვა დამოკიდებულებისა და აზრის მქონე ადამიანების წილი და პროცენტი. შემდეგ განიხილეს იმიგრანტთა ჯგუფები. რადგან მოცემულ ქვეყანაში მრავალი იმიგრანტი იყო შემოსული არალეგალურად უდაბნოს გავლით, მოსწავლეებმა გამოითვალეს მათ

მიერ გავლილი მანძილი და წყლის დღიური ოდენობა, რომელიც ცხელ მზეში სიარულისას იქნებოდა საჭირო. სხვა ფაქტორებთან ერთად, შესაძლოა განტოლებაში ამ ოდენობის წყლის წონისა და მოცულობის ჩართვა.

ამ იდეებზე დაფუძნებით მოსწავლეებს შეუძლიათ სკოლაში ან სხვა საზოგადოებრივ შენობებში სხვადასხვა ფუნქციისათვის გამოყოფილი ფართობების პროცენტული წილის გამოთვლა. მათ შეუძლიათ გამოთვალონ გათბობისა და განათების ფასები, ან, თუნდაც, გრაფიტის მოშორების დანახარჯი. შესაძლოა წყლის გამოყენების გამოთვლა და ანალიზი და მის შესამცირებლად შეთავაზებების გაკეთება. შეგიძლიათ სთხოვოთ ქალაქის ხელმძღვანელობის წარმომადგენელს, რომ დაელაპარაკონ მოსწავლეებს წყლის გამოყენების საკითხებზე. პროფესიულის სასწავლებლის სტუდენტებმა შეიძლება მონაწილეობა მიიღონ წყლის გამოყენების შესამცირებლად სანტექნიკის სისტემის გაუმჯობესებაში.

შეიძლება ადგილობრივი საზოგადოების დაგეგმარება. ამ გეგმაში მოსწავლეები შეიტანენ კრიმინალურ შემთხვევებსა და სტატისტიკას, გზის სახიფათო მონაკვეთებს, თინეიჯერთა ორსულობებს, ალკოჰოლისა და ნარკოტიკების მოხმარებით გამოწვეული სიკვდილიანობის მაჩვენებელს და ამ ყველაფრის მატერიალურ დანახარჯებს. პოლიციის მრავალი განყოფილება ასაქმებს ადამიანებს, რომლებიც საუბრობენ საზოგადოებაში გავრცელებულ ენებზე. თუ CLIL ენაზე მოლაპარაკე ხელმისაწვდომია, შესაძლოა მისი მოწვევა მოსწავლეებთან კითხვა-პასუხის სესიაზე.

საზოგადოებრივი ცხოვრების რომელიმე ასპექტის ანალიზის შემცველი პროექტები ხშირად ხელს უწყობს მოსწავლეებს რეკომენდაციების შემუშავებასა და მათი იმპლემენტაციისათვის საჭირო ზომების შეთავაზებაში. ეს შესაძლოა წარუდგინოთ შესაბამის ხელისუფლებას, მაგალითად, ადგილობრივ მმართველობას, სიტყვიერი ან წერილობითი ფორმით. ხელისუფლების წარმომადგენლებისაგან უნდა ელოდოთ ადგილზევე ზეპირ პასუხს და შეთავაზებული ცვლილებების შესახებ უკუკავშირს. როდესაც საგნობრივი შინაარსების საჭიროებები და აქტივობები ჩამოყალიბდება, წყდება ენის სწავლის შედეგები და იქმნება საჭირო ენობრივი მხარდაჭერა. მაგალითად, თუკი ვერ იპოვით CLIL ენაზე მოლაპარაკე ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენელს, დიალოგი პირველ ენაზე ჩატარდება, მაგრამ მოსამზადებელი სამუშაოები და დებრიფინგი იქნება CLIL ენაზე. შედეგისათვის მოსწავლეებმა უნდა მოამზადონ თავიანთი რეკომენდაციები ორივე ენაზე.

უფროსი მოქალაქეებისაგან ინტერვიუების აღება შესანიშნავი გზაა ისტორიის, მოქალაქეობის ან/და მათემატიკის სასწავლად, ისევე, როგორც ენისა და სწავლის უნარების გასაუმჯობესებლად. ინტერვიუების ჩატარება შეიძლება CLIL ენაზე ან, თუ ეს შეუძლებელია, მოსწავლის პირველ ენაზე. გამოკითხვა იწერება CLIL ენაზე.

ინტერვიუების პროექტის დაფუძნება შესაძლოა შემდგომ შვიდნაბიჯიან პროცესზე:

- დისკუსია და სწავლის შედეგების დასახვა (მაგ., მოსწავლე აღწერს ცხოვრებას 50 წლის წინ სხვადასხვა პერსპექტივიდან: ეკონომიკა, ბავშვობა, ცხოვრების სტილი და ა.შ.);
- ინტერვიუს ჩასატარებელი პროცესისა და ენობრივი საჭიროებების ჩამოყალიბება;

- ინტერვიუს ადების „მახეები“;
- ინტერვიუს ჩატარება და ჩაწერა;
- მონაცემთა ინტერპრეტაცია;
- დასკვნების დაწერა;
- შედეგების წარდგენა.

ინტერვიუ შეიძლება ასე დაიწყოს: მისაღმება; საკუთარი თავის წარდგენა; კითხვა, აქვს თუ არა გამოსაკითხ ადამიანს დრო სალაპარაკოდ; გამოკითხვის მიზნის ახსნა; ამ ადამიანისთვის კითხვების დასმის საშუალების მიცემა და მისთვის წინასწარ (და ბოლოშიც) მადლობის გადახდა. ქვემოთ მოცემულია პროტოკოლის მაგალითი, რომელიც შეგიძლიათ მისცეთ მოსწავლეებს პროცესის განსამტკიცებლად და ენობრივი მხარდაჭერის მისაწოდებლად.

გამარჯობა, ჩემი სახელია ... და მე ვარ ...-ის მოსწავლე.
 თქვენი ბატონი/ქალბატონი ხართ?
 გაქვთ რამდენიმე წამი, რომ გამესაუბროთ?
 მე ვმუშაობ სკოლის პროექტზე-ს შესახებ. ამისთვის საჭიროა ხალხისთვის ინტერვიუს ჩამორთმევა 1930-იან წლებში ცხოვრების შესახებ.
 გვინდა გავარკვიოთ, როგორი იყო ცხოვრება 1930-იან წლებში სხვადასხვა ქვეყანაში.
 მზად ხართ, რომ უპასუხოთ რამდენიმე შეკითხვას პირადი შეხვედრისას ან ტელეფონით? თქვენი პასუხები კომბინირდება სხვების პასუხებთან და ვერავინ გაიგებს, თუ რა თქვით კონკრეტულად თქვენ.
 ინტერვიუ შეიძლება 30-დან 60 წუთამდე გაგრძელდეს.
 როდის შეგვიძლია შეხვედრა?
 დღის განმავლობაში სკოლაში ვარ, ორშაბათობით და სამშაბათობით მცალია საღამოს და მთელი შაბათ-კვირა.
 შეგვიძლია ბიბლიოთეკაში შევხვდეთ?
 ბიბლიოთეკის მისამართია...
 ფოიეში შევხვდეთ?
 ჩემი მობილურის ნომერია...
 თქვენ გაქვთ მობილური ტელეფონი?
 მადლობა, რომ ჩემთან საუბრისთვის დრო გამოყავით. შეხვედრამდე.

ინტერვიუზე მოსწავლეს მიაქვს ცხრილი, რომელიც საწერად საკმარის ადგილს შეიცავს. ის შეიძლება შეიცავდეს მოცემული პუნქტებიდან რამდენიმეს.

ინფორმაცია პიროვნების შესახებ	
დაბადების ქვეყანა	
ქვეყანა, რომელშიც გაიზარდა	
ქალაქი, სოფელი ან რეგიონი, რომელშიც 16 წლამდე ცხოვრობდა (მოსწავლის ასაკთან მიახლოებული ასაკი)	
ძმების რაოდენობა	

დების რაოდენობა	
სახლში მცხოვრები ადამიანების რაოდენობა	
სახლში ოთახების რაოდენობა	
რამდენ ადამიანს ეძინა საშუალოდ ერთ საძინებელში	
პირადი პერსპექტივები	
სათამაშოები, რომლებითაც თამაშობდა ბავშვობაში	
საყვარელი საკვები	
ტიპური შაბათი საღამო	
მშობლების ყველაზე დიდი სადარდებლები	
დღიური ან კვირეული სახლის საქმეები	
ცხოვრებაში ნასწავლი ერთი გაკვეთილი	
სკოლა	
საყვარელი საგნები სკოლაში	
ტიპური გაკვეთილი სკოლაში	
უსიამოვნო მომენტი სკოლაში	
სკოლაში შეძენილი ცოდნა და უნარები, რომლებიც ყველაზე გამოსადეგი იყო ცხოვრებაში/სამსახურში	
რაზე ფიქრობს, რომ აჯობებდა უფრო უკეთ და მეტი ესწავლა სკოლაში	
სამუშაოს დაწყებამდე სკოლაში გატარებული წლები	
ეკონომიკა	
სახლის გარეთ დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა	
რა ტიპის სამუშაო ჰქონდა თითოეულ ამ ადამიანს	
ელექტრული მოწყობილობები სახლში	
ერთი ლიტრი რძის, ერთი პურის, შოკოლადის ფასი	
ოჯახში მანქანების რაოდენობა	
ჰქონდა თუ არა ველოსიპედი და თუ ახსოვს, რა ღირდა?	
შარვლების ან კაბების რაოდენობა	
რომელი ტანსაცმელი იყო სახლში დამზადებული	
ავტობუსის ბილეთის ფასი	
კინოს ბილეთის ფასი	

ამ გამოკითხვების მონაცემები მოსწავლეებმა ხუთკაციან ჯგუფებში მუშაობით შეიძლება განიხილონ და გააკეთონ დასკვნები ოჯახურ ცხოვრებაზე, ცხოვრების სტილზე, განათლებაზე, ცხოვრების დონეზე, ღირებულებებზე, გენდერულ როლებზე და ა.შ. მოსწავლეებს შეუძლიათ შეადარონ საკუთარი ცხოვრება 16 წლის ასაკში გამოკითხული ადამიანების ცხოვრებას იმავე ასაკში. მათ შეუძლიათ ცხრილებისა და დიაგრამების დახაზვა. საჭირო ენობრივი პატერნები მათ მიეწოდებათ (მაგ. რესპონდენტთა 50 პროცენტზე მეტმა მოგვახსენა...; გამოკითხულთა უმრავლესობას ოჯახში არ ჰყავდა მანქანა). გამოკითხული ადამიანებს დაპატიჟებთ კვლევის შედეგების პრეზენტაციასა და მომდევნო დისკუსიაზე.

“ჯობ შედოუინგი” /Job shadowing

პროფესიულ განათლებაში განსაკუთრებით ღირებული მეთოდი არის job shadowing. ეს შეიძლება ერთ დღეშიც კი გაკეთდეს. თუ შესაძლებელია, სჯობს ისეთი სამუშაო ადგილის პოვნა, სადაც CLIL ენა გამოიყენება. სტუდენტებს შეუძლიათ ამ გამოცდილებაზე მოხსენება დაწერონ CLIL ენაზე, რაც გაზომვადი/შეფასებადი შედეგი იქნება. მოხსენება შეიძლება შეიცავდეს ზოგიერთს ამ ქვესათაურებიდან: შესავალი, განათლების მოთხოვნები, სამი რამ, რაც დღეს ვისწავლე, ენის გამოყენება, მნიშვნელოვანი დამოკიდებულებები, საჭირო უნარები, სამუშაოს სარგებლები, სამუშაოს ნაკლი, პრობლემები სამუშაო ადგილზე, სამუშაოზე აყვანილი ადამიანები, რისი გაკეთება შემიძლია ახლა ჩემი სასურველი სამუშაოსთვის მოსამზადებლად და დასკვნები.

მეორე ვარიანტი პროფესიული სასწავლებლის სტუდენტებისთვის არის მათთვის საინტერესო პროფესიის წარმომადგენლებისაგან ინტერვიუების აღება. მოუწოდეთ სტუდენტებს, თავად შეიმუშავონ კითხვარები იმის გამოყენებით, რასაც ხშირად „think-pair-share“-ს (მოიფიქრე-დააწყვილე-გაუზიარე) უწოდებენ. სტუდენტები ჯერ საკუთარ კითხვებს შეიმუშავებენ, შემდეგ მეწყვილესთან ერთად განავითარებენ მათ, ბოლოს კი ჯგუფში. საბოლოოდ მთელი კლასი იმუშავებს საერთო სიის შემუშავებაზე. მასწავლებელი წამოჭრის კითხვებს, რომლებიც სტუდენტებს გამორჩებათ. ინტერვიუები ტარდება წყვილებში. ამ კითხვებში შეიძლება შედიოდეს:

რა მოგწონთ ყველაზე მეტად თქვენს სამუშაოში?

რა არის ყველაზე რთულად შესასწავლი უნარი?

რა ქმნის კარგ ...ს (მაგ. ელექტრიკოსს, მექანიკოსს ან პროგრამისტს)?

შეგიძლიათ აღწეროთ კრიზისი, რომელიც გადაიტანეთ და როგორ მოაგვარეთ იგი?

რას აკეთებთ თანამშრომლებთან კარგი ურთიერთობისათვის?

როგორ უმკლავდებით რთული ხასიათის თანამშრომლებს?

როგორ უმკლავდებით რთულ კლიენტებს?

როგორ...?

ბუნება, როგორც საზოგადოების ნაწილი

ბუნება ნებისმიერ საზოგადოებაში მნიშვნელოვანი ძალაა. ის გავლენას ახდენს ჩვენზე, ჩვენ კი მასზე. ბუნება, ასევე, ცოდნის მიღების წყაროა. მაგალითად, CLIL პედაგოგმა, ტუულა ასიკაინენმა, თავისი 11-12 წლის მოსწავლეები სკოლის სათამაშო მოედანზე გაიყვანა, როდესაც ისინი ხეებსა და მცენარეებს გადიოდნენ ბიოლოგიაში. მისი მიზანი იყო, რომ მოსწავლეებს უშუალოდ შესაბამის გარემოში ყოფნით განემტკიცებინათ ნასწავლი. საბოლოო შედეგი იყო რუკის შექმნა, რომელზეც აღნიშნული იქნებოდა სათამაშო მოედანზე არსებული ხეები; დაკვირვების ჩანაწერები, წერილობითი მოხსენება და ზეპირი პრეზენტაცია. ეს სავარჯიშო ავითარებდა ისეთ მულტიდისციპლინარულ უნარებს, როგორებიცაა: რუკის წაკითხვა, ჯგუფური მუშაობა, შეფასება, გაზომვა, შედარება, გამოკითხვა და პრეზენტაციის უნარები. ის აუმჯობესებს ინსტრუქციების კითხვის უნარსა და ინტერპრეტაციასთან, ბუნებრივი მოვლენების აღწერასთან, ადგილების აღწერასთან, შედარებისა და განსხვავებები გამოხატვასთან დაკავშირებულ ენობრივ უნარებს. ის იყენებს ენის რამდენიმე რეგისტრს მოხსენებისთვის, ჩანიშვნების გაკეთებისთვის, დიალოგისა და პრეზენტაციისათვის. მოსწავლეებს ეძლევათ სკოლის სათამაშო მოედნის რუკა (ზედ აღნიშნული შენობებით), საზომი ლენტი, ფანქრები, ძაფი, რვეულები და ჯოხები. პირველი დავალებაა ხეების კვლევის ჩატარება. ამაში შედის:

- მოსწავლეები დადიან სათამაშო მოედანზე ხეების დასათვლელად (რამდენია? სად?);
- ხეების იდენტიფიკაცია (რომელი სახეობის ხეებია?);
- თითოეული ხის რუკაზე შეტანა და მისი ტიპის დასახელება;
- იმის შეფასება, რომელი ხე იქნება ყველაზე მაღალი, ყველაზე დაბალი, ყველაზე სქელი და ყველაზე თხელი;
- ყველაზე მაღალი, ყველაზე დაბალი, ყველაზე სქელი და ყველაზე თხელი ხეების გაზომვა.

შეგიძლიათ მისცეთ მოსწავლეებს შემდეგი ინსტრუქციები ხის ზომის მიახლოებით გასაზომად: თქვენი სიმაღლის ჯოხი ჩაარჭეთ მიწაში ხიდან იმ მანძილის მოშორებით, რა სიმაღლისაც, თქვენი შეფასებით, არის ხე. დაწექით ზურგზე ისე, რომ თქვენი ფეხები ხისკენ იყოს მიმართული და თან ჯოხს ედებოდეს. დაწოლისას მხედველობის არეში ჯოხის ბოლო ხის კენწეროს უნდა უსწორდებოდეს. ამისთვის ჯოხის რამდენჯერმე გადატანა შეიძლება მოგიწიოთ. როდესაც ამას მიაღწევთ, წამოდექით. ჯოხიდან ხემდე მანძილი დაახლოებით ხის სიმაღლის ტოლია.

გარშემოწერილობის გასაზომად ხეს ძაფი შემოარტყით და შემდეგ ეს ძაფი საზომი ლენტით გაზომეთ.

მოხსენების წერას ხელს უწყობს ამ საგნობრივი შინაარსის ჩარჩოს გამოყენება, მაგალითად, შემდეგი საკვანძო ფრაზების მიწოდება: ჩვენ ვიპოვეთ xxx ხე სათამაშო მოედანზე. ხეების უმეტესობა მოედნის ცენტრში იზრდება. ყველაზე მაღალი ხე ფიჭვია და ის xx მეტრი სიმაღლისაა. ორ სკოლას შეუძლია მონაცემების გაცვლა და შედეგების შედარება და შეპირისპირება.

კლასისთვის საზოგადოების სიცოცხლისუნარიანობა ისევე მნიშვნელოვანია, როგორც კლასის სიცოცხლისუნარიანობა საზოგადოებისათვის. თუმცა, საკლასო ოთახის კედლები უნებლიეთ ბლოკავს ჩვენს კავშირს საზოგადოებასთან. საზოგადოებასთან მიზანმიმართულად დაკავშირებით ჩვენ ვქმნით უფრო ავთენტურ კონტექსტს კლასში ჩატარებული სამუშაოებისათვის.

საკლასო ოთახის დაკავშირება მსოფლიოსთან

ნათქვამია, რომ გლობალიზაციასთან კამათი გრავიტაციასთან კამათს ჰგავს.

კოფი ანანი

სახელმძღვანელოები უმეტეს შემთხვევაში იმდენად პოლიტიკურად კორექტულები არიან, რომ ხშირად რეალობისაგან დაშორებული გვეგონია. ისინი იშვიათად აღვიძებენ ძლიერ ემოციებს. ემოციური კავშირები გვეხმარება ინფორმაციის პერსონალიზაციასა და სწავლაში. უფრო მეტიც, ნებისმიერი სახელმძღვანელოსათვის რთულია რეალურ სამყაროსთან რეალურ დროში შეჯიბრება, რადგან ისინი მალე ძველდებიან. საშუალო სტატისტიკური მოსწავლის გადმოსახედიდან, ერთწლიანი პერიოდი გაცილებით უფრო მეტ მნიშვნელობას ატარებს, ვიდრე საშუალო სტატისტიკური ზრდასრულისათვის, რომლისთვისაც ერთი წელი მისი ცხოვრებისეული გამოცდილების მხოლოდ მცირე ნაწილია. ბევრი მოსწავლისათვის ათი წლის წინანდელი ამბავი უძველესი ისტორიაა და რეალობისგან ძალიან შორს დგას.

განვითარებულ სამყაროში მოსწავლეები ოპერირებენ „ინტერნეტის დროით“ და ახალი ტექნოლოგიების ჩამოყალიბებული აზროვნებით. მათთვის ყველაზე რელევანტურია, რაც აქ და ახლა ხდება. ისინი დაკავშირებულნი არიან მსოფლიო ტენდენციებთან ინფორმაციის გაზიარებით, მოდით, გართობითა და ტექნოლოგიით, ამ ყველაფერს კი მყისიერება მართავს. ისინი საკუთარი ცხოვრების მნიშვნელოვან ნაწილს ატარებენ რეალური დროის გლობალურ მედიასივრცეში.

სწორედ ამის გამოა, რომ დღესდღეობით მრავალი ავტორი ცდილობს, მათმა სახელმძღვანელოებმა მოსწავლეები წიგნის ფურცლებს მიღმა წაიყვანოს და ახალ სამყაროებში შესასვლელი კარები აღმოაჩენინოს. ამ კარების პოვნა ინტერნეტში შეიძლება; მაგრამ მათი პოვნა შეიძლება სხვა მედიებთან მუშაობითაც, ბიბლიოთეკებში, საზოგადოების წევრებთან ლაპარაკით, საკუთარ ფიქრებსა და გრძნობებზე დაკვირვებით ან ბუნებასთან კომუნიკაციით. გამომცემლები უფრო და უფრო მეტად უწყობენ ხელს ამ პროცესს სახელმძღვანელოების ინტერნეტთან, სხვა მედიარესურსებთან და მოსწავლის საზოგადოებასთან დაკავშირებით. ენისა და საგნობრივი შინაარსების აქ და ახლა გამოკვლევით შესაძლოა საკუთარ თავთან, წარსულსა და მომავლთან დაკავშირება.

აქ და ახლა რომგავიზარდოთპიროვნულად და ბედნიერად ვიგრძნოთ თავი, უნდა გვექონდეს ჩვენი ემოციებისა და სწავლის პროცესის მართვის უნარი. მასზე გავლენას

ახდენს ჩვენი უნარი, გავიგოთ იმ საზოგადოების შესახებ, რომელშიც ცვხოვრობთ და მაქსიმალურად გამოვიყენოთ ის. ჩენი პირადი და ლოკალური ქმედებები ურო და უფრო მეტად უკავშირდება გლობალურ პროცესებს, ხოლო გლობალური პროცესები კი ადგილობრივ საზოგადოებასა და ჩვენს ცხოვრებას. ჩვენ ვსარგებლობთ საერთაშორისო კომუნიკაციით, მობილობით, პერსპექტივებითა და აღმოჩენებით.

თუმცა, ჩვენ ვზარალებით კიდევ რთული პრობლემებით, რომელთაც საზღვრები არ გააჩნიათ და რომელთაც ძალიან დიდი უარყოფითი შედეგები მოაქვთ: შიდსი, გარემოს დაბინძურება, ომები და იძულებითი მიგრაცია...

ამგვარად, აუცილებელია სწავლის პროცესისა და, ზოგადად, სამყაროს დაკავშირება, რადგან ჩვენ ცვხოვრობთ ურთიერთდაკავშირებულ პლანეტაზე, ჩვენი მოსწავლეები ისეთ ურთიერთდაკავშირებულ მედიასამყაროში არიან, სადაც გუშინდელი სიახლე უკვე მოძველებული შეიძლება იყოს. მოსწავლეები, რომლებიც ამ საშუალებებს ყოველდღიურად იყენებენ ცოდნის ბაზისა და კომუნიკაციის სფეროს გასაფართოებლად, ელიან, რომ შეძლებენ იმავე ინსტრუმენტების გამოყენებას სტრუქტურირებულ სასწავლო გარემოში. საგნებისა და ენის მასწავლებლებს ყოველთვის ესმოდათ სწავლის რეალურ სამყაროსთან დაკავშირების ფასი. ურთიერთდაკავშირებული სამყარო პედაგოგებს უსასრულო რაოდენობით ახალ შესაძლებლობას აწვდის სწავლის პროცესისათვის ხელის შესაწყობად.

ტექნოლოგიური მახის თავიდან არიდება

ტექნოლოგია მაცდურია. ის თავისთავად რელევანტური ჩანს, იმ ფაქტის გამო, რომ იგი ინტეგრირებულია მრავალ უახლოეს მიღწევასთან. თუმცა, უპირველეს ყოვლისა, ის სწავლის ხელშემწყობი ინსტრუმენტია. კარგ საგანმანათლებლო გარემოში წამყვანი განათლებაა და არა ტექნოლოგიები.

იმისათვის, რომ ტექნოლოგიები მართლა რელევანტური იყოს განათლების კონტექსტში, ისინი ხელს უნდა უწყობდნენ ადამიანებს ფიქრის პროცესში ერთი ნაბიჯით წინ წასვლაში. ახალი ტექნოლოგიები რელევანტური, ეფექტური საგანმანათლებლო ხელსაწყოები ხდებიან. დაკავშირება ხდება ამ ტექნოლოგიების ახალი გზების გამოყენებით, ახალ ინფორმაციაზე წვდომით, სხვებთან დაკავშირებით და რაიმე ახლის შექმნით, რაც სტუდენტთა ცხოვრებასთან, მათს საზოგადოებასთან და, ზოგადად, სამყაროსთან კავშირს უწყობს ხელს.

მოსწავლეების მსოფლიოს სხვა წარმომადგენლებთან დაკავშირების რამდენიმე ისეთი გზა, რომლებიც CLIL-ით სწავლასაც უწყობს ხელს:

დაკავშირების გზების სწავლა	აქტივობების/პროექტების მაგალითები
„ტყუპების შექმნა“	
დღევანდელ მულტიკულტურულ სამყაროში მოსწავლეებს ან მშობლებს შეიძლება კავშირები ჰქონდეთ უცხოეთში რომელიმე სკოლასთან.	ევროსაბჭოს e-twinning პროექტი გთავაზობთ რამდენიმე გაცვლით კომ-

http://www.bbc.co.uk/worldclass/ დაგეხმარებათ თქვენი „ტყუპის“ პოვნაში და მოგცემთ მითითებებს გაცვლის ორგანიზაციისა და ჩატარებისათვის. http://www.etwinning.net/ww/en/pub/etwinning/index2006.htm/ ეს ევროკავშირის ორგანიზაცია ეხმარება სკოლებს „ტყუპის“ პოვნაში, აწვდის მათ ინსტრუმენტებს პროექტებისათვის, აწვდის „ტყუპების შექმნაში“ წარმატების ჯილდოებს და ხელს უწყობს მასწავლებლებს შორის დიალოგს. http://www.globalgateway.org.uk/ ბრიტანული საბჭოს მონაცემთა ბაზა სხვა ქვეყნებში პარტნიორების საპოვნელად და სახელმძღვანელო მითითებების მისაღებად. http://www.iearn.org/ არასამთავრობო ორგანიზაცია, რომელიც 115 ქვეყანაში მუშაობს და კურიერებს მილიონ მოსწავლეს გაერთიანებულ პროექტებში. http://www.rafi.ki/ ეს ვებგვერდი, რომელიც მუშაობს ქველმოქმედებით, საშუალებას გაძლევთ შეიყვანოთ თქვენი სკოლა მასში, რათა იპოვოთ პარტნიორები, იმუშაოთ კოოპერაციულ პროექტებზე და მონაწილეობა მიიღოთ მოდერირებულ ჩათებში. http://www.factworld.info/ ეს გვერდი არის მასწავლებლებისთვის და მისი ქსელი გამოიყენება კოოპერაციული პროექტებისათვის პარტნიორების საპოვნელად. საელჩოებს და საკონსულოებსაც შეუძლიათ გითხრან, არიან თუ არა მათი ქვეყნები ჩართულნი საერთაშორისო „ტყუპების შექმნის“ პროგრამებში სკოლებისათვის.	პლექტს. ერთ-ერთი მათგანია მეწარმეთა განათლება. ის გირჩევთ, რომ მასწავლებლები წინასწარ შეთანხმდნენ მიზნებსა და პროექტის პარამეტრებზე. CLIL-ში ამაში შევა ენობრივი მიზნებიც. მოსწავლეები მოიფიქრებენ იმ კომპანიის სახელს, რომელსაც ისინი ქმნიან. ისინი შექმნიან ლოგოს და წესდებას. ამის შემდეგ მოსწავლეები გაიცნობენ შესაძლო კლიენტებსა და მომმარაგებლებს. ამისთვის შესაძლოა საჭირო გახდეს ინფორმაციის მოთხოვნა, პრეზენტაციების გაკეთება, ბაზრის გამოკვლევა, კატალოგების შექმნა და შეკვეთების გაკეთება. მოსწავლეები ამუშავებენ შეკვეთებს, მიიღებენ და გაყიდიან პროდუქტებს და საბოლოოდ დაშლიან კომპანიას. პროექტის დასამთავრებლად ისინი წერენ ფინანსურ მოხსენებას, ანალიზებენ მის შესრულებას, ქმნიან ფოტოალბომებს და აღნიშნავენ წარმატებას.
ე-მეგობრები http://www.epals.com/ ეს გვერდი აკავშირებს შვიდ მილიონზე მეტ მოსწავლესა და პედაგოგს 190-ზე მეტი ქვეყნიდან. ეს გვერდი ეხმარება კლასებს შორის პროექტების გასაცვლელად კავშირების ჩამოყალიბებაში, ენობრივი და კითხვის უნარებში ვარჯიშსა და მასწავლებლის ზედამხედველობის ქვეშ კომუნიკაციაში „წერილის მეგობრებთან“ მთელი დედამიწიდან. ეს ვებგვერდი არის ინგლისურ, ფრანგულ, გერმანულ, პორტუგალიურ, არაბულ, ჩინურ და იაპონურ ენებზე.	ომის დროს დაზარალებული ბავშვები - ე-მეგობრების ეს პროექტი ეხმარება მოსწავლეებს, რომ გაიგონ ომის კომპლექსური ბუნება და გავლენა. მოსწავლეები განიხილავენ ისეთ საკითხებს, როგორებიცაა: ბავშვები, რომლებიც ომის გამო ზარალდებიან, ბავშვი-ჯარისკაცები, მედია და კომუნიკაცია და ომის თავიდან არიდება.

სკოლის ან ბავშვის დასპონსორება	
არსებობს მრავალი ვებგვერდი, რომლებიც ამ მომსახურებას გვთავაზობს. ზოგის ფინანსური გამჭვირვალობა ან გამოცდილება შეიძლება არასაკმარისი იყოს წარმატების დემონსტრაციისათვის. ზოგს ფარული ზრახვები აქვს. ამათ კი დროის გამოცდას გაუძღვს: http://www.plan-international.org/ დაარსდა 1937 წელს. თავიდან ერქვა „Foster Parents Plan for Children in Spain“. ეს ორგანიზაცია ახლა სპონსორობას უწევს ბავშვებს მთელი მსოფლიოდან. მას ჰყავს შვილობილი ორგანიზაციები ოცზე მეტ ქვეყანაში. თუ თქვენი CLIL ენა იაპონურია, შეგიძლიათ ბავშვის დაფინანსება იაპონიის ოფისის საშუალებით. ეს უზრუნველყოფს იმას, რომ კომუნიკაცია იქნება იაპონურად და დაფინანსებული ბავშვის წერილებიც იაპონურ ენაზე მოგივით. http://www.sos-childrensvillages.org/ დაარსდა 1949 წელს. ამ ორგანიზაციას აქვს მრავალი ოფისი მთელ მსოფლიოში. ის საშუალებას გაძლევთ, დააფინანსოთ ბავშვი ან დაეხმაროთ განსაკუთრებულ პროექტს. შესაძლოა რეგიონალურ ოფისში CLIL ენის გამოყენებით მუშაობა. შესაძლოა იმ ქვეყნების საელჩოებთან დაკავშირება, რომლებშიც CLIL ენა მშობლიურია ან ისწავლება სახელმწიფო ენად, ინფორმაციის მისაღებად იმ სააგენტოებზე, რომლებიც მათ ქვეყანაში ამგვარ პარტნიორობას უწყობს ხელს.	იხილეთ თავი 1, გვ. 18
GIS	
GIS - გეოგრაფიული ინფორმაციის სისტემები - ხელმისაწვდომია მრავალ ვებგვერდზე მათ შორის Apple interchange-ზე. (http://edcommunity.apple.com/ali/story.php?itemID=786/) ეს გვერდები საშუალებას აძლევს მოსწავლეებს, იმუშაონ გეოგრაფიული მიმართებების მქონე მასალაზე, რომელთა საშუალებითაც ისინი გამოიკვლევენ მსოფლიოს რეგიონებს სხვადასხვა მახასიათებლის, მათ შორის დროის, მიხედვით. ეს ხელს უწყობს არა მხოლოდ საგნებისა და ენის ინტეგრაციას, არამედ კრიტიკული აზროვნების, მათემატიკის, სივრცული და ინტერპერსონალური უნარების შემუშავებასაც.	Apple-ის გვერდზე განთავსებულია მრავალი პროექტი, რომელთაგან ერთ-ერთიც შეიცავს მოსწავლის მიერ მათი რეგიონის ბოლო 100 წლის განმავლობაში მომხდარი ცვლილებების ანალიზს. ეს კეთდება სხვადასხვა ათწლეულის რუკების გამოყენებით. მოსწავლეები აანალიზებენ მიწის გამოყენებას, მოსახლეობის სიმკვრივეს, გარემოს გაუმჯობესებას ან დეგრადაციას, ტრანსპორტის ინფრასტრუქტურას, ჰაერის დაბინძურებას და სხვ.
GLOBE	

GLOBE პროგრამა არის პრაქტიკული ხასიათის საერთაშორისო საგანმანათლებლო პროექტი გარემოს შესახებ, რომელშიც აქტიურია მსოფლიოს 100-ზე მეტი ქვეყანა. GLOBE-ის მოსწავლეები ზომავენ ადგილობრივ გარემოს სტანდარტად მიღებული ტექნიკების გამოყენებით და მოახსენებენ აღმოჩენებს ინტერნეტის საშუალებით. ამის შემდეგ მოსწავლეების შეგროვებული მონაცემები გამოიყენება მცენარეების მდგომარეობის ვიზუალიზაციისათვის, ონლაინრუკებისა და გრაფების გამოყენებით. GLOBE-ს მიზნები: • მსოფლიოს მასშტაბით გარემოს შესახებ ინფორმირებულობის დონის გაზრდა. • დედამიწის მეცნიერული თვალსაზრისით ცოდნის დონის ამაღლება. • მოსწავლეთათვის პრაქტიკული საშუალებების მიცემა, რათა მათ გაიუმჯობესონ საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების, გეოგრაფიის, სამოქალაქო, მათემატიკის და I.C.T. უნარები. ეს პროგრამა ფარავს ოთხ ძირითად სფეროს: ამინდი, წყალი, ნიადაგი და მიწის ზედაპირი. ყველა რესურსი უფასოა და განთავსებული მათ ვებგვერდზე (http://www.globe.gov/).	ხუთიდან თვრამეტ წლამდე ასაკის მოსწავლეები ატარებენ გაზომვებს მიღებული მეცნიერული სტანდარტების გამოყენებით. მოსწავლეები იკვლევენ ნიადაგს, ატმოსფეროს, მიწის ზედაპირს, GPS-ს და დედამიწას, როგორც სისტემას. მოსწავლეთა მონაცემები გადაეცემა მონაცემთა დამუშავების ცენტრალურ დაწესებულებას ინტერნეტის გამოყენებით. სანაცვლოდ მოსწავლეები იღებენ ამ და GLOBE-ით მომუშავე სხვა სკოლების მონაცემებზე დაფუძნებულ ცხად სურათებს. მოსწავლეები თანამშრომლობენ თანატოლებთან სხვა სკოლებიდან, ისევე, როგორც მეცნიერებთან. მეცნიერები იყენებენ მოსწავლეების მიერ შეგროვებულ მონაცემებს გლობალური გარემოს უკეთ გასაგებად. მოსწავლეები იღებენ მეცნიერთაგან უკუკავშირს, თუ რამდენად ღირებული იყო მათ მიერ შეგროვებული მონაცემები.
ფორუმები როდესაც მოსწავლეებს რთული დავალება აქვთ შესასრულებელი, ისინი ხშირად შედიან ფორუმებზე და კითხულობენ, სად შეიძლება საჭირო ინფორმაციის პოვნა, ან პოულობენ ვინმეს, ვინც აუხსნით მათთვის გაუგებარ კონცეფციას. ინტერნეტის საძიებო სისტემაში სიტყვა „ფორუმის“ და ისტორიიდან, გეოგრაფიიდან, სანტექნიკიდან, კლიმატის ცვლილებიდან, გლობალიზაციიდან და ა.შ. რაიმე თემის ჩაწერით ძალიან მარტივია შესაფერისი ფორუმის პოვნა. მოსწავლეებს შეუძლიათ ამ ფორუმზე შესვლა და დისკუსიის ჩატარება თანაკლასელებთან ან სხვა ქვეყნების წარმომადგენლებთან. დავალების სახით მათ, უბრალოდ, ამ დებატის ამობეჭდვა შეიძლება მიეცეთ. http://www.plbg.com/ ეს ვებგვერდი საშუალებას აძლევს ადამიანებს, დასვან პრაქტიკული კითხვები სანტექნიკის შესახებ და მიიღონ მათზე პასუხები. მსგავსი საიტი ხელმისაწვდომია მრავალ ენაზე, საძიებო სისტემაში	სანტექნიკის შესახებ ფორუმის გამოყენებისას პროფესიული სასწავლებლის სტუდენტებს შეუძლიათ დააჯგუფონ საიტზე წამოჭრილი პირველი 50 შეკითხვა იმის მიხედვით, რომელი პრობლემის მოგვარება შეუძლია დილექტანტს/დამწყებს და რომელი საჭიროებს პროფესიონალს. შესაძლოა ისინი შეეცადონ ფორუმზე გაცემული ორი პასუხის

სიტყვების „სანტექნიკა“ და „ფორუმი“ შესაბამის ენაზე ჩაწერით . http://www.simaqianstudio.com/forum/index.php?act=home/ არის ვებგვერდი, სადაც მოსწავლეებს მრავალი ისტორიული თემის განხილვა და მათზე დებატები შეუძლიათ. აქ შესაძლოა მრავალი ისტორიული ინფორმაციის პოვნა, მაგალითად, ფორუმის სათაურის გვერდით რიცხვებზე დაჭერით. თუკი თქვენ გიჭირთ პოვნა, სთხოვეთ თქვენს მოსწავლეებს, რომ დაგეხმარონ.	უფრო გასაგებად ფორ- მულირებას. ისტორიის ფორუმზე მოსწავლეებს შეუძლიათ მოცემულ თემაზე დისკუ- სიის ამოხსნა და მისი ანალიზი. შესაძლოა ისინი მოემზადონ და ჩაატარონ საკუთარი დებატი. შესა- ძლოა ამოხსნა საკუ- თარი დებატი, რათა მოხდეს მათი ანალიზი კლასში სიზუსტისა და თვითგამოხატვის, ფაქ- ტების ჭეშმარიტებისა და ლოგიკის კუთხით.
facebook http://www.facebook.com/ ეს ვებგვერდი საშუალებას აძლევს მომხმარებელს, ჩაწეროს ძირითადი ინფორმაცია საკუთარ თავზე, დადოს ფოტოები და გააგზავნოს ან მიიღოს შეტყობინებები. Facebook-ს არის არის შენი თავის გლობალურ სივრცეში წარდგენა და კომუნიკაციის დამყარება. მოსწავლეებს მხარი დაუჭირეთ, რომ საკუთარი თავი მეორე ენაზე წარადგინონ. ისინი კარგად დაფიქრდებიან, თუ როგორ უნდათ მათ საკუთარი თავის წარდგენა. ზოგჯერ საჭიროა, მასწავლებელმა უხელმძღვანელოს მოსწავლეებს, რათა რათა მათ სწორი არჩევანი გააკეთონ ახალი ტექნოლოგიების გამოყენებით კომუნიკაციისას. ეს შესაძლოა იყოს პირველი ნაბიჯი იმის გასაგებად, თუ როგორ უნდა წარადგინოს ადამიანი საკუთარი თავი საჯაროდ.	მოსწავლეებმა შესაძლოა შექმნან საკუთარი Face- book-ის გვერდები. ამის შემდეგ მათ შეუძლიათ გააანალიზონ, თუ როგორ აღიქვამს მათ დამსაქ- მებელი. შესაძლოა ამის გამოყენება CV-ს წერის შესწავლის დასაწყებად.

„ტყუპების შექმნის“ პროექტის ერთ-ერთი შედეგი შესაძლოა იყოს გაცვლითი ვიზიტი. გაცვლითი ვიზიტი შესანიშნავი საშუალებაა როგორც მოსწავლის, ისე მასწავლებლისათვის ენისა და საგნობრივი შინაარსის პრაქტიკაში გამოსაყენებლად. მათ შეუძლიათ შეასრულონ მოტივატორის როლი, გააძლიერონ მოსწავლე-მასწავლებელს შორის გაგება და საფუძველი ჩაუყარონ მრავალწლიან მეგობრობას.

შეცდომაა ვიფიქროთ, რომ საუკეთესო სასწავლო გამოცდილებას მოიტანს გაცვლითი პროგრამა ისეთი ქვეყნის სკოლაში, სადაც CLIL ენა ეროვნული ან მშობლიური ენაა. მრავალი წარმატებული გაცვლა ტარდება ორ ქვეყანას შორის, რომელთაგან არც ერთში არ არის CLIL ენა მშობლიური. მაგალითად, ფრანგულის შემსწავლელ შვედ და სლოვაკ მოსწავლეებს წარმატებით შეუძლიათ ამ ენის მედიუმად გამოყენება კომუნიკაციაში. როდესაც ორივე მხარე მეორე ენაზე საუბრობს, სათამაშო მოედანი უფრო თანაბარია.

გაცვლითი პროგრამების ჩატარება დიდ დროსა და ხარჯებთან არის დაკავშირებული. კარგი მომზადებისა და სტრუქტურის გარეშე გაცვლითი ვიზიტები

წაგავს ექსკურსიებს, ნაცვლად საგანმანათლებლო, პარტნიორობის ჩამოყალიბების გამოცდილებისა.

პარტნიორობა მოითხოვს, რომ ერთმანეთის შესახებ ინფორმაციის მისაღებად დრო გამოყოთ და ერთად იმუშაოთ რაიმე ახლის შესაქმნელად. თუ დროს არ გამოყოფთ, გაცვლითმა პროგრამებმა შეიძლება გააძლიეროს უარყოფითი სტერეოტიპები, ნაცვლად ურთიერთგაგების გაძლიერებისა. გაცვლითი პროგრამების მართვის რამდენიმე რჩევა ქვემოთაა მოცემული.

გააკეთეთ	არ..
• შეთანხმდით მიზნებზე პარტნიორ სკოლასთან; • შეთანხმდით მოსწავლეების ასარჩევ კრიტერიუმებზე; • შეავსებინეთ მოსწავლეებს აპლიკაციის ფორმა, რომელშიც მითითებული იქნება: ოჯახის საკონტაქტო ნომრები, დეტალები ალერგიული დაავადებების შესახებ და სხვა სამედიცინო ინფორმაცია, შეზღუდვები კვებით რაციონში, ინტერესები და ღირებულებები; • იმუშავეთ მოსწავლეებთან ერთად მოსანახულებელი საზოგადოების შესასწავლად (წერილებისა და ვიდეოების ურთიერთგაცვლა); • ილაპარაკეთ იმის შესახებ, რას შეიძლება ელოდეს მოსწავლე მათ სახლში მოსული სტუმრისაგან, ტანსაცმელზე და ძალიან ბევრი კარგი ტანსაცმლის თან წადების უარყოფით გვერდით ეფექტებზე, სპეციფიკურ საკვებთან და წესჩვეულებებთან გამკლავების შესახებ; • მოსწავლეებთან ერთად შეთანხმდით ქცევის კოდექსზე და მათთან ერთად მოაწერეთ მას ხელი; • მოაწერინეთ მშობლებს ხელი თანხმობაზე, შეხვდით მათ, რათა განიხილოთ გეგმები და პრობლემები, მიეცით მშობლებს საშუალება, გამოხატონ თავიანთი პრობლემები, ხაზი გაუსვით გამყოლის პასუხისმგებლობებს და აუხსენით მშობლებს, რომ მათ არ შეუძლიათ თვალი ადევნონ 30 მოსწავლეს დღეში 24 საათი, სთხოვეთ მოსწავლეებს, რომ არ გაუშვან გაცვლითი პროგრამით ბავშვი, რომელმაც შეიძლება არალეგალური ნივთიერებები გამოიყენოს. • დარწმუნდით, რომ მასპინძელი მოგცემთ სიას ყველა მოსწავლის სახლის მისმართით და, თუ შესაძლოა, მობილური ტელეფონის ნომრებით;	• ჩათვალოთ, რომ პარტნიორს იგივე მიზნები, პასუხისმგებლობები და ღირებულებები აქვს (დიალოგი და დეტალური დაგეგმვა სიტუაციის გასაღებად); • დააწყვილოთ გოგოები და ბიჭები (გაცვლითი პროგრამა ისედაც საკმარისად რთულია, მთელი პროცესისათვის პაემნის დამატება ნამდვილად არ გჭირდებათ); • დაგავიწყდეთ თქვენი მოსწავლეები გააფრთხილოთ, ენობრივი საკითხების შესახებ, როგორებიცაა ნელა საუბარი და სლენგისათვის თავის არიდება; • შეეცადეთ, აჯობოთ პარტნიორს თქვენს საზოგადოებაში უფრო მდიდარი პროგრამის შეთავაზებით, ვიდრე მის პროგრამაში იყო; • დაგავიწყდეთ თქვენი პარტნიორი საზოგადოების ეკონომიკური პირობების გაგება და ზოგიერთი მასწავლებლის საჭიროება, ასწავლონ მთელი დატვირთვით; • უფრო ფოკუსირებული იყოთ ენის სწავლაზე, ვიდრე ურთიერთობების ჩამოყალიბებაზე; • დაგავიწყდეთ თქვენი მოსწავლეებისათვის ყოველდღიურად იმ ენობრივი ფორმების მიწოდება, რომლებსაც ისინი, დიდი ალბათობით, შეხვდებიან, მათ შორის სლენგისა.

• ხაზი გაუსვით იმ ფაქტს, რომ თქვენ მიდიხართ როგორც ერთი ჯგუფი და ელით მათგან ერთმანეთის მხარდაჭერას; • უთხარით თქვენს გაცვლით პარტნიორს, რომ გინდათ დღეში 1 საათი თქვენს მოსწავლეებთან მარტო გასატარებლად (ამ დროის განმავლობაში თქვენ და თქვენი მოსწავლეები დასხდებით წრეზე. ყველა მოსწავლემ უნდა თქვას, თუ რა მიდის კარგად და რა პრობლემა აქვს. თუ არსებობს ჯგუფისთვის საერთო პრობლემები, ერთად განიხილეთ ისინი და მიდით შესაძლო გადაწყვეტებამდე); • მოახდინეთ აქტივობების ორგანიზება, რომელთათვისაც საჭირო იქნება მოსწავლეთა ორივე ჯგუფის თანამშრომლობა რაიმე ახლის შესაქმნელად; • მოსწავლეებთან ერთად დაამუშავეთ მიზნები / სწავლის შედეგები; • შეუთანხმდით თქვენს პარტნიორსა და თქვენს მოსწავლეებს, სად რომელი ენა გამოიყენება.	
---	--

აუცილებელი არაა, საერთაშორისო პროექტები დიდ მასშტაბებს ან მასწავლებლებისა და მოსწავლეებისაგან დიდ დროს მოითხოვდეს. შეზღუდული მასშტაბებითაც კი ამ პროექტებს დიდი ანაზღაურება მოაქვთ. მაგალითად, მოსწავლეებს ორი ქვეყნიდან შეუძლიათ შეადარონ თავიანთი საზოგადოების და ცხოვრების ათი ასპექტი. პირველ ნაბიჯზე მოსწავლეები იმუშავენ ხუთკაციან ჯგუფებში პარტნიორი საზოგადოების შესახებ დიაგრამის შესავსებად. ჯგუფში თითოეული მოსწავლე პასუხისმგებლობას იღებს ამ საზოგადოების ორი ასპექტის შესწავლაზე, მაგალითად, განათლებისა და ენერგეტიკის. განსახილველ თემებში შესაძლოა შედიოდეს: ეკონომიკა, საკვები, ტრანსპორტი, ტანსაცმელი, მცენარეულობა, კლიმატი, სახლები, ჯანმრთელობა, ტრადიციები, ენა, არქიტექტურა, გენდერული საკითხები, სოციალური ცხოვრება და რელიგია. შემდეგ ნაბიჯზე ორივე ქვეყნის მოსწავლეები ცვლიან ამ დიაგრამებს. შესაძლოა თემების მიხედვით სპეციფიკური ანალიზისა და დებატის ჩატარება. ყველაზე მარტივ დონეზე, ორივე მხარე დეტალურად აღწერს, რა გააკეთა, მათი აზრით, მეორე მხარემ კარგად და თუ რა ისწავლა მან საკუთარი საზოგადოების შესახებ. პუნქტებზე, რომლებზეც შეთანხმებას ვერ მიაღწიეს, შესაძლოა დისკუსია.

როდესაც ორივე მხარე დაასრულებს დიაგრამებს, ორივე მათგანმა შესაძლოა მოიპოვოს ინფორმაცია მესამე საზოგადოების შესახებ. მაგალითად, მათ შეუძლიათ გაიარონ ვირტუალური ტური სხვა ქვეყნის, მაგალითად, ინდოეთის, სოფელში, რათა შეადარონ თავიანთი საზოგადოებები სხვა სოფლისას (<http://virtualvillage.wesleyan.edu>). ეს ვებგვერდი ნაპოვნია ინტერნეტის საძიებო სისტემაში „Virtual Village India“-ს ჩაწერით.

საზოგადოებები	ჩემი	პარტნიორი	ინდური
ეკონომიკა			
საკვები			
არქიტექტურა			
...			

შესაძლოა მსოფლიოზე დიდი გავლენის მქონე საკითხი გამოიყენოთ საგნის შინაარსის, განსხვავებული პერსპექტივების, კრიტიკული აზროვნების, მიკერძოებულობის ან/და ლოგიკის შესახებ თემების გასავრცობად. იშვიათია ისეთი დღე, როდესაც რაიმე მნიშვნელოვანი ახალი ამბავი მთელი მსოფლიოს საგაზეთო სათაურებში არ ხვდება. 2007 წელს რუსმა მეცნიერებმა თავიანთი ქვეყნის დროშა არქტიკული ოკეანის ფსკერზე განათავსეს. ეს იყო პირველი შემთხვევა, როდესაც ადამიანმა არქტიკის ფსკერს მიაღწია. ეს უდიდეს მიღწევა იყო. თუმცა, ბებრის ერისთვის ეს სიმბოლური ქმედება იმის მანიშნებელი იყო, რომ რუსეთი არქტიკას საკუთარ ტერიტორიად აცხადებდა, რამაც დიდი დაპირისპირება გამოიწვია. ამ შემთხვევისთვის ინგლისურის შემსწავლელებს შეეძლოთ წაეკითხათ ამ ამბის შესახებ გაზეთებში China Daily, რუსეთის Moscow Times, კანადის Globe and Mail, აშშ-ს New York Times, ჩილეს Santiago Times, ან The Australian. მრავალ გაზეთს აქვს უფასო ონლაინ-წვდომა მოცემული დღის გაზეთზე. თუ CLIL მოსწავლეები მუშაობენ რუსული, ფრანგული, ჩინური ან მრავალ სხვა ენათაგან ერთ-ერთით, მთელ მსოფლიოში არსებობს მრავალი გაზეთი ამ ენებზე.

მოთელვის სავარჯიშოს სახით მოსწავლეებს შეიძლება მიეცეთ სათაურები CLIL ენაზე არსებული გაზეთებიდან. ამ სიაში შესაძლოა შედიოდეს ორი სათაური ადგილობრივი გაზეთებიდან პირველ ენაზე (შიგადაშიგ ენების არევა ეხმარება იმ ჩვევის ჩამოყალიბებას, რომ ინფორმაციის წყაროს მოსაძიებლად ერთდროულად ერთზე მეტი ენის გამოყენებაა შესაძლებელი). მოსწავლეები დაახარისხებენ ამ სათაურებს იმის მიხედვით, რომელია უფრო ემოციური ან ფაქტებზე კონცენტრირებული. შემდეგ ნაბიჯზე მათ შეუძლიათ სტატიების ანალიზი. მოსწავლეები ან თვითონ მოიპოვებენ ამ სტატიებს, ან თქვენ მიაწვდით ასლებს. შემდეგი გრაფიკული ორგანიზირი აქცენტს აკეთებს ენასა და საგნის შინაარსზე. ეს სავარჯიშო მოსწავლეთა ოთხ ან ხუთკაციანი ჯგუფებისათვისაა განსაზღვრული.

ინფორმაცია ანალიზისათვის						
გაზეთები	ნაბეჭდის ზომა და სათაურის ტონი	5-10 გამოყენებული ზედსართავი	სხვა 5-10 სიტყვა, რომლებიც ქმნიან ტონს	გამოხატული აზრების სია	წარმოდგენილი ფაქტების სია	შეიცავს მრავალ ხედვას? კი/არა
The Australian						
China Daily						
Globe and Mail						
Moscow Times						
Santiago Times						

დასკვნების გაკეთება			
გაზეთები	ფაქტობრივია? კი/არა	კიდევ რა უნდა იცოდეს მკითხველმა?	ვის ინტერესებს ემსახურება?
The Australian			
China Daily			
Globe and Mail			
Moscow Times			
Santiago Times			

შესაძლოა გეოგრაფიაში რუსეთის, არქტიკის, ანტარქტიდის ან კლიმატის შესახებ ჩატარებულ კვლევებთან კავშირების დამყარება. შესაძლოა კავშირების მოძებნა ისტორიასა და ეროვნულ ექსპანსიონიზმთან. ამას შესაძლოა მოჰყვეს რუსეთის ამ ქმედების გარემოსა და საერთაშორისო ურთიერთობებზე გრძელვადიანი პოტენციური შედეგების ანალიზი. ამგვარი სავარჯიშო კარგია ენის გაკვეთილისათვისაც, სადაც მოსწავლეები შეიძენენ ცოდნას მედიაწიგნიერებაში. როკონცერტის შესახებ სტატია დაწერილია შესაძლოა დაიწეროს ადგილობრივი ბიზნეს ორგანიზაციის მუსიკალური ჟურნალის მფლობელის, ადგილობრივი მაცხოვრებლების ორგანიზაციის წარმომადგენლის ან პოლიციის განყოფილების თანამშრომლის პერსპექტივიდან. ამის შემდეგ შესაძლოა ამ სტატიების ანალიზი და დაუბალანსებელი ჟურნალიზმის საშიშროებების განხილვა.

მათემატიკაში შესაძლოა კავშირების დამებნა მიმდინარე ეროვნულ და საერთაშორისო სტატისტიკასთან. მაგალითად, მოსწავლეებმა შესაძლოა ტუბერკულოზის ან სხვა გადამდები დაავადების გავრცელების დიაგრამა შეადგინონ. მეორე ვარიანტია მოცემული ქვეყნის იმ მაცხოვრებელთა წილის შედგენა, რომლებიც სამუშაო ასაკის არიან და, შესაბამისად, საზოგადოების უფრო ახალგაზრდა და უფრო მოხუც წევრებს ეხმარებიან. ამას დამოკიდებულების წილი ეწოდება.

$$\text{დამოკიდებულების წილი} = \frac{((< 15 - \text{ების } \%) + (> 65 - \text{ების } \%)) \times 100}{15 \text{ და } 65 \text{ შორის } \%}$$

ნებისმიერი ქვეყნის ასაკის მიხედვით განაწილების პოვნა მარტივად შეიძლება ინტერნეტის საძიებო სისტემაში სიტყვა factbook-ის ჩაწერით (<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>) და ქვეყნის დემოგრაფიული მდგომარეობის ნახვით. 2007 წელს კამბოჯაში მოსახლეობის 34% 14 წლის ან უფრო ახალგაზრდა იყო, 3.6% კი - 65 წლის ან უფროსი. ამგვარად, კამბოჯის დამოკიდებულების წილი იყო:

$$\frac{(34 + 3.6)}{62.4} \times 100 = 60.2\%$$

ამას გარდა, მოსწავლეებს შეუძლიათ საკუთარი ქვეყნის დამოკიდებულების წილის განსაზღვრა და ანალიზი. ასევე, შეიძლება იმ მეზობელი ქვეყნების

დამოკიდებულების წილის განსაზღვრა და ანალიზი, რომლებიც ეკონომიკური კონკურენტები არიან. შესაძლოა გრძელვადიანი პროექციების გაკეთება და შესაძლო შედეგების ანალიზი.

ისტორიის გაკვეთილზე შესაძლოა მრავალი ისტორიული ადგილის ვირტუალური ტურის ჩატარება. მათი პოვნა ადვილად შეიძლება ინტერნეტის საძიებო სისტემაში, მაგალითად, „Virtual Tour Ancient Egypt“ ჩაწერით. მაგალითისთვის, შესაძლოა ჩინეთის ან ეგვიპტის ონლაინტურების ჩატარება, რომლის დროსაც მოსწავლეები სლაიდებსა და მოკლე ტექსტებს ან ვიდეოებს ნახავენ. ტექსტი ხშირად საბაზისო ფაქტობრივ ინფორმაციას იძლევა მარტივი ენით და, ამგვარად, იდეალურია CLIL მოსწავლეებისათვის. შესაძლოა მოსწავლემ ეს გვერდები სახლში განიხილოს და გაკვეთილზე საინტერესო ვიზუალური ლინკები მოიტანოს, ან იმეილით გამოგიგზავნოს ინფორმაცია ძვ. წ. 200 წლის ეგვიპტის შესახებ, რომელიც შეიცავს ისეთ თემებს, როგორებიცაა: მთავრობა, ეკონომიკა, რელიგია და ოჯახური ცხოვრება.

შესაძლებლობები უსასრულოა. ამ ტექნოლოგიების დაუფლება ნაკლებ მნიშვნელოვანია, ვიდრე მოსწავლეებისთვის მათი გამოყენებით ზოგადად სამყაროსთან დაკავშირების საშუალებების მიცემა. გლობალური ურთიერთდაკავშირებულობის შესახებ ინფორმირებულობის გაზრდა, უცხოეთში მყოფ ხალხთან კონტაქტისა და კომუნიკაციის შესაძლებლობების შექმნა და ამ ყველაფრისთვის მოსწავლეთათვის ნაცნობი ტექნოლოგიების გამოყენება სწავლას უფრო რელევანტურს, ეფექტურსა და სასიამოვნოს გახდის.

ღირებული მნიშვნელობის ჩამოყალიბება

მნიშვნელობების შექმნა სოციალური პროექტია: ჩვენ ერთად ვქმნით მნიშვნელობებს ინტერაქციით. მხოლოდ ინფორმაციის სხვებთან თანამშრომლობით განხილვისა და გამოყენების შემდეგ იძენს ის კოლექტიურ მნიშვნელობას ინდივიდებისა და ჯგუფებისათვის. ანთროპოლოგი ლორენს როსენი ამ პროცესს „რეალობასთან ვაჭრობას“ უწოდებს.

განათლებაში ტერმინი „მნიშვნელობის შესახებ მოლაპარაკება“ ეწოდება პროცესს, რომლის დროსაც მოსწავლეები და მასწავლებლები მუშაობენ ერთმანეთისათვის ინფორმაციის, ფიქრებისა და აზრების იმგვარ მიწოდებაზე, რომ მათ ერთნაირად გაიგონ/აღიქვან, თუ რის შესახებ ხდება კომუნიკაცია. ამისთვის ხშირად ერთი ადამიანი თავისი სიტყვებით ამბობს იმას, რაც, მისი აზრით, კომუნიკაციისას გადმოსცა მეორე ადამიანმა. ეს ხდება განსხვავებების გარკვევით და ფაქტების, მოსაზრებების, ფიქრების და ა.შ. დადასტურებით.

კომუნიკაციის მტრები

- გაღიზიანების ჩვენება/გრძნობა, როდესაც ვინმე დაზუსტებას გთხოვთ;
- საკუთარი შეხედულებების გადახედვის შიში;
- კი-ან-არა შეკითხვების დასმა.

საგნების გაკვეთილზე შინაარსების გამოყენება უფრო მნიშვნელოვანია, ვიდრე ის, რომ მოსწავლემ სრული წინადადებებით ილაპარაკოს. ამგვარად, მნიშვნელობის შესახებ მოლაპარაკებისთვის მოკლე ფრაზები უფრო ეფექტური ინსტრუმენტებია. ეს ეხება როგორც მასწავლებელს, ისე მოსწავლეს. მყისიერ ქმედებასთან დაკავშირებული ფრაზები, როგორიცაა ინსტრუქცია, რომელსაც მისი შესრულება მოჰყვება, უფრო ადვილი დასამახსოვრებელია, ვიდრე გრძელი მოხსენებები. საგნის ენის საბაზო ელემენტების დაუფლების შემდეგ შესაძლოა ენა და შინაარსი განიცდოს.

შინაარსების შესახებ მოლაპარაკების სტრატეგიები ორ დონეზე მუშაობენ. პირველ რიგში, მათი მიზანია საერთო გაგების მიღწევა. ამის მერე კი მათი მიზანია გაგების ერთი ნაბიჯით წინ წაწევა. ამ სტრატეგიებში შედის:

- მოსწავლეებისთვის საკვანძო პუნქტების შეჯამების თხოვნა;
- მოსწავლეების წახალისება, მოითხოვონ დაზუსტება/განმარტება;
- პირადი ინტერპრეტაციებისაკენ მოწოდება;
- თავისუფალი ასოციაციის გამოყენება პირადი აზრების/გაგების დონის წარმოსაჩენად;
- რისკებზე წასვლის დაფასება;
- განმარტებები;
- სინონიმების გამოყენება;
- პერაფრაზირება;
- საკვანძო სიტყვების დაფაზე დაწერა;
- ჟესტიკულაციისა და მიმიკის გამოყენება;
- ლაპარაკის შენელება;
- სურათების, რეალიებისა და სადემონსტრაციო მასალის გამოყენება;
- მოსწავლეების მიერ სიტყვებთან პირდაპირ დაკავშირებული ქმედებების შესრულება;
- ერთდროულად მხოლოდ ერთი ინსტრუქციის წარდგენა და შემდეგის წარდგენამდე მისი შესრულება;
- ექსპერიმენტის ან პროექტის ერთი ნაბიჯით წინ წაწევა;

- მოსწავლეების მიერ პუნქტების შემაჯამებელი სქემების ან სურათების დახაზვა/დახატვა;
- მოსწავლეების ნახატების და სქემების ანალიზი;
- თემისთვის სხვადასხვა პერსპექტივიდან შეხედვა.

მნიშვნელობების შესახებ მოლაპარაკება წყვილებში

მოსწავლე A-ს აქვს ნახატი, მოსწავლე B-ს კი ცარიელი ფურცელი. A აღუწერს B-ს მხოლოდ ვერბალურად, თუ რა არის მის ნახატზე. B დახატავს ნახატს A-ს ინსტრუქციების მიხედვით. ბოლოს გამოქავთ დასკვნები, თუ როგორ შეიძლება კომუნიკაციის გაუმჯობესება. ამის შემდეგ მოსწავლეები ცვლიან როლებს. ამის სახეცვლილებაა, როდესაც ორი მოსწავლე იწყებს ერთი და იმავე ნახატით და აკეთებს რამდენიმე ცვლილებას ერთმანეთისთვის ჩვენების ან თქმის გარეშე. A აღუწერს B-ს, თუ რა შეცვალა მან, რომელიც ამის დახატვას ცდილობს, და პირიქით.

მათემატიკა: ნახატი შედგება სხვადასხვა მათემატიკური ფიგურისაგან, როგორიცაა მართკუთხედები ზედ 3 წრეწირით და ა.შ. შესაძლოა ვთხოვოთ ზუსტი გაზომვები: გარშემოწერილობა, ფართობი, სიგრძე, სიგანე და სიღრმე.

ხელოვნება ან ფსიქოლოგია: მოსწავლე ერთი ქვეყნიდან იმეილის საშუალებით აღუწერს სხვა ქვეყნის მოსწავლეს თავის ქვეყანაში ცნობილ ნახატს და პირიქით. ხდება შედეგების სკანირება ან ციფრული გადაღება. გადაღებული ასლები გაიცვლება. მოსწავლეები იძლევიან დამატებით ინსტრუქციებს საბოლოო შედეგების გასაუმჯობესებლად. საბოლოოდ, გაიცვლება ორიგინალი ნახატების ფოტოები. ამის მერე მოსწავლეებს შეუძლიათ ნახატზე ასახული განწყობებისა და დამოკიდებულებების ანალიზი.

მეცნიერებები ან ბიოლოგია: ერთი მოსწავლე მიკროსკოპით უყურებს სინჯს და აღუწერს მეორეს.

მნიშვნელობების შესახებ მოლაპარაკება ყოველთვის არ ნიშნავს ენის გამარტივებას. თუმცა შედეგიანია სამეცნიერო კონცეფციის შესახებ საუბრის ყოველდღიური ენით დაწყება, ეს მხოლოდ გრძელი პროცესის დასაწყისია. მოსწავლეებს სჭირდებათ სპეციალისტების მიერ გამოყენებული ენის ცოდნა უფრო მაღალი დონის აზროვნებისათვის გამიზნული ტექსტების ასახსნელად და გასაგებად, ისევე, როგორც სამუშაო ადგილას კომუნიკაციისათვის და სამეცნიერო ლიტერატურის წასაკითხად. მათ სჭირდებათ შესაძლებლობები, თავიდან ჩამოაყალიბონ საგნების შინაარსი ენის შესაფერის დონეზე.

მოლაპარაკების მინიშნება

არაფორმალური საუბარი მნიშვნელობის შესახებ მოლაპარაკებისა და ზოგადი დისკუსიის მეტ შესაძლებლობას ქმნის. რატომ? იმიტომ, რომ ინფორმაციის გადაცემას სიზუსტის უფრო მაღალი დონე სჭირდება.

მნიშვნელობების შესახებ მოლაპარაკებისას მოსწავლეებს შეუძლიათ ერთმანეთის დახმარება, პირველ რიგში, თემის შესახებ საკუთარი აზრების ჩამოწერით. ამის შემდეგ მათ შეუძლიათ ჯგუფებში მუშაობა იდეების შესაგროვებლად და გაგების ერთ დონეზე მისაყვანად. მასწავლებელი ჯგუფურ მუშაობაში მხოლოდ იმისთვის ერევა, რომ მოსწავლეებმა დავალებას არ გადაუხვიონ, ან როდესაც მათ სერიოზული სირთულეები აქვთ, ან თუკი მათ ენობრივი დახმარება სჭირდებათ. ამის შემდეგ ჯგუფები უზიარებენ ინფორმაციას მთელს კლასს და ცდილობენ მივიდნენ საერთო შეხედულებებამდე.

ისეთი ერთობლივი პროექტები, როგორებიცაა რეკლამის შექმნა, ბლოგები, დემონსტრაციები, გრაფიკული ორგანიზაციები, დასათარებული დიაგრამები და სურათები, ფრესკები, პოსტერები, სამეცნიერო ექსპერიმენტები და სწავლის შემაჯამებელი ქრონოლოგიები, დაეხმარება მასწავლებელსა და მოსწავლესაც საგნის შინაარსის არსის მოძებნაში. ასევე, ეს დავალებები განავითარებენ აზრის გასაგებად გამოხატვისა და შინაარსების სხვებთან განხილვის უნარებს.

მოსწავლეებს, ასევე, შეუძლიათ თავიანთი წყვილებად მუშაობის ჩანაწერების ანალიზი, როდესაც ისინი შინაარსების შესახებ მოლაპარაკებაში იყვნენ ჩართულები. მაგალითად, ორი მოსწავლე იმუშავებს ორ ოდნავ განსხვავებულ სურათზე, რომლებსაც ისინი არ აჩვენებენ ერთმანეთს. ისინი შეეცდებიან სურათების განსხვავებების იდენტიფიცირებას მხოლოდ საუბრის შედეგად. ამის შემდეგ ისინი მოისმენენ აუდიოჩანაწერს და განსაზღვრავენ იმ პუნქტებს, რომლებშიც მათ კომუნიკაციის პრობლემა ჰქონდათ. შემდეგ ეს სავარჯიშო მეორდება ახალი წყვილებით და შემდეგ, აუდიოჩანაწერის საშუალებით, მოსწავლეები აანალიზებენ პროგრესს.

ეს არის ერთობ ინდივიდუალიზებული ასახვის შანსი იმ სწავლის პროცესისა, რომლებსაც სტუდენტები გამოცდიან საკუთარ თავზე. ასევე, ამ სავარჯიშოს ადაპტაცია შესაძლოა იმეილების ან ტექსტებით საუბრის საშუალებით ტრანსნაციონალურ საკლასო პროექტებში.

საგნობრივი შინაარსების მნიშვნელობების შესახებ მოლაპარაკება ემოციურ დონეზე შესაძლოა ერთდროულად საინტერესო და საშიში იყოს. სწავლის პროცესი გავლენას ახდენს სამყაროს ჩვენზე. ჩვენი ხედვების ცვლილებასთან ერთად ვიცვლებით ჩვენ, როგორც ადამიანები. ამგვარად, მნიშვნელობების შესახებ მოლაპარაკება მტკიცედაა დაკავშირებული დამოკიდებულებების ცვლილებასთან.

მნიშვნელობების შესახებ მოლაპარაკება მოიცავს რეგულარულ შეფასებას იმისა, გაიგეს თუ არა მოსწავლეებმა მოცემული პუნქტი და რას გრძნობენ ისინი დავალებასთან მიმართებით. თუმცა მოსწავლეთაგან უკუკავშირის მიღება

ყოველთვის ადვილი არაა. კლასებში ფართოდ გავრცელებული ტაქტიკა - უბრალოდ შეკითხვის დასმა, ყველამ გაიგო თუ არა ახსნილი - არ არის ეფექტური სტრატეგია.

გაკვეთილის ნაწილის გასვლის შემდეგ შეგიძლიათ მოსწავლეებს სთხოვოთ, ანონიმურად დაწერონ ფურცელზე რიცხვი ერთიდან ხუთამდე. რიცხვი 1 აღნიშნავს, რომ მოსწავლეს ესმის მოცემული თემა, 5 კი ნიშნავს, რომ მოსწავლეს არ ესმის. დანარჩენი რიცხვები გაგების სხვადასხვა დონეს აღნიშნავს.

მოსწავლეს მალე შეუძლია შედეგების შეჯამება. მეორე ვარიანტია „ატომის გახლეჩა“, რაც განსაკუთრებით ეფექტურია დამოკიდებულებების შეფასებაში. ეს ტექნიკა აღწერილია მესამე თავის 94-ე გვერდზე.

მნიშვნელობების შესახებ მოლაპარაკება ეხმარება იმ ილუზიის დამარცხებას, რომ ჩვენ წინ მივიწვევთ ახალი მასალით და მოსწავლეები ჩვენ მოგვცევიან, როდესაც ეს ასე არაა. კლასში, რომელშიც მოსწავლეა ცენტრალური ფიგურა, იმის დასტური, რომ მოსწავლეებმა გაიგეს და შეუძლიათ გამოიყენონ ახალი ნასწავლი მასალა, შემდეგია: მათ შეუძლიათ დაზუსტება, ახალი ფორმით ჩამოყალიბება და ენისა და საგნობრივი შინაარსის აზრიან კონტექსტში გამოყენება. ასიმილირების შემდეგ მნიშვნელობების შესახებ მოლაპარაკება ხელს უწყობს მოსწავლეებს, საკუთარ სწავლის პროცესზე პასუხისმგებლობა თავად აიღონ. მოსწავლეები უფრო დიდი ალბათობით გამოიყენებენ მასწავლებელს ან სხვა მოსწავლეს რესურსად და ნაკლები ალბათობით იგრძნობენ თავს დაბნეულად. ისინი სწავლობენ საკუთარი სწავლის პროცესის საკუთარ ხელში აღებას და სურთ გარკვეულობა, რათა არ გადაუხვიონ გზას.

დაეხმარეთ შემსწავლელებს, დაეხმარონ საკუთარ თავს

სწავლის უნარების შემუშავება CLIL-ის უკანასკნელი მეთოდია, რომელსაც ამ წიგნში განცალკევებულად განვიხილავთ. სწავლის უნარები - ეს არის ის ინსტრუმენტები, რომლებიც გვეხმარება სწავლის უნარის გაუმჯობესებაში. ერთი მხრივ, მათი შემუშავება, უბრალოდ, კარგი პედაგოგიკური პრაქტიკაა. მეორე მხრივ, ის ძალიან მნიშვნელოვან როლს თამაშობს CLIL-ში.

მაგალითად, მონრეალის CLIL პროგრამა უფლებას აძლევდა მოსწავლეებს, თავად დაესახათ სწავლის მიზნები, აერჩიათ მათთვის საინტერესო აქტივობები და ემოძრავათ მათთვის სასურველი ტემპით. ამ მოსწავლეებმა გაცილებით მეტი პასუხისმგებლობა აიღეს საკუთარ სწავლის პროცესზე, ვიდრე იმ კლასში მოხდებოდა, რომელშიც ცენტრალური ფიგურა მასწავლებელია.

საკუთარი სწავლის მართვა თავისთავად სწავლის უნარია. როდესაც შეადარეს მეორე ენის სწავლის პროცესი მონრეალის CLIL პროგრამაში, რომელშიც მოსწავლე იყო ცენტრალური ფიგურა, სადაც ინსტრუქციების 40% იყო CLIL ენაზე და იმავე ქალაქის სხვა პროგრამას, რომელშიც ცენტრალური ფიგურა მასწავლებელი იყო და ინსტრუქციების 80% იყო CLIL ენაზე, შედეგები ერთნაირი აღმოჩნდა. მიუხედავად იმისა, რომ ინსტრუქციების მხოლოდ ნახევარს იღებდნენ მეორე ენაზე, „მოსწავლეთა ცენტრში“ პროგრამის მოსწავლეებმა ლაპარაკისა და მოსმენის ტესტებში იგივე შედეგები აიღეს, კითხვისა და წერის ტესტებში კი თითქმის იგივე (გენესი, 2005, იმოწმებს სტივენსს 1983).

მაგრამ როგორ დავარწმუნოთ მოსწავლეები სწავლის უნარების გამომუშავების საჭიროებაში? როგორ შთავაგონოთ ისინი, რომ საკუთარ ხელში აიღონ თავიანთი სწავლის პროცესის კონტროლი? წიგნის წინა სექციებში აღწერილი მრავალი სტრატეგია ხელს უწყობს მოსწავლეებს ამ პასუხისმგებლობის აღებაში. თუმცა, ზოგჯერ, იმისათვის, რომ სტრატეგიების კომპლექსურმა ნაკრებმა იმუშაოს, საჭიროა ერთი მარტივი კატალიზატორი. ერთი ვარიანტია მოსწავლეების მიერ იმის ანალიზი, თუ როგორი განწყობა აქვთ. აქვთ მათ ის, რასაც ქეროლ დევეკი (სტენფორდის უნივერსიტეტი) „ზრდის განწყობას“ უწოდებს, თუ „უძრავი განწყობა“ აქვთ? როგორ ხედავენ ისინი საკუთარ ინტელექტს: როგორც უძრავ დონეზე არსებულ რაიმეს თუ როგორც კუნთს, რომელსაც ვარჯიში და გაუმჯობესება სჭირდება?

ამის გასაკეთებლად შეგიძლიათ დაავალოთ მოსწავლეებს, მოიძიონ ინტერნეტში ამ საკითხის შესახებ ინფორმაცია, მოახდინონ საკვანძო ელემენტების ერთ გვერდზე დისტილაცია და საკუთარი განწყობის ანალიზი. მეორე ვარიანტია, სთხოვოთ მათ, პასუხები გაგცენ შემდეგ შეკითხვებზე და შეადარონ მაგალითები საკუთარი ცხოვრებიდან, სადაც „უძრავი“ ან „ზრდის განწყობით“ მოქმედებდნენ:

რას გრძნობ და აკეთებ:

- როდესაც პრობლემას ან დაბრკოლებას ეჩეხები?
- როდესაც გაკრიტიკებენ?
- როდესაც გამოწვევის წინაშე დგახარ?
- როდესაც დიდი ძალისხმევის დახარჯვას გთხოვენ?
- როდესაც ხედავ, როგორ აღწევს სხვა წარმატებას?

ეს დავალება შესაძლოა შესრულდეს წერილობით და ჯგუფური დებრიფინგით. მოსწავლეებს შეუძლიათ განიხილონ დაკავშირებული სიტუაციები საკუთარი ცხოვრებიდან. შესაძლოა მათი ქმედებების შედეგების ანალიზი და დასკვნების გამოტანა. მოსწავლეები უფრო დიდი ალბათობით მიიღებენ ამ მიდგომას, თუკი თქვენც ჩაიტარებთ თვითანალიზს და გაუზიარებთ მათ საკუთარი პიროვნული ზრდის სურათს. მომდევნო დღეებსა და კვირებში, როდესაც წამოიჭრება სიტუაცია, სადაც სასარგებლო იქნებოდა სხვადასხვა პერსპექტივიდან შეხედვა, შეგიძლიათ სთხოვოთ ერთ მოსწავლეს, რომელსაც ზრდის განწყობა აქვს და მეორეს, რომელსაც უძრავი განწყობა აქვს, რომ გაუმკლავდნენ მოცემულ სიტუაციას.

სწავლის უნარები ინსტრუმენტებია წინაღობების, პრობლემების, კრიტიკის გამოწვევებისა და შურის დასაძლევად და წინ წასასვლელად. ქვემოთ მოცემული რჩევების სია აჯამებს სწავლის უნარებს, რომლებიც დაკავშირებულია საკუთარი გრძნობების მართვასთან, კითხვასთან, წერასა და სწავლასთან. შესაძლოა მათი ადაპტაცია მოსწავლის კლასის მიხედვით. შინაარსი შესაფერისია დაწყებითი, საშუალო და პროფესიული დონეებისთვის. სწავლის უნარების გაუმჯობესება და გრძნობების უკეთ მართვა ისეთი საკითხებია, რომლებიც მნიშვნელოვანია ცხოვრების ყველა ეტაპზე.

სწავლის უნარების შესახებ რჩევები შეიძლიათ დაურიგოთ მოსწავლეებს ერთ ჯერზე ერთი კომპლექტის სახით. ამ რჩევების კარგად გასაგებად სთხოვეთ მათ, ვერბალურად ჩამოაყალიბონ თავიანთი ცხოვრებიდან რაიმე სიტუაცია, რომელშიც მათ გამოიყენეს ან უნდა გამოეყენებინათ ეს უნარები. ამის გაკეთება შეიძლება წყვილებად, ჯგუფებში ან მთელ კლასში. განსახვავებული განწყობების თემაზე მიბრუნებით მათ შეუძლიათ გააკეთონ დასკვნები იმის შესახებ, თუ რა არჩევნები გააკეთეს ადრე და რას აპირებენ მომავალში.

ათი რჩევა მოსწავლეებს: გრძნობების მართვა CLIL -ში

არ დასცინოთ სხვა ადამიანებს ენობრივი შეცდომების გამო. სხვები, სავარაუდოდ, ისევე მოგექცევიან შენ, როგორც შენ - მათ. თუ ვინმეს დავიწყდება ეს წესი და დაგცინებს, გაახსენე შეთანხმება. შეცდომების გარეშე ვერ ისწავლი.

გაგებით მოეკიდე დაბნეულობასა და იმედგაცრუებას. ეს სწავლის ბუნებრივი ნაწილია. არაა საჭირო, ყველაფერი გესმოდეს.

იყავი საკუთარი თავის საუკეთესო მეგობარი. არ მისცე საშუალება შენს თავს, რომ გამოგამწყვდიოს თვითკრიტიკის მოჯადოებულ წრეში იმის გამო, რომ საკმარისად სწრაფი პროგრესი არ გაქვს. გადახედე შენს მიზნებს და დარწმუნდი, რომ ისინი მიღწევადია, გამოყავი დრო სწავლისათვის და დააჯილდოვე შენი თავი პროგრესის შემთხვევაში. შემდეგ დაისვენე. ფოკუსი CLIL-ს სწავლიდან სხვა რამეზე გადაიტანე. მაგალითად, ივარჯიშე, მეგობრებთან ისაუბრე ან წაიკითხე.

აწარმოე დღიური თვითაღქმისა და თვითრეფლექსიის გასაუმჯობესებლად. დაწერე, რას გრძნობ გაკვეთილზე და სწავლისას. გააანალიზე, თუ რა იწვევს ამ გრძნობებს. რა არის შენი კომფორტის დონის ამადლების, უკეთესი სასწავლო კლიმატის შექმნის შესაძლო გზა?

შექმენი პირადი ლექსიკონი იმ სიტყვებისა და ფრაზებისათვის, რომლებიც შენს გრძნობებზე სალაპარაკოდ გჭირდება. ეს დაგეხმარება შენი გრძნობების შესახებ დასაწერად საჭირო ინსტრუმენტების შექმნაში. ეს დაგეხმარება საკუთარი ემოციების უკეთ მართვასა და მათგან სწავლაში, ისევე, როგორც, ზოგადად, შენი სწავლის პროცესის უკეთესად კონტროლში.

დააკვირდი საკუთარ თავს. ჩამოწერე საკლასო ოთახის აქტივობები და ინტერაქციის ტიპები, რომელთა დროსაც იძაბები, ან რომლებიც თავს თავდაჯერებულად და მშვიდად გაგრძნობინებენ. განსაზღვრე, სწავლის რომელი სტილებია შესაფერისი შენთვის. უთხარი მასწავლებელს, რა ტიპის აქტივობები გეხმარება სწავლაში ან გირთულებს მას.

კლასში პრობლემის განხილვისას დაიწყე წინადადებით **„მე გრძნობ/მგონია...“**. წინადადების სიტყვით „შენ“ დაწყება ბრალდებასავით ჟღერს. ნაცვლად იმისა, რომ თქვა - „შენ ცდები“, თქვი „მე სხვანაირად მგონია“.

მოითხოვეთ ერთზე მეტი მოსაზრება. კარგად მოუსმინე იმ მოსაზრებებს, რომლებიც შენისაგან განსხვავდება.

ენდე შენს გრძნობებს. თუკი გრძნობ, რომ რაღაცა არასწორია, სავარაუდოდ, მართალი ხარ. თუკი ვინმესგან მოდის წნეხი და შენ ვერ აყალიბებ ლოგიკურ არგუმენტს არას სათქმელად, ყოველთვის შეგიძლია თქვა „ეს თავს არაკომფორტულად მაგრძნობინებს“.

ყოველდღე **გამოყავი ჩუმი დრო** (ტელევიზორის, მუსიკის, ინტერნეტის გარეშე). სხვა სიტყვებით, რამდენიმე წუთით შეწყვიტე შენი თავის ახალი ინფორმაციით დაბომბვა. ამით შენი გონება დაისვენებს. ამაში იგულისხმება CLIL ენისაგან შესვენებაც.

დღიური იდეები

მე აღფრთოვანებული ვარ... (ადამიანის სახელი). რთულ სიტუაციაში ეს ადამიანი...

კლასში თავს ყველაზე კომფორტულად ვგრძნობ, როდესაც...

უკეთ ვსწავლობ, როდესაც...

კლასში სტრესს განვიცდი, როდესაც...

როდესაც მე ვსწავლობ, კედელზე მჯდომი ბუზი დაინახავდა და გაიგებდა...

როდესაც რაიმეს გამო ცუდ ხასიათზე ვარ, ვფიქრობ.../ველაპარაკები.../ვცდილობ.../ვეძებ...

როდესაც CLIL ენაზე სიტყვას ვერ ვპოულობ, მე...

ენის სწავლის პროგრესისათვის თავს ვაჯილდოვებ...

საგნობრივი შინაარსის სწავლის პროგრესისათვის თავს ვაჯილდოვებ...

წერა ლაპარაკისაგან იმით განსხვავდება, რომ იგი უფრო პერმანენტულ პროდუქტს ქმნის. თუმცა წერის გარკვეული ტიპები, როგორებიცაა ტექსტური შეტყობინებები და იმეილი, ძალიან ახლოსაა სალაპარაკო ენასთან, ნაწერი ტექსტების უმეტესობა უფრო მეტ მოთხოვნას უყენებს ავტორს და უფრო მაღალი დონის უნარებს მოითხოვს.

მრავალ მოსწავლეს ეშინია წერის. CLIL მოსწავლეები ზოგჯერ ზედმეტ ყურადღებას აქცევენ იმას, რომ არ დაუშვან არც ერთი შეცდომა მეორე ენაზე წერისას. ამ შემთხვევაში ისინი თავს არიდებენ რისკებსა და ენითა და საგნის შინაარსებით ექსპერიმენტირებას. ისინი რჩებიან კომფორტის ზონაში და მხოლოდ ნაცნობ დისკურსის პატერნებს იყენებენ. ენობრივი შეცდომების დაშვების შიში ჯაბნის მათ სურვილს, გამოხატონ მაღალი დონის აზრები საგნის შესახებ.

შემოქმედებით კრიზისს მხოლოდ ცნობილი მწერლები არ განიცდიან. მრავალ ბავშვს ეშინია სიტყვების ფურცელზე გადატანისა. წერისათვის საჭირო თავდაჯერებულობისა და ინსტრუმენტების შემუშავებისთვის მოსწავლეები უნდა იყვნენ წერის პროცესისა და მასთან დაკავშირებული ტექნიკების შესახებ ინფორმირებულები. მათ ენობრივი მხარდაჭერაც სჭირდებათ.

წერა არ არის ენის ინსტინქტურად გამოყენების ნაწილი. ის პირველ ენაზე ნასწავლი პროცესია, რომელსაც ბავშვის მთელი საგანმანათლებლო კარიერის განმავლობაში სერიოზული ხელმძღვანელობა სჭირდება. იგივე სიტუაციაა მეორე ენაზეც. უფრო მეტიც, რაკი ყოველ ენას საკუთარი წერის წესები, დისკურსის სტრუქტურები და მარკერები აქვს, CLIL მოსწავლისათვის სასარგებლო იქნება, თუკი ყველა მასწავლებელი მისცემს მოსწავლეებს წერის საშუალებას და დაეხმარება მათ ამ პროცესში.

შესაძლოა ქვემოთ მოცემული რჩევების მოსწავლეთათვის გაზიარება და მათთან ერთად განხილვა, რათა მათ გაიგონ, რომ წერა უნარია, რომელსაც შესწავლა და განვითარება სჭირდება.

რჩევები მოსწავლეებისათვის: წერა CLIL ენაზე

წერილობითი ნამუშევრის სათაური სახლის შესასვლელივითაა...
იგი უნდა გეპატიჟებოდეს შიგნით

ანგელა გილეს კლოკე

იკითხეთ, იკითხეთ, იკითხეთ. წაიკითხეთ ყველაფერი: ნაგავი, კლასიკა, კარგი და ცუდი და ნახეთ, როგორ აკეთებენ ისინი.

ვილიამ ფოლკნერი

როდესაც ვწერ, ყველაფერს ხმამაღლა ვკითხულობ სწორი რიტმის მისაღებად.

ფრან ლეზოვიცი

გამოტოვეთ ზედმეტი სიტყვები. ენერგიული ნაწერი ლაკონურია. წინადადება არ უნდა შეიცავდეს არასაჭირო სიტყვებს, აზრადი კი - არასაჭირო წინადადებებს, იმავე მიზეზით, რატომაც ნახატზე არ უნდა იყოს არასაჭირო ხაზები, მანქანაზე კი - არასაჭირო ნაწილები.

ვილიამ სტრანკ უმცროსი

მიზნის გაგება

იცოდე, ვინაა შენი მკითხველი. ვისთვის იწერება ტექსტი და რა წინასწარი ინფორმაციის ცოდნა სჭირდება მკითხველს?

წაიკითხე შეფასების კრიტერიუმები. ნახე, როგორ ნაწილდება ქულები.

დაწყება

მარტომ ჩაატარე მცირე გონებრივი იერიში. ჩამოწერე ყველა იდეა, რომლებიც აზრად მოგივა, სანამ დაწერილის ანალიზსა და კრიტიკას დაიწყებ.

ნახე მაგალითები მსგავსი ტექსტებიდან. თუ ოფიციალურ წერილს, მოთხრობას ან ესეს წერ, წაიკითხე, როგორ აქვთ ეს სხვებს გაკეთებული. დაადგინე, რა ხდის ნაწერს გასაგებს და რა ართულებს მის გაგებას.

ჯგუფური წერითი დავალებისას ჩაატარეთ გამოსადეგი სიტყვების და ფრაზების გონებრივი იერიში.

ტექსტის სტრუქტურირება

დაწერე მოკლე მონახაზი. ჩამოწერე თითო ან ორ-ორი იდეა შესავლისათვის, თითოეული სექციის ან აზრადისათვის და დასკვნისათვის.

დაწერეთ შესავალი აზრადი. აქ, როგორც წესი, უნდა ეწეროს, რაზეა ტექსტში ძირითადი აქცენტი და უნდა აჩვენებდეს, როგორაა ტექსტი ორგანიზებული.

დაწერეთ ყოველი აზრადის მთავარი/თემატური წინადადება. ეს წინადადება გამოხატავს ამ აზრადის ძირითად იდეას.

მთავარ/თემატურ წინადადებას მისი მხარდამჭერი დეტალები მოაყოლე.

დაწერეთ დასკვნა. აქ ხდება ტექსტში გამოთქმული იდეების შეჯამება.

წერის სტილი

გამოიყენე მოკლე წინადადებები და აზრდები.

გამოიყენე სუბიექტის, ზმნისა და ობიექტების სტანდარტული თანმიმდევრობა. შეამცირე სინონიმების რაოდენობა.

გამოიყენე დისკურსის ცხადი მარკერები, მათ შორის მაკავშირებლები, მაგ., პირველი, მეორე, მესამე, დასაწყისში, ბოლოში, თუმცა, უფრო მეტიც.

ციკლური პროცესი

საჭიროა რამდენიმე შავი პირი. ყველაზე გამოცდილი მწერლებიც კი შავი პირის რამდენიმე ვარიანტს კმნიან.

შავი პირი არ უნდა იყოს სრულყოფილი. ის სწორი გზის ძიებაში გვეხმარება. ნუ დაკარგავ დროს დარდში. ყურადღება ნამუშევრის გაუმჯობესებაზე გადაიტანე.

წაიკითხეთ ერთმანეთის შავი ნამუშევრები. ყველაზე გამოცდილი მწერლებიც კი საჭიროებენ რედაქტორებს. აქ შენ და შენს კლასელებს შეგიძლიათ რედაქტორის როლის შესრულება.

გადადე შავი პირი გვერდზე და დაუბრუნდი მოგვიანებით, ახალი პერსპექტივით. მეორე დღეს დაბრუნებას ხშირად კარგი შედეგი მოაქვს.

რედაქტირება განსაკუთრებული მიზნებით:

- გადაიკითხე შეფასების კრიტერიუმები და დარწმუნდი, რომ შენი ნამუშევარი აკმაყოფილებს მოთხოვნებს.

- განსაზღვრე, როგორ გაიგებს მკითხველი ტექსტს. წერა ინტერპრეტაციაზე დამოკიდებული, ამიტომ როცა წერ, შენი თავი მკითხველის ადგილას უნდა წარმოიდგინო.

- შეამოწმე სტრუქტურა. დარწმუნდი, რომ შესავალი აზრადი სტანდარტს აკმაყოფილებს და ა.შ.

- ნაწერი შეამოწმე იდეების ლოგიკური ხარვეზების კუთხით.

- შეამოწმე გრამატიკა და მართლწერა.

რჩევები კითხვისთვის

დამოკიდებულება

ხელში აიღე კონტროლი. ზოგ მოსწავლეს ეშინია კითხვისა. ეს, ძირითადად, იმიტომ ხდება, რომ ზოგიერთი ტიპის ტექსტი მათთვის უინტერესო ან შეუსაბამოა. ასეთი მკითხველი, ძირითადად, პასიური მკითხველია. პასიურს მკითხველს არ აქვს კითხვისას კონკრეტული მიზანი. ისინი, უბრალოდ, კითხულობენ, კითხვის დაწყებამდე არ ნახულობენ სათაურებსა და დიაგრამებს იმის გასაგებად, როგორაა ტექსტი ორგანიზებული. ისინი არ სვამენ კითხვებს და არ ეძებენ პასუხებს.

თვალეში შეხედე რეალობას. ხშირად საჭიროა ტექსტის ერთზე მეტჯერ წაკითხვა. არ უნდა ჩავთვალოთ, რომ ყველაფრის პირველ ჯერზე გაგებაა შესაძლებელი.

ერთდროულად ორი ან სამი სიტყვა წაიკითხეთ, არა თითო-თითო. მაგალითისათვის, შეეცადეთ/ორი ან სამი/ სიტყვა დააფიქსიროთ/ ერთდროულად და არა - /მხოლოდ ერთი.

ივარჯიშეთ უფრო სწრაფად კითხვაში. სისწრაფე აუმჯობესებს კონცენტრაციის უნარს. თუ თვითონ გინდა ამ უნარზე მუშაობა, არსებობს მრავალი წიგნი და კურსი სწრაფი კითხვისათვის.

შეიმუშავე კონცენტრაციის უნარები. თუ კითხვაზე კონცენტრაციის პრობლემა გაქვს, დაყავი დავალება პატარა ნაწილებად. წაიკითხე ერთი გვერდი, ნახევარი გვერდი, თუნდაც ერთი აბზაცი და შეისვენე, სანამ გააგრძელებ.

მომზადება

პირველ რიგში ჩაატარე ტექსტის გამოკვლევა

- რამდენი გვერდისაგან შედგება იგი?
- აქვს სარჩევი?
- აქვს ქვესათაურები?
- აქვს დიაგრამები?
- აქვს დასკვნა?
- არის უცნობი სიტყვები, რომლებიც ხშირად მეორდება?

ლექსიკონში მოძებნე ყველა უცნობი სიტყვა, რომლებიც ხშირად მეორდება. წაიკითხე სათაურები, დიაგრამები და დასკვნა.

იპოვე სწორი ადგილი წასაკითხად. თუნდაც კომფორტული იყოს, სერიოზული კითხვისას დაწოლა არაა რეკომენდებული.

მიზანი

გადაწყვიტე, რისთვის კითხულობ ამ ტექსტს. თუ სიაში ვინმეს სახელს, მისამართს ან დაბადების თარიღს ეძებ, სკიმინგის ტექნიკით გაიარეთ მასალა, საჭირო არაა ტექსტის წაკითხვა.

პროცესი:

აბზაცის წაკითხვის მერე შეეცადე მთავარი იდეის შეჯამებას.

თუ ქვესათაურები არაა მოცემული, შექმენი საკუთარი.

თუ საჭიროა კითხვებზე პასუხის გაცემა, ჯერ კითხვები წაიკითხე და შემდეგ - ტექსტი.

თუ არაა საჭირო კითხვებზე პასუხის გაცემა, შენ მოიფიქრე კითხვები.

ტექსტის დამუშავებისას გააკეთე პუნქტობრივი ჩანიშვნები.

შეაჯამე მთავარი შეტყობინება.

თუ არამხატვრულ წიგნს კითხულობ, ჯერ შესავალი და ბოლო თავი წაიკითხე.

თუ თავს კითხულობ, ჯერ დასკვნა წაიკითხე.

შექმენი გონებრივი რუკა ან სხვა გრაფიკული ორგანიზერი ინფორმაციის შესაჯამებლად.

სწავლის სხვა უნარების მსგავსად, საჭიროა მეცადინეობის უნარების კლასში განხილვა და გამომუშავება. მოსწავლეებს შეუძლიათ გონებრივი იერიშის ჩატარება იმის შესახებ, თუ რა უშლის მათ ხელს მეცადინეობაში და როგორ შეიძლება კონცენტრაციის გაუმჯობესება. მათ შეუძლიათ თავიანთი მეცადინეობის სტრატეგიების გაზიარება. გაკვეთილის მიმდინარეობისას მოსწავლეებს შეუძლიათ სამეცადინო ჯგუფში თემის მიმოხილვაში ვარჯიში და ანალიზი. ისინი ვარჯიშობენ საკუთარი სამეცადინო ჯგუფების მართვაში, რაც მოიცავს ჯგუფის ეფექტურობის გაზრდის ხერხების ანალიზს.

რჩევები მოსწავლეებისთვის: მეცადინეობა

დაგეგმვა და კონცენტრაცია

განსაზღვრე, რას გადააქვს ხოლმე შენი ყურადღება მეცადინეობიდან და მოიფიქრე, როგორ აარიდო თავი ამ მახეებს.

აირჩიე სამეცადინო ადგილი. ზოგი ადგილი სავსეა ყურადღების გამფანტველებით, რაც ეფექტურად მეცადინეობას ართულებს ან შეუძლებელს ხდის. მოძებნე ისეთი ადგილი, სადაც ყურადღების გამფანტველების რაოდენობა მინიმალური იქნება და სადაც სიტუაციაზე მაქსიმალური კონტროლი გექნება. არ გირჩევთ წამოწოლას.

დაყავი გასაკეთებელი სამუშაო რამდენიმე დავალებად. ეს თავიდან აგარიდებს სტრესულ მდგომარეობას. ყოველ დავალებაში მნიშვნელოვანია შინაარსის გაგება და ნასწავლის გახსენება. ასევე, დარწმუნდი, რომ გაქვს შინაარსის გადმოსაცემად საჭირო ენობრივი ცოდნა.

წინასწარ დაგეგმე, თუ როგორ შეასრულებ დავალებას. ამ გზით არ დაკარგავ დროს ნერვიულობაში, რომელსაც არაფერი მოაქვს. ჯერ მარტო იმეცადინე და მერე მეგობრებთან ერთად გაარჩევ და გამოსცდით ერთანეთს? დაწყების წინ შესამოწმებელ კითხვებს დაუსვამ საკუთარ თავს? ყოველ აბზაცს წაკითხვის მერე შეაჯამებ? დასრულების შემდეგ ივარჯიშებ წინა წლის საგამოცდო კითხვებით?

დაგეგმე, რომ რაც შეიძლება მეტი იმეცადინო დღის სინათლეზე. გამოკვლევა აჩვენებს, რომ დღის სინათლეზე მეცადინეობა 50%-ით უფრო ეფექტურია. რა თქმა უნდა, ეს იმას არ ნიშნავს, რომ მზის ჩასვლის მერე აღარ უნდა იმეცადინო. საღამოს მეცადინეობაც დაგეხმარება, მაგრამ უნდა იცოდე, როდის უნდა შეჩერდე.

თუ გიჭირს დავალებაზე კონცენტრირება, დასაწყისში ცოტა ხანს იმეცადინე . თუკი კარგად დაგეგმვის მერეც კი გიჭირს რამდენიმე წუთზე დიდხანს კონცენტრაცია, იმეცადინე მოკლე ეტაპებად. თუ შენი კონცენტრაციის ხანგრძლივობის ლიმიტი ათი წუთია, მეცადინეობა ათწუთიან ეტაპებად დაყავი. მიზნად დაისახე სამეცადინო დროის თხუთმეტ წუთამდე გაზრდა.

მეხსიერების გაუმჯობესება

მოახდინე საგნობრივი შინაარსის ინფორმაციის ორგანიზება ჯგუფებად ან კატეგორიებად (მაგ. კვებითი ჩვევები, საცხოვრებელი ადგილი, სიცოცხლის ციკლი, გარეგნობა).

დააჯგუფეთ სიტყვები (მაგ., ზედსართავები, სახელები, ფრაზები, ზმნები, სხვადასხვა თემისთვის საჭირო ენობრივი მასალა).

გააკეთე პირადი ლექსიკონები.

სახლში შექმენი შინაარსებისა და სიტყვების კედელი. რამდენიმე დღე არ მიაქციო ყურადღება და შემდეგ შეამოწმე შენი თავი. კედლიდან ჩამოხსენით ის სიტყვები და ინფორმაცია, რომლის გახსენებაც შეძელი.

აქტიურად იმუშავე ტექსტთან მისი წაკითხვისას. წინააღმდეგ შემთხვევაში შეიძლება აღმოაჩინო, რომ გვერდის წაკითხვას მორჩი და წაკითხულიდან არაფერი გახსოვს. ამიტომ, კითხვისას შეაჯამე ყოველი აზრადი. გამოიყენე სახელმძღვანელოს კითხვები, ან დაწერე საკუთარი კითხვები, სანამ ტექსტს თავიდან წაიკითხავ. თავიდან წაკითხვისას მოძებნე კითხვებზე პასუხები.

შეეცადე ახალი სიტყვებისა და ინფორმაციის სურათებთან ასოცირებად გონებაში. ვიზუალიზაცია გახსენებას ეხმარება.

გამოიყენე ან დაკარგავ. ივარჯიშე ახალ კონცეფციებზე ლაპარაკით და წერით.

შეადარე თემები მსგავსებებისა და განსხვავებების მიხედვით.

დაყავი ინფორმაცია ფაქტებად და შეხედულებებად.

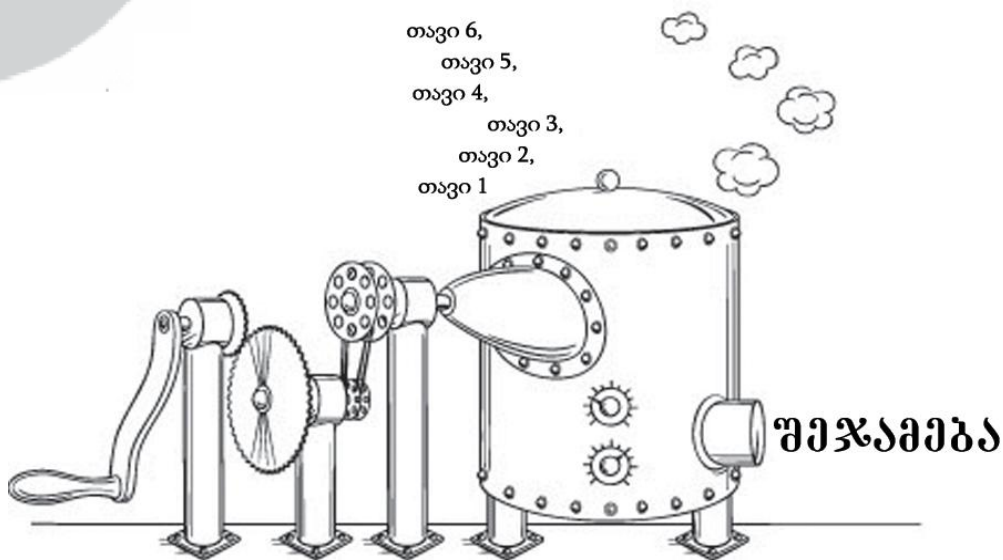
სამეცადინო ჯგუფების გამოყენება (2-დან 5 ადამიანამდე)

ვინმე ყოველთვის უნდა გაუძღვეს სესიას. ამ ადამიანის მთავარი როლი იქნება იმის უზრუნველყოფა, რომ დავალებას არავინ არ გადაუხვევს. ამ როლს მოსწავლეები თითოეულ სესიაში მონაცვლეობით იღებენ.

შეთანხმდით, რის მიღწევას ცდილობთ. მიზნების დასახვა და დავალებებზე შეთანხმება დაგეხმარებათ ამის გაკეთებაში.

სესიის დასასრულს გააანალიზეთ, მიაღწიეთ თუ არა დაგეგმილ მიზნებს. ეს დაეხმარება გუნდის ეფექტურობის გაზრდას. მზად იყავით ჯგუფიდან დროებით გააძევოთ ადამიანები, რომლებიც მუდმივად ხელს უშლიან მიზნების მიღწევას.

შეთანხმდით, ვინ რას მოამზადებს შემდეგი სამეცადინო სესიისათვის. ხალხი ამ სესიებზე მომზადებული უნდა მოვიდეს. მაგალითად, ყოველ ადამიანს შესაძლოა ჰქონდეს პასუხისმგებლობა სამეცადინო თემის ერთ ასპექტზე. სესიის დროს ის იქნება ამ საკითხის ექსპერტი და დაეხმარება სხვებს მის გაგებაში.

ამ დროისთვის ჩვენ CLIL-ის გასაჯაროების სრული წრე შევასრულეთ. დროა, ერთი ნაბიჯით უკან გადავიწიოთ და სრულ სურათს შევხედოთ.

CLIL-ის სრული სურათის დახატვა მოითხოვს CLIL-ის სასაფუძვლელ მახასიათებლებისა და სახელმძღვანელო პრინციპების შეერთებას. ოთხი ზმნა, რომლებიც მეთოდოლოგიის დიდ ნაწილს აერთიანებს და CLIL-ის არსს გამოხატავს, არის:

დაკავშირება

შთაგონება

მიწოდება

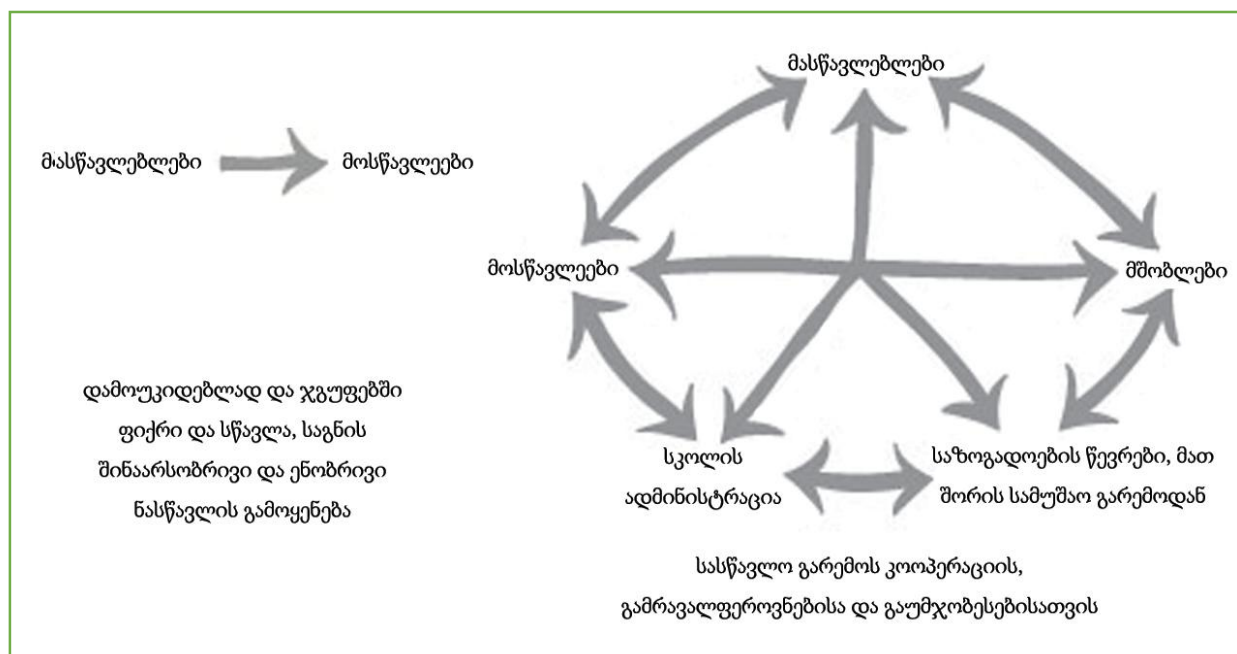
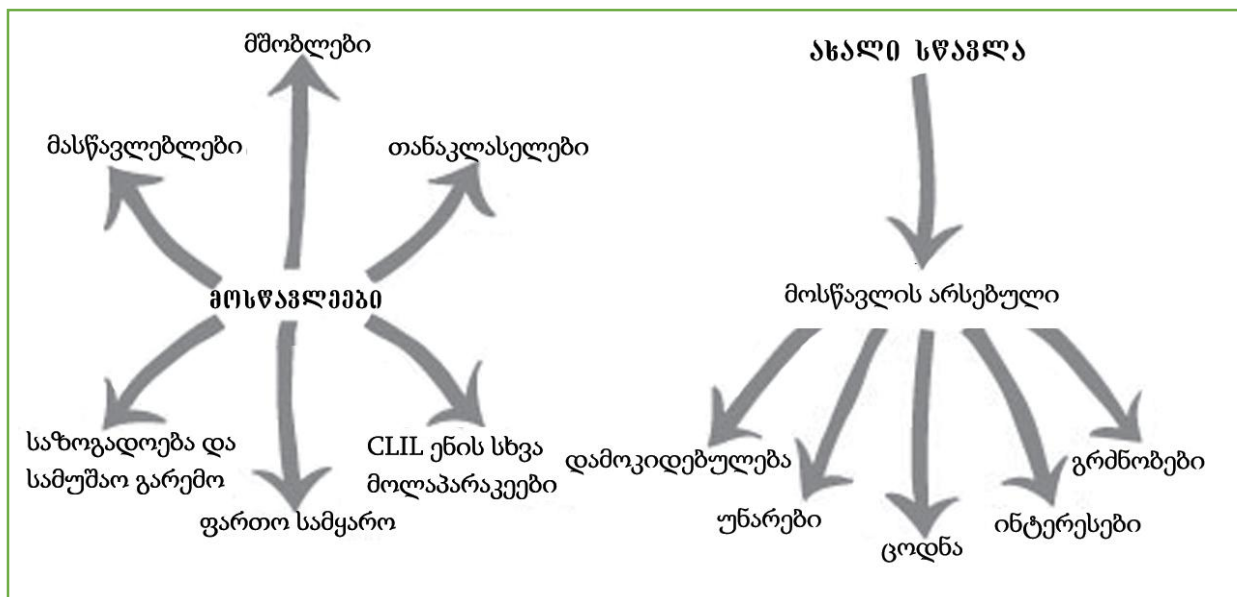
წინსვლა

შეგიძლიათ ეს ზმნები გაკვეთილის სხვადასხვა მონაკვეთში გამოიყენოთ CLIL-ის პრაქტიკაში გამოყენებისას თქვენი საკუთარი პროგრესის ჩუმიად შესაფასებლად. ამ ზმნების გამოყენება, ასევე, შეიძლება იმის სწრაფად გასარკვევად, როგორია მთელი CLIL პროგრამის პროგრესი. ყველაფერი ხარისხზეა დამოკიდებული, იმის შეგრძნებაზე, თუ რა დონეზე ხდება მეთოდოლოგიის პრაქტიკაში რეალიზაცია. ამ წიგნის წაკითხვისა და მასში მოცემული რჩევების იმპლემენტაციის შემდეგ, ჩვენ იმედი გვაქვს, რომ მომდევნო კითხვებს მტკიცე „დიახ“-ს გაცემით პასუხად.

- უკავშირდებიან ჩემი მოსწავლეები ... (ერთმანეთს, მე, მასალას, წარსულში ნასწავლს და ინტერესებს)?
- ვართ მე და ჩემი მოსწავლეები შთაგონებულები ... (ერთმანეთის და საკუთარი თავის შთაგონება სასწავლად და საგნობრივი ცოდნისა და ენის გამოყენებით რაიმე ახლის შესაქმნელად)?

- ვაყალიბებთ მე და ჩემი სტუდენტები საგნის, ენისა და სწავლის უნარების შედეგებს ... (სათქმელის თქმა და გასაკეთებლის გაკეთება)?
- მივდივართ წინ ... (სწავლის პროცესის შეჯამება, წინსვლის გზების არჩევა, ზრდის დემონსტრაცია)?

ქვემოთ მოცემულ სქემაში ეს ოთხი ზმნა და მიმართებითი კავშირები დაგეხმარებათ CLIL პრაქტიკის არა მხოლოდ მონიტორინგში, არამედ მისთვის ახალი ენერგიის შთაბერვაშიც.

მიწოდება

- საგნობრივი შინაარსების, ენის და სწავლის უნარების შედეგები, პასუხისმგებლობები და გეგმები;
- განვითარება და პირადი ზრდა.

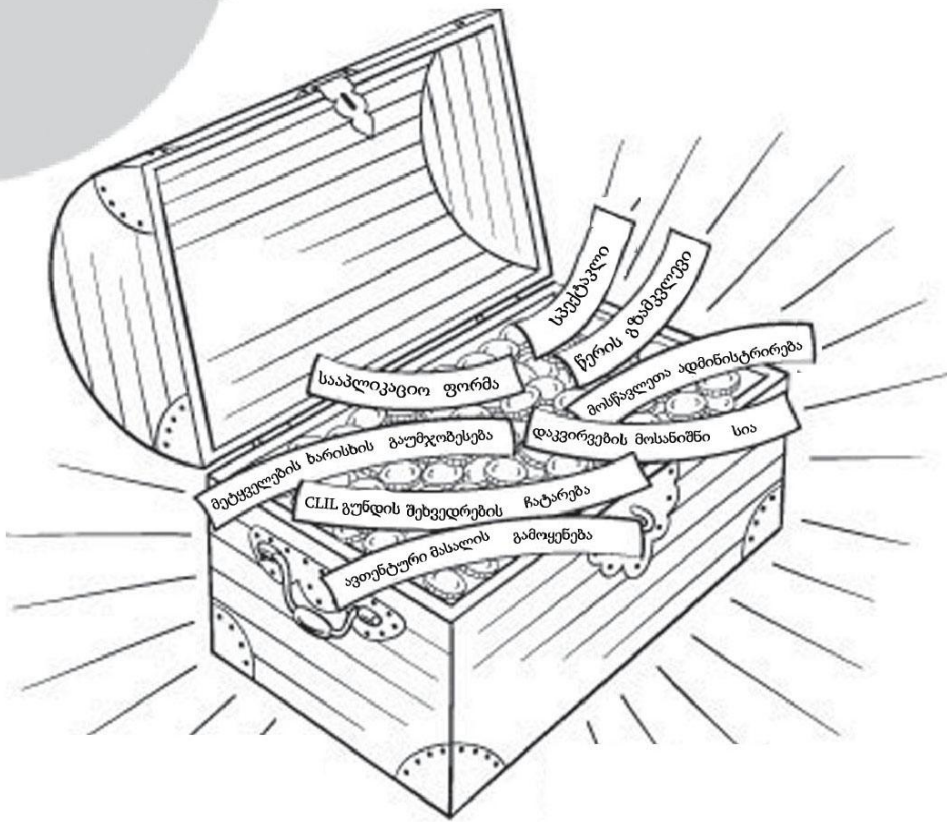
წინსვლა

- არსებული სწავლის პროცესიდან;
- სწავლის შედეგების მიღწევის პროგრესის შეფასების ზრდის დემონსტრაციით;
- წინსვლის შესახებ გადაწყვეტილებების მიღებით;
- რაიმე ახლის შექმნით.

აშკარაა, რომ კარგი მასწავლებელი, რომელიც არ იცნობს CLIL-ს, იოლად გახდება კარგი CLIL მასწავლებელი. თუმცა, სხვა ენაზე სწავლებას თავისი სპეციფიკური გამოწვევები აქვს. საერთო მახასიათებლებზე შეთანხმება კარგი პრაქტიკაა და CLIL-ის უნიკალური მახასიათებელია მნიშვნელობების შექმნის მუდმივად მიმდინარე პროცესი. ეს ეხმარება CLIL-პროგრამის მქონე სკოლებს საერთო, გასაგები და ინტეგრირებული მიდგომის ჩამოყალიბებაში.

მნიშვნელობების ერთობლივი კონსტრუქცია, ასევე, ეხმარება ყოველ სკოლას, გაითვალისწინოს თავისი სპეციფიკური საჭიროებები / მოთხოვნილებები. მოსწავლეთა ყოველი ჯგუფისათვის CLIL მეთოდოლოგიის ელემენტების სწორი ბალანსის პოვნას დრო დასჭირდება. უფრო მეტიც, ყოველ მასწავლებელს CLIL კლასში საკუთარი გამოცდილება და სტილი მოაქვს. ამგვარად, მიუხედავად იმისა, რომ CLIL-ის საუკეთესო პრაქტიკაში ყოველთვის აისახება ყველასთვის საერთო გარკვეული პუნქტები, CLIL მაინც მოქნილი მიდგომაა, რადგან ის ადგილობრივ პირობებსა და საჭიროებებს ითვალისწინებს.

სწორი ბალანსის პოვნის გასაღებია მუდმივად მონაცვლე საკლასო ოთახის, საზოგადოებისა და სამყაროს კონტექსტებში დაკავშირება, შთაგონება, მიწოდება და წინსვლა. გრძელვადიანი პერსპექტივით, CLIL-ის გზაზე მოძრაობას მოაქვს დიდი შედეგები და ქმნის მყარ საფუძველს ურთიერთდაკავშირებულ გლობალურ საზოგადოებაში მთელი ცხოვრების განმავლობაში წარმატებული სწავლისათვის.

როგორ დავაწერინოთ მოსწავლეებს პროექტი: დეტალური მეგზური

წერა, როგორც პროცესი

საფუძვლის ჩაყრა

- პროექტის დაწერისათვის მოითხოვრეთ ენისა და საგნების სხვა მასწავლებლებთან ერთად შესაძლო ინტეგრირებული თემების მოსაფიქრებლად და ყურადღების გასამახვილებელი უნარების შესარჩევად.
- ემეხეთ შესაძლებლობები, რომ წერონ წაკითხულის, ნანახი სპექტაკლის, ისტორიის, სკოლის ან საზოგადოებაში მიმდინარე მოვლენების, განსაკუთრებული დღეების ან ტრადიციების და ა.შ. შესახებ.
- განსაზღვრეთ, რა იცის მოსწავლემ უკვე (მაგ.: ლექსიკა, საგანი...).
- განსაზღვრეთ, კიდევ რა ენობრივი ცოდნა და ინფორმაცია სჭირდებათ მოსწავლეებს პროექტის დასასრულებლად.

პრე-წერა

შენიშვნა: ეს ინფორმაცია უნდა ჩაიწეროს ელექტრონულად, დაფაზე ან დიდ ფურცელზე.

- განსაზღვრეთ საწერი პროექტის მიზანი და აუდიტორია - ეს გიკარნახებთ, რა საგნობრივი შინაარსები და რა ტიპის ენაა საჭირო;
- არჩეული ტექსტის ფორმის მიხედვით შეთანხმდით გამოსაყენებელი ენის ტიპსა და ელემენტებზე;
- არჩეული ტექსტის ფორმის მიხედვით შეთანხმდით ტექსტის სტრუქტურაზე;
- ჩაატარეთ საჭირო ენის შესახებ გონებრივი იერიში (მაგ.: სია, ქსელი) არჩეული თემისა და ტექსტის ფორმის მიხედვით;
- თუ საჭიროა, დაგეგმეთ, როგორ იქნება შესაძლებელი არჩეულ თემაზე დამატებითი ინფორმაციის მოპოვება (მაგ. ხალხი, რესურსი);
- წარადგინეთ და ახსენით შეფასების კრიტერიუმები ან მიღწევების სკალა.

კონფერენციები

წერის ვორკშოპისას მიმდინარე მასწავლებელი-მოსწავლეების კონფერენციები საშუალებას გაძლევთ:

- დაეხმაროთ მოსწავლეებს წერისთვის შესაფერისი თემების არჩევაში;
- ცალ-ცალკე განიხილოთ საგნობრივი შინაარსები და ენა;
- იმუშაოთ მოსწავლეებთან ერთად წერის დასახვეწად და იდეების დასაზუსტებლად;
- დახვეწოთ მოსწავლის წერის კონკრეტული სფერო;
- მიმოიხილოთ ენის კონვენციები და ლექსიკის გამოყენება.

შენიშვნა: ეს კონფერენციები შესაძლოა იყოს ორი ტიპის: „მოხეტიალე“ ან დაგეგმილი. კონფერენციების ჩატარება შეიძლება რედაქტირების ეტაპზეც.

მონახაზები

- მოსწავლეები ატარებენ თავიანთი იდეების გონებრივ იერიშს მარტო, წყვილებად ან ჯგუფებში.
- მოსწავლეები წერენ თავიანთ იდეებს მონახაზის ფორმით, მარტო ან წყვილებში, რის დროსაც მეტ-ნაკლებად ითვალისწინებენ ტექსტის არჩეული ფორმატის ელემენტებს.

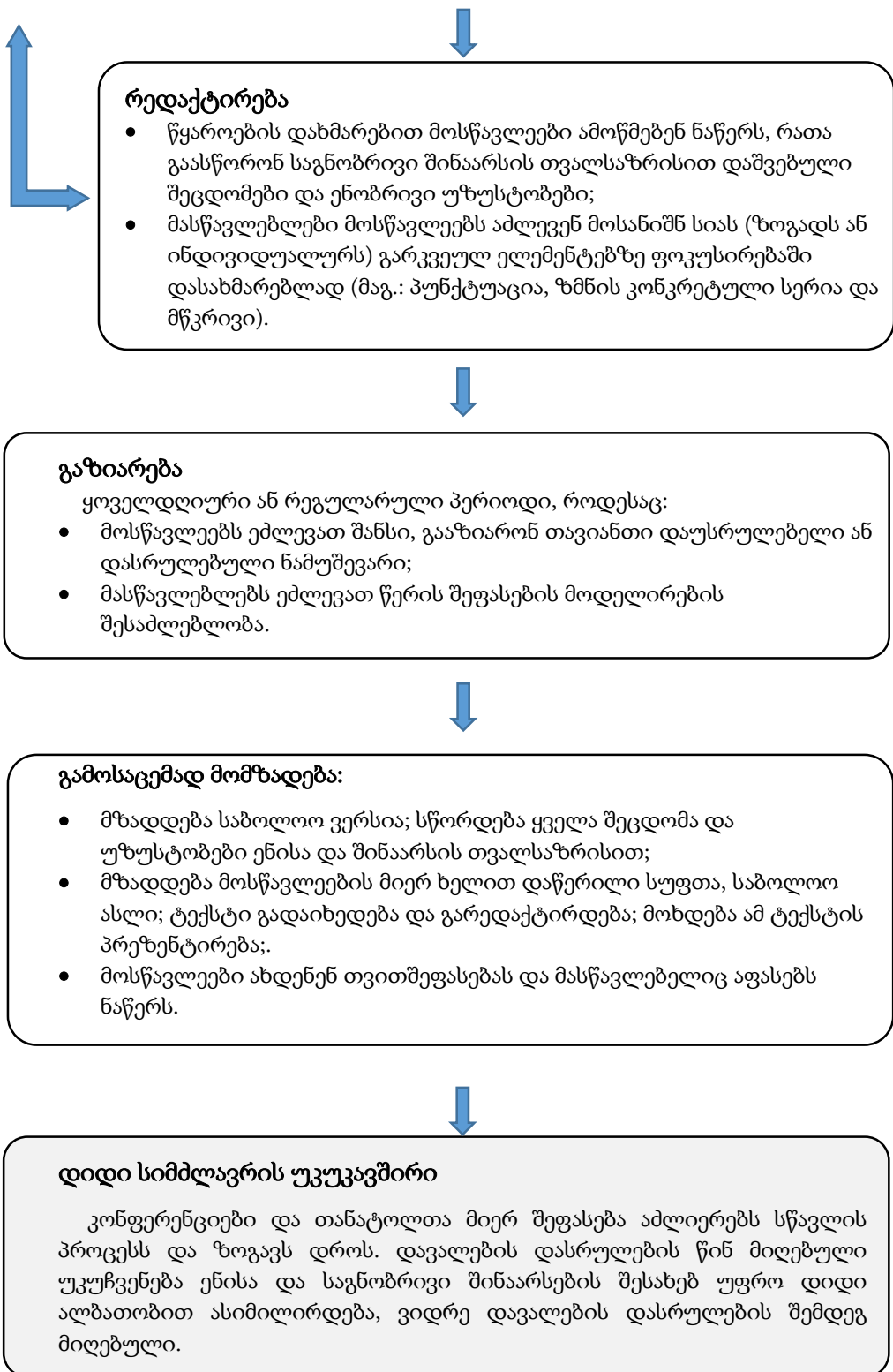
შენიშვნა: აქცენტი არის მოსწავლის შეტყობინების წერილობით ფორმაში გადატანაზე. მოსწავლეები უნდა შეაქოთ ნებისმიერი რამის დაწერისათვის და არ უნდა გააკრიტიკოთ მათი ნამუშევარი. შინაარსისა და მართლწერის ორგანიზაციას, სიზუსტეს და ხარისხს მოგვიანებით შეამოწმებთ.

გადახედვა

მოსწავლეები მუშაობენ ინდივიდუალურად ან წყვილებად შემდეგი მიზნების მისაღწევად:

- ტექსტის ორგანიზაციის გაუმჯობესება (ანუ სტრუქტურა, ლოგიკური კავშირები და იდეების წარმოდგენა);
- იმის შემოწმება, რომ ფორმატი ითვალისწინებს ტექსტის შერჩეულ ფორმას.
- ფიქრების დახვეწა (ანუ: იმის უზრუნველყოფა, რომ შეტყობინებას ისე გაიგებენ, როგორც ავტორს სურდა);
- სიტყვების არჩევანის დახვეწა (ანუ გამოთქმისთვის თავის არიდება, ზუსტი სიტყვების გამოყენება);
- მიზნების მიმოხილვა და სამიზნე

აუდიტორიის პერსპექტივიდან დაწერა; შეფასების კრიტერიუმების მიმოხილვა იმაში დასარწმუნებლად, რომ გათვალისწინებულია ყველა საჭირო ელემენტი.

მოსწავლეთა არჩევისა და მიღების პროცესი

მოსწავლეთა მიღება: ვარიანტები და შედეგები

მოსწავლეთა არჩევის ქვემოთ აღწერილი ვარიანტების გარდა, ზოგი დაწყებითი სკოლა იწვევს CLIL პროგრამით დაინტერესებულ მშობლებს ბრიფინგის სესიაზე და ხანდახან - ინტერვიუზეც. საშუალო და პროფესიულ დაწესებულებებში ინტერვიუზე მოსწავლეებიც არიან მიწვეულები. ამ ინტერვიუს მიზანი არის იმის უზრუნველყოფა, რომ მშობლებსა და მოსწავლეებს ჰქონდეთ რეალისტური მოლოდინები და ესმოდეთ გადაწყვეტილების შედეგები. მაგალითად, საშუალო სკოლის დასაწყისში CLIL პროგრამის მოსწავლეებს შესაძლოა მეტი საშინაო დავალების შესრულება მოუწიოთ.

ვარიანტი 1: პირველი მოვიდა, პირველს მოვემსახურებით...

კრიტერიუმები/პროცესი	სარგებლები	რისკები
• განცხადებების მიღება იწყება კონკრეტულ დღეს და გრძელდება ორ კვირას; • სრული და ხელმოწერილი განცხადებები იბეჭდება და ეწერება მიღების თარიღი; • CLIL გაკვეთილებისთვის/პროგრამისთვის, რომელიც იწყება პირველი წლის მერე, მოსწავლე მიღწევებით უნდა იყოს საშუალო ან საშუალოზე მაღალი. უფროს მოსწავლეებს ხანდახან სთხოვენ ნიშნების ფურცლის (და სხვა აქტივობების) ასლის დართვას.	• შეუძლია თავიდან აგარიდოთ ელიტიზმი, რადგან პროგრამაში მონაწილეობას შეძლებენ შესაძლებლობების ფართო სპექტრის მქონე მოსწავლეები; • კრიტერიუმები, როგორც წესი, მარტივად გასაგები და მისაღებია; • ეს ვარიანტი წარმატებით იყო გამოყენებული მრავალ რეგიონში; • მშობლებს შეუძლიათ შედეგზე გავლენის მოხდენა განცხადების სხვებზე ადრე ჩაბარებით.	• ზოგი მშობელი შეეცდება პროცედურისთვის გვერდის ავლას; • ზოგიერთმა ძალიან სუსტმა მოსწავლემ შეიძლება მიიღოს ადგილი პროგრამაში.

ვარიანტი 2: ლატარეა

კრიტერიუმები/პროცესი	სარგებლები	რისკები
• განცხადება მიიღება კონკრეტულ ვადებში და მოწმდება სკოლის წარმომადგენლის მიერ სისრულესა და ხელმოწერაზე; • სკოლის წარმომადგენელი	• შეუძლია თავიდან აგარიდოთ ელიტიზმი, რადგან პროგრამაში მონაწილეობას შეძლებენ შესაძლებლობების ფართო სპექ-	• დიდი ალბათობით, ზოგიერთი მშობელი უკმაყოფილო დარჩება, რადგან ყველაფერი შემთხვევითობაზეა დამოკიდებული, რაზეც გა-

არეგისტრირებს განცხადებებს, აწერს ზედ თარიღს და ხელს; - იმ მოსწავლეების სახელები, ვისი განცხადებებიც მიღებულია, იყრება დალუქულ ყუთში; - ლატარეა ტარდება სახალხოდ, გამჭვირვალედ; - ამოსული სახელები რეგისტრირდება ამოსვლის თანმიმდევრობის მიხედვით; - თუკი ვინმეს არ სურს გამოიყენოს პროგრამაში მონაწილეობის უფლება, რიგში შემდეგ ამოსული მოსწავლე იკავებს მის ადგილს.	ტრის მქონე მოსწავლეები; - ყველას თანაბარ შანსს აძლევს; - ეს ვარიანტი წარმატებით იყო გამოყენებული მრავალ რეგიონში	ვლენის მოხდენა შეუძლებელია.
---	--	------------------------------------

ვარიანტი 3: ტესტირება

კრიტერიუმები/პროცესი	სარგებლები	რისკები
- მოსწავლეებს ეძლევათ სტანდარტული, კონკრეტული მიზნით შექმნილი ან რაიმე სხვა სახის ტესტები, რომელსაც სკოლა შეასწორებს; - მოსწავლეებს, ასევე, შეიძლება ზეპირი ტესტირება ჩატარდეთ ეროვნულ ან/და CLIL ენაზე; - შესაძლოა მოსწავლეების CLIL ენის ცოდნის ან CLIL ენაზე ფრაზების გამეორების უნარის შემოწმება; - უფროსი მოსწავლეების არჩევა შეიძლება ნიშნების ფუცლის (და სხვა აქტივობების) შედეგების მიხედვით.	- კლასები ძირითადად აკადემიურად ძლიერი მოსწავლეებისაგან იქნება შედგენილი; - თუ სკოლა ელიტურობის მიღწევას ცდილობს, ამ პროგრამის კომბინაცია მკაცრ არჩევის კრიტერიუმებთან საშუალოზე მეტ გონებამახვილ მოსწავლეებს შეაგროვებს.	- სხვა ვარიანტებთან შედარებით კრიტერიუმები ნაკლებად გამჭვირვალეა და უფრო ხშირად უყურებენ მათ ეჭვის თვალით; - პროგრამა შესაძლოა ელიტისტური გახდეს და გამოიწვიოს უარყოფითი დამოკიდებულება არა-CLIL მოსწავლეებისაგან, მასწავლებლებისა და მშობლებისაგან; - ელიტისტურ პროგრამებთან დაკავშირებულია უარყოფითი პოლიტიკური ყურადღების რისკი; - ამ ვარიანტმა შეიძლება გამოიწვიოს მოსწავლეები, რომლებიც დიდ სარგებლობას ნახავდნენ მისგან (ყველაზე გონებამახვილი მოსწავლეები მის გარეშე, დიდი ალბათობით, მიაღწევნ წარმატებას); - ელიტისტურმა პროგრამებმა

		მონაწილე მოსწავლეებში შესაძლოა ელიტისტური ჩვევები და პერსპექტივები ჩამოაყალიბოს; • თუ პროგრამა მაღალი მიღწევების მქონე მოსწავლეების მაგნიტი გახდება, ამან შეიძლება ძირითადი გამოუთხაროს ამ მხარეში არსებულ სხვა სკოლებს.
--	--	---

როგორ შეიძლება სპექტაკლის გამოყენებით თქვენი სწავლების რეპერტუარის გაფართოება

რა არის სპექტაკლი?

სპექტაკლის დადგმისას მოსწავლეებისა და მასწავლებლების გამოყენებული უმთავრესი სტრატეგია როლური თამაშია. ეს გულისხმობს მოსწავლეების ჩართულობას და მათ მიერ საგნობრივი შინაარსების გაგების გაღრმავებას, რის პარალელურადაც ხდება ენობრივი უნარების გამომუშავება. სპექტაკლის დასადგმელად არაა საჭირო, რომ მასწავლებელს ან მოსწავლეს ჰქონდეს მსახიობური უნარები.

როლური თამაშისათვის საჭიროა, რომ მოსწავლეებს ესმოდეთ კონტექსტი, გამოიკვლიონ ნაფიქრი ან ქვეტექსტი და შეადგინონ ტექსტი. უფრო ზუსტად, სპექტაკლში მოსწავლეები:

- გამოიკვლევენ გარემოებებსა და სიტუაციებს, რომლებიც მათ მიერ ნათამაშევი როლის გარშემო არსებობს (კონტექსტი);
- ფიქრობენ, როგორ ვიდაც სხვა: ამბის მთავარი პერსონაჟი, საგაზეთო სტატიის პოლიციის ოფიცერი, ცხოველი სატელევიზიო შოუში ან მაგიდის კუთხეში დადებულ ფოტოზე გამოსახული პიროვნება (ქვეტექსტი);
- კომუნიცირებენ სიტყვებით ან სხეულის ენით ისე, როგორც ამას ის პიროვნება/ცხოველი/საგანი გააკეთებდა (ტექსტი).

რა არ არის სასკოლო სპექტაკლი

სასკოლო სპექტაკლი არ არის თეატრი. ეს ორი ახლო კავშირშია ერთმანეთთან, მაგრამ არაა ერთი და იგივე. თეატრი არის ხელოვნების ფორმა, ფოკუსირებული წარმოდგენაზე. სპექტაკლის ყურადღების ცენტრში უფრო მოცემულ კონტექსტში პირადი მოგზაურობაა. თეატრში სხვების შექმნილი სიტყვების დაზეპირება - სულ ერთია, რამდენად მგზნებარედ წარმოთქვამენ მათ - განსხვავდება სასკოლო

სპექტაკლის ტექნიკისაგან, სადაც საჭიროა მნიშვნელოვან მომენტში მნიშვნელოვანი იდეის გადასაცემად სიტყვების სპონტანურად პოვნა. თეატრში, იმისათვის, რომ მოსწავლეებმა წარმოდგენა გარე აუდიტორიისთვის ჩაატარონ, საჭიროა, რომ მასწავლებლებმა ხელი შეუწყონ მსახიობური უნარების განვითარებას - პროექციის, დამაჯერებლობის, ქესტების გამოყენების, სხეულის ენის და სხვა მრავალის. სასკოლო სპექტაკლაში კი მოსწავლეები თავიანთ ნაშრომს სხვებს უზიარებენ. მთავარი აქცენტი შეტყობინებაზეა და არა თეატრალურ ფორმაზე.

რა არის CLIL-ში სპექტაკლის გამოყენების სარგებლები?

სპექტაკლის საშუალებით უმჯობესდება საგნობრივი შინაარსის ათვისება. მოსწავლეებისაგან იგი მოითხოვს წარმოსახვის გამოყენებას და სიტუაციების, პროცესებისა და ვარიანტების ვიზუალიზაციას. წარმოსახვა და ვიზუალიზაცია აგებს ხიდებს ცოდნის ახლანდელი მდგომარეობიდან ცოდნისა და გაგების ახალ დონემდე. მაგალითად, თუკი მოსწავლეს ტუბერკულოზის გადამდები ვირუსის როლს ათამაშებთ და მასწავლებლის ხელშეწყობით ვირუსის მოგზაურობაზე ასაუბრებთ, სამეცნიერო შინაარსს ის გაცილებით უკეთ დაიმახსოვრებს. ხდება მოსწავლის არსებული ცოდნის ბაზის ტესტირება და განვრცობა.

როლების თამაში აუმჯობესებს ენის შესწავლასაც. როლებში მოსწავლეები პოულობენ და იყენებენ მრავალი სიტუაციისათვის შესაფერის ენას. ისინი გადმოსცემენ მრავალი განსხვავებული ადამიანის ფიქრებსა და სიტყვებს. ვითარდება მათი ლექსიკა, ტონი, გამოხატვა, ფორმალობის დონე, კომუნიკაციის სიჩქარე და ცვლილებების გაგებისა და მათ მიმართ ადაპტირების უნარი. როდესაც მოსწავლეები ემოციურად ჩაერთვებიან, ისინი პოულობენ სიტყვებს, რადგან მათ სჭირდებათ რაც შეიძლება სწრაფად კომუნიცირება და, ამასთან, ამის სურვილიც აქვთ. ამ სიტუაციებში CLIL-ის მოსწავლეებმა შესაძლოა რამდენიმე სიტყვა პირველი ენიდან გამოიყენონ, მაგრამ როცა მასწავლებელი მათ ნათქვამს მთლიანად CLIL ენაზე გაიმეორებს, ისინი მალევე აითვისებენ ლექსიკას. უფრო მეტიც, დიდი მნიშვნელობის მქონე კონტექსტში ახალი ლექსიკისა და დისკურსის პატერნების გამოყენება ზრდის გრძელვადიან მეხსიერებაში შენახვის ალბათობას.

როლის თამაში ქმნის გარკვეულ დისტანციას საკუთარი თავისაგან და, ამგვარად, უსაფრთხოა მოსწავლეებისათვის. როლის შესრულებისას მოსწავლე ლაპარაკობს, როგორც ვინმე ან რაიმე სხვა, მისგან განსხვავებული. ისინი გამოხატავენ ამ სხვა ვილადის ფიქრებს, გრძნობებსა და ემოციებს. თან ისინი ამას თანატოლებთან ერთად აკეთებენ და არა აუდიტორიის წინაშე. ასევე, ისინი არ ცდილობენ „გახდნენ“ ვინმე სხვა გარეგნობისა და ფიზიკური მახასიათებლების მიხედვით, არამედ აქცენტს აკეთებენ მათი განსახიერებული პერსონაჟების სიტყვებსა და ემოციებზე, გადაწყვეტილებებსა და მათ შედეგებზე. ამის კეთებისას ისინი უკეთ აღიქვამენ საკუთარ გრძნობებსა და რეაქციებს და მათ განსხვავებას ან მსგავსებას სპექტაკლში წარმოდგენილთაგან...

სპექტაკლის გავრცელებული სტრატეგიები

ქვემოთ მოცემულია უნივერსალურად აღიარებული სტრატეგიები, რომლებსაც „სპექტაკლი-განათლებაში“ პროცესში მიმართავენ და რომელთა გამოყენებაც შეიძლება ენის, ისტორიის, მეცნიერების, გეოგრაფიისა და სხვა გაკვეთილებზე:

ტაბლო (ები)

მოსწავლეები ქმნიან გაყინული მომენტების სურათებს საკუთარი სხეულებით. ტაბლო მოსახერხებელი საშუალებაა მოსწავლეთათვის სპექტაკლისა და როლური თამაშების გასაცნობად. სიტყვების გარეშე როლური თამაში მოსწავლეებისათვის ნაკლებად სარისკოა. სიტყვების შემოტანა შესაძლოა მეორე ეტაპზე, რაც დაეხმარებით მოსწავლეებს სხვადასხვა ეტაპის გავლაში. ტაბლო, ასევე, გამოსადეგია მოსწავლეებისათვის, რომელთა ენის ცოდნაც შეზღუდულია.

მაგალითად, პეპლის სიცოცხლის ციკლის შესწავლისას დაწყებითი სკოლის მოსწავლეები შეიძლება დაყოთ პატარა ჯგუფებად. დაავალეთ თითოეულ ჯგუფს, აირჩიონ პეპლის სიცოცხლის ციკლის ერთი ეტაპი და შექმნან ტაბლო თავიანთი სხეულებით ამ ეტაპის ჩვენებით. მიეცით რამდენიმე წუთი ტაბლოს დასაგეგმად. დაგეგმვა ხდება მეორე ენაზე. იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ყველა ჯგუფი მზადაა ტაბლოს საჩვენებლად, დაითვალეთ ხმამაღლა - ერთი, ორი, სამი, გაშეშით! - რის მერეც მოსწავლეები უნდა გაშეშდნენ მოფიქრებული სურათების წარმოსადგენად. დაითვალეთ ათი წამი, სანამ ისინი ჩუმად უნდა იყვნენ არჩეულ პოზიციებში გაშეშებული. აჩვენებინეთ ყოველ ჯგუფს თავიანთი ტაბლოები დანარჩენებისათვის, რომელთაც უნდა გამოიცნონ, სიცოცხლის ციკლის რომელი ეტაპია ნაჩვენები.

ყოველი ტაბლოს დათვალიერების მერე განიხილეთ ერთი და იმავე ეტაპის საჩვენებლად გამოყენებული განსხვავებული მიდგომები. ენობრივი და საგნის შინაარსობრივი მხარდაჭერის გაწევა შეიძლება დაფაზე სიტყვათა სერიების განთავსებით, რომლებიც დაჯგუფებული იქნება პრეზენტაციებში და პეპლის სიცოცხლის ციკლში გამოყენებული მიდგომების მიხედვით. მაგალითად, სხვადასხვა მიდგომის აღსაწერ სიტყვებში შესაძლოა შედიოდეს: პოზა, ჟესტიკულაცია, გამომეტყველება, სიმბოლოები... სიცოცხლის ციკლის შესახებ სიტყვებში კი შესაძლოა შედიოდეს: მეტამორფოზა, კვერცხი, ჭუპრი, მუხლუხო და ზრდასრული.

თუ სიცოცხლის ციკლის რომელიმე ეტაპი არც ერთ ჯგუფს არ აურჩევია, კლასს ერთობლივად შეუძლია ამ ეტაპის ტაბლოს შექმნა.

„ქანდაკეები“ ეწოდება ტაბლოს ისეთ აქტივობას, რომლის დროსაც თითოეული მოსწავლის შექმნილი ფორმა არაა დაკავშირებული სხვების ფორმებთან. შეგიძლიათ სპონტანური ქანდაკებების გამოყენება დაზუსტების / გარკვევის მიზნით. მაგალითად, სავარჯიშოს დასასრულს სთხოვეთ მოსწავლეებს, გაიშალონ კლასში და დაფიქრდნენ, მწერისათვის სიცოცხლის ციკლის რომელი

ეტაპია ყველაზე სახიფათო. შემდეგ, როდესაც თქვენ დაიძახებთ „ერთი, ორი, სამი, გაშეშდი!“, მათ უნდა წარმოადგინონ სხეულის „ქანდაკეებით“ ეს ეტაპი. ამის შემდეგ განიხილება ეს ქანდაკებები.

შესაძლებელია ბოლო ქანდაკების აქტივობის განვრცობა. მაგალითად, ყველა მოსწავლე, რომელიც მუხლუხო გახდა, შეიკრიბება ერთად, ისევე, როგორც ყველა, ვინც კვერცხი ან პეპელა გახდა... ეს პატარა ჯგუფები ჩაატარებენ გონებრივ იერიშს სიცოცხლის ამ ეტაპზე არსებული საფრთხეების შესახებ. თუ გსურთ, რომ ჯგუფებმა ეს საფრთხეები ერთმანეთს დასკვნების თქმის ნაცვლად სპექტაკლით გაუზიარონ, შესაძლოა ყოველმა ჯგუფმა შექმნას და წარუდგინოს სხვებს ტაბლოების სერია, რომელთაგანაც თითოეული ერთ-ერთ საფრთხეს განასახიერებს. როლურ თამაშში უფრო შორს წასვლა შეიძლება, თუ რამდენიმე სიტყვას ათქმევინებთ მოსწავლეს, რომელსაც ხელის დადებით აარჩევთ. მაგალითად, მტაცებელი იტყვობა: „მე შევჭამ ამ მუხლუხოს“. მეორე ვარიანტია ჯგუფების ორად გაყოფა, რომლის ერთი ნახევარიც დადგამს ტაბლოს, მეორე კი მოჰყვება, თუ რას აჩვენებს პირველი ნახევარი.

მოზრდილ მოსწავლეებთან ტაბლოები შეიძლება გამოვიყენოთ, როგორც ძალიან ძლიერი ინსტრუმენტი რთული ემოციების გამოსავლენად; შეიძლება ტაბლო იყოს ინფორმაციის სინთეზირების საბაზისო ინსტრუმენტი. მაგალითად, მეორე მსოფლიო ომის შესწავლისას მოსწავლეებს შეიძლება დაევალოთ ომის დაწყების მთავარი მიზეზების ამორჩევა და ყოველი მათგანის ტაბლოში ჩვენება. თითოეულმა ჯგუფმა უნდა აარჩიოს სამი ყველაზე მნიშვნელოვანი მიზეზი და შექმნას სამი ტაბლო, ეს ყველაფერი 15 წუთში. მათ შეუძლიათ ტაბლოში წარმოდგენილი სცენების მოყოლა. სხვადასხვა ჯგუფის მიერ არჩეულ მიზეზებს განხილავენ კლასში.

მუსიკაც შეიძლება იყოს გამოსადეგი ინსტრუმენტი. ის ეხმარება შთაგონებას, ხელს უწყობს მოსწავლეების კონცენტრაციას და ქმნის განწყობას. შესაძლოა მისი დაკვრა ტაბლოების გაზიარებისას, ხმადაბლა, თუკი მოსწავლეები ყვებიან რამეს, და ხმამაღლა - გადასვლებისას.

მოძრაობა/სიტყვებით მუშაობა

შესაძლოა ტაბლოს ნაცვლად მოძრაობის შექმნა, თუკი გაქვთ საკმარისი ადგილი და მოსწავლეები ამის კეთებისას თავს კომფორტულად იგრძნობენ. მოძრაობა მოსწავლეების მიერ ემოციური სიტუაციის გამოხატვის დიდი პოტენციის მქონე საშუალებაა. მაგალითად, პროფესიული სასწავლებლის სტუდენტებმა პატარა ჯგუფებში მუშაობით შესაძლოა დადგან მოძრაობით, უსიტყვოდ, თუ როგორ ზიანდებიან ადამიანები უსაფრთხოების კონკრეტული წესების დარღვევის შედეგად. ამ ისტორიების ჩვენებისას შესაბამისი წესი შეიძლება პროეცირებული იყოს მოძრაობის შემსრულებელი მოსწავლეების უკანა კედელზე. მოძრაობების შესრულება შესაძლოა სიჩუმეში და შესაფერისი მუსიკის თანხლებით. შესაძლოა მოძრაობით სამუშაოების განვრცობა. მაგალითად, ყოველი ჯგუფი შექმნის როლურ თამაშს, რომელშიც წარმოადგენენ დაზარალებული

ადამიანის მშობლებს უბედური შემთხვევის შესახებ გაგების მომენტში. ამას შესაძლოა მოჰყვეს როლური წერა, რომლის დროსაც დაზარალებული ადამიანის როლში მყოფი მოსწავლე წერილს სწერს თავის საუკეთესო მეგობარს, ან საფლავიდან სწერს თანამშრომლებს.

როლური წერა

როლური წერა მოსწავლეებისაგან ენის კომპეტენციების მაღალ დონეს მოითხოვს. ამ დროს საჭიროა შესაბამისი პერსონაჟის ენისა და კონტექსტის ადაპტირება. წერის ეტაპზე, როდესაც მოსწავლეები ენობრივ მხარდაჭერას გთხოვენ, დაფაზე ჩამოუწერეთ მოთხოვნილი ლექსიკა და დისკურსის პატერნები. წერა უფრო ეფექტურია, თუ მისთვის მანამდე რომელიმე აქტივობით შეემზადებით, რომელიც უფრო ჩართავს მოსწავლეს სამუშაო პროცესში. იგი არის სპექტაკლის წინა ნამუშევარში ემოციური ჩართულობის ასახვა. ეს ჩართულობა მოსწავლეში ქმნის შეგრძნებას, რომ მას აქვს წერილობითი ფორმით რაიმე მნიშვნელოვანი სათქმელი. მათთვის უბრალოდ იმის თქმა, რომ წარმოიდგინონ თავი მსგავს სიტუაციაში, არ არის ისე ეფექტური, როგორც ჯერ ტაბლოს ან როლების თამაში სხვა, უფრო დახვეწილი, ფორმის გაკეთება.

როლი კედელზე

ეს სტრატეგია საშუალებას აძლევს მოსწავლეებს, გამოიკვლიონ ამბის პერსონაჟის ან საკუთარი შექმნილი პერსონაჟის როლი. ქაღალდის დიდ ფურცელზე იხატება ადამიანის კონტურები და ეს ფურცელი მაგრდება კედელზე. მოსწავლეებს სთხოვთ, რომ ეს დავალება სიჩუმეში შეასრულონ. შესაძლოა დაბალ ხმაზე მუსიკის ჩართვა კონცენტრაციის შესანარჩუნებლად. ამის შემდეგ მოსწავლეებს ავალებთ, მივიდნენ კედელზე გაკრულ ფიგურასთან და დაწერონ ქვეშ მისი ფიზიკური მახასიათებლები, ფიგურის შიგნით კი - პიროვნული თვისებები. ან, ამის ნაცვლად, შეგიძლიათ გარეთ დააწერინოთ ქმედებები, შიგნით კი - ემოციები.

როდესაც იდეები ამოიწურება, გამორთეთ მუსიკა. წაუძეხით დისკუსიას, რომლის მიზანია იმის შესახებ შეთანხმება, მთლიანი დაწერილი ტექსტი უნდა მიიღოთ თუ არა პერსონაჟის ნაწილად. ერთად გამოგაქვთ დასკვნები ამ პერსონაჟის შესახებ. თუკი ორ სხვადასხვა პერსონაჟზე აკეთებთ ამას, შეგიძლიათ შედარებების გაკეთება. ამ სტრატეგიით შესაძლოა ტაბლოს სამუშაოს ან სხვა როლური თამაშების დახვეწა.

მოლაპარაკე კედლები

მოლაპარაკე კედლები ხელს უწყობს ისტორიასა და ლიტერატურასთან პირადი კავშირების დამყარებას. ამ ტექნიკის გამოყენებით შესაძლოა ამბავში ან ისტორიულ მოვლენაში არსებული ძლიერი გრძნობების გამოკვლევა. მაგალითად, თუ სასწავლო თემაა ინდოეთის დამოუკიდებლობა ბრიტანული კოლონიური

მმართველობისაგან და მაჰატმა განდის ცხოვრება, მოსწავლეებს შეუძლიათ ამ ტექნიკის გამოყენება შესასწავლი მასალის განსამტკიცებლად. შესაძლოა მოსწავლეების მართკუთხედად დაყენება, თითქოს ისინი განდის ციხის, ანდაც ბრიტანეთის მეფისნაცვლის ოფისის კედლები არიან. ყოველმა მოსწავლემ უნდა მოიფიქროს სიტყვათა პატარა ჯგუფი ან ძალიან მოკლე წინადადება, რომელიც აღწერს, თუ რას იფიქრებდა ინდოეთის სხვადასხვა მაცხოვრებელი დამოუკიდებლობის მოძრაობაზე, ან რას იტყოდნენ ისინი განდის ან მეფისნაცვლის შესახებ.

მოსწავლეებით შემოსაზღვრულ „ოთახში“ თქვენ შედიხართ, როგორც მეფისნაცვალი ან განდი. როდესაც რომელიმე მოსწავლეს ჩაუვლის, ის ხმამაღლა იწყებს ლაპარაკს, სანამ არ გასცდებით მას.

ტარდება დებრიფინგი და მოსწავლეები ყვებიან, თუ რა იგრძნეს ამ როლურ თამაშში მონაწილეობისას. შესაძლოა სიტყვების ანალიზი ისტორიულ მოვლენებთან მათი დამოკიდებულების მიხედვით. მაგალითად, ისტორიაში ცნობილი გაფიცვის განხილვისას რა ტიპის ლექსიკა გამოიყენეს გაფიცულთა, პოლიციელთა, პოლიტიკოსთა ან საწარმოების მეპატრონეთა როლების მოთამაშე მოსწავლეებმა აზრების გამოხატვისას? კლასმა შეიძლება ჩაატაროს გონებრივი იერიში იმ ლექსიკის შესახებ, რომლებიც გამოსადეგი იქნება დამატებითი როლური თამაშისათვის, სადაც მოსწავლეები ამ ჯგუფთაგან ყოველში მრავალ პერსპექტივას გამოიკვლევენ. რადგან საზოგადოების სხვადასხვა წევრს ცოდნის სხვადასხვა დონე აქვს, არც ერთი მოსწავლის ნათქვამი არ ჩაითვლება სწორად ან არასწორად. ყოველი მათგანი განთავსდება ფართო, ისტორიულ კონტექსტში და გაანალიზდება ზოგადად მიღებული ფაქტების მიხედვით.

კითხვების დასმა როლში

როლური თამაშის სტრატეგიების გამოყენებისას სამუშაოს გაღრმავება შესაძლოა როლში მყოფი მოსწავლეებისათვის კითხვების დასმით. თქვენ შესაძლოა ასრულებდეთ ან არ ასრულებდეთ პერსონაჟის როლს, რაც დამოკიდებულია კონკრეტული სპექტაკლის მახასიათებლებზე, მაგრამ მოსწავლეები ყოველთვის უნდა თამაშობდნენ რაღაც როლს, როდესაც თქვენ ამ ტექნიკას იყენებთ. დაწყებით სკოლაში, მაგალითისთვის, მოსწავლეებს შეუძლიათ წარმოიდგინონ, რომ ისინი არიან მათ მიერ შესწავლილი ისტორიული პიროვნებები. მოსწავლეები სხდებიან წრეზე. თქვენ მადლობას უხდით მათ შეხვედრაზე მოსვლისათვის და უსვამთ კითხვებს, რომელთაც ისინი პასუხობენ, როგორც პერსონაჟები. პატარა ბავშვებთან ან CLIL ენის ცოდნის ნაკლებობისას შესაძლოა ყველა ბავშვი ერთად თამაშობდეს რომელიმე პერსონაჟს. როდესაც კითხვას დასვამთ, ნებისმიერ მოსწავლეს შეეძლება ამ პერსონაჟის სახელით პასუხის გაცემა. ასევე, შეიძლება, რომ მოსწავლეებმა დაგისვან კითხვები. ყველაზე მარტივ დონეზე მოსწავლეები იქნებიან ჟურნალისტები, რომლებიც თქვენ მიერ განსახიერებული პერსონაჟისაგან იღებენ ინტერვიუს. უფრო რთული როლების თამაშში თქვენ შეიძლება გალილეო გალილეის როლი შეასრულოთ და

დაამტკიცოთ, რომ მზეა სამყაროს ცენტრში, რისთვისაც თქვენ საბუთებსა და მტკიცებულებებს მოიყვანთ. მოსწავლეებს შეუძლიათ ინკვიზატორების როლები შეასრულონ და დაიცვან თეორია, რომლის თანახმადაც დედამიწაა სამყაროს ცენტრი.

სპექტაკლი სამეცნიერო სფეროსთვის

წყალდიდობების შესახებ სამეცნიერო სფეროში სპექტაკლის გამოყენება შემდეგი გზებითაა შესაძლებელი:

უთხარით მოსწავლეებს, რომ ისინი თქვენთან ერთად ითამაშებენ როლს. წარმოიდგინონ, რომ ისინი არიან ბანგლადეშში, მდინარე განგის დელტაში მდებარე მეთევზეთა სოფლის მაცხოვრებლები. ბანგლადეშში დაბლობიანი ქვეყანაა, სადაც ხშირია წყალდიდობები. უთხარით მოსწავლეებს, რომ ორი წლის წინ განსაკუთრებით სერიოზული წყალდიდობა იყო. მის დროს დაიღუპა მრავალი ადამიანი და განადგურდა დიდი რაოდენობით ქონება. მაღლობები შორსაა და სოფლებს წყალთან ახლოს უწევთ ცხოვრება, რადგან ის მათი საკვებისა და საქმიანობის მთავარი წყაროა. დიდი წყალდიდობის მერე უკვე ორი წელია გასული. მათი ცხოვრება ძველი სოფლის ცხოვრების მსგავსია, მაგრამ წყალდიდობა აუცილებლად განმეორდება ოდესმე.

მიეცით მოსწავლეებს 5 წუთი იმის გადასაწყვეტად, თუ ვინ არიან ისინი ამ სოფელში, რა არის მათი ასაკი და მათი წვლილი სოფლის ცხოვრებაში. უთხარით, რომ ეს დამოუკიდებლად გადაწყვიტონ და არ იფიქრონ იმაზე, თუ რას აკეთებენ ამ დროს სხვა მოსწავლეები.

უთხარით მოსწავლეებს, რომ წამოდგნენ და თავიანთი სხეულებით შექმნან ქანდაკებები, რომლებიც აჩვენებს, თუ რა სახის სამუშაოს ასრულებენ ისინი სოფლის ცხოვრებაში.

გაიარ-გამოიარეთ და გაჩერდით რომელიმე მოსწავლესთან. დაუსვით მას კითხვები სამუშაოს შესახებ. მაგალითად: ვხედავ, რომ ბრინჯის ნამცხვრებს აკეთებ. ადვილია მთელი სოფლისთვის საკმარისი ბრინჯის მოყვანა? ამგვარი კითხვები სოფლის ცხოვრების შესახებ დაუსვით 5-6 მოსწავლეს.

უთხარით მოსწავლეებს, რომ დაუბრუნდნენ ადგილებს და დაიწყონ როლური წერა. სთხოვეთ მათ, დაწერონ მოკლე აბზაცი, რომელიც დაიწყება ასე: „ორი წელი გავიდა, რაც დიდი წყალდიდობისას სიკვდილს გადავურჩი. ბევრი რამე შეიცვალა ჩემს ცხოვრებაში, ბევრი კი არა. მე...“

უთხარით მოსწავლეებს, რომ დასხდნენ ისე, თითქოს სოფელში ცეცხლის გარშემო სხედან ახალ მოსაღამოებულზე და ისვენებენ დამღლეი სამუშაო დღის მერე. უთხარით, რომ თქვენ შეხვალთ სოფელში რაიმე როლით და დაიწყებთ მათთან ერთად სპექტაკლის „დადგმას“. დატოვეთ „სოფლის“ არე და დაბრუნდით დაღლილი მოგზაურის როლში. მიესალმეთ მოსწავლეებს და სთხოვეთ უფლება მოგცენ, რომ ცეცხლთან დაჯდეთ. გაუბით მათ საუბარი. გააცანით თქვენი თავი, უთხარით, რომ მეზობელი სოფლიდან ხართ და თქვენც გადაურჩით წყალდიდობას, მაგრამ ახალი ცხოვრების დაწყება ბანგლადეშის ხალხმრავალ

დედაქალაქში, დაკაში, გადაწყვეტეთ. ქსოვილების ფაბრიკა, სადაც თქვენ მუშაობთ, ეძებს მუშახელს. თქვენ ფულს იღებთ ყოველი ახალი მუშის პოვნაში, მაგრამ მზად ხართ მისცეთ ის მათ, ვინც თქვენთან ერთად სამუშაოდ წამოვა. თქვენ აქ იმისთვის ხართ, რომ იპოვოთ წასვლის სურვილის მქონე სოფლელები. ჩაერთეთ მოსწავლეებთან ერთად დებატში და ნახეთ, რამდენს დაარწმუნებთ, თქვენთან ერთად წამოვიდეს. გამოიყენეთ ისეთი არგუმენტები, რომელთა დამუშავებისთვისაც მოსწავლეებს წყალდიდობების შესახებ ცოდნის გამოყენება მოუწევთ. ასევე, მიაწოდეთ მეტი ინფორმაცია განვითარებადი ქვეყნის ქალაქური ცხოვრების დადებითი და უარყოფითი მხარეების შესახებ. არ მოერიდოთ ფაქტების ისე დამახინჯებას, რომ მოსწავლეებმა ეს შეამჩნიონ და სწორი ინფორმაციით შეგისწორონ.

თუკი გსურთ როლური თამაშის შემდეგ გაკვეთილის გაგრძელება, შეგიძლიათ სპექტაკლის სამუშაოს დასაპაუზებლად რაიმე სხვა გზის პოვნა. მაგალითად, დაყავით მოსწავლეები იმის მიხედვით, ვინ რჩება სოფელში და ვინ მიდის დაკაში, ქარხანაში სამუშაოდ. შეგიძლიათ შესთავაზოთ, რომ სოფლელებმა აირჩიონ ერთი ჯგუფი, რომელიც წავა ქალაქში და უკან მოიტანს ინფორმაციას ქალაქური ცხოვრებისა და ქარხანაში მუშაობის შესახებ. მეორე ჯგუფი კი იმუშავებს იმ მიზეზების მოფიქრებაზე, რომელთა გამოც სოფელში დარჩენა უკეთესი იქნება. ამას გარდა, ისინი ახსნიან, როგორ შეიძლება წყალდიდობებთან გამკლავება. საგნობრივი შინაარსის მიმართულება გადაწყდება საგნის მიხედვით, იქნება ეს გეოგრაფია, ბიოლოგია თუ ჯანმრთელობა.

ალტერნატიული იდეები სპექტაკლისათვის

აირჩიეთ მიმდინარე ან ძალიან ცოტა ხნის წინ მომხდარი დიდი წყალდიდობა, რომელიც ახალ ამბებში გადასცეს. ათამაშეთ მოსწავლეებს უცხოპლანეტელების როლი, რომლებიც ამ ადგილას წყალდიდობამდე 24 საათით ადრე დაემშენენ. მათ შეიძლება მოხსენება გააგზავნონ თავიანთ პლანეტაზე, შეეცადონ ხალხის დარწმუნებას, რომ გაეცალონ ამ ადგილს, შეეცადონ მეცნიერული გზებით წყალდიდობის შეჩერებას და ა.შ.

დააწერინეთ ან განახილინეთ მოსწავლეებს მსოფლიო ლიდერების პოზიციებიდან, თუ რატომ აგრძელებს ხალხი მაღალი რისკის ზონებში ცხოვრებას, როგორ შეიძლება მათი დარწმუნება, რომ შეიცვალონ საცხოვრებელი, სად შეიძლება გადავიდნენ ისინი საცხოვრებლად, ან როგორ შეიძლება რისკების შემცირება იქ მაცხოვრებელთათვის.

დასკვნა

სპექტაკლი

გთავაზობთ სწავლისადმი მრავალგანზომილებიან მიდგომას. ის ეხმარება მოსწავლეებს სწავლის მრავალი განსხვავებული სტილის გამოყენებაში, აიოლებს შინაარსის ვიზუალიზაციასა და პერსონალიზაციას. მოსწავლეების მიერ ენის გამოყენება ღრმავდება და მათი ლექსიკა ფართოვდება, რადგან ისინი ცდილობენ მრავალი განსხვავებული პერსპექტივიდან და მრავალ განსხვავებულ სიტუაციაში კომუნიკაციას. როლური თამაში ეხმარება სწავლას შინაარსის შესახებ არჩეულ კონტექსტში კომუნიკაციისა და ინტერაქციის გამოყენებით. ამ როლურ თამაშებში პარტნიორები ერთვებიან მნიშვნელობების შექმნის პროცესში, სადაც ხდება ახალი რეალობების მოლაპარაკება. მოსწავლეებთან ერთად მნიშვნელობების შექმნა CLIL-ის საკვანძო მახასიათებელია. სპექტაკლი გთავაზობთ ენის, საგნობრივი შინაარსებისა და სწავლის უნარების მიღწევის განსხვავებულ გზას.

წინამდებარე სექცია დაწერა სპექტაკლის პედაგოგმა ჯეინ დელუზიომ, ამ წიგნის ავტორებთან თანამშრომლობით.

როგორ გავხადოთ საუბარი უფრო გასაგები

მსოფლიოს ყველა ენას ერთი რამ აქვს საერთო - საუბრის ხმაურიანობა, ძირითადად, დაბალი ტონალობის ხმოვნებისაგან მოდის, გარკვეულობა და გასაგებობა კი - მაღალი ტონალობის თანხმოვნებისაგან. ენებს შორის მცირე განსხვავებები არსებობს, მაგრამ, ზოგადად, ეს ყველა ენისათვის დამახასიათებელია.

არსებობს ფუნდამენტური განსხვავება იმას შორის, თუ როგორ გადაადგილდება დაბალი ტონალობის ხმოვნები და მაღალი ტონალობის თანხმოვნები ჰაერში მოსწავლეების ყურებამდე. დაბალი ტონალობის ბგერები უფრო იოლად მოძრაობს ჰაერში და კედლებშიც კი. ამის საპირისპიროდ, მაღალი ტონალობის თანხმოვნები (რადგან მათ უფრო მოკლე ტალღები აქვთ - ფიზიკის მოყვარულთათვის) ეჯახება ჰაერის მოლეკულებსა და სხვა, უფრო დიდ დაბრკოლებებს: კედლებს, მერხებს და თვით სტუდენტებსაც კი. ამის შედეგად, ხმოვნების გაგება არაა პრობლემა, მაგრამ მაღალი ტონალობის თანხმოვნები, როგორც წესი, გვესმის უფრო ხმადაბლა, ვიდრე ისინი ითქვა. ყვირილით მხოლოდ ხმოვნების ხმაურს გავზრდით, მაგრამ თანხმოვნებისას - დიდად ვერა. შესაძლოა დაიყვიროთ სიტყვა „მამა“ და, თუმცა „ა“ უფრო ხმამაღალი იქნება, „მ“ მაინც საკმაოდ ხმადაბლა გაისმის. ამის გამო საინტერესო და კონტრპროდუქტიულია, როდესაც ხალხი ადამიანს, რომლისთვისაც მოლაპარაკის ენა არაა მშობლიური. ხმამაღლა ელაპარაკება ხოლმე.

საუბარი შესაძლოა გავხადოთ უფრო გარკვეული და გასაგები ამ ოთხი ძირითადი მეთოდით: 1) მსმენელთან უფრო ახლოს ყოფნა, 2) უფრო ნელა ლაპარაკი, 3) ექოს მინიმიზაცია და 4) ფონური ხმაურის მინიმიზაცია.

მსმენელთან ახლოს ყოფნას აშკარა სარგებლები აქვს. მათ შორისაა დაბალი ტონალობის ხმოვნებსა და მაღალი ტონალობის თანხმოვნებს შორის ბალანსის შექმნა, ისე, რომ საუბარი კომფორტულად ხმამაღალი და ოპტიმალურად გასაგებია. „ახლოს“ ყოფნა ორი გზით შეიძლება. შესაძლოა ფიზიკურად ახლოს ყოფნა, ან მოსმენაში დამხმარე მოწყობილობის, როგორიცაა, FM ბგერითი ველის სისტემა, გამოყენება. როგორც სახელი გვეუბნება, FM ბგერითი ველის სისტემა იყენებს რადიოს ტექნოლოგიებს და რეალურად დაბალი ძალის პერსონალური რადიოსადგურია. მოსაუბრე იყენებს მიკროფონს და უხილავი FM სიგნალის საშუალებით მისი ხმა მიეწოდება საკლასო ოთახში განლაგებულ დინამიკებს. უკან მსხდომ მოსწავლეებს ყველაფერი ისევე კარგად და გარკვევით ესმით, როგორც მასწავლებლისაგან ერთ მეტრში მსხდომ მოსწავლეებს. ამგვარი იაფი სისტემები გამოიყენება 20 წელზე მეტია. დასტურდება, რომ ისინი ეხმარება მრავალი განსხვავებული სწავლის პრობლემის მქონე მოსწავლეებს, ყურადღების დარღვევების მქონეებიდან სმენადაკარგულებამდე.

ნელა ლაპარაკი არა მხოლოდ აგრძელებს მასწავლებლის მიერ საუბრის უნარის ხანგრძლივობას ვოკალური დამაბულობის მინიმიზაციით, არამედ საუბარში აბალანსებს მაღალი ტონალობის თანხმოვნებსა და დაბალი ტონალობის ხმოვნებს. სანამ მაღალი ტონალობის თანხმოვნები ხმაურის ადეკვატურ დონეზეა (მაგ.: ჩუმ ოთახში), საუბრის გაგება იქნება ოპტიმიზებული. რეალურად ეს ნელა ლაპარაკზე მეტად სწრაფად ლაპარაკის თავიდან არიდებაა. როდესაც ვზრდით საუბრის ტემპს, არტიკულაციის გასამარტივებლად ვტოვებთ (ან ვამოკლებთ) ხოლმე თანხმოვან ბგერებს. ბუნებრივია, რომ ეს საუბარს უფრო რთულად გასაგებს ხდის.

ექო თითქოს ამორფული/უფორმო სიტყვაა, მაგრამ მას აქვს განსაზღვრული ფიზიკური ინტერპრეტაცია. ექო არის კედლებიდან, ჭერიდან, იატაკიდან და ოთახის სხვა ობიექტებიდან არეკლილი ბგერების რაოდენობა. ისევ მაღალი ტონალობის ბგერების მოკლე ტალღების გამო, აირეკლება და ექოს იწვევს სწორედ მაღალი ტონალობის მქონე თანხმოვნები. ანუ, მაღალი ტონალობის თანხმოვნები კედლებსა და ჭერს დაბრკოლებად მიიჩნევს და ირეკლება მათგან, როგორც შუქი სარკისაგან. მსმენელს არა მხოლოდ საუბრის ხმები ესმის, არამედ, სამწუხაროდ, არეკლილი თანხმოვნების ხმაც. ამით საუბარი უფრო გაუგებარი ხდება. კედლების საფარები (მაგ. ფარდები და ხელოვნების ნიმუშები) შეიწოვს ამ არასასურველი ექოს ნაწილს, რითაც საუბარი უფრო გასაგები ხდება.

ფონური ხმაურის მინიმიზაცია ინტუიციურიცაა და სამეცნიერო თეორიაც ამტკიცებს მის გამოსადეგობას კლასში. ადამიანის (და ყველა ძუძუმწოვარას) ყურის მოწყობილობის გამო დაბალი ტონალობის ხმები, როგორიცაა ფონური ხმაური, ახშობს უფრო მნიშვნელოვან, მაღალი ტონალობის თანხმოვნებს. შენიღბვა მნიშვნელოვანი ნაწილია იმისა, თუ როგორ გვესმის ჩვენ და ნაწილობრივ მისი წყალობითაა, რომ მუსიკა ასე ლამაზია ჩვენთვის. მაგრამ, ზედმეტი შენიღბვა,

როგორცაა ხმაურიან წვეულებაზე ან ხმაურიან ქუჩასთან ყოფნა, ახშობს მნიშვნელოვან თანხმომენტებს, რომლებიც საუბრის ოპტიმალურად გასაგებადაა საჭირო.

ზედა სექცია მოამზადა მარშალ ჩასინმა, სმენითი ჯანმრთელობის ცნობილმა ექსპერტმა.

როგორ შევქმნათ CLIL სასწავლო მასალა ავთენტური ტექსტებისაგან

სტატიაში ჩანამატებს ქვეშ ხაზი აქვთ გასმული, ამოშლილ ნაწილებს კი - გადასმული.*

ტყვიით მოწამვლა ბავშვებში პერმანენტულ კოგნიტურ დარღვევებს (ტვინის დაზიანებას) იწვევს

ყოფილი საღებავების ფაბრიკის მიდამოებში (ახლოს) მცხოვრები ბავშვები, როგორც ჩანს, ტყვიით არიან მოწამლულები

ყოფილი საღებავების ფაბრიკის უბანში მცხოვრებ ბავშვებს სისხლში ტყვიის დასაშვებზე (ნებადართულობაზე) მაღალი დონე აღმოაჩნდათ. ყველა ეს ბავშვი თამაშობდა წყლისპირა პარკში, რომელიც ახლა გაუქმებული (დახურული) ქარხნის ნაგავსაყრელი (ნარჩენი პროდუქტების შესაგროვებელი ადგილი) იყო. პარკში აღებული ნიადაგის სინჯებს აქვთ ტყვიის ძალიან მაღალი შემცველობა. ტრიდენტის უნივერსიტეტის მკვლევრები გვაფრთხილებენ ~~დამოუკიდებელ სამედიცინო ჟურნალში, Trident Review~~ ში, რომ ამას, დიდი ალბათობით, მიიმე შედეგები ექნება ამ უბანში მცხოვრები ბავშვებისა და უფროსების ცხოვრებაზე. ეს ტყვია ბავშვების სისხლში, დიდი ალბათობით, ტყვიით გაჟღენთილი მტვრის შესუნთქვის შედეგად შედის.

აღქმის ხელშეწყობა

- ტექსტის ნაწილების ამოშლა;
- ფრჩხილებში სინონიმების მითითება;
- მოსწავლეების მიერ კონტექსტის ანალიზი ისეთი სიტყვების მნიშვნელობების გამოსაცნობად, როგორცაა „დარღვევა“ (როგორ გგონიათ, მოწამვლა გააუმჯობესებს ტვინის მუშაობას?);
- საკვანძო ტერმინების, სიტყვების, იდეებისა და ფაქტების მონიშვნა;
- სხვადასხვა ფერის მარკერის გამოყენება სხვადასხვა საკითხის, ასპექტის ან კატეგორიის მოსანიშნად.
- ისეთი გრაფიკული ორგანიზაციების გამოყენება, როგორიცაა:

ვიცი	მინდა ვიცოდე	ვისწავლე

კრიტიკული აზროვნების ხელშეწყობა ინფორმაციის ორგანიზაცია სათაურებით

- გავლენა გარემოზე;
- სხვა გავლენები;
- რეაქციები/მოსაზრებები;
- გადაჭრის გზები.

* ეს სტატია დაიწერა მხოლოდ ამ წიგნისათვის.

ბავშვებს შესაძლოა სახლში პარკიდან ტალახი მიჰქონდეთ, რომელიც შრება და მტვრად იქცევა. ბავშვებს ოჯახის წევრებსაც ასუნთქებენ ამ მტვერს. მცირეწლოვანმა ბავშვებმა, რომლებიც ხშირად თამაშობენ მიწაში, შესაძლოა გადაყლაპონ კიდეც მომწამვლელი ნივთიერება. ტალახი ფრჩხილების ქვეშ რჩება ხოლმე, თითებს კი ბავშვები ხშირად იღებენ პირში.

ფართოდ გავრცელებული დარღვევები

ექსპერტებმა დიდი ხანია იციან, რომ ტყვიის მცირე რაოდენობის ორგანიზმში მოხვედრაც კი იწვევს ინტელექტის შემცირებას, წარუმატებლობას სკოლაში და დარღვევებს დროში ~~და ფიზიკურ-მოტორულ ფუნქციონირებაში~~, რამდენიმე სხვა პრობლემასთან ერთად. ტყვიით მოწამვლამ შეიძლება აბ ბავშვებში არაერთი პრობლემა გამოიწვიოს (მიზეზი იყოს).

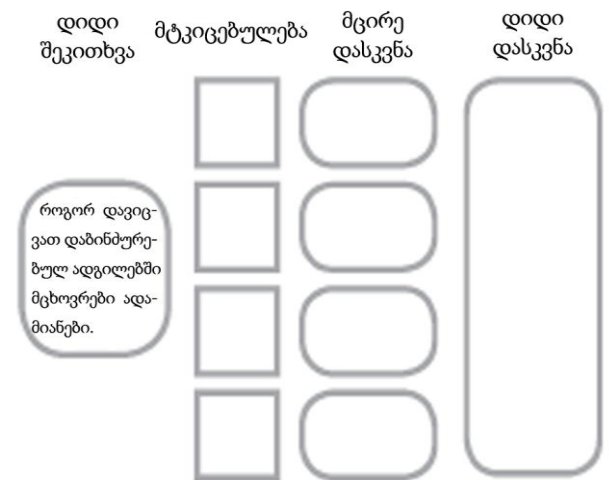
ექსპერტების მოსაზრებები

ქალაქის ჯანდაცვის დეპარტამენტის თანამშრომელი დოქტორი მერი ფერუჯია ამბობს, რომ ტყვია გროვდება სხეულის სხვადასხვა ორგანოში. მას შეუძლია დააზიანოს ღვიძლი, ტვინი და იმუნური სისტემა. მას, ასევე, კუნთების დაზიანებაც შეუძლია. ის გავლენას ახდენს ორივე სქესის შესაძლებლობაზე, ჰყავდეთ ბავშვები.

დოქტორ ჯერმეინ ჰარმინის მიხედვით, რომელიც ~~იმუნოფარმაკოლოგიის პროფესორია~~ ტრიდენტის უნივერსიტეტში, ქალაქის ყოველ მაცხოვრებელს ექნება ტყვიის ძალიან დაბალი რაოდენობა. ამის მიზეზი ძირითადად ტყვიის შემცველი ბენზინია. მაგრამ, გამოკვლეულ ბავშვებში ტყვიის ზედმეტად დიდი ოდენობა აღმოჩნდა.

~~დოქტორი ჰარმინი აღნიშნავს, რომ ჯანდაცვის ეროვნული ცენტრის მიხედვით, სისხლის ერთ დეცილიტრში 10 მიკროგრამი ტყვიის არსებობისას უკვე ცხადად გამოჩნდება პრობლემები. თუმცა, დოქტორი ჰარმინი იმასაც ამბობს, რომ~~

დიაგრამების გამოყენებით:

განსხვავებული პერსპექტივების ანალიზი

- პარკის მიდამოებში მაცხოვრებლები;
- მერი;
- ჯანდაცვის მინისტრი;
- გარემოს დაცვის მინისტრი;
- ფაბრიკის ყოფილი მფლობელები.

დაბინძურების სტატისტიკების შედარება

- შენი საზოგადოება;
- სხვა საზოგადოება;
- ინდუსტრიული მხარე;
- მოშორებული სოფლის მხარე.

სწავლის შედეგები

მოსწავლეები:

- განსაზღვრავენ და ჩამოაყალიბებენ ინდუსტრიულ დაბინძურებასთან დაკავშირებულ საკვანძო საკითხებს
- ჩამოაყალიბებენ პრობლემებს; განსხვავებული პერსპექტივებიდან
- წარმოადგენენ გასაგებ და დამარწმუნებელ არგუმენტებს;
- ირჩევენ შესაფერის ენას მთავრობის წარმომადგენლებთან მისაწერად;
- შესთავაზებენ გადაჭრის რეალისტურ გზებს.

რას აკეთებს მოსწავლეები?

- განიხილავს სწავლის შედეგებს მოსწავლეებთან ერთად;
- განმარტავს შეფასების კრიტერიუმებს;
- ატარებინებს მოსწავლეებს გონებრივ იერიშს ინდუსტრიული დაბინძურების შესახებ;
- ეხმარება მოსწავლეებს გონებრივი იერიშის შედეგების კატეგორიზაციაში;

~~ჯანდაცვის ეროვნული ცენტრის ბოლო გამოკვლევები გვეუბნება, რომ ამ რაოდენობის ნახევარმაც შეიძლება გამოიწვიოს ჯანმრთელობის სერიოზული პრობლემები.~~

მშობლების რეაქციები

მშობლებს სურთ პარკის დახურვა და დასნებოვნებული (დაბინძურებული) ნიადაგის მოშორება. წინა საღამოს საზოგადოების ასოციაციის შეხვედრაზე მშობლებმა განიხილეს სამოქმედო სარჩელის ადმერა (სასამართლოში ჩივილი) ქალაქისა და საღებავების ფაბრიკის ყოფილი მფლობელების წინააღმდეგ.

მთავრობის რეაქცია

როდესაც ჰკითხეს, თუ რას მოიმოქმედებდა ქალაქის ხელმძღვანელობა, მერმა დოორმა თქვა, რომ საჭიროა სიტუაციის უკეთ შესწავლა. მშობელთა ასოციაციის შეხვედრის შემდეგ, რომელიც მოგვიანებით, იმავე დღეს ჩატარდა, მერის ოფისის სპიკერმა თქვა, რომ ქალაქის მმართველობა იმუშავებდა პრობლემის მოგვარებაზე. ეს საკითხი განიხილება ქალაქის საბჭოს შემდეგ შეხვედრაზე. დაბინძურებული ნიადაგის მოშორება რთული იქნება და, დიდი ალბათობით, თავად იქნება ჯანმრთელობისათვის რისკი. ამასობაში (იქამდე) მშობლებს ურჩევნ, რომ არ გაუშვან ბავშვები ამ პარკში სათამაშოდ. ქვეყნის ჯანდაცვის მინისტრმა ვერ მოახერხა კომენტარის გაკეთება. არაა ცნობილი, ქვეყანაში კიდევ რამდენი ადგილია ამგვარად დაბინძურებული.

- ეხმარება მოსწავლეებს ფაქტისა და მოსაზრებების განსხვავებაში;
- ახდენს დათანხმებისა და არდათანხმების მოდელირებას (მათ შორის მსჯელობას);
- ეხმარება მოსწავლეებს დათანხმების ან არდათანხმების წინადადებების უკან არსებული მსჯელობის ანალიზში;
- ხელს უწყობს ჯგუფურ მუშაობას;
- უძღვება მთავრობის წარმომადგენელთათვის გასაგზავნი წერილების თვითანალიზს.

რას აკეთებენ მოსწავლეები?

- კითხულობენ სტატიას ჯგუფებში;
- ახდენენ სტატიაში მოცემული ინფორმაციის ორგანიზებას ზემოთ მოცემული გრაფიკული ორგანიზებისაგან ერთ-ერთის გამოყენებით;
- აანალიზებენ პრობლემას სხვადასხვა პერსპექტივიდან;
- პოულობენ და აანალიზებენ დაბინძურების სტატისტიკას საზოგადოებების შესადარებლად;
- წერილობითი ფორმით წარმოადგენენ, თუ რა იპოვა მათმა ჯგუფმა: ფაქტები, მოსაზრებები, პერსპექტივები, შესაძლო გადაჭრები;
- პასუხობენ სხვა ჯგუფების ნაპოვნს თანხმობით ან უარყოფით (დამადასტურებელი მტკიცებულებების გამოყენებით);
- შეიმუშავენ გეგმას დაბინძურებული ადგილების იდენტიფიკაციისა და გამკლავებისათვის;
- ახდენენ მთავრობის წარმომადგენელთათვის განკუთვნილი წერილების მოდელის იდენტიფიკაციას და ანალიზს;
- სწერენ წერილს მთავრობის წარმომადგენელს;
- ეძებენ, წერილის გარდა, სხვა ვარიანტებს;
- აანალიზებენ სწავლის პროცესსა და შედეგებს და გამოაქვთ დასკვნები.

წელი VI – გვიანი CLIL პროგრამის აპლიკაციის ფორმის ნიმუში

მოსწავლის სახელი (გთხოვთ ბეჭდურად)	მოსწავლის დაბადების თარიღი (დღე/თვე/წელიწადი)
მშობლის ან მეურვის სახელი და გვარი (გთხოვთ ბეჭდურად)	სქესი (მონიშნეთ) მამრ: მდედრ:

ჩემი შვილი ამჟამად არის მეხუთე კლასში _____

(ჩაწერეთ სკოლის სახელი)

წავიკითხე სკოლის CLIL პროგრამის საინფორმაციო მასალა და ჩემთვის ცნობილია განცხადების შეტანის პროცესი და მიღების კრიტერიუმები. მესმის, რომ თუკი ჩემს შვილს მიიღებენ პროგრამაში, რეკომენდებულია, რომ მან განაგრძოს ამ პროგრამით სწავლა სკოლის დამთავრებამდე. ასევე, ჩემთვის ცნობილია, რომ მოსწავლის წარმატების საკვანძო ფაქტორია სახლსა და სკოლას შორის ჩამოყალიბებული პარტნიორული ურთიერთობა. მზად ვარ, დავესწრო საშინაო და სკოლის შეხვედრებს, მქონდეს კონტაქტი ჩემი შვილის ტუტორთან და დავესწრო CLIL პროგრამის ღონისძიებებს.

მშობლის ან მეურვის ხელმოწერა: _____ თარიღი: _____

გთხოვთ, მოგვაწოდოთ საკონტაქტო ინფორმაცია. ასევე, გთხოვთ, შემოხაზოთ, თუ რა გზით გსურთ შეიტყოთ თქვენი შვილის განცხადების შედეგი.

მისამართი: _____ ტელეფონი: _____
_____ იმეილი: _____

როგორ შეიტყვეთ ამ CLIL პროგრამის შესახებ?

მოსწავლის განცხადება

მსურს CLIL პროგრამით სწავლა. მესმის, რომ დავიწყებ შემდეგი საგნების სწავლას(CLIL ენის დასახელება)... ენაზე. ასევე, მესმის, რომ თავიდან ჩემგან დამატებითი ძალისხმევა იქნება საჭირო. ვიცი, რომ რეკომენდებულია დავრჩე CLIL-ში პროგრამის დასრულებამდე. წავიკითხე სკოლის CLIL ბროშურა.

მოსწავლის ხელმოწერა: _____ თარიღი: _____

განცხადებების შემოტანა შეიძლება სკოლის მდივანთან სკოლის მთავარ ოფისში 5-20 ივნისს, 09:00-16:00 საათებში, სამუშაო დღეებში. სკოლა განთავსებულია ამ მისამართზე:

დამატებითი ინფორმაციისათვის, გთხოვთ, დაგვირეკეთ ნომერზე 2-22-22-22 კვირის დღეებში, 09:00-დან 16:00-მდე

მხოლოდ მდივნის მიერ ოფიციალურად გამოყენებისათვის	
განცხადების ზუსტი დრო და თარიღი	განცხადება ხელმოწერილია
თან ახლავს მოხსენების ბარათის ასლი	ხელმოწერა და ბეჭედი _____

CLIL გუნდის ყოველკვირეული შეხვედრის დღის წესრიგის ნიმუში

მონაწილეები: იდეალურ შემთხვევაში, მონაწილეობს კლასის ყველა CLIL მასწავლებელი.

შეხვედრაზე რამდენიმე ადამიანის ყოფნა სჯობს მის საერთოდ არჩატარებას. ასევე, იდეალურ შემთხვევაში, CLIL მოსწავლეებისათვის პერიოდულად იმ მასწავლებლების დასწრებაც კარგი იდეაა, რომლებიც საგნებს პირველ ენაზე ასწავლიან. ეს ხელს უწყობს მულტიდისციპლინური თემების შექმნას. ის ეხმარება ტერმინოლოგიის ორივე ენაზე შესწავლას. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია მშობლიური ენის მასწავლებლის დასწრება, რათა მან შეძლოს საკუთარი მოსაზრებების გაზიარება. ეს მასწავლებელი საკვანძო მოთამაშეა CLIL ინიციატივის გრძელვადიანი წარმატებისთვის, რადგან მას შეუძლია გადაწყვიტოს შესრულებული სამუშაოსთვის ხელის შეწყობა ან მისი წარუმატებლობა.

დღის წესრიგის პუნქტები

1) საკლასო ოთახის პრობლემების გაზიარება

ყველა მასწავლებელი ეჩეხება პრობლემებს სამუშაოზე, განსაკუთრებით დღევანდელ, მუდმივად ცვალებად სამყაროში. საჭიროა ამის სააშკარაოზე გამოტანა. სამუშაო კულტურა, რომელიც ახდენს პრობლემების განხილვის ლეგიტიმაციას, თავს არიდებს პირად კრიტიკას და ბრალდებას. მისი ყურადღება მიმართულია ამ პრობლემების მოგვარების შესახებ ერთობლივად საუბარზე. ეს ეხმარება გუნდურობის შეგრძნების შექმნას, პერსონალის სტრესის შემცირებას და პრობლემების უფრო სწრაფად და ეფექტურად მოგვარებას, ვიდრე მარტო მუშაობითაა შესაძლებელი.

2) კვირის საერთო ენობრივ მიზანზე/შედეგზე შეთანხმება

მთავარი მიზანი შეიძლება იყოს ხილული პრობლემები, როგორებიცაა: ზმნის სერიის და მწკრივის გამოყენებისას დაშვებული შეცდომები, მოცემული თემისათვის საჭირო დისკურსის პატერნების არარსებობა ან შეცდომები, რომლებიც გამოუსწორებლები ხდება.

3) ინტეგრაციის შესაძლებლობების მოძებნა

ამაში შეიძლება შევიდეს მულტიდისციპლინური თემის არჩევა, ან, უბრალოდ, ერთი საგნის ლექსიკისა და კონცეფციების სხვა საგანში შეტანის გზების მოფიქრება. იდეალურ შემთხვევაში ერთი დავალება მაინც იქნება მულტიდისციპლინური ბუნების, შეფასებული ორი მასწავლებლის მიერ მაინც.

4) რესურსების გაზიარება

ამ მომენტში უნდა თქვათ: მე ვასწავლი დინოზავრების გადაშენების შესახებ. გაქვთ ვინმეს ამის შესახებ მასალა ან იდეები? ადამიანის ბუნებაა სამაგიეროს გადახდა: თუ თქვენ გაუზიარებთ სხვებს, ისინიც გაგიზიარებენ თქვენ.

5) წარმატების აღნიშვნა

მასწავლებლებს დატვირთული ცხოვრება აქვთ, ხშირად არიან ფოკუსირებული ყოველდღიურ სამუშაოსა და პრობლემებზე, რომელთა არსებობაც გარდაუვალია. ისინი იშვიათად პოულობენ დროს, რომ აღნიშნონ საკუთარი წარმატება. ხშირად ინდივიდებისა და გუნდების წარმატება (დიდი თუ მცირე) აღნიშვნის გარეშე რჩება.

დაგეგმვისა და დაკვირვების ჩეკლისტი

CLIL პედაგოგებს შორის პროფესიული დიალოგისათვის*

კლასი: _____ მოსწავლეთა რაოდენობა: _____ თარიღი: _____
დაგეგმილი გაკვეთილები: _____

იარლიყებისა და მათი აღწერების მომდევნო შვიდი კატეგორია ახდენს CLIL გარემოში საკვანძო პედაგოგიური მიზნების იდენტიფიკაციას. შესაბამისი ინდიკატორები წარმოაჩენს მიზნის მიღწევის შესაძლო დაკვირვებად მახასიათებლებს. ყველა მახასიათებლის ერთ კლასში დაკვირვება შეუძლებელია.

CLIL მასწავლებლის მიზანი	ინდიკატორები:
1. საგნობრივი შინაარსებისა და ენის ინტეგრაცია	
1.1 აზუსტებს საგნობრივი შინაარსისათვის დაგეგმილ შედეგებს და შინაარსისათვის აუცილებელ ენობრივ შედეგებს ყოველი გაკვეთილისათვის.	დაგეგმილი შედეგები წერია დაფაზე, ან სიტყვიერად მიეწოდება და აღიარებულია, როგორც ყველა აქტივობისათვის წამყვანი.
1.2 იყენებს ავთენტურ ტექსტებს, არტეფაქტებსა და მასალებს საგნობრივი შინაარსებისა და ენის სასწავლებლად.	წარმოდგენილია ჩამოთვლილ ელემენტთაგან ზოგიერთი.

* ეს ჩეკლისტი ადაპტირებულია ტარა ფორტუნის „Immersion Teaching Strategies Observation Checklist“-დან და დაბეჭდილია მინესოტის უნივერსიტეტის ენის სწავლების კვლევითი ცენტრის (CARLA_ ნებართვით. იხილეთ www.carla.umn.edu/immersion/acie/vol4/Nov2000.pdf / . ეს ადაპტაცია შექმნა ესტონური ენის იმერსიის ცენტრმა განათლებაში პარტნიორობთან დისკუსიით და დამატებით მოდიფიცირებულია ამ წიგნის ავტორების მიერ.

1.3 წინასწარ განსაზღვრულ შინაარსობრივ და ენობრივ შედეგებსა და შემსწავლელის განვითარების დონის მიხედვით იძლევა მაკორექტირებელ პასუხებს.	მოსწავლე წარმატებით მიჰყვება ინსტრუქციებს და ასრულებს დავალებებს. ზედმეტად რთულ ენას თავს არიდებთ და მომავალ თემებზე გრძლად არ ლაპარაკობთ.
1.4 აქვს კარგად ბალანსირებული გაკვეთილი.	წარმოდგენილია მოთელვა, სწავლება / სწავლა, ანალიზი და ასახვა.
2. მდიდარი სასწავლო გარემოს შექმნა	
2.1 ქმნის მდიდარ და მეგობრულ სასწავლო გარემოს.	მასწავლებელი იყენებს რუტინულ აქტივობებს. საკლასო ოთახში არ არის სტრესი. მოსწავლეები ეხმარებიან ერთმანეთს და აქტიურად იღებენ მონაწილეობას. ისინი თავისუფლად ატარებენ ექსპერიმენტებს ენით. მოსწავლეებთან ერთად შექმნილი წესები გაკრული და დაცულია. მოსწავლეები პატივს სცემენ წესებს.
2.2 აწვდის შემსწავლელს მდიდარ საგნობრივ შინაარსსა და ფართო ვერბალურ და წერილობით ენობრივ შენატანს.	შინაარსი არის გამოწვევის შემცველი, დაკავშირებული რელევანტურ კონტექსტსა და არსებულ ცოდნასთან. მოსწავლეები დავალებებში, რომლებიც აზროვნების მაღალ დონეს მოითხოვს, წარმატებით იყენებენ მას. ენობრივი საკითხები ასახულია. ხელმისაწვდომია საკითხავი კუთხე, ენის ცენტრები ან/და ელექტრონული მედია.
2.3 უქმნის მოსწავლეებს ლაპარაკისა და წერის მრავალ შესაძლებლობას.	მოსწავლეები ლაპარაკობენ მასწავლებელზე ბევრს (გამონაკლისია პროგრამის პირველი კვირები). თანატოლთა კოოპერაციული მუშაობა ხელს უწყობს თანაბარ მონაწილეობას. მოსწავლეები გაგებულს წერილობით გამოხატავენ.
2.4 ახდენს საკლასო ოთახის იმგვარ ორგანიზებას, რომ ხელი შეეწყოს სწავლის პროცესს.	მასწავლებელი გამოფენს მოსწავლეების ნამუშევრებს, ენობრივი საკითხები ასახულია, თვალსაჩინოებები და სხვა მოწყობილობები განთავსებულია ლოგიკურ ადგილებში. მერხების განლაგება ხელს უწყობს თანამშრომლობას.
3. გახადოს შენატანი აღქმადი	
3.1 იყენებს სხეულის ენას, ვიზუალს, რეალიებსა და მანიპულატორებს აზრის გადასაცემად.	მაგ.: მიმიკა და ქესტები, სურათები, რეალური ნივთები.
3.2 არკვევს და იყენებს არსებულ ცოდნას,	მოსწავლეები წახალისდებიან,

გამოცდილებასა და ამჟამინდელ დამოკიდებულებებს ახალ თემასთან მიმართებით.	დააკავშირონ ახალი ნასწავლი ადრე ნასწავლ თემებთან. ხდება ახალი თემის მიმართ არსებული დამოკიდებულებების გამორკვევა და განხილვა.
3.3 იყენებს პრე-კითხვისა და პრე-წერის სხვადასხვა აქტივობას, რათა ენა და საგნობრივი შინაარსი გახადოს უფრო ადვილად აღსაქმელი.	მაგ.: დახვეწილი ორგანიზატორები, კონცეფციებისა და სიტყვების სქემები ან რუკები.
3.4 შლის კომპლექსურ ინფორმაციასა და პროცესებს შემადგენელ ნაწილებად.	თემა/ინფორმაცია ორგანიზებულია ქვეერთეულებად ან ქვეთემებად. მასწავლებელი აგებს საგნობრივი შინაარსისა და ენის ხარაჩოებს ინფორმაციის დანაწევრებით, ინსტრუქციის ან დავალების გამკლავებად ნაწილებად დაშლით.
3.5 ხშირად ატარებს აღქმის შემოწმებას იმგვარი მეთოდებით, რომელთა გასავლელადაც მოსწავლეებს გაგების დემონსტრაცია სჭირდებათ.	მოსწავლეებს შეუძლიათ ნასწავლის არტიკულაცია და მისი გამოყენება დავალებაში ან აქტივობაში.
3.6 ირჩევს და ადაპტაციას უკეთებს ინსტრუქციის მასალას შემსწავლელთა განვითარების დონის მიხედვით.	შესაძლოა ტექსტების შემოკლება, ქვესათაურების ჩამატება და ენობრივი დახმარების ფურცლების შექმნა. მოსწავლეები ძლიერ დავალებას და აქტიურ მონაწილეობას იღებენ მის შესრულებაში.
4. „მასწავლებლის საუბრის“ ეფექტური გამოყენება	
4.1 იყენებს ხმის ნორმალურ ტემბრს, სათქმელს გამოხატავს და წარმოთქვამს გასაგებად.	არ უწევს ხმას ნორმალურ დონეზე ზემოთ აღქმის მისაღწევად. მოსწავლეებს შეუძლიათ ინსტრუქციითა უმრავლესობის მიყოლა. მასწავლებელთა საუბრის ჩვევები აისახება მოსწავლის შედეგების ხარისხზე.
4.2 ანელებს საუბრის ტემპს და ამარტივებს ენას, როდესაც ეს საჭიროა.	შეტყობინებები მეორდება სხვადასხვა გზით, ხმის აწევის გარეშე. მოსწავლეებს აინტერესებთ, რა ხდება.
4.3 თავს არიდებს “მასწავლებლურ ლაპარაკს”.	შიგადაშიგ მოსწავლეები ხდებიან საუბრის წამყვანები. ხდება არასაკლასო სიტუაციების როლური თამაში.
4.4 ენას იყენებს კორექტულად.	სინტაქსი და გრამატიკა უშეცდომოა. თავს არიდებენ ისეთი პარაზიტულ სიტყვებს ან გამონათქვამებს, როგორიცაა „ხომ იცი!“. ინტონაცია ბუნებრივია. მასწავლებლის აქცენტი ხელს არ უშლის აღქმას.

5 უკეთესი შედეგების მისაღწევად სტუდენტების მხარდაჭერა	
5.1 გეგმავს და იყენებს გამოკითხვის ისეთ ტექნიკებს, რომლებიც წაახალისებს გავრცობილ დისკურსს და ეხმარება აზროვნების მაღალი დონის მიღწევას.	მოსწავლეები მონაწილეობენ დისკუსიებში. შესამჩნევია კრიტიკული ან შემოქმედებითი აზროვნების ელემენტები. დამატებით კითხვები ხელს უწყობს აზროვნების პროცესს.
5.2 ახდენს საინტერესო, მოსწავლეზე ფოკუსირებული აქტივობების სტრუქტურირებასა და ხელმეწყოებას.	მაგ.: როლური თამაში, სპექტაკლები, დებატები, პრეზენტაციები, თანატოლთა კოოპერაციული მუშაობა, თანატოლთა მიერ და ჯგუფში სწავლება.
5.3 ყველა მოსწავლეს აძლევს მონაწილეობის მიღებისა და საუბრის შესაძლებლობას.	მასწავლებელი იყენებს ჯგუფურ ტექნიკებს, როგორებიცაა დიდი ან პატარა ჯგუფები და ა.შ., ისევე, როგორც შედეგზე ორიენტირებულ აქტივობებს, როგორებიცაა: როლური თამაში, სიმულაციები, სპექტაკლი, დებატები, პრეზენტაციები და ა.შ.
5.4 ხელს უწყობს მოსწავლეებს, რომ ისწავლონ თანატოლებისაგან.	მაგ.: თანატოლთა ნაშრომების რედაქტირება, თანატოლთა ტუტორობა, მხოლოდ მოსწავლეთა ჯგუფები
5.5 აცნობს და მუდამ ხელს უწყობს, რომ მოსწავლეებს ჰქონდეთ ადეკვატური მოლოდინები/მიზნები საგნობრივ შინაარსთან, ენობრივ და სწავლის უნარებთან დაკავშირებით.	მასწავლებელი ვერბალურად აყალიბებს თავის მოლოდინებს და კონსისტენტურია იმ მოსწავლეების მხარდაჭერისას, რომლებიც ასრულებენ ამ მოლოდინებს.
6 შემსწავლელთა განსხვავებული საჭიროებებისათვის ყურადღების მიქცევა	
6.1 ითვალისწინებს სწავლის განსხვავებულ სტრატეგიებს და ეხმარება მოსწავლეებს სწავლის უნარების გამომუშავებაში.	ყველა მოსწავლე მოტივირებულია. მასწავლებელი იყენებს სწავლის კოოპერაციულ სტრატეგიებს და შერეული შესაძლებლობებით დაჯგუფებას. ხილვადია ვიზუალური, ტაქტილური, აუდიტორული და კინესთეტიკური მიდგომები. მასწავლებელი მოუწოდებს მოსწავლეებს, გააზიარონ პრობლემის გადაწყვეტის განსხვავებული მიდგომები და სწავლის განსხვავებული სტრატეგიები.
6.2 იკვლევს და ითვალისწინებს მოსწავლეთა ინტერესებს, შესაძლებლობებსა და სურვილებს.	მოსწავლეები ირჩევენ თემებს, წყვეტენ აქტივობების თანმიმდევრობას და შემოაქვთ გაკვეთილზე მათთვის საინტერესო ელემენტები.
6.3 იყენებს მრავალფეროვან აქტივობებს სწავლის ცენტრების საშუალებით, სადაც მოსწავლეებს შეუძლიათ მათთვის შესაფერის დონეზე იმუშაონ.	მოსწავლეებს ეძლევათ აქტივობების არჩევანი. მარტივი დავალებები აქტივობების სიის თავშია. მოცემულია

	ვიზუალური, აუდიალური, კინეს- თეტიკური, კითხვითი და წერითი სწავლის შედეგებისათვის შესაფერისი აქტივობები.
7 ყურადღებას აქცევს მუდმივ ზრდასა და კორექტულობის გაუმჯობესებას	
7.1 ქმნის საგნის შინაარსისა და ენის სწავლის (მათ შორის სწავლის პროცესის) შეფასების შესაძლებლობას ყოველ გაკვეთილზე.	გაკვეთილის მიმდინარეობისას გამოიყენება შეფასების შემდეგი სახეები: ან მოსწავლის მიერ თვითშეფასება, ან თანატოლთა მიერ შეფასება, ან მასწავლებლის მიერ შეფასება.
7.2 იყენებს უკუკავშირის მრავალ ეფექტურ ტექნიკას.	საგნობრივი შინაარსის გაგებასა გამოიყენებაში პროგრესის წასახა- ლისებლად მასწავლებელი დეტალუ- რად ხსნის, რა იყო სწორი და რას სჭირდება მეტი დაფიქრება, აწვდის მინიშნებებს, ქმნის მიმართებით კავშირებს და სვამს გამომცდელ კითხვებს. ენობრივი ცოდნის ზრდის დასახ- მარებლად მასწავლებელი იყენებს, სხვებთან ერთად, ამ ტექნიკებსაც: დაზუსტების მოთხოვნები, გამეორება, ახალი ფორმით ჩამოყალიბება, ცხადი სახით შესწორება, სხეულის ენა და სხვა არავერბალური მინიშნებები.
7.3 ყურადღებას აქცევს შეცდომებს როგორც წერილობით, ისე სალაპარაკო ენაში.	მასწავლებელი ახდენს სწორი პასუხის მოდელირებას. იგი წახალისებს თვით- და თანატოლთა მიერ შესწორებას.
7.4 არჩევს ფორმის უკუკავშირის აზრის უკუკავშირისაგან.	მოსწავლეები შინაარსისათვის ვერბა- ლურ მხარდაჭერას იღებენ. მაგალითად, მასწავლებელი ამბობს: მე მოწონს ეს იდეა. უფრო ზუსტად როგორ ჩამოაყალიბებდი მაგ აზრს? როგორ შეიძლება მაგ იდეის განვრცობა? რას იტყოდა მოწინააღმდეგე?